သလ္လေခသုတ်တရားတော်

(ဒုတိယတွဲ)

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

ဒုတိယတွဲ

မာတိကာ

သတ္တမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

မိစ္ဆတ္တဆယ်ပါး

၁၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားစွာယူခြင်း

ဆူဒန်ပြည်က ကျောင်းဆရာကလေး

ဒသဝတ္ထုကမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံ

ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ အယူထဲမှာ အကုန်ဝင်တယ်

ပန်ဆင်းဝါဒဖြင့် မပြေလည်စေနိုင်

ကံဝါဒဖြင့်သာ ပြေလည်စေနိုင်သည်

အလွန်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်

သူ့စရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိ

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ စသည်

(၁၁) အစိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

မဂ္ဂင်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ

လို့အပ်သော သုတမယပညာ

ဝိပဿနာရှုနည်း အကျဉ်းချုပ်

ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အစိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ

အကြောင်းအကျိုးသိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဘဝအသစ် ဖြစ်ပုံ

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိကင်းပုံ

သမ္မသနဉာဏ် စသည်ဖြစ်ပုံ

မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပုံ

သစ္စာလေးချက် တပြိုင်နက်မြင်ပုံ

ပွါးစေရမည့် မဂ္ဂင် သုံးဆင့်

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

အဋ္ဌမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

၁၂။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားစွာကြံခြင်း

သမ္မာသင်္ကပ္ပ–မှန်သောအကြံ

သုမေဓာ၏ နေကွမ္မဝိတက်

ဥစ္စာ ၄–မျိုး

အဗျာပါဒဝိတက်

အဝိဟိ သာဝိတက်

ဝိပဿနာဖြင့် အကုသိုလ်ဝိတက်သုံးပါး ပယ်ပုံ

(၁၂) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

၁၃။ မိစ္ဆာဝါစာ–မှားစွာပြောခြင်း

သမ္မာဝါစာ–မှန်စွာပြောခြင်း

(၁၃) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

၁၄။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ–မှားစွာပြုခြင်း

သမ္မာကမ္မန္တ–မှန်စွာပြုခြင်း

(၁၄) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

၁၅။ မိစ္ဆာအာဇီဝ–မှားစွာအသက်မွေးခြင်း

သမ္မာအာဇီဝ–မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း

ရဟန်းတို့၏ မိစ္ဆာအာဇီဝနှင့် သမ္မာအာဇီဝ

(၁၅) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

ဝိရတိသုံးပါး

၁၆။ မိစ္ဆာဝါယာမ–မှားစွာအားထုတ်ခြင်း

သမ္မာဝါယာမ–မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း

(၁၆) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

၁၇။ မိစ္ဆာသတိ–မှားစွာအမှတ်ရခြင်း

သမ္မာသတိ–မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း

(၁၇) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၁၈။ မိစ္ဆာသမာဓိ–မှားစွာစိတ်တည်ခြင်း

သမ္မာသမာဓိ–မှန်စွာစူးစိုက် တည်ကြည်ခြင်း

(၁၈) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၁၉။ မိစ္ဆာညာဏ–မှားစွာဆင်ခြင်ခြင်း

သမ္မာညာဏ–မှန်စွာဆင်ခြင်ခြင်း

(၁၉) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၂၀။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ–မှားစွာလွတ်ခြင်း

အရောင်အလင်း ရဟန္တာ

အိုးကင်းလှော် ရဟန္တာ

အိုးစရည်းကြီး ရဟန္တာ

သမ္မာဝိမုတ္တိ–မှန်စွာလွတ်ခြင်း

(၂၀) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

နဝမပိုင်း

တရား အနှုသနှေ

၂၁။ ထိနမိဒ္ဓ–စိတ်ထိုင်းမှိုင်းခြင်း

ဝိပဿနာပိုင်းများအရ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံ

အိပ်ငိုက်တိုင်း ကိလေသာလော

ရှုပ်မိဒ္ဓဝါဒ

ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ရန်

၂၂။ ဥဒ္ဓစ္စ–စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း

၂၃။ ဝိစိကိစ္ဆာ–တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်း

သမထအလုပ်နှင့် စပ်တဲ့ယုံမှား

ဝိပဿနာအလုပ်နှင့် စပ်တဲ့ ယုံမှား

နည်းတွေနဲ့ ရောမွှေလို့ ရှုပ်ကုန်တာ

ရှုပ်အပေါင်း ရှုကောင်းတာချည်းဘဲ

ဝါယောဟူသမျှ ရှုကောင်းတာချည်းဘဲ

သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါး ပွါးနေတာ ယုံမှားဘွယ်မရှိ

ဓဏိကသမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပုံ

(၂၃) အဓိဋ္ဌာန် ဆောင်ပုံ

ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ယုံမှားကို ပယ်ပုံ

၂၄။ ကောဓ–အမျက်ထွက်ခြင်း

၂၅။ ဥပနာဟ–ရန်ငြိုးမဲ့ခြင်း

အာဃာတဝတ္ထု ၉–ပါး

ကာဠီယက္ခိနီဝတ္ထု

ရန်တုံ့ပြန်တော့ သူမြတ်တွေ ဖြစ်မှားရတတ်တယ်

(၂၅) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

၂၆။ မက္ခ–သူ့ကျေးဇူးကို ဈေးပျက်ခြင်း

ရှားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်

အရှင်သာရိပုတ္တရာ သူ့ကျေးဇူးသိပုံ

၂၇။ ပဌာသ–ဂုဏ်ကြီးသူနှင့် ပက်ပြိုင်ခြင်း

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ဒသမပို့င်း

တရားအနှုသနွှေ

၂၈။ ဣသာ–မနာလို့ခြင်း

(၂၈) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၂၉။ မစ္ဆရိယ–ဝန်တို့ခြင်း

မစ္ဆရိယ ကောသိယဝတ္ထု

မစ္ဆရိယ၏ ရသ

မပေးတို့င်းလဲ မစ္ဆရိယ မဟုတ်

ဝန်တို့ခြင်း၏ အပြစ်နှင့် ဝန်မတို့ခြင်း၏ အကျိုး

တောဒေယျပုဏ္ဏားအကြောင်း

ပြဿနာ ၁၄–ခု

မစ္ဆရိယငါးပါး

(၁) အာဝါသ မစ္ဆရိယ

(၂) ကုလမစ္ဆရိယ

(၃) လာဘမစ္ဆရိယ

(၄) ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ

(၅) ဓမ္မမစ္ဆရိယ

(၂၉) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

ဆင်းရဲနှောင်ကြိုး

၃၀။ သာဒ္ဒေယျ–ဟန်ဆောင် ပ–လှွားခြင်း

ပဓာနိယင်္ဂ ငါးပါး

ကောင်းကောင်းအားမထုတ်ယင် မတွေ့ဘူး

မြတ်စွာဘုရားက ဖိတ်ခေါ်တော်မူတယ်

ဟုတ် မဟုတ် စစ်ဆေးကြည့်ဘို့လို့တယ်

အမျှားစံချိန် တလခန့်

အရေးကြီးတာက နည်းမှန်ဖို့ ဖြောင့်မတ်ဖို့ အားထုတ်ဖို့ဘဲ

၃၁။ မာယာ–မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်ပတ်ခြင်း

၃၂။ အတိမာန–အလွန်အထင်ကြီးခြင်း

၃၃။ ထမ္ဘ–အရှိအသေ မပြုနိုင်ခြင်း

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ နှိမ်ချုံ့

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ကေဒသမပို့င်း

တရားအနှုသနွှေ

၃၄။ ဒေါဝစဿတာ–ဆို့ဆုံးမခက်ခြင်း

အရှင်ဆန္ဒမထေရ်အကြောင်း

ဆို့ဆုံးမခံမှ ယဉ်ကျေးတယ်

၃၅။ ပါပမိတ္တတာ–မိတ်ဆွေညံ့နှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း

မိတ်ဆွေယုတ် ဆရာယုတ်

အရှင်ဒေဝဒတ် ကိုးကွယ်လို့ နစ်နာပုံ

အရှင်ဒေဝဒတ် တောင်းပန်တဲ့ ကျင့်ဝတ်ငါးပါး

မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာကောင်း

ရှင်သာမဏေကလေးပြောတာတောင် လက်ခံတယ်

၃၆။ ပမာဒ–ကုသိုလ်ရေးဌာ် မေ့ခြင်း

ဒုစရိုက်နဲ့ အမေ့ကြီး မေ့နေတယ်

ကာမဂုဏ်နဲ့ အမေ့ကောင်းကြီး မေ့နေတယ်

ကုသိုလ်ကို မပွါးစေယင်လဲ မေ့နေတာဘဲ

အပ္ပမာဒလုပ်ဝန်း

အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ–၏ အနက်မှန်

နောက်ဆုံးသြဝါဒတော်

(၃၆) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုံ

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ဒုါဒသမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

၃၇။ အသဒ္ဓိယ–သဒ္ဓါတရားမရှိခြင်း

(၃၇) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၃၈။ အဟိရိက–အကုသိုလ်မှ မရှက်ခြင်း

၃၉။ အနောတ္တပ္ပ–အကုသိုလ်မှ မကြောက်ခြင်း

၄၀။ အပ္ပဿုတတာ–အကြားအမြင် နည်းခြင်း

တဂါထာမျှဖြင့်လဲ သုတပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်

မိတ်ဆွေရဟန်း ၂–ပါးအကြောင်း

နွားကျောင်းသားနှင့် တူတယ်

သုတနည်းပေမဲ့ ကျင့်လျှင် အကျိုးများသည်

(၄၀) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၄၀။ ကောသဇ္ဇ–ပျင်းရိခြင်း

၄၂။ မုဋ္ဌဿစ္စ–သတိလွတ်ခြင်း

၄၃။ ဒုပ္ပညတာ–ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ခြင်း

သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ ဝိပဿနာပြဓာန်းတယ်

ခွေးသေ လူသာမန်သေ မဟုတ်

အဌကထာ၌ ရှင်းလင်းပြပုံ

ရှုမှတ်သူ၏ သေမြင်ပုံ

မေးခွန်း ၃–ခု ပြေလည်အောင် သိတယ်

နာမရူပပရိစ္ဆေဒညာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟညာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

စူဠဒသောတာပန်

သမ္မသနညာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

သဒ္ဓါဖြစ်လျှင် နတ်ပြည်ရောက်နိုင်သည်

ဘဂီညာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

ဘယ အာဒီနဝ နိဗ္ဗိဒါညာဏ်များလဲ ဖြစ်တယ်

မုဉ္စိတုကမျတာ ပဋိသင်္ခါ သင်္ခါရုပေက္ခာညာဏ်များလဲ ဖြစ်တယ်

(၄၃) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

၄၄။ သန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသ–အယူသည်းခြင်း

သာသနာတွင်းက အယူသည်းမှုများ

သာတိရဟန်းအကြောင်း

အရိဋ္ဌရဟန်းအကြောင်း

ယခုခေတ်လဲ အယူအဆလွဲတာတွေ ရှိတာတဲ

စောဒနာတဲ့ စာတစောင်

သူနက္ခတ္တ အယူသည်းပုံ

စျာန်ရမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သတဲ့

သိဒ္ဓည်းဆရာကြီး၏ အယူသည်းပုံ

နိဂုံးချုပ် မိန့်ခွန်းတော်

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

(အချို့ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်များ၌ ခေါင်းစီးနှင့်မာတိကာ မပြဘဲ ချန်ထားသည်)

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး မာတိကာ ပြီး၏။

အမှာစကား

ဤသလ္လေခသုတ်တရားတော်ကို ကြည့်ရှုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကျမ်းဂန်တခုအဖြစ်ဖြင့် ရေးသားပြုစုထားသော ကျမ်းဂန်တခုအနေဖြင့် နှလုံးသွင်း၍ မကြည့်ရှုကြစေလိုပါ၊ ရက်တပတ် နှစ်ပတ်စသည်ကြာမှ တကြိမ်တကြိမ်သာ ဟောထားသောတရားစကားတို့ကို မှုသန့်ပြု၍ ပုံနှိပ်ထားသော တရားစာအုပ်တခုအနေဖြင့်သာ အမှန်အတိုင်းနှလုံးသွင်း၍ ကြည့်ရှုကြစေလိုပါ၏။ အကြောင်းမူကား ကျမ်းတခုအနေဖြင့် ကြည့်ရှုလျှင် မကြာခဏ ထပ်တလဲလဲ ပြဆိုထားသော စကားတွေကို တွေ့ရသဖြင့် ပုနရုတ္တိဒေါသ အပြစ်တင်ရန် ထင်မြင်လာဘွယ် ရှိပါသည်၊ ရက်အတန်ကြာမှ တကြိမ်သာတကြိမ်သာ ဟောထားသော တရားပုဒ်အပေါင်းအနေဖြင့် ကြည့်ရှုမှသာလျှင် အကြောင်းအားလျော်စွာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဟောထားပေသည်ဟု သဘောပေါက်၍ အပြစ်တင်ဘွယ် ကင်းပေလိမ့်မည်။

တရားတော်ကို ဟောစဉ်အခါများက နာကြားကြသော တရားနာပရိသတ်မှာလည်း တရားအားထုတ်ဘူးသော ယောဂီဟောင်းများနှင့် အားထုတ်နေဆဲ ယောဂီသစ်များသာ များပေသည်၊ ထိုယောဂီအဟောင်းအသစ်တို့သည် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ တရားကို အထူးသဖြင့် နာကြားလိုကြပေသည်၊ ထို့ပြင် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ တရားကို နာကြားရခြင်းကြောင့် ထိုယောဂီတို့အားသဒ္ဓါ ဆန္ဒ ဝီရိယတို့၏ တိုးတက်ထက်သန်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်၊ ထို့ပြင် ဟောနေဆဲ တရားပုဒ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ကိုလည်း ထိုထိုအပိုင်း၌ ထည့်သွင်းဆက်စပ်၍ ပြောပြမှသာလျှင် တရားအရသာကို ပေါ်လွင်စေနိုင်ပေသည်၊ ထိုသို့သော အကြောင်းများကြောင့် တရားအပိုင်းတိုင်း အပိုင်းတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ ဝိပဿနာရှုပုံ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းဆက်စပ်၍ ဟောထားရပေသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်များကို အထူးသတိပြု၍ ကြည့်ရှုကြစေလိုပါ၏။

၁၃၃၃–ခု
တော်သလင်းလဆုတ်
၁၃–ရက်၊
(၁၇၊ ၉၊ ၁၉၇၁)

အရှင်သောဘန
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
မဟာစည်ဆရာတော်
သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်မြို့။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

ဒုတိယတွဲ

သတ္တမပို့ဝင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှုတ်သွန်

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကို ဟောလာခဲ့တာ ၆–ကြိမ်ရှိသွားပြီ၊ အဲဒီ ၆–ကြိမ်မှာ ပြီးသွားတာက ကိလေသာ (၄၄) ပါးရှိတဲ့အနက်က (၁၀)ပါးဘဲ ပြီးသေးတယ်၊ ဟောဘို့ရာ ကျန်နေတာတွေက (၃၄) တောင် ရှိနေပါသေးတယ်။ အဲဒီ ပြီးခဲ့တာနဲ့ ကျန်နေတာကို ထင်ရှားပေါ်လွင်အောင် ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကြီးကို ဆိုကြဦးစို့။

ဝိဟိံသာ,ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ,ပိသု၊ ဖရု,သမ္ဖာ၊ အဘိဓ, ဗျာနှင့်။ ဆယ်ဖြာမိစ္ဆတ္တ၊ စဉ်တိုင်းပြ၍၊ ထိန, ဥဒ္ဓစ္စာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်၊ ကောဓ, ပနာဟ၊ မက္ခ, ပဠာ၊ ဣဿာ, မစ္ဆေ၊ သာဌ္ဌေ, မာယာ၊ အတိမာ, ထမ္ဘ၊ ဒုဗ္ဗစနှင့်၊ ပါပမိတ္တော၊ ပမာဒေါတဖြာ၊ သဒ္ဓါမရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊ သုတနည်းဘိ၊ ပျင်းရိတရပ်၊ မုဋ္ဌဿစ္စ၊ ဒုပ္ပညတာ၊ ယူသည်းစွာဟု၊ ကိလေသာဘေး၊ လေးဆဲ့လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြပေသည်–သလ္လေခသုတ် မိန့်ခွန်းတည်း။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်အရ ခေါင်းစဉ် ၄၄–ပါးထဲက အဘိဓ ဗျာနှင့်ဆိုတဲ့ ဗျာပါဒအထိ ၁၀–ပါး ပြီးခဲ့ပြီ။ ဒီကနေ့ ဆယ်ဖြာမိစ္ဆတ္တ စဉ်တိုင်းပြ၍–လို့ဆိုတဲ့ မိစ္ဆတ္တ တရား ၁၀–ပါးကို ဟောရမယ်။

မိစ္ဆတ္တဆယ်ပါး

မိစ္ဆတ္တဆိုတာ မိစ္ဆနှင့်အတ္တ ပေါင်စပ်ထားတာဘဲ။ မိစ္ဆ–က မှားယွင်းတာ၊ အတ္တက–သဘော=ဒါကြောင့် မိစ္ဆတ ဆိုတာ မှားယွင်းသောသဘောရှိတဲ့တရား–မှားယွင်းတဲ့သဘောတရားတွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆတ္တတရားဆယ်ပါးထဲမှာ ရှေ့ပိုင်းရှစ်ပါးကတော့ သမ္မာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါဘဲ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက တပါး၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–က တပါး၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝတို့ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝဆိုတာတွေက သုံးပါး၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိတို့ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဝါယာမ မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာသမာဓိဆိုတာတွေက သုံးပါး=အဲဒါဟာ မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ရှစ်ပါးပါဘဲ။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ဆိုတာ လမ်းမှားရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအင်္ဂါတွေဘဲ၊ အဲဒီ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပေါင်းလိုက်ယင် မိစ္ဆာမဂ်ခေါ်တဲ့ လမ်းမှားဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒီလမ်းမှား မိစ္ဆာမဂ်က ဘယ်ကို ရောက်စေတတ်သလဲဆိုယင် ငရဲတိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယ်ဆိုတဲ့ အပါယ်လေးဘုံကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝကို ရောက်လာပြန်ယင်လဲ အသက်တိုခြင်း အနာများခြင်း စသည်ဖြင့် လူဆင်းရဲဘဝသို့ ရောက်စေတတ်တယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပြီးတော့ သမ္မာဉာဏရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဉာဏ–က တပါး၊ သမ္မာဝိမုတ္တိရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ–က တပါး၊ ရှေ့က မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့်ပေါင်းလိုက်ယင် ဆယ်ပါးဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဆယ်ပါးကို မိစ္ဆာတ္တတရားဆယ်ပါးလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာတ္တတရား ဆယ်ပါးထဲက ယခု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ဟောရမယ်။

၁၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားစွာယူခြင်း

အသေးစိတ်ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားစွာယူခြင်း–လို့ အတိုချုပ် မြန်မာပြန်ပြထားတယ်၊ မှားသောအယူ–အယူမှားလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အယူမှန်–အမြင်မှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ လူတွေက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–လို့ အပြောခံရယင် အများအားဖြင့် မခံချင်ကြဘူး၊ စိတ်နာတတ်ကြတယ်၊ သူ့အမြင်နဲ့ သူပြောတာဘဲ စိတ်နာစရာမရှိပါဘူး၊ ဘာသာအယူဝါဒတိုင်းမှာ ကိုယ့်အယူကိုသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–အယူမှန်–လို့ ယူဆစွဲလမ်းပြီးတော့ သူများအယူတွေဟူသမျှကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–အယူမှားတွေကို ဒီလို ယူဆပြောဆိုနေကြတာဘဲ။

ဆူဒန်ပြည်က ကျောင်းဆရာကလေး

လွန်ခဲ့တဲ့ တဆဲ့လေးငါးခြောက်နှစ်လောက်က ဆူဒန်ကကျောင်းဆရာကလေး တယောက် ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာ မှာလာရောက်ပြီး တရားအားထုတ်တယ်၊ တလကျော်ကျော်လောက် ကြာသွားပါတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကတော့ သမ္မသနဉာဏ် ဖြစ်ပုံလောက်ပဲ သူပြောနိုင်ပါတယ်၊ သူ့အရပ်ပြန်ရောက်လို့ သုံးလေးလလောက် ကြာတဲ့အခါ ကျတော့ သူ့အဖေက "ဟေ့ မင်းမှာ အခုထက်ထိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တုန်းဘဲလား" လို့ မေးသတဲ့။ ဒီတော့ အဲဒီလူကလဲ "ဟုတ်တယ်၊ ကျုပ် အခုထက်ထိ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တုန်းပါဘဲ" လို့ ဖြေလိုက်တဲ့အကြောင်း သူကစာရေးပြီး အကြောင်းကြား လို့ သိရတယ်။

ဒီတော့ ဘာသာအယူမတူတဲ့လူတွေက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလို့ ပြောပေမဲ့ စိတ်နာစရာမရှိပါဘူး၊ သူ့အမြင်နဲ့သူ ပြောတာဘဲ၊ ကိုယ်အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ယင် အဲဒီလူတွေကိုလဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတွေလို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ အရေးကြီးတာကတော့ သဘာဝမမ္မ အစစ်အမှန် နှင့် ချိန်ထိုးကြည့်တဲ့အခါ အစစ်အမှန်ဖြစ်ဖို့ရာကသာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ကလဲ ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့အယူတွေကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလို့ဘဲ ပြောရလိမ့်မယ်၊ သီးရင့်လွန်းတယ်လို့တော့ ထင်စရာမရှိပါဘူး၊ အဲဒီလိုပြောတာကို သဘာဝကျ–မကျသာ စဉ်းစားစရာရှိပါတယ်။

အယူမှားတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၂–မျိုးရှိတယ်၊ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက တမျိုး၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာပါဝင်တဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက တမျိုး အဲဒီလို ၂–မျိုး ရှိတယ်၊ အဲဒီ ၂–မျိုးလုံးကို ပေါင်းပြီး ဒီမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–လို့ ဟောထားတယ်။ ရှေ့ပိုင်းက ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန (အဗြဟ္မစရိယထဲမှာ ပါဝင်တဲ့) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဆိုတဲ့ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါးကို ပယ်ဘို့လဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ မုသာဝါဒ ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပ–ဆိုတဲ့ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးကို ပယ်ဘို့လဲဟောခဲ့ပြီ၊ မနောဒုစရိုက် သုံးပါးထဲကတော့ အဘိဇ္ဈာနှင့်ဗျာပါဒဆိုတဲ့ ၂–ပါးသာ ဟောခဲ့ရသေးတယ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုတော့ မဟောခဲ့ရသေးဘူး၊ အဲဒီမဟောခဲ့ရသေးတဲ့ ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုလဲ ဒီ–မိစ္ဆတ္တ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအတွက် (၁–က)(၁–ခ) စသည်ဖြင့် ခွဲခြားပြီး ဆောင်ပုဒ်တွေ ပေးထား တယ်၊ (၁–က) ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပြတယ်၊ (၁–ခ) ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် သုစရိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပြတယ်၊ (၂–က) (၃–က) ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများကို ပြတယ်၊ (၂–ခ) (၃–ခ) စသော ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိများကို အသီးအသီး ပြတယ်။ အဲဒါတွေကို ယခုသရုပ်ခွဲပြီး ဟောရလိမ့်မယ်၊ မှတ်သားစရာ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်။ တရားအားမထုတ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လဲ ဆိုင်တယ်၊ တရားအားထုတ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လဲဆိုင်တယ်၊ အင်မတန်မှတ်သားဘွယ်ကောင်းတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေပါဘဲ။

ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဘာလဲလို့ ဆိုယင် ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ ယုံကြည်ယူဆတဲ့ အယူပါဘဲ၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုယင် အဲဒါလောက် မှတ်ထားရုံပါဘဲ၊ အဲဒါလောက်ဆိုယင် လုံလောက်ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ အကျယ်အားဖြင့် တော့ အဲဒီ မိစ္ဆာအယူက အစိတ်အပိုင်း ဆယ်ပါးရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို ဒသဝတ္ထုကမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–လို့ခေါ်တယ်၊ အစိတ်အပိုင်းအကြောင်း ဆယ်ပါးရှိတဲ့ အယူမှားလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီအယူမှားဆယ်ပါးအကြောင်းကို ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော် သတ္တမပိုင်းမှာလဲ အကျယ်ဟောခဲ့ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာကလဲ အရေးကြီးတဲ့အတွက် ထပ်ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

အဲဒီ အစိတ်အပိုင်းအကြောင်း ဝတ္ထုဆယ်ပါးထဲမှာ အမှတ် (၁)က "နတ္ထိ ဒိန္နံ=ပေးလှူတာ အကျိုးမရှိဘူး" တဲ့၊ပေးလှူတဲ့အတွက် ကောင်းကျိုးပေးတတ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ကောင်းကျိုးကိုလဲ မရနိုင်ဘူး၊ ပစ္စည်းကုန်ရုံမျှဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ယင် ပေးလှူတာ အကျိုးရှိပုံကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှာ အလှူဝတ္ထုကို ရသွားရုံနဲ့လဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာတဲ့ အကျိုးကို ရရှိသွားတယ်၊ အဲဒီအလှူဝတ္ထုကို သုံးဆောင်ရတဲ့ အတွက်လဲ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာတဲ့အကျိုးကို ရရှိပြန်တယ်၊ စားစရာမရှိတဲ့ သူမှာ စားစရာကို စားရတဲ့အတွက် အသက်ရှည်ခြင်း စသောအကျိုးတွေကို ရရှိတယ်၊ အဲဒီလိုအကျိုးတွေကို ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ပေးလှူတဲ့သူမှာလဲ ဝမ်းမြောက်ခြင်း စသောအကျိုးတွေကိုရရှိတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ပေးလှူတဲ့သူကို အများကချစ်ခင်ကြတယ်၊ အရပ်ထဲမှာ ကိစ္စကြီးငယ်အတွက် အလှူငွေ ကောက်ခံတဲ့အခါမှာ စေတနာ ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ပေးလှူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုလေးစားကြတယ်၊ သူတော်ကောင်းတွေကလဲ ပေးလှူတဲ့သူကို အထူးသဖြင့်ချဉ်းကပ်ပြီး ချီးမြှောက်ကြတယ်၊ ပေးလှူတဲ့သူမှာ ချီးမွမ်းဘွယ်ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောတယ်၊ ဘယ်ပရိသတ် အစည်းအဝေးကိုတက်တက် ပေးလှူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မျက်နှာမငယ်ရဘူး၊ ဘယ်အရပ်မှာနေနေ ပေးလှူတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခြွေအရံများတယ်၊ သြဇာကောင်းတယ်၊ ဆောင်ရွက်သမျှ ကိစ္စတွေ အောင်မြင်တယ်၊ ဒါတွေဟာ မျက်မှောက်တွင် အထင်အရှားတွေ့ရတဲ့ အကျိုးတွေဘဲ။

ပေးလျှုတဲ့သူဟာ သေပြီးသည့် အခြားမဲ့မှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့လူဘဝမှာ ဖြစ်ရတယ်၊ နတ်ရွာသုဂတိကို ရောက်ရတယ်၊ ဒါတွေကတော့ သေပြီးမှရမည့် အကျိုးတွေဘဲ၊ မျက်မှောက်မတွေ့နိုင်ဘူး၊ မျက်မှောက်တွေ့သမျှကိုသာ ယုံမယ်ဆိုတဲ့ သူများကိုတော့ သဘောပေါက်အောင် ပြောဘို့တယ်မလွယ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ "ဉာဏ်မျက်စိ မရှိတဲ့သူတွေနဲ့ မဆိုင်ဘူး၊ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ဘုရား, ရဟန္တာ, အဘိညာဉ်ရပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ အရာသာဖြစ်တယ်" လို ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် နလုံးသွင်းပြီး ယုံကြည်သင့်ပါတယ်၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ချင်ယင်တော့ အဘိညာဉ်ဉာဏ်မျက်စိကို ရအောင်အားထုတ်ပြီး ကြည့်နိုင်မြင်နိုင်ပါတယ်၊ ဒီဗွစက္ခုဆိုတဲ့ အဘိညာဉ်ကိုရယင်တော့ ပေးလျှုတဲ့ကောင်းမှုရှင်တွေ နတ်ပြည်ရောက်ပြီး ချမ်းသာနေကြတာကို သိန်းသန်းများစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ ပေးလျှုမှုမရှိဘဲ အကုသိုလ်များတဲ့သူတွေ ငရဲဘုံ ပြိတ္တာဘုံရောက်ပြီး ဆင်းရဲနေကြတာတွေကိုလဲ သိန်းသန်းများစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အဘိညာဉ်ကို မရဘဲနဲ့တောင်မှ အချို့ယောဂီတွေဟာ ကုသိုလ်ကံကြောင့် နတ်ပြည် ရောက်နေကြတဲ့သူတွေ, အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲဘုံ ပြိတ္တာဘုံရောက်နေကြတဲ့ သူတွေကို တွေ့မြင်နေကြပါသေး တယ်၊ အဲဒီလို တွေ့တာတွေဟာ တကယ်ဟုတ်ပါမလား၊ စိတ်ကူးတွေများ ဖြစ်မနေပေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ တဦးကတွေ့မြင်ပြီး ပြောထားတဲ့အတိုင်း အခြား တဦးနှစ်ဦး စသည်ကလဲ မကြားဘူးဘဲနဲ့ ထပ်တူထပ်မျှ တွေ့မြင်ပြီးပြောတယ်ဆိုယင် တကယ်အစစ်အမှန်ဘဲလို့ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်ဖို့ ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေးလျှုတာ အကျိုးမရှိဘူးဆိုတဲ့ ယူဆချက်ဟာ မှားယွင်းတဲ့ မိစ္ဆာအယူရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတခု ဖြစ်တယ်။

အမှတ် (၂)ကတော့ "နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ=အကြီးအကျယ် ပေးလျှုပူဇော်တာလဲ အကျိုးမရှိဘူး" တဲ့။ အလျှုပွဲကြီးတွေ အကြီးအကျယ်လုပ်ပြီး ပေးလျှုပူဇော်တာလဲ ဘာမျှအကျိုးမရှိဘူး၊ ပစ္စည်းကုန်ရုံ လူပင်ပန်းရုံမျှဘဲ–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အမှတ် (၃) ကတော့ "နတ္ထိ ဟုတံ=ဧည့်ခံကျွေးမွေးခြင်း လက်ဆောင်ပေးခြင်း အစရှိတဲ့ အသေးအဖွဲပေးလျှု ပူဇော်တာလဲ အကျိုးမရှိဘူး"တဲ့။ ဧည့်သည်ကို ဧည့်ခံကျွေးမွေးခြင်း, မင်္ဂလာကိစ္စ၌ ကျွေးမွေးပေးကမ်းခြင်း နှစ်သစ်ကူးပွဲ စသည်၌ လက်ဆောင်ပေးကမ်းခြင်းဆိုတဲ့ ဒီလို ပေးကမ်းကျွေးမွေးတာတွေလဲ ဘာမျှ အကျိုးမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီအမှတ် (၂–နဲ့၃)ကတော့ အမှတ် (၁)နှင့် သဘောအားဖြင့်အတူတူပါဘဲ၊ ဟိုခေတ်တုန်းက အိန္ဒိယမှာပြုလေ့ရှိတဲ့ ကောင်းမှုမျိုးကွဲကလေးများဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီခေတ်တုန်းက မိစ္ဆာအယူရှိသူက အသီးအသီးခွဲခြားပြီး ပယ်ခြစ်ပုံတွေကို ဟောထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၄)ကတော့ "နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော=ကောင်းစွာပြုတဲ့ ကောင်းမှုကံ, မကောင်းစွာပြုတဲ့ မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးရင်းအကျိုးဖျားလဲမရှိဘူး" တဲ့။ ဒါကတော့ ကောင်းမှုအဖြစ်နဲ့ ယုံကြည်ပြီး ပြုလုပ်နေကြတာတွေလဲ ဘာမျှ ကောင်းကျိုးမရှိဘူး၊ ပင်ပန်းရုံမျှဘဲ၊ မကောင်းမှုဆိုတာတွေပြုလို့လဲ ဘာမျှ မကောင်းကျိုးမရှိဘူး၊ မပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အမှတ်(၁)မှာ ပြခဲ့သလိုဘဲ ကောင်းမှု၏ ကောင်းကျိုးတွေကို မျက်မှောက်တွင်ဘဲ အများကြီး တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ တမလွန်မှာလဲ အဘိညာဉ်မျက်စိနဲ့ မြင်နိုင်ပါတယ်။ မကောင်းမှု၏အကျိုးတွေကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ မသင့်တော်တဲ့ စကားကိုပြောယင်, မသင့်တော်တဲ့အမှုကို ပြုလုပ်ယင် အောက်ထစ်ဆုံး ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေ၏ အကဲ့ရဲ့ခံရမယ်၊ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်မိယင် ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်သင့်မယ်၊ စီးပွါးဥစ္စာပျက်စီးကြောင်း မကောင်းမှုမျိုးကိုပြုယင် စီးပွါးဥစ္စာပျက်မယ်၊ ဒီလိုမကောင်းကျိုးတွေကို ထင်ရှားတွေ့နိုင်ပါတယ်။ သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ အပါယ်ဘုံကျရောက်ရတယ်ဆိုတာတွေကတော့ အဘိညာဉဏ်မျက်စိနဲ့မှ တွေ့မြင်နိုင်တယ်၊ အဲဒါတွေလဲ "အဘိညာဉ်မျက်စိရှိတဲ့ ဘုရား ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေက တကယ်တွေ့မြင်ပြီး ဟောပြထားတယ်"လို့ ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် နလုံးသွင်းပြီး ယုံကြည်ထိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို တပ်မက်တဲ့တဏှာ အားကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ကာမဂုဏ်ခံစားမှုလောက်သာ အရေးပေးချင်တယ်၊ ကာမဂုဏ်ခံစားမှုကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်အလုပ်ကိုလဲ အလိုမရှိဘူး၊ မကောင်းမှုကိုလဲ မရှောင်ချင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံ၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုး ရှိတယ်လို့ ယူတဲ့သူမှာ ကောင်းမှုကိုလုပ်ရတဲ့အတွက် စီးပွါးရေးအလုပ်အကိုင်တွေ လစ်ဟင်းသွားနိုင်တယ်၊ ပျက်သွားနိုင်တယ်၊ လျော့ပါးသွားနိုင်တယ်၊ စီးပွါးရေးနဲ့ပတ်သတ်တဲ့ မကောင်းမှုအလုပ်တွေကို ရှောင်နေရတဲ့ အတွက်လဲ မကြီးပွါးနိုင်ဘူးလို့ အဲဒီအယူဝါဒရှိတဲ့သူက ယူဆတယ်၊ ဒါကြောင့် "ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးရှိတယ်" ဆိုတဲ့ဘက်ကို သူက မစဉ်းစားတော့ဘူး၊ အကျိုးမရှိဘူးဆိုတဲ့ဘက်ကသာ အလေးပေးပြီး အကြောင်းယုတ္တိတွေ အမျိုးမျိုးနဲ့ သူက စဉ်းစားထားတယ်။ ဒါဟာ အရင်းစစ်လိုက်တော့ ကာမတဏှာအားကြီး လို့ဘဲဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။

အမှတ် (၅–နဲ့ ၆) ကတော့ "နတ္ထိမာတာ=အမိမရှိ၊ နတ္ထိ ပိတာ–အဘမရှိ"တဲ့။ မွေးသမိခင် ကျေးဇူးရှင်၊ မွေးသဘခင် ကျေးဇူးရှင်ဆိုပြီး ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေက "အမိအဘကို ရိုသေလေးစားရမယ်၊ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ပြီး ပြုစုရမယ်၊ ကျွေးမွေးရမယ်" လို့ ဟောပြောညွှန်ကြားနေကြတယ်၊ အဲဒါကို ဒီမိစ္ဆာအယူရှိတဲ့သူက လက်မခံဘူး ပယ်ရဘူး၊ "မိဘတွေမှာ သားသမီးရလာတာဟာ သူတို့ကိစ္စပြုရင်း မတော်တဆရလာတာဘဲ၊ သူတို့က စောင့်ရှောက် မွေးမြူလာတာလဲ တာဝန်ဝတ္တရားအရ ဆောင်ရွက်လာတာဘဲ၊ ဘာမျှကျေးဇူးတင်စရာမရှိဘူး"လို့ ဒီမိစ္ဆာအယူ ရှိတဲ့သူက ယူဆထားတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ကုသိုလ်အကုသိုလ်မရှိဘူးလို့ သူကယူထားတဲ့အတွက် မိဘများကို ပြုစုလုပ်ကျွေးသော်လဲ ဘာမျှအကျိုးမရှိဘူး၊ ပြစ်မှားသော်လဲ ဘာမျှ အပြစ်မရှိဘူးလို့လဲ ယူဆထားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီ–မိစ္ဆာအယူရှိတဲ့သူက "အမိမရှိဘူး အဘမရှိဘူး" လို့ဆိုထားတာ၊ အမိရယ်၊

အဘာရယ်လို့ အထူးရှိသေ လေးစားစရာမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အတော်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အယူပါဘဲ၊သူ့အယူအတိုင်း ဆိုယင် သူ့သားသမီးတွေကလဲ သူ့ကို ရိုသေလေးစားကြတော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီအကျိုးရဘို့ကတော့ သေချာနေတာဘဲ။

အမှတ် (၇) ကတော့ "နတ္ထိ အယံ လောကော=ဤလောက မရှိဘူး" တဲ့။ တပါးသော လောကမှသေပြီး ဒီလူ့လောကမှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီမိစ္ဆာအယူရှိတဲ့သူက မျက်မြင်မတွေ့ရတဲ့ နတ်လောက, ငရဲလောက ပြိတ္တာလောကဆိုတာတွေကို အယုံအကြည်မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် သူအလိုအားဖြင့် တပါးသောလောကဆိုတာ တိရစ္ဆာန်လောကဘဲရှိတယ်၊ အဲဒီ တိရစ္ဆာန်လောကမှသေပြီး ဒီလောကမှာ လူဖြစ်လာတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပျောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အမှတ် (၈) ကတော့ "နတ္ထိ ပရောလောကော=တပါးသောလောက မရှိဘူး" တဲ့။ လူ့လောကမှ သေပြီးလျှင် နတ်ပြည်မှာဖြစ်တယ်၊ ငရဲမှာဖြစ်တယ်၊ ပြိတ္တာဖြစ်တယ်၊ ကျွဲ နွားစသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူ့ဘဝက သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပျောက်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အမှတ် (၉) ကတော့ "နတ္ထိ သြပပါတိကာ သတ္တာ=ဘဝဟောင်းက သေပြီးတဲ့နောက် ဘဝအသစ်မှာ ကပ်ရောက်ပြီးဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတွေရယ်လို့ မရှိဘူး" တဲ့။ သေပြီးယင် ဘာမျှ မရှိတော့ဘဲ လုံးဝပျောက်သွားကြတာချည်းဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီအနက်အရဆိုယင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ အမှတ် (၇–၈)နှင့် အတူတူဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့်တော့ သြပပါတိကာ–ပုဒ်ကို ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေလို့ ပြန်သင့်ပါတယ်၊ အဲဒီအနက်အရ အားဖြင့်တော့ ကိုယ်အင်္ဂါအပြည့်အစုံ အထင်အရှား အနီးအပါးမှာကျလာသလိုဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတွေဆိုတာ မရှိဘူးလို့ ယူရပါမယ်၊ အဲဒီလိုဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတွေက ဘယ်ဟာတွေလဲဆိုယင် ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ပြထားတဲ့ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေ ငရဲသတ္တဝါတွေ ပြိတ္တာတွေ အသူရကာယ်တွေ ကမ္ဘာဦးက သတ္တဝါတွေ ဒီလိုသတ္တဝါတွေပါဘဲ၊ ယခု ပြောနေတဲ့ မိစ္ဆာဝါဒရှင်ကတော့ သူကိုယ်တိုင်မတွေ့ မမြင်ရတဲ့အတွက် အဲဒီလို ကိုယ်ထင်ရှား အပြည့်အစုံဖြစ်တဲ့ နတ်တို့ ဗြဟ္မာတို့ ငရဲသတ္တဝါတို့ ပြိတ္တာတို့ဆိုတာတွေဟာ မရှိဘူးလို့ ပယ်ချလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ တော်တော်ကို ယုတ္တိမတန်တာဘဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် အရပ်ရပ်အနယ်နယ်က နတ်ဆိုးတွေ နတ်ကောင်းတွေ ဆိုတာ မကြာခဏတွေ့နေကြရတာဘဲ၊ ရက္ခစိုးတွေဆိုတာလဲ တွေ့ရတတ်ပါတယ်၊ သူ့သစ်ပင်ကို ဖျက်ဆီးတဲ့လူတွေ ချက်ခြင်း ဒုက္ခရောက်သွားကြရတာတွေလဲ ရှိနေတာဘဲ၊ ဥစ္စာစောင့်တွေဆိုတာကိုလဲ တခါတရံ တွေ့ရတတ်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မှော်ဆရာတွေရဲ့အစွမ်းကိုလဲ အချို့မှာတွေ့နေကြရတာဘဲ။ ဒါကြောင့် နတ်ဗြဟ္မာစသည်တွေ မရှိဘူးဆိုတာကတော့ ယုတ္တိမတန်ပါဘူး။ တရားအားထုတ်တဲ့သူတွေမှာတော့ သမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့် နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေ ငရဲသတ္တဝါတွေ ပြိတ္တာတွေဆိုတာကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်ကြရတာလဲ ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့်လဲ နတ်စသည်တွေ မရှိဘူးဆိုတဲ့ ဝါဒကို ယုတ္တိမတန်ဘူးလို့ ဆိုတာပါဘဲ။

အမှတ် (၁၀)ကတော့ "နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ" တဲ့။ ဒါကတော့ အလွန်အရေးကြီးတဲ့အချက် ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် နိဿယပြန်နည်းအတိုင်း တိတိကျကျ အနက်ပြန်ပြီး ရှင်းပြမယ်။

ယေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ အကြင်ရဟန်းသူမြတ်တို့သည်။ ဣမဉ္စ လောကံ၊ ဤမျက်မှောက်လောကကိုငင်း။ ပရဉ္စ လောကံ၊ အခြားတပါးသော မျက်ကွယ်လောကကိုငင်း။ သယံ အဘိညာ၊ ကိုယ်ပိုင် အထူးသိ၍။ သစ္ဆိကတွာ၊ မျက်မြင်တွေ့၍။ ပဝေဒေန္တိ၊ ဟောကြားကုန်၏။ သမ္မဂ္ဂတာ၊ ဖြောင့်မှန်စွာ သွားကုန်သော။ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ဖြောင့်မှန်စွာ ကျင့်ကုန်သော။ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ ထိုသို့သော ရဟန်းသူမြတ်တို့သည်။ လောကေ၊ လောကဒ္ဒ။ နတ္ထိ၊ မရှိကြပါဘူး–တဲ့။

အဲဒီ မိစ္ဆာဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဆိုလိုတာကတော့ ဘာသာရေးတရားတွေကို တီထွင်ဟောကြားနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ မျက်မှောက် လူ့လောကအကြောင်းကိုရော, နတ်လောက ငရဲလောကအစရှိတဲ့ မျက်ကွယ်လောကအကြောင်းကိုရော ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထူးထူးခြားခြားတွေ့မြင်ပြီး ဟောနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အပြောနှင့်အလုပ် ဖြောင့်မှန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ မသိဘဲနဲ့ ကြံတွေးရမ်းဆပြီး ဟောနေကြတာ ချည်းဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "ဘာသာတရားဆိုတာ ကောင်းတာ မှန်တာရယ်လို့ မရှိဘူး" လို့လဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ဆိုတာဟာ ရှေးခေတ်ကသာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုခေတ်မှာလဲ ဘာသာရေးကို အလိုမရှိတဲ့သူတွေက ဒီလိုဘဲ ဆိုနေကြပါတယ်။

ဒီအချက်ဖြင့် "ကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီး လောကအကြောင်းကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့ ဘုရားရဟန္တာဆိုတာ မရှိဘူး" လို့ ပယ်ချလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပညာရှိအနေနဲ့ ဆင်ခြင်ဘို့ရာကတော့ "အဲဒီလို ယူဆပြောဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလဲ သာမန်လူများလိုပါဘဲ၊ သူကိုယ်တိုင်က ဘာမျှ ထူးထူးခြားခြားမသိဘဲနဲ့ ကြံတွေးပြီးပြောတာဘဲ" ဆိုတာကိုတော့ သူ့စကားအရအားဖြင့် မှန်ကန်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရပေလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ မသိတဲ့သူကပြောတဲ့ အဲဒီစကားကို အမာခံလုပ်ပြီး ယုံကြည်ယူဆထားဘို့ကတော့ မသင့်ပေဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်ဘို့ လိုပါတယ်။

ဆင်ခြင်ပုံကတော့–လောကမှာ ဘာသာတရားတွေဆိုတာ များစွာဘဲ ရှိနေတယ်၊ အဲဒါတွေထဲမှာ အချို့ဘာသာတရားတွေက ကိုယ်တိုင်မမြင်မတွေ့ရဘဲ ကြံဆပြီး ဟောထားတယ်ဆိုတာ သူ့ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာတွေထဲမှာဘဲ ဝန်ခံထားပြီးရှိနေပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ဘာသာတရားတွေမှာ ကျင့်ကြံတဲ့သူတွေ ကိုယ်တိုင်တွေ့နိုင်တဲ့သဘောလဲ မရှိဘူး၊ မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံကြည်ကိုးကွယ်ဘို့ရန်သာ အတင်းတိုက်တွန်းထားတယ်။ အဲဒီလို ဘာသာတရားတွေကတော့ ပညာရှိတွေအနေနဲ့ ကျေနပ်ဖွယ်မရှိပေဘူး။ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကတော့ "သယံအဘိညာ ဒေသိတာ=ကိုယ်တိုင် ထူးခြားသော ဉာဏ်ဖြင့် သိပြီးမှဟောတယ်" လို့ ဝန်ခံထားပါတယ်၊ အဲဒီလို ဝန်ခံထားတဲ့အတိုင်းပင် ကျကျနနကျင့်လျှင် ယခုလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သိပ္ပံနည်းအရအားဖြင့်လဲ ဗုဒ္ဓတရားတော်မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံချက်များစွာပင် ရှိနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တရားတော် ဟုတ်မဟုတ် မှန်မမှန်ကို ဆုံးဖြတ်ဖို့ဆိုတာကတော့ အချိုးကျကျ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြည့်ပါမှ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအမှတ် (၁၀) အရ အယူရှိနေတဲ့သူဆိုယင် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ကျကျနန အပြည့်အစုံ ကျင့်သုံးအားထုတ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။

ဘုရားလက်ထက်တော်က ဒီအစိတ်အပိုင်း (၁၀) ပါးရှိတဲ့ မိစ္ဆာအယူဝါဒကို ဟောပြောနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အဇိတ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်တယ်၊ သူက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား မပွင့်မီကတည်းက ဒီဝါဒကို ဟောပြောနေတယ်၊ ဒါကြောင့် သူပဌမ ဟောစဉ်တုန်းကတော့ ပယ်မြစ်တဲ့ ရဟန်းသူမြတ်တွေထဲက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားနှင့် ဘုရားတပည့် ရဟန္တာအစစ်တွေ မပါသေးဘူးလို့ဆိုရမှာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ သူ့ဟာက အကန့်အသတ်မရှိဘဲ ရဟန်းသူမြတ်တွေဟူသမျှကို အကုန်လုံးပယ်လိုက်တော့ ဘုရားရဟန္တာအစစ်တွေလဲ ပါသွားတယ်လို့ ယူရမှာဘဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပွင့်လာပြီးတဲ့ နောက်ကာလမှာလဲ သူက ဟောမြဲအတိုင်းပင် ဟောနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုရား ရဟန္တာအစစ်တွေကိုလဲ ပယ်မြစ်စွပ်စွဲရာ ရောက်တာပါဘဲ။

ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိအယူထဲမှာ အကုန်ဝင်တယ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အစိတ်အပိုင်းဆယ်ပါးရှိတဲ့ မိစ္ဆာအယူတွေဟာ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဘူးဆိုတဲ့ အယူထဲမှာ အကုန်ဝင်သွားတယ်၊ ဝင်ပုံကတော့ (၁) ပေးလှူတာ အကျိုးမရှိ၊ (၂) အကြီးအကျယ်ပေးလှူပူဇော်တာ အကျိုးမရှိ၊ (၃) ဧည့်ခံကျွေးမွေးတာအကျိုးမရှိ၊ (၄) ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှု ကံ၏ အကျိုးမရှိဆိုတဲ့ ဒီ ၄–ချက်ဟာ ကံ ကံ၏ အကျိုးမရှိဆိုတာထဲမှာ တိုက်ရိုက်ပဲ ဝင်သွားပါတယ်။ (၅) အမိမရှိ၊ (၆) အဘမရှိဆိုတဲ့ ဒီ ၂–ချက်လဲ ရိုသေမှု ပြစ်မှားမှုကံ၏ အကျိုးအပြစ်မရှိတာကို ရည်ရွယ်တဲ့အတွက် ကံ ကံ၏ အကျိုးမရှိ ဆိုတာထဲ ဝင်သွားတာဘဲ။ (၇) ဤလောကမရှိ၊ (၈) တပါးသောလောကမရှိ (၉) ဥပပါတ်သတ္တဝါတွေ မရှိဆိုတဲ့ ဒီ ၃–ချက်လဲ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ကံ မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတဲ့အတွက် ကံ ကံ၏ အကျိုးမရှိ ဆိုတာထဲ ဝင်သွားတာဘဲ။ (၁၀) ဘုရားရဟန္တာ မရှိဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးအချက်ဟာလဲ ဘုရားရဟန္တာ ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ပါရမီကုသိုလ်ကံမရှိဘူးလို့ ပယ်ရာရောက်တဲ့အတွက် ကံကံ၏အကျိုးမရှိ ဆိုတာထဲမှာ သဘောအားဖြင့် ဝင်သွားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ ကံကံ၏ အကျိုးမရှိဆိုတဲ့ မိစ္ဆာအယူနှင့်အတူတူဘဲလို့ မှတ်ရမယ်။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့မှတ်ထားရအောင် ဒီမှာ (၁–က)အမှတ်နှင့် ဆောင်ပုဒ်ပြထားတယ်– "ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိဟု အယူမှားတာက ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ" တဲ့။ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁–က) ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိဟု အယူမှားတာက ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒဋ္ဌိ။ (ဆို)

ကံ–ဆိုတာ ကမ္မ–ဆိုတဲ့ပါဠိမှ ဖြစ်လာတဲ့စကားဘဲ၊ ပြုလုပ်မှုလို့ ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒီ ပြုလုပ်မှု–ကံ မရှိဘူးဆိုတဲ့ ဝါဒဟာ မှန်သလား မှားသလား စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်မှု၊ နှုတ်ဖြင့်ပြောဆိုမှု၊ စိတ်ဖြင့်ကြံစည်မှု ဆိုတာတွေဟာ ထင်ရှားရှိနေတာတွေဘဲ မဟုတ်လား၊ အဲဒါတွေဟာ ကံခေါ်တဲ့ အမှုတွေဘဲ၊ အဲဒီအမှုကံတွေရဲ့ အကျိုးတွေကိုလဲ မျက်မြင်တွေ့နေကြရတယ် မဟုတ်လား၊ ကောင်းတဲ့အလုပ်ကိုလုပ်ယင် ကောင်းကျိုးကိုရတယ်၊ မကောင်းတဲ့အလုပ်ကိုလုပ်ယင် မကောင်းကျိုးကိုရတယ်၊ အဲဒါဟာ မျက်မြင်ထင်ရှားတွေ့နေကြရတာဘဲ။ ဒါကြောင့် လူတွေဟာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရချင်တဲ့အတွက် ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကို နေ့စဉ်မပြတ်ရှာကြံပြီး လုပ်နေကြရတယ်၊ ကြီးပွါးရာ ကြီးပွါးကြောင်း ချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်းအလုပ်တွေကို လုပ်နေကြရတယ်၊ မိမိတို့၏ သားသမီးကလေးတွေကိုလဲ ကြီးပွါးချမ်းသာစေချင်တဲ့အတွက် သိတတ်တဲ့အရွယ်ကစပြီး ပညာသင်ပေးကြတယ်၊ ပညာတတ်မှ ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကိုလုပ်ပြီး ကြီးပွါးချမ်းသာမယ်လို့ မြော်လင့်ပြီး ပညာသင်ပေးကြ ရတာဘဲ၊ အဲဒီလို မြော်လင့်တဲ့အတိုင်း ငယ်ငယ်ကတည်းက လိမ်လိမ်မာမာနေထိုင်ပြီး ပညာကို ကောင်းကောင်း သင်လာတာဟာလဲ ကောင်းတဲ့အလုပ်ကို လုပ်တာပါဘဲ၊ အဲဒီလို ကောင်းကောင်းပညာသင်ခဲ့လို့ ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ဖြစ်လာကြတယ်၊ အထက်တန်းကျတဲ့ အလုပ်တွေကို တင့်တင့်တယ်တယ် လုပ်နိုင်ကြတယ်၊ ဒါတွေလဲ ကောင်းတဲ့အလုပ်ရဲ့ အကျိုးတွေဘဲ။ အဲဒီလို ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကို လုပ်ကိုင်ပြီး စီးပွါးဥစ္စာ ရတနာတွေကို ရလာကြတယ်၊ ဒါလဲ ကောင်းတဲ့အမှုကံရဲ့ ကောင်းကျိုးတွေဘဲ။

အဲဒီ ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေ ရှိသလို မကောင်းတဲ့အလုပ်တွေ အမှုတွေလဲ ရှိတာဘဲ၊ မကောင်းတဲ့အမှုတွေရဲ့ မကောင်းကျိုးတွေလဲ ရှိတာဘဲ၊ ကဲ့ရဲ့ဘွယ်အမှုတွေကို ပြုလုပ်ယင် အကဲ့ရဲ့ခံရတယ်၊ ရာဇဝတ်မှုတွေ ကျူးလွန်ယင်တော့ ရာဇဝတ်အပြစ်

ဒဏ်သင့်တယ်။ ဒါတွေဟာ မျက်မှောက်တွင်ဘဲ တွေ့နိုင်တဲ့ ကောင်းမှု မကောင်းမှုနဲ့ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးတွေဘဲ။ အဲဒါတွေလိုဘဲ သံသရာနှင့်ဆိုင်တဲ့ ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံတွေလဲ ရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒီ ကံတွေရဲ့ အကျိုးအပြစ်တွေလဲ ရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒါတွေကိုတော့ ဉာဏ်ပညာ နဲ့မှ သိနိုင်တယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုယင်–သတ္တဝါတွေဟာ အကုန်လုံး ကောင်းစားချမ်းသာချင်ကြတာချည်းဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းဟာ မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့ အတိုင်း ကောင်းစားချမ်းသာကြတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ အများအားဖြင့် ဆင်းရဲတဲ့သူတွေ ကသာများနေတယ်၊ လူလူချင်း တူပါလျက်နှင့် တချို့က အသက်တိုတယ်၊ တချို့က အသက်ရှည်တယ်၊ တချို့က ရောဂါများတယ်၊ တချို့က ရောဂါနည်းတယ်။ တချို့က အဆင်းလှတယ်။ တချို့က အရုပ်ဆိုးတယ်။ တချို့က လူမုန်းများတယ်၊ တချို့က လူချစ်လူခင်များတယ်။ တချို့က လုပ်ကိုင်တိုင်း အောင်မြင်ပြီး စီးပွါးဥစ္စာ ဖြစ်ထွန်းတယ်၊ တချို့က အလုပ်အကိုင်တွေ မအောင်မြင်ဘဲ စီးပွါးဥစ္စာ ပျက်စီးတယ်။ တချို့က ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်တယ်၊ တချို့က ဉာဏ်ပညာနုံ့ထိုင်းတယ် စသည်ဖြင့် ကွဲပြားနေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ လူလူချင်း တူနေပါလျက်နဲ့ ဘာကြောင့်ကွဲပြားရသလဲ၊ တချို့မှာ အမွှာညီနောင် အမွှာညီအစ်မဖြစ်ပါလျက်နဲ့ အကျိုးပေးခြင်းမတူဘဲ ကွဲပြားနေတယ်၊ အဲဒါဟာ မိဘကြောင့်တော့ မဟုတ်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ? စဉ်းစားပါ။ တချို့မှာ မြေတကွက်ထဲမှာဘဲ စိုက်ပျိုးနေကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တဦးနှင့်တဦး သီးနှံထွက်ပုံချင်း အများကြီး ကွာခြားနေတယ်၊ မြေ ရေ အလုပ်အကိုင်ချင်းက တူနေတယ်ဆိုယင် ဘာကြောင့်လဲ? စဉ်းစားပါ။ အဲဒီလို ကွဲပြားရာမှာ မိမိတို့ပြုခဲ့တဲ့ ရှေးကံမှတပါး အခြားအကြောင်းတော့ မရှိဘူး၊ ရှေးကံကြောင့်လို့ဘဲ ယူရတယ်။

ဖန်ဆင်ဝါဒဖြင့် မပြေလည်စေနိုင်

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို အနန္တတန်ခိုးရှင်ကြီးက ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒရှိတယ်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်ထဲမှာ အဲဒီဝါဒကို ဣဿရကုတ္တ–ကမ္ဘာပိုင်ရှင်ကြီးက ဖန်ဆင်းတယ်၊ ဗြဟ္မကုတ္တ–ဗြဟ္မာကြီးက ဖန်ဆင်းတယ်လို့ ပြဆိုထားတယ်၊ အဲဒီဝါဒအရဆိုယင်တော့ လူတွေအချင်းချင်း ကွဲပြားတာဟာ ဖန်ဆင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အလိုတော်အတိုင်းဘဲလို့ ဖြေရပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့အဲဒီအဖြေကို ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိတဲ့ ပညာရှိတွေက လက်မခံနိုင်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအဖြေဟာ မပြေလည်စေနိုင်ဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဘယ်လိုမပြေလည်သလဲဆိုယင်–ဖန်ဆင်းတာ ဟုတ်ခဲ့လို့ရှိယင် တချို့လူတွေကိုသာ ကောင်းအောင် ဖန်ဆင်းပြီး တချို့လူတွေကိုတော့ ဘာကြောင့်မကောင်းအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲ၊ တချို့လူတွေကို အသက်ရှည်အောင် ဖန်ဆင်းပြီး တချို့လူတွေကိုတော့ ဘာကြောင့်အသက်တိုအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲ၊ တချို့မှာ မွေးပြီးပြီးချင်း သေရတယ်၊ တချို့မှာ မမွေးခင်ကတည်းက သေရတယ်၊ ဘာကြောင့် ဒါလောက် အသက်တိုအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲ၊ ဖန်ဆင်းဝါဒအနေနဲ့ဆိုယင် ဒီလိုမေးခွန်းတွေကို ပြေလည်အောင်ဖြေဘို့ ခက်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ရတယ်ဆိုယင်–သတ္တဝါတွေကို အကုန်လုံးချမ်းသာအောင် ညီတူညာတူ ဖန်ဆင်းပါတော့လား၊ ဘာကြောင့် ဆင်းရဲတဲ့လူတွေကို များများဖန်ဆင်းရသလဲ၊ လူတွေကို ဘေးရန်အန္တရာယ်ပြုတတ်တဲ့ မြွေ ကျားအစရှိတဲ့ သတ္တဝါဆိုးတွေကို ဘာကြောင့်ဖန်ဆင်းရသလဲ၊ ရောဂါပိုးတွေကို ဘာကြောင့် ဖန်ဆင်းရသလဲ စသည်ဖြင့်လဲ မကျေနပ်စရာတွေ အများကြီးရှိနေပါတယ်။ သီဟိုဠ် ဆရာတော် ဦးနာရဒကတော့ ဥရောပ အမေရိကန်ကလူတွေကို ချမ်းသာအောင်ဖန်ဆင်းပြီးတော့ အိန္ဒိယ သီဟိုဠ် မြန်မာပြည် အင်ဒိုနီးရှားတို့ကလူတွေကို ဘာကြောင့်ဆင်းရဲအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲလို့ ဒီလိုမကျေနပ်စရာလဲ ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ ဖန်ဆင်းလို့ မဟုတ်ဘူး၊ ဉာဏ်ဝိရိယနှင့် အားထုတ်ပြုလုပ်တဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အမှုကံကြောင့်လဲ ကွာခြားနေတယ်လို့ ဆိုနိုင်လောက်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း မပြေလည်စေနိုင်တဲ့အတွက် ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒကိုတော့ တကယ့်ပညာရှိတွေက လက်မခံနိုင်ပေဘူး။

ဒီနေရာမှာ အကြောင်းမဲ့ မတော်တဆဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒလဲ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီဝါဒကတော့ ဘာမှ ကျေနပ်စရာ မရှိပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် ယခု မျက်မြင်တွေ့နေရတာတွေဟာ သူ့ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာအကြောင်း ရှိနေတာ ချည်းပါဘဲ၊ ကောင်းတာလုပ်ယင် ကောင်းကျိုးရတယ်၊ မကောင်းတာလုပ်ယင် မကောင်းကျိုးရတယ်၊ ဒါတွေက အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်၊ မယုံယင် ရာဇဝတ်ပြစ်မှုမကင်းတဲ့ မကောင်းတာကို လုပ်ကြည့်ပါ၊ ချက်ချင်းလဲ မကောင်းကျိုးကို ရပါလိမ့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ တချို့မှာ အလုပ်အကိုင် အတူတူလုပ်နေပါလျက်နဲ့ တဦးက ကြီးပွါးချမ်းသာတယ်၊ ရာထူးတက်တယ်၊ တဦးမှာတော့ မကြီးပွါး မချမ်းသာဘူး၊ ရာထူးမတက်ဘူး၊ ဒီလိုဟာတွေလဲ ထင်ရှားတွေ့နေရတယ်။ အဲဒါကတော့ ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့် မဟုတ်ဘူး အတိတ်ကံကြောင့်လို့သာ ယူစရာရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရှေးဘဝဟောင်းတွေ ပြန်ပြီး အမှတ်ရတဲ့လူတွေဆိုတာလဲ အရပ်ရပ်မှာ ရှိကြပါတယ်၊ အဲဒီလိုလူတွေဟာ ဘယ်လိုအမှုကိုပြုခဲ့လို့ ဘယ်လိုဘဝတွေ ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်ဆိုတာကို ပြောတတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတွေကတော့ အမိဝမ်းထဲမှာ ဆင်းဆင်းရဲရဲနေခဲ့ရတာကြောင့် မမှတ်မိကြတာဘဲ များပါတယ်၊ နတ်တွေမှာတော့ ဘဝအသစ်ဖြစ်ရာမှာ ဆင်းရဲမရှိဘူး၊ အိပ်ပျော်ရာမှနိုးလာသလို ကိုယ်ထင်ရှား ဘွားကနဲဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် သူတို့ကတော့ ဘယ်ကောင်းမှုကြောင့် နတ်ပြည်ရောက်ရတယ်စသည်ဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား အမှတ်ရပြီး ပြောနိုင်ကြတယ်။

ကံ ဝါဒဖြင့်သာ ပြေလည်စေနိုင်သည်

ယခုပြောခဲ့တာတွေကို အကုန်ခြုံကြည့်လိုက်ယင်–သတ္တဝါတွေမှာ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကွဲပြားနေတာဟာ ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့်မဟုတ်ယင် ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ကံကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီဝါဒကတော့ ပြဿနာတွေဟူသမျှကို အကုန်လုံး ပြေလည်စေနိုင်ပါတယ်၊ အသက်တိုတာ ဘာကြောင့်လဲ? သူတပါးအသက်ကိုသတ်ခဲ့တဲ့ ကံကြောင့်လို့ ဖြေနိုင်ပါတယ်၊ အနာများတာ ဘာကြောင့်လဲ? သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲခဲ့တဲ့ ကံကြောင့်လို့ ဖြေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အချက်တွေကို ဒီသလ္လေခသုတ်တရားတော် ပဌမပိုင်း ဒုတိယပိုင်း စသည်မှာ ရှင်းပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို ကိုယ်ပြုခဲ့တဲ့ကံကြောင့် ဆိုးကျိုးကောင်းကျိုး ရတယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူမှ မကျေနပ်စရာလဲ မရှိဘူး၊ မျက်မှောက်မှာ တွေ့ရတဲ့ ကောင်းတဲ့အလုပ်၏အကျိုး မကောင်းတဲ့အလုပ်၏ အကျိုးများနှင့်လဲနှိုင်းဆပြီး ယုံကြည်လိုက်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အားလုံးကို ပြေလည်စေနိုင်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပစ္စုပ္ပန်ကံ အတိတ်ကံများနှင့် အဲဒီကံများရဲ့ အကျိုးများ ထင်ရှားရှိနေတဲ့အတွက် "ကံကံ၏အကျိုး မရှိဘူး"ဆိုတဲ့ အယူဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားတဲ့ အယူဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် (ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိဟု အယူမှားတာက ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ– လို့) ဆောင့်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

အလွန်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်

ဟာ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးထဲက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ကို ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလို့ ဖော်ပြထားတယ်၊ ဒီဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ အကိရိယာဒိဋ္ဌိ–လို့ သုံးမျိုးရှိတယ်၊ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလတုန်းက ထင်ရှားခဲ့တဲ့ တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆–ယောက်ထဲမှာ ပူရဏ ကဿပ ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက ကုသိုလ်အမှု အကုသိုလ်အမှုကို ပြုသော်လဲ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မဖြစ်ဘူးလို့ ဟောတယ်၊ သူ့ဝါဒ "နကိရိယတိ–ပြုလို့ မဖြစ်ဘူး"လို့ ဟောတဲ့အတွက် အဲဒီအယူကို အကိရိယဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်၊ အဲဒါဟာ အကြောင်းကံကို ပယ်တဲ့ဒိဋ္ဌိဘဲ။ အဓိတဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတော့ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးမရှိဘူး၊ ဃပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲ သွားတယ်လို့ ဟောတယ်၊ သူ့ဝါဒက "နတ္ထိ ဒိန္နံ–ပေးလှူတာအကျိုးမရှိ" စသည်ဖြင့် ဟောတဲ့အတွက် အဲဒီအယူကို နတ္ထိက ဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ကံ၏အကျိုးကိုပယ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိဘဲ။ မက္ခလိ ဂေါသာလ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတော့ သတ္တဝါတွေမှာ ဆင်းရဲဘို့ ချမ်းသာဘို့အကြောင်းမရှိဘူး၊ ကိန်းသေ သတ်မှတ်ထားချက်ရှိတဲ့ အတိုင်းသာ ဆင်းရဲကြ ချမ်းသာကြရတယ်လို့ဟောတယ်၊ သူ့ဝါဒက "နတ္ထိ ဟေတု အကြောင်းမရှိ" စသည်ဖြင့် ဟောတဲ့အတွက် အဲဒီအယူ ကို အဟေတုကဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်၊ အဲဒီအယူကတော့ အကြောင်ကံကိုရော, အကျိုးဝိပါက်ကိုရော ၂–ပါးလုံးကို ပယ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိဘဲ။ ဒီလို တိုက်ရိုက် ပယ်ပုံအရအားဖြင့် ကွဲပြားပေမဲ့ အကျိုးပြီးတဲ့အနေအားဖြင့်တော့ အတူတူပါဘဲ၊ အကိရိယဒိဋ္ဌိက အကြောင်းကို ပယ်လိုက်တော့ အကျိုးကိုလဲ ပယ်ပြီးဖြစ်သွားတာပါဘဲ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိက အကျိုးကို ပယ်လိုက်တော့လဲ အကြောင်းကံကိုပါပယ်ပြီး ဖြစ်သွားတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဒိဋ္ဌိကြီးသုံးပါးဟာ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး ၂–ပါးလုံးကို ပယ်တဲ့အယူမှားချည်းပါဘဲ။ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဘူးဆိုတဲ့ ဒီအယူဟာ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် သက်ဝင်စွဲမြဲ သွားယင် အလွန်အပြစ်ကြီးပါတယ်၊ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်တရားကို အားမထုတ်နိုင်တဲ့အတွက် ဒီအယူရှိနေတဲ့သူဟာ မဂ်ဖိုလ်ကိုလဲမရနိုင်ဘူး၊ သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ နတ်ရွာသုဂတိလဲ မရောက်နိုင်ဘူး၊ အပါယ်ငရဲကိုသာ မုချရောက်ရတယ်၊ အဲဒီအယူကို မစွန့်သမျှကာလပတ်လုံး ငရဲမှလဲမလွတ်နိုင်ဘူး–လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အကုသိုလ်ကံထဲမှာ အပြစ်အကြီးဆုံးဖြစ်တယ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမျိုးမျိုးထဲမှာလဲ (ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိလို့ ယူတဲ့) ဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို အပြစ်အကြီးဆုံးလို့ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒီအယူကိုစွန့်လို့ ငရဲမှ လွတ်တယ်ဆိုပေမဲ့ သူ့မှာ လူ့ဘဝရောက်ဖို့ ကုသိုလ်ကံက မရှိယင် ပြိတ္တာဘုံ တိရစ္ဆာန်ဘုံရောက်ဖို့ရာသာ ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကံကံ၏အကျိုး မရှိဘူးဆိုတဲ့မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ အလွန်ဘဲကြောက်စရာကောင်းပါတယ်၊ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကိုထပ်ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

(၁–က) ကံ နှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိဟု အယူမှားတာက ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

အဲဒီ အပြစ်အလွန်ကြီးတဲ့ မိစ္ဆာအယူကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီသုတ်မှာ–

ပရေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဟု မှားသောအယူရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ကံကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု မှန်သောအယူရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာခေါင်းပါးစေခြင်းကို။ ဝါ–ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–တဲ့။

ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ သူများတွေက အယူမှားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မှန်တဲ့အယူရှိစေမယ်လို့ ဒီလို ဆောက်တည်ပြီး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေရမယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌ–မှန်တဲ့အယူဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုယင် ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဘူးဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌ–အယူမှားရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ကံ ကံ၏အကျိုးရှိတယ်ဆိုတဲ့ အယူပါဘဲ။ ဒါကြောင့် "ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည် ဟု အယူမှန်တာက သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌ"လို့ ဆောင်ပုဒ် ပေးထားပါတယ်၊ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌ

(၁–ခ) ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု အယူမှန်တာက သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌ။ (ဆို)

ဒီသုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌကို ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌလို့လဲ ခေါ်တယ်၊ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိတယ်၊ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကိုပြုလျှင် ကောင်းကျိုးကိုရမယ်၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကိုပြုလျှင် မကောင်းကျိုးကိုရမယ်–လို့ ယုံကြည်ယူဆတဲ့ အယူမှန်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီအယူက ကုသိုလ်အားလုံးတို့၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့အတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒီအယူမှန်ရှိပါမှ အကုသိုလ်တွေကို ကြဉ်ရှောင်နိုင်တယ်၊ ကုသိုလ်တွေကို ပြုနိုင်တယ်၊ သာမန် ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေပြုပြီး လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ကောင်းမြတ်သောဘဝတွေကို ရောက်ပြီးကောင်းစား ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေပွါးပြီး အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအယူမှန်ကိုရဘို့ရာဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မိကောင်းဖခင်တွေရဲ့ သားသမီးများဖြစ်ကြတဲ့ သူတွေမှာတော့ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ အလွန်အဖိုးတန်တဲ့ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌအယူကို ငယ်ငယ်ကတည်းက မိဘတို့ထံမှ အမွေရလာတဲ့အတွက် အထူးကျင့်ကြံမနေရတော့ပါဘူး၊ အဲဒီရထားတဲ့အယူမှန်ကို မပျောက်မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်သွားဘို့သာ လိုပါတယ်၊ ခိုင်မြဲသည်ထက် ခိုင်မြဲအောင် နှလုံးသွင်းဘို့သာ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက–ဣတိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံလို့လဲ ဟောတော်မူပါသေးတယ်။

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ စသည်

ဣတိ စိတ္တံ၊ ငါတို့ကတော့ သမ္မာဒိဋ္ဌ–အယူမှန်ရှိစေမည်ဟု နှလုံးသွင်းသော ဤလိုစိတ်ကို။ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်စေအပ်၏–တဲ့။ ဒီလို နှလုံးသွင်းပုံကတော့ မိစ္ဆာအယူရှိတဲ့သူတွေနှင့် ဆက်ဆံနေရတဲ့အခါ၊ မိစ္ဆာအယူရှိတဲ့ လူများစုထဲရောက်နေတဲ့ အခါတွေမှာ သာပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊ သူများတွေက ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ဘယ်လိုဘဲ ပြောပြောနေစေကာမူ ငါတို့ကတော့ ကံကံ၏အကျိုးရှိတယ်ဆိုတဲ့ အယူမှန်ရှိစေမယ်လို့ ဒီလို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ နှလုံးသွင်းဘို့လိုပါတယ်။ တချို့မှာ အဲဒီလို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ နှလုံးမသွင်းနိုင်တဲ့အတွက် မိစ္ဆာအယူအားပေးတဲ့ စာအုပ်တွေဖတ်ပြီး အယူဖောက်ပြန်သွားတာလဲရှိတယ်၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု အိမ်ထောင်မှုစသည်နှင့်စပ်ပြီး အယူဖောက်ပြန်သွားတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒါဟာ မိဘထံမှ ရလာတဲ့ အဖိုးတန်အမွေ ဆုံးရှုံးသွားတာဘဲ၊ အလွန်ဝမ်းနည်းစရာကောင်းပါတယ်၊ အဲဒီလို အယူဖောက်ပြန်တဲ့သူမှာ သေခါနီးကာလနဲ့ သေပြီးတဲ့ နောက်ကာလများကျတော့ မှားခဲ့ပြီဆိုပြီး အများကြီး နောင်တပူပန်မှု ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီးတော့ အယူမှားဆိုတာက လမ်းမှားဘဲ၊ မကောင်းတဲ့လမ်းဘဲ၊ အယူမှန်ဆိုတာက ကောင်းတဲ့လမ်းဘဲ၊ လမ်းကောင်းဘဲ၊ ဒါကြောင့် လမ်းဆိုးက မသွားချင်ယင် လမ်းကောင်းဘက်ကို ပြောင်းပြီးသွားရတာကို အယူမှားဘက်များ စိတ်ညွှတ်နေယင် အယူမှန်ဘက်ကို ပြောင်းပေးလိုက်ရုံပါဘဲ။ တနည်းအားဖြင့် မိစ္ဆာအယူ လုံးဝကင်းပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးတဲ့ ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ သမ္မာအယူ ခိုင်မြဲတဲ့ အရိယာစခန်းရောက်အောင် လမ်းပြောင်းပေးဘို့ပါဘဲ။ အဲဒါကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက–

> မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ ပရိက္ကမနာယ–လို့ ဟောထားပါတယ်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ၊ မှားသောအယူရှိသော။ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ၊ ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မှန်သောအယူကို ယူခြင်းသည်။ ပရိက္ကမနာယ၊ မိစ္ဆာအယူကို ရှောင်လွှဲရန်အလို့ငှါ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏–တဲ့။

လက်ဝဲဘက်လမ်းက ဆိုးတယ်၊ လက္ခာဘက်လမ်းက ကောင်းတယ်ဆိုပါတော့၊ လမ်းကောင်းကို သွားချင်ယင် လက္ခာဘက်လမ်းကို ပြောင်းလိုက်ရုံဘဲ၊ အဲဒီဥပမာလိုဘဲ ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ထင်မြင်ယူဆတဲ့ လမ်းဆိုးရောက်နေယင်၊ အဲဒီလမ်းဆိုးနဲ့ မကင်းသေးတဲ့အခြေအနေမှာ ရှိနေယင်၊ ကံကံ၏အကျိုး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အယူမှန်လမ်းကောင်းကို ပြောင်းလိုက်ရုံပါဘဲ၊ အဲဒီအယူမှန် ခိုင်မြဲတဲ့ အရိယာစခန်းရောက်အောင် ကျင့်သုံးရုံပါဘဲတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ မိစ္ဆာအယူဆိုတာက အောက်သို့ကျသွားစေတဲ့လမ်း၊ သမ္မာအယူဆိုတာက အထက်သို့ တက်ရောက်စေတဲ့လမ်း ဒီလမ်း ၂သွယ်မှာ အထက်သို့ တက်သွားချင်ယင် သမ္မာအယူလမ်းကို လိုက်ရမယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက–

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ၊ မှားသောအယူရှိသော။ ပုရိသပုဂ္ဂလသ၊ ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မှန်သောအယူသည်။ ဥပရိ ဘာဝါယ၊ အထက်အဖို့အလို့ငှါ။ ဝါ–အထက်သို့တက်ရန်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သည်–လို့လဲ ဟောထားပါတယ်။

ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ယူတဲ့သူမှာ ကုသိုလ်ကံကိုလဲ မပြုဘူး၊ အကုသိုလ်ကံကိုလဲ မရှောင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြင့်မြတ်တဲ့ဘဝတွေကို မရောက်နိုင်ဘူး၊ ယုတ်ညံ့အောက်ကျတဲ့ အပါယ်လေးပါးသို့သာ ရောက်ရတယ်၊ အဲဒါဟာ အကုသိုလ်က အောက်သို့ ဆောင်သွားတာဘဲ။ ကံ ကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ ယူတဲ့သူကတော့ အကုသိုလ်ကို ရှောင်တယ်၊ ဒါန သီလ စသော ကုသိုလ်တွေကို တတ်နိုင်သမျှ ပြုလုပ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူပြုထားတဲ့ ကုသိုလ်တွေ၏အစွမ်းဖြင့် မြင့်မြတ်သော လူ့ဘဝ နတ်ဘဝတွေကို ရောက်ရတယ်၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့် မြင့်မြတ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ ရောက်ရတယ်၊ အဲဒါဟာ ကုသိုလ်က အထက်အဖို့ မြင့်မြတ်ရာ ဆောင်သွားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြင့်မြတ်ရာကို တက်ချင်ယင် သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူမှန်ဖြင့် တက်နိုင်ပါတယ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူမှန်ဖြင့် တက်ပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အထက်တန်းဆိုတာ လူတိုင်း လူတိုင်း တက်ချင်ကြတာချည်းဘဲ၊ အဲဒီလို တက်ချင်ကြတဲ့အတွက် တက်နိုင်အောင် ကြိုးစားနေကြတယ်၊ တချို့က လမ်းမှားနဲ့ ကြိုးစားနေကြတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် တချို့က ကံကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ အယူမှားနေပေမယ့်လို့ ရှေးကံနဲ့ ယခုအားထုတ်မှုကြောင့် အထက်တန်းကျပြီး ကြီးပွါးနေတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို ကြီးပွါးနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အယူကိုလဲယူပြီး အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အကြိုက် လိုက်လုပ်နေရတယ်၊ အဲဒီလို အဆင့်အတန်းတက်အောင် ကြိုးစားနေတာတွေလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီနည်းဖြင့် တခဏ တသက်လျာလောက်တော့ အထက်တန်းရောက်တာလဲ ရှိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ နောက်နောက်ဘဝတွေကျတော့ အနိမ့်ဆုံးအပါယ်ဘဝတွေ ရောက်သွားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူများတွေက အယူမှားဖြင့်အထန်းရောက်အောင် အားထုတ်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အယူမှန်ဖြင့် အထက်တန်းရောက်အောင် အားထုတ်မယ်လို့ ဒီလို ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်သွားဘို့ပါဘဲ။

နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာနဝါရ ကျတော့–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ၊ မှားသောအယူရှိသော။ ပုရိသပုဂ္ဂလသ၊ ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မှန်သောအယူကို ယူခြင်းသည်။ ပရိနိဗ္ဗာနာယ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိလေသာမီး အပြီးတိုင်ငြိမ်းရန်အလို့ငှါ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သည်–လို့ ဟောထားပါတယ်။

ကံကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ မိစ္ဆာအယူရှိနေလျှင်၊ သို့မဟုတ် အဲဒီ မိစ္ဆာအယူဘက်ကို စိတ်ညွှတ်နေလျှင် သင့်လျော်တဲ့ တရားကို နာယူလေ့လာပြီးတော့ ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် ကံကံ၏အကျိုး ရှိတယ်လို့ အမှန်အတိုင်းယူလိုက်ရမယ်၊ အဲဒါဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိလေသာကင်းငြိမ်းဘို့ ဖြစ်ပါတယ်–တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ မိစ္ဆာအယူ လုံးဝကင်းသွားပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးတဲ့ ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှာ တည်နေတဲ့သူဟာလဲ ကံကံ၏အကျိုး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုပြီး ဝိပဿနာကို ပွါးစေခြင်းဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားယင် ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းသွားအောင် အားထုတ်ဖို့ပါဘဲ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပုံနှင့်စပ်ပြီးဟောထားတဲ့ အဲဒီ ငါးဝါရဒေသနာတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြစို့။

(၁၁) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

> သူများတွေက (ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဟု) အယူမှားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ (ကံကံ၏အကျိုး ရှိသည်ဟု) အယူမှန်စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မှားသောအယူ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို မှန်သောအယူ–သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိလေသမီးကို သမ္မာဒိဋ္ဌိရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကံ ကံ၏အကျိုး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အယူမှန်ကို ခိုင်မြဲစေရမယ်၊ အကုသိုလ်အမှုကို မြင်ရကြားရ တွေ့ရတိုင်း "အကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးပေးတတ်တယ်" ဆိုတာ နှလုံးသွင်းပြီး ကြဉ်ရှောင်ရမယ်၊ ကုသိုလ်အမှုကို ပြုတိုင်း "ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်" ဆိုတာ နှလုံးသွင်းပြီး စိတ်ပါ လက်ပါ ပြုလုပ်ရမယ်၊ အဲဒီလို ပြုလုပ်တဲ့ကုသိုလ်ဟာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်တယ်၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကံ ကံ၏အကျိုး ရှိတယ်လို့ နှလုံးသွင်းမိတိုင်း ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေါ်တဲ့ သုစရိုက်ကုသိုလ်လဲ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဟာ ဘာဝနာကုသိုလ်ထဲမှာလဲ အတွင်းဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့် တခြားဘာဝနာကို အားမထုတ်နိုင်သေးယင် ဒီဒိဋ္ဌဓမ္မဘာဝနာ ကုသိုလ်ကို ပွါးစေရမယ်။

မဂ္ဂင်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဘို့ သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပွါးစေဘို့ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါဟာ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု အနိယျာနိကဒိဋ္ဌိ ခေါ်တဲ့ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ဒိဋ္ဌိကို ဟောရမယ်၊ အနိယျနိကဆိုတာ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ မထွက်နိုင်အောင် တားမြစ်တတ်တယ်လို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတာက မှားသောအယူဘဲ၊ အဲဒီ ၂-ပုဒ်ပေါင်းလိုက်တော့ အနိယျာနိကဒိဋ္ဌि=ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ မထွက်နိုင်အောင် တားမြစ်တတ်တဲ့ အယူမှားလို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ အဲဒါက ဘယ်လိုအယူမှားလဲဆိုလျှင်-ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌि သက္ကာယဒိဋ္ဌि သဿတဒိဋ္ဌि ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒီအယူမှားတွေပါဘဲ။ အဲဒီအယူမှားတွေကို (၂-က) ဆောင်ပုဒ် (၃-က) ဆောင်ပုဒ် (၃-ခ) ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ပြထားတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ပယ်ရမည့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတွေဘဲ။ (၂-ခ) ဆောင်ပုဒ် (၃-ဂ-ဃ-င) ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ပွါးစေရမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိတွေကို ပြထားတယ်။

အဲဒီအထဲမှာ (၂-က) အမှတ်နဲ့ ဆောင်ပုဒ်က "အသက်ကောင် အတ္တကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက အတ္တဒိဋ္ဌि-သက္ကာယဒိဋ္ဌि" လို့ ဆိုထားတယ်။ ဗမာလိုက အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ ယူဆပြောဆိုနေတဲ့အရာကို ပါဠိလိုက အတ္တလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အသက်ကောင် အတ္တကောင်လို့ ၂-မျိုးလုံး ဖော်ပြထားတယ်။ လူများစု ပုထုဇဉ်တွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ သူတပါးတွေကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်တွေလို့ဘဲ ထင်နေကြတယ်၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှားရှိတယ်၊ အသက်ကောင် အတ္တကောင်ဆိုတာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ မရှိတဲ့အတ္တကို ရှိတဲ့အနေနဲ့ အထင်မှား အယူမှား နေကြခြင်းမျှသာဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အထင်မှား အယူမှားကို အတ္တဒိဋ္ဌိလို့ခေါ်တယ်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့လဲ ခေါ်တယ်။ အဲဒီမှာ သက္ကာယ ဆိုတာက ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းဘဲ၊ ဒိဋ္ဌि ဆိုတာက အယူမှားဘဲ၊ ဒါကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌि ဆိုတာ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အသက်ကောင် အတ္တကောင်လို့ အယူမှားတာဘဲ။

ပုံစံထုတ်ပြရယင်-မြင်တဲ့အခါမှာ မျက်စိရုပ် ထင်ရှားရှိတယ်၊ မြင်ရတဲ့ အဆင်းရုပ် ထင်ရှားရှိတယ်၊ မြင်သိတဲ့နာမ် ထင်ရှားရှိတယ်၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှားရှိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မရှုနိုင်မသိနိုင်တဲ့သူတွေက ကြည့်လင်တဲ့မျက်စိရုပ်ကိုရော၊ မြင်ရတဲ့အဆင်းရုပ်ကိုရော၊ မြင်သိတဲ့နာမ်ကိုရော အသက်ရှင်နေတဲ့အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ "ငါမျက်စိကြည်တယ် ကောင်းတယ်၊ ငါ့လက်ကို မြင်ရတယ်၊ သူ့ကိုယ်ကို မြင်ရတယ်၊ ငါက မြင်တယ်၊ မြင်တာဟာ ငါဘဲ" စသည်ဖြင့် ဒီလိုထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ အက္ကာယဒိဋ္ဌိပါဘဲ။ ကြားတဲ့အခါ နံတဲ့အခါ စားသိတဲ့အခါ တွေ့ထိတဲ့အခါ ကြံ့သိတဲ့အခါတွေမှာလဲ နည်းတူဘဲ စွဲလမ်းပြီး ဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိက ဖြစ်နေပါတယ်။ တခြားပုံစံတခုကိုလဲ ထုတ်ပြဦးမယ်၊ လက်ခြေတို့ကိုကွေးတဲ့အခါ ဆန့်တဲ့အခါမှာ ကွေးချင်တာ ဆန့်ချင်တာက နာမ်၊ ကွေးတာ ဆန့်တာက ရုပ်၊ ဒီနာမ်ရုပ် ၂-ပါးအပေါင်းသာ ထင်ရှားရှိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မရှုနိုင် မသိနိုင်တဲ့သူတွေက "ငါက ကွေးချင် ဆန့်ချင်လို့ ငါကဘဲ ကွေးတယ်၊ ငါကဘဲ ဆန့်တယ်၊ ကွေးချင်တာ ဆန့်ချင်တာလဲ ငါဘဲ၊ ကွေးတာ ဆန့်တာဘဲ ငါဘဲ"လို့ ဒီလို ထင်မှတ်စွဲ လမ်းနေကြတယ်၊ အဲဒါလဲ ထင်ရှားရှိနေတဲ့ နာမ်ရုပ်အပေါင်းကို အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပါဘဲ။ တခြားကိုယ်အမူအရာတွေမှာလဲ နည်းတူဘဲ စွဲလမ်းပြီး ဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိက ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် "အသက်ကောင် အတ္တကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာယူတာက အတ္တဒိဋ္ဌि-သက္ကာယဒိဋ္ဌि" လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်၊ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂-က) အသက်ကောင် အတ္တကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက အတ္တဒိဋ္ဌि-
သက္ကာယဒိဋ္ဌि။ (ဆို)

ဒီအတ္တဒိဋ္ဌိကတော့ ပုထုဇဉ်တွေမှာ လုံးဝကင်းဘို့ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ အဖြစ်များတာနဲ့ အဖြစ်နဲတာ၊ အစွဲသန်တာနဲ့ အစွဲမသန်တာ-ဒါလောက်ဘဲ ကွာခြားနိုင်ပါတယ်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအကြောင်း မသိတဲ့လူတွေမှာဆိုယင် ဒီအတ္တဒိဋ္ဌိအစွဲက အမြဲလိုလိုဘဲ ဖြစ်နေပေလိမ့်မယ်၊ တကယ်ဟုတ်မှန်တဲ့အနေအားဖြင့် သန်သန်စွမ်းစွမ်းဘဲ ဖြစ်နေပေလိမ့်မယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့လဲ ငယ်ရွယ်စဉ် ဗဟုသုတမရှိခင်တုန်းက ဒီလိုအစွဲအလမ်း ရှိခဲ့တာဘဲ၊ လူ့ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတာ ကလေးဟာ အကောင်လိုက်ရှိနေတယ်လို့ထင်ခဲ့တယ်၊ သေတဲ့အခါကျတော့လဲ အဲဒီအသက်ကလေးက ပါးစပ်မှ ထွက်သွားသလိုလို နှာခေါင်းက ထွက်သွားသလိုလိုထင်ခဲ့တယ်၊ အမိဝမ်းထဲ ပဋ္ဌိသန္ဓေနေစဉ်ကလဲ နောက်ကျမှ အသက်က ဝင်လာသလိုလို ထင်ခဲ့တယ်၊ အဲဒါကိုတော့ ဆရာဝန်တွေကလဲ ထောက်ခံနေကြတယ်။ သူတို့ကလဲ နှလုံးသွေးခုန်သံကို ကြားရတဲ့အခါကျမှ အသက်ဝင်လာတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်နှင့်စပ်ပြီး လုံလောက်တဲ့အကြားအမြင် မရှိတဲ့သူတွေမှာ ဒီအတ္တစွဲက တော်တော်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတ္တရယ်လို့ မရှိကြောင်း၊ ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှသာ ရှိကြောင်း ကြားနာမှတ်သားဘူးတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဒီအတ္တစွဲက သိပ်မခိုင်မြဲပါဘူး၊ တရားအားမထုတ်နိုင်လောက်အောင် မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်

လောက်အောင် မပြင်းထန်လှပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေဟာ အဲဒီ အတ္တစွဲရှိနေပေမဲ့ တရားအားထုတ်ပြီး အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ ရနိုင်ပါတယ်။

ရုပ်နာမ်သဘောတရားအကြောင်း ဗဟုသုတများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဒီအတ္တစွဲက အတော်အတန်လျော့ပါးနေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လုံးလုံးကင်းတာတော့လဲ မဟုတ်ဘူး၊ ရုပ်နာမ်သဘောတရားအကြောင်း ပြောဟောနေရင်းထဲကပေမဲ့ "ငါက ပြောဟောနေတယ်" လို့ စွဲလမ်းမှု ဖြစ်နိုင်သေးတာဘဲ၊ အဲဒါဟာ တရားဆွေးနွေးရင်း ငြင်းခုံကြ ဒေါသဖြစ်ကြ ရန်ဖြစ်ကြတာကို ထောက်ဆပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဒီ အတ္တစွဲကို ကောင်းကောင်းငြိမ်းစေနိုင်တာကတော့ ဝိပဿနာနှင့် အရိယာမဂ်ပါဘဲ၊ အဲဒီ ၂–ပါးထဲမှာလဲ ဝိပဿနာဖြင့်ငြိမ်းတာကတော့ ရှုမိတဲ့အာရုံတွေမှာ တဒင်္ဂအားဖြင့် ငြိမ်းတယ်၊ မပြတ်ရှုနေဆဲမှာ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ဝေးကွာပြီးငြိမ်းနေတယ်၊ ဝိပဿနာရှုမှုကိုရပ်နားပြီး ခပ်ပေါ့ပေါ့နေတဲ့အခါမှာတော့ ဒီအတ္တစွဲက ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိသေးတာဘဲ။ လုံးဝအမြစ်ပြတ် ငြိမ်းတာကတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်မှ ပြီးစီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်သွားဘို့ပါဘဲ။

လို့အပ်သော သုတမယပညာ

ဘယ်လို အားထုတ်ရမလဲဆိုယင်–ပဌမပိုင်းကတည်းက ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ဒီအပိုင်းက အတွဲသစ်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အကျဉ်းချုပ် ထပ်ပြောဦးမယ်။ အရိယာမဂ်ဉာဏ်ကို ရအောင် အားထုတ်တယ်ဆိုတာ အရိယာမဂ်၏ ရှေ့သွားဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာက စပြီးအားထုတ်ရတယ်၊ ဝိပဿနာရှုတယ် ဆိုတော့ ကြားဘူးတဲ့ သုတမယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံဘို့လိုတယ်၊ ဘယ်လောက် ပြည့်စုံရမလဲဆိုယင် "ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ဣန္ဒြေသစ္စာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်" ဆိုတာတွေကို ကျေပြွန်အောင်လေ့လာပြီးမှ အားထုတ်ရမယ်လို့ တချို့က ဆိုကြတယ်၊ အဲဒါက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ ဆိုတဲ့စကားမို့ သင့်လျော်ပါတယ်၊ ဆရာမရှိဘဲ အားထုတ်ယင် အဲဒီလို သုတပြည့်စုံမှာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဟုတ်မဟုတ် ဆုံးဖြတ်နိုင်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း အဲဒီလိုချည်း သုတပြည့်စုံမှ အားထုတ်ကောင်းတယ်လို့ တထစ်ချဆုံးဖြတ်ဖို့တော့ မသင့်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဘုရားလက်ထက်တော်က ဘုရားထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီး တရားအားထုတ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟူသမျှကို အဲဒီခန္ဓာစသည်တွေကို ကျေပြွန်အောင်လေ့လာပြီးမှချည်း အားထုတ်ကြတယ်လို့ မဆိုနိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ၊ အများအားဖြင့် အဲဒီတုန်းက ကမ္မဋ္ဌာန်း ယူကြတဲ့ အချိန်ဟာ တနာရီလောက်တောင် ကြာပုံမပေါ်ပါဘူး၊ အထူးအားဖြင့် စောင့်ရှောက်ပြုပြင်ပေးမည့် ဆရာရှိနေယင် "ရုပ်နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှသာရှိတယ်" ဆိုတာလောက် ကြားနာမှတ်သားဘူးယင် သုတမယဉာဏ်အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံပုံကို ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဣဓ ဒေဝါနမိန္ဒ ဘိက္ခုနော သုတံ ဟောတိ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလं အဘိနိဝေသာယာ"
တိ။

ဒေဝါနမိန္ဒ၊ နတ်တို့၏အရှင် သိကြားမင်း။ ဣဓ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခုနော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အားထုတ်လိုသော ရဟန်းသည်။ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယာတိ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့သည် "မြဲသည် ချမ်းသာသည် အတ္တကောင်"ဟု နှလုံးသွင်းစွဲလမ်းရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ကုန်ဟူ၍။ သုတံ၊ ကြားနာမှတ်သား ဘူးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏–တဲ့။

အဲဒါဟာ "ဘယ်လောက်သိမြင်လျှင် ရဟန္တာဖြစ်သလဲ၊ အကျဉ်းချုပ် ဟောတော်မူပါ"လို့ သိကြားမင်းက လျှောက်ထား တောင်းပန်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အကျဉ်းချုပ် သုတမယဉာဏ်ပြည့်စုံပုံကို ဟောတော်မူတဲ့ စကားတော်ပါဘဲ၊ အဌကထာ ဋီကာစကား မဟုတ်ဘူး၊ ဆိုလိုတာကတော့–မိမိသန္တာန် သူတပါးသန္တာန်မှာ ရှိကြတဲ့ တရားအလုံးစုံဟာ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ်၊ အတ္တကောင်ဘဲလို့ မစွဲလမ်းထိုက်ဘူး၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားချည်းဘဲလို့ ဒါလောက် ကြားနာ မှတ်သားဘူးယင် ဝိပဿနာရှုဘို့အတွက် သုတမယဉာဏ် ပြည့်စုံပြီလို့ ဆိုလိုပါ တယ်။ ဒါလောက်ကတော့ ယခုလို တရားနာနေရင်း ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်၊ တရားကို လိုလားတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုယင် ရုပ်နာမ်မျှသာရှိတယ်၊ မမြဲ ဆင်းရဲ အစိုးမရ အနတ္တသဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်–လို့ ကြားနာမှတ်သားဘူးကြတာ ကြာပါပြီ၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ ရှုနည်းကိုရယင် ဘယ်အချိန်မဆို ရှုနိုင်ပါတယ်၊ ရှုကောင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့်မြတ်စွာဘုရားက ဝိပဿနာရှုပုံကို ဆက်လက်ပြီး ဒီလိုအကျဉ်းချုပ် ဟောတော်မူပါတယ်။

ဝိပဿနာရှုနည်း အကျဉ်းချုပ်

သော သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ။

သော၊ ထိုသို့ ကြားနာမှတ်သားဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ၊ အလုံးစုံသော တရားကို။ အဘိဇာနာတိ၊ ရှေးရှုပြု၍ သိ၏–တဲ့။

အလုံးစုံသော တရားကို ရှေးရှုပြုပြီး သိရမယ်တဲ့၊ အဲဒီမှာ အလုံးစုံသော တရားဆိုတာ ဘယ်ဟာတွေလဲဆိုယင်–မိမိတို့သန္တာန်မှာ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု နံမှု စားသိမှု ထိသိမှု ကွေးဆန့်လှုပ်ရှားမှု ကြံ့သိမှုတွေထဲမှာ ပါဝင်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေပါဘဲ၊ အဲဒါတွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှေးရှုပြုပြီး မှတ်ရမယ်တဲ့။ "ရှေးရှုပြုပြီး သိတယ်" ဆိုတာ သိရမည့်တရားဆီသို့ ဉာဏ်ဖြင့် မျက်နှာပြုပြီး စူးစိုက်ပြီး ရှုသိတာ မှတ်သိတာကို ဆိုတာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ "သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို သိရမယ်"လို့ ဆိုထားတယ်၊ "တခုတည်းသော တရားကိုသာ သိရမယ်"လို့ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံး လိုက်ပြီး မှတ်သိရမယ်။ ဒါပေမဲ့ အားထုတ်ခါစမှာတော့ အကုန်လုံးကို စေ့ငအောင်လိုက်ပြီး မရှုမှတ်နိုင်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ထင်ရှားရာ တခု နှစ်ခုလောက်ကစပြီး ရှုမှတ်ရမယ်၊ ထိုင်နေရင်း ဆိုယင် ကိုယ်ထဲမှာစိတ်နဲ့စိုက်ပြီး ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုမှတ်နေနိုင်ပါတယ်၊ ဝင်သက် ထွက်သက်လေထိခိုက်ရာ နှာသီးဝမှာ စိတ်နဲ့ စိုက်ပြီး ဝင်တယ် ထွက်တယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုမှတ်နေနိုင်ပါတယ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ တနေရာရာက ထင်ရှားထိတာကို စူးစိုက်ပြီး ထိတယ်ထိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုမှတ်နေနိုင်ပါတယ်၊ အသက်ရှူတိုင်း ရှိုက်တိုင်း ဝမ်းဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့သဘောကို စူးစိုက်ပြီး ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုမှတ်နေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးတစုံတခု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီ စိတ်ကူးကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ မှတ်နေကျ မူလတရားကိုသာ ပြန်မှတ်နေရမယ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှုစသော မခံသာမှု တစုံတခုပေါ်လာယင် ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီးတော့ မှတ်နေကျ မူလတရားကိုသာ ပြန်မှတ်နေရမယ်၊ ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားပြုပြင်မှု ရှိယင်လဲ ရှုမှတ်ပြီးပြုပြင်ရမယ်။ ထိုင်ရာကထယင်လဲ ရှုမှတ်ပြီးထရမယ်၊ သွားတဲ့အခါလဲ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ရှုမှတ်ရမယ်၊ မြင်တာကြားတာတွေကိုလဲ တတ်နိုင်ယင် ရှုမှတ်နေမယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားပေါ်လာသမျှအလုံးစုံကို ရှုမှတ်ပြီးသိဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက "သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ–အလုံးစုံသော တရားကို ရှေးရှုပြု၍သိ၏ " –လို့ ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်နေလျှင် သမာဓိဉာဏ် အားကောင်းလာတဲ့အခါကတော့ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း "သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခု ၂–ခုသာရှိတယ်၊ ရုပ်နဲ့နာမ်သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး" ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သဘောကျလာလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ခေါ်တဲ့ အခြေခံ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ၊ အဲဒါကို (၂–ခ) အမှတ်ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ပြထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၂–ခ) ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှသာ ရှိသည်ဟု သိမြင်သဘောကျတာက ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

ဒီဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိက "အသက်ကောင် အတ္တကောင်ရှိတယ်"လို့ထင်မြင်ယူဆတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ၊ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိက အချိုးတကျဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့က "ဘူတရုပ် ၄–ပါး၊ ဥပါဒါရုပ် ၂၄–ပါးဆိုတဲ့ ရုပ်နဲ့ လောကီစိတ် ၈၁–ပါး၊ စေတသိတ် ၅၂–ပါးဆိုတဲ့ နာမ်–ဒီရုပ်နာမ် ၂–ပါးသာရှိတယ်"လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရုံနဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အဲဒါကတော့ "အလုံးစုံသောတရားကို ရှေးရှုပြု၍ သိရမယ်" ဆိုတဲ့ ဘုရားစကားတော်နဲ့လဲ မညီဘူး၊ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ရုံနဲ့ မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တစွဲကိုလဲ မပယ်နိုင်ဘူး။ တကယ်ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာတော့ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်ခိုက်မှာ "ဖောင်းတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုသာ ရှိတယ်" လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်ခိုက်မှာ "ပိန်တဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုသာ ရှိတယ်"လို့ ပိုင်းခြားသိတယ်၊ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်လို့ မှတ်ခိုက်များ၌ "ကွေးရုပ် ဆန့်ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုသာရှိတယ်"လို့ ပိုင်းခြားသိတယ်၊ သွားဆဲ၌ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ မှတ်ဆဲမှာ "ကြွရုပ် လှမ်းရုပ် ချရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုသာ ရှိတယ်" လို့ ပိုင်းခြားသိတယ်၊ မြင်တယ် ကြားတယ်စသည်ဖြင့် မှတ်ဆဲမှာလဲ "မျက်စိရုပ် နားရုပ်စသည်နဲ့ မြင်သိ ကြားသိ တွေ့သိ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုသာရှိတယ်"လို့ ပိုင်းခြားသိတယ်၊ ဒီပြင်မှတ်ချက်တွေမှာလဲ နည်းတူပါဘဲ၊ "ကိုယ်ရုပ်နဲ့ အသိ နာမ် ဒီ ၂–ခုသာရှိတယ်"လို့ ပိုင်းခြားသိတယ်၊ ဒါကြောင့် မှတ်သိတိုင်း မှတ်သိတိုင်း အတ္တဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နေတယ်၊ အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရမယ်ဆိုတာကိုလဲ ရည်ရွယ်ပြီး ဒီသလ္လေခသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ ဝိပဿနာရှုနိုင်သော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တကောင်ရှိသည်ဟု မှားသောအယူရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့၊ ဇတ္တ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းကိုရသော ငါတို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်သောအားဖြင့် အတ္တကောင်ဟူ၍မရှိ ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှသာရှိသည်ဟု သိမြင်သော ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ–အယူ

မှန်ရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟု။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာ ပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့ ဟောထားပါတယ်။

ယခုပြန်ဆိုခဲ့တဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကတော့ နက်လဲနက်လာပြီ၊ မြင့်လဲမြင့်လာပြီ။ ဝိပဿနာမရှုနိုင်တဲ့ သူတွေဟာ ပရေ–တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ပါဝင်သွားကြတယ်၊ သို့သော် ဗဟုသုတရှိလို့ အတ္တစွဲအားနည်းတဲ့သူတွေကတော့ အဲဒီ ပရေ–အရထဲမှာ မပါဝင်ဘူးလို့ ဆိုသင့်ပါသေးရဲ့။ သုတကလဲနည်း ဝိပဿနာလဲ မရှုနိုင်တဲ့သူကတော့ အတ္တဒိဋ္ဌအစွဲအားကြီး နေကြပေလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဒီအနက်ပြန်ချက်အရက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌလို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီအတ္တစွဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌက ဒုစရိုက်ဒိဋ္ဌလို အပြစ်မကြီးပါဘူး၊ သူ့သက်သက်နဲ့တော့ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိကို မရောက်စေတတ်ပါဘူး၊ ဒါနသီလ စသောကုသိုလ်ရှိယင် နတ်ပြည်မှာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဈာန်ရပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်လဲ ရောက်နိုင်ပါတယ်၊ ဝဂ်ဆိတဲ့ အမြင့်ဆုံးဘုံကိုလဲ ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နတ်ရွာသုဂတိကို မရောက်အောင်လဲ ဒီအတ္တဒိဋ္ဌက မတားမြစ်တတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အတ္တအစွဲက အလွန်သန်နေယင်တော့ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို မယုံကြည်နိုင်တဲ့အတွက် မဂ်ဖိုလ်ကိုတော့ တားမြစ်တတ်တယ်၊ အဲဒီလောက် သန်စွမ်းတဲ့ အတ္တစွဲကတော့ အခြားဘာသာဝင်တွေထဲမှာသာ အများအားဖြင့် ရှိပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေထဲမှာတော့ အဲဒီလောက် သန်စွမ်းတဲ့ အတ္တစွဲရှိခဲပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေဟာ ဗဟုသုတမရှိလို့ အတ္တစွဲရှိပေမဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ယုံကြည်ပြီး တရားလဲ အားထုတ်နိုင်ကြပါတယ်၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံအားထုတ်နိုင်ယင် မဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ ရောက်နိုင်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌအစွဲရှိနေကြတဲ့ လောကကြီးထဲမှာ ငါတို့ကတော့ ဝိပဿနာရှုပြီး ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌနဲ့ ပြည့်စုံစေမယ်လို့ ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်သုံးကြရမယ်။ ကဲ အဲဒီအဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို အပြည့်အစုံဆိုကြဦးစို့။

ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

> သူများတွေက အသက်ကောင် အတ္တကောင်ရှိသည်ဟု အယူမှား ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ရုပ်နာမ်သဘော တရားမျှသာ ရှိသည်ဟု သိမြင်သော ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌ အယူမှန်ရှိစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ အတ္တဒိဋ္ဌသက္ကယဒိဋ္ဌ အယူမှားလမ်းမှားကို ဝိပဿာနသမ္မာဒိဋ္ဌ အယူမှန်လမ်းမှန်ဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ အတ္တဒိဋ္ဌ သက္ကာယဒိဋ္ဌ ကိလေသာမီးကို ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌ ရေစင်ဖြင့်ငြိမ်းသတ်မည်။

ဒီအဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အရ အတ္တစွဲရှိတဲ့သူတွေကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌလို့ ဆိုရာရောက်တဲ့ အတွက် အတ္တစွဲရှိတဲ့သူတွေက စိတ်နာစရာ မကောင်းပေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒီအတ္တစွဲမိစ္ဆာဒိဋ္ဌက ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌလို အလွန်အပြစ်ကြီးတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ သံသရာရည်လျားခြင်း၏ အကြောင်းလောက်သာ ဖြစ်ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီအတ္တစွဲမိစ္ဆာဒိဋ္ဌက ပုထုဇဉ်ဆိုယင် ကင်းခဲပါတယ်၊ ဝိပဿနာရှုဆဲခဏလောက်သာ အခိုက်အတန့်မျှ ကင်းကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စိတ်နာစရာမရှိပါဘူး၊ စိတ်နာယင် အဲဒီအတ္တစွဲကင်းအောင် ဝိပဿနာရှုလိုက်ရုံပါဘဲ၊ အဲဒီလိုရှုလိုက်ယင် သမ္မာဒိဋ္ဌ ဖြစ်သွားတော့တာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ လောကမှာ အတ္တစွဲရှိတဲ့သူတွေက အတ္တစွဲနဲ့ဘဲ အဆင့်အတန်းတက်အောင် အားထုတ်နေကြတယ်၊ ဝိပဿနာယောဂီကတော့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌနဲ့ဘဲ အဆင့်အတန်းတက်သွားတယ်၊ ဘုရားလက်ထက်က အနာထပိဏ် ဝိသာခါတို့ အဆင့်အတန်း တက်သွားကြသလိုပါဘဲ၊ အနာထပိဏ် ဝိသာခါတို့ဟာ လူ့ပြည်မှ နတ်ပြည်ကို တက်သွားကြတယ်၊ အဲဒီနတ်ပြည်မှာဘဲ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသခေါ်တဲ့ ရှုပဗြဟ္မာ့ဘုံ ငါးဆင့်ကို အစဉ်အတိုင်း တက်သွားကြမယ်၊ အဲဒီငါးဆင့်ထဲက အောက်ဆုံးအဝိဟာဘုံမှာ ကပ္ပါပေါင်းတထောင်၊ အတပ္ပါဘုံမှာ နှစ်ထောင်၊ သုဒဿာဘုံမှာ လေးထောင်၊ သုဒဿီဘုံမှာ ရှစ်ထောင်၊ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ကပ္ပါပေါင်းတသောင်းခြောက်ထောင်၊ အားလုံးကပ္ပါပေါင်း သုံးသောင်းတထောင်ပတ်လုံး သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာ့ဘုံတွေမှာ တည်နေပြီးတော့ နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံ၌ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြမယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌ အရိယာမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌတို့ဖြင့် အဆင့်အတန်း တက်သွားကြပုံပါဘဲ။ ငါတို့လဲ အဲဒီလိုဘဲ သမ္မာဒိဋ္ဌဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်သွားကြမယ်လို့ ဆောက်တည်ပြီးကျင့်ကြရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌ ကိလေသာမီးကို ငြိမ်းသတ်မယ်လို့လဲ နှလုံးသွင်းထားကြရမယ်။

သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ

အတ္တဒိဋ္ဌိပယ်ပုံကတော့ ရှင်းလောက်ပါပြီ။ ယခု သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပယ်ပုံကို ဟောရမယ်၊ အမှတ် (၃–က) ဖြင့် သဿသဒိဋ္ဌိကို ပြထားတယ်၊ သတ္တဝါဟာ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းလဲကာ အမြဲတည်ရှိနေသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက သဿတဒိဋ္ဌိ–တဲ့။ အသက်ကောင် အတ္တကောင်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘူး၊ ရုက်ကိုယ်ကြမ်းကြီးက ပျက်ပြီး သေသွားပေမယ်လို့ သူကတော့ မပျက်ဘူး၊ ခန္ဓာအိမ်အသစ်မှာ ရွှေ့ပြီးတည်နေတာဘဲ၊ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး၊ သူ့ကို ပျက်အောင်လဲ မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ကမ္ဘာပေါင်း အသခ္ယေမက ပျက်သွားသော်လဲ သူကတော့ မပျက်ဘူး၊ တည်မြဲတည်ရှိနေတာဘဲလို့ ထင်မြင်ယူဆတာဟာ သဿတဒိဋ္ဌိ–တဲ့။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃–က) သတ္တဝါဟာ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းလဲကာ အမြဲတည်ရှိနေသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက သဿတဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

ဒီသဿတဒိဋ္ဌိကလဲ ကံကိုယုံကြည်တဲ့သူတွေမှာ ကင်းခဲပါတယ်၊ ဟိန္ဒူတွေကတော့ အတ္တကောင် တည်မြဲတည်ရှိနေတဲ့အကြောင်း သူတို့ကျမ်းတွေထဲမှာ သေသေချာချာ ဖော်ပြထားတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် သတ္တဝါရဲ့ကိုယ်ဟာ အကြမ်းနဲ့ အနု ၂–မျိုးရှိတယ်–တဲ့၊ အကြမ်းစားခန္ဓာကိုယ်ကြီက သေပျက်သွားပေမဲ့ အနုစားအတ္တကိုယ်ကတော့ မပျက်ဘူး အခြားခန္ဓာအိမ်အသစ်မှာ ရွှေ့ပြောင်းပြီးတော့ တည်မြဲဘဲတည်နေတယ်တဲ့၊ အဲဒီလို ခန္ဓာအိမ်အသစ်ကို လိုက်ရှာတဲ့အခါ အတ္တကောင်ကအင်မတန်သေးငယ်တယ်၊ အပ်နဖားထွင်းတဲ့စူး အဖျားထက်တောင် သေးငယ် သေးတယ်၊ အလွန်ဝေးတဲ့အရပ်ကိုလဲ တခဏချင်း ရောက်အောင်သွားနိုင်တယ်၊ တောင်ကြီးတွေ တိုက်နံရံတွေကိုလဲ ဖောက်ထွင်းသွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါ သူတို့ယူဆထားပုံဘဲ။ အဲဒီလိုဆိုမှလဲ အသင့်ယုတ္တိ ရှိပေလိမ့်မယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မိခင်လောင်းဖြစ်သူက အပေါက်မရှိတဲ့ တိုက်အိမ်ထဲမှာ အိပ်နေတဲ့အခါ ဒီလိုအစွမ်းရှိမှဘဲ ဖောက်ထွင်းပြီး ဝင်နိုင်မယ်၊ ဒါကြောင့်သူတို့က နံရံဖောက်ထွင်းသွားနိုင်တယ် ဆိုတာ ကြံထားကြတာနဲ့ တူပါတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေမှာတော့ အဲဒီလို အခိုင်အမာဆိုထားတဲ့ ကျမ်းရယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ သုတနည်းတဲ့သူတွေက "သေတဲ့အခါအသက်က ထွက်သွားတယ်၊ တခြားဌာန တခြားဘဝမှာ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်နေတယ်လို့"ဘဲ အထင်ရှိနေကြပါတယ်၊ ရုပ်နာမ်အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်ပုံနှင့်စပ်ပြီး ဗဟုသုတရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဒီသဿတအစွဲက ထင်ထင်ရှားရှားတော့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်နှင့် မပြည့်စုံသေးယင် လုံးဝကင်းပြီးလို့တော့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အမှတ် (၃–ခ) ဆောင်ပုဒ်က ဒီသဿတအယူနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ ဥစ္ဆေဒအယူကို ပြထားတယ်၊ သတ္တဝါဟာ သေပြီးလျှင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ–တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃–ခ) သတ္တဝါဟာ သေပြီးလျှင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားသည်ဟု ထင်တာ ယူတာက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

ဒီဥစ္ဆေဒအယူကတော့ "သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ လုံးလုံးပျောက်ကွယ်သွားတယ်"လို့ ယူဆတယ်၊ ဒီယူဆပုံထဲမှာ "သေပြီးယင် မရှိတော့ဘူး"လို့ဆိုတော့ "မသေခင်ကတော့ ရှိနေတယ်"လို့ ယူပါတယ်၊ အဲဒီရှိနေတာဟာ ဘာလဲဆိုယင် အတ္တကောင်ဘဲလို့ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဥစ္ဆေဒအယူရှိတဲ့သူတွေက ရုပ်သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်လို့ ပြောနေပေမယ်လို့ အတ္တစွဲလဲ သူတို့မှာ ရှိနေတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလဲ အတ္တစွဲ အတ္တဒိဋ္ဌိကို မှီပြီးဖြစ်လာတာပါဘဲ၊ သဿတအယူက သေပြီးတဲ့နောက်လဲ အတ္တကောင်ဟာ ရှိမြဲရှိနေတယ်လို့ ယူဆတယ်၊ ဒီဥစ္ဆေဒအယူကတော့ အတ္တကောင်ဟာ သေပြီးယင် ပျောက်သွားတယ် မရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအယူ ၂–ခုမှာ သေပြီးယင် အတ္တရှိသေးတယ်လို့ ယူတာနဲ့ မရှိတော့ဘူးလို့ ယူတာ ဒါလောက်သာ ထူးပါတယ်၊ မသေခင်မှာ အတ္တကောင်ရှိနေတယ်လို့ ယူတာကတော့ အတူတူပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ "ငယ်ငယ်ကလေးဘဝက ရုပ်နာမ်တွေဟာ ယခုထက်တိုင် တည်နေတယ်"လို့ ထင်ယင် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်လို့ ပြောတတ်ကြတယ်၊ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလို မြဲနေတယ် ထင်တာကတော့ နိစ္စသညာမျှပါဘဲ၊ အဲဒါကို အတ္တစွဲ အတ္တဒိဋ္ဌိလို့တော့ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိလို့တော့ မဆိုရဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကလဲ မသေခင်တော့ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ နောက်တခုကတော့ ငယ်ငယ်က ရုပ်နာမ်တွေတည်မြဲ တည်ရှိနေတယ် ထင်တာကို သဿတဒိဋ္ဌိလို့ ဆိုယင် ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားကြတယ်လို့ သိတာကိုလဲ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်၊ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားကြတယ်လို့သိတာက ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ်ဘဲ။ ဒိဋ္ဌိ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မသေခင်အတွင်း တည်မြဲနေတယ် ထင်တာကတော့ အဲဒီဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အတ္တဒိဋ္ဌိ သာမည်တယ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိတော့ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်ကတော့ သေပြီးသည်တိုင်အောင် မပျက်ပဲ တည်ရှိနေတယ် ထင်ယင် သဿတဒိဋ္ဌိဘဲ၊ သေပြီးတော့ ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပျောက်ကွယ်သွားတယ် ထင်တယ် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဘဲ၊ အဲဒါကို ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီ ဥစ္ဆေဒဝါဒကို ဘုရားလက်ထက်တော်က အဇိတဆိုတဲ့ ဆရာကြီးကဟောတယ်၊ သူဟောပုံ အတိုချုပ်ကတော့ လူဟာ သေတဲ့အခါ သူ့အလောင်းကို ခုတင်ပေါ်တင်ပြီးတော့ လူလေးယောက်က ထမ်းဆောင်ပြီး သင်ချိုင်းပို့ကြတယ်၊ အဲဒီမှာ

မီးရှို့လိုက်တဲ့အခါ ပြာဖြစ်သွားတယ်၊ ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ သူပြုထားတဲ့ ကောင်းမှုမကောင်းမှု ဆိုတာတွေရော အကုန်လုံး ပျောက်သွားတယ်–လို့ ဟောတယ်။ ဒီအယူအတိုင်းဆိုယင် မကောင်းမှုကိုလဲ ရောင်ဘို့ မလိုဘူး၊ ကိုယ့်အကျိုးဖြစ်မယ်ဆိုယင် ဘာမဆိုလုပ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်ဖို့ရာလဲ ဒီဝါဒရှင်က တိုက်တွန်းတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကောင်းမှုကိုလဲ ပြုဘို့မလိုတော့ဘူး၊ ဒီဝါဒရှင်က အဲဒီကောင်းမှုကိုလဲ မပြုဘို့ ကိုယ့်အခွင့်အရေး အဆုံးရှုံးမခံဘို့လဲ ညွှန်ကြားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဥစ္ဆေဒအယူက တော့ ကံကံ၏အကျိုး မရှိဆိုတဲ့ ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ထဲမှာ ဝင်သွားပါတယ်။

အကြောင်းအကျိုးသိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုတော့ အကြောင်းအကျိုးသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ပယ်ရမယ်၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုးဆက်သွယ်ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်တဲ့ဉာဏ်ဖြင့်လဲ ပယ်နိုင်တယ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့်လဲ ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အမှတ် (၃–ဂ) ဆောင်ပုဒ်က ဒီလို ဆိုထားတယ်၊ "အကြောင်းအကျိုးစပ်လျက် မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေသည်ဟု သိမြင် သဘောကျတာက ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ"တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရ မယ်။

(၃–ဂ) အကြောင်း အကျိုးစပ်လျက် မပြတ်ဖြစ်နေသည်ဟု သိမြင်သဘောကျတာက ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဆိုတာ မသေခင် မျက်မှောက်ကာလမှာလဲ မရှိဘူး၊ သေပြီးတဲ့နောက်ကာလမှာလဲ မရှိဘူး၊ ဒါဖြင့် ရှိနေတာကဘာလဲ၊ ဘာကရှိနေတာလဲလို့ဆိုယင် အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီးဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် အစဉ်သာရှိ တယ်၊ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတွေကြောင့် မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ်အစ ရှိသော သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်။ ယခုလူတွေဟာ အများအားဖြင့် သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို အမှန်အတိုင်း မသိကြဘူး၊ အတိုချုပ်ပြောရယင် ဒုက္ခ သစ္စာကို အမှန်အတိုင်း မသိကြဘူး၊ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြဲသိတိုင်း ထင်ရှားတွေ့နေရတဲ့ သဘောတရားတွေဘဲ၊ အဲဒါတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး၊ မမြဲတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေဘဲ၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်တဲ့အတွက် အစိုးရတဲ့အတ္တမဟုတ် အနတ္တသဘောတရားတွေဘဲ။ အဲဒါတွေကို အမှန်အတိုင်းမသိကြဘူး၊ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်၊ ငါဘဲ သူဘဲလို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာဘဲ။ အဲဒီလို မြဲတယ် ကောင်းတယ် ငါဘဲလို့ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် အဲဒီမြင်ကြား တွေ့သိရတာတွေကို သာယာ နှစ်သက်တယ်၊ လိုချင်တယ်၊ အဲဒါက တဏှာဘဲ။ သာယာနှစ်သက်တဲ့အတွက် စွဲလမ်းတယ်၊ ဥပါဒါန်ဘဲ။ စွဲလမ်းတဲ့အတိုင်း ရအောင် အားထုတ်ပြုလုပ်တယ်၊ ကံနှင့် သင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒါတွေဟာ အဝိဇ္ဇာ တဏှာဥပါဒါန် ကံ သင်္ခါရဆိုတဲ့ အကြောင်း တရားငါးပါးဘဲ၊ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ ကမ္မဝဋ်တွေဘဲ။

ဘဝအသစ်ဖြစ်ပုံ

အဲဒီကမ္မဝဋ်ကြောင့် ဘဝဟောင်းက သေတဲ့အခါမှာ ဝိပါကဝဋ်ဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေ ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့ သေခါနီးမှာ မိမိပြုထားတဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဆိုတာ ထင်ပေါ်လာတယ်၊ ကိုယ်ပြုခဲ့ တဲ့အမှုကံ ပြန်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီကံကိုပြုစဉ်က အခြေအနေအာရုံ (ကမ္မနိမိတ်) လဲ ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီကံကြောင့် ဖြစ်ရမည့် ဘဝက အခြေအနေ (ဂတိနိမိတ်)လဲ အိပ်မက်မက်သလို ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီသုံးပါးထဲက တပါးပါးကို စွဲလမ်းရင်း သေသွား တယ်၊ သေတယ် ဆိုတာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ စိတ်အစဉ်ထဲမှာ နောက်ဆုံး စိတ်ကလေး ပျက်သွားတဲ့နောက် အဲဒီကိုယ်ထဲ မှာ နောက်ထပ် စိတ်အသစ်မဖြစ်လာတော့ဘဲ ရပ်စဲသွားတဲ့ သဘောပါဘဲ။ အဲဒီလို ရပ်စဲသွားတယ်ဆိုပေမဲ့ လုံးဝရပ်စဲသွားတာ တော့ မဟုတ်ဘူး၊ သေခါနီးမှာ စွဲလမ်းခဲ့တဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံတခုခုကို အာရုံပြုပြီး ကံအားလျော်စွာ ဘဝ အသစ် ဌာနအသစ်မှာ စိတ်ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်ပြန်တယ်၊ အဲဒီ ဝိညာဉ်နှင့် တကွပါတည်းဘဲ နာမ်ရုပ် အာယတန ဖဿ ဝေဒနာ ဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေလဲ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်၊ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းငါးပါး ကမ္မဝဋ်တရားကြောင့် ဝိညာဉ် အစရှိသော အကျိုးဝိပါက ဝဋ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ပုံပါဘဲ။ အဲဒီဖြစ်ပုံအတိုင်းဘဲ ပဋ္ဌိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် အကြောင်း တရားကြောင့် အကျိုးနာမ်ရုပ်တရားတွေ မပြတ်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နေစဉ်အတွင်းမှာ အကောင်းအဆိုးခံစားရတဲ့ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဥပါဒါန်အစရှိသော အကြောင်းတရားတွေ ထပ်ဖြစ်ပြန်တယ်၊ အဲဒီအကြောင်းတရားတွေကြောင့် နောက် တဘဝ၌ ဝိညာဉ်အစရှိသော အကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ရပြန်တယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ အကျိုးတရားမျှ သာရှိတယ်၊ ဒီလို အဝိဇ္ဇာစသည်နှင့်တကွ ကံအကြောင်းကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဉ်အစရှိသော ရုပ်နာမ်တွေဖြစ်ပေါ်တာကိုဘဲ နတ်ပြည်ရောက်သွားတယ် နတ်ဖြစ်သွားတယ်၊ ငရဲရောက်သွားတယ် စသည်ဖြင့် ပြောရတယ်၊ အမှန်စင်စစ် အားဖြင့်တော့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအကောင် အထည်လိုက် ပြောင်းရွှေ့သွားတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ရှေးဘဝက ကံအကြောင်းကြောင့် နောက်ဘဝ၌ ရုပ်နာမ်အသစ် ဖြစ်သွားခြင်းမျှသာရှိတယ်၊ တဘဝအတွင်းမှာလဲ ရှေးရှေးစိတ် စသောအကြောင်းကြောင့် နောက်နောက်စိတ်စ သော အကျိုးအဆက်ဆက်ဖြစ်သွားတဲ့ နာမ်ရုပ်အစဉ်မျှသာရှိတယ်၊ အဲဒီသဘောကို ယခုလို တရားနာပြီးတော့လဲ သိထားရ

တယ်၊ စာပေကျမ်းဂန် တရား စာအုပ်တွေကို ကြည့်ရှုပြီးတော့လဲ သိထားရတယ်၊ အဲဒီလို သိထားတဲ့သူမှာ "သေပြီးတဲ့နောက် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး" ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလဲ မဖြစ်ဘူး၊ "သေပြီးတော့လဲ တနေရာရာမှ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်မြဲ တည်ရှိနေတယ်" ဆိုတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိလဲ မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိ ၂–ပါးလုံးကင်းတယ်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိကင်းပုံ

ဒါပေမဲ့ သုတမယဉာဏ်အသိကတော့ သိပ်မခိုင်မြဲတတ်ဘူး၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်အသိကမှ ပိုပြီးခိုင်မြဲတယ်။ဒါကြောင့် သုတမယဉာဏ်လောက်နဲ့ အားရမနေဘဲ ဝိပဿနာဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရတယ်။ အားထုတ်တော့ ရှေနားက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိပြီးတဲ့နောက် အဲဒီ နာမ်ရုပ်၏အကြောင်းကိုပါ သိလာတယ်၊ သိပုံကတော့ လက်ခြေ စသည်ကို ကွေးဆန့်လှုပ်ရှားတဲ့အခါမှာ ကွေးဆန့် လှုပ်ရှားလိုတဲ့ စိတ်ကိုပါ ရှုမှတ်သိရတယ်၊ ဒါကြောင့် "ကွေးချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် ကွေးရုပ်ဖြစ်တယ်၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ဆန့်ရုပ်ဖြစ်တယ်၊ လှုပ်ရှားချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် လှုပ်ရှားဖြစ်တယ်၊ သွားချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် သွားရုပ်ဖြစ်တယ်၊ ရပ်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ရပ်ရုပ်ဖြစ်တယ်၊ ထိုင်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ထိုင်ရုပ်ဖြစ်တယ်" စသည်ဖြင့် မတွေးမဆရဘဲ သဘောကျပြီး သိလာတယ်။ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်တဲ့အခါတွေမှာလဲ "မျက်စိရှိလို့ မြင်တယ်၊ အဆင်းရှိလို့ မြင်တယ်၊ နှလုံးသွင်းမိလို့ မြင်တယ်၊ နားရှိလို့ ကြားတယ်၊ အသံရှိလို့ ကြားတယ်၊ နှလုံးသွင်းမိလို့ ကြားတယ်" စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ်အကြောင်းကြောင့် မြင်သိမှု ကြားသိမှုစသော အကျိုးဖြစ်ပေါ်လာပုံကို သဘောကျပြီး သိလာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ "ရှေးရှေးစိတ်ရှိလို့ နောက်နောက်စိတ် ဖြစ်ရတယ်" ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိလာတယ်၊ "မှတ်သိစရာ အာရုံရှိလို့ မှတ်သိမှု ဖြစ်ရတယ်" ဆိုတာကိုလဲ သိလာတယ်။ အဲဒီလို သိလာတဲ့အတွက် "စိတ်တွေဟာ တစိတ်ချင်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတယ်" ဆိုတာကိုလဲ သဘောပေါက်လာတယ်။ ဒါကြောင့် "သေတယ်ဆိုတာလဲ ယခု မှတ်သိရတဲ့ စိတ်ကလေးတခု ပျက်သွားတာမျိုးဘဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အကောင်လိုက် သေပျက်သွားတာ မဟုတ်ဘူး"လို့လဲ သိတယ်။ "ဘဝအသစ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ ယခု မှတ်သိရတဲ့စိတ်ကလေးတခု ဖြစ်ပေါ်လာတာမျိုးဘဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအကောင်လိုက် ပြောင်းရွှေ့လာတာ ဖြစ်ပေါ်လာတာ မဟုတ်ဘူး"လို့လဲ သိတယ်။ ဒါကြောင့် "ဘဝအသစ် ဖြစ်တယ်" ဆိုတာဟာ ရှေးကံကြောင့် သေခါနီးက စွဲလမ်းခဲ့တဲ့အာရုံကို အာရုံပြုပြီး စိတ်အသစ်ကလေးဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲ–လို့ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောပေါက်ပြီးသိတယ်။ ဒီလိုဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို တချို့ယောဂီတွေက စာမတတ်ပဲနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောတတ်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်ပြီး ရုပ်နာမ်မျှသာ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို သိတဲ့အတွက် "သေပြီးတော့လဲ အတ္တကောင် တည်မြဲတည်ရှိနေတယ်" ဆိုတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိလဲ ကင်းကွာသွားတယ်၊ "သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး" ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလဲ ကင်းကွာသွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ "ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တယ်။ သူ့အလိုလို ဖြစ်တယ်" ဆိုတဲ့ အယူမှားတွေလဲ ကင်းကွာသွားတယ်။ အဲဒီမှာ "ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တယ်" ဆိုတာက ဝိသမ ဟေတုကဒိဋ္ဌိ ခေါ်တယ်၊ သူက သဿတဒိဋ္ဌိထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်။ "သူ့အလိုလို ဖြစ်တယ်" ဆိုတာက အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ခေါ်တယ်၊ သူက ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်။ အကြောင်းအကျိုးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဟာ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိ ၄–မျိုး၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ (၃–ဂ) အမှတ်ဖြင့် အဲဒီ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပြထားတယ်၊ အဲဒါကို ထပ်ဆိုကြရဦးမယ်။

(၃–ဂ) အကြောင်းအကျိုးစပ်လျက် မပြတ်ဖြစ်နေသည်ဟု သိမြင်သဘောကျတာက ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

သမ္မသနဉာဏ်စသည် ဖြစ်ပုံ

ခုတင်က (၂–ခ) အမှတ်ဖြင့် ပြခဲ့တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိက နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဘဲ။ ယခု (၃ ဂ) အမှတ်ဖြင့်ပြတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီ ၂–ခုဟာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ ဉာဏ်တွေဘဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့ကိုလဲ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိလို့ ဒီမှာ ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်နေယင် ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှား ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ–မမြဲဘူးလို့လဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သိတယ်၊ ဒုက္ခ–ဆင်းရဲလို့လဲ သိတယ်၊ အနတ္တ–အတ္တ အဟုတ်–သဘောတရားမျှလို့လဲ သိတယ်။ ဘာကြောင့် အဲဒီလိုသိသလဲဆိုယင် ရှုမှတ်နေရင်း ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်ပျက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရလို့ပါဘဲ၊ တွေ့ပုံသိပုံကတော့–ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူး ကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒါကို စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်လိုက်တော့ အဲဒီ စိတ်ကူးက ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီတော့ အစကမရှိဘဲနဲ့ အဲဒီ စိတ်ကူးအသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီစိတ်ကို မမြဲဘူးလို့ သိရတယ်၊ အဲဒါလိုလဲ ရှေးကရော နောင်ရော စိတ်ကူးဟူသမျှကို မမြဲဘူးလို့ သဘောကျပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ အဲဒါ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း တနေရာရာက ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှု ယားယံမှုစသော ဒုက္ခ ဝေဒနာတခုခု ထင်ရှားပေါ်လာယင် အဲဒါကို စူးစိုက်ပြီး ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်၊ ပူတယ် ပူတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်နေရင်း အဲဒီ မခံသာမှု ဒုက္ခဝေဒနာက တဖြည်းဖြည်းချင်း သေးသေးမွေးမွေးပြီး ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီတော့ ဒုက္ခဝေဒနာဟာ အစကမရှိပါဘဲနဲ့ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကို မမြဲဘူးလို့သိရတယ်။ အဲဒီဝေဒနာလိုဘဲ ရှေးကရောနောင်ရော ဝေဒနာဟူသမျှကို မမြဲဘူးလို့ သဘောကျပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ အဲဒါလဲ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။

လိုချင်မှု စိတ်ဆိုးမှု နှလုံးမသာမှု စသော အခြား နာမ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ အဲဒါတွေကို လိုက်မှတ်ရတယ်၊ လိုက်မှတ်ရင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကိုလဲ မမြဲဘူးလို့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။

ကွေးတာ ဆန့်တာ ခြေကြွတာ လှမ်းတာ ချတာ လှုပ်ရှားပြုပြင်တာတွေကိုလဲ လိုက်မှတ်ယင် သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ ပျောက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကိုလဲ မမြဲဘူးလို့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်။ ထို့အတူဘဲ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မှတ်နေရာမှာလဲ ဖောင်းရာက ပိန်ရာမရောက်၊ ပိန်ရာက ထိုင်တယ်မှတ်ရာ မရောက်၊ ထိုင်တယ်မှတ်ရာက ထိတယ်မှတ်ရာမရောက်၊ သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကိုလဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။

မမြဲဘူးလို့ သိပြီးတော့ နှစ်သက်သာယာဘွယ် အားကိုးဘွယ် မဟုတ်တဲ့ ဆင်းရဲတွေဘဲလို့လဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်ပဲ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တရားတွေဘဲလို့လဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်။ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သိမြင်သဘောကျပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်တာဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ထဲမှာ အစဆုံးဖြစ်တဲ့ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒါကို အမှတ် (၃–ဃ) ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ပြထားတယ်။ "ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုတွေ့ရ၍ မမြဲဆင်းရဲ အစိုးမရ–အနတ္တဟု သိမြင်သဘောကျတာကလဲ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ" တဲ့။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃–ဃ) ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲ ဆင်းရဲအစိုးမရ–
အနတ္တဟု သိမြင်သဘောကျတာ ကလဲ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

ယခုပြောခဲ့တာက ဝိပဿနာဉာဏ် (၁၀) ပါးထဲမှာ အစဆုံး သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ ရှိပါသေးတယ်၊ ဒီ ဆောင်ပုဒ်က တော့ နောက်ဆုံး အနုလောမဉာဏ်အထိ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်မနေတော့ဘဲ ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ရုံသာ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါမှာ အသိဉာဏ်က လျင်မြန်လာတယ်၊ ဖြစ်ပြီးယင်ပျောက်၊ ဖြစ်ပြီးယင်ပျောက်နဲ့ ချက်ခြင်း ချက်ခြင်းဘဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ သာပြီး ထင်ရှားလာတယ်၊ အဲဒီလို အလျင်အမြန် ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိမြင်တာက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဘဲ၊ အဲဒီလိုအခါမှ ရှုမှတ်လို့ကလဲကောင်း၊ အရောင်အလင်းတွေကလဲပေါ်လို့ ပီတိသောမနဿတွေနဲ့ အလွန်အကဲ ပျော်ရွှင်နေတတ်တယ်၊ အဲဒီ ပီတိသောမနဿတွေ အရောင်အလင်းတွေကို ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရတယ်။ အဲဒါတွေကို လွန်မြောက်သွားတဲ့အခါ မှတ်သိရတဲ့အာရုံတွေမှာ ပေါ်မှုမထင်ရှားဘဲ အဆုံးပျောက်ကွယ်မှုသာ ထင်ရှားပေါ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ပျောက်ပျောက်သွားမှ မှတ်သိရတယ်လို့ ယောဂီကထင်တတ်တယ်၊ အပျက်မြန်တဲ့ သဘောကို ထင်ရှားသိလာတာပါဘဲ။

အဲဒီလို အပျက်ကိုချည်းတွေ့ရတာက ဘင်ဉာဏ်ဘဲ၊ အဲဒီဉာဏ် အခိုက်အတန့်မှာ ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်တွေ မထင်တော့ဘူး၊ တနေရာက တနေရာမရောက်ပဲ အလျင်အမြန် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရတယ်။ ပုံစံထုတ်ပြရလျှင် ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့ မှတ်ရာမှာ လက်ခြေပုံသဏ္ဌာန်ကို မတွေ့ရဘူး၊ တနေရာက တနေရာမရောက်ပဲ တရွေ့ချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မှတ်သိတဲ့စိတ်လဲ တပါတည်း ပျောက်ပျောက်သွား တယ်လို့ သိရတယ်၊ ရွှေ့တာလဲပျောက် သိတာလဲပျောက်၊ ရွှေ့တာလဲပျောက် သိတာလဲပျောက်နဲ့ အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ ဆန့်တယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရာတွေမှာလဲနည်းတူဘဲ မှတ်စရာရော မှတ်သိတာရော အတွဲလိုက်အတွဲလိုက် တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ သာပြီး ထင်ရှားလာတာပေါ့။

အဲဒီ ဘင်ဉာဏ်က ရင့်သန်တဲ့အခါ ဘယဉာဏ်စသည်တွေ ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီဘယဉာဏ်စသည်တွေ ဖြစ်တဲ့အခါမှာလဲ အပျက်ကိုမြင်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေ သာပြီး ထင်ရှားလာတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့ပြီး အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ အကောင်းအဆိုးအာရုံတွေကို မချစ်မမုန်းဘဲ အညီအမျှ လျစ်လျူရှုနေနိုင်တယ်၊ တနာရီ နှစ်နာရီ သုံးနာရီ စသည်ဖြင့် ကြာမြင့်စွာလဲ တသမတ်တည်း ရှုနေနိုင်တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က

ရင့်သန်အားပြည့်တဲ့အခါ အထူးလျက်မြန်တဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာဆိုတာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာရဲ့ အဆုံးပိုင်း ဉာဏ်ကို အနုလောမဉာဏ်ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ အနုလောမ ဉာဏ်ကလဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာသုံးပါးထဲက တပါးပါးကို သိမြင်ပြီးဖြစ်တာဘဲ၊ ဒီဉာဏ်ကတော့ နောက်ဆုံး ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ။ အမှတ် (၃–ဃ) ဆောင်ပုဒ်က ဒီအနုလောကမဉာဏ် ထိအောင် ရည်ရွယ်ပြီး ပြထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

(၃–ဃ) ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုတွေ့ရ၍ မမြဲ ဆင်းရဲ အစိုးမရ–
အနတ္တဟု သိမြင် သဘောကျတာကလဲ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ။

မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အနုလောမဉာဏ်ဆိုတာ ရှုမှတ်ပြီးသိတဲ့ဉာဏ်ထဲမှာ နောက်ဆုံးဘဲ၊ အဲဒီအသိဉာဏ် ဆုံးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ရုပ်နာမ်သစ်ရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံထဲကျရောက်ပြီး မျက်မှောက်တွေ့မြင်သွားတယ်၊ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တာဟာ ဂေါတြဘူဉာဏ်နဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီ သုံးပါးထဲမှာ မဂ်ဉာဏ် ဆိုတာ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ၊ အဲဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် တွေ့ပုံ သိမြင်ပုံကို အမှတ် (၃–ဂ) ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ပြထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃–ဂ) ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်သစ်ါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ရ၍ သစ္စာ
လေးတန် အမှန်တရားကို သိမြင်တာက မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

အဲဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ "ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်သစ်ါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ရ၍" ဆိုတဲ့ စကားရပ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်တွေ့ပုံကိုပြတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ခိုက်ကဆိုယင် ပေါ်ပြီးပျောက် ပေါ်ပြီးပျောက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုချည်း တွေ့နေရတယ်၊ အနုလောမဉာဏ်လို့ခေါ်တဲ့ နောက်ဆုံးအသိကလေး ပြီးဆုံးသွားတဲ့အခါကျတော့ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ တစုံတခုမျှ မပေါ်လာတော့ဘူး၊ အဲဒီရုပ်နာမ် သစ်ါရတွေ လုံးဝမရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောထဲကို ကျရောက်သွားသလိုဖြစ်ပြီး တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါဟာ အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်တာပါဘဲ။ ဒါကတော့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ဘူးမှ ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်နိုင်မယ်၊ မတွေ့ဘူးသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မှန်းဆပြီးတော့သာ ကြည့်ကြပေတော့။

သစ္စာလေးချက် တပြိုင်နက်မြင်ပုံ

နိဗ္ဗာန်မြင်ယင် သစ္စာလေးပါးကိုလဲ မြင်တယ်၊ အဲဒါက ဘယ်လိုလဲဆိုယင် ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်သစ်ါရတွေ လုံးဝမရှိဘဲ ချုက်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ရတော့ အချမ်းသာဆုံး အကောင်းဆုံး အငြိမ်းဓာတ်ပဲလို့ သိရတယ်၊ အဲဒီတော့ အဲဒီ အငြိမ်းဓာတ်နှင့်နှိုင်းစာပြီးတော့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို ဆင်းရဲတွေဘဲလို့လဲသိရတယ်၊ အဲဒီလိုသိရတဲ့အတွက် အဲဒီလိုဖြစ်ပျက်နေတဲ့ မြင်မှကြားမှု စသည်တွေမှာ နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ သမုဒယတဏှာလဲ ကင်းတန်သလောက် ကင်းသွားတယ်၊ ကင်းတန်သလောက်ဆိုတာက သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အပါယ်ကျလောက်အောင် အားကြီးတဲ့ တဏှာကင်းတယ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမတဏှာကင်းတယ်၊ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် သိမ်မွေ့တဲ့ကာမတဏှာ ကင်းတယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ရူပ အရူပ တဏှာကင်းတယ်၊ အဲဒီလို ကင်းတန်သလောက်ကင်းတာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီ သမုဒယတဏှာကင်းတာကို (ပဟာနာဘိသမယ) ပယ်သောအားဖြင့် သိတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့တဲ့သဘောကို မဂ္ဂသစ္စာဘဲ၊ အဲဒီ မဂ္ဂသစ္စာကလဲ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်သွားတဲ့အတွက် (ဘာဝနာဘိသမယ) ဖြစ်ပွါးစေသောအားဖြင့် သိတယ်လို့ဘဲဆိုရပါတယ်၊အတိုချုပ်အားဖြင့်ပြောရယင် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ နိရောဓသစ္စာကို သိမြင်လိုက်တာနဲ့ ကျန်တဲ့သစ္စာသုံးပါးကိုလဲ သိမြင်ခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်ပုံကိုရည်ပြီးတော့ (သစ္စာလေးချက်၊ တပြိုင်နက်၊ သိချက် ဘယ်သို့နည်း။နိဗ္ဗာန်မြင်ကာ၊ ကြွင်းသစ္စာ၊ မှန်စွာသိမှုပြီး။) လို့ အမေးအဖြေဆောင်ပုဒ် ၂–ခု စီထားတယ်၊ အဲဒါဟာ နိရောဓေ အာရမ္မဏတော၊ တီသုကိစ္စတော–ဆိုတဲ့ အဌကထာနှင့် အညီပါဘဲ။ ဉာဏ်စဉ်တရားထဲမှာ ဟောနေကျ ဆောင်ပုဒ်လဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ယောဂီဟောင်းတွေကတော့ နှုတ်တက်ရနေကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို နိရောဓသစ္စာ ဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး ကျန်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို သိခြင်းကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် သိမြင်တာကိုဘဲ သစ္စာလေးပါးတပြိုင်နက် သိမြင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ "သစ္စာလေးတန် အမှန်တရားကို သိမြင်တာက မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ" လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို တခေါက်ထပ်ဆို လိုက်ကြဦး။

(၃–ဂ) ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်သစ်ါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ရ၍ သစ္စာ
လေးတန် အမှန်တရားကို သိမြင်တာက မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ဆို)

ပွါးစေရမည့် မဂ္ဂင်သုံးဆင့်

ယခုပြောလာခဲ့တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ အဆင့်အားဖြင့် သုံးဆင့်ရှိတယ်၊ မူလအခြေခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကတဆင့်၊ အရိယာမဂ်၏ ရှေ့သွား ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်က တဆင့်၊ အရိယ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်က တဆင့် ဒီလို သုံးဆင့်ရှိတယ်၊ နောက်ဆက်ဟောရမည့် သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် စသည်တွေမှာလဲ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပူးတွဲပြီး သုံးဆင့်စီ ရှိတာဘဲ။ အဲဒီမဂ္ဂင်သုံးဆင့်ကို အစဉ်အတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ပွါးစေလို့ရှိယင် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်တယ်။ အဲဒါကို ဒီမှာ–

(၁) မူလ, ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံး၀ မဂ္ဂင်မြတ်။
(၂) ဖြစ်ပွါးစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေး၀င် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်–လို့ ဆောင်ပုဒ်ပေးထားတယ်။
အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) မူလ, ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံး၀ မဂ္ဂင်မြတ်။ (ဆို)
(၂) ဖြစ်ပွါးစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေး၀င် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။ (ဆို)

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ (၁) မူလမဂ္ဂင်၊ (၂) ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်၊ (၃) အရိယမဂ္ဂင်–လို့ ဒီလို သုံးဆင့်စီ ရှိတယ်။ အဲဒီရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖမဂ္ဂင်တပါးကို ရှင်းပြောလိုက်ယင် သူနဲ့တွဲဘက်ဖြစ်တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးကိုလဲ သိနိုင်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကိုဘဲ ရှင်းပြမယ်။ ဒီမှာပြခဲ့တဲ့ အမှတ် (၁–ခ) အရ (ကံနှင့် ကံ၏အကျိုး ရှိသည် ဟု အယူမှန်တာက သုစရိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ဆိုတဲ့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ မူလမဂ္ဂင်ပါဘဲ။ ဒီ ကမ္မဿကတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိက အခြေခံဖြစ်တဲ့အတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ရှေးကလဲ ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ကံ ကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ မယုံကြည်ယင် အကုသိုလ်ကိုလဲ မရှောင်ဘူး၊ ဒါန သီလစသော ကုသိုလ်ကိုလဲ ပြုဘို့ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်၊ မလွဲမရှောင်သာလို့ ပေးကမ်းတောင်မှ ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ် ကုသိုလ်အညံ့စားလောက်သာ ဖြစ်မယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီလိုလူဟာ အပါယ်ကျဘို့ကသာများပြီး သုဂတိရောက်ဖို့ရာ မရှိသလောက်ဖြစ်နေလိမ့်မယ်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ကတော့ ဝေးရော့ဘဲ။ ကံကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့သူမှာတော့ အကုသိုလ်ကိုလဲ ကြည်ရှောင်တယ်၊ ဒါန သီလ စသောကုသိုလ်ကိုလဲ တတ်နိုင်သမျှ ပြုလုပ်တယ်၊ တရားနာတယ်၊ ဘာ၀နာကိုလဲ အားထုတ်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားထူးကိုမရတောင်မှ သုဂတိကိုရောက်ပြီး ဘ၀ပေါင်းများစွာ ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်။ ဝိပဿနာဘာ၀နာ အလုပ်ကိုလုပ်ပြီး ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကိုလဲ ပွါးစေနိုင်တယ်။ အဲဒီဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဒီမှာ အမှတ် (၂–ခ) အမှတ် (၃–ဂ–ဃ) ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ပြထားတယ်။ အဲဒီလို ပြထားတဲ့အတိုင်း ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ္ဂင်ဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို အနုလောမဉာဏ်အထိ အပြည့်အစုံပွါးစေလျှင် မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အရိယမဂ္ဂင်ဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်သွားတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် "ဖြစ်ပွါးစေလျှင် ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေး၀င် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်" လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယသမ္မာဒိဋ္ဌိတို့ကို အစဉ်အတိုင်းပွါး စေသောအားဖြင့် ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အတ္တာဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ဝိသမဟေတုက ဒိဋ္ဌိတို့ကိုပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီသုတ်မှာ–

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မှားသောအယူရှိကုန်သည်။ ဘ၀ိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ကံကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု သိသောဉာဏ်, ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှသာ ရှိသည်ဟု သိသော ဉာဏ်, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမျှဟု သိသောဉာဏ်, နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်သော ဉာဏ်–ဟူသော အယူမှန် အမြင်မှန် ရှိကုန်သည်။ ဘ၀ိသမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီ သြ၀ါဒတရားတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြဦးစို့။

သူများတွေက ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိစသည်ဖြင့် အယူမှားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကံကံ၏အကျိုး ရှိသည် စသည်ဖြင့် အယူမှန်စေမည်။ (ဝိပဿနာ အလုပ် အားမထုတ်နိုင်သေးတဲ့သူတွေက ကံ ကံ၏အကျိုးရှိသည် ဆိုတဲ့ ဒီအယူမှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့တော့ ပြည့်စုံအောင် အထူးဂရုစိုက်ကြရမယ်၊ မိမိတို့အတွက်သာ မဟုတ်သေးဘူး၊ မိမိတို့၏ သားသမီးကလေးများ အတွက်လဲ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူမှန်နှင့်ပြည့်စုံအောင် သင်ကြားပေးရမယ်၊ ဒီအယူမှန်မှမရှိယင် မိရိုးဖလာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ၀င်လို့ဆိုရသော်လဲ ဗုဒ္ဓသာသနာ၀င်အစစ်မဖြစ်ပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မိဘတွေက ဘုရားရှိခိုးခြင်း သီလဆောက်တည်ခြင်း ရေစက်ချပေးလျှုခြင်းအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြုနေတဲ့အခါမှာ ကံကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်တဲ့ သားသမီးတွေက ရယ်စရာလိုလို အောက်မေ့ပြီး သူတို့မှာ အကုသိုလ်တွေ ပွါးနေတတ်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ကြီးလာတဲ့အခါမှာ အိမ်ထောင်မှုစသော အကြောင်းတခုခုကြောင့် အခြားဘာသာ၀င်လဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်၊ ဘာသာမဲ့ဆိုတဲ့ နတ္ထိကဘာသာ၀င်လဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မိမိတို့၏သားသမီးများကို ငယ်ငယ်ကတည်းက ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိအယူမှန်နှင့် ပြည့်စုံအောင် သင်ကြားပေး

ထားကြရမယ်။ စွမ်းနိုင်သေးယင်တော့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိများနှင့် ပြည့်စုံအောင်လဲ အားထုတ်စေကြရမယ်။ ကဲ–ဆက်ဆိုကြ။)

> သူများတွေက ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိစသည်ဖြင့် အယူမှားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကံ ကံ၏အကျိုး ရှိသည်စသည်ဖြင့် အယူမှန်စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူမှားလမ်းမှားကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူမှန်လမ်းမှန်ဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကိလေသာမီးကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကျင့်သုံးကြရုံပါဘဲ၊ ယခုတရားနာ ပရိသတ်တွေမှာ ကံကံ၏အကျိုးရှိတယ်ဆိုတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိကတော့ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်နေပါပြီ၊ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခိုက်မြဲသည်ထက် ခိုင်မြဲအောင် အားထုတ်ဖို့လောက်သာ လိုပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့သူတွေက ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ကြရမယ်၊ အားထုတ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ် အားထုတ်ဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မရောက်သေးတဲ့ အထက်အထက်ဉာဏ်တွေရောက်အောင် အားထုတ် သွားကြဘို့ ပါဘဲ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုမရောက်သေးယင် အဲဒီဉာဏ်ရောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ အဲဒီဉာဏ်ရောက်ယင် မတွေ့ဘူးသေးတဲ့ တရားအရသာတွေကို ခံစားရတယ်၊ အင်မတန်လဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရတယ်၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့လဲ အထောက်အပံ့ကောင်းကောင်းကြီး ရသွားတယ်၊ သခ်ါရပေက္ခာဉာဏ်ကို မရောက်ဘူးသေးယင် အဲဒီဉာဏ်ကို ရောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အဲဒီဉာဏ်ကတော့ အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့ပါတယ်၊ ရှုမှတ်နေရတာလဲ အလွန်သက်သာတယ်၊ သူ့ဟာသူ အလိုလို သိသိသွားနေသလိုဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ အာရုံကောင်းတွေကို တွေ့ရလို့လဲ နှစ်သက်သာယာခြင်း ဝမ်းသာခြင်း မရှိဘူး၊ အာရုံဆိုးတွေကို တွေ့ရလို့လဲ စိတ်နှလုံးမသာခြင်းမရှိဘူး၊ သိရုံသိရုံမျှ လျစ်လျူရှုသွားနိုင်တယ်၊ ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာခေါ်တဲ့ ရဟန္တာ၏ဂုဏ်နှင့် အဲဒီ အခိုက်မှာ ပြည့်စုံနေတယ်၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လဲ အားရစရာ သိပ်ကောင်းတယ်၊ သူများက သိမယ်ဆိုယင်လဲ ကြည်ညိုစရာ သိပ်ကောင်းတာဘဲ။

အဲဒီ သခ်ါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန်အားပြည့်ယင်တော့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်တဲ့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်တော့တာဘဲ။ အဲဒီ မဂ်သစ္စာဒိဋ္ဌိဖြစ်ယင်တော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှတွေဟာ အကုန်လုံးကင်းပျောက်သွားတော့တာဘဲ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်တော့ အဲဒီ သောတာပတ္တိမဂ် သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြည့်ဘို့ပါဘဲ။ တတ်နိုင်သေးယင်တော့ သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမိဂ် အရဟတ္တမဂ်ဆိုတဲ့ အထက်အထက်မဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိတွေနဲ့လဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီ အထက်မဂ် သမ္မာဒိဋ္ဌိတွေကတော့ အောက်မဂ်များဖြင့် မပယ်နိုင်တဲ့ အသ္မိမာနဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိမာနကို ပယ်တယ်။ အသ္မိမာနဆိုတာ ငါတတ်တယ် ငါမြင်တယ်စသည်ဖြင့် တကယ်ရှိတဲ့ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြုပြီးဖြစ်တဲ့ မာနပါဘဲ၊ သူက တကယ်ဟုတ်မှန်တဲ့ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြုပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ကို ယာထာဝမာနလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီမာနကို အရဟတ္တမဂ်ကမှ အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒိဋ္ဌိနှင့်တူတဲ့ အဲဒီမာနကို ပယ်နိုင်အောင်အားထုတ်တာလဲ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်တာထဲမှာ အတွင်းဝင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အတွင်းဝင်တဲ့အတွက် အဲဒီဒိဋ္ဌိမာနကို အရဟတ္တမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ပယ်နိုင်အောင်လဲ အားထုတ်ကြဘို့ပါဘဲ။

အချိန်က ကုန်သွားပါပြီ၊ ဒီကနေ့ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွါးများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ် တရားဟောရသောကုသိုလ် တရားနာရသောကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ ဆရာသမားတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ ဤအရပ်၌ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ်ပရိသတ်အပေါင်းအား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု.... သာဓု..... သာဓု.....။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် သတ္တမပိုင်း ဤတွင် ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

အဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် (၈) ရက်နေ့ဟောသည်။

တရားအနှုသန္ဓေ

သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့က သလ္လေခသုတ်တရားတော်ထဲမှ မိစ္ဆတ္တဆယ်ပါးကို စပြီးဟောခဲ့တယ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတပါးသာ ပြီးခဲ့တယ်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော မိစ္ဆတ္တတရား ၉–ပါးကျန်နေသေးတယ်၊ အဲဒီ ၉–ပါးကို ဒီကနေ့ ပြီးအောင်ဟောရမယ်။ လဆုတ် (၈) ရက်ဟာ ဘုန်းကြီးဟောနေကျရက်မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ လဆုတ် ၁၂–ရက်မှာ မန္တလေးကို သွားဘို့ရာရှိနေတယ်၊ အဲဒီမှာ တလကျော်ကျော်လောက်ကြာမယ်၊ ဒါကြောင့် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့လဲ ဒီတရားကို ဆက်ဟောနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီတော့ ဒီတရားကို ကြားနာရတဲ့သူတွေမှာ အဆက်ဝေးသွားလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို အဆက်မဝေးရအောင်လို့ ဒီကနေ့ ဆက်ပြီးဟောတာပါဘဲ။ ယခု မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပက စပြီး ဟောရမယ်။

၁၂။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားစွာကြံခြင်း

ပရေ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ သမ္မာသင်္ကပ္ပါ ဘဝိဿာ–မာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါ၊ မှားသောအကြံရှိကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန် လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါ၊ မှန်သောအကြံရှိကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်မှာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားစွာကြံခြင်း–လို့ ပြထားတယ်၊ မှားသောအကြံဆိုတာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။ အဲဒီ မှားသောအကြံဆိုတာက ဘာတွေလဲဆိုယင် ကာမဝိတက် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာဝိတက်ဆိုတဲ့ ကြံစည်မှုတွေပါဘဲ။ အဲဒီမှာ ကာမဝိတက်ဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေကို ကြံစည်နေတာပါဘဲ၊ ဗျာပါဒဝိတက် ဆိုတာ သူတပါး ကို သေကြေပျက်စီးစေဘို့ ကြံစည်နေတာပါဘဲ၊ ဝိဟိံသာဝိတက်ဆိုတာ သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲဘို့ ကြံစည်နေတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် (က) အမှတ်ပြ ဆောင်ပုဒ်မှာ "လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကြံစည်တာက ကာမဝိတက်၊ သေပျက်စေဘို့ရာ ကြံစည်တာက ဗျာပါဒဝိတက်၊ ညှဉ်းဆဲဘို့ရာ ကြံစည်တာက ဝိဟိံသာဝိတက်၊ ဤအကြံအစည် သုံးပါးကို မိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပါခေါ်သည်"လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကြံစည်တာက ကာမဝိတက်၊ သေပျက်စေဘို့ရာ ကြံစည်တာက ဗျာပါဒ ဝိတက်၊ ညှဉ်းဆဲဘို့ရာ ကြံစည်တာက ဝိဟိံသာဝိတက်၊ ဤအကြံအစည်သုံးပါးကို မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါခေါ်သည်။

ယခုလူတွေမှာ ဘယ်လိုဝိတက်အကြံအစည်တွေ အဖြစ်များနေသလဲ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါခေါ်တဲ့ ဒီအကြံအစည်တွေ အဖြစ်များနေတာဘဲ၊ အဲဒီသုံးပါးထဲမှာလဲ ကာမဝိတက်ဆိုတာက အဖြစ်အများဆုံးဘဲ။ များပုံကတော့ လူတွေဟာ အများအားဖြင့် လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေကို ကြံစည်စဉ်းစားနေကြတာဘဲ၊ စားဝတ်နေရေးနဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ ကြီးပွါးချမ်းသာရေးနဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ အလုပ်အကိုင်နဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ ကိုယ်တွင်းရေးနဲ့စပ်ပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ဘို့ လှပဘို့ သူတပါးကချစ်ခင်လို့ အသက်ရှည်ဘို့ ကျန်းမာဘို့ စားကောင်းအိပ်ကောင်းဘို့ စသည်ဖြင့်လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ အဝတ်အထည်ကောင်း အဆင်တန်ဆာကောင်းတွေ ကိုရဘို့ စားဘွယ် သောက်ဘွယ် အကောင်းတွေကိုရဘို့ အိမ်ကောင်း အိပ်ရာနေရာကောင်းတွေကိုရဘို့ ယာဉ်ကောင်း ကားကောင်းတွေကိုရဘို့ စသည်ဖြင့်လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အလုပ်အကိုင်တွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ လယ်ယာ မြေ ခြံ ဥယျာဉ် ကျွဲ နွား စသည် စက်ကိရိယာ စသည်ကို ရဘို့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ အိမ်ထောင်ရေး သားသမီးရေးနှင့်စပ်ပြီးတော့လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ မရသေးတာတွေကိုလဲရဘို့ ရပြီးတွေကိုလဲ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဘို့ စသည်ဖြင့်လဲ ကြံနေကြရတယ်၊ အိပ်ရာမှနိုးကတည်းက အိပ်ပျော်သွားသည်အထိ လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ကြံနေကြတာဘဲ များပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကာမဝိတက်တွေဘဲ။

အဲဒီ အကြံတွေထဲမှာ ကိုယ့်ကိစ္စ ကိုယ့်အကျိုးကို ငဲ့ပြီး ကြံနေတာကိုတော့ မှန်တဲ့အကြံလို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တရားမျက်စိနဲ့ ကြည့်လိုက်ယင်တော့ ကာမရာဂဆိုတဲ့ အကုသိုလ်နဲ့ ကြံနေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားသောအကြံလို့ဘဲ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မလွှဲမရှောင်သာလို့ သုံးဆောင်ရေးအတွက် တရားသဖြင့် ကြံတာ တွေကတော့ အပြစ်မကြီးပါဘူး၊ အဲဒါမျိုးကတော့ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းတော်များတောင် ဆွမ်းခံသွားဘို့ စသည်ဖြင့် ကြံ့ရသေးတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီလိုမလွှဲမကင်းသာလို့ တရားသဖြင့်ကြံတာကိုတော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့လဲ ဆိုရပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာတော့ အဲဒီလို အကြံမျိုးကိုလဲ ကြာရှည်စွာ လက်ခံမထားရဘူး၊ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။

အပြစ်ကြီးတာကတော့ မရသင့် မရထိုက်တာကို ဆာရားသဖြင့် ကြံနေတာတွေ၊ ရသင့် ရထိုက်ရာမှာလဲ အလွန်အကျွံ စိတ်ဝင်စားပြီး စွဲစွဲမြဲမြဲ ကြံနေတာတွေ–ဒီလို ကာမဝိတက်တွေကိုတော့ အပြစ်ကြီးတယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုယင် အဲဒီလို ကာမဝိတက်တွေကတော့ အပါယ်ပဋ္ဌိသန္ဓေကို မပေးတောင်မှ သံသရာရှည်လျားခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကာမဝိတက်မျိုးကိုတော့ လက်မခံဘဲ ပယ်နိုင်ယင် အကောင်းဆုံးပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံသင့်တဲ့ ရှင်ရဟန်းတွေ ယောဂီတွေမှာ ဝိသဘာဂအာရုံနဲ့စပ်တဲ့ ကာမဝိတက်တွေကိုလဲ ပယ်သင့်တာဘဲ၊ ဝိသဘာဂအာရုံဆိုတာ အသွင်အပြင်ကွဲပြားတဲ့ မိန်းမနဲ့ ယောကျ်ားတွေကို ဆိုတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ရှင်ရဟန်းတွေ အမျိုးသားယောဂီတွေက မိန်းမအာရုံတွေကို မကြံ့ဘို့၊ သီလရှင်တွေ အမျိုးသမီး ယောဂီတွေက ယောကျ်ားအာရုံတွေကို မကြံ့ဘို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီ ဝိသဘာဂအာရုံတွေကိုကြံနေယင် အားထုတ်နေတဲ့ သမာဓိပညာဘာဝနာ ဆုတ်ယုတ်သွားတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကာမ ဝိတက်ကိုတော့ အထူးသဖြင့် ရှုမှတ်ပြီးပယ်ဘို့ လိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကူးထဲမှာ မုန်းစရာကောင်းတဲ့သူ ပေါ်လာယင် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သေပါစေ ပျက်ပါစေလို့ ကြံတတ်တယ်၊ သူဟာ ငါ့အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ဘူးတယ်၊ ပြုနေတယ်၊ သူ့ကြောင့် ငါ့အကြံအစည် အလုပ်ကိစ္စတွေ ပျက်ရတယ် စသည်ဖြင့် စွဲချက်တင်ပြီးတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သေရာသေကြောင်းတွေကို ကြံ့စည်တောင့်တနေတတ်တယ်၊ သတ်ဖို့လဲ ကြံတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဗျာပါဒဝိတက်ဘဲ။ ဒီဗျာပါဒဝိတက်က လူကိုကြံ့မှ ဖြတ်တာမဟုတ်ဘူး၊ မြွေ ကင်းတို့ ခြင် မှက် ကြမ်းပိုးတို့ ဒီလို အကောင်တွေကို သေစေချင်တာလဲ ဗျာပါဒဝိတက်ပဲ။ အဲဒီမှာ အန္တရာယ်ပြုမည့် မြွေ ကင်း ကျား အစရှိတဲ့ ရန်သူကိုသတ်ဖို့ ကြံ့တာကတော့ ကြံ့တဲ့သူဘက်ကနေကြည့်ယင် မှန်တဲ့အကြံ ကောင်းတဲ့အကြံလို့ ဆိုဘွယ်ရာရှိပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ကြံ့တဲ့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကုသိုလ်ကတော့ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို မပေးတတ်ဘူး၊ မလိုချင်တဲ့ မကောင်းကျိုး ဆင်းရဲကိုသာ ပေးတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဘယ်ကိစ္စ ဘယ်အကျိုးအတွက်ပဲကြံ့ကြံ့ သေစေဘို့ သတ်ဖို့ကြံ့တဲ့ ဗျာပါဒဝိတက်ကို မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားသော ကြံ့စည်မှုလို့လဲ ဆိုရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်မုန်းတဲ့သူကို သေအောင်တော့ မရည်ရွယ်ဘဲ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ဖို့လောက်သာ ကြံ့တာက ဝိဟိံသာဝိတက်တဲ့၊ အဲဒါက မုန်းတဲ့သူကို ရိုက်မယ် နှက်မယ် ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းမယ် ဆင်းရဲပင်ပန်းအောင် လုပ်မယ်စသည်ဖြင့် ကြံ့စည်နေတဲ့သဘောပါဘဲ။ အဲဒါက စေတနာကောင်းနဲ့ ဆုံးမဘို့ကြံ့တာဆိုယင်တော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ ဒေါသနှင့် ကြံ့တာဆိုယင်တော့ အပြစ်ရှိတယ်၊ ပြစ်မှားခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သီလစသောဂုဏ်ရှိလေလေ အပြစ်ကြီးလေလေဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒါကိုလဲ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ–မှားသောအကြံလို့ ဆိုရတယ်။

အဲဒီမိစ္ဆာဝိတက်သုံးပါးအလိုအားဖြင့် သူတပါးတွေက မှားသောအကြံရှိနေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ မှန်သောအကြံ ရှိစေမယ်လို့ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့။

သမ္မာသင်္ကပ္ပ–မှန်သောအကြံ

အဲဒီမှာ မှန်သောအကြံဆိုတာက ဘာလဲဆိုယင်–ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပသုံးပါးရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသုံးပါးပါဘဲ၊ နေက္ခမ္မဝိတက် အဗျာပါဒဝိတက် အဝိဟိံသာဝိတက်ဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးပါဘဲ။ အဲဒီသုံးပါးထဲမှာ နေက္ခမ္မဝိတက်ဆိုတာ ထွက်မြောက်ရေး ကြံ့စည်မှုပါဘဲ။ ဘယ်လို ထွက်မြောက်ရေးလဲဆိုယင်–လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက်ဖို့ လိုချင်နှစ်သက်မှုမှ ထွက်မြောက်ဖို့ ကိလေသာမှ ထွက်မြောက်ဖို့ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ဖို့ ကြံ့စည်မှုပါဘဲ၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်မှာ "လိုချင်နှစ်သက်မှု ကင်းဘို့ရာ ကြံ့စည်တာက နေက္ခမ္မ ဝိတက်"လို့ အကျဉ်းချုပ်ဆိုထားတယ်။ အကျယ်ပြရယင်တော့ နေက္ခမ္မဆိုတဲ့ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာများမှာ ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပဌမံ ဈာနံ၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဝိပဿနာ။
သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ နေက္ခမ္မန္တိ ပဝုစ္စရေ–တဲ့။

ရှင်ရဟန်းပြုတာကိုလဲ နေက္ခမ္မ–ထွက်မြောက်ရေးလို့ ခေါ်တယ်၊ ပဌမဈာန်ကိုလဲ ထွက်မြောက်ရေးခေါ်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ ထွက်မြောက်ရေးခေါ်တယ်၊ ဝိပဿနာကိုလဲ ထွက်မြောက်ရေးခေါ်တယ်၊ ဒါနသီလစသော ကုသိုလ်တရား ဟူသမျှကိုလဲ

ထွက်မြောက်ရေးခေါ်တယ်တဲ့။ ဒီတော့ ရှင်ပြုဘို့ သီလရှင်ပြုဘို့ ရဟန်းပြုဘို့ကြံတာလဲ နေကွမ္မဝိတက်ပဲ၊ ဈာန်ရဘို့ သမထ ဘာဝနာ အားထုတ်ဖို့ကြံတာလဲ နေကွမ္မဝိတက်ပဲ၊ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဘို့ ကြံတာလဲ နေကွမ္မဝိတက်ပဲ၊ ဝိပဿနာရှုဘို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ဝင်ဘို့ကြံတာလဲ နေကွမ္မဝိတက်ပဲ၊ ဒါနပြုဘို့ သီလဆောက်တည်ဘို့ တရားနာဘို့စသည်ဖြင့် ကုသိုလ် ကောင်းမှုတခုခုကိုပြုဘို့ ကြံတာလဲ နေကွမ္မဝိတက်ပဲ၊ အဲဒီထွက်မြောက်ရေးအကြံကို ကြံတိုင်းကြံတိုင်း ကံကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်လဲ ပါဝင်တယ်၊ ပေးလှူဘို့ ကြံဆဲမှာလဲ ပါတယ်၊ ပေးလှူဆဲမှာလဲ ပါတယ်၊ သီလကျင့် ကြံဘို့ကြံဆဲ သီလကျင့်ဆဲမှာလဲပါတယ်၊ ဘာဝနာအားထုတ်ဖို့ ကြံဆဲမှာလဲ ကံကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ သိမြင်တဲ့သမ္မာဒိဋ္ဌိပါ တယ်၊ သမထဘာဝနာ အားထုတ်ဆဲမှာလဲ အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ပါတယ်၊ ဝိပဿနာရှုဆဲမှာတော့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် တမျိုးမျိုးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပွါးစေလျှင်လဲ သမ္မာဒိဋ္ဌိပါ ပွါးတယ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပွါးစေလျှင် လဲ သမ္မာသင်္ကပ္ပပါပွါးတယ်၊ ထို့အတူ အခြားသောမဂ္ဂင်တွေလဲ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပွါးတယ်ဆိုတာ မှတ်ထားကြရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဗျာပါဒဝိတက်ဆိုတာ ဗျာပါဒဝိတက်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ၊ မသေမပျက်ကြစေဘို့ ချမ်းသာကြစေ ဘို့ရာ ကြံစည်မှုဘဲ၊ ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် ကြံစည်မှုပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "ချမ်းသာ ကြစေဘို့ရာ ကြံစည်တာက အဗျာပါဒဝိတက်" လို့ ဆိုထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဝိဟိံသာဝိတက်ဆိုတာ ဝိဟိံသာဝိတက်၏ ဆန့်ကျင် ဘက်ပဲ၊ သနားငဲ့ညှာပြီးကြံစည်မှုပါဘဲ၊ သနားတဲ့ကရုဏာနှင့်ယှဉ်ပြီး ကြံစည်တာပါဘဲ။ လောကကြီးထဲမှာ လူတွေက ကိုယ်နဲ့ စပ်တဲ့လူတွေ ကိုယ့်ဘက်ကလူတွေလောက်သာ အရေးပေးချင်ကြတယ်၊ ကိုယ်နဲ့ ဆန့်ကျင်တယ် ထင်ရတဲ့သူတွေကိုတော့ ရန်သူလို သဘောထားပြီး နှိပ်စက်ချင်ကြတယ်၊ သေပျက် စေချင်ကြတယ်၊ ဒီလို ကြံစည်တောင့်တမှုတွေက တော်တော်များနေ တယ်၊ ဒီလိုကြံစည်မှုတွေ ပွါးများနေတဲ့ လောကထဲမှာ အတွင်းသား အပြင်သားမခွဲဘဲ မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် ချမ်းသာကြပါစေလို့ ကြံစည်မှု၊ ကရုဏာနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်ကြပါစေလို့ ကြံစည်မှုတွေဟာ အင်မတန် မွန်မြတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သူများတွေက မှားသောအကြံရှိကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မှန်သောအကြံရှိစေမည်ဟု နှလုံးသွင်းပြီး ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒအတိုင်း သလ္လေခအကျင့်ကို ကျင့် သွားကြဘို့ပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ အလွန်မှတ်သားဖွယ်ကောင်းတဲ့ အလောင်းတော် သုမေဓာပုဏ္ဏား၏ နေကွမ္မဝိတက်ဖြစ်ပုံကို ထုတ်ပြချင်တယ်။

သုမေဓာ၏ နေကွမ္မဝိတက်

အများတို့ ကြားဘူးကြပြီးဖြစ်တဲ့ ဘုရားအလောင်းတော် သုမေဓာဆိုတာ လွန်ခဲ့တဲ့ လေးသင်္ချေနဲ့ကပ္ပါ တသိန်းထက် က ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ အဲဒီသုမေဓာ ငယ်ရွယ်စဉ်မှာဘဲ သူ့မိဘတွေ ကွယ်လွန်သွားကြတဲ့အတွက် ဘဏ္ဍာစိုးက အလောင်းတော် သုမေဓာ ပုဏ္ဏားကလေးအား မိဘဘိုးဘွား ခုနစ်ဆက်က စုဆောင်းလာခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုအပ်တယ်၊ ဘဏ္ဍာတိုက်တွေ ဖွင့်ပြ ပြီးတော့ ဒီပစ္စည်းတွေက သင့်မိဘလက်ထက်က ပစ္စည်းတွေဖြစ်တယ်၊ ဒီပစ္စည်းတွေကတော့ အဘိုးအဘွားလက်ထက်က ပစ္စည်းတွေဖြစ်တယ်၊ ဒီပစ္စည်းတွေကတော့ သင့်အဘေးလက်ထက်က, အဘေးရဲ့အာလက်ထက်က ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ဆွေမျိုးခုနစ်ဆက် တိုင်အောင် ဖော်ပြပြီး စာရင်းနှင့်တကွ ပစ္စည်းတွေကို အပ်တယ်။

အဲဒီအခါ အလောင်းတော်သုမေဓာက ဆင်ခြင်တယ်၊ ပစ္စည်းတွေသာ ရှိတော့တယ်၊ ပစ္စည်းတွေကို စုဆောင်းထားခဲ့ တဲ့ မိဘဘိုးဘွားတွေတော့ မရှိကြတော့ဘူး၊ ပစ္စည်းတွေကတော့ သူတို့ထားခဲ့တဲ့အတိုင်းဘဲ တည်နေကြတယ်၊ အဲဒီပစ္စည်းတွေ က ပိုင်ရှင်တွေသေသွားကြတာလဲ မသိကြဘူး၊ သူတို့ကလဲ ဒီပစ္စည်းတွေကိုလာပြီး မကြည့်ရှုနိုင်တော့ဘူး၊ ပစ္စည်းတခြား ပိုင်ရှင်လူတခြား ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဒီပစ္စည်းတွေကို သူတို့ သုံးလဲသုံးမသွားကြဘူး၊ ယူလဲယူမသွား နိုင်ကြဘူး၊ ငါကတော့ ဒီပစ္စည်း တွေကို ယူသွားမယ်လို့ သူကကြံစည်တယ်။ ဘယ်လိုယူသွားမလဲ ဆိုတော့–အဲဒီ ပစ္စည်းတွေကို စွန့်ကြဲပေးလှူပြီးတော့ အနုဂါမိကဉစ္စာလို့ခေါ်တဲ့ ဒါနကုသိုလ်ကို ယူသွားဘို့ကြံတာပါဘဲ။ အနုဂါမိကဉစ္စာဆိုတာ ကောင်းမှုရှင်နောက်သို့ အစဉ်လိုက် ပါလာတဲ့ ကုသိုလ်ပါဘဲ။

ဥစ္စာ ၄–မျိုး

ဥစ္စာဆိုတာ ဇင်္ဃာဥစ္စာ ထာဝရဥစ္စာ အင်္ဂသမဥစ္စာ အနုဂါမိကဥစ္စာ–လို့ ၄–မျိုးရှိတယ်။ "ကျွန် ကျွဲ နွား စသည် လူပ်ရှားတတ်တဲ့ သက်ရှိပစ္စည်းကို ဇင်္ဃာ၊ မလူပ်ရှားတတ်တဲ့ သက်မဲ့ပစ္စည်းကို ထာဝရ"လို့ ဒီလို အဋ္ဌကထာမှာ ခွဲပြထားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီမှာတော့ ပြောရိုးပြောစဉ်အတိုင်းဘဲ ခွဲပြမယ်။ ရွှေငွေ အဝတ် အထည် အသုံးအဆောင်စသည် ပြောင်းလဲဘို့ လွယ်ကူတဲ့ ပစ္စည်းကို ဇင်္ဃာဥစ္စာလို့ မှတ်ရမယ်၊ အဲဒီပစ္စည်းမျိုးက မခိုင်မြဲဘူး၊ ကိုယ့်ဥစ္စာဟုတ်ပေမဲ့ သူခိုး ဓားမြ လူလိမ် အစရှိတဲ့ သူတပါး လက်ထဲရောက်နေယင် အဲဒီ သူတပါး၏ဥစ္စာဖြစ်သွားတော့တာဘဲ၊ ဥပမာ ဖောင်တိန်တို့ ခါးပိုက်ဆောင် နာရီတို့ ဒီလိုပစ္စည်းဟာ ခါးပိုက်နှိုက်သူခိုးက သူ့အိတ်ထဲထည့်ထားယင် သူ့ဟာဖြစ်သွားတော့တာဘဲ၊ အမှတ်အသား အထူး မရှိယင် သက်သေမရှိယင် ပြန်ရတို့ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပြောင်းလဲဘို့ လွယ်ကူတဲ့ပစ္စည်းဟာ မခိုင်မြဲဘူး၊ ယခုကိုယ့် ဥစ္စာဖြစ်နေပေမဲ့ တော်တော်ကြာယင် သူတပါးဥစ္စာလဲ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အသုံးမလိုတဲ့ ရွှေငွေအစရှိသော ဇင်္ဃာ ဥစ္စာကို သူ့ထက်ခိုင်မြဲတဲ့ ထာဝရဥစ္စာ ဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲထားရတယ်။ ထာဝရဥစ္စာဆိုတာ လယ်ယာမြေ အိမ် တိုက် ခြံ– ဒီလို ပစ္စည်းတွေပါဘဲ၊ ဒီလိုပစ္စည်းတွေကတော့ တစုံတယောက်က တိတ်တဆိတ်ရွှေ့ယူသွားလို့ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီ ထာဝရပစ္စည်းက ဇင်္ဃာပစ္စည်းထက် ခိုင်မြဲတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်အားရှိတဲ့လူက သူပိုင်ပါတယ်၊ သူအမွေရထားတဲ့ ပစ္စည်းဖြစ်ပါ တယ်စသည်ဖြင့် တရားစွဲဆိုပြီးယူယင် တချို့လူမှာ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်သေးတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ခေတ်ကာလအလျောက် အပြောင်းအလဲကြောင့်လဲ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်သေးတယ်၊ စိတ်မချရသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီထာဝရဥစ္စာကို အင်္ဂသမဥစ္စာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲနိုင်ယင် သာပြီးကောင်းတယ်။ အင်္ဂသမဥစ္စာဆိုတာ လက်ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါနှင့်တူညီတဲ့ ဥစ္စာလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ လက်ခြေ စသော ကိုယ်အင်္ဂါတွေဟာ သွားရာမှာ အတူပါသွားတယ်၊ ကျန်နေရစ်တယ်လို့ မရှိဘူး၊ အဲဒါလိုဘဲ ဒီအင်္ဂသမ ဥစ္စာက သွားလေရာရာမှာ အတူပါလာတယ်၊ ဘယ်လိုဥစ္စာလဲဆိုယင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာပါဘဲ၊ ပန်းချီ ပန်းပုပညာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပန်းရံ လက်သမားပညာဖြစ်ဖြစ်၊ ဆေးပညာဖြစ်ဖြစ်၊ ကျောင်းဆရာအတတ်ပညာဖြစ်ဖြစ်၊ စာရေးစာချီအတတ်ပညာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝတ္ထုဆောင်းပါး စသည်ရေးတဲ့ပညာဖြစ်ဖြစ်၊ ဥပဒေပညာ ဖြစ်ဖြစ်၊ အုပ်ချုပ်ရေး ပညာဖြစ်ဖြစ်၊ အဆိုအကဘက်က အနုပညာဖြစ်ဖြစ်၊ စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ဖြစ်၊ စက်မှုပညာဖြစ်ဖြစ်–အဲဒီလို အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာတခုခုကို ကောင်းကောင်း တတ်ထားယင် ရောက်လေရာရာမှာ ကိုယ့်ပညာဖြင့် လုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်တယ်၊ အဲဒီပညာကို သူများက လုယူလို့မရနိုင် ဘူး၊ ဒါကြောင့် မိမိတို့၏သားသမီးများကို ငွေကုန်ခံပြီး ပညာသင်ပေးကြရတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပညာကလဲ ဥပဒေအရ ပိတ်ပင် ထားယင်တော့ အသုံးချလို့မရဘဲလဲ ရှိတတ်သေးတယ်။ အဲဒါထက် ခိုင်မာတဲ့ဥစ္စာကတော့ အနုဂါမိကဥစ္စာဘဲ၊ အနုဂါမိကဥစ္စာ ဆိုတာကတော့ ဒါနသီလအစရှိသော ကုသိုလ်ကံဖြစ်တဲ့ အတွက် ဘယ်သူမှ ခိုးမယူနိုင်ဘူး၊ လုမယူနိုင်ဘူး၊ ကောင်းကျိုးမပေး နိုင်အောင် ဘယ်သူကမှ မပိတ်ပင်မတားမြစ်နိုင်ဘူး၊ သွားလေရာရာ ဘဝတိုင်းမှာ လိုက်ပါပြီးတော့လဲ အကျိုးပေးတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအနုဂါမိကဥစ္စာကတော့ အခိုင်အမာဆုံးဘဲ၊ သုမေဓာပုဏ္ဏားကလေးက မခိုင်မာတဲ့ ရွှေငွေ အစရှိသော ဥစ္စာတွေကို အဲဒီအခိုင်အမာဆုံး အနုဂါမိကဥစ္စာ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပြီးယူသွားဘို့ ကြံတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် အလောင်းတော်သုမေဓာဟာ အဲဒီပစ္စည်းတွေကို စွန့်ကြဲပေးလှူပြီးတော့ တောထွက် ရသေ့ ရဟန်း ပြုသွား ပါတယ်၊ အရွယ်ကတော့ (ဒဟရကာလေယေ–လို့ ဆိုထားတော့) အသက် (၁၆) နှစ် အနှစ် (၂၀) လောက်ပဲ ရှိပုံရပါသေး တယ်။ အဲဒီလို ငယ်ရွယ်စဉ်မှာဘဲ ရသေ့ရဟန်းပြုပြီး သမထဘာဝနာ အလုပ်ကို အားထုတ်တယ်၊ (၇) ရက်အတွင်းမှာဘဲ ဈာန်အဘိညာဉ်များကို ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ နောက်တချိန်ကျတော့ ဒီပဂ်ံရာမြတ်စွာ ဘုရားခြေတော်ရင်းမှာ မိမိကိုယ်ကို တံတားခင်း လှူဒါန်းတယ်၊ အဲဒီအခါ ဒီပဂ်ံရာဘုရားက နိယတဗျာဒိတ်ကို ပေးတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ အလောင်းတော်သုမေဓာက ရှိသမျှပစ္စည်းတွေ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းဘို့ ကြံတာဟာ နေကျမ္မဝိတက်ခေါ်တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဘဲ၊ ရသေ့ရဟန်းပြုဘို့ ကြံတာလဲ နေကျမ္မဝိတက်ဘဲ၊ ဈာန်အဘိညာဉ်ရအောင် အားထုတ်ဖို့ကြံတာလဲ နေကျမ္မ ဝိတက်ပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ ပွါးစေသင့်တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ–ကောင်းသောအကြံအစည်တွေ ချည်းပါဘဲ၊ ဒီပဂ်ံရာဘုရား၏ ခြေတော် ရင်းမှာ တံတားခင်းလှူဘို့ ဘုရားဆုပန်ဘို့ ကြံတာတွေလဲ သမ္မာသင်္ကပ္ပတွေဘဲ။

အဲဒါလိုဘဲ ယခုလူတွေမှာလဲ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဘုရားရှိခိုးဘို့ ငါးပါးသီလဆောက်တည်ဘို့ ဆွမ်း စသည်ကို လှူဘို့ ကြံတာတွေဟာ နေကျမ္မဝိတက်တွေဘဲ၊ ယခုလို သီတင်းနေ့များမှာ ရှစ်ပါးသီလဆောက်တည်ဘို့ ဘုရားသွားဘို့ တရားနာဘို့ တရားအားထုတ်ဘို့ ကြံတာတွေလဲ နေကျမ္မဝိတက်တွေဘဲ။ အဲဒီမှာ တရားအားထုတ်တာလဲ လိုချင် နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံတွေကို စွန့်ပြီးအားထုတ်ရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကိုကြံပြီး ဟျောမ္မွေ့နေတဲ့သူတွေက တရားအားထုတ်ဘို့ရာ စိတ်မကူး နိုင်ဘူး၊ အဲဒီလိုလူကို တရားအားထုတ်ဖို့ သူများက တိုက်တွန်းပေမဲ့ တနည်းနည်းနဲ့ သူကအကြောင်းပြပြီး ရှောင်နေတတ် တယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက်ကို ဖြစ်စေ၊ အများကိုဖြစ်စေ၊ ချမ်းသာပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေလို့ မေတ္တာပို့နေတဲ့အခါမှာ အဗျာပါဒဝိတက်ဖြစ်တယ်၊ လူတယောက်အတွက်ဖြစ်စေ၊အများအတွက်ဖြစ်စေ၊ချမ်းသာစေဘို့ ကြံစည်နေတဲ့အခါလဲ အဗျာပါဒ

ဝိတက်ဖြစ်တယ်၊ သူတပါးချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်း ကိစ္စကို နှုတ်ဖြင့် စီမံပေးတဲ့အခါ ကိုယ်ဖြင့် ကူညီဆောင်ရွက်တဲ့ အခါတွေမှာလဲ အဗျာပါဒဝိတက် ဖြစ်တယ်၊ အကြီးအကဲဖြစ်တဲ့သူတွေမှာ ကိုယ့်လက်အောက်က လူတွေ ချမ်းသာရေးအတွက် စီမံပြုလုပ်ကြတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာလဲ ဒီအဗျာပါဒဝိတက် ဖြစ်တယ်။ ကဲ ယခုနှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုပြီး အဗျာပါဒဝိတက်နှင့် မေတ္တာ ဘာဝနာကို ပွါးလိုက်ကြဦးစို့။

အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာနှင့် မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ရွတ်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

ကိုယ်ချင်းစာတရားဖြင့် သနားကြင်နာပြီး ညှဉ်းဆဲမှုမှာ ကြဉ်ရှောင်တဲ့အခါ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်ဖို့ ကြံတဲ့အခါ၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်အောင် စီမံပေးတဲ့အခါ၊ ကူညီဆောင်ရွက်တဲ့ အခါတွေမှာ အဝိဟိံသာ ဝိတက်ဖြစ်တယ်၊ ဒီကရုဏာကတော့ စေတနာကောင်းနဲ့ သူနာကိုပြုစုတဲ့သူတွေ, ဆေးဆရာတွေမှာ များစွာဖြစ်တတ်ပါတယ်၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေလို့ ကရုဏာပွါးနေတဲ့အခါမှာတော့ ဒီအဝိဟိံသာဝိတက်ဟာ အများဆုံး ဖြစ်ပွါးတယ်။ ကဲ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုပြီး အဝိဟိံသာဝိတက်နှင့် ကရုဏာကို ပွါးလိုက်ကြဦးစို့။ မကျန်းမာဖြစ်ပြီး အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူတွေ၊ မျက်ရည်စက်လက်နဲ့ အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူတွေ၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်းလို့ ညည်းတွားပြီး ဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူတွေ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အထူးအာရုံပြုပြီး ပွါးကြရမယ်။

အားလုံးဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြတဲ့သူတွေ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။

ဝိပဿနာရှုဆဲမှာတော့ ရှုမှတ်တိုင်းရှုမှတ်တိုင်း အကုသိုလ်ဝိတက်သုံးပါးကိုပယ်ပြီး ကုသိုလ်ဝိတက်သုံးပါးကို ပွါးနေသည်မည်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် မြင်ဆဲခဏမှာ မြင်တာကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမှန်ကိုသိသွားယင် အဲဒီ မြင်မှုနှင့်စပ်ပြီးတော့ ကာမဝိတက်လဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာ ဝိတက်တွေလဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ထို့အတူပင် ကြားဆဲခဏ နံဆဲခဏ စားသိဆဲခဏ ထိသိဆဲခဏ ကြံသိဆဲခဏတွေမှာလဲ ရှုမှတ်ပြီး သဘောမှန်ကို သိသွားယင် အဲဒီ ကြားမှုစသည်နှင့်စပ်ပြီးတော့ ကာမဝိတက် ဗျာပါဒဝတက် ဝိဟိံသာဝိတက်ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်ဝိတက်တွေဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်တိုင်း အဲဒီ အကုသိုလ်ဝိတက်သုံးပါး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ နေက္ခမ္မဝိတက် အဗျာပါဒဝိတက် အဝိဟိံသာဝိတက်တွေကို ပွါးနေသည်မည်တယ်၊ ဆိုလိုရင်းကတော့ ရှုမှတ်မှုထဲမှာပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ တပါးတည်းကပင် ကာမဝိတက်မဖြစ်နိုင်အောင် နေက္ခမ္မဝိတက်၏ ကိစ္စကိုလဲ ပြီးစေတယ်၊ ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာဝိတက်များ မဖြစ်နိုင်အောင် အဗျာပါဒဝိတက် အဝိဟိံသာဝိတက်တို့၏ ကိစ္စကိုလဲ ပြီးစေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ ရှုမှတ်တိုင်း အမြဲဘူး မမြဲဘူးလို့သိနေယင် အဲဒီမမြဲတဲ့အာရုံကို လိုချင်နှစ်သက်မှု ဖြစ်နိုင်ပါဦးမလား စိတ်ဆိုးပြီး ပြစ်မှားမှု ညှဉ်းဆဲလိုမှုများကော ဖြစ်နိုင်ပါဦးမလား၊ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မာသင်္ကပ္ပတပါးတည်းက ကုသိုလ်ဝိတက်သုံးပါ၏ကိစ္စကို ပြီးစေတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကဲ (ခ) အမှတ်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) လိုချင်နှစ်သက်မှုကင်းဘို့ရာ ကြံစည်တာက နေက္ခမ္မဝိတက်၊ ချမ်းသာကြစေဘို့ရာ ကြံစည်တာက အဗျာပါဒ ဝိတက်၊ သနားငဲ့ညှာကာ ကြံစည်တာက အဝိဟိံသာဝိတက် ဤအကြံအစည်သုံးပါးကို သမ္မာသင်္ကပ္ပ ခေါ်သည်။

ဒါကြောင့် ယခု ဝိပဿနာရှုနေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဒီသမ္မာသင်္ကပ္ပ သုံးပါးကို ပွါးနေကြတာဘဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည်စုံတဲ့အခါကျတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး အရိယာမဂ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီမဂ်ထဲမှာ ပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပကတော့ အကုသိုလ်ဝိတက်တွေ လုံးဝမဖြစ်ပေါ်နိုင်အောင် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပယ်သွားတယ်။ ပဌမ မဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပက အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ ကာမဝိတက်စသည်ကို ပယ်တယ်၊ ဒုတိယမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပက ကြမ်းတဲ့ ကာမဝိတက်စသည်ကို ပယ်တယ်၊ တတိယမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပက သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမဝိတက်စသည်ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်တယ်၊ အရဟတ္တမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပကတော့ ရူပတဏှာ အရူပတဏှာနှင့်ယှဉ်ဘက် အကုသိုလ်ဝိတက်ကို ပယ်တယ်။ အဲဒီလို မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကို အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်တယ် အထိ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါ၊ မှားသောအကြံရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤ အရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပါ၊ မှန်သောအကြံရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ ပါတယ်။

ဟောတော်မူတဲ့ ဝါရကတော့ ရှေးကလို ငါးဝါရပါဘဲ၊ အဲဒီငါးဝါရ ဩဝါဒတော်အရ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၂) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက လိုချင်နှစ်သက်စရာကို ကြံခြင်း, သေပျက်စေဘို့ ကြံခြင်း, နှိပ်စက်ဖို့ ကြံခြင်းအားဖြင့် မှားသောအကြံ ရှိနေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ မှန်သောအကြံရှိစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ အကြံမှားလမ်းဆိုးကို အကြံမှန်လမ်းကောင်းဖြင့် ရောင်လွှဲမည်၊ အကြံမှန်ဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ အကြံမှား မိစ္ဆာသက်ပ ကိလေသာမီးကို အကြံမှန် သမ္မာသက်ပရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

(၁၃) မိစ္ဆာဝါစာ–မှားစွာပြောခြင်း

မိစ္ဆာဝါစာ–မှားစွာပြောခြင်းဆိုတာ မပြောသင့်တာကို ပြောဆိုမှုပါဘဲ၊ ရှေးပဥ္စမပိုင်း ဆဋ္ဌမပိုင်းမှာပြောခဲ့တဲ့ ဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါးပါဘဲ။ ဒါကြောင့်ဆောင်ပုဒ်မှာ "မုသာ, ပိသု, ဖရု သမ္ဖ၊ ဣ၊လေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဝါစာတည်း"လို့ ဆိုထားတယ်။ မုသာဝါဒ–လိမ်လည် ပြောဆိုခြင်း၊ ပိသုဏာဝါစာ–ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေသူတွေကို ကွဲပြားအောင် ဂုံးတိုက်ခြင်း၊ ဖရုသဝါစာ–နားမခံသာသော ဆဲရေးကျိန်ဆိုမှု စကားကြမ်းကို ဆိုခြင်း၊ သမ္ဖပ္ပလာပ–အနှစ်မဲ့ အပြိန် အဖျင်းစကားကို ပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ ဒီဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါးကို မိစ္ဆာဝါစာ–မှားသောစကားလို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီစကားတွေဟာ ပြောတဲ့သူဘက်နေ ကြည့်ယင်တော့ သူ့အကျိုးပြီးစေဘို့ ဖြစ်တဲ့အတွက် မှန်တဲ့စကား ပြောသင့်တဲ့စကားလို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ အပြောခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ အဲဒီစကားတွေက အကျိုးမဲ့ကိုဖြစ်စေတယ်၊ အလွန်နစ်နာစေတယ်၊ ပြောတဲ့သူမှာလဲ အဲဒီဝစီဒုစရိုက်ကြောင့် နောင်တချိန်ကျတော့ မကောင်းကျိုး ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရမယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီစကားတွေကို မိစ္ဆာဝါစာ–မှားသောစကား–မပြောသင့်သော စကားလို့သာ ဆိုရတယ်။

သမ္ဖာဝါစာ–မှန်စွာပြောခြင်း

အဲဒီဝစီစရိုက် ၄–ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်တာကို သမ္ဖာဝါစာလို့ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "မိစ္ဆာဝါစာ၊ ရှောင်ကြဉ်တာ၊ သမ္ဖာဝါစာတည်း" လို့ ဆိုထားတယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ် ၂–ခုကို ဆိုကြရမယ်။

(က) မုသာ, ပိသု၊ ဖရု, သမ္ဖ၊ ဣ၊လေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဝါစာတည်း။ (ဆို)

(ခ) မိစ္ဆာဝါစာ၊ ရှောင်ကြဉ်တာ၊ သမ္ဖာဝါစာတည်း။ (ဆို)

အဲဒီသမ္ဖာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ငါးဝါရဘဲ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ ငါးဝါရ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၄) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မိစ္ဆာဝါစာကို ပြောကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သမ္ဖာဝါစာနှင့် ပြည့်စုံစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မိစ္ဆာဝါစာကို သမ္ဖာဝါစာနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္ဖာဝါစာနှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာဝါစာ ကိလေသာမီးကို သမ္ဖာဝါစာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

ဒီနေရာမှာ သမ္ဖာဝါစာ–မှန်စွာပြောခြင်း–မှန်သောစကားလို့ ဆိုပေမဲ့ ပြောတဲ့စကားကိုတော့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး၊ မုသာဝါဒစသည်ကို ပြောစရာရှိတဲ့အခါ မပြောဘဲ ရှောင်ကြဉ်မှုကိုသာ ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒါကို ဝိရတီလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မုသာဝါဒစသည်ကို ရှောင်ကြဉ်ရုံမျှဖြင့် သမ္ဖာဝါစာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါးပါးသီလ ကျင့်သုံးသူများမှာ "မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ"လို့ ဆောက်တည်ပြီးတော့ မုသာဝါဒမှလဲ ရှောင်ကြဉ်ရတယ်၊ ဝစီဒုစရိုက်အဖြစ်ဖြင့် သဘောတူတဲ့ ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့မှလဲ ရှောင်ကြဉ်ရတယ်။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဆောက်တည်တဲ့သူမှာတော့ အဲဒီဝစီဒုစရိုက် လေးပါးလုံးမှ ရှောင်ကြဉ်ဘို့ အသီးအသီး ဆောက်တည်ထားတဲ့အတွက် အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဝိပဿနာ ရှုခိုက်မှာလဲ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးမှ တဒင်္ဂအားဖြင့် ရှောင်ကြဉ်မှုကိစ္စပြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာရှုဆဲ၌ တရားကိုယ်အားဖြင့် ဝိရတီမပါသော်လဲ ကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် ပါဝင်တယ်လို့လဲ ဆိုသင့်ပါတယ်။ အရိယာမဂ်ခဏကျတော့ အဲဒီဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါးကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်တယ်၊ အဲဒီအရိယာမဂ်အထိ ဒီသလ္လေခအကျင့်ကို ကျင့်သွားကြဘို့ပါဘဲ။

၁၄။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မှားစွာပြုခြင်း

မိစ္ဆာကမ္မန္တ–မှားစွာပြုခြင်းဆိုတာ မပြုသင့်သောအမှုကို ပြုလုပ်တာပါဘဲ၊ ဒါကိုလဲ ပဌမပိုင်း ဒုတိယပိုင်း တတိယပိုင်း များမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ၊ အဲဒီမှာပြောခဲ့တဲ့ ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးပါဘဲ။ ဒါကြောင့်ဆောင်ပုဒ်မှာ "သက်သတ်, ခိုးလု၊ ကာမေသု၊ အမှု မိစ္ဆာကံ"လို့ ဆိုထားတယ်။ ပါဏာတိပါတ–သူတပါးအသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ အဒိန္နာဒါန–သူတပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူခြင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ–မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဝတ္ထုတို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီကာယဒုစရိုက် ၃–ပါးကို မိစ္ဆာကမ္မန္တာ–မှားသောပြုလုပ်မှုလို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီအမှုတွေဟာ ပြုတဲ့သူအနေနဲ့တော့ မှန်တဲ့အလုပ် ပြုသင့်တဲ့အလုပ်လို့ ဆိုချင်ပေလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ အပြုခံရတဲ့သူဘက်ကနေ ကြည့်ယင်တော့ မပြုသင့်တဲ့ အမှု စင်စစ်ပါဘဲ၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ လူတယောက်၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ၊ အများ၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ မိမိကိုသတ်မည်ဆိုလျှင်၊ မိမိဥစ္စာကို လုယက် ခိုးယူမည်ဆိုလျှင်၊ မိမိ၏ မယား သားသမီးများကို ပြစ်မှားမည်ဆိုလျှင် ကောင်းတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါမလား၊ မကောင်းဘူး၊ အလွန်ဆိုးတဲ့အမှုလို့ဘဲ ဆိုကြပါလိမ့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြုတဲ့သူမှာလဲ အဲဒီကာယဒုစရိုက်ကြောင့် နောင်တချိန်ကတော့ မကောင်းကျိုး ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရမယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအမှုတွေကို မိစ္ဆာကမ္မန္တ–မှားသော ပြုလုပ်မှုလို့သာ ဆိုရတယ်။

သမ္မာကမ္မန္တ–မှန်စွာပြုခြင်း

အဲဒီ ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်တာကို သမ္မာကမ္မန္တ–လို့ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "သတ်, ခိုး, ကာမေ၊ ရှောင်ကြဉ်နေ၊ မှတ်လေသမ္မာကံ" လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ် ၂–ခုကို ဆိုကြရမယ်။

(က) သက်သတ်, ခိုးလု၊ ကာမေသု၊ အမှု မိစ္ဆာကံ။ (ဆို)

(ခ) သတ်, ခိုး, ကာမေ၊ ရှောင်ကြဉ်နေ၊ မှတ်လေ သမ္မာကံ။ (ဆို)

အဲဒီ သမ္မာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တကိုပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ငါးဝါရဘဲ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ ငါးဝါရဒေသနာအရ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၄) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပြုကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သမ္မာကမ္မန္တနှင့် ပြည်စုံစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။ပ။ မိစ္ဆာကမ္မန္တကို သမ္မာကမ္မန္တနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာကမ္မန္တနှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကိလေသာမီးကို သမ္မာကမ္မန္တရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

ဒီနေရာမှာလဲ သမ္မာကမ္မန္တ–မှန်စွာပြုခြင်း–မှန်သောအလုပ်ဆိုတာ ပါဏာတိပါတ စသော မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ ရှောင်ကြဉ်မှု–ဝိရတီကိုသာ ဆိုလိုတယ်၊ ဒါကြောင့်သတ်ခြင်း စသည်မှရှောင်ကြဉ်ရုံမျှဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တဖြစ်တယ်၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိစသည်ဖြင့် ဆောက်တည်ပြီး အဲဒီဆောက်တည်ထားတဲ့အတိုင်း ရှောင်ကြဉ်နေကြတဲ့သူတွေမှာ ဒီသမ္မာကမ္မန္တဖြစ်နေတယ်၊ ရှောင်ကြဉ်လိုတဲ့စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဒီသမ္မာကမ္မန္တဖြစ်တယ်၊ ဝိပဿနာရှုတဲ့အခါလဲ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ဝိရတီစေတသိတ်မပါသော်လဲ တဒင်္ဂအားဖြင့် သတ်မှုစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်မှုကိစ္စ ပါဝင်ပြီးစီးတယ်။ အရိယာမဂ်ခဏကျတော့ အဲဒီ ကာယဒုစရိုက်ဆိုတဲ့ မိစ္ဆာကမ္မန္တကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်တယ်၊ အဲဒီ အရိယာမဂ်အထိ ဒီသလ္လေခအကျင့်ကို ကျင့်သွားကြဘို့ပါဘဲ။

(၁၅) မိစ္ဆာအာဇီဝ–မှားစွာအသက်မွေးခြင်း

မိစ္ဆာအာဇီဝ–မှားစွာအသက်မွေးခြင်းဆိုတာ မတရားတဲ့နည်းဖြင့် ပစ္စည်းရှာပြီး မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူတာပါဘဲ။ အဲဒါက ဘာတွေလဲဆိုယင် လူများမှာ ပါဏာတိပါတအစရှိသော ဒုစရိုက်အမှုဖြင့် စီးပွါးရှာတာဟာ မိစ္ဆာအာဇီဝဘဲ၊ အဲဒီ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အကုသိုလ်အလုပ်တွေက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွါးရေးအတွက် လုပ်ကိုင်တာလဲ ရှိတယ်၊ စီးပွါးရေးအတွက်မဟုတ်ပဲ လောဘ ဒေါသအလျောက် သက်သက်လုပ်ကိုင်တာလဲ ရှိတယ်၊ စီးပွါးရေးအတွက်မဟုတ်ပဲ လောဘ ဒေါသ အလျောက်ပြုလုပ်တဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာဝါစာလို့ခေါ်တယ်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝလို့တော့ မခေါ်ရဘူး။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွါးရေးအတွက်လုပ်တဲ့ ကာယကံ ဝစီကံကိုတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝလို့ ခေါ်တယ်။ ပုံစံထုတ်ပြရယင်–ဒေါသအလျောက်ခြင် မှက် ကြမ်းပိုး ကြွက် မြွေ စသည်ကို သတ်တာ၊ ရန်သူကို သတ်တာ ဒီလိုအမှုက မိစ္ဆာကမ္မန္တသာ မည်တယ်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ မမည်ဘူး၊ စီးပွါးရေးအတွက်ရောင်းဘို့ ကြက် ဝက် ဆိတ် ငါး စသည်ကို သတ်ယင်၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ချက်စားဘို့ သတ်ယင် အဲဒါက မိစ္ဆာ အာဇီဝမည်တယ်။ သူတပါးဥစ္စာ လုယက် ခိုးယူတာကတော့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း စီးပွါးရေးအတွက်ပဲ များပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် လုယက်ခိုးယူတာကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝဘဲ များပါလိမ့်မယ်။ မုန်းလို့ ပျက်စီးအောင် ခိုးယူတာ၊ ဝါသနာပါလို့ ခိုးယူတာ၊ ဒီလိုဟာလောက်ပဲ မိစ္ဆာကမ္မန္တထဲ ဝင်ပါလိမ့်မယ်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကတော့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနဲ့ မဆိုင်တာကဘဲ များပါလိမ့်မယ်၊ အခကြေးငွေကိုယူပြီး အမျိုးသမီးများကို ဖျက်ဆီးယင်၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများကို ဖျက်ဆီးပြီး စီးပွါးရှာယင် အဲဒါတွေကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝဘဲ။

မုသာဝါဒကတော့ စီးပွါးရေးအတွက်မဟုတ်ပဲ လိမ်ပြောယင် မိစ္ဆာဝါစာဘဲ၊ အရောင်းအဝယ်စသည် စီးပွါးရေးအတွက် လိမ်ပြောယင်တော့ မိစ္ဆာအာဇီဝဘဲ။ ထို့အတူ စီးပွါးရေးအတွက်မဟုတ်တဲ့ ပိသုဏာဝါစာက မိစ္ဆာဝါစာဘဲ၊ စီးပွါးရေးအတွက် ပြောဆိုတဲ့ ပိသုဏာဝါစာကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝဘဲ၊ ယခုကာလမှာ အချို့ဝါဒဖြန့်တယ် ဆိုတာတွေဟာ မိစ္ဆာအာဇီဝထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ပိသုဏာဝါစာတွေ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်၊ ကြောက်စရာလဲ ကောင်းပါတယ်။ ဖရုသဝါစာကတော့ စီးပွါးရေးအတွက် ပြောရတာ နည်းပါလိမ့်မယ်။ သမ္ဖပ္ပလာပကတော့ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုရေးတာ ပြဇာတ်ရေးတာ ထိုးဇာတ်ဖြင့် ကပြတာ ရုပ်ရှင်ပြတာ စသည်ဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝအလုပ်တွေ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်။

အဲဒီမိစ္ဆာအာဇီဝတွေဟာ "သတ်မှု ခိုးမှု လိမ်လည်မှု စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်" ဆိုတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကင်းကွာပြီး ပြုလုပ်တဲ့အမှုတွေချည်းဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "တရားမဲ့စွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ"လို့ ဆိုတားတယ်။ ငါးပါးသီလ စောင့်တဲ့လူမှာ သိက္ခာပုဒ်ငါးပါးကို ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့ မိစ္ဆာအာဇီဝ ခုနစ်ပါးလုံးကို ရှောင်ကြဉ်ရတယ်၊ အာဇီဝဌမက သီလ ဆောက်တည်တဲ့သူမှာတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ဘို့ရာ သီးသန့် ဆောက်တည်တဲ့အတွက် အလွန်ထင်ရှား နေပါတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာအာဇီဝမှရှောင်ကြဉ်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် မကင်းမကွာဘဲ တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာတာက သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "တရားမကွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ သမ္မာအာဇီဝ"လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) တရားမဲ့စွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ။ (ဆို)

(ခ) တရားမကွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ သမ္မာအာဇီဝ။ (ဆို)

သမ္မာအာဇီဝ–မှန်စွာ အသက်မွေးခြင်း

အဲဒီမှာ တရားမကွာ ဆိုတာ မသတ်ခြင်း မခိုးခြင်း မလိမ်ခြင်း အစရှိသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် မကင်းမကွာစေဘဲ တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာတာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို ရှေးရှေးဆရာမြတ်တွေက ကောင်းသောလယ်လုပ်ခြင်း ကောင်းသော ကုန်သွယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် အသက်မွေးတာကို သမ္မာအာဇီဝလို့ ပြဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကောင်းသောလယ်လုပ်ခြင်းဆိုတာ ကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ သူတပါးကို နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်းမရှိဘဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အပင်ပန်းခံပြီးတော့ လယ်ယာ ခြံဥယျာဉ် များကို စိုက်ပျိုးပြီး အသက်မွေးတာပါဘဲ။ ကောင်းသောကုန်သွယ်ခြင်း ဆိုတာကတော့ သူတပါးကိုနှိပ်စက်ခြင်း သတ်ဖြတ် ခြင်းလဲမရှိဘဲ လုယက်ခိုးယူခြင်း လိမ်လည်လှည့်စားခြင်းလဲမရှိဘဲ ဝယ်တဲ့အခါ တန်ရာ တန်ဘိုးကို အပြည့်ပေးပြီး ဝယ်တယ်၊ ရောင်းတဲ့အခါလဲ အများရောင်းဝယ်နေကြတဲ့ ဈေးနှုန်းအတိုင်း မှန်ကန်စွာရောင်းတယ်၊ ရှေးခေတ်တုန်းကဆိုယင် တဆယ်တန် ပစ္စည်းအပေါ်မှာ တကျပ်လောက်အမြတ်တင်ပြီး ရောင်းတာတောင် သိပ်မရှိလှပါဘူး၊ လောဘတွေအားကြီးလာတဲ့ နောက် ခေတ်မှာတော့ တဆယ်တန်ပစ္စည်းအပေါ်မှာ တဆယ်မက အမြတ်တင်ရောင်းတာတွေလဲ ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒါမျိုးကိုတော့ ကောင်းသောရောင်းခြင်းလို့ မဆိုသင့်ပါဘူး။ အဲဒီလို မတရားသဖြင့် အမြတ်ရအောင်လဲမလုပ်ပဲ ခေတ်ကာလအလျောက် တန်ရာ တန်ဘိုးဖြင့် ပစ္စည်းရော ဈေးနှုန်းရော မှန်ကန်စွာ ရောင်းတာကို တရားသဖြင့် ရောင်းတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီမှန်ကန်စွာရောင်းယင် ရောင်းတဲ့သူမှာလဲ အကျိုးများပါတယ်။ ၁၂၉၀–ခုနှစ်ဆီက မန္တလေးမြို့ ဈေးချိုတော်ကြီးထဲ မှာ ကျူလယာကုန်စုံရောင်းတဲ့ ကိုဥဏ္ဏာဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗမာဈေးသည်တယောက် ရှိခဲ့တယ်၊ သူက ဝယ်မည့်သူရောက် လာယင် "ကျွန်တော် ဘယ်ဟာကို ပေးရမလဲခင်ဗျား" စသည်ဖြင့် အပြောလဲချိုတယ်၊ ဈေးနှုန်းကိုလဲ ပိုမပြောဘူး၊ အတိအကျ သာပြောတယ်၊ ဝယ်တဲ့သူက ဈေးဆစ်ယင် "မလျှော့နိုင်ပါဘူးခင်ဗျား၊ ဒီတကျပ်တန် ပစ္စည်းအပေါ်က ကျွန်တော်နှစ်ပြားသာ အမြတ်ရပါတယ်" စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း ပြောပြီး ရောင်းတယ်၊ ကလေး သူငယ် လာဝယ်ယင်လဲ သူကတော့ ပစ္စည်းမှန် ဈေးမှန်အတိုင်း ရောင်းလိုက်တာဘဲ၊ မတော်တဆမှားသွားယင် ပြန်ပြီး လဲ–ပေးတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ဆိုင်မှာ ရောင်းတဲ့သူ လေး–ငါးယောက်ဟာ လက်မလည်နိုင်အောင် ရောင်းနေရတယ်။ အဲဒီလို ရောင်းနေတာကိုမြင်ရတော့ သမ္မာအာဇီဝ ရောင်း နည်းဘဲ၊ ကောင်းပါပေတယ်လို့ ချီးမွမ်းမိတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အစိုးရလခစားဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂလိက လခစားဖြစ်စေ၊ အထုပ်အပိုး သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးတဲ့ အလုပ်သမား ဖြစ်စေ၊ တာဝန်ဝတ္တရား ကျေပြွန်အောင် လုပ်ယင်, ရသင့်တဲ့အခထက် ပိုမယူယင် အဲဒါလဲ သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ ယာဉ် ရထားဖြင့် ပို့ဆောင်တဲ့လူတွေ၊ လှေသမ္ဘာန်ဖြင့် ပို့ဆောင်တဲ့လူတွေ၊ အဲဒီလို အလုပ်သမားတွေလဲ ထိုက်တန်သလောက်သာ အခယူပြီး တာဝန်ကျေအောင် ဆောင်ရွက်ယင် သမ္မာအာဇီဝဘဲ။

ရဟန်းတို့၏ မိစ္ဆာအာဇီဝနှင့် သမ္မာအာဇီဝ

ရဟန်းများကတော့ လူများမှာလို သိက္ခာပုဒ် ခုနစ်ပါးမျှသာ မဟုတ်ဘူး၊ တော်တော်ကျယ်ဝန်း များပြားပါသေးတယ်၊ ဆွေမျိုးမတော်သောသူ ဖိတ်မန်ထားခြင်း မရှိသောသူတွေထံမှ ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ပစ္စည်းတို့ကို နှုတ်ဖြင့် မတောင်း ကောင်းဘူး၊ တောင်းလို့ရလာတဲ့ ပစ္စည်းကို မိမိလဲ မသုံးကောင်းဘူး၊ အခြားရဟန်းများလဲ မသုံး ကောင်းဘူး၊ ယခုကာလမှာ ခွက်ထိုး အလှူခံနေကြတာကတော့ အလွန်မသင့်လျော်တဲ့အမှုပါဘဲ။ ဆွမ်း သင်္ကန်းများကို လှူချင်အောင် အရပ်နိမိတ်ပြခြင်း ပရိယာယ် ပြောဆိုခြင်းများတောင် မပြုကောင်းဘူး၊ အဲဒီလို တောင်းရမ်းခြင်း အရိပ် နိမိတ်ပြခြင်း ပရိယာယ်ပြောခြင်းတို့ဖြင့် ရလာတဲ့ ပစ္စည်းကို သုံးယင် မိစ္ဆာအာဇီဝဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒကာ ဒကာမများအား ပန်းပေးခြင်း သစ်သီးပေးခြင်း မုံ့ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် ရင်းနှီးအောင် ကြည်ညိုအောင် လုပ်တာကို ကုလဒူသနခေါ်တယ်၊ ဒကာ ဒကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားကို ဖျက်ဆီးမှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပန်း သစ်သီး မုံ့စသည်ကိုပေးတာဟာ မကြည်ညိုသေးတဲ့သူကို ကြည်ညိုအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရားဖြစ်အောင် လုပ်တာ မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ မဟုတ်ဘူးလို့လဲဖြေရမယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ရဟန်းသံဃာကို ကြည်ညိုတယ်ဆိုတာ ဟာ သီလအစရှိသောဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီးကြည်ညိုမှ သဒ္ဓါအစစ်ဖြစ်တယ်၊ ပန်းပေးခြင်း စသည်ဖြင့် ရင်းနှီးအောင်လုပ်ယင် သီလအစရှိသောဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီးကြည်ညိုတဲ့ မူလ သဒ္ဓါအစစ်ဟာ ပျက်သွားတယ်၊ ပန်းပေးခြင်း စသည်ပြုတဲ့ရဟန်းကိုသာ ကြည်ညိုတော့တယ်၊ မပေးတဲ့ ရဟန်းကောင်းတွေကို ကြည်ညိုရမှန်းမသိဘဲ ဖြစ်သွားတယ်၊ ပေးတဲ့ရဟန်းကို ကြည်ညိုတယ်ဆို တာလဲ သဒ္ဓါမဟုတ်တော့၊ လူအချင်းချင်းလို ခင်မင်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ပန်း သစ်သီး မုံ့စသည်ကိုပေးခြင်း, ဒကာ ဒကာမတို့ကို အောက်ကြို့၍ ပေါင်းခြင်း, အစေအပါးခံခြင်း, ကလေးထိန်းခြင်း, ဆေးကုခြင်း, ဗေဒင်ဟောခြင်း အစရှိတဲ့ ကုလဒူသန မိစ္ဆာဇီဝအမှုတွေကို မပြုကောင်းဘူး၊ အဲဒီလိုအမှုတွေကို ပြုလို့ ရလာတဲ့ပစ္စည်းကို မသုံးကောင်းဘူး၊ သုံးယင် မိစ္ဆာ အာဇီဝဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်အောင် ဟန်ဆောင်မှုမျိုးကိုလဲ မပြုကောင်းဘူး၊ အဲဒီဟန်ဆောင်မှုက သုံးမျိုးရှိတယ်။ (၁) ပစ္စည်းကို မလိုချင်ယောင် ဟန်ဆောင်တာက တမျိုး၊ (၂) ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးရယောင် ဟန်ဆောင်တာက တမျိုး၊ (၃) တရားကျင့်နေယောင် ဟန်ဆောင်တာကတမျိုး။ အဲဒီသုံးမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီထဲမှာ (၁) ပစ္စည်းကို မလိုချင်ယောင် ဟန်ဆောင်ပုံကတော့ ဒကာ ဒကာမတွေက သင်္ကန်း ဆွမ်း စသည်ကို လှူတဲ့အခါ "ဒီလိုသင်္ကန်း ကောင်း ဆွမ်းကောင်းတွေ မလိုပါဘူး၊ ပုံသကူသင်္ကန်း ဆွမ်းခံ ဆွမ်းလောက်သာ လိုပါတယ်" စသည်ဖြင့် ပြောပြီး လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်တယ်၊ ဒကာ ဒကာမတွေက သဒ္ဓါပွါးပြီး ထပ်ကာထပ်ကာလျှောက်မှ အလှူခံတယ်၊ အဲဒီလိုအခါကျတော့ လှူတိုင်းလှူတိုင်း လက်ခံတယ်၊ အဲဒါဟာ မလိုချင်ယောင် ဟန်တောင်ပြီး ပစ္စည်းရှာတဲ့ မိစ္ဆာအာဇီဝမျိုးပါဘဲ။

(၂) တရားထူးရအောင် ဟန်ဆောင်ပုံကတော့ ဒီလို သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံတဲ့ရဟန်းဟာ တန်ခိုးကြီးတယ်၊ ဈာန်အဘိညာဉ်ရတယ်၊ အရိယာဘဲ ရဟန္တာဘဲ၊ ဒီလိုကျောင်းမှာနေတဲ့ ရဟန်းဟာ တန်ခိုးကြီးတယ်၊ ဈာန်အဘိညာဉ် ရတယ် အရိယာဘဲ ရဟန္တာဘဲ စသည်ဖြင့် မိမိကို ရည်ရွယ်ပြီး ပြောတယ်၊ အဲဒါလဲ ဟန်ဆောင်ပြီး ပစ္စည်းရှာတဲ့ မိစ္ဆာဇီဝ တမျိုးဘဲ။

(၃) တရားကျင့်ယောင် ဟန်ဆောင်ပုံကတော့ တရားအားထုတ်ခြင်းမရှိပါဘဲ အားထုတ်နေသော ယောဂီကဲ့သို့ ငြိမ်သက်သိမ်မွေ့စွာ ဖြည်းညှင်းစွာ ဟန်ဆောင်ပြီးသွားနေတယ်၊ ဟန်ဆောင်ပြီး ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုတယ်၊ သမာဓိရနေသကဲ့သို့ ဈာန်ဝင်စားနေသကဲ့သို့ ဟန်ဆောင်ပြီး ထိုင်ခြင်း စသည်ကိုပြုတယ်။ အဲဒါလဲ ဟန်ဆောင်ပြီး ပစ္စည်းရှာတဲ့ မိစ္ဆာဇီဝ တမျိုးဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ သူတပါးစိတ်ကို သိလေယောင် ဟန်ဆောင်ပြောတာလဲ ရှိတယ်၊ တရားဟောနေရင်း "ဟိုအနားက ဒကာမကြီးတယောက် စိတ်တွေ ပျံ့လွင့်နေတယ်၊ စူးစိုက်ပြီး ရှုလိုက်ပါ" လို့ပြောယင် အဲဒီအခိုက်မှာ စိတ်ပျံ့လွင့်နေတဲ့ ဒကာမကြီးတွေကတော့ ရှိနေမှာဘဲ၊ အဲဒီဒကာမကြီးတွေက ငါ့စိတ်ကို သိပြီးပြောတာဘဲလို့ယူဆပြီး အထူးကြည်ညိုသွားနိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဟိုရှေးဘဝတုန်းက မည်သူက မိဖုရားဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ငါက မင်းဖြစ်ခဲ့တယ် စသည်ဖြင့် ပြောယင်လဲ တချို့က အဘိညာဉ်ရလို့ ပြောတာဘဲလို့ ယူဆပြီး အထူးကြည်ညိုသွားနိုင်တယ်။ ဒီလိုအထင်ကြီးအောင် ပြောတာမျိုးတွေလဲ မိစ္ဆာဇီဝအမှုတွေဘဲ။

အဲဒီလို မိစ္ဆာဇီဝအမှုဖြင့် ကြည်ညိုလို့ လှူတဲ့ပစ္စည်းကို မသုံးဆောင်ကောင်းဘူး၊ သုံးဆောင်ယင် မိစ္ဆာအာဇီဝ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာအာဇီဝအမှုတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာတာက သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဆွမ်းကပ်လှူမည့် ဒကာမရှိယင် ဆွမ်းခံစားရမယ်၊ သင်္ကန်းမရှိယင် ပုံသကူရှာပြီး ဝတ်ရုံရမယ်၊ အဲဒီလိုမဟုတ်ယင် လှူနိုင်လောက်တဲ့ ဒကာ ဒကာမတို့ အိမ်ရှေ့မှာ ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်နေရမယ်၊ ဘာအလိုရှိပါသလဲ မေးယင် သင်္ကန်းအလိုရှိတဲ့အကြောင်း ပြောရမယ်၊ ဒီလိုမေးတဲ့အခါတော့ ပြောကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို ကာယဝိညတ်ဖြင့် ပစ္စည်းရှာတာဟာ သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ ပရိယတ္တိဂုဏ် ပဋိပတ္တိဂုဏ် တရားဟောခြင်းဂုဏ်စသော ကြည်ညိုဘွယ် ဂုဏ်ကြောင့် သူ့အလိုလို လှူတဲ့ပစ္စည်းများလဲ တရားသဖြင့် ရတဲ့ပစ္စည်းတွေပါဘဲ၊ စင်ကြယ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "တရားမကွာ၊ ပစ္စည်းရှာ၊ သမ္မာအာဇီဝ" လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီ သမ္မာအာဇီဝနှင့် ပြည့်စုံ ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာအာဇီဝါ၊ မှားသောအသက်မွေးမှု ရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဇတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာအာဇီဝါ၊ မှန်သော အသက်မွေးမှုရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏စသည်ဖြင့် ငါးဝါရ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီဒေသနာနှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၅) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက သတ်ခြင်း လုယက်ခိုးယူခြင်း လိမ်လည်ခြင်းစသည်ဖြင့် တရားမဲ့ပစ္စည်းရှာ၍ မှားယွင်းစွာ အသက်မွေးကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာ၍ မှန်ကန်စွာ အသက်မွေးမှု သမ္မာအာဇီဝနှင့် ပြည့်စုံစေကြမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်ရမည်။ပ။ မိစ္ဆာအာဇီဝလမ်းမှားကို သမ္မာအာဇီဝလမ်းမှန်ဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာအာဇီဝဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝကိလေသာမီးကို သမ္မာအာဇီဝရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

ဝိရတီသုံးပါး

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတာတွေဟာ ဝိရတီသုံးပါး ကုသိုလ်တရားတွေဘဲ။ ဒီဝိရတီတရားဟာ သီလမဆောက်တည်ဘဲ ကြိုလာတဲ့ မကောင်းမှုမှာ ကြဉ်ရှောင်တဲ့အခါ သမ္မတ္တိဝိရတီ ခေါ်တယ်၊ ဥပမာ–လူတယောက်ဟာ သီလတော့ ဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိဘူးဆိုပါတော့၊ အဲဒီလူဟာ လိမ်စရာ အကြောင်းနှင့် ကြုံနေတဲ့အခါ လိမ်ပြောခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ယင် သမ္မာဝါစာဝိရတီဖြစ်တယ်၊ သတ်စရာ အကြောင်းနှင့် ကြုံနေတဲ့အခါ မသတ်ပဲ ကြဉ်ရှောင်ယင် သမ္မာကမ္မန္တဝိရတီဖြစ်တယ်။ စီးပွါးရေးအတွက် ခိုးစရာ လိမ်စရာအကြောင်းနှင့် ကြုံနေတဲ့အခါ မခိုးဘဲ မလိမ်ဘဲ ကြဉ်ရှောင်ယင် သမ္မာအာဇီဝ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို သီလဆောက်တည် ထားခြင်းမရှိဘဲ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ဝိရတီကို သမ္မတ္တိဝိရတီလို့ ခေါ်တယ်။ သီလဆောက်တည်ထားတဲ့သူက မိမိသီလမပျက်အောင် ကြဉ်ရှောင်တဲ့အခါမှာ သမာဒါနဝိရတီဖြစ်တယ်။ အရိယာမဂ်ထဲမှာပါတဲ့ ဝိရတီကိုတော့ သမုစ္ဆေဒဝိရတီလို့ခေါ်တယ်၊ အဲဒါကတော့ ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝခေါ်တဲ့ မကောင်းမှုတွေကို အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ်ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "ကြုံစဉ်, ဆောက်တည်၊ မြစ်ပြတ်ပြီ၊ ဝိရတီ ဤသုံးဝ"လို့ ဆိုထားတယ်။ သီလမဆောက်တည်တဲ့သူမှာ လွန်ကျူးစရာနဲ့တွေ့ကြုံတဲ့အခါ မလွန်ကျူးဘဲ ကြဉ်ရှောင်တာက သမ္မတ္တိဝိရတီ၊ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ကြဉ်ရှောင်တာက သမာဒါနဝိရတီ၊ အရိယာမဂ်ခဏ၌ပါဝင်တဲ့ ဝိရတီက သမုစ္ဆေဒဝိရတီ–ဒီလိုဝိရတီ သုံးမျိုးရှိတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(ဂ) ကြုံစဉ်, ဆောက်တည်၊ မြစ်ပြတ်ပြီ၊ ဝိရတီ ဤသုံးဝ။ (ဆို)

အဲဒီသုံးမျိုးထဲက သမုစ္ဆေဒဝိရတီ ကြဉ်ရှောင်မယ်ဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်းခြင်း မရှိဘူး၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုပြီးဖြစ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူဖြစ်တဲ့အချိန်မှစပြီး ဒုစရိုက်ဒုရာဇီဝ ဆိုတဲ့ မကောင်းမှုတွေကို ကျူးလွန်လိုတဲ့ စိတ်တောင် မဖြစ်တော့ဘူး၊ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ကြဉ်ရှောင်မှုကိစ္စကို ပြီးစေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဝိရတီလို့ဘဲ ခေါ်ရတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာလဲ ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှဘဲလို့ သိရတဲ့အာရုံနဲ့စပ်ပြီး သတ်လိုခြင်း ခိုးလိုခြင်း လိမ်လိုခြင်း အစရှိတဲ့ ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝ အကုသိုလ်စိတ်တွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါလဲ ကြဉ်ရှောင်မှု ကိစ္စကို ပြီးစေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာရှုဆဲ၌လဲ ဒီဝိရတီသုံးပါးဟာ ကိစ္စပြီးသောအားဖြင့် ပါဝင်တယ်လို့ဘဲ မှတ်ယူရတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာက ပြည့်စုံတဲ့အခါ အရိယာမဂ်ဝိရတီ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီအခါ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝ ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ပယ်နိုင်သည်အထိ အားထုတ်သွားကြ ဘို့ပါဘဲ။

၁၆။ မိစ္ဆာဝါယာမ–မှားစွာအားထုတ်ခြင်း

မိစ္ဆာဝါယာမ–မှားစွာအားထုတ်ခြင်းဆိုတာ အကုသိုလ်အလုပ်ကိစ္စ တွေမှာ မပျင်းမရိအားထုတ်တာ ဇွဲကောင်းတာပါဘဲ၊ တချို့က အကုသိုလ်အလုပ်တွေမှာ သိပ်ဇွဲကောင်းတယ်၊ သတ်တဲ့အလုပ် ခိုးတဲ့အလုပ် လုယက်တဲ့အလုပ် ဒီလို အလုပ်တွေကို အောင်မြင်အောင် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းပေမဲ့ ကြိုးစားပြီးလုပ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ထင်ရှားတဲ့ မိစ္ဆာဝါယာမဘဲ။ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း မဟုတ်ပဲ လွယ်လွယ်နဲ့ ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်အမှုတွေလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီမှာလဲ အားထုတ်မှု မိစ္ဆာဝါယာမကတော့ ပါတာဘဲ၊ ဥပမာခြင်တို့ ကြမ်းပိုးတို့ကို ရိုက်သတ်ရာ ပွတ်သပ်ရာမှာလဲ ရိုက်ဖို့ ပွတ်ဖို့ အားထုတ်မှုပါတာဘဲ။ အလွယ်တကူ လိမ်ပြောရာမှာလဲ အားထုတ်မှု ပါတာဘဲ၊ ဆဲဆိုတဲ့ ဖရသဝါစာမှာလဲ အားထုတ်မှုပါတာဘဲ။ သတ္တဝါတွေကို သတ်ဖို့ လက်နက်တွေ လုပ်ရာမှာတော့ အားထုတ်မှုဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်၊ ဂုံးတိုက်စကားတွေကို ရေးသားပြောဆိုတဲ့အခါ ခေတ်ပေါ်ဝတ္ထုတွေကို ရေးတဲ့အခါ ရုပ်ရှင်ကားတွေရိုက်ပြီးပြတဲ့အခါ အဲဒီလိုအခါတွေမှာလဲ ဒီအားထုတ်မှုက ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်မှုတွေဟာ မိစ္ဆာဝါယာမဘဲ။ ဒီမိစ္ဆာဝါယာမက မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်ကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ ဖြစ်ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်ကိုလဲ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပွါးစေတတ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြည့်ရှုနားထောင်ဘို့ စားသောက်ခံစားဘို့ အားထုတ်တာတွေလဲ မိစ္ဆာဝါယမဘဲ။ ရုပ်ရှင်ရုံတွေ ပွဲရုံတွေမှာ လက်မှတ်ရဘို့ စောင့်နေတဲ့လူတွေ ကြည့်လိုက်ယင် ဒီအားထုတ်မှုဟာ ထင်ရှားပါတယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုယင် အကုသိုလ်အမှုနှင့်ဆိုင်တဲ့ အားထုတ်မှုတွေဟာ မိစ္ဆာဝါယာမချည်းပါဘဲ။ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ မိစ္ဆာဝါယာမ"လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(က) အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ မိစ္ဆာဝါယာမ။ (ဆို)

သမ္မာဝါယာမ–မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း

သမ္မာဝါယမဆိုတာကတော့ မိစ္ဆာဝါယာမနဲ့ ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်ဘက်ပါဘဲ။ ဒါန သီလ ဘာဝနာကုသိုလ်အလုပ်နဲ့ စပ်ပြီး မပျင်းမရိအားထုတ်တဲ့ ဝီရိယပါဘဲ၊ ဒါလောက် အကျဉ်းချုပ်မှတ်ထားယင် သမ္မာဝါယာမအကြောင်း တော်တော် သဘောပေါက်နိုင်လောက်ပါပြီ။ အကျယ်အားဖြင့်တော့ ကိစ္စလေးပါးကို ပြီးစေတဲ့အတွက် လေးပါးရှိတယ်၊ (၁) ဖြစ်ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင်အားထုတ်တာက သမ္မာဝါယာမ တပါး၊ ရှေးကခြင်စသည်ကို သတ်ဘူးလို့ရှိယင်၊ လိမ်ပြောဘူးလို့ရှိယင် အဲဒီလို အကုသိုလ်ကို နောင်မပြုမိအောင် အားထုတ်ရတယ်။ (၂) မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်တာကလဲ သမ္မာဝါယာမ တပါး၊ သူတပါးတွေ သတ်နေတာ ခိုးနေတာ လိမ်နေတာစသည်ကို မြင်ရ တွေ့ရ ကြားသိရယင် မိမိမှာ အဲဒီလို အကုသိုလ် မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရတယ်၊ ဥပမာ–သူများတွေမှာ တုပ်ကွေးဖျားစသော ရောဂါဖြစ်နေတာကို တွေ့ရ ကြားသိရယင် မိမိမှာ အဲဒီရောဂါမဖြစ်အောင် သတိပြုရသလိုပါဘဲ။

(၃) မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်တာကလဲ သမ္မာဝါယာမ တပါး ဒါနကုသိုလ်ကို မပြုဘူးသေးယင် ပြုရမယ်၊ သီလလဲ မဆောက်တည်ဘူးသေးယင် ဆောက်တည်ရမယ်၊ သီလဆိုတော့ သရဏဂုံပါပေါ့၊ ဒါကြောင့် သိတတ်လိမ္မာတဲ့အရွယ်ဆိုယင် အရဟံ အစရှိသော ၉–ပါးသော ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ အမြတ်ဆုံးဘဲ၊ အဲဒီ မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်အားကိုးပါတယ်လို့ လေးလေးနက်နက် နှလုံးသွင်းပြီး ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆामိ–လို့ ဆိုပြီး ဆောက်တည်ရမယ်၊ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားတော်ကိုလဲ အမြတ်ဆုံးဘဲလို့ အာရုံပြုပြီး ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ–လို့ ဆောက်တည်ရမယ်၊ ထို့အတူဘဲ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား အပေါင်းအစစ် အရိယာသံဃာတော်ကိုလဲ အမြတ်ဆုံးဘဲလို့ အာရုံပြုပြီး သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ–လို့ ဆောက်တည်ရမယ်၊ ဒီလို လေးလေးနက်နက် နှလုံးသွင်းပြီး သရဏံဂုံ ဆောက်တည်တာလဲ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်တဲ့ သမ္မာဝါယာမဘဲ။ ထို့အတူ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ–စသည်ဖြင့် ငါးပါးသီလကိုလဲ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရမယ်၊ ထို့အတူ ရှစ်ပါးသီလကိုလဲ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရမယ်၊ တတ်နိုင်ယင် ရှင်သာမဏေပြုပြီး ရဟန်းပြုပြီး ရှင်သာမဏေသီလ ရဟန်းသီလကိုလဲ ကျင့်ရမယ်၊ ရဟန်းပြုတယ်ဆိုတာကတော့ အမြဲတမ်းဆိုယင် မလွယ်ကြပေဘူး၊ တတ်နိုင်သလောက် ဒုလ္လဘရဟန်းလောက်တော့ တချို့က ပြုနိုင်ကြပါလိမ့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရိုသေထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရိုသေခြင်း ဝေယျာဝစ္စဆောင်ရွက်ခြင်း တရားနာခြင်း စသောကုသိုလ်တွေကို မပြုဘူးသေးယင် ပြုရမယ်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ–မေတ္တာ–အသုဘ–အာနာပါနစသော သမထ ဘာဝနာကုသိုလ်ကိုလဲ မပွါးဘူးသေးယင် စွမ်းနိုင်သမျှ ပွါးရမယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကိုလဲ အားမထုတ်ဘူးသေးယင် အားထုတ်ရမယ်၊ အားထုတ်ဘူးပေမဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်များ မဖြစ်ဘူးသေးယင် အဲဒီဉာဏ်တွေဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် အရောင်အလင်း ပီတိသုခစသော ဂုဏ်ထူးများနှင့်တကွ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို မရောက်ဘူးသေးယင် ရောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ် မရောက်ဘူးသေးယင် အဲဒီဉာဏ်ရောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အရိယာမဂ် ကုသိုလ်ဆိုတာကတော့ ပုထုဇဉ်တွေမှာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်အစစ်ပဲ၊ အဲဒီ အရိယာမဂ်ကုသိုလ်လဲဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ ဒီလို အားထုတ်တာတွေဟာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်တဲ့ သမ္မာဝါယာမချည်းပါဘဲ၊ ဒီသမ္မာဝါယမနှင့် ပြည့်စုံဘို့က အရေးကြီးပါတယ်။ (၄) ဖြစ်ဘူးတဲ့ကုသိုလ်ကို တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပွါးများပြည့်စုံအောင် အားထုတ်တာကလဲ သမ္မာဝါယာမ တပါး၊ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။ ယခု ဝိပဿနာရှုနေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဖြစ်ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေသည်လဲ မည်တယ်၊ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်ခွင့်မရအောင် မဖြစ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေသည်လဲ မည်တယ်၊ မဖြစ်သေးတဲ့ အထက်အထက် ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေနဲ့ အရိယာမဂ်ကုသိုလ် ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည်လဲ မည်တယ်၊ ဖြစ်ပြီးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ် တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပွါးများပြည့်စုံ သွားအောင် အားထုတ်နေသည်လဲ မည်တယ်၊ ဒါကြောင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးဆိုတဲ့ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ကို ပွါးနေသည်မည်တယ်။ ကဲ သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဖြစ်ဘူးသော အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စတပါး။

(၂) မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စတပါး။

(၃) မဖြစ်သေးသောကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စတပါး။

(၄) ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်ကို တည်တံ့ပွါးများ ပြည့်စုံသွားအောင်အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စ တပါး။

ဤလေးပါးကို သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါး ခေါ်သည်။

အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးဟာ "ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ သမ္မဝါယာမ" ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အကုန်ဝင်သွားပါတယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အားထုတ်တာ၊ သမ္မဝါယာမ။ (ဆို)

ဒီသမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဝါယာမ၊ မှားသောအားထုတ်မှုရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာဝါယာမ၊ မှန်သောအားထုတ်မှုရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဒေသနာအရ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၆) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက လောကရေးရာနှင့် အကုသိုလ်ကိစ္စ၌ ဇွဲကောင်းကြလျက် မိစ္ဆာဝါယာမရှိကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ ဇွဲကောင်းကြလျက် သမ္မာဝါယာမနှင့် ပြည့်စုံစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့။ပ။ မိစ္ဆာဝါယာမလမ်းဆိုးကို သမ္မာဝါယာမ လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာဝါယာမဖြင့် အဆင့်အတန်း တက်မည်၊ မိစ္ဆာဝါယာမ ကိလေသာမီးကို သမ္မာဝါယာမ ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

(၁၇) မိစ္ဆာသတိ–မှားစွာ အမှတ်ရခြင်း

မိစ္ဆာသတိ–မှားစွာအမှတ်ရခြင်းဆိုတာ ရှေးဟောင်းနှောင်ဖြစ် လောကီကိစ္စ အကုသိုလ်ကိစ္စတွေကို ပြန်အမှတ်ရတဲ့ သဘောပါဘဲ။ တချို့မှာ ငယ်ငယ်ကပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်အလုပ်တွေကို ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ပြန်သတိရနေတယ်၊ ငယ်ငယ်ကပျော်ခဲ့ပါးခဲ့တာတွေကို ပြန်ပြီးသတိရနေတယ်၊ ဟိုတုန်းက ဘယ်သူနဲ့ဘယ်ကို သွားခဲ့တယ်၊ ဘာလုပ်ခဲ့တယ်၊ ဘယ်လိုပျော်ခဲ့တယ် စသည်ဖြင့်ပြန်ပြီး သတိရနေတယ်၊ နွားများ နေ့ကစားတဲ့ အစာတွေကို ညအခါ စားမြို့ပြန်နေတဲ့ သဘောပါဘဲ။ အဲဒီလို သတိရနေတာဟာ မိစ္ဆာသတိဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ရှေးက မှားမိခဲ့တာတွေကို မှားတဲ့အနေနဲ့သိပြီး နောင်အဲဒီလိုမပြုတော့ဘူးလို့ သတိသံဝေဂရပြီး ဆင်ခြင်တာကတော့ မိစ္ဆာသတိ မဟုတ်ပါဘူး၊ သမ္မာသတိပါဘဲ။ ရဟန်းများမှာဆိုယင် အမေကို သတိရတယ်၊ အဖေကို သတိရတယ်၊ ဆွေမျိုးတွေ သတိရတယ်၊ ရပ်ရွာကို သတိရတယ်၊ ငယ်ပေါင်းပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သတိရတယ်၊ လူဘဝက နေခဲ့ထိုင်ခဲ့တာတွေကို သတိရတယ်၊ ဘယ်သူ့အတွက် ဘာကလေး လုပ်ပေးစရာရှိသေးတယ် စသည်ဖြင့် ရှေးဟောင်းတွေကို ပြန်သတိရ တာဟာ ရဟန်းများအတွက် မိစ္ဆာသတိတွေပါဘဲ။

လူတွေမှာတော့ သားအတွက် သမီးအတွက် စသည်ဖြင့် ဒီလို ပြန်လည်သတိရတာတွေကို ပယ်ဘို့မလိုပါဘူး၊ ဒီလိုဟာတွေက လူ့လောကမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တွေဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တရားအားထုတ်နေတဲ့အခါမှာတော့ ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရတယ်။ ယောဂီက ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းထဲမှာ ထိုင်ပြီး ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း ဟိုအယင်က နေခဲ့ထိုင်ခဲ့ လုပ်ကိုင်ခဲ့တာတွေကို ပြန်ပြီးသတိရလာတတ်တယ်၊ ငယ်ငယ်က ပြုလုပ်ပြောဆိုခဲ့တာတွေလဲ ပြန်ပြီး သတိရလာတတ်တယ်၊ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့သူတွေကိုလဲ ပြန်ပြီး သတိရနေတတ်တယ်၊ အဲဒါတွေဟာ မိစ္ဆာသတိတွေဘဲ၊ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ တချို့အဖွားကြီး အဖိုးကြီးတွေ မြေးကလေးတွေ သတိရနေတယ် ဆိုဘဲ။ အိမ်မှာ အတူတူနေနေကျဖြစ်တဲ့ မြေးကလေးတွေက ရှုမှတ်နေရာမှာ အနီးအပါးရောက်လာသလို ပေါ်လာသတဲ့၊ အဖိုး အဖိုးနဲ့ ခေါ်နေသလို အဖွား အဖွားနဲ့ ခေါ်နေသလို ထင်ရသတဲ့၊ အဲဒါကို နိုင်အောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ တချို့မှာ မပယ်နိုင်တာနဲ့ အိမ်ပြန်သွားရတယ်၊ အဲဒါဟာ မိစ္ဆာသတိက နှောက်ယှက်လို့ တရားအားထုတ်မှု ပျက်သွားတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့်လဲ သူ့ကို မိစ္ဆာသတি–မှားတဲ့အမှတ်ရမှုလို့ ခေါ်ရတာဘဲ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်တော့ မိစ္ဆာသတိဆိုတာ စေတသိတ်အသီးအခြား မရှိဘူး၊ ရှေးဟောင်း လောကရေးရာနှင့် အကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြန်လည်သတိရတဲ့ အနေနဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကုသိုလ်စိတ် စေတသိတ်အပေါင်းပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အမှတ်ရတာ။ မိစ္ဆာသတိ မှတ်"လို့ ဆိုထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အမှတ်ရတာ၊ မိစ္ဆာသတိ မှတ်။ (ဆို)

သမ္မာသတိ–မှန်စွာအမှတ်ရှုခြင်း

အဲဒီမိစ္ဆာသတိရဲ့ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ အမှတ်ရတာကတော့ သမ္မာသတိဘဲ၊ ဒါနပြုဘို့ သီလဆောက်တည်ဘို့ ဘာဝနာပွါးများဘို့ စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်နှင့်စပ်ပြီး သတိရတဲ့သဘောပါဘဲ၊ ဒို့ရှေးတုန်းက ရှေးရှေးနှစ်တွေက ဒီလိုအချိန်မှာ ဒီလိုကောင်းမှုကို ပြုခဲ့တယ်၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူခဲ့တယ်၊ ကထိန်သင်္ကန်း လှူခဲ့တယ်၊ ဆွမ်းကပ်လှူခဲ့တယ်၊ တရားပွဲ ကျင်းပခဲ့တယ် စသည်ဖြင့် သတိရလာတယ်၊ ဥပုသ်နေ့မှာ ဥပုသ်စောင့်ဘို့ သတိရလာတယ်၊ အဲဒီလို ကုသိုလ်ရေးနှင့်စပ်ပြီး သတိရတာဟာ သမ္မာသတိပါဘဲ၊ ဒီသမ္မာသတိကတော့ တရားကိုယ်ရှိပါတယ်၊ ကုသိုလ်စိတ်တိုင်းမှာ ယှဉ်တဲ့ သတိစေတသိတ်ပါဘဲ၊ ဒီသတိက ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း သူကပါတယ်၊ ပေးလှူရာမှာလဲ ပါတာဘဲ၊ ဘုရားဝတ်ပြုရာမှာလဲပါတာဘဲ၊ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုရာမှာလဲ ပါတာဘဲ၊ သီလဆောက်တည်ကျင့်သုံးရာမှာလဲ ပါတာဘဲ၊ ဘာဝနာပွါးရာမှာလဲပါတာဘဲ၊ ဒီသတိမပါယင် ကုသိုလ်စိတ်ကို မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ သာမန်ကုသိုလ်တွေမှာတော့ ဒီသတိက မထင်ရှားဘူး၊ ဘာဝနာပွါးရာမှာတော့ ထင်ရှားတယ်၊ အဲဒီမှာလဲ ဝိပဿနာရှုရာမှာ သာပြီးထင်ရှားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသတိကို ဝေဘန်ဖွင့်ပြတဲ့အခါမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနဲ့ ဖွင့်ပြထားတယ်၊ ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို အမှတ်ရတာ သမ္မာသတိဘဲ၊ အကောင်းအဆိုး ဝေဒနာဟူသမျှကို အမှတ်ရတာ သမ္မာသတိဘဲ၊ စိတ်အကြံဟူသမျှကို အမှတ်ရတာ သမ္မာသတိဘဲ၊ သဘောတရားဟူသမျှကို အမှတ်ရတာ သမ္မာသတိဘဲ၊ ဒါကြောင့် သာမန်သမ္မာသတိကို "ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အမှတ်ရတာ၊ သမ္မာသတိ မှတ်"လို့ ဆိုပြီးတော့ ဝိပဿနာသမ္မာသတိကို "ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ၊ အမှတ်ရတာ၊ ဝိပဿနာသတိ မှတ်"လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ အမှတ်ရတာ၊ သမ္မာသတိ မှတ်။ (ဆို)

(ဂ) ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ၊ အမှတ်ရကာ၊ ဝိပဿနာသတိ မှတ်။ (ဆို)

ယခု ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ဒီဝိပဿနာ သမ္မာသတိကို ပွါးနေကြတာဘဲ၊ ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို ရှုမှတ်နေကြရတယ်၊ များသောအားဖြင့် ကိုယ်အမူအရာရုပ်တွေကို ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ထတယ် ရပ်တယ် သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေကြရတယ်၊ အဲဒါဟာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ။ တရံတခါမှာ ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ် စိတ်ပျက်တယ် ဝမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရတယ်၊ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ။ တရံတခါမှာ စိတ်ကူးတယ် စဉ်းစားတယ် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရတယ်၊ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ။ တရံတခါမှာ မြင်တယ် ကြားတယ် လိုချင်တယ် စိတ်ဆိုးတယ် ပျင်းတယ် ပျံ့လွင့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရတယ်၊ ဓမ္မာနုပဿနာကို ပွါးနေတာဘဲ။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဝိပဿနာသတိကို ပွါးနေတာဘဲ၊ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းတယ်။ ဒီဝိပဿနာသတိက ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို အမှတ်ရတဲ့ အရိယာမဂ်သတိ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်၊ အဲဒီ အရိယာမဂ်သတိ ပြည့်စုံသည်တိုင်အောင် အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ သာမန် သမ္မာသတိ ဝိပဿနာသမ္မာသတိ အရိယာမဂ် သမ္မာသတိတို့ဖြင့် မိစ္ဆာသတိကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာသတိ၊ မှားသောသတိရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာသတိ၊ မှန်သောသတိ ရှိကုန်သည်။ ဘဝိသမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏ စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၇) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက လောကရေးရာ အကုသိုလ်အရာ၌ အမှတ်ကောင်းကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုသိုလ်အရာ၌ အမှတ်သတိ ကောင်းစေမည်၊ ကိလေသာ။ပ။ မိစ္ဆာသတိ လမ်းဆိုးကို သမ္မာသတိ လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာသတိ ဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မ်ည်၊ မိစ္ဆာသတိကိလေသာမီးကို သမ္မာသတိရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

၁၈။ မိစ္ဆာသမာဓိ–မှားစွာ စိတ်တည်ခြင်း

မိစ္ဆာသမာဓိဆိုတာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်အလုပ်ကို ပြုဘို့ပြောဘို့ကြံတဲ့အခါ အဲဒီ မကောင်းမှုထဲမှာသာ စိတ်က တည်နေတဲ့သဘောဘဲ၊ အဲဒီလို စိတ်တည်နေတဲ့အတွက် မကောင်းမှုကို အောင်မြင်စွာ ပြုနိုင်ပြောနိုင်တာဘဲ၊ ဥပမာ–လိမ်ပြောဘို့ ကြံတယ်ဆိုပါတော့ အဲဒီ လိမ်ပြောဘို့ စကားလုံးထဲမှာ စိတ်ကတည်နေပါမှ လိမ်ပြောမှု ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလို မတည်ဘဲ စိတ်က ပြောင်းရွှေ့သွားယင် အမှန်ပြောမိလျက် ဖြစ်သွားနိုင်တယ်၊ တရားရုံမှာ မတရားသက်သေခံဘို့ စီစဉ်ထားတဲ့ လူတချို့ဟာ ရှေ့နေက ဟိုမေး ဒီမေးလုပ်တာနဲ့ မူလကပြောဘို့ စကားတွေကို မေ့ပြီး အလွဲပြောမိလို့ အမှုမှန်ပေါ်တာလဲ ရှိတယ်လို့ဆိုတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ်တည်ကြည်မှု မပြည့်စုံတဲ့အတွက်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြုတိုင်း ပြုတိုင်း စိတ်တည်တံ့မှု သမာဓိ ဆိုတာပါတယ်၊ အဲဒီစိတ် တည်တံ့မှုဟာ မိစ္ဆာသမာဓိဘဲ၊ သူတပါးတွေကို သတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးဘို့ ကြံတဲ့အခါ အကြီးအကျယ် ခိုးဘို့ တိုက်ဘို့ကြံတဲ့အခါ လူများစွာကို သေစေနိုင်တဲ့ လက်နက်ကောင်းတွေကို ပြုလုပ်ဘို့ ကြံတဲ့အခါ အဲဒီလိုအခါတွေမှာ ဒီမိစ္ဆာသမာဓိက အလွန်အားကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် "အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ စိတ်တည်တာ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ"လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ စိတ်တည်တာ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ။ (ဆို)

သမ္မာသမာဓိ–မှန်စွာနူးနှိုက် တည်ကြည်ခြင်း

သမ္မာသမာဓိ ဆိုတာကတော့ ဒါန သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်အမှုနှင့်စပ်ပြီး စိတ်တည်ကြည်တဲ့ သဘောဘဲ၊ ပေးလှူရာမှာလဲ ပေးလှူမှုပြီးမြောက်လောက်အောင် စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိပါတယ်၊ သီလဆောက်တည် ကျင့်သုံးရာမှာလဲ ဒီသမာဓိပါတယ်၊ ဝေယျာဝဟစ္စဆောင်ရွက်ရာ အရိအသေပြုရာမှာလဲ ဒီသမာဓိ ပါတာဘဲ၊ အထူးအားဖြင့် တရားဟောခြင်း တရားနာခြင်းမှစပြီး ဘာဝနာကုသိုလ်အရာမှာ ဒီသမာဓိက အရေးအကြီးဆုံးဘဲ၊ အဲဒီမှာလဲ အာနာပါနစသော သမထဘာဝနာ အရာမှာ သာပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီ သမထဘာဝနာအရာမှာတော့ မိမိရှုနေတဲ့ သမထ အာရုံတခုတည်း အပေါ်မှာသာ စိတ်တည်တံ့စွဲမြဲနေအောင် စူးစိုက်ပြီး မပြတ်ရှုနေရတယ်၊ အဲဒီလို ကုသိုလ်အမှုနှင့်စပ်ပြီး စိတ်တည်တံ့နေတဲ့ သဘောဟာ သမ္မာသမာဓိပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် "ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ စိတ်တည်တာ၊ သမ္မာသမာဓိ" လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၊ စိတ်တည်တာ၊ သမ္မာသမာဓိ။ (ဆို)

အဲဒီ သမ္မာသမာဓိက ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသလဲ ဆိုယင်–(၁) ခဏိကသာမဓိ၊ (၂) ဥပစာသမာဓိ၊ (၃) အပ္ပနာသမာဓိအားဖြင့် သုံးမျိုးရှိတယ်။ ဒါန သီလစသော သာမန်ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်မှာ ပါဝင်တဲ့သမာဓိဟာ အခိုက်အတံ့မျှ တခဏသာ တည်တဲ့အတွက် ခဏိကသမာဓိလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီသာမန်သမာဓိကတော့ မထင်ရှားတဲ့အတွက် ကျမ်းဂန်ထဲမှာ သူ့ကို အထူးဖော်ပြထားခြင်း မရှိဘူး။ သမာဓိဘာဝနာ၏ အခြေခံသမာဓိအရာနှင့် ဝိပဿနာ အရာများမှာသာ မူလသမာဓိ ခဏိကသမာဓိ–လို့ ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် သမထဘာဝနာအရာမှာ အားထုတ်ခါစ ပရိကမ္မဘာဝနာအခိုက်၌ ဖြစ်သောသမာဓိကို ခဏိကသမာဓိ–လို့ ခေါ်ရတယ်။ နိဝရဏတွေကင်းအောင် အထူးကောင်းလာတဲ့ သမာဓိကို ဥပစာသမာဓိလို့ ခေါ်ရတယ်။ ဈာန်စိတ်နှင့် ယှဉ်တဲ့ သမာဓိကို အပ္ပနာသမာဓိလို့ ခေါ်တယ်။

ဝိပဿနာ အရာမှာတော့ ဓာတ် ၄–ပါး၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ် ၂–ပါး စသည်တို့ကို ရှုပြီးဖြစ်နေတဲ့ သမာဓိကို ခဏိကသမာဓိလို့ ခေါ်ရတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရှုခါစတော့ အားမကောင်းသေးလို့ စိတ်တည်ကြည်မှု သိပ်မထင်ရှားသေးဘူး၊ သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်စရာအာရုံပေါ်မှာ ကပ်ခနဲကပ်ခနဲ ကျကျပြီး တည်တည်နေတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ တခြားကို ထွက်သွားတဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော နိဝရဏတွေ ကင်းနေတယ်၊ ရှေးစိတ်လဲ မှတ်စိတ်၊ နောက်စိတ်လဲ မှတ်စိတ်၊ သူ့နောက်ကစိတ်လဲ မှတ်စိတ်–ဒီလို မှတ်စိတ်ချည်း တစဉ်တတန်းတည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိဘဲ၊ နိဝရဏကို ကင်းစေနိုင်တဲ့ ဥပစာသမာဓိနှင့် အလားတူဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ကို ဥပစာသမာဓိလို့လဲ ခေါ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာ ဣရိယာပထပိုင်း သမ္ပဇညပိုင်း ဓာတုမနသိကာရပိုင်း စသော ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတွေကို ဥပစာကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ ပြဆိုထားတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလဲ အဲဒီ သတိပဋ္ဌာနသုတ်မှ ဓာတု ပနသိကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဘဲ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းလို့ အမည်ပေးပြီး အဲဒီကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ဥပစာသမာဓိ ရပုံကို ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာရှုတဲ့ ယောဂီမှာ နိဝရဏကင်းလောက်အောင် သမာဓိကောင်းသည်မှစပြီး ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သမာဓိဟာ ဥပစာသမာဓိနှင့် တူညီတဲ့ ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိဘဲ၊ နိဝရဏတွေကို ကင်းစေနိုင်ပုံအားဖြင့် ဥပစာသမာဓိနှင့် တူညီတဲ့အတွက် သူ့ကို ဥပစာသမာဓိလို့လဲ ခေါ်ရတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ရှုမှတ်တဲ့ ဝိပဿနာစိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေလို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိလဲ ပြည့်စုံတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် အားပြည့်တဲ့အခါ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်ရတဲ့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ အရိယာ

မဂ်ဖိုလ် ခဏမှာပါဝင်တဲ့ သမာဓိကတော့ လောကုတ္တရာ အပွနာ သမာဓိဘဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "ခဏိက, ဥပစာ၊ အပွနာ၊ သုံးဖြာ မှတ်လေဘိ"လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၇) ခဏိက, ဥပစာ၊ အပွနာ၊ သုံးဖြာ မှတ်လေဘိ။ (ဆို)

ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ သမ္မာသမာဓိဟာ ခဏိကသမာဓိ၊ ဥပစာသမာဓိ၊ အပွနာသမာဓိအားဖြင့် သုံးမျိုးရှိတယ်။ ဒီ သမ္မာသမာဓိကို ပါဠိတော်မှာ စျာန်လေးပါးဖြင့် ဝေဘန်ပြတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီပါဠိတော်အရအားဖြင့် ရူပစျာန် အရူပစျာန်သမာဓိနှင့် မဂ်ဖိုလ်စျာန်သမာဓိကိုသာ ပဓာနအားခြင့် ရပါတယ်။ ဥပစာသမာဓိနှင့် ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိကိုတော့ အင်္ဂါငါးပါးရှိတဲ့ ပဌမစျာန်သမာဓိထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး အပွဓာနအားဖြင့် ဟောတော်မူတယ် လို့ ယူရပါ တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင်–အဲဒီ ခဏိက ဥပစာသမာဓိများမပါဘဲ လောကီစျာန်သမာဓိ လောကုတ္တရာသမာဓိများ မဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် အဲဒီ ခဏိက ဥပစာ သမာဓိ များဖြင့်လဲ မိစ္ဆာသမာဓိကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပယ်ရသော ကြောင့်ပါဘဲ။ အဲဒီလို ခဏိက ဥပစာ အပွနာဆိုတဲ့ သမ္မာသမာဓိ သုံးပါးဖြင့် မိစ္ဆာသမာဓိကိုပယ်ဘို့ ဒီသလ္လေခသုတ် မှာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မှားသော သမာဓိရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန် လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာသမာဓီ၊ မှန်သောသမာဓိ ရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီဒေသနာတော်နှင့် အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၈) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက လောကရေးရာ အကုသိုလ်အရာ၌ စိတ်တည်တံ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုသိုလ်အရာ၌ စိတ်တည်တံ့စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့။ပ။ မိစ္ဆာသမာဓိလမ်းဆိုးကို သမ္မာသမာဓိလမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာသမာဓိ ဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်။ မိစ္ဆာသမာဓိ ကိလေသာမီးကို သမ္မာသမာဓိ ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

၁၉။ မိစ္ဆာဉာဏ–မှားစွာဆင်ခြင်ခြင်း

မိစ္ဆာဉာဏ်ဆိုတာ အလွဲမှားကို အမှန်ထင်မြင်ပြီး ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်တဲ့ သဘောပါဘဲ၊ တရားကိုယ်အရ အားဖြင့်တော့ မောဟပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ–

မိစ္ဆာဉာဏန္တိ ပါပကိရိယာသု ဥပါယစိန္တာဝသေန, ပါပံ ကတ္တာ "သုကတံ မယာ" တိ ပစ္စဝေက္ခဏ ကာရေန စ ဥပ္ပန္နော မောဟော ဝေဒိတဗ္ဗော–လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ပါပကိရိယာသု၊ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရာတို့၌။ ဥပါယစိန္တာဝသေန၊ ပြီးမြောက်ကြောင်း နည်းလမ်းကို ကြံဆသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ရင်း။ ပါပံ ကတ္တာ၊ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ပြီး၍။ သုကတံ မယာတိ၊ ငါလုပ်တာကောင်းသည်ဟု။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာရေန စ၊ ပြန်၍ဆင်ခြင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ရင်း။ ဥပ္ပန္နော မောဟော၊ ဖြစ်သောမောဟကို။ မိစ္ဆာဉာဏန္တိ၊ မိစ္ဆာဉာဏ် ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏–တဲ့။

သတ်ဖို့ရာ ခိုးဖို့ရာ လုယက်ဖို့ရာ လိမ်ဘို့ရာစသည်အတွက် ခက်ခက်ခဲခဲ နည်းလမ်းကြံဆပြီး ပြုလုပ်ရတာတွေရှိတယ်၊ အဲဒီလိုပြုလုပ်ရာမှာ နည်းလမ်းကို ကြံဆတဲ့ ဉာဏ်ဟာ မိစ္ဆာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီလို မကောင်းမှု ပြုရာမှာ အောင်မြင်ဘို့ တိုးတက်ပြီး အောင်မြင်ဘို့ ကြံရတာတွေ များစွာဘဲ ရှိနေပါတယ်၊ သတ္တဝါတွေကို အလွယ်တကူနဲ့ အများကြီးသတ်နိုင်အောင် စက်ကိရိယာတို့ လက်နက်ကိရိယာတို့ အဆိပ်ဆေးတို့ ဒီလိုဟာတွေ ကြံရတာတွေလဲရှိတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ လောက ဝေါဟာရ အားဖြင့် ဉာဏ်လို့ အသိအမှတ်ပြုရတာတွေပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တရားသဘောအရအားဖြင့်တော့ မောဟဘဲ မိစ္ဆာဉာဏ်ဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မကောင်းမှုတစုံတခုကို ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါ ငါလုပ်လိုက်တာ ကောင်းတယ် လမ်းမှန်တယ် သဘာဝကျတယ်လို့ ပြန်ဆင်ခြင်တာလဲရှိတယ်၊ အဲဒါလဲ လောကဝေါဟာရအားဖြင့် ဉာဏ်လို့ဆိုရမှာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တရားကိုယ်အရအား ဖြင့် မောဟဘဲ မိစ္ဆာဉာဏ်ဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အနက်ကတော့ (ပစ္စဝေက္ခဏကာရေန စ–ပြန်၍ ဆင်ခြင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ရင်းလို့) စ–သဒ္ဒါနှင့်တကွ ရှိနေတဲ့ ပါဠိအရ မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ၂–မျိုးခွဲပြီး ပြတဲ့ အနက်ပါဘဲ၊ မကောင်းမှုပြုဘို့ရာ ကြံဖန်တဲ့ မိစ္ဆာဉာဏ်က တခု၊ ပြုပြီးတဲ့ မကောင်းမှုကို ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့ မိစ္ဆာဉာဏ်ကတခု–ဒီလို မိစ္ဆာ ဉာဏ် ၂–ခုရပါတယ်၊ အဲဒီလို ၂–မျိုးယူတဲ့ အနက်လဲ သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် သမ္မာဉာဏ်ကျတော့ ပြန်ဆင်ခြင်တာ တခုတည်းကိုသာ ယူရမှာဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ၂–မျိုးမခွဲဘဲ တမျိုးတည်း အနက်ယူတာက ရှေ့နောက်ညီပြီး သာ၍ သင့်စရာ ရှိပါတယ်။

အဲဒီလိုဆိုယင်တော့ မကောင်းမှုပြုရာမှာ ပြီးမြောက်ကြောင်း နည်းလမ်းကို ကြံဆပြီး ပြုလုပ်တယ်၊ အဲဒီလိုပြုလုပ်ပြီးတော့ ငါလုပ်တာ ကောင်းတယ်လို့ ပြန်ဆင်ခြင်တယ်၊ အဲဒီလို ပြန်ဆင်ခြင်တာကိုသာ မိစ္ဆာဉာဏ်လို့ ယူရမယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "မကောင်းမှုတွင်၊ ဉာဏ်ဆင်ပြုလတ်၊ ကောင်းသည်မှတ်၊ ခေါ်အပ် မိစ္ဆာဉာဏ်"လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) မကောင်းမှုတွင်၊ ဉာဏ်ဆင်ပြုလတ်၊ ကောင်းသည်မှတ်၊ ခေါ်အပ် မိစ္ဆာဉာဏ်။ (ဆို)

သမ္မာဉာဏ–မှန်စွာ ဆင်ခြင်ခြင်း

ဒီမိစ္ဆာဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ သမ္မာဉာဏ်ကတော့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ပြီးတဲ့အခါ မိမိရောက်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များနှင့် ကင်းငြိမ်းပြီး ကိလေသာ မကင်းငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များပါဘဲ၊ အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တွေဟာ သောတာပန်မှာ ငါးပါး၊ သကဒါဂါဒ်မှာ ငါးပါး၊ အနာဂါမ်မှာ ငါးပါး၊ ရဟန္တာမှာတော့ မကင်းငြိမ်းတဲ့ ကိလေသာ မရှိတဲ့အတွက် လေးပါး–အားလုံးပေါင်း ၁၉–ပါး ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ၁၉–ပါးထဲက လိုရင်းဖြစ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဆင်ခြင်ပုံကိုသာ ဆောင်ပုဒ်မှာ အကျဉ်းချုပ် ပြထားပါတယ်၊ "မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ အမှန်သိမြင်၊ ပြန်ဆင်ခြင်၊ ခေါ်တွင် သမ္မာဉာဏ်" တဲ့။ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ အမှန်သိမြင်၊ ပြန်ဆင်ခြင်၊ ခေါ်တွင် သမ္မာဉာဏ်။ (ဆို)

အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဆိုတဲ့ သမ္မာဉာဏ်ဖြင့် မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဉာဏီ၊ မှားသော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဇတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာဉာဏီ၊ မှန်သော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍၊ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဖောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၉) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မိစ္ဆာဉာဏ် ရှိကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သမ္မာဉာဏ်ရှိစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့။ပ။ မိစ္ဆာဉာဏ်လမ်းဆိုးကို သမ္မာဉာဏ်လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာဉာဏ်ဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊မိစ္ဆာဉာဏ် ကိလေသာမီးကို သမ္မာဉာဏ်ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အရ သမ္မာဉာဏ် အပြည့်အစုံ ပေါ်လာသည်တိုင်အောင် အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။ ယခု အားထုတ်နေဆဲ ယောဂီတွေဟာ ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အဲဒီ သမ္မာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နေကြတာပါဘဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်လို့ ဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါ သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာကို တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီဉာဏ်က အင်မတန် ထုးခြားပါတယ်၊ မှတ်စရာအာရုံကလဲ သူ့ဟာသူ ပေါ်ပေါ်ပေးနေသလိုဘဲ၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်ကလဲ သူ့ဟာသူ သိသိသွားနေသလိုဘဲ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ ၁–နာရီ ၂–နာရီ ၃–နာရီ စသည်ဖြင့် အပြတ်အခြားမရှိဘဲ ပင်ပန်းခြင်းလဲမရှိဘဲ တသမတ်တည်း မှတ်သိသွား နိုင်တာကိုလဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ အာရုံကောင်း အတွေ့ကောင်းတွေကို အကြောင်းပြုပြီး နှစ်သက်သာယာမှု ဝမ်းမြောက်မှုလဲမရှိဘဲ၊ အာရုံဆိုး အတွေ့ဆိုးတွေကို အကြောင်းပြုပြီး စိတ်ပျက်မှု နှလုံးမသာမှုလဲမရှိဘဲ သိရုံသိရုံ အညီအမျှ လျစ်လျူရှုသွားနိုင်တာကိုလဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို အမှတ်အသိကောင်းနေရာထဲက သွက်လက် လျင်မြန်ပြီး အထူးသာပြီး ကောင်းလာတဲ့ အသိများဖြစ်လာတာကိုလဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို သိနေဆဲမှာပင် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ရုတ်တရက်ကျရောက်သွားသလို ဖြစ်တာကိုလဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုတွေ့ပြီးတဲ့အခါ မိမိဖြစ်ပုံကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မိပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ သမ္မာဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ရာမှာ ပျက်ပျက်သွားတဲ့သဘောကို သိသိနေရင်းထဲက ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်သွားပုံကို ဆင်ခြင်တာဟာ မဂ်ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ပျက်ခြင်မရှိဘဲ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို ဆင်ခြင်တာဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဘဲ။ "အတ္တကောင် ရှိတယ်လို့ အထင်မှား အယူမှားမရှိတော့ဘူး၊ ဘုရား, တရား, သံဃာ အကျင့်သိက္ခာနှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားမရှိတော့ဘူး" လို့လဲ တချို့က ဆင်ခြင်မိတတ်တယ်၊ အဲဒါက ပယ်ပြီး ကင်းငြိမ်းပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်တာဘဲ၊ "လိုချင်မှု စိတ်ဆိုးမှုတွေကလဲ ရှိသေးတယ်၊ မသိတာတွေကလဲ ရှိသေးတယ်၊ ဆက်ပြီးအားထုတ်ရဦးမှာဘဲ" စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်တာလဲ တချို့မှာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါက မပယ်ရသေးတဲ့ မကင်းငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာကို ဆင်ခြင်တာဘဲ၊ အဲဒီ ကိလေသာ ဆင်ခြင်ပုံတွေကတော့ သုတရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့မှာသာ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တာဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီးတဲ့အခါ ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။

သောတာပန်စသည်က အထက်မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရအောင် အားထုတ်ယင် ပါရမီဉာဏ်ကလဲ ပြည့်စုံယင် သခ်ါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ နည်းတူဘဲ အထက်မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များဖြစ်ပြီး ဆင်ခြင်ဉာဏ်များလဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ရာမှာ သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီးတဲ့အခါ ဆင်ခြင်ဉာဏ်က ငါးပါး၊ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီးတဲ့ အခါ ဆင်ခြင်ဉာဏ်က ငါးပါး၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီးတဲ့အခါ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လေးပါး၊ အားလုံးပေါင်းလိုက်ယင် သမ္မာဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉–ပါးဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရည်ရွယ်တော်မူချက်ကတော့ အဲဒီသမ္မာဉာဏ် ၁၉–ပါးလုံး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သွားကြရန် ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ–မှားစွာ လွတ်ခြင်း

မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ–မှားစွာလွတ်ခြင်းဆိုတာကတော့ တကယ်လွတ်မြောက်မှု မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ လွတ်မြောက်မှု အစစ်အနေအားဖြင့် ယုံကြည်ယူဆထားတဲ့ တရားပါဘဲ။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုယင် အမျိုးမျိုးအထွေထွေ များစွာဘဲ ရှိပါတယ်၊ သာသနာပ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ယူဆထားတဲ့ လွတ်မြောက်မှုတွေလဲရှိတယ်၊ သာသနာတော်တွင်းမှာ မှားယွင်းစွာယူဆထားတဲ့ လွတ်မြောက်မှုတွေလဲရှိတယ်။ သာသနာပ လွတ်မြောက်မှုတွေကတော့ အတ္တကိုရှာလို့ အတ္တကိုတွေ့ယင် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုတာလဲရှိတယ်၊ အတ္တနှင့်ခန္ဓာကို ခွဲခြားပြီးသိယင် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုတာလဲရှိတယ်၊ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တလို့ ထင်ရှားခဲ့တဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး၏ တပည့် ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေကတော့ အတ္တသို့ ကံသစ် မကပ်ရောက်နိုင်အောင် ကျင့်ခြင်း၊ ကံဟောင်း ကုန်သွားအောင် ဆင်းရဲခံခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်၊ အဲဒီလိုကျင့်ခြင်းဖြင့် အဝတ်မှာတောင် တွယ်တာမှုမရှိအောင် လွတ်မြောက်ပြီလို့ ယူဆပြီး သူတို့က အဆတ်မဝတ်ဘဲ နေကြတယ်၊ အဲဒီလို အဝတ်မရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သူ့ဘာသာဝင်တွေက အရဟတ်=ရဟန္တာလို့ ယုံကြည်ကြ ကိုးကွယ်ကြတယ်၊ ယခုလဲ အိန္ဒိယမှာ အဲဒီလို အရဟတ်တွေ ရှိနေပါတယ်။ တချို့ဘာသာဝင်တွေက မီးပူဇော်ခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူကြတယ်၊ တချို့ဘာသာဝင်တွေက ဂင်္ဂါမြစ်ရေကိုချိုးခြင်းဖြင့် အပြစ်ကင်းပြီး လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူကြတယ်၊ တချို့က ဣသရခေါ်တဲ့ ဘုရားသခင်ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့် ကောင်းကင်ဘုံရောက်ပြီး လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတယ်၊ အာဠာရရသေ့ ရာမရသေ့ ဥဒကရသေ့တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တချို့က အာကိဉ္စညာစျာန် နေဝသညာစျာန်ဖြင့် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူကြတယ်၊ အချို့က ရူပစျာန် တပါးပါးဖြင့် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတယ်၊ ဗကဗြဟ္မာကြီးကတော့ သူ့ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံကို ရောက်ယင် လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆထားတယ်၊ အဲဒီလို လွတ်မြောက်ပုံတွေ များစွာရှိပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အတွင်းမှာလဲ စျာန်တပါးပါးရရုံနဲ့ လွတ်မြောက်ပြီလို့ အထင်ရောက်နေကြတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို အထင်ရောက်ပုံကိုတော့ ဒီသုတ်၏အစပိုင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ဘဲ ထုတ်ဖော်ပြီးဟောခဲ့ပါတယ်၊ ဒီသလ္လေခသုတ်တရားတော်မှာလဲ အဲဒီအစပိုင်းတုန်းက မဟာနာဂမထေရ် မဟာတိဿမထေရ်တို့ အထင်ရောက်ပုံကို ထုတ်ပြခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒါကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ နောက်ပြီးတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါမှာ အရောင် အလင်း ပီတိ သုခအစရှိတဲ့ အထူးတွေကို တွေ့ရလို့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီလို့ အထင်ရောက်နေတဲ့ ယောဂီတွေလဲ ရှိတယ်၊ တချို့ကတော့ အဲဒီလောက်တောင် ဉာဏ်မဖြစ်သေးပါဘူး၊ ထူးခြားတဲ့ အတွေ့ကလေး တခုလောက် တွေ့ရတာနဲ့ တရားပေါက်ပြီ၊ တရားထူးရပြီးလို့ ထင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲရှိတယ်၊ ထူးခြားတဲ့ အတွေ့ကလေးဆိုတာက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုယင်–ပင်ပန်းရာက အေးပြီး ကောင်းတဲ့အတွေ့၊ ပေါ့သွားတဲ့ အတွေ့၊ ဆတ်ကနဲ ခါသွားတဲ့ အတွေ့၊ လဲကျသွားတဲ့ အတွေ့၊ ပုံသဏ္ဌာန်အာရုံ အထူးများကို မြင်တဲ့အတွေ့၊ အသံအထူးကို ကြားရတဲ့ အတွေ့၊ အသုဘ အာရုံကို မြင်ရတဲ့ အတွေ့၊ ဟင်းလင်းပြင် အတွေ့၊ ရေပြင်ကြီးလိုအတွေ့၊ အလင်းရောင် အတွေ့–ဒီလို အတွေ့ထူးပါဘဲ။ တချို့က ရှုခါစ တနာရီ နှစ်နာရီ လောက် အတွင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ တရက် နှစ်ရက် သုံးရက်လောက် အတွင်းမှာဖြစ်စေ ထိုင်လျက်သား သတိလစ်သလို ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ မ–ယူလိုက်ယင် အထိုင်မပျက်ဘဲ ကြွပါလာတတ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ မေးမြန်း စိစစ်ကြည့်ယင် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်က ရုပ်နာမ်ပိုင်းခြားသိပုံလဲ မပြောနိုင်ဘူး၊ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသိပုံကိုလဲ မပြောနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒါမျိုးကတော့ သမာဓိ သက်သက်နဲ့ ထူးခြားတဲ့ အတွေ့တမျိုးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဗဟုသုတမရှိတဲ့ ဂျိုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုယင်တော့ "ရုပ်နာမ် ချုပ်ရာ ရောက်နေတယ်၊ ဖိုလ်ဝင်စားနေတယ်" လို့ ထင်တယ် ယူဆတတ်တယ်။

အရေးကြီးတာကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးတော့မှ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို ဆိုက်ရောက်ပြီး လွတ်မြောက်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီလို လွတ်မြောက်ပြီလို့ ထင်တဲ့သူမှာ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဘုရား တရား သံဃာနှင့် ကိုယ့်အကျင့်သိက္ခာကို ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲဘို့, အတ္တစွဲကင်းဘို့, ယုံမှားမှုကင်းဘို့, မဂ္ဂင်မပါတဲ့ အလေ့အကျင့်မျိုးကို မယုံကြည်ဘို့, ငါးပါးသီလ လုံခြုံဘို့ အဲဒါတွေကလဲ အရေးကြီးပါတယ်။ တရားပေါက်ပြီ သောတာပန်ဖြစ်ပြီ ဆိုပြီးတော့ ငါးပါးသီလမှ မလုံယင် အဲဒီလိုလွတ်မြောက် တာဟာ မိစ္ဆာဝိမုတ်ပဲလို့ မှတ်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "မလွတ်ပါဘဲ၊ လွတ်ပြီစွဲ၊ အလွဲဝိမုတ်တည်း"လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) မလွတ်ပါဘဲ၊ လွတ်ပြီစွဲ၊ အလွဲဝိမုတ်တည်း။ (ဆို)

ဒီနေရာမှာ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ သာမဂါမသုတ်အဖွင့်မှာ ထုတ်ပြထားတဲ့ မိစ္ဆာဝိမုတ်ဖြစ်ပုံဝတ္ထုများကို ဗဟုသုတ ဖြစ်စေရန်အတွက် ထုတ်ပြချင်တယ်။

အရောင်အလင်း ရဟန္တာ

မထေရ်တပါးက ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းတဲ့ တပည့်များကို ဒီလိုကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသတဲ့၊ တခဏချင်း ရဟန္တာဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောမယ်၊ မိမိနေရာ ကျောင်းခန်းထဲ ဝင်ပြီး မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းနေရမယ်၊ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းနေစဉ်မှာ အရောင်းအလင်းပေါ်လာယင် အဲဒါပဌမမဂ်ပဲ။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဆက်ပြီးရှုနေစဉ် ဒုတိယအကြိမ် အရောင်အလင်း ပေါ်လာပြန်ယင် အဲဒါ ဒုတိယမဂ်ပဲ။ ထို့အထူ တတိယအကြိမ် စတုတ္ထုတကြိမ် အရောင်အလင်း ပေါ်လာယင်လဲ တတိယမဂ် စတုတ္ထမဂ်ပဲ၊ ဒါလောက်ဆိုယင် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပြီးဖြစ်တယ်–လို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားညွှန်ပြပေးသတဲ့။ အဲဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတဲ့အတွက် သူ့တပည့်တွေက အဲဒီဆရာမထေရ်ကို ရဟန္တာဘဲလို့ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်ကြသတဲ့။ နောက်ကာလ အဲဒီ မထေရ် ပျံလွန်တော်မူတဲ့အခါ ရဟန္တာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီး အကြီးအကျယ် ပူဇော်ကြ သင်္ဂြိုဟ်ကြတယ်၊ အရိုးများကိုလဲ ကောက်ယူပြီး စေတီတည်ထားကြတယ်။ အဲဒီအခါ ဗဟုသုတပြည့်စုံတဲ့ အာဂန္တုရဟန်းများ ရောက်လာပြီး မေးမြန်းကြည့်တဲ့အခါ ကျောင်းနေတပည့် ရဟန်းများက သူတို့၏ဆရာမထေရ်ကြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားဟောပုံကို ပြောပြပြီးတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားကြောင်း ဓာတ်တော်များကို စေတီတည်ထားကြောင်းများကို ပြောကြတယ်။ အဲဒီအခါ အာဂန္တုရဟန်းများက အရှင်တို့ဆရာ မထေရ်ကြီးတွေ့တဲ့ အရောင်အလင်းဟာ မဂ်မဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာညစ်ညူး ကြောင်း ဥပက္ကိလေသခေါ်တယ်၊ အရှင်ဘုရားတို့က ဝိပဿနာအကြောင်းကို မသိကြဘဲဟာကိုး၊ အဲဒီမထေရ်ကြီးဟာ ပုထုဇဉ်ဘဲ–လို့ တရားကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ရှင်းပြကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမထေရ်ကြီး၏ တပည့်ရဟန်းတွေက သူတို့၏ ဆရာကို ပုထုဇဉ်လို့ ဆိုရပါမလားလို့ မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ပြီး ငြင်းခုံကြသတဲ့။ အဲဒီလို ရဟန္တာမဟုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန္တာလို့ အထင်မှားနေတဲ့အယူကို မစွန့်ယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မဂ်ဖိုလ်လဲ မရနိုင်ဘူး၊ နတ်ပြည်တောင် မရောက်နိုင်ဘူးလို့ အဲဒီအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ပြဆိုပုံကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

ဧဝံဝါဒီနံ၊ ဤသို့ မှားသောအယူဝါဒ ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းတို့၏။ သတံ ဝါ ဟောတု သဟဿံ ဝါ၊ တရာသော်၎င်း တထောင်သော်၎င်း ရှိပေစေ။ ယာဝ တံ လဒ္ဓိံ နပ္ပဇဟန္တိ၊ ထိုမှားသောအယူဝါဒကို မစွန့်သမျှကာလ ပတ်လုံး။ သဂ္ဂေါပိ မဂ္ဂေါပိ ဝါရိတော ယေဝ၊ နတ်ပြည်ကိုရော မဂ်ကိုရော တားမြစ်အပ်သည် သာတည်း–တဲ့။

အဲဒီမှာ ဋီကာက ဒီလို ထပ်ဆင့်ပြီး ဖွင့်ပြပါတယ်။

ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ပုထုဇဉ် အဖြစ်၌ တည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမွမ်းထိုက်သော အရိယာအဖြစ်သို့ မြှင့်တင်၍ယူထားသော ထိုမိစ္ဆာအယူကို မြဲမြဲစွာချီးမြှောက်၍ ပြောဆိုငြင်းခုံခြင်းကြောင့် "နတ်ပြည်ကိုရော မဂ်ကိုရော တားမြစ်အပ်သည်သာတည်း" ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုပေသည်တဲ့။

အဲဒါဟာ ကိုယ့်ဆရာကို မဟုတ်ပဲနဲ့ ဂုဏ်တင်ပြီး ငြင်းခုံပြောဆိုယင် အပြစ်ကြီးကြောင်း အထူး သတိပြု ကြဘို့ပါဘဲ။

အိုးကင်းလှော် ရဟန္တာ

အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာဘဲ အခြားမထေရ်တပါး ဟောပုံကိုလဲ ဒီလို ဆက်ပြထားတယ်။ စိတ်ကူးဖြင့် ဖိုခုံလောက် သုံးခုကို ပြင်ပြီး စိတ်ကူးဖြင့်ပင် ဒယ်အိုးကင်းကို တယ်ရမယ်၊ စိတ်ကူးဖြင့်ပင် မီးထည့်၊ စိတ်ကူးဖြင့်ပင် မိမိ၏ သုံးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသကို ဒယ်အိုးကင်းထဲထည့်ပြီး စိတ်ကူးဖြင့်ပင် ဒုတ်နဲ့မွှေမွှေပြီး လှော်ရမယ်၊ ပြာကျတဲ့အခါ ပါးစပ်လေဖြင့် မှုတ်လွှင့်ပစ်လိုက်ရမယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မကောင်းမှုကို ခါထုတ်ပြီးတော့ ရဟန်းမည်တယ်–လို့ ဟောသတဲ့။ အဲဒီလို ဟောတဲ့ ဆရာကိုလဲ ရှေးနည်းအတူ ရဟန္တာ–လို့ ယူပြီး စေတီတည်ကြတယ်၊ အာဂန္တု ရဟန်းများနဲ့ ငြင်းခုံကြပါတယ်တဲ့။

အိုးစရည်းကြီး ရဟန္တာ

အခြားမထေရ်တပါးကတော့–စတ်ကူးဖြင့် အိုးစရည်းကြီးကိုတည်ထား၊ စိတ်ကူးဖြင့်ပင် သုံးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသကို အဲဒီအိုးကြီးထဲထည့်၊ စိတ်ကူးဖြင့်ပင် မွှေတံတပ်ပြီး မွှေရမယ်၊ မွှေလို့ ကြေမွသွားတဲ့အခါ တက်လာတဲ့ အမြှုပ်ကို စားသုံးရမယ်၊ အဲဒါဟာ အမြိုက်ကို သုံးဆောင်ရတာဘဲလို့ ဟောသတဲ့။ အဲဒီလို ဟောခြင်းကတော့ "ကာယဂတာသတိကို သုံးဆောင်ရတဲ့သူတွေဟာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်ရတယ်"လို့ ဟောတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်ကိုမှီပြီးတော့ မှားယွင်းစွာ ယူဆပြောဟောခြင်းပါဘဲ–တဲ့။ အဲဒီလို ဟောတဲ့ဆရာကိုလဲ သူ့တပည့်တွေက ရှေးနည်းတူဘဲ ရဟန္တာ–လို့ယူဆပြီး ပူဇော်ကြ စေတီတည်ကြတယ်၊ အမှန်ကိုပြောပြတဲ့ အာဂန္တုရဟန်းတွေနဲ့လဲ ငြင်းခုံကြပါတယ်–တဲ့။ အဲဒါဟာ ဟိုခေတ်တုန်းက မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဖြစ်ပုံကို ထုတ်ပြထားချက်တွေပါဘဲ။ ဟို ရှေးခေတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မယ်ဆိုယင် ယခုခေတ်မှာ အဲဒီလို မိစ္ဆာဝိမုတ္တိတွေ သာပြီးများဘို့ ရှိပါတယ်၊ တချိန်က သစ္စာလေးပါးသိယင် ဗုဒ္ဓ–ဘုရား ဖြစ်တယ်လို့ ဟောသူက ဟောတဲ့အတွက် ယုံကြည်တဲ့ တပည့်များက သူတို့ကိုယ် သူတို့ ဗုဒ္ဓ–ဘုရား ဖြစ်တယ်လို့တောင် ဝန်ခံဝံ့တဲ့သူတွေ ပေါ်လာကြသေးတာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိတွေကို တိတိကျကျ ထုတ်ဖော်ပြောယင် သူများစောင်းပြောသလိုလို ဖြစ်နေလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် မိစ္ဆာဝိမုတ္တိအကြောင်းကို ဒါလောက်နဲ့ဘဲ ရပ်ထားလိုက်ပါတော့မယ်။

သမ္မာဝိမုတ္တိ–မှန်စွာ လွတ်ခြင်း

သမ္မာဝိမုတ္တိကတော့ ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါး၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အစရှိသော ဉာဏ်စဉ် ၁၂–ပါး အစဉ် အတိုင်းတက်ပြီး အရိယာမဂ် လေးပါးသို့ ရောက်ပြီး အရိယာဖိုလ် လေးပါးဖြင့် လွတ်မြောက်တာကို ဆိုတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "ဝိသုဒ်ခုနစ်ဖြာ၊ ဝိပဿနာနှင့်၊ အရိယာမဂ်၊ စဉ်တိုင်းတက်လို့၊ ဖိုလ်သို့ရောက်ကာ၊ လွတ်မြောက်တာ၊ သမ္မာဝိမုတ်တည်း" လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ဝိသုဒ်ခုနစ်ဖြာ၊ ဝိပဿနာနှင့်၊ အရိယာမဂ်၊ စဉ်တိုင်းတက်လို့၊ ဖိုလ်သို့ရောက်ကာ၊ လွတ်မြောက်တာ၊ သမ္မာဝိမုတ်တည်း။ (ဆို)

တရားအားထုတ်ယင် ရှေးဦးစွာ သီလစင်ကြယ်ပြီး သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံဘို့ လိုတယ်၊ သီလစင်ကြယ်တဲ့ နောက် ဥပစာသမာဓိဖြစ်စေ၊ အပ္ပနာသမာဓိဖြစ်စေ၊ ဥပစာသမာဓိနှင့် အလားတူတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိဖြစ်စေ၊ ဒီသမာဓိ တပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း "မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နှင့် မှတ်သိမှုနာမ်" ဆိုတဲ့ ဒီရုပ်နာမ် ၂–ပါးကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိဘို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း အကြောင်းအကျိုးကိုသိဘို့, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်ဘို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်ရတဲ့ရုပ်နာမ် သဘောတရားတွေ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းပျောက်ပျောက် သွားတာကို လျင်မြန်စွာသိတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ အဲဒီအခါ အရောင်အလင်း ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခ သဒ္ဓါ အစရှိသော အထူးတွေကို တွေ့ဘို့, အဲဒါတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး လွန်မြောက်သွားနိုင်ဘို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီကနောက် မှတ်ရတဲ့အာရုံရော မှတ်စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့မြင်တဲ့ဘင်ဉာဏ်နှင့် ဘယဉာဏ် စသည်ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ သိရုံသိရုံမျှ လျစ်လျူရှုသွားနိုင်တဲ့ သန်ါရုပေက္ခာဉာဏ် ထင်ရှားဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်၊ အဲဒီကနောက် အထူးလျင်မြန်စွာဖြစ်တဲ့ အနုလောမဉာဏ်နဲ့ အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပြီး ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်အာရုံထဲ ရောက်ပြီး လွတ်မြောက်သွားဘို့ပါဘဲ၊ အဲဒီလို လွတ်မြောက်တာကို သမ္မာဝိမုတ္တိ–မှန်စွာ လွတ်မြောက်ခြင်းလို့ ဆိုလိုတယ်။ တရားကိုယ်အားဖြင့်တော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော မဂ္ဂင် (ဖလင်) ရှစ်ပါးမှ ကြွင်းသော ဖိုလ်စိတ်စေတသိတ်အပေါင်းကို သမ္မာဝိမုတ္တိခေါ်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အခြားဒေသနာများမှာတော့ ဖိုလ်စိတ်စေတသိတ် အကုန်လုံးကို ဝိမုတ္တိလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီပြဆိုချက်နှင့်အညီ ဒီဒေသနာမှာလဲ မဂ်ခဏက ပညာ စသည်ကိုသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်အရ ယူပြီးတော့ ဖိုလ်ခဏက သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသည်ကိုပါ သမ္မာဝိမုတ္တိအရ ယူလျှင်လဲ သင့်စရာရှိပါတယ်။ အဲဒီ သမ္မာဝိမုတ္တိနှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ။ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ၊ မှားသောလွတ်မြောက်မှု ရှိကုန်သည်။ ဝါ–မလွတ်မြောက် သေးပါဘဲ လွတ်မြောက်ပြီ ထင်လျက်ကြောင့်ကြမဲ့ နေကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သမ္မာဝိမုတ္တိ၊ မှန်သော လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿမ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၂၀) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မလွတ်မြောက်သေးပါဘဲ လွတ်မြောက်ပြီထင်လျက် ကြောင့်ကြမဲ့နေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ အရိယာဖိုလ်အစစ်ဖြင့် မှန်ကန်စွာ လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်မည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိလမ်းဆိုးကို သမ္မာဝိမုတ္တိလမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ သမ္မာဝိမုတ္တိဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ကိလေသာမီးကို သမ္မာဝိမုတ္တိရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျနော်တို့ ပြုစုပွါးများ အားထုတ်အပ်သော ဒါန ကုသိုလ်။ပ။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် အဋ္ဌမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

နဝမပိုင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှုသန္ဓေ

ဒီကနေ့ ၁၃၃၂–ခု ပြာသိုလပြည့်နေ့ဖြစ်တယ်၊ မန္တလေးရတနာပုံ သာသနာ့ရိပ်သာမှာ တစ်လ ကျော်ကျော်လောက် သွားနေခဲ့ရတဲ့အတွက် သလ္လေခသုတ် တရားတော်ကို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့က မဟောခဲ့ပါဘူး၊ နတ္တော် လပြည့်နေ့ကလဲ သာသနာ့ရိပ်သာ နှစ်ပတ်လည်ပူဇော်ပွဲနေ့ ဖြစ်တဲ့အတွက် အထူးသြဝါဒအနေဖြင့် ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားကို ဟောခဲ့ရတယ်။ ဒီကနေ့တော့ သလ္လေခသုတ် တရားကိုဘဲ ဆက်ပြီးဟောရမယ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၈–ရက်နေ့က ဟောခဲ့တာ မိစ္ဆတ္တ ဆယ်ပါးပြီးသွားပြီ၊ ဒါကြောင့် "ဆယ်ဖြာမိစ္ဆတ္တ၊ စဉ်တိုင်းပြ၍၊ ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်"လို့ ဆိုထားတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ် အရ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ နိဝရဏတရားသုံးပါးက စပြီးဟောရမယ်။ နိဝရဏတရားဆိုတာ ကာမစ္ဆန္ဒ ဗျာပါဒတို့နှင့် တကွ ငါးပါးရှိတာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးပြတဲ့ ရှေ့ပိုင်းက "မုသာ, ပိသု၊ ဖရ, သမ္ဖ၊ အဘိဇ, ဗျာနှင့်"လို့ ဆိုရာမှာ ဒုစရိုက် အဘိဇ္ဈာထဲမှာ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏက ပါသွားခဲ့ပြီ၊ ဒုစရိုက်ဗျာပါဒနှင့် နိဝရဏဗျာပါဒကတော့ ထပ်တူဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒနှင့်ဗျာပါဒက ဟောခဲ့ပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဒီ နိဝရဏတရားစုအရာမှာ ၃–ပါးဘဲ ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီ သုံးပါးထဲက ထိနမိဒ္ဓကို ယခုစပြီး ဟောရမယ်။

၂၁။ ထိနမိဒ္ဓ–စိတ်ထိုင်းမှိုင်းခြင်း

ထိန–ဆိုတာ စိတ်၏ ထိုင်းမှိုင်းလျော့လျည်းခြင်း (ယော့ယဲခြင်း)၊ မိဒ္ဓ–ဆိုတာ စေတသိက်တို့၏ ထိုင်းမှိုင်းလျော့ လျည်းခြင်းလို့ ဒီလိုပါဠိမှာ အသီးအသီး ခွဲပြီး ဟောထားပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အရပ်သုံး ဗမာစကားထဲမှာ စိတ်သာထင်ရှားတယ်၊ စေတသိက်ဆိုတာက မထင်ရှားဘူး။ စိတ်လို့ပြောမှ နားလည်လွယ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီမှာ ထိနနှင့် မိဒ္ဓကိုပေါင်းပြီး စိတ်ထိုင်း မှိုင်းခြင်းလို့ ပြန်ထားတယ်၊ စိတ်နှင့်စေတသိတ်တွေဟာ တပေါင်းတည်းဖြစ်နေတဲ့အတွက် စိတ်ထိုင်းမှိုင်းယင် စေတသိက်တွေ လဲ ထိုင်းမှိုင်းတော့တာပါဘဲ။ စိတ်ထိုင်းမှိုင်းဆိုတာလဲ စိတ်အားလျော့တာ ပျင်းရိတာပါဘဲ။ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ် နေရာမှာ စိတ်က ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိပြီး အားလျော့နေယင် သမာဓိဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မတိုးတက်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီ ထိနမိဒ္ဓ ကိုလဲ နိဝရဏတရား–လို့ ဟောထားတာဘဲ။

ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ယင် ရှေးဦးစွာ နိဝရဏကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံစေရတယ်၊ စျာန်သမာဓိဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပစာသမာဓိဖြင့်ဖြစ်စေ တနည်းနည်းဖြင့် နိဝရဏတရားတွေကို ပယ်ရတယ် ကင်းစေရတယ်။ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဒေသနာအရ ရှင်းပြရယင် အဲဒီသုတ်မှာ သမထပိုင်းနှင့် ဝိပဿနာပိုင်း ၂–မျိုးရှိတယ်၊ သမထပိုင်းဖြစ်တဲ့ အာနာပါနပိုင်းနှင့် ပဋ္ဌာကူလမန သိကာရပိုင်းအရ အားထုတ်ယင် စျာန်သမာဓိကို ရနိုင်တယ်၊ အာနာပါနပိုင်းမှာ သတောဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ –လို့ ဟောထားတယ်။

သတောဝ၊ အမှတ်ရလျက်သာလျှင်၊ အဿသတိ၊ ဝင်သက်ရှု၏၊ သတောဝ၊ အမှတ်ရလျက်သာလျှင်။ ပဿသတိ၊ ထွက်သက်ရှု၏ –တဲ့။

လောကီကျမ်း အဘိဓာန်ကျမ်းတွေမှာ အဿာသ–ကို ထွက်သက်၊ ပဿာသ–ကို ဝင်သက်လို့ ပြဆိုထားကြပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အကျင့်ပဋ္ဌိပတ်ကိုပြတဲ့ ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာတော့ အဿာသ–ကို ဝင်သက်၊ ပဿာသ–ကို ထွက်သက်လို့ ပြဆို ထားတယ်။ အဲဒီပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်အဆိုက ပဋ္ဌိပတ်အရာမှာ ပိုပြီးသဘာဝကျပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင်? အာနာပါနကို ရှုဘို့ နာသီးဝဆီစိတ်နဲ့စိုက်ပြီး ကြည့်လိုက်ယင် ရှူသွင်းတဲ့ဝင်လေက လက်ဦးထင်ရှားတတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ပါဘဲ။ နောက်ပြီး တော့ အာနာပါနဆိုတဲ့ပုဒ်နှင့်လဲ တိုက်ရိုက်ညီညွတ်နေပါတယ်။ အာန–ဆိုတာ ဝင်သက်လေဘဲ၊ အပါန–ဆိုတာ ထွက်သက် လေဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဿာသတိ–ဝင်သက်ရှု၏၊ ပဿသတိ–ထွက်သက်ရှု၏ –လို့ အနက်ပြန်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရှူသွင်း ရှူထုတ်တဲ့အခါ ယောဂီက ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းရမှာလဲဆိုတော့–သတောဝ၊ အမှတ်ရလျက်သာလျှင် ရှူသွင်းပါ၊ ရှူထုတ် ပါ၊ ရှူလေ ရှိုက်လေကို အမှတ်သတိရလျက်သာ ရှူပါ၊ ရှိုက်ပါတဲ့။ ဝင်လေထွက်လေက နှာသီးဖျားမှာ တိုက်ထိမှု ထင်ရှားယင် အဲဒီနှာသီးဖျားက စောင့်ပြီးရှုရမယ်၊ အထက်နှုတ်ခမ်းမှာ တိုက်ထိမှုက ထင်ရှားယင် အဲဒီ အထက်နှုတ်ခမ်းက စောင့်ပြီး ရှုရမယ်–လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဝမ်းထဲဝင်သွားတဲ့လေကိုလဲ လိုက်မရှုရ၊ အပြင်ထွက်သွားတဲ့ လေကိုလဲ လိုက်

မရှုရ–လို့ ဒီလိုလဲ တားမြစ်ထားပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် နှာသီးဖျားနှင့် အထက်နှုတ်ခမ်း တနေရာရာမှာ သတိဖြင့်စောင့်ပြီး ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း "ဝင်တယ် ထွက်တယ်" လို့ ဒီလို ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာတော့ ရှုခါစပုဂ္ဂိုလ်များအား သမာဓိ ဖြစ်လွယ်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ဝင်လေ ထွက်လေကို တစ် နှစ် သုံး လေး ငါး၊ တစ် နှစ် သုံး လေး ငါး ခြောက် စသည် ဖြင့် အရေအတွက်နဲ့ ရှုနည်းကိုတောင် ပြထားပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ လိုရင်းကတော့ ရှုမှတ်နိုင်လို့ သမာဓိဖြစ်တာကသာ လိုရင်းပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်းရှိုက်တိုင်း "ဝင်တယ် ထွက်တယ်"လို့ မပြတ်သတိရှိပြီး ရှုမှတ်နေယင်လဲ သင့်တော်လောက်ပါပြီ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင် ကာမစ္ဆန္ဒအစရှိသော နီဝရဏတွေကင်းပြီး ဥပစာသမာဓိကိုလဲ ရနိုင်တယ်။ ဈာန်လေးပါးဆိုတဲ့ အပွနာသမာဓိကိုလဲ ရနိုင်တယ်။ အဲဒါ အာနာပါနပိုင်းအရ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ပုံဘဲ။

ပဋ္ဌိကူလမနသိကာရပိုင်းအရ ဆိုယင်တော့–ဆံပင် မွေးညင်း လက်သည်း ခြေသည်း သွား အရေ၊ အသား အကြော အရိုး ခြင်ဆီ အညှို့၊ နှလုံး အသည်း အမြှေး အဖျဉ်း အဆုတ်၊ အူမ အူသိမ် အစာသစ် အစာဟောင်း ဦးနှောက် သည်းခြေ သလိပ် ပြည် သွေး ချွဲ အဆီခဲ၊ မျက်ရည် ဆီကြည် တံတွေး နှပ် အစေး ကျင်ငယ်–ဆိုတဲ့ ဒီသုံးဆဲ့နှစ်ပါးသော ကိုယ် အစိတ် အပိုင်း အဖို့အစုတွေကို နှလုံးသွင်းရှုဆင်ခြင်နေရတယ်၊ အဲဒီလိုရှုနေယင် နီဝရဏတွေကင်းပြီး ဥပစာသမာဓိကိုလဲ ရနိုင်တယ်၊ ပဌမဈာန်ကိုလဲ ရနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ ပဋ္ဌိကူလ မနသိကာရပိုင်းအရ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ပုံပါဘဲ။

ဝိပဿနာပိုင်းများအရ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

အဲဒီ ၂–ပိုင်းမှ ကျန်တဲ့ ၁၉–ပိုင်းကိုတော့ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဥပစာ ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ၁၉–ပိုင်းထဲက ဣရိယာပထပိုင်းအရ ဂစ္ဆန္တော ဝါ။ သွားသည် ရှိသော်လဲ။ ဂစ္ဆာမီတိ၊ သွားသည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏–စသည်ဖြင့် ဟောထားသည့်အတိုင်း သွားတဲ့အခါ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း သွားတယ် သွားတယ်–လို့ ဖြစ်စေ၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်–လို့ ဖြစ်စေ ရှုမှတ်ရတယ်၊ ရပ်တဲ့အခါ ရပ်တယ် ရပ်တယ်–လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ ထိုင်တဲ့ အခါ ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်–လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ လျောင်းတဲ့အခါ အိပ်တယ် အိပ်တယ်–လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အကျဉ်းချုပ်အား ဖြင့် ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ရတယ်။

သမ္ပဇညပိုင်းအရ အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ၊ ရှေ့သို့သွားလျှင် နောက်သို့ ဆုတ်လျှင်။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ သိလျက်ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ၊ တဲ့တဲ့ကြည့်လျှင် စောင်းငဲ့၍ကြည့်လျှင်။ သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ၊ လက်ခြေ တို့ကို ကွေးလျှင် ဆန့်လျှင်။ သင်ဃာဋိပတ္တာစီဝရဓာရဏေ၊ သင်္ကန်းသပိတ် ပရိက္ခရာ တစုံတခုကို စွဲကိုင်လျှင်၊ အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ၊ စားလျှင် သောက်လျှင် ခဲလျှင် လျက်လျှင်။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ သိလျက် ပြုရမယ်တဲ့။ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် ဥစ္စာရပသာဝကမ္မေ၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်ယင်တောင်မှ သိလျက်ပြုရမယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ၊ သွားတဲ့အခါ ရပ်တဲ့အခါ ထိုင်တဲ့အခါ အိပ်တဲ့အခါ နိုးတဲ့အခါ ပြောဆိုတဲ့အခါ တိတ် တိတ်နေတဲ့အခါ အဲဒီလို အခါတွေမှာလဲ သိလျက်ပြုပါတဲ့။ လိုရင်းကတော့ ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ပြုတိုင်း ပြုတိုင်း အမှတ် ရပြီး သိဘို့ပါဘဲ၊ မရှုသင့် မသိသင့်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာရယ်လို့ ဘာတခုမျှ မရှိပါဘူး၊ အကုန်လုံး ရှုသင့်တာ သိသင့်တာ ချည်းပါဘဲ။ အဲဒီတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကိုလဲ ရှုသင့် သိသင့်တာပါ ဘဲ။

ဝေဒနာ နုပဿနာပိုင်းကျတော့ သုခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတိ– စသည်ဖြင့် အကျဉ်းအားဖြင့် အကောင်း အဆိုး အလယ် အလတ် ခံစားမှု သုံးပါး, အကျယ်အားဖြင့် ၉–ပါး အဲဒီ ဝေဒနာ ဟူသမျှကိုလဲ အကုန်လုံး အမှတ်ရပြီး သိဘို့ ညွှန်ပြထားပါတယ်။

စိတ္တာနုပဿနာပိုင်းကျတော့ တပ်မက်မှုရှိသောစိတ် တပ်မက်မှုကင်းသော စိတ်–စသည့်ဖြင့် ၁၆–ပါး ဝေဘန်ပြီး ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော စိတ်ကို အမှတ်ရပြီး သိဘို့ ညွှန်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက ယသ္မိं ယသ္မိं ခဏေ၊ အကြင် အကြင် ခဏ၌။ ယံ ယံ စိတ္တं ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အကြင် အကြင် စိတ်ဖြစ်၏။ တံ တံ သလ္လက္ခေန္တော၊ ထို ထို ဖြစ်ပေါ်လာသမျှစိတ်ကို ထိုထိုခဏ၌ မှတ်လျက်သိရမယ်လို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ကြီး ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီအဋ္ဌကထာမှ သလ္လက္ခေန္တောပုဒ်ကို မှတ် လျက်–လို့ ပြန်တာဟာ သဒ္ဒါနက် အတိအကျ ပြန်တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် မှတ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာလဲ အဋ္ဌကထာနဲ့ အတိ အကျညီညွတ်တဲ့ စကားဖြစ်တယ် ဆိုတာ သေသေချာချာ မှတ်သားထားကြရမယ်။

ဓမ္မာနုပဿနာကတော့ ငါးပိုင်းရှိပါတယ်၊ နီဝရဏမှာ ကာမစ္ဆန္ဒရှိလျှင်ဖြစ်လျှင် ကာမစ္ဆန္ဒရှိတယ်ဖြစ်တယ်လို့ သိရ မယ်စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြထားပါတယ်။ ခန္ဓာပိုင်းကျတော့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကိုသိဘို့ ညွှန်ပြ ထားပါတယ်။ အာယတနပိုင်းကျတော့ မျက်စိ အဆင်းစသော အာယတနတွေကို သိဘို့ ညွှန်ပြထားပါတယ်၊ ယခု ယောဂီတွေ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီးသိနေကြတာဟာ အဲဒီ အာယတနပိုင်းနဲ့ လဲ ညီညွတ်နေပါတယ်။ ဇောဈင်ပိုင်းကျတော့ ဇောဈင် ခုနစ်ပါးကို သိဘို့ ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ အဲဒါလဲ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

စသည်ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါ ထူးခြားတဲ့ သတိဉာဏ်စသည်ကို သိရတဲ့အတွက် ယခုယောဂီတွေရဲ့အတွေ့နဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ သစ္စာ ပိုင်းကျတော့ သစ္စာလေးပါးသိပုံကို ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီမှာ အဌကထာက ဒုက္ခ–သစ္စာ သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ လောကီသစ္စာ ၂ –ပါးကို ရှုပြီးသိအပ်ကြောင်း ဖွင့်ပြထားတယ်။ ယခုယောဂီတွေ ဖောင်းမှု ပိန်မှုမှ စပြီး ဒွါရ ၆–ပါးမှာ ပေါ်လာသမျှကိုလိုက်ပြီး မှတ်သိနေကြတာဟာ အများအားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို သိနေကြတာဘဲ၊ တရံတခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ လိုချင်နှစ်သက်မှုကို ရှုမှတ်ပြီးတော့လဲ သမုဒယသစ္စာကိုသိတယ်၊ ဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှုပိန်မှုကို အခြေခံ ပြုပြီးပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်နေကြတာဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး လုံးကို ပွါးများနေကြတာဘဲ။ အဲဒီလေးပါးထဲက အချို့က ကာယာနုပဿနာနှင့် သင့်လျော်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကာယာနုပဿနာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရိယာမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားကြမှာဘဲ။ တချို့က ဝေဒနာ နုပဿနာနှင့် သင့်လျော်လိမ့်မယ်၊ တချို့က စိတ္တာနုပဿနာနှင့် သင့်လျော်လိမ့်မယ်၊ တချို့က ဓမ္မာနုပဿနာနှင့် သင့်လျော် လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ သူတို့နဲ့သင့်လျော်တဲ့ အနုပဿနာဖြင့် အရိယာမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားကြမှာဘဲ။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းတာ ပိန်တာကစပြီး ရှုဘို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့ အတိုင်း ယောဂီက ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ကြံ့နေကျ လုပ်ကိုင် နေကျစိတ်ကူးက ဝင်ဝင်ပြီး ဖြစ်တတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ များသောအားဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒခေါ်တဲ့ နီဝရဏပါဘဲ၊ သူ့ကိုနှစ်သက်တယ်၊ ကြံ့တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရတယ်။ စိတ်ဆိုးစရာအာရုံနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ ဒေါသ ထွက်လာတတ်တယ်၊ အဲဒါက ဗျာပါဒခေါ်တဲ့ နီဝရဏာဘဲ၊ အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရတယ်။ ဒီကာမစ္ဆန္ဒနှင့် ဗျာပါဒကတော့ "အဘိဓမ္မာနှင့်" ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အရ ပြောခဲ့ပြီးတွေပါဘဲ၊ ဒီနေရာမှာ နီဝရဏငါးပါးလုံး ကင်းအောင် ရှုပုံနဲ့ ကင်းပုံကို အပြည့်အစုံ ပြောချင်လို့ ထပ်ပြီးပြောရတာပါဘဲ။

တရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာ အားထုတ်ခါစတော့ ထက်သန်တဲ့သဒ္ဓါ ဆန္ဒဝီရိယနဲ့ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ကြ တာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရားက ရုတ်တရက်မတက်နိုင်တဲ့အတွက် တော်တော်ကြာလာတော့ လျော့တော့တော့ ပျင်းတင်းတင်း ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ယခုပြောရမဲ့ ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏာဘဲ၊ အဲဒါကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ တကြိမ် နှစ်ကြိမ်နဲ့ မပျောက်ယင် အကြိမ်တရာမက များစွာလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ အဲဒီလိုမှ မပယ်နိုင်သေးယင် ဘုရားဂုဏ် စသည်ကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ ပယ်ရတယ်၊ သံသရာဘေးနဲ့ ဝိပဿနာ၏ အကျိုးများကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ ပယ်ရတယ်၊ မဆင်ခြင်တတ်တဲ့ သူကတော့ ဆရာကို ပြောကြားပြီး သင့်လျော်တဲ့တရားကို နာရတယ်၊ အဲဒီလို တရားနာရယင်လဲ ပျင်းရိမှု ပျောက်ကင်းသွားတတ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ထိနမိဒ္ဓကို အိပ်ချင်ငိုက်မျည်းခြင်းလို့လဲ အနက်ပြန်ကြတယ်၊ အိပ်ချင်ငိုက်မျည်းတာကတော့ ထိနမိဒ္ဓ ကြောင့်ဖြစ်တာလဲ ရှိတယ်၊ ထိနမိဒ္ဓကြောင့် မဟုတ်ပဲ ရုပ်ကိုယ် ပင်ပန်းတဲ့အတွက် ဖြစ်တာလဲ ရှိတယ်၊ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ် အားလျော့ပြီး ပျင်းရိလာတဲ့အခါမှာ အမှတ်အသိက တဖြေးဖြေး မှေးမှေးလာတတ်တယ်၊ အဲဒီလို မှေးမှေးလာရာက အိပ်ချင် လာတတ်တယ်၊ ရှုမှတ်ပြီး မပယ်နိုင်လို့ရှိယင် အိပ်ချင်ရာက အိပ်ငိုက်သွား တတ်တယ်၊ အိပ်ပျော်သွားတတ်တယ်၊ အဲဒီ အိပ်ငိုက်တာ အိပ်ပျော်တာကတော့ ထိနမိဒ္ဓကြောင့်ဖြစ်တာဘဲ။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်မှာတောင် ရဟန္တာမဖြစ်ခင် တရားအားထုတ် နေတုန်းက အဲဒီလို ငိုက်မျည်းတဲ့ ထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်ဘူးသေးတယ်၊ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက အရောင်အလင်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း မျက်နှာသစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်ဖို့ ညွှန်ကြားတော် မူပါတယ်။

အိပ်ငိုက်ဦး ကိလေသာလော

ကိုယ်ပင်ပန်းလို့ အိပ်ငိုက်တာကတော့ ကိလေသာမရှိတဲ့ရဟန္တာမှာလဲ ဖြစ်နိုင်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် သစ္စကပရိဗိုဓကြီးက "နေ့အခါ ကျိန်စက်ဘူးပါသေးသလား" လို့ မြတ်စွာဘုရားကို မေးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက "နွေရာသီနောက်ဆုံးလမှာ နေ့ အခါ ကျိန်းစက်ဘူးကြောင်း" ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတော့ သစ္စကပရိဗိုဓကြီးက "အဲဒီလို ကျိန်းစက်တာကို အချို့က သမ္မောဟဝိဟာရ–တွေဝေလျက်နေခြင်းလို့ ဆိုကြပါတယ်"လို့ လျှောက်တယ်။ အဲဒီမှာ တချို့ကဆိုပေမဲ့ သူကိုယ်တိုင်က– ဆိုတာပါဘဲ၊ သူက မြတ်စွာဘုရားကို မောဟမကင်းသေးဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ကျိန်းစက်တဲ့ အတွက် တွေဝေတယ်လို့လဲ မဆိုရကြောင်း၊ မတွေဝေဘူးလို့လဲ မဆိုရကြောင်း၊ အာသဝေါ ကိလေသာ မကင်းသေးတဲ့သူမှာ တွေဝေခြင်းရှိကြောင်း၊ အာသဝေါ ကိလေသာကင်းပြီးသော ဘုရားမှာ တွေဝေခြင်းမရှိကြောင်းများကို ကရုဏာတော်ဖြင့် ရှင်းလင်းပြတော်မူပါတယ်။ အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ ကျိန်စက်တော်မူတဲ့အခါ ရှိသေးတယ်လို့ဆိုတာကို ထောက်ဆ ကြည့်ယင် ကိုယ်ပင်ပန်းလို့ အိပ်ချင်တာကိုတော့ နီဝရဏထိနမိဒ္ဓလို့ မဆိုသင့်ပေဘူး။

ရူပ်မိဒ္ဓဝါဒ

ဝိမုတ္တိမဂ်ဆိုတဲ့ကျမ်းမှာ "(၁) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇမိဒ္ဓ၊ (၂) ပူအိုက်တဲ့ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဥတုဇမိဒ္ဓ၊ (၃) အစာဝလွန်းလို့ဖြစ်တဲ့ အာဟာရဇမိဒ္ဓ–လို့ ငိုက်မျဉ်းခြင်းဆိုတဲ့ မိဒ္ဓကို သုံးမျိုးခွဲပြီးတော့ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ငိုက်မျဉ်းခြင်းမိဒ္ဓသာ နီဝရဏကိလေသာ ဖြစ်တယ်၊ ကျန်တဲ့ ဥတုကြောင့် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ငိုက်မျဉ်း ခြင်းများကတော့ နီဝရဏကိလေသာ မဟုတ်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် အဲဒီဥတုကြောင့် အာဟာရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ငိုက်မျဉ်းခြင်းကတော့ ရဟန္တာမှာတောင် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ပါဘဲ" လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအဆိုကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာများမှာ ပယ်ထားပါတယ်။ဒါပေမဲ့ ဥတုကြောင့် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရူပ်မိဒ္ဓကို မိလိန္ဒပဉ္ဘာနှင့် ပေဋကောပဒေသကျမ်းမှာလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီမှာ စိစစ်ကြည့်ယင် ရူပ်မိဒ္ဓရှိတယ်ဆိုတဲ့ ကျမ်း ၃–ခုက ဇမ္ဗုဒီပခေါ်တဲ့ အိန္ဒိယက ရေးတဲ့ ကျမ်းများဖြစ်တယ်။ ရူပ်မိဒ္ဓကို ပယ်တဲ့ အဋ္ဌကထာတွေက သီဟိုဠ်ကရေးတဲ့ကျမ်းများ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရူပ်မိဒ္ဓရှိတယ်ဆိုတဲ့ဝါဒကို ဇမ္ဗုဒီပမထေရ်တို့၏ ဝါဒလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားတောင် ရာသီဥတုအလွန်ပူအိုက်တဲ့လမှာ နေ့အခါကျိန်စက်တော်မူတယ်ဆိုတော့ ရူပ်မိဒ္ဓ ဝါဒက သင့်တဲ့သဘော ရှိပါတယ်။

ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ရန်

ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ရေးနှင့်စပ်ပြီး ပျင်းရိတာ၊ ဘာဝနာအလုပ်နှင့် စပ်ပြီးစိတ်အားလျော့တာ စိတ်ထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိတာ၊ အဲဒီလို စိတ်ထိုင်းမှိုင်းလို့ ငိုက်မျဉ်းတာမျိုးကိုသာ ထိနမိဒ္ဓနှင့် ဆိုင်တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်အလုပ်နှင့်စပ်ပြီးပျင်းယင် ထိနမိဒ္ဓဘဲ၊ တရားနာရမှာပျင်းယင် ထိနမိဒ္ဓဘဲ၊ ဘုရားရှိခိုးရမှာ ပျင်းယင် ထိနမိဒ္ဓဘဲ၊ တရားအားထုတ်ရမှာ ပျင်းယင် ထိနမိဒ္ဓဘဲ၊ အဲဒါတွေကို သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရမယ်။ အထူးအားဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိလာယင်၊ စိတ်အားလျော့လာယင်၊ အိပ်ချင်ငိုက်မျဉ်းလာယင် ထိနမိဒ္ဓဘဲ။ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။ အဲဒီလို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတာ၊ စိတ်ထိုင်းမှိုင်းမှုဖြင့် လွန်းမိုးနှိပ်စက်ခံရ ကုန်သည်။ ဘဝိ သန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဇတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓါ၊ စိတ်ထိုင်းမှိုင်းမှုကင်း ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို အစဆုံးတပိုဒ်လောက်ပဲ ဆိုကြပါစို့။

(၂၁) သူများတွေက စိတ်ထိုင်းမှိုင်း လျော့လျည်းကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ စိတ်ထိုင်းမှိုင်းလျော့နည်းမှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အဲဒါဟာ ဘုရားအဆုံးအမတော်နှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဘဲ။ အဲဒီအဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း၊ စိတ်ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ရှုမှတ်သွားကြရမယ်၊ မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်စိတ်ဟာ တိုက်တိုက်သွားသလို ထင်ထင်ရှားရှား သိသိသွားအောင် ရှုစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်ကြရမယ်၊ အဲဒီလို ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ စူးစူးစိုက်စိုက် မှတ်နေလို့ရှိယင်မကြာခင်ဘဲ သမာဓိဖြစ်တယ်၊ သမာဓိဖြစ်ယင် ဉာဏ်လဲ ဖြစ်တော့တာဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် သမာဓိဖြစ်တဲ့အခါ မှတ်စရာ အာရုံမှာသာ မှတ်စိတ်က ကပ်ကပ်တည်နေတယ်၊ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှုလဲ မရှိဘူး၊ တခြား နီဝရဏစိတ်ကူးတွေလဲ မရှိဘူး၊ မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သမာဓိဖြစ်ယင် ဉာဏ်ဖြစ်တယ်–လို့ ပြောပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ညအခါ မှောင်မိုက်ထဲကြည့်ယင် ဘာကိုမျှ ကောင်းကောင်းမမြင်ရဘူး၊ လက်နှိပ်ဓာတ်မီးနဲ့ ထိုးကြည့် လိုက်ယင်တော့ ဓာတ်မီးရောင်လင်းနေတဲ့ အကွက်အတွင်းမှာ ရှိတာတွေကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်ရတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ သမာဓိက ဓာတ်မီးရောင်နဲ့ တူတယ်၊ သမာဓိဖြင့် စူးစိုက်မိတဲ့ သဘောတရားတွေကို ထင်ထင်ရှားရှားသိရတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်–လို့ မှတ်ရာမှာ ဖောင်းတက်လာတဲ့ သဘောကလေး ပိန်ကျသွားတဲ့သဘောကလေး တောင့်တင်းတဲ့သဘောကလေး လျှပ်ရှားတဲ့သဘောကလေး–အဲဒါတွေကို ထင်ထင်ရှားရှားသိရတယ်၊ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရာတွေမှာလဲ ထို့အတူဘဲ တောင့်တင်းတဲ့သဘောကလေး လျှပ်ရှားတဲ့သဘောကလေးတွေကို ထင်ထင်ရှားရှား ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သိစရာအာရုံဆီကို ရောက်ရောက်သွားတဲ့ မှတ်စိတ်ကိုလဲ အာရုံဆီကို ပြေးပြေးကပ်နေသလို ထင်ရှားသိရတယ်၊ ဒီတော့ မှတ်စရာရုပ်နဲ့ မှတ်စိတ် အတွဲလိုက်အတွဲလိုက် ဖြစ်ဖြစ်သွားတာကိုလဲ ပိုင်းခြားပြီးသိရတယ်။ အဲဒါဟာ နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ဘဲ။

သမာဓိဖြစ်လို့ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံတွေကတော့ ပြောစရာတွေ ရှိပါသေးတယ်၊ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းကျမှ ပြောပါတော့မယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ လိုရင်းက ရှုမှတ်နေရင်း ထိုင်းမှိုင်းလျော့လျည်းမှု ဖြစ်လာယင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားဘို့နဲ့ အဲဒီ ထိုင်းမှိုင်းမှု မပေါ်လာရအောင် တင်းတင်းရင်းရင်း စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်သွားဘို့–ဒါလောက်ပါဘဲ။ ထိနမိဒ္ဓ ပြီးတော့ ဥဒ္ဓစ္စကို ပြောကြစို့။

၂၂။ ဥဒ္ဓစ္စ–စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း

ဥဒ္ဓစ္စ–စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းဆိုတာကတော့ ရှုမှတ်စရာအာရုံမှာမတည်ဘဲ တခြားတပါးကိုပျံ့လွင့်ပြီး ရောက်ရောက်သွားတဲ့ စိတ်ကူးပါဘဲ၊ အဲဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ သိလွယ်ပါတယ်၊ အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောနေ စရာတောင် မလိုပါဘူး၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း မသေမချာ မရေမရာတဲ့ အာရုံတွေဆီ ရောက်ရောက်သွားတတ်တယ်၊ လိုချင်နှစ်သက်မှု အနေအားဖြင့်လဲ မထင်ရှားဘူး၊ စိတ်ဆိုးတဲ့အနေအားဖြင့်လဲ မထင်ရှားဘူး၊ ယုံမှားတွေးတောတဲ့သဘောလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တခါတရံမှာဆိုယင် အထူးဂရုစိုက်ပြီး မှတ်နေရာထဲကပေမဲ့ အတင်းရှောင်ထွက်သွားသလို ထွက်သွားတဲ့ စိတ်ကူးလဲရှိတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ဥဒ္ဓစ္စခေါ်တဲ့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုတွေပါဘဲ။ တခါတရံမှာ ဟိုလိုမှတ်မယ် ဒီလိုမှတ်မယ် စသည်ဖြင့် ကြောင့်ကြလွန်းပြီး ပျံ့လွင့်နေတာလဲရှိတယ်၊ အဲဒါကတော့ ဝိရိယလွန်လို့ဖြစ်တဲ့ ဥဒ္ဓစ္စပါဘဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာတော့ ကြောင်ကြစိုက်မှု ကိုလျှော့ပြီး ခပ်အေးအေး ခပ်မှန်မှန် ရှုမှတ်နေရတယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ လုံ့လလျော့လို့ ပျံ့လွင့်တာကဘဲ များတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပျံ့လွင့်မှုတွေ မဖြစ်ရအောင် မှတ်စရာအာရုံနဲ့ မှတ်စိတ်ကပ်ကပ်ပြီး သိသိသွားအောင် ဂရုစိုက်ပြီး မှတ်နေရတယ်၊ ကွဲတတ်ပျက်တတ်တဲ့ ပစ္စည်းကို မ–ကိုင်ထားတဲ့အခါ လက်မှ လျှောကျမသွားရအောင် အမြဲသတိပြုနေရသလို မှတ်စရာအာရုံဆီကို မှတ်စိတ် ရောက်ရောက်သွားအောင် အာရုံနဲ့ စိတ် ကပ်ကပ်သွားအောင် အမြဲသတိပြုပြီး မှတ်နေရမယ်။ "တချို့မှာ ကြက် ရေတာကြိမ် သောက်တဲ့ အချိန်လောက်တောင် စိတ်တည်ကြည်မှု မရှိဘူး"လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတာရှိတယ်၊ အများအားဖြင့် လူတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲမှာ စိတ်မတည်ဘဲ တခြားရောက်ပြီး နေကြတာဘဲများတယ်၊ အဲဒီလိုဟာတွေလဲ ပျံ့လွင့်နေတယ်လို့ဆိုရမှာဘဲ၊ တချို့မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲ စိတ်တည်နေအောင် တအောင့်တခဏမျှတောင် အားမထုတ်ဘူးကြဘူး၊ အဲဒီလို အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာလဲ မသိကြဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ သမာဓိ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ဘို့ရာ–

ပရေ၊ သမာဓိအလုပ်ကို အားမထုတ်နိုင်သောတပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဥဒ္ဓတာ၊ သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံ၌ မကပ်မတည်ဘဲ တက်ကြွပျံ့လွင့်နေကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဇတ္တု၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အနုဒ္ဓတာ၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ ရှုမှတ်စရာအာရုံ၌သာ ကပ်လျက် မပြတ်တည်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အုံ့–ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါတွေထဲက ပဌမဝါရကိုဘဲ ဆိုကြပါစို့။

(၂၂) သူများတွေက စိတ်ကိုမထိန်းသိမ်းဘဲ ပျံ့လွင့်နေကြမည့်အရာမှာ ငါတို့ကတော့ စိတ်ကို
မပျံ့လွင့်စေဘဲ တည်တံ့စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ ရှုမှတ်စရာအာရုံပေါ်မှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ ကျကျသွားအောင် ဂရုစိုက်ပြီး မှတ်သွားရမယ်။ အားထုတ်ခါစမှာ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်ယင် ဖောင်းစက ဖောင်းဆုံးတိုင်အောင် အာရုံနဲ့ကပ်ပြီး သိသွားအောင် ဂရုစိုက်မှတ်ရတယ်၊ ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် ညောင်းတယ် ပူတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရာတွေမှာလဲ နည်းတူဘဲ၊ အာရုံနဲ့ စိတ်ကပ်ပြီးသိသွားအောင် မှတ်ရတယ်။အဲဒီလို ဂရုစိုက်ပြီးမှတ်နေယင် သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ မှတ်ရတဲ့အာရုံပေါ်မှာသာ မှတ်စိတ်က ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ ကျကျနေတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဥပမာအားဖြင့် လေးတဲ့ ဆန်အိတ်ကြီးတွေကို ပခုံးပေါ်က ပစ်ချလိုက်ယင် တခြားကို လိမ့်မသွားဘူး၊ ကျရာမှာဘဲ ကပ်ပြီးတည်နေတယ်၊ တနည်း ဥပမာအားဖြင့် မြေခပ်ပျော့ပျော့မှာ လုံ့တို့ဒုတ်ချွန်တို့ကို ထိုးစိုက်လိုက်ယင် ကျရာကျရာမှာဘဲ စိုက်ပြီးတည်တံ့နေတယ်၊အဲဒီလိုဘဲ သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ မှတ်စိတ်က မှတ်ရာ မှတ်ရာအာရုံမှာဘဲ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည်တည်နေတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ပျံ့လွင့်မှုလဲမရှိတော့ဘူး၊ မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ အခြားနီဝရဏတွေမှရော ဒီဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏမှာရော စင်ကြယ်ပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နေတာဘဲ။ အဲဒီလို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ် စသည်လဲ ဖြစ်ပေါ်တယ်။ အဲဒါတွေကတော့ နောက်မှ ပြောရမယ်။ ဥဒ္ဓစ္စအကြောင်းက ဒါလောက်ဆိုယင် တော်လောက်ပါပြီ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပြောကြစို့။

၂၃။ ဝိစိကိစ္ဆာ–တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်း

ဝိစိကိစ္ဆာ–ယုံမှားခြင်းဆိုတာ (၁) ဘုရား၌ယုံမှားခြင်း၊ (၂) တရား၌ယုံမှားခြင်း၊ (၃) သံဃာ၌ ယုံမှားခြင်း၊ (၄) သီလ သမာဓိပညာအကျင့်၌ ယုံမှားခြင်း–လို့ အကျဉ်းအားဖြင့် ၄–ပါးရှိတယ်။ အဲဒီ ၄–ပါးလုံးဟာ တရားမှန်၌ ယုံမှာခြင်းဆိုတာလဲ မှာ အတွင်းဝင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ တရားမှန်၌ ယုံမှားယင် အဲဒီတရားကို ဟောတဲ့ ဘုရားကိုလဲ ယုံမှားတော့တာဘဲ။ အဲဒီ တရားအတိုင်း ကျင့်တဲ့ သံဃာကိုလဲ ယုံမှားတော့တာဘဲ။ အဲဒီတရားအရ ကျင့်ရတဲ့ အကျင့်ကိုလဲ ယုံမှားတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီမှာ " ဝိစိကိစ္ဆာ–တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်း" လို့ အတိုချုပ် ဘာသာပြန်ထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ (၅) သံသရာ၏ ရှေးအဖို့၌ ယုံမှားခြင်း၊ (၆) နောက်အဖို့၌ ယုံမှားခြင်း၊ (၇) ရှေးနောက်နှစ်ရပ်စပ်လျက် ပစ္စုပ္ပန်အဖို့၌ ယုံမှားခြင်း၊ (၈) အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်ပုံ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)၌ ယုံမှားခြင်းဆိုတဲ့ ဒီယုံမှား ၄–ပါးလဲ တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်းဆိုတာထဲမှာ အတွင်းဝင်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် သံသရာ၏ ရှေးအဖို့ စသည်တွေဟာ တရားမှန်နှင့် စပ်ဆိုင်နေလို့ပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်းဆိုတဲ့စကားဖြင့် ယုံမှားမှု (၈) ပါးလုံးကို သိမ်းသွင်းနိုင်ပါတယ်။ တရားမှန်၌ ယုံမှားခြင်းလို့ဆိုထား တော့ တရားမှန်နှင့်မဆိုင်တဲ့ လောကရေးရာ ယုံမှားခြင်းတွေတော့ မပါဝင်ဘူး၊ ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုယင် ဒီလမ်းကသွားယင် ဘုရားရောက်မလား၊ ဈေးရောက်မလား၊ ဒီအလုပ်ကိုလုပ်ယင် စီးပွါးဖြစ်မလား၊ ရှုံးမလား စသည်ဖြင့် ဖြစ်တဲ့ယုံမှားမျိုးတွေပါ ဘဲ၊ အဲဒီလို လောကရေးရာ ယုံမှားတွေကတော့ နိဝရဏဝိစိကိစ္ဆာ မဟုတ်ဘူး၊ တရားနှင့်စပ်တဲ့ ယုံမှား (၈) မျိုးသာ နိဝရဏ ဝိစိကိစ္ဆာ မည်တယ်။

သမထအလုပ်နှင့် စပ်တဲ့ယုံမှား

အဲဒီယုံမှားက ဘယ်လိုဖြစ်သလဲဆိုလျှင် သမထဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်တဲ့သူမှာ အဲဒီသမထ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်စပ် ပြီး ယုံမှားဖြစ်တယ်၊ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုယင် အသက်ရှူတာကို ရှုနေရုံနဲ့ ဈာန်ရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလားလို့ ယုံမှားတွေးတောတယ်၊ ပထဝီကသိုဏ်းဆိုယင် ပထဝီ ပထဝီ–လို့ဆိုပြီး ရှုနေရုံနဲ့ ဈာန် ၄–ပါးရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့ မလား၊ အဲဒီဈာန်ရပြီး အဘိညာဉ်ရတယ်ဆိုတာလဲ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား၊ အဲဒီ အဘိညာဉ်ဖြင့် တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်တယ်၊ မြေလျှိုး မိုးပျံနိုင်တယ်၊ ဘာမဆို မြင်နိုင်–ကြားနိုင်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား စသည်ဖြင့် ယုံမှားတွေးတောတယ်။ ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ ဆံပင် မွေးညှင်း လက်သည်း ခြေသည်း စသည်ကို ရှုဆင်ခြင်နေရုံနဲ့ ဈာန်ရတယ်ဆို တာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလားလို့ ယုံမှားတွေးတောတယ်၊ အဲဒါဟာ သမထဘာဝနာကို တားမြစ်တဲ့ နိဝရဏဝိစိကိစ္ဆာဘဲ။

ဝိပဿနာအလုပ်နှင့် စပ်တဲ့ယုံမှား

ဝိပဿနာနဲ့စပ်ပြီး ယုံမှားဖြစ်ပုံကတော့ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမူ အရာကို ရှုမှတ်နေရုံနဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား၊ မြင်တယ် ကြား တယ် စသည်ဖြင့် ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှကို လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့ မလား၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား စသည်ဖြင့် ယုံမှားတွေးတော နေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိစိကိစ္ဆာဘဲ၊ ဝိပဿနာအလုပ် ခရီးမတွင်အောင် နောင့်ယှက်တားမြစ်တဲ့ နိဝရဏ ဘဲ၊ လမ်းနှစ်ခွကို ရောက်နေတာဘဲ။ မသွားဘူးသေးတဲ့လမ်းကို ခရီးသွားရတဲ့သူဟာ သွားဘူးတဲ့လူကို မေးမြန်းပြီးသွားရ တယ်၊ အဲဒီလို သွားနေရာမှာ နောက်က ရန်သူတွေ လိုက်လာမယ်ဆိုယင် ခပ်မြန်မြန်သွားရတယ်၊ အဲဒီလို သွားနေရင်း လမ်း နှစ်ခွကိုတွေ့တဲ့အခါ လက်ျာဘက် လိုက်ရမလား လက်ဝဲဘက် လိုက်ရမလားလို့ ရပ်ပြီး စဉ်းစားနေတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလို ရပ်ပြီးစဉ်းစားနေယင် နောက်ကလိုက်လာတဲ့ ရန်သူတွေက မှီလာလိမ့်မယ်၊ ပစ္စည်းလဲယူ လူလဲသတ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဖြစ်ရ တာဟာ လမ်းနှစ်ခွမှာရပ်ပြီး စဉ်းစားနေလို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာရတာဘဲ။ အဲဒီ ဥပမာလိုဘဲ....တရားအားထုတ်နေတဲ့သူလဲ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလားလို့ ယုံမှားတွေးတောနေယင် အဲဒီအခိုက်မှာ ရှုမှတ်တဲ့အလုပ် ပျက်နေတာဘဲ၊ လမ်းနှစ်ခွမှာ ရပ်နေတာနဲ့ တူပါ တယ်၊ မရှုမမှတ်ဘဲရပ်နေတော့ အဲဒီအချိန်မှာ ပေါ်လာသမျှအာရုံတွေကို အမှန်အတိုင်းမသိနိုင်ဘူး၊ မသိတဲ့အတွက် အဲဒီအာရုံ တွေမှာ နိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီ စွဲလမ်းမှုနဲ့စပ်ပြီး လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံတွေလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီကံတွေကြောင့် အပါယ်ဘဝ စသည်မှာဖြစ်ပြီး အပါယ်ဆင်းရဲ ဇာတိအစရှိ သော သံသရာဆင်းရဲတွေကို ခံစားရမယ်၊ အဲဒါဟာ လမ်းနှစ်ခွမှာ စဉ်းစားနေတဲ့လူ ရန်သူတွေကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရတာနဲ့ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို တရားမှန်နှင့် စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ ယုံမှားကို ပယ်ဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့မှာဆိုယင် ဒီ ယုံမှား ဝိစိကိစ္ဆာက တားမြစ်ထားလို့ တရားတောင် အားမထုတ်နိုင်ဘူး၊ တချို့ကျတော့ ဒီယုံမှားကြောင့် ယခုလို တရားကိုတောင် လာရောက်ပြီး မနာနိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာ တရားစာအုပ်ကိုတောင် မယုံတာနဲ့ မကြည့်ဖြစ်ဘူး၊ အဲဒါတွေဟာ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာကို စူးစမ်းဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်တဲ့ဉာဏ်ထင်နေကြဘို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာကြရတာတွေပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ဒီ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်နိုင်ကြပါစေလို့ ရည်ရွယ်ပြီး စွမ်းနိုင်သမျှ ရှင်းလင်းပြောဟောနေကြပါတယ်။

နည်းတွေနှင့် ရောမွှေလို့ ရှုပ်ကုန်တာ

မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို အလေးအမြတ်ပြုပြီး မစဉ်းစားမိကြတဲ့အတွက် ကောင်းကောင်း သဘောမပေါက်ကြလို့ပါဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းရှင်းကလေး ဟောထားတာဘဲ၊ အဘိဓမ္မာနည်းတွေ အဋ္ဌကထာနည်းတွေနဲ့ ရောမွှေနေကြလို့ ရှုပ်ကုန်တာဘဲ။ မြတ်စွာဘုရားက "ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ–ရုပ် အပေါင်းကိုယ်၌ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ဟု ရှုလျက်နေပါ"တဲ့၊ ကိုယ်အစိတ်အပိုင်း, ကိုယ်အမူအရာတွေကို ရှုနေဘို့ ညွှန်ကြားတော်မူတာပါဘဲ၊ ကိုယ်အစိတ်အပိုင်း ရှုပုံအကျယ်ကို ဆံပင် မွေးညှင်းအစရှိသော သုံးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသရှုနည်းဖြင့် ပြထားတယ်၊ အဲဒီမှာ ဆံပင်မွေးညှင်းစသည်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်အနေဖြင့်ရှုနေယင် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်နေတာဘဲ၊ ဘာမှ ယုံမှားစရာမရှိပါဘူး။ ထို့အတူ ကိုယ်အမူအရာ ရှုပုံအကျယ်ကိုလဲ "ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ–သွားလျှင်လဲ သွားသည်ဟု သိ၏" စသည်ဖြင့် ပြထားတယ်၊ ဒီလို ပြထားရာမှာလဲ သွားယင် သွားတာကို မှတ်သိဘို့၊ ရပ်ယင် ရပ်တာကို မှတ်သိဘို့၊ ထိုင်ယင် ထိုင်တာကို မှတ်သိဘို့၊ လျောင်းယင် လျောင်းတာကို မှတ်သိဘို့၊ ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း စသော ကိုယ်အမူအရာ တစုံတခု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာကို မှတ်သိဘို့ တိုက်ရိုက်ပြထားတာပါဘဲ၊ ရှင်းပါတယ်။ ကိုယ် အမူအရာတွေကို ဖြစ်ခိုက်မှာ မရှယင် နိစ္စသုခ အတ္တ အစွဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း ကိုယ်အမူအရာတွေကို ရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို သိသိသွားလျှင် အဲဒီလိုအစွဲတွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ကင်းဝြိမ်းတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာရှုဘို့ မြတ်စွာဘုရားက ဂစ္ဆန္တော–သွားဆဲ သွားခိုက် စသည်ဖြင့် အထူးသတ်မှတ်ပြီး ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကိုယ်အမူအရာဆိုတော့ အကုန်လုံးပေါ့၊ ဖောင်းတာ ပိန်တာလဲ ကိုယ်အမူအရာဘဲ၊ ဒါလဲ သိရမည့်တရားပါဘဲ၊ ဖောင်းဆဲ ပိန်ဆဲ၌ တောင့်တင်းတာ လှုပ်ရှားတာတွေဟာ ဝါယောကာယတွေဘဲ၊ မှတ်တာ သိတာက အနုပဿနာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီးသိတာဟာ ကာယကိုရှုသိတဲ့ ကာယာနုပဿနာပေါ့။ ကမ္မဋ္ဌာနစရိယ ဦးသုဇာတကတော့ ဒီလိုနေရာမှာ ကာယနဲ့ အနုပဿနာကို အသေးစိတ်သရုပ်ခွဲပြီး မေးလိုက်ဖြေလိုက်နဲ့ အထပ်ထပ်ဟောတယ်၊ အဲဒီလိုဟောတာက ပိုပြီးနားလည်လွယ်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီး၏ ဟောစဉ်ကတော့ သလ္လေခသုတ်အရ ၄၄–ပါးထဲက ယခုမှ ၂၃–နံပါတ်ရောက်ခါ ရှိသေးတယ်၊ ဒါကြောင့် ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းဘဲ ပြောသွားရမယ်။

ရှုပ်အပေါင်း ရှုကောင်းတာချည်းဘဲ

ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ကာယေ၊ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌။ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ရုပ် အပေါင်းကိုယ်ဟု ရှုလျက်နေ၏–လို့ဆိုရာမှာ ရှုပုံရှုနည်းကလဲ မှန်ကန်ဘို့လိုတယ်၊ ဘယ်လိုမှန်ရမလဲဆိုယင် ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ဆိုတာဟာ အနိစ္စ–မမြဲတဲ့သဘောဘဲ၊ ဒုက္ခ–ဆင်းရဲဘဲ၊ အနတ္တ–အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ၊ အသုဘ–မတင့်တယ်တဲ့ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘ အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်မြင်အောင်ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ထင်မြင်နိုင်အောင် ရှေးဦးစွာ ရုပ်အပေါင်းကာယ၏ သဘောသဘာဝကို သိဘို့လိုပါတယ်၊ အဲဒီ သဘောသဘာဝကို သိရအောင်လို့ ကိုယ်အမူအရာ ရုပ်အပေါင်းကို သူ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတာဘဲ။ အဲဒါဟာ တကိုယ်လုံးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်အပေါင်းတွေကို အကုန်လုံးကိုဘဲ ရှုရပါတယ်၊ ခက်မာကြမ်းတမ်းတဲ့ ရုပ်အပေါင်း ပထဝီကာယကိုလဲ ရှုရတယ်၊ ခက်မာကြမ်းတမ်းတဲ့ ရုပ်အပေါင်းဆိုတာ ဆံပင်မွေးညှင်းအစရှိတဲ့ ကောဋ္ဌာသ ၂၀–ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ပထဝီဓာတ်ပါဘဲ၊ ဆံပင်နဲ့ထိတဲ့ အခါ လက်သည်း ခြေသည်းနဲ့ ထိတဲ့အခါ အရေနဲ့ ထိတဲ့အခါ စသည်မှာ ထိတယ် ထိတယ်လို့ ရှုပြီးသိရတဲ့သဘောပါဘဲ။ အတွင်းက သွားနဲ့ လျှာနဲ့ထိတဲ့အခါ အသားနဲ့ အရိုးနဲ့ထိတဲ့အခါလဲ ရှုမှတ်ပြီး အဲဒီပထဝီဓာတ်ကို သိနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်အစိတ်အပိုင်းကမဆို ခက်မာကြမ်းတမ်းတဲ့ နူးညံ့တဲ့ပထဝီဓာတ်ကို ထင်ရှားယင်ရှုနိုင်ပါတယ်၊ မရှုကောင်းတဲ့ ပထဝီဓာတ်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

ယိုစီးတဲ့ ဖွဲ့စည်းတဲ့ အာပေါကာယကိုလဲ ရှုရတယ်၊ အာပေါကာယဆိုတာ သည်းခြေ သလိပ် ပြည် သွေး ချွေး အစရှိသော ကောဋ္ဌသ ၁၂–ပါးထဲမှာ ပါတဲ့ အာပေါဓာတ်ပါဘဲ၊ အာပေါဓာတ်ဆိုတာ "ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်မဟုတ်ဘူး, မထိကောင်းဘူး"လို့ ပါဠိ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြထားပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အာပေါဓာတ်နှင့် တပေါင်းတည်းဖြစ်တဲ့ အခြားဓာတ်များကို တွေ့ထိပြီးတော့ မှ ယိုစီးတယ် စိုတယ် စသည်ဖြင့် သိရတယ်၊ ဒါကြောင့် မျက်ရည် နှာရည် တံတွေး ချွေးစသည်ကို ထိသိပြီး ရှုမိတဲ့အခါမှာ အဲဒီယိုစီးတဲ့ ဖွဲ့စည်းတဲ့အာပေါဓာတ်ကို သိရတယ်၊ အဲဒီအာပေါကိုလဲ ဘယ်အစိတ်အပိုင်းကမဆို ရှုနိုင်ပါတယ်၊ မရှုကောင်းတဲ့ အာပေါဓာတ်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ ပူတဲ့ နွေးတဲ့ အေးတဲ့ တေဇောကာယကိုလဲ ရှုရတယ်၊ တေဇောကာယဆိုတာ (၁) ဓိရဏတေဇော–အိုမင်းရင့်ရော်စေတတ်တဲ့ ပကတိကိုယ်ငွေ့၊ (၂) သန္တပ္ပနတေဇော–ပကတိကိုယ်ငွေ့ထက်သာလွန်ပြီး ပူတဲ့ အဖျားရှိန်အပူငွေ့၊ (၃) ဒါဟတေဇော–အလွန်ပူလောင်တဲ့အပူငွေ့၊ (၄) ပါစကတေဇော စားသောက်သမျှအစာကို ကြေကျွေကျက်စေတဲ့ အစာအိမ်အပူငွေ့ဆိုတဲ့ ဒီ ၄–ပါးပါဘဲ၊ အဲဒီ တေဇောကိုလဲ ဘယ်အစိတ်အပိုင်းကမဆို ထင်ရှားယင် ရှုနိုင်ပါတယ်၊ မရှုကောင်းတာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

ဝါယောဟူသမျှ ရှုကောင်းတာချည်းဘဲ

နောက်ပြီးတော့ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောကာယကိုလဲ ရှုရတယ်၊ ဝါယောကာယဆိုတာ ၆–ပါးရှိတယ်၊ (၁) အထက်သို့ ဆန်တက်တဲ့ ဥဒ္ဓင်္ဂမလေ၊ (၂) အောက်သို့ စုန်ဆင်းတဲ့ အဓောဂမလေ၊ (၃) ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာ တည်ရှိနေတဲ့ ကုစ္ဆိသယလေ၊ (၄) အူထဲမှာရှိနေတဲ့ ကောဋ္ဌာသယလေ၊ (၅) သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း ကိုင်တွယ် လှုပ်ရှားခြင်းများကို ပြီးစေတဲ့ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီလေ၊ (၆) အဿာသပဿာသခေါ်တဲ့ ရှူရှိုက်လေ–ဒီ ၆–ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ ဝါယော ၆–ပါးကိုလဲ ဘယ်အစိတ်အပိုင်းကမဆို ထင်ရှားရာကို ရှုနိုင်ပါတယ်၊ မရှုကောင်းတာရယ်လို့ မရှိပါဘူး၊ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရတာတွေဟာ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီခေါ်တဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုမှတ်နေကြရတာဘဲ။ အာနာပါန ရှုနေကြတာဟာ အဿာသပဿာသခေါ်တဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုနေကြတာဘဲ၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေကြတာလဲ အဲဒီရှုရှိုက်လေ၏ တွန်းကန်မှုကြောင့် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုမှတ်နေကြတာဘဲ၊ အဲဒီလိုရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ရှုရှိုက်လေ၏ တွန်းကန်မှုကိုလဲသိရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဿာသ ပဿာသလေကို ရှုမှတ်တယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ အာနာပါနကို နှာသီးဝကသာ ရှုကောင်းတယ် မဟုတ်ပါလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအနေဖြင့် ဈာန်သမာဓိရအောင် အားထုတ်ယင် နှာသီးဝ တနေရာတည်းကသာ ရှုရတာ မှန်ပါတယ်၊ ဈာန်သမာဓိဆိုတာ တနေရာတည်းက တမျိုးတည်းကိုသာ ရှုနေမှ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ နေရာအများက အာရုံများစွာကို လိုက်ရှုနေယင် ဈာန်သမာဓိမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအရာမှာ နှာသီးဝတနေရာတည်းကသာ ရှုရပါတယ်။ ဝိပဿနာဆိုတာကတော့ တနေရာတည်းကသာ ရှုရမယ်လို့လဲ အကန့်အသတ်မရှိဘူး၊ တခုတည်းကိုသာ ရှုရမယ်လို့လဲ အကန်အသတ်မရှိဘူး၊ ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံးရှုရပါတယ်။ "သဇ္ဇ၊ အလုံးစုံကို၊ အဘိညေယျ၊ ရှေးရှုပြု၍သိအပ်၏" လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ "သဇ္ဇ ဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ–အလုံးစုံ သောတရားကို ရှေးရှုပြု၍သိ၏" လို့ ဟောတော်မူကြောင်းလဲ သတ္တမပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ အရာမှာတော့ "မည်သည့်ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းက ရုပ်ကိုသာရှုရမယ်၊ မည်သည့် ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းက ရုပ်ကိုတော့ မရှုရဘူး" လို့ ဒီလိုကန့်သတ်ချက် တားမြစ်ချက်မရှိပါဘူး၊ ဆန်လေ စုန်လေ ဝမ်းလေ အူလေ လှုပ်ရှားလေများကို ဘယ်နေရာကမဆို ရှုကောင်းသလိုဘဲ ဝိပဿနာအရာမှာ ရှုရှိုက်လေကိုလဲ ဘယ်နေရာကမဆို ရှုကောင်းပါတယ်၊ တနည်းအားဖြင့်ဆိုယင်တော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာဟာ ဝမ်းဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ သဘောဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာရှိတဲ့ ကုစ္ဆိသယလေကို ရှုမှတ်တယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါး ပွါးနေတာ ယုံမှားဘွယ်မရှိ

ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ရှုမှတ်တာဟာ သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်လာ ဓာတုမနသိကာရပိုင်းအရ ဓာတ် ၄–ပါးထဲက ဝါယောဓာတ်ကို ရှုတယ်၊ ဝါယောဓာတ် ၆–ပါးထဲက ဝမ်းဗိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ အဿာသပဿာသ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုတယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာရှိတဲ့ ကုစ္ဆိသယဝါယော ဓာတ်ကို ရှုတယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဣရိယာပထပိုင်း သမ္ပဇညပိုင်းအရ ကိုယ်အမူအရာရုပ်ကို ရှုတယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ထိုင်နေဆဲမှာ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် လို့ဘဲ ရှုသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့လဲ ရှုသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်အမူအရာ ရုပ်အပေါင်း ဝါယောကာယကို ရှုနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကာယေ ကာယာနုပဿီ–အရ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာပါဘဲ။ ထို့အတူ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်ရှားပြုပြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေတာဘဲ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ၊ သွားနေတဲ့အခါ သွားတယ် သွားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုနေတာလဲ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဝေဒနာထင်ရှားတဲ့အခါ ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတာက ဝေဒနာနုပဿနာဘဲ။ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း စိတ်ကူးတယ် ကြံစည်တယ် စဉ်းစားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုနေတာက စိတ္တာနုပဿနာဘဲ။ မြင်မှု ကြားမှုစသည် အထူးထင်ရှားတဲ့အခါ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုနေတာက ဓမ္မာနုပဿနာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းမှု ပိန်မှုမှစပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး သိနေတာဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ တရားလမ်းမှန်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ ဘာမှ ယုံမှားစရာ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာအကြောင်း ကောင်းကောင်း သဘောမပေါက်လို့ရှိယင် ယုံမှားတွေးတောမှု ဝိစိကိစ္ဆာက ဖြစ်တတ်သေးတယ်၊ စာပေသုတ အတော်အတန်ရှိသူ စဉ်းစားဝေဘန်တတ် သူတွေမှာ ဖြစ်တတ်ပါတယ်၊ အမျိုးသမီးပိုင်းကတော့ ဟောပြောညွှန်ပြနေတဲ့ ဆရာသမားတွေကို ယုံကြည်စိတ်ချထားတဲ့အတွက် အများအားဖြင့် ယုံမှားမှုမရှိဘဲ ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်တတ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို မစဉ်းစားမဝေဘန်ဘဲ ဇောက်ချပြီး အားထုတ်ကြတဲ့အတွက် သူတို့မှာ စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိက ဖြစ်လွယ်တတ်ပါတယ်၊ သမာဓိဖြစ်တော့ ဉာဏ်လဲ ဖြစ်တော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဉာဏ်စဉ်မှာလဲ မြန်မြန်ပြည့်စုံတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အမျိုးသမီးတိုင်းတော့ မဟုတ်ပေဘူး၊ တချို့က စဉ်းစားနေတာနဲ့ တရားမတက်တာတွေလဲ ရှိပါတယ်၊ တချို့က ပေါ့လျော့လို့

အရွယ်ကြီးလို့ ကျန်းမာရေးမပြည့်စုံလို့ အားထုတ်မှုလျော့နေတဲ့အတွက် တရားမတက်တာတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်။ အမျိုးသားတွေ ရဟန်းတော်တွေထဲကလဲ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း အချိုးကျကျအားထုတ်လို့ သမာဓိအဖြစ်မြန်ပြီး ဉာဏ်အတက်မြန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ရှိတာပါဘဲ။ လိုရင်းကတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်တာဟာ ဝိပဿနာနည်းလမ်းမှန်ဘဲလို့ ယုံကြည်စိတ်ချပြီး တင်းတင်းရင်းရင်း ထက်ထက်သန်သန် ရှုမှတ်အားထုတ်လျှင် စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိ ဖြစ်လွယ်တာပါဘဲ။

ခဏိကသမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံပုံ

ဒါကြောင့် ယုံမှားတွေးတောမှု စဉ်းစားဝေဘန်မှု ဖြစ်လာယင် လက်ခံမထားနဲ့၊ ချက်ခြင်းရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရမယ်၊ ဒီယုံမှားကိုသာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ရှေးကပြောခဲ့တဲ့ လိုချင်နှစ်သက်ပြီးကြိုက်တဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒတို့ စိတ်ဆိုးပြီးကြိုက်တဲ့ ဗျာပါဒတို့ စိတ်ထိုင်းမှိုင်း အားလျော့တဲ့ ထိန မိဒ္ဓတို့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စတို့ အဲဒီလိုဟာတွေလဲ ဖြစ်ပေါ်လာယင် လက်မခံနဲ့၊ ချက်ခြင်းဘဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရမယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးပယ်လိုက်ယင် ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ အဲဒီ နီဝရဏတွေ အကုန်လုံးကင်းပြီး မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ ဥပစာ သမာဓိနှင့် တူညီတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိဘဲ၊ ဥပစာသမာဓိနှင့် နီဝရဏကင်းပုံအားဖြင့် တူတဲ့အတွက် ဥပစာသမာဓလို့လဲခေါ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာနသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ ဣရိယာပထပိုင်း သမ္မဇညပိုင်း ဓာတုမနသိကာရပိုင်း အစရှိသော ဝိပဿနာပိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ဥပစာကမ္မဋ္ဌာန်း မည်တယ်လို့ ပြဆိုထားတာဘဲ။ အဲဒီ ခဏိကသမာဓိ ဥပစာသမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာကစပြီး ပွါးများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပုံပါဘဲ။ ရှေ့ပိုင်းကလဲ ဒီစိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံကို အကြိမ်ကြိမ်ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ အရာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနေရာမှာ ထပ်ပြီးပြောရတာဘဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားလမ်းမှန်အကြောင်းကို လေ့လာဆင်ခြင်ပြီးတော့ ယုံမှားကိုပယ်ရမယ်၊ ရှုမှတ်ဆဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ယုံမှားကိုတော့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်၊ အဲဒီလို ပယ်ရမည့်အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော ဘုရား တရား သံဃာ အကျင့်သိက္ခာနှင့်စပ်၍ ယုံမှားမှုရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ၊ ယုံမှားကို ကျော်လွန်ကုန်ပြီးသည်။ ဝါ–ယုံမှားကင်းကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝရဘဲ ဟောတော်မူခဲ့ ပါတယ်။ ဒီဝိစိကိစ္ဆာကတော့ အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ငါးဝါရလုံးအတွက်ပဲ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို အပြည့်အစုံ ဆိုကြရမယ်။

(၂၃) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်အကျင့်မှန်၌ ယုံမှားတွေးတောနေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ လွန်မြောက်အောင် အားထုတ်လျက် ယုံမှားကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့။ပ။ ယုံမှားမှုလမ်းဆိုးကို ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်မှုလမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်မှုဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ ကိလေသာမီးကို ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်မှု အဓိမောက္ခရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ယုံမှားကို ပယ်ပုံ

ဒီဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်တာက နီဝရဏကင်းရုံနဲ့တော့ မပြီးသေးဘူး၊ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ–ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်စေရမယ်လို့ ဟောထားတဲ့အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်သည်တိုင်အောင် အားထုတ်သွားမှပြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ နီဝရဏတွေကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နေတဲ့အခါ "ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်" စသည်ဖြင့် ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရတယ်၊ အဲဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်နေယင် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်ရတဲ့အာရုံကတခြား မှတ်သိတဲ့စိတ်က တခြားကွဲပြားပြီး ထင်လိမ့်မယ်၊ ဖောင်းတယ်–လို့ မှတ်ခိုက်မှာ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဖောင်းရုပ်က တခြား မှတ်သိတဲ့စိတ်က တခြား ကွဲပြားပြီး ထင်လိမ့်မယ်၊ ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် သွားတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ခိုက်များမှာလဲ နည်းတူဘဲ ကွဲပြားပြီး ထင်လိမ့်မယ်။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုယင် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ကိုယ်ရုပ်က တခြား မှတ်စိတ်က တခြား ကွဲပြားပြီး ထင်လိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်က တခြား မှတ်သိတဲ့နာမ်ကတခြား ဒီရုပ်နာမ် ၂–ပါးကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ပိုင်းခြားပြီးသိလိမ့်မယ်။ ယခု အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ဒီအတိုင်းဘဲ သိနေကြပါတယ်။ အဲဒါက နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ခေါ်တယ်။

ဒီဉာဏ်က ဝိပဿနာအရာမှာ အခြေခံဖြစ်တဲ့အတွက် အချိုးတကျဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အချိုးတကျ ဒီဉာဏ်ဖြစ်လာပြီးမှ အထက်ဝိပဿနာဉာဏ်တွေလဲ တိုးတက်ပြီး ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရုပ်နဲ့

နာမ်ကွဲတယ်ဆိုတာ တကယ့်ကိုကွဲတာ၊ မူလကဆိုယင် ရုပ်ကိုယ်နဲ့ သိတဲ့စိတ်ဟာ ခွဲလို့မရဘူး၊ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ခွဲကြည့်ပေမဲ့ တကိုယ်တည်း တပေါင်းတည်းဘဲ ဖြစ်နေခဲ့တယ်၊ ဥပမာ လက်ကို လှုပ်တဲ့အခါ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်နဲ့ လှုပ်တာကို တခြားစီခွဲလို့မရဘူး၊ တကိုယ်တည်း တယောက်တည်းလို့ဘဲ ထင်နေတယ်။ ရှုမှတ်လို့ ရုပ်နဲ့ နာမ် ကွဲနေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီရုပ်နဲ့ နာမ်ကို တပေါင်းတည်းပြုလို့ မရဘူး၊ မှတ်သိရတဲ့ရုပ်က မှတ်သိတာ မဟုတ်ဘူး၊ မှတ်သိတာကလဲ မှတ်သိရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသားကြီး ကွဲပြားနေတယ်။ အဲဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ရုပ်ကိုယ်နဲ့အသိစိတ် ကွဲနေတဲ့အခါမှာ ဒီရုပ်နဲ့ ဒီနာမ် ဒီ ၂-မျိုးရှိတာဘဲ၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်ရယ်လို့တော့ မရှိဘူးလို့ အသိဉာဏ်ရှင်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဘဲ။

အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်နေယင် ကွေးချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ကွေးရုပ်ဖြစ်တယ်၊ သိစရာအာရုံရှိလို့ သိမှုဖြစ်ရတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ပုံကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ရှေးဘဝက ကိလေသာကံ အကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝ၌ ပဋ္ဌိသန္ဓေစိတ် အစရှိသောနာမ်ရုပ်တွေ ဖြစ်နေရတယ်၊ ယခုဘဝမှာ အကောင်းအဆိုးတွေကို တွေ့ရခံစားရလို့ ကောင်းစားချမ်းသာအောင် အားထုတ်တယ်၊ အားထုတ်တဲ့ကံကြောင့် နောင်ဘဝမှာ ဒီနာမ်ရုပ်တွေ ဆက်လက်ပြီး ဖြစ်သွားမယ် စသည်ဖြင့်လဲ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်းနှင့်တကွ အကျိုးရုပ်နာမ်ကို သိမြင်သဘောကျတာက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီတော့ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်မျှသာရှိတယ်၊ ဟိုဘဝ ဒီဘဝ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်မြဲတည်နေတဲ့ အသက်ကောင် အတ္တကောင်ရယ်လို့တော့ မရှိဘူးလို့လဲ အသိဉာဏ် ရှင်းသွားတယ်။ အဲဒါက ယုံမှားကို လွန်မြောက်တဲ့ ကခ်ါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဘဲ။ ဒီဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်ရောက်ယင် "ငါဟာ ရှေးကတည်းက ရှိခဲ့လေသလား၊ ယခုဘဝကျမှ အသစ်ဖြစ်လာတာလေလား၊ နတ်, ဗြဟ္မာ, ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်လာတာလေလား၊ ဒီဘဝကသေပြီးတော့ ဒီငါဟာ ရှိနေဦးမှာလေလား" စသည်ဖြင့် ယုံမှားမှုတွေလဲ ကင်းကွာသွားတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင်–"အကြောင်းနာမ်ရုပ် အဆက်ဆက်ကြောင့် အကျိုးနာမ်ရုပ် အဆက်ဆက်မျှသာ ဖြစ်နေတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့တော့ မရှိဘူး" ဆိုတာ သိနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။

ဒါကြောင့် ဒီကခ်ါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြင့်လဲ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခွါရမယ်။ အဲဒီလိုပယ်ခွါပြီးတော့လဲ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်ရဦးမယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင် မှတ်ရတဲ့ အာရုံတွေဟာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာတွေဘဲလို့လဲ သိရတယ်၊ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဘွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေဘဲလို့လဲ သိရတယ်၊ သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဟာသူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေဘဲလို့လဲ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတာဟာ ရုပ်တရားတခုတည်း နာမ်တရားတခုတည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ တရားအလုံးစုံကိုဘဲ သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုသိပုံကို မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗံ ပရိညေယျံ– အလုံးစုံကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ အားဖြင့် ပိုင်းခြားသိရမယ်လို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီလို ပိုင်းခြားသိတဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ပြည့်စုံတဲ့အခါ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်နေရင်းထဲကဘဲ ရုပ်နာမ် သခ်ါရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့သွားမယ်၊ အဲဒီလို တွေ့သွားယင်တော့ ဘုရား, တရား, သံဃာနှင့်စပ်တဲ့ ယုံမှားမှုဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ မိမိကျင့်တဲ့အကျင့်သိက္ခာနှင့် စပ်ပြီးတော့ ယုံမှားမှုလဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ သံသရာ၏ ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ ပစ္စုပ္ပန်အဖို့များနှင့် စပ်ပြီးတော့လဲ ယုံမှားမှုမဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်နေပုံနှင့် စပ်ပြီးတော့လဲ ယုံမှားမှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ယုံမှားမှုကို ကျော်လွန်ခဲ့ပြီ–လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာဟာ လုံးဝကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို ယုံမှားမှုလုံးဝကင်းတဲ့သူဆိုတာ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ။ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် အဲဒီ သောတာပန်အဆင့် ရောက်အောင် အဆင့်အတန်း တက်ပြီး ဝိစိကိစ္ဆာကို ငြိမ်းစေဘို့ပါဘဲ။

၂၄။ ကောဓ–အမျက်ထွက်ခြင်း

ဝိစိကိစ္ဆာ ပြီးတော့ "ကောဓ, ပနာဟ၊ မက္ခ, ပဠာ၊ ဣဿာ,မစ္ဆေ၊ သာဌေ, မာယာ၊ အတိမာ, ထမ္ဘ" ဆိုတဲ့ တစုံတစုံတွဲပြီးဟောထားတဲ့ ယုဂလ=ရှဉ်းစုံတရားတွေ ရောက်လာတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ စိတ်၏ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်တဲ့အတွက် စိတ်၏ဥပက္ကိလေသ–လို့လဲ ဆိုပါတယ်၊ စိတ်၏ အညစ်အကြေးတွေ–လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါတွေထဲမှာ အစဆုံးက ကောဓ–အမျက်ထွက်ခြင်းတဲ့။ မုန်းစရာ ကောင်းတဲ့ အာရုံကို မြင်ရယင် ကြားရယင် တွေ့ထိရယင် အများအားဖြင့် အမျက်ထွက်တတ်စိတ်ဆိုးတတ်တယ်၊ တချို့က အလွန်စိတ်တိုတယ်၊ နဲနဲကလေးမှ အထိမခံနိုင်ဘူး၊ သူမကြိုက်တဲ့ စကားကလေးတခွန်းလောက် ကြားရရုံနဲ့လဲ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆိုးတော့တာဘဲ၊ မျက်နှာကြီးက ရှုံ့မဲ့ ညိုမဲပြီး နှုတ်တက်ရာရာတွေ လျှောက်ပြောတတ်တယ်၊ ဣန္ဒြေကို မဆယ်နိုင်ဘူး၊ မထိန်းသိမ်းနိုင်ဘူး၊ အဲဒါဟာ မျက်မှောက်တွင် အရုပ်ဆိုးသွားတာပါဘဲ။ "နောင်ဘဝမှာလဲ ဒီစိတ်ဆိုးတဲ့ ကောဓ–က ငရဲသို့လဲ ကျစေတတ်တယ်၊ လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်လာတဲ့အခါလဲ အရုပ်အဆင်း မလှမပ ဖြစ်စေတတ်တယ်" လို့ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်– "ဒေါသ မီးလျှံ၊ အကြည့်တန်၊ သည်းခံလှပသည်" တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂၄) ဒေါသမီးလျှံ၊ အကြည့်တန်၊ သည်းခံ လုပသည်။ (ဆို)

စိတ်ဆိုးစရာ အကြောင်းရှိပေမဲ့ စိတ်မဆိုးဘဲ ရွှင်ရွှင်ပျပျ ချိုချိုသာသာနဲ့ ပြောနိုင်ယင်တော့ မျက်မှောက်မှာလဲ အရုပ်မဆိုးဘူး၊ လှပမြဲ လှပတယ်၊ ကြည်လင်မြဲ ကြည်လင်တယ်၊ နောင်ဘဝမှာလဲ နတ်ပြည်ရောက်တတ်တယ်၊ နတ်ပြည်က လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်လာယင်လဲ အရုပ်အဆင်း လှပတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သည်းခံလုပသည်–လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီ ဒေါသ၏အပြစ်နဲ့ သည်းခံခြင်း၏အကျိုးတွေကိုတော့ အရိယာဝါသတရား ၈သည်မှာ သာဓကဝတ္ထုများနှင့်တကွ ဟောခဲ့ဘူးလုပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီမှာတော့ အကျဉ်းချုပ်လောက်ပဲ ဟောယင် တော်လောက်ပါပြီ၊ စိတ်မဆိုးဘဲ သည်းခံတာကတော့ လက်ငင်းဒိဋ္ဌဘဲ အကျိုးတွေကို ရပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စိတ်ဆိုးစရာရှိတဲ့အခါ သည်းခံနိုင်အောင် ကြိုးစားကြရမယ်၊ အကယ်၍ စိတ်ဆိုးလာယင်လဲ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ မဖောက်ပြန်စေဘဲ စိတ်ထဲတွင် ငြိမ်းသွားအောင် ရှုမှတ်ပြီးပယ်ကြရမယ်၊ မျက်နှာနဲ့ လောက်ပျက်သွားယင်လဲ သူများမသိခင် ငြိမ်းသွားအောင် ရှုမှတ်ပြီးပယ်ကြရမယ်၊ နှုတ်က လွတ်ကနဲပြောမိယင်လဲ နောက်ထပ်မပြောမိအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ကြရမယ်။ အဲဒီလို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကောဓနာ၊ ဒေါသကြီးလျက် အမျက်ထွက်လွယ်ကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အက္ကောဓနာ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း ကင်းပ သည်းခံနိုင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာ တိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ငါးဝါရထဲက ပဌမ တဝါရအတွက်ပဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြပါစို့။

(၂၄) သူများတွေက ဒေါသကြီးလျက် အမျက်ထွက်လွယ်ကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဣန္ဒြေမပျက် အမျက်မထွက်ပဲ သည်းခံလျက်နေမည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

၂၅။ ဥပနာဟ–ရန်ငြိုးမွှဲခြင်း

တချို့က အမျက်ထွက်ပြီး စိတ်ဆိုးရုံတွင် မရပ်သေးဘူး၊ အဲဒီ စိတ်ဆိုးစရာအာရုံကို ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားသေးတယ်၊ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ချေပမယ်လို့ စိတ်ထဲမှာ စွဲမှတ်ထားတဲ့ သဘောပါဘဲ၊ အဲဒါကို ဥပနာဟ–ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းလို့ခေါ်တယ်။ တချို့က သက်ရှိသတ္တဝါကိုသာ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာ မဟုတ်သေးဘူး၊ သက်မဲ့ဖြစ်တဲ့ ခလုတ်တို့ တုံးတိုင်တို့ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတို့ ဒီလိုဟာတွေကိုလဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာဘဲ၊ ခလုတ်ကို တိုက်ရမလားဆိုပြီး ထုလိုက် ရိုက်လိုက် လုပ်တတ်တယ်၊ တုံးတိုင်ကိုလဲ တိုက်အုံးဟဲ့ဆိုပြီး ပြန်တိုက်တတ်တယ်၊ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းတခုခုကိုလဲ ထားတဲ့အတိုင်းမတည်ဘဲ လဲသွားယင် လိမ့်သွားယင် ကျသွားယင် ကိုင်ပြီးရိုက်ချိုးတတ် ပစ်ချတတ်တယ်၊ အဲဒီလိုလူကို ဒေါသုမ္မတ္တကဒေါသရူး ခေါ်တာဘဲ။ အဲဒီလို စိတ်တိုတဲ့သူဟာ ဘေးကမြင်ရ တွေ့ရတဲ့သူတွေ အနေနဲ့တော့ ရယ်စရာလဲ ကောင်းတာဘဲ၊ သနားစရာလဲ ကောင်းတာဘဲ။

အာဃာတဝတ္ထု ၉–ပါး

အဲဒီမှာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏အကြောင်း အာဃာတဝတ္ထုဆိုတာ ၉–ပါး ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုယင် သူဟာ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်–ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါးတဲ့။ ဆိုလိုတာကတော့ လူတဦး တယောက်ကို "ဒီလူဟာ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို အလျင်က ဘယ်အခါတုန်းက ပြုခဲ့ဘူးတယ်၊ တနေ့ကျယင် ငါကလဲ သူ့အကျိုးမဲ့ကို ပြုမယ်၊ လက်စားချေမယ်"လို့ ဒီလိုရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး။ နောက်ပြီးတော့ "ဒီလူဟာ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ယခုပြုနေတယ်၊ တနေ့ကျယင် လက်စားပြန်ချေမယ်"လို့ ဒီလိုရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး။ နောက်ပြီးတော့ "ဒီလူဟာ နောက်နေ့တချိန်မှာ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ငါက အလျင်ဦးအောင် သူ့ကို နှိပ်စက်လိုက်မယ် သတ်လိုက်မယ်"လို့ ဒီလို ရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး။ အဲဒါဟာ မိမိ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုဘူးတဲ့အကြောင်း ပြုဆဲအကြောင်း, ပြုလတ္တံ့အကြောင်းဆိုတဲ့ ဒီအကြောင်း ၃–ပါးကို စွဲပြီးဖြစ်တဲ့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါးပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ "ငါချစ်သူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်" ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါးတဲ့။ ဒါကတော့ ကိုယ့်အကျိုးအတွက် မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ချစ်တဲ့ အိမ်သူအိမ်သား သျှီးသား ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ ဆရာတပည့်–ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုမှုနှင့်စပ်ပြီး ရန်ငြိုးဖွဲ့တာဘဲ၊ ဒါကလဲ ငါ့သားကို နှိပ်စက်တယ်၊ ငါ့သျှီးကို စော်ကားတယ် စသည်ဖြင့် ရန်ငြိုးဖွဲ့တာတွေ ရှိတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ "ငါ မုန်းသူ၏ အကျိုးကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်" ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါးတဲ့။ ကိုယ်မုန်းတဲ့သူအား မကြီးပွါး မချမ်းသာစေချင်ဘူး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်စေချင်တယ်၊ အဲဒါဟာ အများအားဖြင့် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် စိတ်နေသဘောထားဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်မုန်းတဲ့သူအား အကျိုးများအောင် ကြီးပွါးချမ်းသာအောင် ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်အောင် ကူညီ

တဲ့သူကိုလဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ကြတယ်။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပုံကတော့ "ဒီလူဟာ ငါမုန်းတဲ့သူအား အကျိုးများအောင် ကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့ဘူးတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကိုလဲ အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြုမယ်"လို့ ဒီလို ရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး၊ "ဒီလူဟာ ငါမုန်းတဲ့သူအား အကျိုးများအောင် ယခုရွက်ဆောင်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကိုလဲ အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင်ပြုမယ်"လို့ ဒီလိုရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး၊ "ဒီလူဟာ ငါမုန်းတဲ့သူ၏ အကျိုးကို ရွက်ဆောင်လိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြုမယ်"လို့ ဒီလို ရန်ငြိုးဖွဲ့တာက တပါး၊ ပေါင်း ၃–ပါး၊ ရှေးက ၆–ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် အာဃာတဝတ္ထု ၉–ပါးဖြစ်ပါတယ်။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

(က) သူဟာ ငါ့အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်–ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါး။
(ခ) ငါချစ်သူ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်–ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါး။
(ဂ) ငါမုန်းသူ၏ အကျိုးကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ပြုနေသည်၊ ပြုလိမ့်မည်–ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ၃–ပါး။ ပေါင်း အာဃာတဝတ္ထု ၉–ပါး ဖြစ်သည်။

အဲဒီရန်ငြိုးဖွဲ့တာတွေဟာ မျက်မှောက်မှာလဲ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ နောင်သံသရာမှာလဲ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီလိုရန်ငြိုးဖွဲ့တာမျိုးကတော့ ကင်းတာဘဲကောင်းတယ်။ မျက်မှောက်မှာ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်ပုံကတော့–မောင်ဆိုးပေဆိုတဲ့လူကို မောင်မိုက်ကန်းဆိုတဲ့လူက အငြိုးထားပြီး လက်စားချေလိုက်ယင် မောင်းဆိုးပေ၏ အဆက်အနွယ်တွေကလဲ မောင်မိုက်ကန်းကို ပြန်ပြီးလက်စားချေကြလိမ့်မယ်၊ တဖန် မောင်မိုက်ကန်း၏ အဆက်အနွယ်တွေကလဲ မောင်ဆိုးပေ၏ အဆက်အနွယ်တွေကို ပြန်ပြီး လက်စားချေကြလိမ့်မယ်၊ ဒီနည်းဖြင့် အပြန်အလှန် လက်စားချေကြတာဟာ မပြတ်မစဲဖြစ်သွားနိုင်တယ်၊ အဲဒါဟာ မျက်မှောက်မှာ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်ပုံပါဘဲ။

နောင်သံသရာမှာ အကျိုးမဲ့ ဖြစ်စေတတ်ပုံတွေကတော့–တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရန်ငြိုးဖွဲ့သွားယင် သံသရာ တလျှောက်လုံး ရန်ဘက်ဖြစ်သွားတတ်တယ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ ကာဠီယက္ခိနီ ဝတ္ထုလို ဖြစ်သွားတတ်တယ်။

ကာဠီယက္ခိနီဝတ္ထု

ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးအခါက လူတယောက်ဟာ အိမ်ထောင်မပြုဘဲ မိခင်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးနေသတဲ့။ အဲဒီလူဟာ အိမ်မှာရော လယ်တောမှာရော သူတယောက်တည်း လုပ်ကိုင်နေရတယ်၊ အဲဒါကို သူ့မိခင်က မြင်ရတော့ အကူအညီရအောင် သူ့သားကို အိမ်ထောင်ပြုဘို့ တိုက်တွန်းတယ်။ သားဖြစ်သူကလဲ မိခင်အသက်ရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး မိခင်ကို ချမ်းချမ်းသာသာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြုစုနိုင်အောင် အိမ်ထောင်မပြုဘဲ နေလိုကြောင်း ပြောပြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မိခင်က အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် တိုက်တွန်းတဲ့အတွက် နောက်ဆုံးမှာ မငြင်းတော့ဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်တယ်၊ အဲဒီအခါ မိခင်က သတို့သမီးလောင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရန်အတွက် အိမ်တအိမ်ဆီကိုသွားတယ်၊ ဒီတော့ သားဖြစ်တဲ့သူက သူသဘောကျထားတဲ့ သတို့သမီးအိမ်ကို ညွှန်ကြားလိုက်တယ်။ အဲဒီသတို့သမီးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီးနေကြတဲ့အခါ အဲဒီမိန်းမမှာ သားသမီးမထွန်းကားဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

ဒါကြောင့် မိခင်ဖြစ်သူက အမျိုးအနွယ်မတိမ်ကောစေရန် အခြားမိန်းမတယောက်နှင့်လဲ ဆက်သွယ်ပေးဘို့ သူ့သားကိုပြောပြန်တယ်၊ သားကငြင်းပယ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ မိခင်ဖြစ်သူက ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောနေတဲ့အတွက် ချွေးမဖြစ်သူက သူသဘောကျတဲ့ မိန်းမငယ်တယောက်ကိုနားချပြီး သူ့ယောကျ်ားနှင့် အတူနေစေတယ်။ အဲဒီလို နေထိုင်ကြလို့ အဲဒီ မိန်းမငယ်မှာ ကိုယ်ဝန်ရလာတဲ့အခါ မယားကြီးဖြစ်တဲ့မိန်းမက "ဒီအကောင်မ သားရသွားယင် သူသာလျှင် ဒီအိမ်မှာ ပိုင်ရှင်မ ဖြစ်သွားမယ်" လို့ကြံပြီး မယားငယ်ဖြစ်သူအား အစာထဲမှာထည့်ပြီး ကိုယ်ဝန်ကျဆေးပေးတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဟာ ပျက်ကျသွားတယ်။ ဒုတိယအကြိမ် ကိုယ်ဝန်ရှိတဲ့အခါလဲ နည်းတူဘဲဖျက်တယ်။ တတိယအကြိမ်ကျတော့ အိမ်နီးချင်းတွေက အကြံဉာဏ်ပေးထားတာနဲ့ ကိုယ်ဝန်ရှိကြောင်းကို အသိမပေးဘဲထားတယ်၊ ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာကြီးဖြစ်မှသိရတယ်၊ အဲဒီအခါမှာလဲ မယားကြီးဖြစ်သူက ဖြစ်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်ဝန်ကျဆေးကို ပေးပြန်တဲ့အတွက် ကိုယ်ဝန်က ပျက်ပြီး ကျလဲမကျနိုင်ဘဲ အတိဒုက္ခရောက်နေရရှာတယ်၊ အဲဒီလို အတိဒုက္ခရောက်ပြီး သေခါနီးကာလမှာ ဒီလိုရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး ဆုတောင်းသွားတယ်၊ "အစ်မကြီး သင်ဟာ ငါ့ကို ဒီအိမ်ရောက်အောင် သင်ဘဲ တောင်းပန်ပြီး ခေါ်လာခဲ့တယ်၊ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကိုယ်ဝန်ပျက်အောင် သင်ဘဲ ပြုလုပ်တယ်၊ ဒီတခါတော့ ငါလဲ သေရတော့မယ်၊ နောက်ဘဝမှာ ဘီလူးမ ဖြစ်ပြီး သင့်သားတွေကို စားနိုင်သည့်ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏" လို့ ဆုတောင်းသွားသတဲ့။ အဲဒီလိုဆုတောင်းပြီး သေသွားတဲ့အခါ အဲဒီအိမ်မှာဘဲ ကြောင်မဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ဝန်ဖျက်တဲ့ မယားကြီးကိုလဲ သူ့ယောကျ်ားက အမျိုးပြတ်အောင် လုပ်ရမလားဆိုပြီး ထောင်းထုရိုက်နှက်တာနဲ့ ဒဏ်ရာရပြီးသေတဲ့အခါ အဲဒီအိမ်မှာဘဲ ကြက်မဖြစ်ရတယ်။

ကြက်မက ၃–အုတဲ့အခါ ကြောင်မက လာပြီးစားတယ်၊ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် စားပြီးတဲ့အခါ ကြောင်မက ကြက်မကြီးကိုပါ စားမယ်လို့ လုပ်တယ်၊ အဲဒီအခါကြက်မကလဲ "နောင်ဘဝမှာ သားငယ်များနှင့်တကွ သင့်ကို စားနိုင်ရပါလို၏"လို့

ဆုတောင်းပြီးသေသွားတဲ့အခါ တောထဲမှာ ကျားသစ်မဖြစ်တယ်၊ ကြောင်မသေတဲ့အခါ သမင်မဖြစ်တယ်။ သမင်မမွေးတဲ့အခါ ကလေးတွေကို ကျားသစ်မက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် စားပြီးတော့ နောက်ဆုံးအကြိမ်မှာ သမင်မကြီးကိုပါ စားတယ်၊ အဲဒီ သမင်မ ကလဲ "နောင်ဘဝမှာ ဘီလူးမဖြစ်ပြီး ဒီကျားသစ်မကို သားငယ်များနှင့်တကွ စားနိုင်ရပါလိုမ၏"လို့ ဆိုတောင်းပြီး သေသွားတဲ့ အခါ ဘီလူးမဖြစ်တယ်၊ ကျားသစ်မက သေတဲ့အခါ သာဝတ္ထိမြို့မှာ အမျိုးသမီးဖြစ်တယ်၊ တံခါးဝအနီးရှိမှာ အိမ်ထောင်ကျ ပြီး မီးဖွားတဲ့အခါမှာ ဘီလူးမက သူငယ်ချင်းယောင်ဆောင်ပြီး ကလေးကိုကြည့်သလိုလိုနဲ့ စားသွားတယ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ဖွား မြင်တဲ့အခါလဲ ဘီလူးမက နည်းတူဘဲ လာပြီးစားသွားတယ်။

တတိယအကြိမ် ကိုယ်ဝန်ရှိတဲ့အခါကျတော့ ဘေးကင်းအောင် ရည်ရွယ်ပြီး အဲဒီအမျိုးသမီးက သူ့မိဘအိမ်သွားပြီး ဖွားမြင်တယ်၊ အမည်မှည့်တဲ့မင်္ဂလာကို ပြုပြီးတဲ့နောက် မူလနေအိမ်သို့ သူ့ခင်ပွန်းနှင့်အတူ ပြန်လာကြတယ်၊ ဇေတဝန်ကျောင်း ဝအနီးရှိ ရေကန်မှာ သူ့ခင်ပွန်းရေချိုးနေတုန်း ဘီလူးမက ရောက်လာတယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီအမျိုးသမီးက သူ့ခင်ပွန်းကို "မြန်မြန် လာပါ၊ ဟို ဘီလူးမလာနေပါပြီ"လို့ ကျယ်လောင်တဲ့အသံနဲ့ ဟစ်အော်ပြောပြီး သားငယ်နှင့်တကွ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ထဲ ပြေးဝင်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပရိသတ်လေးပါးအလယ်မှာ တရားဟောနေတယ်၊ အဲဒီအမျိုးသမီးက မြတ်စွာ ဘုရားခြေတော်ရင်းမှာ ဝပ်ပြီးတော့ "ဟောဒီသူငယ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှုပါတယ်၊ ဒီသူငယ်၏ အသက်ကို စောင့်ရှောက် ကယ်မတော်မူပါ"လို့ လျှောက်တယ်။ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် တံခါးစောင့်နတ်က ဘီလူးမကို ဝင်ခွင့်မပေးဘဲ တားမြစ်ထား တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အာနန္ဒာအား ဘီလူးမကို သွားခေါ်စေတယ်၊ ဘီလူးမလာတဲ့အခါ သူငယ်၏မိခင်က "အဲဒီ ဘီလူးမလာနေပါပြီ ဘုရား"လို့ ကြောက်လန့်ပြီး လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက "လာပေစေ၊ တိတ်တိတ်နေ"လို့ မိန့်တော်မူ ပြီးတော့ ရန်တုံ့မူခြင်းဖြင့် ရန်မငြိမ်းနိုင်တဲ့အကြောင်း၊ ရန်တုံ့မမူဘဲ သည်းခံနေခြင်းဖြင့်သာလျှင် ရန်ငြိမ်းနိုင်ကြောင်း စသည် ကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားကို နာပြီး ဘီလူးမဟာ သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်၊ ဘီလူးမနဲ့ အမျိုးသမီးတို့၏ ရန်ငြိုးတွေလဲ ငြိမ်းသွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမိန့်တော်အရ အမျိုးသမီးက ဘီလူးမကို သူ့အိမ်ခေါ်သွားပြီး ကျွေးမွေး ထားတယ်၊ ဘီလူးမကလဲ မိုးကောင်းမည်မကောင်းမည် စသည်ကိုညွှန်ကြားပြီး အဲဒီအမျိုးသမီး အိမ်ထောင်စုကို စောင့်ရှောက် တယ်လို့ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီဝတ္ထုမှာ တပြန်စီရန်ငြိုးဖွဲ့လာကြတာဟာ မြတ်စွာဘုရားနှင့်သာ မတွေ့ရပါက ပြေငြိမ်းမှာမဟုတ်ပေဘူး၊ အဲဒါကို စဉ်းစားကြည့်ယင် ရန်ငြိုးဖွဲ့တာဟာ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ရန်တုံ့ပြန်တော့ သူမြတ်တွေ ပြစ်မှားရတတ်တယ်

နောက်တခုကတော့ ရန်ငြိုးဖွဲ့စဉ်က သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေပေမဲ့ ရန်တုံ့ပြန်ချေရတဲ့အခါကျတော့ ဘုရားရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြစ်မှားရတာလဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ အရှင်ဒေဝဒတ်နှင့် စိဉ္စမာဏတို့ဟာ ဘုရားအလောင်း အဖြစ်က ရန်ငြိုးဖွဲ့လာခဲ့ကြတယ်၊ နောက်ဆုံး ဘုရားဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ မြတ်စွာဘုရားကို သူတို့ပြစ်မှားကြတယ်။ နောက်ပြီး တော့ မိန်းမတယောက်ဟာ တခုသောဘဝတုန်းက သူ့ကို သူဌေးသား ၄-ယောက်က ပစ္စည်းကိုလဲယူ လူကိုလဲ သတ်ကြတဲ့ အတွက် ဘီလူးမဖြစ်ပြီး သတ်နိုင်ဘို့ရာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ ဆုတောင်းခဲ့တယ်၊ အဲဒီမိန်းမဟာ ဘီလူးမဖြစ်ပြီး အဲဒီ လူလေးယောက်ကို ရန်တုံ့ပြန်ချေရာမှာ နောက်ဆုံးအကြိမ်ကျတော့ အရိယာ ရဟန္တာ သူတော်ကောင်းတွေကို ပြစ်မှားမိလျက် ဖြစ်သွားတယ်။ ဗာဟိယဒါရုစီရိယကို ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမကြာမီဘဲ သူကန္တားမ ယောင်ဆောင်ပြီး ဝှေ့သတ်တယ်၊ ပုက္ကုသာတိကိုလဲ အနာဂါမ်ဖြစ် ပြီးမကြာမီဘဲ သူက နွားမအသွင်ဖြင့် ဝှေ့သတ်တယ်၊ အနာကြီးရောဂါရှိတဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓကိုလဲ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး မကြာမီဘဲ သူက နွားမအသွင်ဖြင့် ဝှေ့သတ်တယ်၊ တမ္ဗဒါဋ္ဌကကိုလဲ ဝိပဿနာဉာဏ်ရပြီးတဲ့နောက် မကြာမီမှာဘဲ သူက နွားမအသွင်ဖြင့် ဝှေ့သတ်တယ်။ အဲဒီတော့ သူ့မှာ အရိယာ ရဟန္တာ သူတော်ကောင်းတွေကိုသတ်ရတဲ့ အကုသိုလ်ကံအပြစ်ကြီးတွေ ဖြစ်သွား တယ်၊ ကြောက်စရာဘဲ။ ဒါကြောင့် ရန်ငြိုးဖွဲ့တာဟာ အကျိုးမဲ့ကို အလွန်ဖြစ်စေတတ်ပါတယ်၊ ရန်ငြိုးမထားဘဲ သည်းခံနိုင် တာဟာ အကောင်းဆုံးပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဥပနာဟီ၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အနုပနာဟီ၊ ရန်ငြိုးကင်းပ သည်းခံနိုင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ သြဝါဒဒေသနာအရ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြစို့။

(၂၅) အခိုင်ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက ရန်ငြိုးဖွဲ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ရန်ငြိုးကင်းကွာ သင့်တော်စွာ နှလုံးသွင်း နေမည်၊ (ယခု အနှိပ်စက်ခံရတာကို ငါကိုယ်တိုင် ပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဘဲ။ အကုသိုလ် အကြွေးဆပ်ရတာဘဲ၊ ယခုနောက်ဆုံးအကြိမ် ဖြစ်ပါစေ–စသည်ဖြင့် သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်းလျက် သည်းခံနေမည်–ဟု ဆိုလိုပါတယ်) ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့မှုလမ်းဆိုးကို ရန်ငြိုးမဖွဲ့တဲ့လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ရန်ငြိုးမဖွဲ့မှုဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့မှု ကိလေသာမီးကို ရန်ငြိုး ကင်းကွာ မေတ္တာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

၂၆။ မက္ခ–သူ့ ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း

မက္ခ–သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း ဆိုတာ ကျေးဇူးပြုဘူးတဲ့သူကို ကျေးဇူးမတင်ဘဲ ကျေးဇူးကန်းခြင်းပါဘဲ။ အမှန်ကတော့ လူကောင်း သူကောင်းဆိုလျှင် ကတညူ ကတဝေဒီဆိုတဲ့ ဒေသနာနှင့်အညီ သူပြုဘူးတဲ့ ကျေးဇူးကို အတုံ့ပြန်ပြီး မဆပ်နိုင်တောင် စိတ်ထဲကတော့ ကျေးဇူးရှိကြောင်း သိရမယ်၊ နှုတ်ဖြင့်လဲ ကျေးဇူးရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောနိုင်ရမယ်၊ စွမ်းနိုင်ယင်တော့ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ဆပ်ရမယ်၊ အဲဒါဟာ လောကကျင့်စဉ်ဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဝိဇ္ဇာ အားကြီးတဲ့ သူမိုက်တွေကတော့ ကျေးဇူးရှင်ကို မရှိမသေ ပြုမူပြောဆိုတတ်တယ်၊ ကျေးဇူးကန်းတတ်တယ်၊ မိဘက ပြုဘူးတဲ့ကျေးဇူးကို ဖျောက်ဖျက်ပြီး ပြောတတ်တယ်၊ ဆရာသမားက ပြုဘူးတဲ့ကျေးဇူးကို ဖျောက်ဖျက်ပြီး ပြောတတ်တယ်၊ မိတ်ဆွေများက ကူညီစောင့်ရှောက်ဘူးတဲ့ ကျေးဇူးကို ဖျောက်ဖျက်ပြီး ပြောတတ်တယ်၊ တချို့ကတော့ အဲဒီလို ကျေးဇူးမတင်ရုံတွင် မဟုတ်သေးဘူး၊ ကျေးဇူးရှင်ကို အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင်လဲ ပြုတတ်တယ်၊ အဲဒီလိုပြောတာ ပြုတာတွေက မက္ခ–ပါဘဲ။

ရှားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်

ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဒုလ္လဘာ–တဲ့၊ လောကမှာ ရခဲတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ရှားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ၂–ဦး ရှိတယ် တဲ့။ ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ဆိုယင်၊ ယော စ ပုဗ္ဗကာရီ၊ ယော စ ကတညူ ကတဝေဒီ။ ယော စ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပုဗ္ဗကာရီ၊ သူ့အကျိုးကို လက်ဦးပြုလေ့ရှိ၏။ သော စ ဒုလ္လဘော၊ ထိုသို့သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ ရခဲ၏။ မိမိအကျိုးကို ဘာမျှ မဆောင်ရွက်ဘူးသေးတဲ့ သူ၏ အကျိုးစီးပွါးကို လက်ဦးစပြီး ဆောင်ရွက်တယ်၊ တဖက်သားပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ တုံ့ပြန်မည့် အကျိုးကျေးဇူးကို မြော်လင့်ခြင်းမရှိဘဲ မေတ္တာကရုဏာ စေတနာသန့်သန့်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တယ်၊ မိဘများက သားငယ်သမီးငယ်ကလေးများ၏ အကျိုးကိုဆောင်ရွက်တာမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီလို လက်ဦးစပြီး ကျေးဇူးပြုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရှားတယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့–

ယော စ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ကတညူ–သူပြုဘူးသောကျေးဇူးကို စိတ်ဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍။ ကတဝေဒီ၊ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် တုံ့ပြန်လျက် ထင်ရှားသိလေ့ရှိ၏။ သော စ ဒုလ္လဘော၊ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ ရခဲတယ်တဲ့။ ကတ–သူပြုဘူးသော ကျေးဇူးကို+ညူ–သိလေ့ရှိတယ်၊ ကတညူ–သူတပါးက မေတ္တာ ကရုဏာ စေတနာသန့်သန့်နဲ့ ကူညီဆောင်ရွက်ဘူးတာ ကျေးဇူးပြုဘူးတာကို ကျေးဇူးတုံ့မပြန်နိုင်သေးတောင်မှ သူ့ကျေးဇူး ရှိပါပေတယ်လို့ စိတ်ဖြင့် သိနေတဲ့သူ–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံး အဲဒီက တညူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလောက်တော့ ဖြစ်အောင်သတိပြုရမယ်။ စွမ်းနိုင်သေးယင်တော့ ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်နိုင်တဲ့ ကတဝေဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်အောင်လဲ ကြိုးစားရမယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် သူ့ကျေးဇူးရှိကြောင်း နှုတ်ဖြင့်လဲ ထုတ်ဖော်ပြောနိုင်ရမယ်၊ ကျေးဇူးရှိသူအား အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြောဆိုပြုလုပ်နေတာကို ကြားရတွေ့ရလျှင် ကျေးဇူးရှင်ဘက်ကကာကွယ်ပြောဆိုနိုင်ရမယ်၊ ကျေးဇူးရှိသူ၏အကျိုးကို နှုတ်ဖြင့်ပြောဆိုပြီးတော့လဲ ဆောင်ရွက်နိုင်ရမယ်၊ ကိုယ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ပြီးတော့လဲ ဆောင်ရွက်နိုင်ရမယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ပြီး သူ့ကျေးဇူးရှိကြောင်း ထင်ရှားစေလျက် သိတဲ့သူကို ကတဝေဒီပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်တယ်။ အဲဒီကတဝေဒီပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရှားတယ်တဲ့။ ရှားတယ်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ ဆိုတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ရှိတော့ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ပေါပေါများများကြီး မဟုတ်ဘူး၊ နည်းတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။

လောကမှာ ရှားတာနဲ့ ပေါတာ ၂–မျိုးရှိတယ်၊ ပေါတာက အဖိုးမတန်ဘူး၊ မြေမှုန့်တွေ ကျောက်ခဲတွေ သဲတွေ မြက်ပင် အမှိုက်ပင်တွေ–ဒီလိုဟာတွေက ပေါတယ်၊ ဘယ်မှာမဆို ရနိုင်တယ်၊ အဲဒီအပေါစားတွေက အဖိုးမတန်ဘူး။ ရွှေ ငွေ ကျောက် ပတ္တမြားတွေ စားသောက်ဖွယ် အသီးအနှံပင်တွေ ဒီလိုဟာတွေက ရှားတယ်၊ ရှားတဲ့အတွက် ရခဲတယ်၊ ရခဲယင် အဖိုးတန်တယ်၊ ရခဲလေလေ အဖိုးတန်လေလေဘဲ၊ စိန်တို့ ကျောက် ပတ္တမြားတို့ ဆိုတာတွေဟာ အလွန်ရှားလို့ အလွန်ရခဲတဲ့ အတွက် သောင်းနဲ့ သိန်းနဲ့ချီပြီး အဖိုးတန်နေတာဘဲ။ အဲဒါလိုဘဲ သူ့ကျေးဇူးသိတတ်တဲ့လူကလဲ ရှားတယ် ရခဲတယ်ဆိုတော့ အဲဒီလိုလူက မြင့်မြတ်တာ အဖိုးတန်တာဘဲ၊ သူ့ကျေးဇူး မသိတဲ့သူ ကျေးဇူးကန်းတဲ့သူတွေကတော့ အပေါစားတွေ ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် အဖိုးမတန်ဘူးပေါ့။ အဲဒီတော့ မိမိတို့ကိုယ်ကို အဖိုးမတန်တဲ့ အပေါစားမျိုးမဖြစ်ရအောင် အဖိုးတန်တဲ့ အမြင့်အမြတ် စားမျိုးဖြစ်ရအောင် သတိပြုကြရမယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သူ့ကျေးဇူးကို စိတ်ဖြင့်သိတတ်တဲ့

ကတည်းပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်အောင် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် သူ့ကျေးဇူးကို ထင်ရှားပေါ်စေလျက် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ဆပ်နိုင်တဲ့ ကတဝေဒီ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်အောင် သတိပြုသွားဘို့ပါဘဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ သူ့ကျေးဇူးသိပုံ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက ရာဓဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားအိုကြီးဟာ သူ့သားသျှီးတွေက ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိတဲ့အတွက် ခိုကိုးရာမဲ့ဖြစ်ပြီး ကျောင်းမှာ သံဃာဝေယျာဝစ္စကို ဆောင်ရွက်နေတယ်၊ ရဟန်းတော်များကလဲ သူ့ကို ချီးမြှောက်ကြပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူက အလွန်ကြီးအိုမင်းနေတဲ့အတွက် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာအဖြစ်နဲ့ တာဝန်ယူပြီး ရဟန်းပြုပေးဘို့ ကျတော့ အလိုမရှိကြဘူး၊ သူကလဲ ရဟန်းပြုခွင့်မရတဲ့အတွက် စိတ်ပင်ပန်းပြီး ပိန်ချုံးနေရှာသတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ရာဓပုဏ္ဏား၏ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်မည့် အကြောင်းကို မြင်တော်မူတဲ့ အတွက် သံဃာကို စည်းဝေးစေပြီးတော့ "ရာဓပုဏ္ဏား၏ ကျေးဇူးကို သိတဲ့သူ တစုံတယောက် ရှိပါသလား" လို့ မေးတော်မူတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက သူသိတဲ့အကြောင်း လျှောက်တယ်၊ သူသိပုံကတော့ တချိန်က ရာဇဂြိဟ်မြို့ထဲ ဆွမ်းခံကြွနေစဉ်မှာ ရာဓပုဏ္ဏားက ဆွမ်းတဇွန်း လောင်းလှူဘူးတဲ့ ကျေးဇူးကို သိတာပါဘဲတဲ့။ အဲဒီတော့ မြန်စွာ ဘုရားက "သာရိပုတ္တရာ၊ ဒီလို ကျေးဇူးပြုဘူးတဲ့သူကို ဆင်းရဲမှု လွတ်မြောက်အောင် ချီးမြှင့်ရန် မသင့်ပေဘူးလား"လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက "ကောင်းပါပြီဘုရား ရာဓကို ရှင်ရဟန်းပြုပေးပါ မည်"လို့ ဝန်ခံပြီး ရာဓပုဏ္ဏား ကြီးကို ရှင်ရဟန်းပြုပေးပါတယ်။ အရှင်ရာဓလဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အဆုံးအမကို ရိုသေစွာ လိုက်နာပြီး ကျင့်ကြံအားထုတ်တဲ့အတွက် ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာဘဲ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါတယ်။ နောက်တချိန်မှာ "ရာဓ ရဟန်းကြီး ဆိုဆုံးမလွယ်ရဲ့လား"လို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူတယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာက အလွန်ပင် ဆိုဆုံးမလွယ်တဲ့ အကြောင်း လျှောက်တယ်။ "ဒီလို ဆုံးမလွယ်တဲ့ တပည့်ကိုရလျှင် ဘယ်နှစ်ယောက် လက်ခံနိုင်မလဲ"လို့ မေးတော်မူတယ်။ များစွာကို လက်ခံနိုင်ကြောင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ပါသတဲ့။

အဲဒီအကြောင်းအရာထဲမှာ ဆွမ်းတဇွန်းမျှ လှူဘူးတဲ့ကျေးဇူးကို သိတော်မူတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ကျေးဇူးသိတတ်ပုံကို အတုယူစရာကောင်းတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရာဓရဟန်းကြီး၏ ဆိုဆုံးမလွယ်တဲ့ ဂုဏ်ကိုလဲ အတုယူစရာကောင်းတယ်။ အဲဒီမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ကျေးဇူးသိတတ်ခြင်းဟာ မကွ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာလို သူ့ကျေးဇူးကိုသိပြီး မကွကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မကွ၊ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်လေ့ရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အမကွ၊ သူ့ကျေးဇူးကို မချေဖျက်ပဲ အမြဲသိတတ်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအထဲက ပဌမ တဝါရလောက်ပဲ အဓိဋ္ဌာန်ဆိုကြပါစို့။

(၂၆) သူများတွေက ကျေးဇူးကန်းကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သူ့ကျေးဇူးကို မမေ့ဘဲ အမြဲ
တမ်း သိနေမည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

၂၅။ ပဌာသ–ဂုဏ်ကြီးသူနှင့် ဖက်ပြိုင်ခြင်း

ကိုယ့်ထက် အလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုယ်နဲ့ဂုဏ်ရည်တူပြုပြီး မရိုမသေ ဖက်ပြိုင်ပြောဆို ပြုလုပ်တာကို ပဌာသ ခေါ်တယ်။ မနှိုင်းကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဂုဏ်ပြုတဲ့ သဘောပါဘဲ၊ အဲဒါလဲ အပြစ်ကြီးတယ်၊ ကိုယ်က စာမတတ်ပဲနဲ့ တကယ်စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေနဲ့ တန်းတူထားပြီး မရိုမသေပြောတာလဲ ရှိတယ်၊ ဒီဆရာတော်ကြီးလဲ ငါတို့လိုပါဘဲ မှားတာ မသိတာ ရှိသေးတာပါဘဲ၊ စသည်ဖြင့် မိမိဂုဏ်ကို မြှင့်ပြီး ပြောတာမျိုးပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်က သီလနှင့် မပြည့်စုံပါဘဲနဲ့ တကယ်သီလနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ မထေရ်ကြီးတွေနဲ့ တန်းတူလုပ်ပြီး ဂုဏ်ပြိုင်ပြောဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ ကိုယ်က သုတမရှိပါဘဲနဲ့ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တန်းတူလုပ်ပြီး ဂုဏ်ပြိုင်ပြောဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ ကိုယ်ကဘာဝနာအလုပ်ကို ကောင်းကောင်း အားမထုတ်ဘူးပါဘဲနဲ့ ဘာဝနာအလုပ်ကို ကောင်းကောင်းအားထုတ်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တန်းတူလုပ်ပြီး ဂုဏ်ပြိုင်ပြောဆိုတာလဲ ရှိတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ မကြာမီကမှ သင်္ကန်းဝတ်လာတဲ့ အချို့သော ဝုမ္မုပဇ္ဈဓိတကိုယ်တော်ကြီးတွေက စာပေကျမ်းဂန်တက် ဆရာတော်တွေကို သူတို့နှင့် တန်းတူထားပြီး ဖက်ပြိုင်တတ်တယ်။ သီလ သမာဓိ ပညာနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ဆရာတော်တွေကိုလဲ သူတို့နှင့် တန်းတူထားပြီး ဖက်ပြိုင်တတ်တယ်၊ တကယ့်ဆရာတော်ကြီးတွေက မှားနေသယောင်ယောင်၊ စာပေတွေကဘဲ မှားနေသယောင်ယောင်၊ သူတို့ တွေ့တာ သိတာ ပြောဟောတာကမှ မှန်သယောင်ယောင် ဒီအထိတောင် အချို့က ဂုဏ်ပြိုင်ပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ သုတနည်းတဲ့လူတွေကလဲ အဲဒီလိုပြောတာကို အဟုတ်တကယ် ထင်နေတတ်ကြတယ်၊ ကိုယ်တော်ကြီးတွေရဲ့ ပဌာသကိုအကြောင်းပြုပြီး အကုသိုလ်တွေ ပွါးကြတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီပဌာသကလဲ အပြစ်ကြီးပါတယ်။ ဒီပဌာသကိုပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပဌာသီ၊ မြင့်မြတ်တဲ့သူကို တန်းတူအောက်ချ ဂုဏ်ပြိုင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အပဌာသီ၊ မြင့်မြတ်သူနှင့် ဖက်ပြိုင်ကင်းပ ရှိသေကြကုန်သည်။ ဘဝိသာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအထဲက ငါးဝါရထဲက တဝါရကိုဘဲ အဓိဋ္ဌာန်ဆိုကြပါစို့။

(၂၇) သူများတွေက မြင့်မြတ်သူကို ဖက်ပြိုင်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဖက်ပြိုင်ကင်းပ
လေးစား ရှိသေကြမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

ဒီကနေ့ဟောလာခဲ့တာဟာ "ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်၊ ကောဓ, ပနာဟ၊ မက္ခ, ပဌာ" ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အရ ကိလေသာ (၅) ပါးပြီးသွားပြီ၊ အဲဒီ (၇) ပါးထဲမှာ ထိနမိဒ္ဓနှင့် ဥဒ္ဓစ္စကို အရဟတ္တမဂ်ရောက်မှ အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်တယ်၊ ကောဓနှင့် ဥပနာဟကိုတော့ အနာဂါမိမဂ်ရောက်ယင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်တယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် မက္ခ, ပဌာသတို့ကိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ယင် အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအရိယာမဂ်တွေရောက်အောင် အားထုတ်ပြီး ပယ်ကြဘို့ ပါဘဲ။ ဒီအထဲမှာ သောတပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်တဲ့တရားတွေဟာ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ အပါယဂမနီယကိလေသာတွေဘဲ။ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံး ဝိစိကိစ္ဆာနဲ့ မက္ခ, ပဌာသဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ဖို့ရာ အထူးသဖြင့် အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီအရေးကြီးတဲ့ကိလေသာတွေ လုံးဝကင်းအောင် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။ ဣသာကိုတော့ နောက်အပိုင်းကျမှ ထည့်သွင်းပြမယ်။ ဒီကနေ့ တရားသိမ်းကြစို့။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျနော်တို့ ပြုစုပွါးများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်။ပ။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသောသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာ ကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် နဝမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

ဒသမပိုင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ်၊ ဗြာသိုလဆုတ် (၈) ရက်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှုသန္ဓေ

ဒီကနေ့ ၁၃၃၂–ခု ပြာသိုလဆုတ် (၈) ရက်နေ့ဖြစ်တယ်၊ လဆုတ် (၈) ရက်မှာ အခါတိုင်းတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဦးသံဝရ ဟောနေကျပါဘဲ၊ ဒီကနေ့တော့ ဦးသံဝရက နယ်ထွက်ပြီး တရားဟောနေတယ်၊ သလ္လေခသုတ်တရားကိုလဲ နောက်နှစ်သီတင်းလောက်နဲ့ ပြီးစေချင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ ဘုန်းကြီးဘဲ ဟောရတယ်၊ နဝမပိုင်းက ပဌာဝသအထိ အပြီးသတ်ထားခဲ့ပြီ၊ ဒီကနေ့ ဒသမပိုင်းမှာ အစုံ အစုံ ကိလေသာ ဆယ်ပါးထဲက "ဣဿာ မစ္ဆေ၊ သာဌေ, မာယာ၊ အတိမာ, ထမ္ဘ" ဆိုတဲ့ အကြွင်းအကျန် ၆–ပါးကို ဟောရမယ်။

၂၈။ ဣဿာ–မနာလိုခြင်း

ဣဿာဆိုတာ ကိုယ့်ထက်သာတာကို မနာလိုတဲ့ သဘောပါဘဲ။ သူတပါးက ကိုယ့်ထက် ကြီးပွါးတာ ချမ်းသာတာ ပြည့်စုံတာကို အလိုမရှိဘူး၊ ပစ္စည်းဥစ္စာဘက်ကဖြစ်စေ၊ အပေါင်းအသင်း အခြွေအရံဘက်ကဖြစ်စေ၊ အရုပ်အဆင်းဘက်ကဖြစ်စေ၊ အသိအလိမ္မာဘက်က ဖြစ်စေ၊ အတတ်ပညာဘက်က ဖြစ်စေ၊ ကိုယ့်ထက်သာတယ်ဆိုတာကို အလိုမရှိဘူး၊ မမြင်ချင်ဘူး၊ မကြားချင်ဘူး။ အထူးအားဖြင့် ကိုယ်နဲ့ဘဝတူ လုပ်ငန်းတူ ဂုဏ်ရည်တူလဲ ဖြစ်မယ်၊ ကိုယ်မချစ်တဲ့သူလဲ ဖြစ်မယ်ဆိုယင် အဲဒီလိုလူ ပြည့်စုံကြီးပွါးတာကို သာပြီးမနာလိုဖြစ်တတ်တယ်။ လူငယ်လူငယ်ချင်း၊ လူကြီးလူကြီးချင်း၊ ယောကျ်ားယောကျ်ားချင်း၊ မိန်းမမိန်းမချင်း၊ ကျောင်းသားကျောင်းသားချင်း၊ ဆရာဆရာချင်း၊ အလုပ်သမား အလုပ်သမားချင်း၊ ရဟန်း ရဟန်းချင်း ကိုယ့်ထက်သာတယ်ဆိုယင် မနာလို ဖြစ်တတ်တယ်။

ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများကြွယ်ဝတဲ့သူတွေကို ပစ္စည်းမရှိတဲ့သူ အချို့က မနာလိုဖြစ်တတ်တယ်၊ တောရွာတွေမှာဆိုယင် သူ့လယ်ယာနဲ့သူ အလုပ်အကိုင် အဆင်ပြေနေတဲ့လူကိုလဲ အဆင်မပြေတဲ့သူအချို့က မနာလိုဖြစ်တတ်တယ်၊ ရာထူး အဆင့်အတန်း တိုးတက်တဲ့သူကို အဆင့်အတန်း မတိုးတက်နိုင်တဲ့သူ အချို့က မနာလိုဖြစ်တတ်တယ်၊ ဘုန်းကံကြီးတဲ့သူကို ဘုန်းကံနည်းတဲ့သူ အချို့က မနာလိုဖြစ်တတ်တယ်၊ အဟောအပြောကောင်းတဲ့သူကို အဟောအပြောညံ့တဲ့သူအချို့က မနာလိုဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် မနာလိုဖြစ်တတ်ပုံတွေကတော့ အင်မတန် များပါတယ်။

သေသေချာချာ စိစစ်ကြည့်ယင် သူတပါးကို မနာလိုဖြစ်တာဟာ ဘာမှ မစားရမသုံးရဘဲနဲ့ သက်သက် အကုသိုလ်ပွါးနေတာပါပဲ။ မနာလိုဖြစ်တယ်ဆိုယင် စိတ်ထဲမှာလဲ မချမ်းမသာ ဖြစ်သေးတယ်၊ ဒါကြောင့် မနာလိုတဲ့သဘောဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆင်းရဲအောင်လုပ်နေတာနဲ့ တူတာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ "အဲဒီ မနာလိုမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်ငရဲသို့လဲ ကျရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာယင်လဲ အခြွေအရံ အပေါင်းအဖော်နည်းတဲ့သူ ဖြစ်နေတတ်တယ်" ဆိုတဲ့ အကြောင်း စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြထားပါတယ်။ အဲဒီမနာလိုမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကတော့ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄–ပါး ထဲက မုဒိတာဆိုတဲ့ တရားပါဘဲ။ မုဒိတာဆိုတာကတော့ သူတပါး ကြီးပွါးချမ်းသာတာကို အလိုရှိတယ်၊ ကြီးပွါးချမ်းသာ တာကို မြင်ရ ကြားရ သိရလို့ရှိယင် ကြီးပွါးမြဲ ကြီးပွါးကြပါစေ၊ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာကြပါစေလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ဝမ်းမြောက်တယ်။ အဲဒီ မုဒိတာကတော့ တကယ်ကောင်းတဲ့ တရားဘဲ၊ သူများ ကြီးပွါးချမ်းသာတာကို တွေ့ရတာနဲ့ သူက ဝမ်းမြောက်ပြီး ပီတိတွေ ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီတော့ မုဒိတာဖြစ်တဲ့လူမှာလဲ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာနေတယ်၊ အလွန်ကြည်လင်အေးချမ်းတဲ့ တရားဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ "သူများကြီးပွါးချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက်ကြည်သာတဲ့ ကောင်းမှုကြောင့် နတ်ရွာသုဂတိလဲ ရောက်နိုင်တယ်၊ လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာယင်လဲ အခြွေအရံတွေ ပေါများပြီး (မဟေသက္ခ) တန်ခိုးကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်တတ်တယ်" ဆိုတဲ့အကြောင်း စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာဘဲ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ် "မနာလိုမှာ၊ ခြွေရံကွာ၊ ကြည်သာခြွေရံ စည်" တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂၈) မနာလိုမှာ၊ ခြွေရံကွာ၊ ကြည်သာ ခြွေရံစည်။ (ဆို)

ဗြဟ္မစိုရ်တရား ပွါးများပုံထဲမှာ "သဗ္ဗေ သတ္တာ–အားလုံးသတ္တဝါတွေ၊ အဝေရာ ဟောန္တု–ရန်ကင်းကြပါစေ၊အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု–စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ အနီဃာ ဟောန္တု–ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု–ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာနှင့် မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ" ဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်းပွါးများပုံက မေတ္တာကို ပွါးပုံဘဲ။ "ဒုက္ခာ မုစ္စန္တု–တွေ့ကြုံနေရသော ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ" ဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်း ပွါးများပုံကတော့ ကရုဏာကိုပွါးပုံဘဲ။ "ယထာလဒ္ဓ သမ္ပတ္တိတော–ရထားမြဲဖြစ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာမှ၊ မာဝိ ဂစ္ဆန္တု–မကင်းကွာကြဘဲ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာကြပါစေ" ဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်းပွါးများပုံကတော့ မုဒိတာကို ပွါးပုံဘဲ။ ယခု အဲဒီ ပွါးနည်းဖြင့် မုဒိတာ ပွါးကြဦးစို့။

အားလုံးသတ္တဝါတွေ ရပြီးသောစည်းစိမ်ချမ်းသာမှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိဘဲ ပြည့်စုံမြဲ ပြည့်စုံကြပါစေ၊ ကြီးပွါးမြဲ ကြီးပွါးကြပါစေ၊ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာကြပါစေ။

အဲဒါဟာ–ပိုက်ဆံ တစ်ပြားမှ မကုန်ဘဲနဲ့ ကုသိုလ်တွေ ပွါးနေတာ၊ သိပ်နေရာကျတာ။ ဒီကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ရွာ သုဂတိလဲရောက်နိုင်တယ်၊ နောက်လိုက်အခွေအရံတွေများတဲ့ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ သူများကောင်းစားတာကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာကတော့ မစားရမသုံးရဘဲနဲ့ အလကားအကုသိုလ်တွေ ပွါးနေတာ၊ အဲဒီအကုသိုလ်ကြောင့် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ငရဲလဲကျတတ်တယ်၊ နောက်လိုက်အခွေအရံမရှိတဲ့ လူဆင်းရဲလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဣဿာကိုပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဣဿုကီ၊ သူများကောင်းစားတာကို မနာလိုကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အနိဿုကီ၊ မနာလိုမှု ကင်းကွာလျက် ကြည်သာဝမ်းမြောက်နိုင် ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါကတော့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ငါးဝါရလုံးဘဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြရမယ်။

(၂၈) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မနာလိုကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကြည်သာရွှင်ပျ ဝမ်းမြောက်ကြမည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မနာလိုမှုလမ်းဆိုးကို ဝမ်းမြောက်ကြည်သာ မုဒိတာလမ်းကောင်းဖြင့် ရောင်လွှဲမည်၊ မုဒိတာလမ်းကောင်းဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မနာလိုမှု ကိလေသာမီးကို မုဒိတာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အထူးသတိပြုစရာကတော့ ကုသိုလ်ကိစ္စပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွေမှာ၊ တရားဟောရာ တရားကျင့်ရာ တွေမှာ အဲဒီမနာလိုမှု ဣဿာတရားဆိုးမဖြစ်အောင် အထူးသတိဆောင်ကြဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။ သူများကုသိုလ်ပြုတာ, သူများဆောင်ရွက်နိုင်တာ, သူများအဟောအပြောကောင်းတာ, သူများတရားကျင့်မှု တိုးတက်နေတာ ဒီလိုဟာတွေကို မနာလိုဖြစ်နေယင် "ကုသိုလ်တစ်ပဲ ငရဲတစ်ပိသာ" ဆိုသလိုဖြစ်နေမှာ စိုးရိမ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ရေးနှင့်စပ်ဆိုင်ရာမှာ ဣဿာမဖြစ်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဣဿာအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ။ မစ္ဆရိယအကြောင်း ဟောကြစို့။

၂၉။ မစ္ဆရိယ–ဝန်တိုခြင်း

မစ္ဆရိယ–ဝန်တိုခြင်းဆိုတာ မိမိပိုင်တဲ့ပစ္စည်းကို သူတပါးနှင့် မစပ်ဆိုင်စေလိုတဲ့အတွက် လျှို့ဝှက်သိမ်းပိုက်ထားလိုတဲ့ သဘောပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ "အတ္တနော သမ္ပတ္တိနိဂုဟနလက္ခဏံ–မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ထားခြင်းသဘောလက္ခဏာရှိတယ်"လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ သူတပါးအား ပေးကမ်းဘို့မဆိုထားနဲ့ သူတပါးမြင်မှာ သိမှာတောင် အလိုမရှိဘဲ လျှို့ဝှက်ထားလိုတဲ့ သဘောဟာ မစ္ဆရိယ–ဝန်တိုခြင်းဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မစ္ဆရိယအားကြီးတဲ့သူက သူ့မှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းကို သူများမြင်သွားမှာကိုတောင် အလိုမရှိဘူး။ ဘုရားလက်ထက်တော်က မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏ဖခင် သူဌေးကြီးဟာ အသည်းအသန် မမာနေတဲ့အခါ သူ့အိမ်ထဲကို လူမမာ မေးလာတဲ့ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတွေက သူ့အိမ်တွင်းပစ္စည်းတွေကို မြင်သွားမှာစိုးလို့ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီကို အိမ်ပြင်ဘက်ထုတ်ထားတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝန်တိုနမြောလွန်းအားကြီးလို့ သူ့ပစ္စည်းတွေကို လျှို့ဝှက်တဲ့သဘောပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို အိမ်အပြင်ထုတ်ထားတဲ့အတွက် သေခါနီးဆဲဆဲကာလမှာ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီအိမ်ရှေ့ကြွလာတဲ့အခါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီက မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ပြီး ကုသိုလ်ဖြစ်ပွါးစေခွင့် ရသွားတယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ကြောင့် မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ သေဆုံးတဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကိုရောက်ရတယ်၊အဲဒီကနောက် မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏ဘခင် သူဌေးကြီးဟာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏ သင်းချိုင်းကိုသွားပြီး ငိုနေရာမှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီနတ်သားက လာရောက်ပြီး သတိပေး ပြောကြားတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်ပြီး ပြဿနာမေးတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက ပြဿနာဖြေကြားပြီး တရားဟောတယ်၊ အဲဒီတရားကိုနာပြီး သူဌေးကြီးရော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီနတ်သားရော သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်သွားတယ်လို့ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

မဒ္ဓရိယကောသိယဝတ္ထု

နောက်ပြီးတော့ ဝန်တိုပုံမှာ စံတင်လောက်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ခုကတော့ ကောသိယသူဌေးရဲ့ ဝတ္ထုပါဘဲ။ ကပ်စေးနဲ့ ဝန်တိုလွန်းအားကြီးတဲ့အတွက် သူ့ကို မဒ္ဓရိယကောသိယလို့ ခေါ်ကြတယ်။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် မဝေးလှတဲ့ သက္ခရဆိုတဲ့ နိဂုံးရွာကြီးမှာ နေတယ်၊ ပစ္စည်းကတော့ ကုဋေပေါင်းလေးဆယ် ကြွယ်ဝတယ်၊ ဒါပေမဲ့ နှမြောလွန်းလို့ ဆီတစက်မျှတောင် မပေးမလျှာ်ဘူးဘူးတဲ့၊ ကိုယ်တိုင်လဲ မသုံးစွဲရက်ဘူးတဲ့။ တနေ့သောအခါ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဘုရင့်ထံ ခစားပြီးပြန်လာတဲ့အခါ ဆာလောင်နေတဲ့ လူတစ်ယောက် အိုးကင်းကြော်မုံ့ကို မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် စားနေတာကို မြင်ရတဲ့အတွက် သူလဲ စားချင်စိတ်ဖြစ်လာတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူက "အဲဒီမုံ့မျိုးကို စားချင်တယ်လို့ ပြောလိုက်ယင် သူ့အိမ်က လူများအတွက်ရော လုပ်ရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်ယင် နှမ်းဆန်ထောပတ် တင်လဲစသည်တွေ များစွာကုန်သွားလိမ့်မယ်"လို့ ဆင်ခြင်ပြီး နှမြောတဲ့အတွက် ဘယ်သူ့ကိုမှ မပြောဘဲ ကျိတ်ပြီးအောင့်နေသတဲ့၊ ကြာလေလေ စားချင်လေလေ ဖြစ်ပြီး တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ပိန်ချုံးကျသွားသတဲ့၊ နောက်ဆုံးမှာ အိပ်ရာထဲအိပ်နေရသတဲ့။

အဲဒီအခါ သူဌေးကတော်ကြီးက အနားကပ်ပြီး မေးတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲ ဘာအလိုရှိလို့လဲ အငယ်အနှောင်းများ အလိုရှိလို့လား စသည်ဖြင့် အတင်းအကြပ်မေးတဲ့အခါကျမှ အိုးကင်းကြော်မုံ့ စားချင်တဲ့အကြောင်းကို ပြောတယ်။ ဒီတော့ သူဌေးကတော်ကြီးက "အမယ်လေးတော် ဒီအိုးကင်းကြော်မုံ့ စားချင်တာများ ဒီလောက်အောင့်ထားရသလား၊ ရှင်က သူ့ဆင်းရဲမှတ်နေသလား၊ တရွာလုံးစားလောက်အောင် မုံ့ကြော်မယ်"လို့ လွှတ်ခနဲပြောလိုက်တော့ သူဌေးကြီးက "တခြားလူတွေအတွက် မလိုပါဘူး"လို့ ပြောတယ်၊ ဒီတော့ သူဌေးကတော်ကြီးက "တလမ်းလုံး တရပ်ကွက်လုံးအတွက် ကြော်မယ်၊ အိမ်းနီးချင်းများအတွက်ရော ကြော်မယ်၊ သားသမီးတွေအတွက်ပါ ကြော်မယ်"လို့ လျှောလျှောပြီး ပြောရတယ်၊ အဲဒါတွေကိုလဲ အကုန်ငြင်းပယ်လိုက်တာနဲ့ "ကိုင်းဒါဖြင့် ရှင်နှင့်ကျမ နှစ်ယောက်အတွက်ပဲ ကြော်မယ်"လို့ ပြောပြန်တော့လဲ "သင့်အတွက် မလိုပါဘူး" လို့ ပြောပြန်သတဲ့။ နှမြောလိုက်ပုံကတော့ သူ့ဇနီးတောင် မကျွေးချင်ဘူး၊ နယ်ပယ်ကုန်ရောပါဘဲ။

ဒါကြောင့်သူဌေးကတော်ကြီးက သူဌေးကြီးတယောက်စာဘဲ ကြော်ဘို့ ပြုပြင်ရတယ်၊ ကြော်တဲ့အခါလဲ သူများမြင်ယင် တောင်းရမ်းမှာ ပေးရမှာ စိုးရိမ်လို့ ခုနစ်ထပ်ရှိတဲ့ တိုက်၏ အထက်ဆုံးအထပ်မှာ သူတို့ ဇနီး ခင်ပွန်း ၂-ယောက်တည်း တက်ပြီး ကြော်နေကြတယ်၊ တံခါးအဆင့်ဆင့်တွေလဲ ပိတ်ပြီး ဂလန့်ထိုးတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက မဒ္ဓရိယကောသိယသူဌေးနှင့် သူဌေးကတော်တို့၏ သောတာပန်ဖြစ်နိုင်မည့်အကြောင်းကိုမြင်တော်မူတဲ့အတွက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ကို မုံ့အလှူခံ စေလွှတ်တော်မူလိုက်တယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်လဲ မြတ်စွာဘုရား၏အမိန့်တော်ကိုနာခံပြီး တန်ခိုးဖြင့် အဲဒီသူဌေးအိမ်ကိုကြွသွာတယ်။ သူတို့ မုံ့ကြော်နေတဲ့ ပြူတင်းပေါက်အနီး ကောင်းကင်မှာ ရပ်တော်မူနေတယ်။ သူဌေးကြီးက အရှင်မောဂ္ဂလာန်ကို မြင်လိုက်တာနဲ့ စိတ်ထဲမှာ အများကြီး ထိခိုက်တုန်လှုပ်သွားတယ်၊ ဒီလိုအလှူခံတွေ မမြင်ရအောင်လို့ ဘုံခုနစ်ဆင့်မှာတက်ပြီး မုံ့ကြော်နေရာ ဒီကိုယ်တော်ဟာ ဘယ်ကများ ရောက်လာပါလိမ့်မတုံးလို့ စဉ်းစားပြီးတော့ "အရှင်ဘုရားဟာ၊ ကောင်းကင်မှာရပ်နေရုံနဲ့ ရမှာမဟုတ်ဘူး၊ စကြံ်သွားပြတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူး"လို့ ပြောလိုက်တယ်။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က ကောင်းကင်မှာ စကြံ်ကြွနေတယ်။ ကောင်းကင်မှာ တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်နေတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပြန်တယ်။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က ကောင်းကင်မှာ တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်နေတယ်။ ပြူတင်းပေါက်တံခါးခုံပေါ်မှာတည်နေတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပြန်တယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က တံခါးခုံပေါ်မှာတည်နေတယ်။ အခိုးလွှတ်ပြတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပြန်တယ်၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်ကတန်ခိုးဖြင့် အခိုးတွေကိုလွှတ်လိုက်တယ်၊ တိုက်ပြသာဒ်ကြီးတခုလုံး အခိုးတွေပြည့်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ "မီးလျှံလွှတ်ပြတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူး" လို့တော့ မဆိုဝံ့ဘူးတဲ့။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒီလို ဆိုလိုက်လို့ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က မီးလျှံတွေလွှတ်လိုက်ယင် သူ့ပြသာဒ်ကြီး မီးလောင်သွားမှာ စိုးလို့ပါဘဲ-တဲ့။

အဲဒီအခါ "ဒီရဟန်းဟာ အလွန်တွယ်ကပ်နေတာဘဲ၊ မရယင် သွားမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မုံ့တခုတော့ လှူမှာဘဲ"လို့ စဉ်းစားပြီး မုံ့ငယ်ငယ်ကလေးတခုကို အကြော်ခိုင်းတယ်၊ သူဌေးကတော်ကလဲ မုံ့မှုန့်နဲနဲကလေးထည့်ပြီး ကြော်တယ်။ မုံ့က အိုးကင်းပြည့်နေအောင် အကြီးကြီးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကိုမြင်ရတော့ မုံ့မှုန့်အထည့်များလို့ မုံ့ကြီးသွားတယ်ထင်ပြီးတော့ သူဌေးကြီးက သူကိုယ်တိုင် ယောက်မအဖျားနဲ့ နဲနဲကလေးကော်ပြီး ထည့်လိုက်တယ်၊ အဲဒါက သာပြီး ကြီးနေပြန်တယ်၊ အဲဒီလိုဘဲ ထည့်တိုင်းထည့်တိုင်း မုံ့က သာသာပြီးကြီးကြီးနေတော့ စိတ်ကုန်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် "မုံ့တခု လှူလိုက်ပါတော့ကွယ်"လို့ သူဌေးကြီးကပြောတယ်၊ သူဌေးကတော်က မုံ့တောင်းထဲက မုံ့တခုကို ယူလိုက်တဲ့အခါ မုံ့တွေက အကုန်လုံး တွဲကပ်နေကြတယ်၊ ခွါလို့ ခွဲလို့ မရနိုင်ဘဲ ရှိနေတယ်၊ ဒီတော့ သေဌေးကြီးက သူကိုယ်တိုင် ဆွဲခွါတယ်၊ သူလဲ မခွါနိုင်ဘူး၊ ဒါနဲ့ သူတို့ နှစ်ယောက် တယောက်တဖက်စီကိုင်ပြီး ဆွဲခွါကြတယ်၊ လွန်ဆွဲသလို အကြိတ်အနယ် ဆွဲခွါကြပေမဲ့ မုံ့တွေက မကွဲဘဲ တွဲလျက်ပဲရှိနေတယ်၊ ကြာတော့ ကိုယ်ကပင်ပန်းပြီး ချွေးတွေတောင် ထွက်ကုန်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီအခါ စားချင်စိတ်လဲ

ကုန်သွားတာနဲ့ မုံ့တွေကို အကုန်လုံးအလျှုခိုင်းတယ်၊ သူဌေးကတော်က အရှင်မောဂ္ဂလာန်ထံချဉ်းကပ်ပြီး မုံ့တွေကို လှူလိုက်တယ်။

အဲဒီအခါ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က ဒါနစသောကုသိုလ်အကျိုးကိုဖော်ပြပြီး တရားဟောတော့ သေဌေးကြီးက သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပြီး သူ့အိမ်မှာဘဲ ဘုဉ်းပေးဘို့လျှောက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်က ရဟန်းငါးရာနှင့်တကွ ဒီမုံ့ကို ဘုဉ်းပေးဘို့ စောင့်နေတယ်၊ သဘောတူလို့ရှိယင် သင်တို့ကိုလဲ ငါဆောင်သွားမယ်လို့ ပြောပြီး ၄၅–ယူဇနာဝေးကွာသော သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က တန်ခိုးဖြင့် ခေါ်ဆောင်သွားတယ်၊ ဆောင်သွားပုံကတော့ အဲဒီအိမ်၏ လှေကားရင်းလွန်တာနဲ့ ဇေတဝန်ကျောင်းတံခါးမုခ် ရောက်ပါသတဲ့။ အဲဒီရောက်တော့ သူဌေးကြီးက အလျှုရေကပ်တယ်၊ သူဌေးကတော်ကြီးက မုံ့လိုက်ကပ်တယ်၊ တဖန်သေဌေးကြီးက မုံ့နှင့်ရောပြီး ဘုဉ်းပေးဘို့ နွားနို့ ထောပတ် ဟူးရည် သကြား စသည်တို့ကို လိုက်ကပ်တယ်၊ မူလက တယောက်စာမျှပင် ဖြစ်သော်လဲ တန်ခိုးတော်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ရဟန်းငါးရာ ဘုဉ်းပေးလောက်သည့်ပြင် သူဌေးကြီးတို့ ဇနီးခင်ပွန်းစားလို့လဲ မကုန်သေးသောကြောင့် သူတောင်းစားတို့အား ပေးပြီးသော်လဲ မကုန်သေးဘဲ ရှိနေပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ဇေတဝန်ကျောင်း တံခါးဝအနီးရှိ ချိုင့်ထဲမှာ သွန်ပစ်ကြရပါသတဲ့။ အဲဒီလို မုံ့များကို ဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက အနုမောဒနာတရားကို ဟောတော်မူတယ်၊ အဲဒီ တရားကို နာပြီး သူဌေးကြီးနှင့် သူဌေးကတော်ကြီး နှစ်ဦးလုံး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားကြပါသတဲ့။

မဒ္ဓရိယ၏ ရသ

ယခုပြောခဲ့တဲ့ မဒ္ဓရိယကောသိယ၏ဝတ္ထုဖြင့် မဒ္ဓရိယခေါ်တဲ့ဝန်တိုခြင်းဟာ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းကိုနှမြောသဖြင့် လျှို့ဝှက်ခြင်းသဘောရှိကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီ မဒ္ဓရိယဟာ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း သူတပါးနှင့် စပ်ဆိုင်မယ်ဆိုလျှင် စိတ်ဆင်းရဲစေခြင်း သည်းမခံနိုင်စေခြင်း ကိစ္စရှိပါတယ်–တဲ့။ မဒ္ဓရိယအားကြီးတဲ့ သူဟာ ကိုယ့်ပစ္စည်းကို သူများကိုင်မယ် ယူမယ်ဆိုယင် သည်းမခံနိုင်ဘူး၊ "ဇနီးခင်ပွန်းဆိုလို့ရှိယင် အခြားသူ အနီးအပါးကပ်တာ ကြည့်ရှုတာတောင် မကြိုက်တတ်ဘူး၊ အခြားသူနှင့် ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် စကားပြောတာကို တွေ့ရယင် သည်းမခံနိုင်ဘူး၊ စိတ်ဆင်းရဲများစွာ ဖြစ်တတ်တယ်" ဆိုတာ စာပေအရအားဖြင့်ရင်း၊ လောကမျက်မြင်အရအားဖြင့်ရင်း ထင်ရှားပါတယ်။

မပေးတို့င်းလဲ မဒ္ဓရိယမဟုတ်

သို့ပေမဲ့ ပစ္စည်းကို မပေးမလျှုတိုင်းလဲ မဒ္ဓရိယလို့ မဆိုရဘူး၊ ပေးလျှုနိုင်လောက်ပါလျက် ပေးလျှုသင့်ပါလျက် မပေးမလျှုနိုင်ယင်သာ မဒ္ဓရိယလို့ ဆိုရတယ်။ ဥပမာ–သီတင်းသီလနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေကိုသာ လျှုဘို့ရည်မှန်းထားတဲ့ ပစ္စည်းကို သီတင်းသီလမဲ့တဲ့သူကို မပေးမလျှုနိုင်တာဟာ မဒ္ဓရိယ မဟုတ်ပေဘူး၊ အမြဲသုံးစွဲနေရလို့ မရှိမဖြစ်တဲ့ ပစ္စည်းကိုမလျှုနိုင်တာလဲ မဒ္ဓရိယမဟုတ်ပေဘူး၊ အရှင်ဥဒါယီက ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမထံမှ ဝတ်နေတဲ့သင်းပိုင်ကို တောင်းတဲ့အခါ ထေရီမက မလျှုနိုင်ဘူးလို့ငြင်းတယ်၊ အဲဒါဟာ မလျှုသင့်တဲ့ပစ္စည်းမို့ ငြင်းတာဘဲ၊ ဝန်တိုလို့ နှမြောလို့ ငြင်းတာမဟုတ်ပေဘူး။ ထို့အတူ မထိုက်တန်တဲ့ပစ္စည်းကို တောင်းတဲ့သူအား မပေးမလျှုတာလဲ မဒ္ဓရိယ မဟုတ်ပေဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အလွန်ခင်မင်မြတ်နိုးနေတဲ့ ပစ္စည်းကို မပေးမလျှုနိုင်တာလဲ မဒ္ဓရိယမဟုတ်ပေဘူး၊ တပ်မက်ခင်မင်တဲ့ လောဘကြောင့်သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။

ဝန်တို့ခြင်း၏အပြစ်နှင့် ဝန်မတို့ခြင်း၏အကျိုး

ပေးလျှုနိုင်လောက်တဲ့ပစ္စည်းကို မပေးမလျှုရက်ပဲဖြစ်နေတာကတော့ မဒ္ဓရိယဘဲ၊ တချို့က ပေါများပြည့်စုံနေပါလျက်နဲ့ ပေးကမ်းလျှုဒါန်းခြင်း မရှိဘူး၊ ရသမျှကို သိမ်းသာသိမ်းထုပ်ထားတယ်၊ ကိုယ့်အိမ်သူ အိမ်သားတွေတောင် မပေးချင်ဘူး၊ ကိုယ်တိုင်တောင် မသုံးရက်ဘူး၊ သူများတွေ ပေးကမ်းလျှုဒါန်းတာကိုလဲ ပိတ်ပင်တားမြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို ဝန်တိုတာက တော့အပြစ်ကြီးတယ်၊ "နောင်သံသရာဘဝအတွက် အားကိုးရာမဲ့ဖြစ်ပြီး အပါယ်ငရဲကျရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်လာယင်လဲ ပစ္စည်းဥစ္စာမဲ့ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တတ်တယ်" ဆိုတဲ့အကြောင်းကို စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြထားပါတယ်။ ဝန်တိုခြင်းမရှိဘဲ ပေးလျှုတတ်တဲ့သူကတော့ နတ်ရွာသုဂတိရောက်တတ်ကြောင်း၊ လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာယင်လဲ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများ ကြွယ်ဝတတ်ကြောင်းကိုလဲ အဲဒီသုတ်မှာ ဟောပြထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "မပေးလျှုက၊ မွဲပြာကျ၊ လျှုမှ ပေါများသည်" လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂၉) မပေးလျှုက၊ မွဲပြာကျ၊ လျှုမှ ပေါများသည်။ (ဆို)

တောဒေယျ ပုဏ္ဏားအကြောင်း

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်ဆိုတာ တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီး၏သား သုဘလုလင်ကမေးလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေရှင်းဟောကြားထားတဲ့သုတ်ပါဘဲ။ တောဒေယျဆိုတာ ပသေနဒိကောသလမင်းက အပိုင်စားပေးထားတဲ့ တုဒိရွာစား ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးဖြစ်တယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာကတော့ ၈၇–ကုဋေ ကြွယ်ဝတယ်၊ (ပရမမဒ္ဓရီ) အလွန် ဝန်တိုနှမြောတယ်၊ သူ့အိမ်သူ အိမ်သားတွေကို သူက ဒီလို ဆုံးမသင်ကြားပါသတဲ့။

အဠနာနံ ခယံ ဒိသွာ၊ ဝမ္မိကာနဠ သဠ္ဍယံ။
မရုနဠ သမာဟာရံ၊ ပဏ္ဍိတော ဃရ မာဝသေ–တဲ့။

အဠနာနံ၊ မျက်စဉ်းကျောက်တို့၏။ ခယံ၊ သွေးတိုင်း ကုန်ကုန်သွားခြင်းကို ၎င်း။ ဝမ္မိကာနံ၊ တောင်ပို့တို့၏။ သဠ္ဍယံ စ၊ တနေ့ထက်တနေ့ တချိန်ထက်တချိန် တိုးပွါးလာခြင်းကိုဌင်း။ မရုနံ၊ ပျားတို့၏။ သမာဟာရံ စ၊ စုဆောင်းပုံကိုဌင်း။။ ဒိသွာ၊ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍။ ပဏ္ဍိတော၊ ရှေးနောက်မြော်သိ ပညာရှိသည်။ ဃရံ အာဝသေ၊ အိမ်ကို အုပ်စိုးနေရာ၏–တဲ့။

ကုလားထုံးစံအရ မျက်စဉ်းကျောက်ညိုကို သွေးပြီး မျက်ခွံကို ကွင်းရတယ်၊ မျက်ကွင်းညိုကလေး ဖြစ်အောင် လုပ်တာပါဘဲ၊ အဲဒီလို မျက်စဉ်းကျောက်ကိုသွေးရာမှာ တကြိမ်တကြိမ်အတွက်ဆိုယင် မျက်စဉ်းကျောက်မှာပွန်းပြီး ကုန်ကုန်သွားတာဟာ ဘာမှမပြောလောက်ပါဘူး၊ နဲနဲကလေးပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ သွေးဖန်များတော့ မျက်စဉ်းကျောက်ဟာ အကုန်လုံးကုန်သွားတယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ သုံးစွဲပေးလျှုလို့ရှိယင် နဲနဲနဲနဲချင်းပေမဲ့ ကြာယင် အများကြီးကုန်သွားနိုင်တယ်၊ ရှိစုမ့ဲစု အကုန်လုံးလဲ ကုန်သွားနိုင်တယ်ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ပြီး အသုံးအစွဲ ချွေတာရမယ်၊ မပေးမကမ်းရဘူးလို့ ပဌမအပိုဒ်က ဆိုလိုပါတယ်။ လောက စီးပွါးရေးမျက်စိနဲ့ကြည့်ယင် အဲဒါသဘာဝကျတယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ယခု အသင့်အတင့် ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံနေတဲ့ သူတွေကို စိစစ်ကြည့်ယင် အသုံးအဖြုန်းနဲတဲ့သူတွေဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်၊ ပစ္စည်းမဲ့ ဆင်းရဲတဲ့သူတွေကို စိစစ်ကြည့်ယင်လဲ–စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ သုံးဖြုန်းတဲ့အတွက်ဖြစ်ကြောင်း တော်တော်များများ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဗမာပြည်မှာ ရှင်ပြုတို့ မင်္ဂလာဆောင်တို့ ဒီလိုကိစ္စတွေကို ခမ်းခမ်းနားနား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပြုကြတဲ့ အလေ့အထရှိတယ်၊ ပြည့်စုံ ကြွယ်ဝတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်ကတော့ ဘာမှ ပြောစရာမရှိပါဘူး၊ ပြုသင့်တယ်လို့ ဆိုရမှာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်မှာမရှိဘဲနဲ့ သူများထံမှာချေးငှားပြီး ပကာသနလုပ်ကြတာတွေကတော့ ပျက်စီးဘို့ရာဖြစ်နေတာဘဲ။ တချို့တောရွာက လူတွေဟာ ငွေသုံးလေးရာလောက်အခြေတည်ပြီး တထောင်ကျော်နှစ်ထောင်ကျော် ရှင်ပြုအလှူပွဲကြီးလုပ်တယ်၊ ပွဲပြီးတဲ့အခါ တထောင်ကျော်လောက် အကြွေးတင်နေတယ်၊ အဲဒီအကြွေးတွေအတွက် လှည်း, နွားစသည်တွေပြုတ်ကုန်တယ်၊ ရှေးကဆိုယင်တော့ လယ်ယာတွေလဲ ပြုတ်ကုန်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ တောရွာတွေမှာ ဘုန်းကြီးပျံကိစ္စတွေဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ ဘုရားပွဲကိစ္စတွေဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလိုပွဲတွေအတွက်လဲ မလွဲမရှောင်သာ အလှူငွေထည့်ကြရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ စေတနာကလဲ ထက်သန်လှမယ် မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အကျိုးမများဘဲနဲ့ စီးပွါးပျက်ဖို့ အကြောင်းတွေ ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုဘွယ်ရာ ရှိပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ကုသိုလ်ရေးဘက်ကနေကြည့်ယင်တော့ ပေးလှူသင့်တာတွေလဲရှိပါတယ်။ မိမိ၏လက်ရှိ ပစ္စည်းကို လေးပုံပုံပြီး တပုံကိုသုံးရမယ်၊ ၂–ပုံဖြင့် စီးပွါးရေးအလုပ်ကို လုပ်ရမယ်၊ ကျန်တဲ့တပုံကို လိုရမယ်ရ သိမ်းထားရမယ်ဆိုတဲ့ ရှေးခေတ်ကပညာရှိတို့၏ ဩဝါဒအတိုင်းဖြစ်စေ၊ ယခုခေတ်အလိုက် သင့်လျော်တဲ့ အချိုးအစားဖြင့်ဖြစ်စေ သုံးစွဲရမယ်၊ အဲဒီ သုံးစွဲတဲ့ အဖို့ထဲမှာ ခွဲထွက်ပြီးပေးလှူသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ပေးလှူရမယ်။ မလွဲမကင်းသာပြုရတဲ့ သားရှင်ပြုမျိုးဆိုယင် မိမိတတ်နိုင်သမျှနဲ့ ဆောင်ရွက်လိုက်ယင်လဲ ရှင်ပြုကုသိုလ် ပြီးမြောက်နိုင်ပါတယ်၊ အကျဉ်းဆုံးအားဖြင့်ဆိုယင် သင်္ကန်း, သပိတ်, ဆွမ်းတအုပ်လောက်နဲ့ ကျောင်းသွားပြီး ရှင်ပြုလိုက်ယင် စင်စင်ကြယ်ကြယ် ရှင်ပြုအလှူကုသိုလ် ဖြစ်နိုင်တာပါဘဲ။ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင်တော့ သူ့အင်အားရှိသလောက် စေတနာ ထက်သန်သလောက် ချုပ်ပြီး အကြီးအကျယ် အလှူပွဲကြီးလဲ လုပ်သင့်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် အဲဒီအလှူကုသိုလ်ဟာ သံသရာတလျှောက်လုံးမှာ လိုက်ပါပြီး ချမ်းသာစေမည့် ကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ ထို့အတူ တတ်နိုင်ယင်တော့ မိမိအင်အားရှိသလောက်ချင့်ချိန်ပြီး အခါအားလျော်စွာ ပေးကမ်းလှူဒါန်ခြင်းတွေလဲ ပြုသင့်တာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီးရဲ့ အလိုကတော့ ပေးကမ်းခြင်းကို လုံးဝမပြုရဘူး၊ ပေးယင် ပစ္စည်းကုန်ရုံဘဲ–လို့ယူဆပြီး ဩဝါဒပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဩဝါဒကတော့ ကုသိုလ်ရေးကို လုံးဝပိတ်ပင်တဲ့အတွက် မသင့်လျော်တဲ့ ဩဝါဒသာ ဖြစ်တယ်–လို့ ဆိုရမှာဘဲ။

ခြ, တောင်ပို့ တိုးတက်ပုံ, ပျားတို့၏ ပျားရည်စုဆောင်းပုံတွေကတော့ နဲနဲများများ ရသမျှစုဆောင်းရမယ်၊ ကြာယင် များစွာသော ပစ္စည်းအစုအပုံကြီး ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကတော့ ပစ္စည်းစုရေး သက်သက်ဖြစ်တဲ့အတွက် နည်းယူစရာပါဘဲ။

တောဒေယျပုဏ္ဏားကြီးဟာ အဲဒီလို ဩဝါဒပေးပြီးတော့ သူကိုယ်တိုင်လဲ ဆွမ်းတဇွန်းမှလျှုခြင်းမရှိဘဲ ပစ္စည်းဥစ္စာမှာ တပ်မက်ပြီးသေသွားတဲ့အခါ သူ့အိမ်မှာဘဲ ခွေးဖြစ်ရှာတယ်။ သုဘလုလင်က အဲဒီခွေးကို အလွန်ချစ်မြတ်နိုးတယ်၊ သူစားတဲ့

ထမင်းကိုကျွေးတယ်၊ အိပ်ရာကောင်းပေါ်မှာ ပွေ့တင်ပြီးသိပ်တယ်။ တနေ့သောအခါမှာ သုဘလုလင် သရဏဂုံသီလ၌ တည်မည့်အကြောင်းကို မြင်တော်မူတာနဲ့ မြတ်စွာဘုရားက သုဘလုလင်၏အိမ်ကို ကြွတော်မူတယ်၊ အဲဒီခွေးက–ဟောင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားဆီလာတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက "ဟဲ့–တောဒေယျ နင်ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက ငါ့ကို မရိုမသေပြောဆိုတဲ့ အတွက်ခွေးဖြစ်နေရတယ်၊ ယခုအခါ ငါ့ကို ဟောင်ပြန်ပြီ၊ ဒါကြောင့် နင် အဝီစိငရဲကို ရောက်လိမ့်မယ်–လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ အဲဒီတော့ ခွေးက "ရဟန်းဂေါတမ ငါ့အကြောင်း သိသကိုး"လို့ နှလုံးသွင်းပြီး စိတ်ညစ်တာနဲ့ မီးဖိုပြာပုံထဲမှာ သွားပြီး အိပ်နေတယ်၊ သူ့ကို ဘယ်သူမှ အိပ်ရာကောင်းပေါ်တင်လို့ မရဘူး။ သုဘလုလင်က အပြင်မှပြန်လာတဲ့အခါ သူ့ခွေးအကြောင်း မေးကြည့်တော့ အကြောင်းအလုံးစုံကို ပြောကြားကြတယ်။ အဲဒီတော့ သုဘလုလင်က ငါ့ဖခင်ဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည် ရောက်သွားတာဘဲ၊ ရဟန်းဂေါတမက "ငါ့ဖခင်ကို ခွေးဖြစ်တဲ့အနေနဲ့ ပြောသွားတယ်၊ သူဟာ နှုတ်တက်ရာရာပြောချင်တာကို ပြောသွားတာဘဲ"လို့ ဆင်ခြင်ပြီး စိတ်ဆိုးတယ်။ ဘုရားလက်ထက် ပုဏ္ဏားတွေက သူတို့ ပုဏ္ဏားတွေသေယင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်တယ်–လို့ချည်း ယုံကြည် ယူဆကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဖခင်အမည်နဲ့ ခွေးကို ပြောတာ အကြောင်း ပြုပြီး သူက စိတ်ဆိုးတယ်။

အဲဒီလို စိတ်ဆိုးပြီး မြတ်စွာဘုရားကို မုသာဝါဒဖြင့် စွပ်စွဲမယ်–လို့ ဘုရားထံ သွားပြီးမေးတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သူ့ဖခင်ခွေးဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောပြီးတော့ သက်သေသာဓက ခိုင်လုံစေရန် "သင့်ဖခင်က မပြောခဲ့တဲ့ဥစ္စာ ရှိသလား"လို့ မေးတော်မူတယ်။ တသိန်းစီထိုက်တန်တဲ့ ရွှေပန်းကုံး, ရွှေခြေနင်း, ရွှေခွက်နှင့် ငွေတသိန်းဆိုတဲ့ ဒီ ပစ္စည်း ၄–ရပ်ကို မပြောခဲ့ကြောင်း လျှောက်တယ်။ ဒါဖြင့် သင်အိမ်ပြန်သွား၊ သင့်ခွေးကို နို့ထမင်းကျွေးပြီး အိပ်ပျော်လုနီးဖြစ်နေတဲ့ အခါမှာ မေးကြည့်လေ၊ အဲဒီပစ္စည်းတွေထားတဲ့နေရာကို ခွေးကပြလိမ့်မယ်–လို့ မိန့်တော်မူလိုက်တယ်။ သုဘလုလင်လဲ မြတ်စွာဘုရား အမိန့်ရှိလိုက်တဲ့အတိုင်း ခွေးကိုကျွေးပြီး အိပ်ရာပေါ်မှာ တင်သိပ်တယ်၊ အိပ်ပျော်လုနီးဖြစ်နေတဲ့အခါ ခွေးကိုမေးတယ်။ဒီတော့ "ခွေးက ငါ့အကြောင်း အကုန်သိကုန်ပြီ" လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ အူပြီး ငိုရင်း ဥစ္စာထားတဲ့နေရာကို လက်နဲ့ယက်ပြီး ပြတယ်။

ပြဿနာ ၁၄–၃

အဲဒီတော့မှ သုဘလုလင်က မြတ်စွာဘုရားကို အလုံးစုံ သိတော်မူတဲ့ဘုရားဘဲ–လို့ ယုံကြည်သဒ္ဓါဖြစ်ပြီး ပြဿနာ ၁၄–ခုကို မေးလျှောက်တယ်။ လူလူချင်း တူပါလျက်တချို့က အသက်တိုတယ်၊ တချို့က အသက်ရှည်တယ်၊ တချို့က အနာများတယ်၊ တချို့က ကျန်းမာတယ်၊ တချို့က အရုပ်ဆိုးတယ်၊ တချို့က အဆင်းလှတယ်၊ တချို့က အခြွေအရံနည်းတယ်၊ တချို့က အခြွေအရံများတယ်၊ တချို့က ပစ္စည်းမရှိဘူး၊ တချို့က ပစ္စည်းပေါများတယ်၊ တချို့က အမျိုးညံ့တယ်၊ တချို့က အမျိုးမြတ်တယ်၊ တချို့က ပညာမရှိဘူး၊ တချို့က ပညာကြီးတယ်၊ အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဒီလို ကွဲပြားနေကြရပါသလဲ –လို့ ပြဿနာ ၇–စုံ ၁၄–ခုကို မေးလျှောက်တယ်။

အဲဒီပြဿနာ ၁၄–ခုကို မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းလင်းဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအဖြေ ၁၄–ခုထဲက အသက်တိုရှည် ကွဲပြားကြောင်းကို ဒုတိယပိုင်းမှာ ပြခဲ့ပြီ၊ အနာများနည်းအကြောင်းကို ပဌမပိုင်းမှာ ပြခဲ့ပြီ၊ အဆင်းလှမလှအကြောင်းကို နဝမပိုင်းမှ ပြခဲ့ပြီ၊ အခြွေအရံနည်းများအကြောင်းကို ယခု ဒသမပိုင်းအစနားက ပြခဲ့ပြီ၊ ဥစ္စာမွဲများ အကြောင်းကိုတော့ ယခု ပြောဆဲဘဲ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၂၉) မပေးလျှက၊ မွဲပြာကျ၊ လျှမ္ပေါများသည်။ (ဆို)

ပစ္စည်းဥစ္စာတွေရှိပါလျက်နဲ့ ဝန်တိုနှမြောပြီး ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းကို မပြုယင် ဒါနကုသိုလ် မဖြစ်ဘူး၊ ကုသိုလ်က တော့ မပြုဘဲရပ်ထားယင် ဖြစ်တယ်၊ အကုသိုလ်ကတော့ ရပ်ထားလို့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ အကုသိုလ်တွေကတော့ အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နေမှာဘဲ၊ လိုချင်စရာကိုတွေ့ယင် လိုချင်တပ်မက်တဲ့ လောဘဖြစ်မှာဘဲ၊ သူတပါးပစ္စည်းကို ကိုယ့်ပစ္စည်းဖြစ် စေချင်တဲ့ အဘိဇ္ဈာလဲ ဖြစ်နိုင်တာဘဲ၊ ခိုးဝှက်လုယက်မှု လိမ်လည်မှုလဲ ဖြစ်နိုင်တာဘဲ၊ မုန်းစရာကိုတွေ့ယင် ဒေါသဖြစ်မှာဘဲ၊ ညှဉ်းဆဲလို သေစေလိုတဲ့ ဒေါသလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်တောင်မရှိတဲ့သူမှာ အဲဒီအကုသိုလ်တွေက သေတဲ့အခါ ငရဲကို ဆောင်သွားလိမ့်မယ်၊ ငရဲကို မရောက်အောင် ကယ်တင်မည့်ကုသိုလ်က သူ့မှာမရှိတဲ့အတွက် ဘာမှ အားကိုးစရာမရှိဘဲ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေမရှိတဲ့သူကို ရန်သူက နှိပ်စက်လျှင် ကယ်မည့်သူ မရှိသလိုပါဘဲ။ အဲဒီ ဒါန ကုသိုလ်မရှိတဲ့ သူဟာ ငရဲမှ လွတ်လို့ ကုသိုလ်ကံတခုခုကြောင့် လူဖြစ်လာပြန်ယင်လဲ စားသုံးစရာ ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိဘဲ၊ မွဲပြာ ကျနေတတ်ပါတယ်တဲ့။

ဝန်တိုခြင်းမရှိဘဲ မိမိသုံးဘို့ စားဘို့ထဲမှ ခွဲထုတ်ပြီး ပေးကမ်းလှူဒါန်းတဲ့ သူမှာတော့ သေတဲ့အခါ နတ်ပြည်ကို ရောက်နိုင်တယ်၊ အကုသိုလ်အတော်အတန်ရှိနေပေမဲ့ ဒါနကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်ကို ရောက်နိုင်တယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် ရာဇဝတ်မှုအတော် အတန်ရှိနေပေမယ်–လို့ မျက်နှာကြီး ဖြစ်တဲ့သူမှာ အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်တတ် သလိုပါဘဲ။ အဲဒီဒါန ကုသိုလ်ရှိတဲ့သူဟာ လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာယင်လဲ ဒါနကုသိုလ်၏အစွမ်းကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများတတ်ပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် ဝန်တိုနှမြောခြင်းဆိုတဲ့ မစ္ဆရိယကိုပယ်ပြီးတော့ မိမိတို့၏ အခြေအနေအရ ဒါနကုသိုလ်ကို တတ်နိုင်သမျှ ပြုကြရမယ်။

ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗမာပြည်သူပြည်သားတွေအတွက်ကတော့ တိုက်တွန်းစရာတောင် မလိုပါဘူး၊ လျှုဒါန်းပေးကမ်းမှုဘက်က အင်မတန်ရက်ရောကြပါတယ်၊ ဒီသာသနာ့ရိပ်သာက ကိုယ်တော်တွေ သုံးဆယ်ကျော် လေးဆယ်ကျော် အစဉ်အတန်းနဲ့ ဆွမ်းခံကြွကြတယ်၊ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဆွမ်းတွေဟင်းတွေ ပြည့်စုံရုံမကဘဲ ပိုလျှံနေအောင်တောင် လောင်းကြလျှုကြတာဘဲ။ ဆန်ဝယ်မရလောက်နီးပါးရှားတဲ့ အချိန်တုန်းကလဲ တော်တော်ပြည့်စုံအောင် ဆွမ်းလောင်းနိုင်ကြသေးတာဘဲ၊ အဲဒီလိုလျှုကြတဲ့သူတွေဟာ အများအားဖြင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့သူတွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ စေတနာသဒ္ဓါက ထက်သန်ကြတဲ့အတွက် ဆွမ်းလောင်းစရာကို ရအောင်ရှာကြံပြီး လျှုနိုင်ကြပေတာဘဲ၊ နောင်သံသရာ တလျှောက်လုံး ကြီးပွါးချမ်းသာသွားကြမည့်သူတွေပါဘဲ။ တချို့က ဆွမ်းပင်ကပ်ခြင်း ပေးလျှုခြင်းတွေကို ခဏခဏပြုလုပ်နေကြလို့ ဘုန်းကြီးတို့က တားမြစ်တောင်မှ ထားရသေးတယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မြန်မာပြည်သူ ပြည်သားတွေကိုတော့ ဒါနနှင့်စပ်ပြီး အထူးတိုက်တွန်းစရာ မလိုပါဘူး။

မစ္ဆရိယငါးပါး

မစ္ဆရိယ–ဝန်တိုခြင်းကို အဘိဓမ္မာဒေသနာမှာ ငါးမျိုးခွဲခြားပြီး ပြထားတယ်၊ အဲဒီငါးပါးကို အတိုချုပ် မှတ်ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ်တခု စီထားတယ်၊ "အာဝါ, ကုလ၊ လာဘ်, ဝဏ္ဏ၊ ဓမ္မ ဝန်တိုငါး" တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အာဝါ, ကုလ၊ လာဘ်, ဝဏ္ဏ၊ ဓမ္မ ဝန်တိုငါး။ (ဆို)

(၁) အာဝါသမစ္ဆရိယ

အာဝါသ–ကို အာဝါ–လို့ အတိုချုပ်ပြဆိုထားတယ်၊ အဲဒီ အာဝါသ–နဲ့ မစ္ဆရိယ တွဲလိုက်တော့ အာဝါသမစ္ဆရိယဖြစ်တယ်၊ ကျောင်းအဆောက်အဦးနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုခြင်းလို့ဆိုလိုတယ်။ ဒီမစ္ဆရိယငါးပါးကတော့ ရဟန်းတော်များကို ပဓာနပြုပြီး ဟောထားတဲ့ ဝန်တိုမှုတွေဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရဟန်းများနှင့်ပိုပြီး သက်ဆိုင်တယ်၊ လူများနဲ့တော့ အတော်အသင့်လောက်သာ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဝါသမစ္ဆရိယဆိုတာ သံဃာ့အာရာမ် ကျောင်းတိုက်ကြီးဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီကျောင်းတိုက်ကြီးထဲက သီးသန့် အရံအတားနှင့် တည်ရှိတဲ့ ပရိဝုဏ်ခေါ်တဲ့ ကျောင်းတခုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သို့မဟုတ် သီးသန့်ကျောင်းတခုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီလို ကျောင်းများမှာ သီလနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းကောင်းများကို မနေစေလိုတဲ့ ဝန်တိုမှုပါဘဲ၊ ကျောင်းဆိုတာလဲ ရှေးတုန်းက သံဃာအားလျှုထားတဲ့ သံဃိကကျောင်းဘဲများပါတယ်၊ သံဃိကကျောင်းဆိုတာ အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာလာသမျှ ရဟန်းသံဃာတွေနဲ့ဆိုင်ပါတယ်၊ ဝါစဉ်အလိုက် နေရာပေးရပါတယ်၊ အဲဒီလိုကျောင်းမှာ နေရာမပေးလိုဘဲ ဝန်တိုတာဟာ အာဝါသမစ္ဆရိယပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အကျင့်သီလ မကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ငြင်းခုံတတ် ရန်ဖြစ်တတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်များကို မနေစေလိုတာကတော့ မစ္ဆရိယမဟုတ်ဘူး၊ ရဟန်းကောင်းများကို မနေစေလိုတာကမှ မစ္ဆရိယမည်တယ်။ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းဆိုယင်တော့ သိပ်အရေးမကြီးလှပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းလဲ ရှိမယ်၊ နေမည့်ရဟန်းကလဲ ပါသာဒိကဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံမယ်ဆိုယင် လက်ခံသင့်တာပါဘဲ၊ အကြောင်းမဲ့ လက်မခံလိုယင်တော့ မစ္ဆရိယလို့ဆိုရမှာဘဲ၊ လူများမှာလဲအပြစ်မရှိတဲ့ လူကောင်းဆိုယင်၊ နေရာကလဲ နေသာထိုင်သာရှိယင် ခေတ္တခဏအနေနဲ့တော့ နေရာပေးသင့်တာပါဘဲ။

(၂) ကုလမစ္ဆရိယ

ကုလဆိုတာ ရဟန်းတော်တို့နှင့်စပ်ဆိုင်တဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေကိုဆိုတယ်၊ ကုလမစ္ဆရိယဆိုတာ အဲဒီဒကာဒကာမတွေနဲ့စပ်ပြီး ဝန်တိုတာပါဘဲ။ ရဟန်းများမှာ မိမိကို ကြည်ညိုကိုးကွယ်နေတဲ့ ဒကာ ဒကာမ တွေဆိုတာ အသီးအသီး ရှိကြတယ်၊ အဲဒီလို ဒကာ ဒကာမတွေကို အခြားရဟန်းနှင့် မဆက်ဆံစေချင်တဲ့သဘောဟာ တချို့မှာဖြစ်တတ်တယ်၊ တချို့က တခြားဘုန်းကြီးထံသွားမယ်ဆိုယင် တားမြစ်တောင် တားမြစ်တတ်သေးတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တားမြစ်သင့်လို့ တားမြစ်တာကတော့ အပြစ်မရှိပါဘူး၊ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုယင် သီလစသည်နှင့် မပြည့်စုံလို့ မကြည်ညိုထိုက် မချဉ်းကပ်ထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ထံ မသွားဘို့ ပြောတာကတော့ အပြစ် မရှိပါဘူး၊ မကောင်းမြစ်တားဆိုတဲ့ ဆရာသမားကျင့်ဝတ်ပါဘဲ။ အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘဲ ကြည်ညိုထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထံ မသွားရအောင်တားဖြစ်တာကတော့ မစ္ဆရိယကြောင့်ဘဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ တချို့အရပ်တွေမှာ သူ့ကျောင်းနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဒကာဒကာမ၊ ကိုယ့်ကျောင်းနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဒကာ ဒကာမ ဒီလို ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားတယ်၊ မဆိုင်တဲ့ကျောင်းကို အဝင်အထွက် ရှိမရှိ သိရအောင် စုံထောက်သဘောမျိုး ထားတာတောင် ရှိတယ်လို့ ကြားဘူးတယ်။

ရဟန်းဆိုတာ သံသာရဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္တာယဆိုပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာ သင်္ကန်းဝတ်ရဟန်းပြုလာခဲ့ကြတာချည်းပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒကာ ဒကာမတွေနဲ့စပ်ပြီး ဒီလိုဝန်တိုမှုကရှိနေတာဘဲ၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ယင် တော်တော်ကိုမသင့်လျော် တာပါဘဲ။ အထူးအားဖြင့် တရွာမှာ တကျောင်းနှစ်ကျောင်းစသည်ဖြင့် ဘုန်းကြီးကနည်းပြီး သြဇာရှိတဲ့အရပ်တွေမှာ ဒီကုလမဋ္ဌိရိယက သာပြီးဖြစ်တတ်တယ်။တခါက ဗန်းမော်နယ် တောရွာတခုက ဘုန်းကြီးတပါးထံမှ စာတစောင်ရောက်လာတယ်၊ သူ့စာထဲမှာ ဖော်ပြထားတာကတော့–သူနေထိုင်တဲ့ရွာမှာ သူ့ကျောင်းနဲ့တခြားကျောင်း ဒီလို ၂–ကျောင်းရှိပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီမှာ အခြားကျောင်းက ဒကာဒကာမတွေ ကိုယ့်ကျောင်း ဝင်ထွက်ကိုးကွယ်ခြင်းကို လက်မခံဘို့ သူတို့ကျောင်းဘုန်းကြီး ၂–ပါးလုံးက သဘောတူ ကတိကဝတ်ပြုလုပ်ထားကြပါတယ်တဲ့။ ယခုတော့ သူ့ဆီက တပည့် ဒကာဒကာမတွေ တချို့က အခြားကျောင်းကို ဝင်ထွက်ကိုးကွယ်နေကြတယ်၊ လှူဒါန်းနေကြတယ်၊ အဲဒီလို လှူဒါန်းတာတွေကို လက်ခံတဲ့အတွက် အခြားကျောင်းက ဘုန်းကြီးမှာ အဒိန္နာဒါန်အာပတ်အဖြစ် ထိုက်မထိုက် အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူပါတဲ့ သူ့စာက ဆိုပါတယ်။

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားကြည့်မိပါတယ်၊ သြော် ဒီကိုယ်တော်မှာ ကုလမဋ္ဌိရိယ အကြီးအကျယ် ဖြစ်နေရှာပြီ၊ သူ့အလိုက ကတိကဝတ်ပြုထားရုံနဲ့ သူ့ဆိုင်ရာ ဒကာ ဒကာမတွေရော လှူမည့်ပစ္စည်းတွေရော သူပိုင်တယ်လို့ အထင်လွဲနေရှာတာဘဲ၊ သူတို့က ဘယ်လိုကတိကဝတ်ပြုပြု ဒကာ ဒကာမတွေကိုလဲ သူတို့မပိုင်ပါဘူး၊ လှူမည့်ပစ္စည်းတွေလဲ သူတို့ မပိုင်ပါဘူး၊ ဒကာ ဒကာမတွေမှာ သူတို့သဘောအတိုင်း သူတို့ကြည်ညိုချင်ရာ ကြည်ညိုနိုင်တယ် သွားနိုင်တယ် လှူနိုင်တယ်။ ယခုမှ သာမဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလကလဲ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တာ၏ ဒကာ ဒကာမအချို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုပြီး ဘုရားသာသနာတော် ဝင်လာကြတာတွေ ရှိခဲ့တာဘဲ။ အမှန်ကတော့ ဒီကိုယ်တော်မှာ ရှိသင့်ရှိထိုက်တဲ့ ဆရာ၏ဂုဏ်ချို့ယွင်းနေလို့ သူ့ဒကာတွေက တခြားဘုန်းကြီးကျောင်း သွားကြတာ ဖြစ်မှာဘဲ။ ဆရာဆိုတာ အကျိုးမဲ့မှာ တားမြစ်ရတယ်၊ အကျိုးရှိတဲ့အမှုကို ညွှန်ကြားရတယ်၊ ဒကာဒကာမတွေ မကြားဘူးသေးတဲ့ တရားအသစ်ကိုလဲ ဟောရတယ်၊ ဟောဘူးတာကိုလဲ ပိုပြီးသိနားလည်အောင် ထပ်ပြီးဟောရတယ်၊ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုကိုလဲ ညွှန်ကြားရတယ်၊ ဒကာ ဒကာမတွေကို ချမ်းသာပါစေလို့ စိတ်ဖြင့်လဲ မေတ္တာပွါးရတယ်၊ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့်လဲ ဝိနည်းပြစ်မရှိတဲ့ကိစ္စကို မေတ္တာရေသွားပြီး ဆောင်ရွက်ရတယ်။ အဲဒီဆရာ့ကျင့်ဝတ်တွေ ပျက်လို့ သူ့ဒကာ ဒကာမတွေက တခြားသွားကြတာ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်လိမ့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ သင်္ဂဟတရား လေးပါးဆိုတာ ရှိတယ်၊ လူလူချင်းဆိုယင် ပေးကမ်းချီးမြှောက် ရမယ်တဲ့၊ ရဟန်းကတော့ လူများအားပစ္စည်းမပေးကောင်းဘူး၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုဘွယ် ချိုချိုသာသာပြောရမယ်တဲ့၊ အဲဒါကအရေးကြီးပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးက ဘုန်းကြီးမာန်နဲ့ ငေါက်ငန်းမာန်မဲပြီး ပြောတတ်တယ်။ သူ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက် ရမယ်တဲ့၊ ကလေးသူငယ်တွေ သင်ကြားပေးခြင်း တရားဟောပြောခြင်းစသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ဖို့ပါဘဲ၊ အဲဒီကျင့်ဝတ်ကလဲ အများအားဖြင့် လိုနေတတ်ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးဖြစ်ဖြစ်၊ လူဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်တာဝန် ချွတ်ယွင်း ပျက်ကွက်တာကိုတော့ မဆင်ခြင်ဘဲ ကိုယ့်ထံမလာတဲ့လူတွေရဲ့ အပြစ်ကိုချည်းကြည့်ရှုနေတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါက တော်တော်များနေကြတာဘဲ။ လူလူချင်းဆိုယင် သူတပါးကို အောက်မချဘဲ တန်းတူထားပြီး ပြောဆိုဆက်ဆံရမယ်တဲ့။ အဲဒီသင်္ဂဟတရား ၄–ပါးထဲက ချိုချိုသာသာ ပြောဆိုရမယ်၊ သူ့အကျိုးကျင့်ရမယ်ဆိုတဲ့ သင်္ဂဟတရား ၂–ပါး ချို့ယွင်းနေလို့ သူ့တပည့် ဒကာ ဒကာမတွေက တခြားကျောင်း ပြောင်းသွားကြဟန်တူတယ် စသည်ဖြင့် စဉ်းစားပြီးတော့ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေရော, ဆရာကျင့်ဝတ် သင်္ဂဟတရားများနှင့်ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ ညွှန်ကြားချက်ရောရေးပြီး ပြန်ကြားလိုက်ဖို့ ဦးဇနကအား ခိုင်းလိုက်ရပါတယ်။ ဦးဇနကကလဲ အပြည့်အစုံ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရေးပြီး ပြန်ကြားလိုက်တယ်။

အဲဒီအထဲမှာ တရားဟောဘို့ဆိုတာက ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပဲ၊ "ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြနိုင်၊ ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါငါး" ဆိုတဲ့လက်ာအရ ဆယ်ဝါပြည့်မှ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးလုပ်ရတယ်၊ ယခုကာလမှာတော့ တဝါနှစ်ဝါတောင်မရသေးတဲ့ တောထွက်ကိုယ်တော်ကြီးတွေက ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး လုပ်နေတာတွေ, ဆရာတော်ကြီးအခေါ်ခံနေတာတွေလဲ ရှိနေတာပါဘဲ။ ဘိက္ခုဝိဘင်း ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဆိုတဲ့ ဝိဘင်းနှစ်ခုကို တတ်သိနားလည်ရမယ်၊ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်နှင့် ပါစိတ်ပါဠိတော် ၂–အုပ်ကို တတ်သိနားလည်ဘို့ပါဘဲ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဒွေမာတိကာဆိုတဲ့ ပါတိမောက်ကို တတ်သိနားလည်ဘို့ နှုတ်တက်ဆောင်ထားဘို့ပါဘဲ၊ ယခုကာလမှာတော့ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် ၄–ပါးလောက်တောင် မသင်ကြား မလေ့လာဘူးတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီး ဆရာတော်ကြီးတွေ ဖြစ်နေတာတွေလဲ ရှိနေတာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂ ဆိုတဲ့ ခန္ဓကလာ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာပုဒ်တွေကိုလဲ တတ်သိနားလည်ရမယ်–တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ကံကြီကံငယ်ဆောင်ပုံတွေလဲ တတ်သိနားလည်ရမယ်–တဲ့။ အဲဒါတွေ နားမလည်ဘဲ ကျောင်းထိုင်နေယင်တော့ ရှင်ပြုရဟန်းခံမှစပြီး ဝိနည်းနှင့်မညီယင် ကံမအောင်ဘဲဖြစ်ပြီး သာသနာပျက်ဖို့ရာ အကြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးအင်္ဂါကတော့ နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ဟောနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းရှိရမယ်တဲ့။ အဲဒါက အလွန်ဘဲအရေးကြီးပါတယ်၊ လူတွေက ဘုန်းကြီးကို ဆရာတင်ပြီးကိုးကွယ်ကြတာဟာ နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းနှင့်စပ်ပြီး မိမိတို့ မသိနားမလည်တာကို သွန်သင်ညွှန်ကြာဘို့ ကိုးကွယ်ကြတာဘဲမဟုတ်လား၊ လူတွေမှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် တနေကုန်တနေခန်း အလုပ်လုပ်နေကြရတယ်၊ တရားကျမ်းဂန်တွေကို လေ့လာဘို့ အချိန်မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် မိမိအား ကိုးကွယ်ပေးလျှောနေကြတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေကို ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးက တရားကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဟောပြောညွှန်ကြားနိုင်ဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးလုပ်ယင် သရဏဂုံ သီလဆောက်တည်ပုံမှစပြီး မသိသေးတဲ့သူတွေသိအောင် ဟောပြရမယ်၊ ဥပုသ်စောင့်ပုံ ဟောပြရမယ်၊ ဒါနနှင့်စပ်ပြီးတော့လဲ ဟောပြရမယ်၊ အလိုရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဘာဝနာလုပ်ငန်းများကိုလဲ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဟောပြရမယ်။ အဲဒီလို ကိုယ့်ဘက်က တာဝန်ကျေဘို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီလို တာဝန်မကျေယင်တော့ တရားနာချင်တဲ့လူတွေက တရားဟောတတ်တဲ့ ဘုန်းကြီးများထံ ချဉ်းကပ်ကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ သူ့အကျိုးသူရှာတာဘဲ၊ ဆရာဘုန်းကြီးက ဝန်တိုစရာ မဟုတ်ပေဘူး၊ တရား အားထုတ်ချင်တဲ့လူတွေက ကမ္မဋ္ဌာန်တရား ဟောပြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ချဉ်းကပ်ကြလိမ့်မယ်၊ ဒါလဲ သူ့အကျိုးသူရှာတာဘဲ၊ ဝန်တိုစရာမဟုတ်ပေဘူး။ ဒါပေမဲ့ တချို့ တောရွာအရပ်တွေမှာ ဝိပဿနာတရားပွဲကို မသွားရအောင် ဒကာ ဒကာမတွေကို တားမြစ်တာလဲ ရှိသေးတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ ဝမ်းနည်းစရာပါဘဲ။ အဲဒီမှာ တချို့ဝိပဿာတရား ဆိုတာတွေက စာပေကျမ်းဂန်နှင့်မညီ ဘဲ စာလွတ် ပေလွတ်တရားတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် တားမြစ်တယ်ဆိုယင်တော့ အပြစ်မရှိပေဘူး၊ စာပေကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဟောတဲ့တရားကိုမနာဘို့ ပိတ်ပင်ယင်တော့ အလွန်ဘဲအပြစ်ကြီးပေလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီကုလမဏ္ဍရိယကို ရဟန်းများမှာ အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။ လူများမှာလဲ ကိုယ်နှင့်စပ်တဲ့လူတွေ အခြားသူနှင့် ရင်းနှီးခြင်း အလိုမရှိတာဟာ ဒီကုလမဏ္ဍရိယထဲမှာ ပါဝင်တယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ အဲဒါကလဲ ကိုယ့်အခြွေအရံ အပေါင်းအသင်းတွေ သူတပါး၏ အခြွေအရံအပေါင်းအသင်းဖြစ်သွားမှာကို မလိုလားတဲ့အနေအားဖြင့် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာလဲ မသင့်လျော်တဲ့သူနှင့်ပေါင်းပြီး အကျိုးမဲ့ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်လို့ မသင့်လျော်တဲ့သူနှင့် မနီးစပ်စေလိုတာကတော့ မဏ္ဍရိယ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်ထားပါဘဲ။

လောကမှာ အယူအဆအမျိုးမျိုး ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးနဲ့ ကိုယ်ကြိုက်ရာ ဟောပြောနေကြတာတွေက အများသားဘဲ၊ တချို့က မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်နှင့် ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောနေတာဘဲရှိတာဘဲ။ မြတ်စွာဘုရားက အကုသိုလ် ကိုပယ်ရမယ်၊ ကုသိုလ်ကို ပြုရမယ်၊ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကို ပွါးများအားထုတ်ရမယ်လို့ ဟောထားတယ်၊ တချို့က အဲဒါနဲ့ ပြောင်းပြန်ဟောနေတယ်၊ "သူတို့ဟောတဲ့အတိုင်းသိယင် ကိစ္စပြီးတယ်၊ ကုသိုလ်လဲ ပြုဘို့မလိုဘူး၊ အကုသိုလ်လဲ ရှောင်ဘို့မလိုဘူး၊ ဘာဝနာအလုပ်လဲ အားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး" လို့ ဟောနေကြတယ်။ တချို့က သူတို့ကိုယ်တိုင်က ရဟန္တာဖြစ်နေတဲ့အနေမျိုးနဲ့ ဝန်ခံပြီးတော့လဲ ဟောနေကြတယ်၊ သစ္စာ ၄–ပါးသိယင် ဗုဒ္ဓ–ဘုရားဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ဘုရားဖြစ်တဲ့ အနေနဲ့လဲ ဟောနေကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကလဲ ကင်းတာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို ဟောနေကြတာကို လက်ခံအားပေးနေတဲ့ သူတွေကလဲရှိနေတာဘဲ၊ တရားနဲ့စပ်ပြီး အဲဒီလောက်ထူတဲ့ နတ့ဲလူတွေကလဲရှိတာဘဲ။ အဲဒီလို တရားမဟုတ်တာတွေကို တရားကောင်းထင်ပြီး လိုက်နာနေကြတဲ့ သူတွေအတွက် စဉ်းစားကြည့်လိုက်ယင် အလွန်ဘဲ သနားစရာကောင်းပါတယ်၊ သူ့ခမျာတွေမှာ တရားလိုလားတဲ့ စိတ်ကောင်းရှိနေပါလျက် လမ်းမှားကို ရောက်သွားရှာကြတယ်။ "အဲဒီလို လမ်းမှားရောက်တာထက်တော့ တရားဘက်မလိုက်ပဲ သာမန် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အဖြစ်နဲ့ ရိုးရာအတိုင်းနေတာက ကောင်းသေးတယ်"လို့ ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားမိတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့က မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် တရားတော်ကို အရင်းခံပြီး ပါဠိအဋ္ဌကထာပိဋ္ဌကတ် ကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ ဝိပဿနာ အလုပ်တရားကို ဟောလာခဲ့တယ်။ ၁၃၀၀–ပြည့်နှစ်ကစပြီး ဟောလာခဲ့တာဟာ ယခု ၁၃၃၂–ခုဆိုတော့ ၃၂–နှစ်တောင် ရှိနေပါပြီ၊ အဲဒီ ၃၂–နှစ်အတွင်းမှာ ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း အားထုတ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဗမာပြည်တွင်ဘဲ ၆–သန်းလောက် ရှိနေပါပြီ၊ အဲဒီအထဲမှာ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရာပေါင်းများစွာ ပါပါတယ်၊ အဲဒီလို စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ အမှားအမှန်ကို ကောင်းကောင်းကြီး ဝေဘန်နိုင်ကြပါတယ်။ စာပင်မတတ်သော်လဲ ဘာဝနာအလုပ်ကို ထိထိမိမိအားထုတ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ထောင်သောင်းများစွာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်တွေ့ဖြင့် အသိရှင်းနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ အမှားအမှန်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ထူးခြားတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို တွေ့ဘူးတဲ့သူတွေဆိုယင်လဲ အမှားအမှန်ကို မှန်းဆနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဘယ်လိုဟောတဲ့တရားမဆို နာကြည့်ယင် အမှားအမှန်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ထဲ လာရောက်ပြီး တရားအားထုတ်ကြတယ်ဆိုတဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အများအားဖြင့် ဝိပဿနာမဂ်ဖိုလ် တရားကို တကယ်လိုလားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဘဲ။ အကယ်၍သာ ဘုန်းကြီးကခေါင်းဆောင်ပြီး သတိပဋ္ဌာန် လုပ်ငန်းတရားကို မဟောခဲ့လို့ရှိယင် အဲဒီလိုတရားလိုလားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက တချို့ တော်တော်များများဟာ နီးစပ်ရာတရားလုပ်ငန်းတွေထဲ ရောက်ကုန်ကြမှာဘဲ၊ အဲဒီအထဲမှာ တချို့က မဟုတ်မမှန်တဲ့နည်းလမ်းထဲလဲ ရောက်နေကြကောင်း ရောက်နေကြပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်ပုံတွေကို တွေးကြည့်လိုက်တော့ ဘုန်းကြီးတို့ နည်းမှန်လမ်းမှန်ကို ဟောကြားညွှန်ပြနေကြရတာဟာ အင်မတန်ဘဲ ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ထံက ကျကျနန အားထုတ်ထားတဲ့သူဟာ ဘယ်တရားမဆို သွားနာနိုင်ပါတယ်၊ မတားမြစ်ပါဘူး၊ သူတို့ကိုယ်တိုင်ဘဲ အများအမှန်ကို ဝေဘန်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။

ဘုန်းကြီးတို့အလုပ်ကတော့ ဒေသနာ တရားမှန်ကို သိအောင်၊ ကိုယ်တွေ့တရားမှန်ကို တွေ့အောင် ဟောကြားညွှန်ပြရတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ထံက နည်းယူသွားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ နည်းတူဘဲ တဆင့် ဟောကြားညွှန်ပြကြရတယ်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ တခါတရံတော့ သူတပါးတို့၏ နည်းမှားကိုလဲ ထုတ်ဖော်ပြီး ရှင်းလင်း ပြောပြရတယ်၊ အဲဒါကတော့ နည်းမှားလမ်းလွဲရောက် မသွားအောင်လို့ပါဘဲ၊ အဲဒီလိုပြောပြတာကတော့ မဏ္ဍရိယမဟုတ်ဘူး၊ မသိနားမလည်တဲ့သူတွေ အကျိုးမဲ့မဖြစ်

ရအောင်လို့ အသိပညာပေးတာဘဲ။ အဲဒါက တကယ့်ကို ဆောင်ရွက်ရမည့် ဆရာသမား၏ တာဝန်ဘဲ၊ မစ္ဆရိယနှင့် မဆိုင်ဘူး၊ တပည့်ပရိသတ် အခြွေအရံနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုတဲ့ ကုလမစ္ဆရိယဆိုတာကတော့ တပည့်ပရိသတ်၏အကျိုးကို ငဲ့ခြင်းမရှိဘဲ ကိုယ့်အကျိုးကိုသာ ငဲ့ပြီးဖြစ်တယ်၊ ကိုယ့်တပည့် အခြွေအရံပရိသတ်ကို သူများတပည့် အခြွေအရံပရိသတ် မဖြစ်စေလိုတဲ့ ဒီအကြောင်း သက်သက်ကြောင့်သာ ပြောဆိုလို့ရှိယင် ကုလမစ္ဆရိယနဲ့ ဆိုင်တယ်။ နည်းမှား တရားမှားတွေကို အမှန်ထင်ပြီး လက်ခံကျင့်သုံးသွားယင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ သဒ္ဓါ သီလ အစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ ရသင့်ပါလျက် မရဘဲ ဆုံးရှုံးသွားမှာစိုးလို့ သူများ၏ အမှားကို ထုတ်ဖော် ပြတာကတော့ ဆရာသမားတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပဲ။

(၃) လာဘမစ္ဆရိယ

နောက်ပြီးတော့ လာဘမစ္ဆရိယ ဆိုတာကတော့ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ လာဘ်လာဘပစ္စည်းနှင့်စပ်ပြီး သူတပါးအား မရစေချင်တဲ့သဘောပါဘဲ၊ ကိုယ်သာရချင်တယ်၊ သူများအား မရစေချင်ဘူး၊ ရထားပြီး ပစ္စည်းတွေကိုလဲ ကိုယ်သာသုံးချင်တယ်၊ သူတပါးကို မပေးကမ်း မမျှတချင်ဘူး၊ အဲဒီလို ဝန်တိုတာဟာ လာဘမစ္ဆရိယဘဲ။ ရဟန်းများမှာ အကျင့်ချုပ်အားဖြင့် ပစ္စည်းက ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ဆိုတဲ့ ၄–ပါးဘဲရှိတယ်။ စားသောက်ဖွယ် ဟူသမျှကို ဆွမ်းပစ္စည်းထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီးယူရတယ်။ အဝတ်အထည် အသုံးအဆောင်ဟူသမျှကို သင်္ကန်းထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီးယူရတယ်။ နေရာထိုင်ခင်း အသုံးအဆောင်ဟူသမျှကို ကျောင်းထဲမှာထည့်သွင်းပြီး ယူရတယ်။ ယာဉ်ရထားဆိုတာ တွေလဲ ကျောင်းနှင့် သဘောတူတဲ့အတွက် ကျောင်းထဲမှာ ထည့်သွင်းယူရမယ်။ ကျန်းမာရေးနှင့်စပ်သမျှ အသုံးအဆောင်ဟူသမျှကို ဆေးထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး ယူရတယ်။ လိုရင်းကတော့ ရဟန်းများမှာ သုံးဆောင်ကောင်းတဲ့ ပစ္စည်းဟူသမျှဟာ ရာဘို့ရှိနေယင် လာဘ်လာဘဘဲ၊ ဒကာ ဒကာမတွေက လှူမည့် အဲဒီလို လာဘ်လာဘတွေကို မိမိတပါးတည်းသာ ရချင်တယ်၊ သူတပါးအား မရစေချင်ဘူးဆိုယင် အဲဒါဟာ လာဘမစ္ဆရိယဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရပြီးသား ပစ္စည်းတွေကိုလဲ သီတင်းသုံးဘော်များ တပည့်များအား မပေးကမ်း မမျှတနိုင်ယင် အဲဒါလဲ လာဘမစ္ဆရိယဘဲ။ တချို့က မုံ့တို့ ၄က်ဖျောသီးတို့ ဒီလို စားသောက်ဖွယ်တွေကို ကိုယ်တိုင်လဲ မသုံးရက်ဘူး၊ ကျောင်းသားကိုရင် တပည့်တွေလဲ မပေးရက်ဘူး၊ သိမ်းထားတယ်၊ ပုပ်ပျက်ကုန်တဲ့အခါကျမှ ထုတ်ပေးတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ဘယ်သူမှ မစားတော့ဘူး၊ စွန့်ပစ်လိုက်ရတော့တာဘဲ။ အဲဒီလို ကပ်စေးနဲ့လွန်းအားကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရှိတယ်၊ တချို့က သင်္ကန်းတွေကို မသုံးဘဲမပေးဘဲ သိမ်းထားတယ်၊ ကြာတော့ ဆွေးရိုပြီး ပျက်ကုန်တယ်၊ တချို့မှာလဲ ပျံတော်မူတဲ့အခါကျမှ အဲဒီလို ဆွေးပျက်နေတာတွေကို တွေ့ကြရတယ်၊ လာဘမစ္ဆရိယတွေပါဘဲ။ လူများမှာလဲ မသုံးရက် မပေးမလှူရက်ပဲ ရသမျှကို သိမ်းထုတ်ထားတာတွေ ရှိတယ်၊ ပေးကမ်းသင့်တဲ့သူများအား ပေးသင့်တဲ့အချိန်မှာ မပေးကမ်းနိုင်ယင် လာဘမစ္ဆရိယဘဲ၊ တခါက ကြားဘူးတာကတော့ လင်မယား ၂–ယောက်အတူ ထမင်းစားနေကြရာမှာ ထမင်းတလုပ်မှာ ပဲကျော်တစ့ေမဟုတ်ပဲ ပဲကျော် ၂–စ့ေထည့်ပြီးစားလို့ အချင်းချင်းစကားများပြီး ရန်ဖြစ်ကြသတဲ့၊ အဲဒါဟာလဲ ဝန်တိုနှမြောမှုအားကြီးတဲ့ သဘောပါဘဲ။ တချို့ စီးပွါးရေး အရောင်းအဝယ် လုပ်နေကြရာမှာ ကိုယ်သာ အရောင်းအဝယ် အဆင်သင့်ပြီး ရချင်တယ်၊ သူများတော့ မရစေချင်ဘူး၊ ဒါလဲ လာဘမစ္ဆရိယဘဲ။ တခါက စက်ပိုင်တယောက်က ပြောဘူးတယ်၊ သူဟာ ရှေးတုန်းကဆိုယင် သူများ စက်က ဥသြဆွဲသံကြားလိုက်တာနဲ့ ရင်ထဲမှာ ဒိတ်ကနဲထိခိုက်သွားတယ်၊ ယခု တရားအားထုတ်ပြီးတော့မှ အဲဒီလို မဖြစ်တော့ဘဲ ချမ်းသာသွားတယ်တဲ့။ အဲဒီလို ထိခိုက်တာဟာလဲ လာဘမစ္ဆရိယရဲ့ သဘောဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အချို့သော ရဟန်းက ရလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို အကျိုးမဲ့ပျက်စီးစေတယ်၊ မသုံးဘဲနဲ့ယင်လဲ ပျက်စီးစေတယ်၊ မပေးသင့်တဲ့ သူများကို ပေးသောအားဖြင့်လဲ ပျက်စီးစေတယ်၊ စီးပွါးရေးအဖြစ်နဲ့ အရောင်းအဝယ်ယင်လဲ လုပ်တယ်၊ အဲဒီလို ရဟန်းအား မရစေချင်တာကတော့ မစ္ဆရိယ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပစ္စည်းများပြီး မတော်မသင့်ပြုမည့် ရဟန်းအားဖြစ်စေ၊ လူအားဖြစ်စေ မရစေချင်တာကိုတော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့ဘဲ ယူရမယ်။

(၄) ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ

နောက်ပြီးတော့ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယဆိုတာ ချီးမွမ်းဘွယ်နဲ့ စပ်ပြီး ဝန်တိုတာဘဲ။ ဝဏ္ဏ ဆိုတာက ဒီနေရာမှာ ချီးမွမ်းဘွယ် ဂုဏ်ကို ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ရုပ်အဆင်းလှပတဲ့ဂုဏ်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အသံ အဆို အပြောကောင်းတဲ့ ဂုဏ်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခွန်အားကောင်းတဲ့ ဂုဏ်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အသိအလိမ္မာ အတတ်ပညာ ဂုဏ်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အကျင့်ဂုဏ်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီလို ဂုဏ်ဟူသမျှတွေနဲ့စပ်ပြီး သူတပါးအား မပြည့်စုံစေချင်တာဟာ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယပါဘဲ။ တချို့က ကိုယ်သာလှချင်တယ်၊ အသံ ကောင်းချင်တယ်၊ အပြောအဆိုကောင်းချင်တယ်၊ သူတပါး အဆင်းလှတယ် အသံကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းတာကို မကြားချင်ဘူး၊ ကိုယ်သာ ခွန်အားကောင်းချင်တယ် လိမ္မာရေးခြားရှိချင်တယ်၊ သူတပါးခွန်အားကြီးတယ် လိမ္မာတယ်ဆိုတာကို မကြားချင်ဘူး၊ ကိုယ်သာ ပညာတတ်ချင်တယ်၊ စာမေးပွဲအောင်ချင်တယ်၊ သူတပါးပညာထူးချွန်တယ်၊ ဂုဏ်ထူးနဲ့ စာမေးပွဲအောင်တယ်ဆိုတာ ကိုမကြားချင်ဘူး၊ ကိုယ်သာ သီလအကျင့် ဓုတင်အကျင့် စသည်နှင့် ပြည့်စုံချင်တယ်၊ သူတပါး အကျင့်ကောင်းကြောင်း ချီးမွမ်းတာကို မကြားချင်ဘူး၊ ကိုယ်သာ စာတတ်ချင်တယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံချင်တယ်၊ သူတပါး စာတတ်ကြောင်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကောင်းကြောင်းကို မကြားချင်ဘူး၊ အဲဒါတွေဟာ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယတွေပါဘဲ။ အဲဒီလို ဝန်တိုမှုကလဲ ကိုယ်နဲ့ဂုဏ်ရည်တူဖြစ်တဲ့ မချစ်တဲ့သူတွေနဲ့စပ်ပြီး အများအားဖြင့် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

(၅) ဓမ္မမဗ္ဗရိယ

နောက်ပြီးတော့ ဓမ္မမစ္ဆရိယဆိုတာ တရားကျမ်းဂန်စာပေနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုတာဘဲ။ တချို့က တရားကျမ်းဂန်တွေကို သူတပါးအား ကိုယ့်လောက် မတတ်စေချင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သူတပါးကို အပြည့်အစုံ သင်ကြားပို့ချမပေးချင်ဘူး၊ ဆရာစား ကလေးများလဲ ချန်ထားတတ်တယ်၊ အရေးကြီးတဲ့ ကျမ်းစာအုပ်များကို မဌားချင်ဘူး၊ အဲဒီလို တရားကျမ်းဂန်နှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုတာဟာ ဓမ္မမစ္ဆရိယဘဲ။ ဒီမစ္ဆရိယကတော့ နူတ်တက်အာဂုံဆောင်တဲ့ ဟိုရှေးခေတ်တုန်းကနဲ့ စာအုပ်ပေစာရှားတဲ့ ရှေးခေတ်တုန်းက အဖြစ်များကောင်းများပါလိမ့်မယ်၊ ယခုခေတ်မှာတော့ စာအုပ်တွေက ပေါနေတဲ့အတွက် အဖြစ်နည်းဘွယ် ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှားပါးတဲ့ တရားစာအုပ်နဲ့စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်နိုင်သေးတာပါဘဲ။ တချို့က စာအုပ်ဟောင်းနွမ်းသွားမှာစိုးလို့ မဌားချင်တာ လဲရှိတယ်၊ အဲဒါကတော့ တရားစာအုပ်ကို ရိုသေတဲ့သဘောဆိုယင် မစ္ဆရိယမဟုတ်ပေဘူး၊ သူများမကိုင်စေချင်တဲ့ သဘောဆိုယင်တော့ လာဘမစ္ဆရိယထဲမှာ ဝင်ပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်သိသလို သူများအား မသိစေချင်လို့ မဌားတာကတော့ ဓမ္မမစ္ဆရိယဘဲ။ ဒီဓမ္မမစ္ဆရိယက လောကီတရားနှင့်သာ စပ်ဆိုင်တယ်၊ လောကုတ္တရာတရားနှင့်တော့ မစပ်ဆိုင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် လောကုတ္တရာတရားရပြီး ပုဂ္ဂိုလ်က မိမိရထားတဲ့ လောကုတ္တရာတရားနဲ့ စပ်ပြီး ဝန်တိုမှုမရှိလို့ပါဘဲ။ အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီး ဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိရထားတဲ့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်တရားကို သူတပါးအား အလွန်ရစေချင်ပါတယ်၊ ဝန်တိုခြင်းမရှိပါဘူး၊အဲဒါဟာ ဖြစ်ရိုးဓမ္မတာဘဲ။ ဒါကြောင့် "မိမိကိုယ်ကို မဂ်ဖိုလ်ရပြီးလို့လဲ ယူဆထားမယ်၊ သူများအားလဲ မိမိရထားတဲ့ တရားထူးကို မရစေချင်ဘူး၊ သို့မဟုတ် မိမိထက်မသာစေချင်ဘူး" ဆိုယင် အဲဒါဟာ တရားစစ် တရားမှန် မရေသေးလို့ဘဲဆိုတာ ကိုယ့်ဟာ ကိုယ် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ တရားစစ်တရားမှန်ရအောင် ဆက်လက်အားထုတ်ရမယ်။ တရားစစ် တရားမှန် တကယ်ရယင်တော့ ကိုယ်ရထားတဲ့ တရားနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုမှု မရှိတဲ့ပြင် ကိုယ်လို သူတပါးအား တရားရစေချင်တဲ့ စိတ်စေတနာ တွေကအလွန်ထက်သန်နေတယ်။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်ပြီး ပြန်သွားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကိုယ်လိုဘဲရ စေချင် သိစေချင်ကြတဲ့အတွက် ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့သူတွေကို တိုက်တွန်းဟောပြောနေကြတာဘဲ၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူး များလောက်ပဲ ရောက်ပါသေးတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကလဲ သူတို့လို ဖြစ်စေချင်တာနဲ့ နီးစပ်ရာကို တိုက်တွန်းကြတာဘဲ။ အဲဒါဟာ သာသနာတော် မကွယ်ပကြောင်း တိုးတက်ကြောင်းလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတွေ တည်ထောင်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတွေ ဆောက်လုပ်လျှုဒါန်းကြတယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေကို ပင့်ပြီးကိုးကွယ်ကြတယ်၊ ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့လျှုဒါန်းကြတယ်၊ တရားနာကြတယ်၊ တရားအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းကြတယ်၊ ဒါတွေဟာ တရားနဲ့စပ်ပြီး ဝန်တိုခြင်းမရှိလို့ပါဘဲ၊ တရားထူး တရားမြတ်တွေကို ရစေချင်ကြလို့ပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တရားထူးကို ရထားတဲ့သူက မိမိတရားထူးရကြောင်းကိုတော့ ထုတ်ဖော်မပြလိုဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ မိမိရထားတဲ့ တရားနဲ့စပ်ပြီး ဂုဏ်မဖော်လိုတဲ့ သဘောပါဘဲ၊ အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆာ ခေါ်တယ်၊ တရားထူးနှင့်စပ်ပြီး အလိုနည်းတဲ့သဘောလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မစ္ဆရိယငါးပါးနှင့်စပ်ပြီး ပြောလာတာ တော်တော်စုံသွားပါပြီ၊ အဲဒီ မစ္ဆရိယငါးပါး ဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

(က) အာဝါသမစ္ဆရိယ–ကျောင်းနှင့် စပ်၍ ဝန်တိုခြင်း။
(ခ) ကုလမစ္ဆရိယ–တပည့် ဒကာ အခြွေအရံနှင့် စပ်၍ ဝန်တိုခြင်း။
(ဂ) လာဘမစ္ဆရိယ–လာဘ်နှင့် စပ်၍ ဝန်တိုခြင်း။
(ဃ) ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ–ဂုဏ်နှင့် စပ်၍ ဝန်တိုခြင်း။
(င) ဓမ္မမစ္ဆရိယ–တရားကျမ်းဂန် စာပေနှင့် စပ်၍ ဝန်တိုခြင်း၊ ပေါင်းငါးပါး။

"အာဝါ ကုလ၊ လာဘ် ဝဏ္ဏ၊ ဓမ္မ ဝန်တိုငါး" ဆိုတဲ့ ဒီမစ္ဆရိယ ငါးပါးကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မစ္ဆရီ၊ ဝန်တိုလေ့ရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အမစ္ဆရီ၊ ဝန်တိုခြင်း ကင်းကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော် မူပါတယ်။ အဲဒီငါးဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြစို့။

(၂၉) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက တွန့်တိုကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဝန်မတိုဘဲ ရက်ရောခြင်းရှိစေမည်၊ ကိလေသာ။ပ။ ဝန်တိုမှု လမ်းဆိုးကို ဝန်မတိုမှု လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ဝန်မတိုဘဲ ရက်ရောခြင်းဖြင့် အဆင့်အတန်း တက်မည်၊ ဝန်တိုမှု ကိလေသာမီးကို ဝန်မတိုမှု ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ဝန်တိုမှု ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် "မသင့်လျော်တဲ့ စိတ်သဘောဘဲ၊ ယုတ်ညံ့တဲ့ စိတ်သဘောဘဲ၊ ငါနဲ့မတန်တဲ့ စိတ်သဘောဘဲ" လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ပယ်ကြရမယ်။ ဘာကြောင့် ယုတ်ညံ့သလဲဆိုယင် ဒီဝန်တိုမှုမစ္ဆရိယက

ယုတ်ညံ့တဲ့အကျိုးကို ပေးတတ်တယ်၊ ယုတ်ညံ့တဲ့ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်တတ်တယ်၊ အထူးအားဖြင့် ယုတ်ညံ့တဲ့ ခွေး သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်မှာ အလွန်အကဲဖြစ်တတ်တယ်၊ အခြားသတ္တဝါတွေမှာ အမျိုးတူ သတ္တဝါအချင်းချင်းဆိုလျှင် ငဲ့ကွက်မှု ကူညီမှု ရှိတတ်တယ်၊ ခွေးများကတော့ ငဲ့ကွက်ခြင်းကူညီခြင်း မရှိရုံမျှမက တခြားကလာတဲ့ ခွေးကိုဆိုယင်လိုက်ပြီး ကိုက်တတ်တယ်၊ မကိုက်ဝံ့ယင်လဲ ဟောင်ပြီးထုတ်တတ်တယ်။ ခွေးနှစ်ကောင် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ ကစားနေရာမှ ထမင်းခဲဖြစ်စေ၊ အမဲရိုးဖြစ်စေ ပစ်ချလိုက်ယင် နိုင်တဲ့အကောင်က ဟိန်းဟောက်ကိုက်ခဲပြီး အတင်းလုစားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့ သတ္တဝါသန္တာန်မှာ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်လဲ ယုတ်ညံ့တယ်၊ "အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့ စိတ်သဘောထားဟာ ငါလို မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ မဖြစ်သင့်ဘူး" လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ပယ်ရမယ်။ ရှုမှတ်မှုဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်၊ နောက်ဆုံးအရိယာမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်သည်အထိ အားထုတ်သွားကြရမယ်။

ဆင်းရဲနှောင်ကြိုး

အစပိုင်းကပြောခဲ့တဲ့ မနာလိုမှု (ဣဿာ)နဲ့ ဒေါဝန်တိုမှု (မစ္ဆရိယ) တို့ဟာ သတ္တဝါတွေကို အလိုဆန္ဒအတိုင်း မဖြစ်စေဘဲ ဆင်းရဲစေတတ်တဲ့ တရားဆိုးတွေဖြစ်ကြောင်း သက္ကပဉ္ဇသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ သိကြားမင်းက မေးလျှောက်ပါတယ်၊ "ကာမဘုံက လူတွေ နတ်တွေ တိရစ္ဆာန်တွေ အားလုံးဟာ ဘေးရန်မရှိဘဲ ချမ်းသာစွာ နေလိုကြပါလျက် ဘာကြောင့် ဘေးရန်တွေနဲ့တွေ့ပြီး ဆင်းရဲနေကြရပါသလဲ"လို့ သိကြားမင်းက မေးလျှောက်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ သတ္တဝါတွေဟာ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်း ဘေးရန် ကင်းချင်ကြတယ်၊ ချမ်းသာချင်ကြတယ်၊ အားလုံးအလိုဆန္ဒချင်းတူနေကြတာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ တယောက်နဲ့ တယောက်၊ တစုနဲ့ တစု ရန်ဖြစ်ကြရတယ်၊ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေနဲ့ မတွေ့ချင်ဘဲ တွေ့ကြရတယ်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြရတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘယ်သံယောဇဉ် နှောင်ကြိုးကြောင့်ပါလဲ၊ ဘယ်နှောင်ကြိုးက ဘေးရန်ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနဲ့ ချည်နှောင်ထားလို့ပါလဲ–လို့ လျှောက်လိုတာပါဘဲ။ အဲဒီပြဿနာကို မြတ်စွာဘုရားက ဣဿာနှင့် မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ နှောင်ကြိုးကြောင့်ဘဲဆိုတာ ဖြေရှင်းထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်–"ကာမဘုံသား၊ နတ်လူများတို့၊ ကောင်းစားပြည့်ဝ၊ ဘေးရန် ၄–လျက်၊ အေးမြချမ်းသာ၊ နေလိုပါလဲ၊ ဣဿာမစ္ဆေ၊ သူရှုပ်ပွေ၍၊ ထင်ခြေမကျ၊ ဆင်းရဲရတည့်"တဲ့။ အဲဒါဟာ အနက်အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားပါတယ်၊

အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

> ကာမဘုံသား၊ နတ်လူများတို့၊ ကောင်းစားပြည့်ဝ၊ ဘေးရန် ၄–လျက်၊ အေးမြ
> ချမ်းသာ၊ နေလိုပါလဲ၊ ဣဿာမစ္ဆေ၊ သူရှုပ်ပွေ၍၊ ထင်ခြေမကျ ဆင်းရဲရတည့်။

လောကကြီးတခုလုံး ဒုက္ခရောက်အောင် ရန်တိုက်ပေးနေတာ ဣဿာတွန်းနေတာဟာ တခြားမဟုတ်ဘူး၊ ဒီမနာလိုမှု–ဣဿာနဲ့ ဝန်တိုမှု–မစ္ဆရိယဘဲ၊ ဒီတရားဆိုး ၂–ခုကို နှုတ်ပယ်ပစ်နိုင်ယင် လောကကြီးတခုလုံး အင်မတန် သာယာစိုပြေနေမှာဘဲ၊ အင်မတန် ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်တဲ့ သားငယ် သမီးငယ်ကလေးများနှင့် မိခင်ဖခင်များဟာ အချင်းချင်း တဦးနဲ့တဦး ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ ချမ်းသာစေချင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ချမ်းသာစွာနေထိုင်ကြရသလိုဘဲ လောကကြီးတခုလုံးဟာလဲ သာယာအေးချမ်းနေမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် မနာလိုမှု ဝန်တိုမှုဖြစ်ပေါ်လာယင် "ဆင်းရဲကိုပေးမည့် တရားဆိုးကြီး ဖြစ်ပေါ်လာတယ်"လို့ နှလုံးသွင်းပြီး လက်မခံဘဲပယ်ရမယ်၊ ရှုမှတ်ပြီးတော့လဲ ပယ်ရမယ်၊ အဲဒီ မနာလိုမှု ဝန်တိုမှုတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ဒွါရ ၆–ပါးမှ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပြီးတော့လဲ ပယ်ရမယ်၊ နောက်ဆုံး အရိယာမဂ်ဖြင့် ပယ်နိုင်သည်အထိ ရှုမှတ်အားထုတ်သွားရမယ်။

ဒီဣဿာနဲ့မစ္ဆရိယကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးဟောတဲ့ ဉာဏ်စဉ် တရားထဲမှာ (၁) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ (၂) ဝိစိကိစ္ဆာ၊ (၃) သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ (၄) ဣဿာ၊ (၅) မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ ဒီသံယောဇဉ်...ငါးပါးလုံးကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တဲ့အကြောင်း ပြထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘုရားဟော သုတ္တန်ပါဠိတော်များမှာတော့ "တီဏိ သံယောဇနာနိ ပဟီယန္တိ–သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်သုံးပါးကို ပယ်တယ်" လို့သာ ဆိုထားပါတယ်။ အဂ်ုတ္တရနိကာယ် ဒုကနိပါတ် (၁–၉၅) ကောဓပေယျာလမှာလဲ–

> ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သေခသ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဒွေ
> ကောဓော စ ဥပနာဟော စ။ မက္ခော စ ပဠာသော စ။ ဣဿာစ မစ္ဆရိယဉ္စ။ မာယာ စ
> သာဌေယ္ယဉ္စ။ စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့သည်။ သေခသ၊ ကျင့်ဆဲဖြစ်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပရိဟာနာယ၊ ဆုတ်ယုတ်ရန်အလို့ငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကတမေ ဒွေ၊ အဘယ်နှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ။ ကောဓော စ ဥပနာဟော စ၊ ကောဓနှင့် ဥပနာဟ တစုံနှစ်ပါးက တရပ်။ မက္ခော စ ပဠာသော စ၊ မက္ခနှင့် ပဠာသ

တစုံနှစ်ပါးက တရပ်။ ဣသာစ မစ္ဆရိယဆ္ဆ၊ ဣသာနှင့် မစ္ဆရိယ တစုံနှစ်ပါးက တရပ်။ မာယာ စ သာဒ္ဓေယျဆ္ဆ၊ မာယာနှင့် သာဒ္ဓေယျ တစုံနှစ်ပါးက တရပ်–ဒီတစုံ တစုံနှစ်ပါး နှစ်ပါးတွေပါဘဲ–တဲ့။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက "သတ္တဝိဓသာပိ သေခသ၊ ခုနစ်ပါးလုံးသော်လည်း ဖြစ်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဥပရိဂုဏော ဟိ၊ ရသင့်သော အထက်ဂုဏ်တို့မှ။ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ ဖြစ်ကုန်၏။ ပုထုဇ္ဇနသ ပန၊ ပုထုဇဉ်မှာမူ။ ပဌမတရံယေဝ၊ ရှေးဦးစွာကပင်လျှင်။ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ ဖြစ်ကုန်၏"လို့ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒါပဲဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ ၂–ရပ်ကို စပ်ကြည့်လိုက်ယင် သောတာပန်ဟာ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ပါးထဲက ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက် သောတာပန်မှာလဲ ဣသာနှင့် မစ္ဆရိယရှိယင် အထက်မဂ်ဖိုလ်ဂုဏ်ထူးကို အလွယ်တကူ မရနိုင်ဘဲ ဆုတ်ယုတ်နိုင်တယ်လို့ ယူရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ သောတာပန်မှာလဲ ဣသာနှင့် မစ္ဆရိယ မကင်းသေးဘူးလို့ ဆိုဘွယ်ရာ ရှိနေပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ကျင့်ဆဲသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ပါးဆိုတာထဲမှာ မဂ်ရောက်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါးလဲ ပါဝင်နေတယ်၊ အဲဒီ မဂ်ခဏမှာတော့ ကောဓ ဥပနာဟအစရှိတဲ့ ဒီတစုံ တစုံတရားဆိုးတွေ မရှိနိုင်ဘူး၊ အထက်တရားထူးမှ ဆုတ်ယုတ်တယ်လို့ ပြောဘို့ရာလဲ ခက်ပါတယ်၊ အထူးအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ရောက်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဆုတ်ယုတ်ဖွယ်အကြောင်း လုံးဝမရှိပေဘူး၊ အဋ္ဌကထာကလဲ အဲဒီမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄–ပါးပါ "သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ပါးလုံးမှာ" လို့ ရေတွက်ပြထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မက္ခ ပဠာသ ဣသာ မစ္ဆရိယ မာယာ သာဒ္ဓေယျဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ တရားတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ဖြူစင်မြင့်မြတ်တဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ မရှိသင့်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာများမှာ အဲဒီ မက္ခ ပဠာသ ဣသာ မစ္ဆရိယ မာယာ သာဒ္ဓေယျဆိုတဲ့ တရားတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း အဲဒီတရားဆိုး ၆–ပါးလုံး သောတာပန်မှာ ကင်းတယ်လို့ယူပြီးတော့ မိမိမှာ မကင်းသေးယင်လဲ ကင်းသည်တိုင်အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်သွားတာဟာ အကောင်းဆုံးပါဘဲ။ မစ္ဆရိယအကြောင်းကတော့ တော်တော်ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ယခု "သာဒ္ဓေ မာယာ" ဆိုတဲ့အစဉ်အရ သာဒ္ဓေယျကို ရှေးဦးစွာပြောရမယ်၊ အခြားသုတ်များမှာတော့ မာယာ သာဒ္ဓေယျ–လို့ ဒီလို အစဉ်ရှိပါတယ်၊ ဒီသုတ်မှာတော့ သာဒ္ဓေယျကို ရှေးဦးစွာ ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို အလျင် ပြောရမယ်။

(၃၀) သာဒ္ဓေယျ–ဟန်ဆောင် ပ–လွှားခြင်း

သာဒ္ဓေယျ ဆိုတာ ကိုယ့်မှာ မရှိတဲ့ ဂုဏ်ကို ရှိလေယောင် ဟန်ဆောင်ပြီး ဝါကြွားတဲ့ ပ–လွှားတဲ့ သဘောပါဘဲ။ သဒ္ဓါတရားမရှိဘဲနဲ့ သဒ္ဓါတရား ရှိလေယောင်၊ သီလမရှိဘဲနဲ့ သီလရှိသယောင်၊ စာပေကျမ်းဂန် မတတ်မသိဘဲနဲ့ တတ်သိလေယောင်၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ဘဲနဲ့ အားထုတ်လေယောင် ဟန်ဆောင်ပြီး ပြောပြတယ်၊ ဝါကြွားတယ်၊ ပလွှားတယ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲနဲ့ ဟန်ဆောင်ပြီး ပြောပြမှုမျိုး မရှိဘူး၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်တယ်။ ဈာန်အဘိညာဉ်မရဘဲနဲ့ ရလေယောင်၊ အကြားအမြင်ပေါက်လေယောင်၊ ရှေးဘဝတွေကို သိလေယောင်၊ သူတပါးစိတ်ကို သိလေယောင်၊ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရလေအောင် ဟန်ဆောင်ပြောပြတဲ့ သာဒ္ဓေယျကတော့ အဆိုးဆုံးဘဲ၊ ရဟန်းဆိုယင် ပါရာဇိကအာပတ်သင့်တယ်၊ တဘဝလုံး ရဟန်းအဖြစ် ဆုံးရှုံးသွားတယ်၊ လူမှာလဲ အဲဒီ ဈာန်အဘိညာဉ် မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကို မရပါဘဲ ရတဲ့အနေနဲ့ ဟန်ဆောင်ပြီးပြောပြယင် အလွန်အပြစ်ကြီးတယ်၊ မုသာဝါဒအကုသိုလ်ကံထဲမှာ အကြီးဆုံးအကုသိုလ်ကံဘဲ၊ဒါကြောင့် ဒီသာဒ္ဓေယျဆိုတဲ့ ဟန်ဆောင်ပလွှားမှု ကင်းဘို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်။ ရှေးဆရာတွေက ဒီသာဒ္ဓေယျ–ကို ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်းလို့ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ကြပါတယ်၊ သင့်လျော်ပါတယ်၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့သဘောပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ စီးပွါးရေးနဲ့ လိမ်တာကိုလဲ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတယ်လို့ ဆိုရတယ်၊ ဒါကြောင့် မသေချာလှဘူး မပေါ်လွင်လှဘူး၊ ဟန်ဆောင်ပလွှားတယ် ဆိုတာကတော့ ပေါ်လွင်တယ် လွဲမှားစရာမရှိဘူး၊ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ဟန်ဆောင်ပြီး ဝါကြွားတယ် ဆိုတဲ့အနက်ဟာ ထင်ရှား ပေါ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီသာဒ္ဓေယျပုဒ်ကို ဟန်ဆောင်ပလွှားခြင်းလို့ မြန်မာပြန်ထားပါတယ်။

တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာဆိုယင် သာဒ္ဓေယျဆိုတဲ့ ဒီ ဟန်ဆောင်ပလွှားမှု ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲမှုကင်းပြီး ဖြောင့်မတ်ဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဓာနိယင်္ဂါးပါးထဲမှာ ဒီဖြောင့်မတ်တဲ့ဂုဏ်ကို အင်္ဂါတပါးအဖြစ်ဖြင့် ထည့်ပြီးဟောထားပါတယ်။ ဟောထားပုံကတော့–

ပဓာနိယင်္ဂါးပါး

(၁) သဒ္ဓါ ဟောတိ သဒ္ဒဟတိ တထာဂတသ ဗောဓိ=သဒ္ဓါဟောတိ၊ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံ၏။ တထာဂတသ ဗောဓိ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ဗောဓိဉာဏ်ကို။ သဒ္ဒဟတိ၊ ယုံကြည်၏–တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားဟာ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိပြီး ဟောတော်မူတယ်ဆိုတာကို ယုံကြည်ထားရမယ်၊ ယခုကာလမှာ ဆိုယင်တော့ တရားပြတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကိုရော အားထုတ်တဲ့နည်းလမ်းကိုရော ယုံကြည်ဖို့ လိုပါတယ်၊ မယုံယင် အားမထုတ်ပေဘူး၊ ယုံကြည်မှုဘဲ စိတ်ချလက်ချနဲ့ ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်နိုင်ပေမယ်၊ ဒါကြောင့်ဘုရားကို ယုံကြည်တာက အားထုတ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း အင်္ဂါ ပဓာနိယင်္ဂ တပါးဖြစ်တယ်။

(၂) အပ္ပါဗာဓော ဟောတိ အပ္ပါတင်္ကော=အနာ ရောဂါ ကင်းပြီး ကျန်းမာရမယ်တဲ့။ ဒါကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မင့်ဘဲ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားထုတ်နိုင်ဘို့ပြတဲ့ အင်္ဂါပါဘဲ၊ အတော်အတန် ရောဂါရှိနေပေမဲ့ စိတ်ထက်သန်ယင် အားထုတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အားထုတ်နေရင်း ရောဂါတောင် ပျောက်သွားတတ်ပါသေးတယ်။ တချို့မှာ ဆိုယင် သေခါးနီး ဆဲဆဲမှာတောင် တရားအားထုတ်ပြီး မဂ်ဖိုလ်ရောက်သွားတာလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကြာရှည်စွာ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ဖို့ဆိုယင်တော့ ကျန်းမာရေးက လိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီ ကျန်းမာမှုကို အပြင်းအထန် အားထုတ်နိုင်ကြောင်း အင်္ဂါ ပဓာနိယင်္ဂ တပါးအဖြစ်ဖြင့် ပြထားပါတယ်။

(၃) အသဌော ဟောတိ အမာယာဝီ=မရိုတဲ့ဂုဏ်ကို ဟန်ဆောင်ပြခြင်းမရှိဘူး၊ ရိုတဲ့အပြစ်ကိုလဲ ဖုံးကွယ်မထားဘဲ ဖော်ပြနိုင်ရမယ်တဲ့၊ ဆရာအားဖြစ်စေ၊ သီတင်းသုံးဘော်များအားဖြစ်စေ (ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ) မိမိမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အတိုင်း အဟုတ်အမှန်ကို ဖော်ပြနိုင်ရမယ်တဲ့။ ကိုယ်အားထုတ်ပုံ တွေ့ပုံ မြင်ပုံတွေကို အမှန်အတိုင်း ပြောကြားဘို့ပါဘဲ၊ ဒါကလဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ လူမမာနဲ့ ဆေးဆရာ ဆက်ဆံသလိုပါဘဲ၊ လူမမာက သူ့မှာ တွေ့ကြုံခံစားရတာကို အမှန်အတိုင်း ပြောမှ ဆရာက သင့်တော်တဲ့ဆေးကိုပေးပြီး ကုသနိုင်တယ်၊ လူမမာက အမှန်အတိုင်းမပြောယင် ကုသဘို့ခက်တယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ အားထုတ်တဲ့ယောဂီက အားထုတ်ပုံ တွေ့မြင်ပုံကို အမှန်အတိုင်းပြောမှ ဆရာက သင့်တော်အောင် ပြုပြင်ညွှန်ကြားနိုင်တယ်၊ မသိမြင်တာကို အသိအမြင်လုပ်ပြီး ပြောယင်, အားမထုတ်ပဲနေတာ အိပ်နေတာတွေကို မပြောဘဲ ဖုံးကွယ်ထားယင် ပြုပြင်ညွှန်ကြားဘို့ ခက်တယ်။ ဒါကြောင့် မရိုတာကို ဟန်ဆောင်မပြဘဲ ရိုတဲ့အပြစ်ကို မဖုံးကွယ်ဘဲ ဖြောင့်မတ်စွာ ပြောပြတတ်တာကို ပဓာနိယင်္ဂ တပါးလို့ ဟောထားပါတယ်။ ဒီအင်္ဂါက ယခုပြောနေဆဲ သာဒ္ဓေယျကို ပယ်ဘို့နှင့်ဆိုင်ပါတယ်။

(၄) အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ=အကုသိုလ်တရားတွေကိုပယ်ဘို့ ကုသိုလ်တရားတွေကို ပြည့်စုံစေဘို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် မနားမနေအားထုတ်ရမယ်တဲ့။ တရားအားထုတ်တဲ့အတွက် အသားအသွေးတွေ လျော့ပါးပိန်ချုံးပြီး ခြောက်သွားခြင် သွားပါစေ၊ အရေ အကြော အရိုးမျှ ကျန်ခြင်လဲ ကျန်ပါစေ၊ အရိယာမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မရမခြင်း မရပ်မနား အားထုတ်သွားမယ် ဆိုတဲ့ စတုရင်္ဂဝီရိယနဲ့ အားထုတ်သွားဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီမှာ အသားအသွေးတွေ ခြောက်သွား ပါစေဆိုတာက အင်္ဂါတပါး၊ အရေမျှ အကြောမျှ အရိုးမျှ ကျန်ပါစေဆိုတာက အင်္ဂါသုံးပါး၊ အဲဒီအင်္ဂါ ၄–ပါးနဲ့ ပြည့်စုံလို့ စတုရင်္ဂဝီရိယလို့ခေါ်တယ်။

(၅) ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော=ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံရမယ်တဲ့။ ဒီအင်္ဂါကတော့ တရာအားမထုတ်ခင်က မပြည့်စုံနိုင်ဘူး၊ အားထုတ်ခါစမှာလဲ ပြည့်စုံဘို့ မလွယ်ဘူး၊ အများအားဖြင့်ဆိုယင် ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ပါက (၇) ရက်အတွင်းလောက်တော့ ပြည့်စုံတတ်ပါတယ်။ အနည်းငယ်အားဖြင့် သုံးလေးရက်အတွင်း ပြည့်စုံတဲ့သူလဲ ရှိပါတယ်၊ တရာမှတယောက် နှစ်ယောက်လောက်သာ ရှိတတ်ပါတယ်၊ တချို့မှာတော့ အားထုတ်မှုက လျော့နေတဲ့အတွက် သို့မဟုတ် ပင်ကိုယ်ဉာဏ်က လေးနေတဲ့အတွက် ဆယ်ရက် ဆဲ့ငါးရက် စသည်ကြာမှ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တာလဲ ရှိပါတယ်၊ တချို့မှာတော့ အကြောင်းအင်္ဂါတွေ ချို့ယွင်းနေလို့ တလကြာပေမဲ့ ဒီဉာဏ်မရောက်တဲ့သူတွေလဲ ရှိတာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ကြိုးကြိုးစားစားအားထုတ်ယင် အများစံချိန်အရအားဖြင့်တော့ (၇) ရက် အတွင်းလောက်မှာ ဒီဉာဏ်ကို ရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ အရောင်အလင်းတွေ ပီတိသုခတွေ သဒ္ဓါသတိဉာဏ်အထူးတွေကိုတွေ့ပြီး ယောဂီမှာ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရပါတယ်။ အလွန်စိတ်တက်ကြွ ထက်သန်လာတယ်။ ဒါကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့ရာ အားပြည့်လာတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီဉာဏ်ရောက်တဲ့သူဟာ မဂ်ဖိုလ်ကို ဧကန်ရနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဖြစ်တယ်၊ မပြတ်ဆက်ပြီး အားထုတ်သွားယင် မကြာမီရက်များအတွင်းမှာဘဲ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပညာကိုလဲ ပဓာနိယင်္ဂ တပါးလို့ ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီ ပဓာနိယင်္ဂါးပါးကို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်တခု စီထားတယ် "ယုံကြည်ကျန်းမာ၊ ဖြောင့်စွာစိတ်ထား၊ ကြိုးစားတွင်တွင်၊ ဖြစ်ပျက်မြင်၊ ငါးအင် အားထုတ်ကြောင်း"တဲ့။ ဒီဆောင်ပုဒ်က ရိုက်ဝေထားတဲ့ စာရွက်ထဲမှာတော့ မပါဘူး၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယုံကြည်ကျန်းမာ၊ ဖြောင့်စွာစိတ်ထား၊ ကြိုးစားတွင်တွင်၊ ဖြစ်ပျက်မြင်၊ ငါးအင် အားထုတ်ကြောင်း။

ဒီအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘာဝနာတရားကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံလဲ အားထုတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလို အားထုတ်ပြီးတော့ တရားထူးကိုလဲ ယခုဘဝတွင်ဘဲ ရနိုင်တယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ယုံကြည်တယ်၊ ကျန်းမာတယ်၊ စိတ်ထားဖြောင့်မတ်တယ် ဆိုတာတွေကတော့ တရားအားမထုတ်ခင်ကတည်းက ပြည့်စုံနိုင်တဲ့ အင်္ဂါတွေပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ တရားအားထုတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်အထူးကို တွေ့တန်သလောက်တွေ့လာမှ ယုံကြည်မှုအားကောင်းလာတာ၊ စိတ်ထားပိုပြီး ဖြောင့်မတ်လာတာလဲရှိတယ်။ ကြိုးကြိုးစားစား တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အားထုတ်တယ် ဆိုတာကတော့ အားထုတ်တဲ့အခါ ဖြစ်တာဘဲ၊ ယောဂီ၏ လုံ့လဝီရိယအပေါ်မှာ တည်တာဘဲ၊ တကယ်အားထုတ်ယင် တကယ်ဖြစ်နိုင်တာဘဲ။ အဲဒီလိုအားထုတ်ယင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လေး ငါး ခြောက် ရက် ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တာဘဲ။ အဲဒီဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ အရောင်အလင်းတွေကိုလဲ မတွေ့စဘူးတွေ့ရတယ်၊ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပီတိဇရပ်တွေက တကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့နေတဲ့အတွက် အင်မတန်လဲ နေလို့ထိုင်လို့ကောင်းတယ်၊ ထိုင်နေရာမှာလဲ အောက်ကြမ်းပြင်နှင့်မထိဘဲ ကြွတက်နေတယ်လို့ ထင်ရတတ်တယ်၊ တချို့မှာ တကယ်ကိုလဲ ကြွတက်နေတတ်တယ်၊ လမ်းလျှောက်နေတဲ့အခါလဲ အောက်ကိုမထိဘဲ ကြွတက်နေတယ်လို့ ထင်ရတတ်တယ်၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ အလွန်လဲ ချမ်းသာနေတတ်တယ်၊သတိကလဲ အလွန်ကောင်းတယ်၊ အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အကုန်လုံးကို မှတ်နိုင်တယ်လို့ ထင်ရတယ်၊ အသိဉာဏ်ကလဲ အစပေါ်လာတဲ့အဖြစ်နှင့် ပျောက်ဆုံးသွားတဲ့ အပျက်သဘောကို လျင်လျင်မြန်မြန် သိလျက်သိလျက် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် တရားလမ်းဆုံးတိုင်အောင် ဆက်လက်အားထုတ်သွားဘို့ရာ စိတ်ဆန္ဒ ဝီရိယအင်အားတွေ ပြည့်လာတယ်။

တချို့မှာ ဒီဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် အားထုတ်နိုင်တဲ့ အခွင့်ရက် ကုန်သွားလို့ ပြန်သွားရတဲ့အခါ အင်မတန်ဝမ်းနည်းပြီး ပြန်သွားရတယ်၊ နောင်အခွင့်သာယင် ပြန်လာဘို့ရန်လဲ စိတ်ဆန္ဒ အလွန်ထက်သန်လျက် ရှိတယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပြန်လာဖြစ်တာလဲ များပါတယ်၊ ပြန်ပြီးအားထုတ်တော့လဲ တိုးတက်ပြည့်စုံသွားတာဘဲ များပါတယ်။

ကောင်းကောင်းအားမထုတ်ယင် မတွေ့ဘူး

တချို့ကတော့ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါဓာတ်က အားနည်းလို့ ကောင်းကောင်းအားမထုတ်ဘူး၊ ကောင်းကောင်း အားမထုတ်တဲ့အတွက် သမာဓိတောင် ကောင်းကောင်းမဖြစ်ဘူး၊ နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိပုံတောင် မပြောနိုင်ဘူး၊ တလနှစ်လ ကြာပေမဲ့ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘာမှ ထူးထူးခြားခြားဖြစ်တာမရှိဘူး၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်က သူကိုယ်တိုင် ဘာမှ အထူးကိုမတွေ့ရတဲ့အတွက် သူများတွေ ထူးထူးခြားခြားတွေ့ပုံ ပြောတာကိုလဲ မယုံဘဲရှိနေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ကိုယ်တိုင်တွေ့မှ ယုံရမယ်ဆိုတဲ့ ယခုခေတ်ဝါဒနဲ့တော့ ကိုက်ညီပါပေတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူကိုယ်တိုင်က ကိုယ်တိုင်တွေ့နိုင်လောက်အောင် အားမထုတ်လို့ မတွေ့တာကိုလဲ ထည့်စဉ်းစားဦးမှပေါ့၊ ကိုယ်က သူများလို ကောင်းကောင်းအားမထုတ်ယင် ထူးခြားတာကို သူများလို မတွေ့နိုင်ပေဘူး။ နောက်ပြီးတော့ "ကိုယ်တိုင်တွေ့မှ ယုံရမယ်" ဆိုတာကို နေရာတိုင်းမှာ အသုံးချလို့ မဖြစ်ပေဘူး, ဟာတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တာကို မျက်မှန်နဲ့ကြည့်မှ မြင်နိုင်တယ်၊ ကိုယ်မသွား ရောက်နိုင်တဲ့ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွေကို ရောက်ခဲ့တဲ့သူက ပြောလို့ ယုံသင့်တာလဲရှိတယ်၊ ကိုယ်က မရောက်နိုင်ပေမဲ့ လကမ္ဘာကိုတောင် ရောက်တဲ့လူက ရောက်နေတော့ အဲဒါကိုလဲ ယုံရတာဘဲ။ တရားသဘောဆိုတာကတော့ အလွန်သိမ်မွေ့ပါတယ်၊ ပါရမီဉာဏ်မရှိလို့ မရောက်တာလဲရှိတယ်၊ အားထုတ်မှုမပြည့်စုံလို့ မရောက်တာလဲရှိတယ်၊ ကမ္မန္တရာယ် ဝိပါကန္တရာယ် အရိယူပဝါဒန္တရာယ်ဆိုတဲ့ ဒီလို အန္တရာယ်တွေရှိနေလို့ မရောက်နိုင်တာလဲ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အများအားဖြင့်တော့ အားထုတ်မှုလျော့နေလို့ သမာဓိမဖြစ်တဲ့အတွက် ဉာဏ်မဖြစ်တာကဘဲ များပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ နည်းတော့နည်းပါတယ်။ တရာမှာတယောက် နှစ်ယောက်ထက် များမယ်မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလို အားထုတ်မှုလျော့နေလို့ သမာဓိမဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ အစက နည်းနည်းရှိတဲ့ သဒ္ဓါတရားကလေးတောင် ပျက်သွားတတ်သေးတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကောင်းကောင်း အားမထုတ်နိုင်ယင်တော့ အစကတည်းကအားမထုတ်ပဲ နေတာကတောင် ကောင်းသေးတယ်၊ အားထုတ်စပြုမိယင်တော့ သူများလို ပြည့်ပြည့်စုံစုံဘဲ အားထုတ်မှ အကျိုးများတယ်။

ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်ယင်တော့ သူများလိုဘဲ ထူးထူးခြားခြား တွေ့နိုင်ပါတယ်၊ တချို့က သူတို့ကိုယ်တိုင်တွေ့လာတာကို ပြောတာဟာ သိပ်ရှင်းတယ်၊ လူကြီးထဲကလဲ ရှိတယ်၊ လူငယ်ထဲကလဲ ရှိတယ်၊ အမျိုးသားထဲကလဲ ရှိတယ်၊ အမျိုးသမီးထဲကလဲ ရှိတယ်၊ ရဟန်းထဲကလဲ ရှိတယ်၊ အချို့မှာ တရားစာပေကို ဘာမှမလေ့လာဘူးဘူး၊ အရွယ်ကလဲ ဆဲ့တနှစ် ဆဲ့နှစ်နှစ်အရွယ် အငယ်ကလေးရှိသေးတာဘဲ၊ ပြောပုံကတော့ သိပ်ပြတ်သားတယ်၊ စာပေအဆိုနဲ့လဲ ညီနေတယ်၊ အင်မတန်ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်။ အဲဒါဟာ ကိုယ်တိုင်က မတွေ့သေးပေမဲ့ ယုံကြည်စရာပါဘဲ၊ ငါလဲ သူလိုသိအောင် အားထုတ်မယ်လို့ စိတ်အားတက်စရာပါဘဲ၊ အဲဒီလို စိတ်အားတက်ပြီး အားထုတ်လိုက်ယင် ပဓာနိယင်္ဂါငါးပါးထဲက ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုလဲ မကြာခင်ဘဲ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီဉာဏ်တွေ့ယင် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်ဖို့လဲ စိတ်ချရပြီ။

မြတ်စွာဘုရားက ဖိတ်ခေါ်တော်မူတယ်

ဖြောင့်စွာစိတ်ထားဆိုတဲ့ အင်္ဂါနှင့်စပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက "ဧတေ ဝိညူ ပုရိသော အသဒ္ဓော အမာယာဝီ ဥဇုဇာတိကော =မကောက်ကျစ် မလှည့်စားတတ်တဲ့ စိတ်ထားဖြောင့်မတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဒီသာသနာတော်ကိုလာခဲ့ပါ၊ ဆုံးမညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ကျင့်ယင် ခုနစ်နှစ်အတွင်း, သို့မဟုတ် ခြောက်နှစ်စသည်အတွင်း, နောက်ဆုံးခုနစ်ရက်အတွင်း အရဟတ္တဖိုလ်တရားထူးကို ရနိုင်ပါတယ်"လို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ဖိတ်ခေါ်တော်မူပါတယ်။ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ်မှာတော့ "ညနေက အဆုံးအမခံပြီး အားထုတ်လျှင် နံနက်မှာ တရားထူးကို ရပါလိမ့်မယ်၊ နံနက်က အဆုံးအမခံပြီး အားထုတ်လျှင် ညနေမှာ တရားထူး ရပါလိမ့်မယ်" လို့ တောင်ဝန်ခံပြီး မိန့်တော်မူပါသေးတယ်။ အဲဒီလို မိန့်တော်မူတဲ့အတိုင်း ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလဆီကတော့ ဖြောင့်မတ်တဲ့ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဆုံးမတော်မူတဲ့အတိုင်း အားထုတ်ပြီး တရားထူးတွေကို ရကြပါတယ်။ အကြာဆုံး ခုနစ်နှစ်အတွင်း အမြန်ဆုံး ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြပါတယ်။ အဲဒီလို ခုနစ်နှစ် ခုနစ်ရက်အတွင်း တရားထူးရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မဏ္ဍိမနေယျပုဂ္ဂိုလ်တွေ, နေယျပုဂ္ဂိုလ်ထဲက အလယ်အလတ်စား ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တယ်လို့ သတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ တိက္ခနေယျပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ်မှာ မိန့်တော်မူတဲ့အတိုင်း တည၌် အတွင်း တနေ့အတွင်းမှာလဲ တရားထူးကို ရကြပါတယ်။

(၇) ရက်အတွင်း တရားရတာတောင် အလွန်ရှားပါတယ်

ယခုခေတ်ကာလမှာတော့ ဘုန်းကြီးတို့ လက်လှမ်းမီသလောက် ပြောရယင် တည၌်အတွင်း တနေ့အတွင်း တရားထူးရသွားတယ်လို့ မှတ်ယူရလောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မတွေ့ရဘူးသေးဘူး၊ (၇) ရက်လောက်အတွင်း တရားထူးရတယ်လို့ မှတ်ယူရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တောင် အလွန်ရှားပါတယ်၊ တထောင်မှာ တယောက်လောက်ရှိလိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်းရပါတယ်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ "တထိုင်အတွင်းမှာတောင် တရားရအောင်ပြနိုင်တယ်"လို့ ဆိုကြတယ်၊ တကယ်အစစ်အမှန် ဟုတ်ယင်တော့ ဝမ်းသာစရာပါဘဲ။ တချို့ကလဲ "သူတို့ဟောတဲ့ တရားကိုနာပြီး သိရုံနဲ့ပြီးသတဲ့၊ ရှုဘို့အားထုတ်ဘို့တောင် မလိုဘူးတဲ့" ဒီလို ဟောပြောနေကြတယ်၊ အဲဒါကတော့ တရားအားမထုတ်ချင်တဲ့သူတွေ ပျင်းတဲ့သူတွေက သဘောကျစရာပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာကတော့ မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ ဟောရုံ နာရုံမျှနှင့် တရားထူးမရနိုင်တဲ့ နေယျပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တရားအားထုတ်စေရတယ်၊ အဲဒါနဲ့ ချင့်ချိန်ကြည့်ပေါ့။

ဓမ္မစက္ကြာတရား ဟောတော်မူစဉ်က

မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ရေးဦးစွာ ဓမ္မစက္ကြာတရားကို ဟောတော်မူတယ်၊ အဲဒီတုန်းက လူသားထဲက တရားနာရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းငါးပါးဘဲရှိတယ်၊ အဲဒီငါးပါးထဲက တရားနာနေစဉ်မှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် တရားထူးရတာဟာ အရှင်ကောဏ္ဍညတပါးဘဲ ရှိတယ်၊ ကျန်တဲ့ ၄–ပါးဟာ တရားနာရုံနဲ့ တရားထူးကို မရကြဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့မှာ တွေ့ကြုံရတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအညစ်အကြေးကို သုတ်သင်ပြီး ပြုပြင်ပေးတော်မူတယ်၊ အဲဒီ ၄–ပါးထဲက အရှင်ဝပ္ပဟာ တရက်ခန့် အားထုတ်ပြီးမှ သောတာပန်ဖြစ်တယ်၊ အရှင်ဘဒ္ဒိယဟာ ၂–ရက်ခန့်အားထုတ်ပြီးမှ သောတာပန်ဖြစ်တယ်၊ အရှင်မဟာနာမ်ဟာ ၃–ရက်ခန့် အားထုတ်ပြီးမှ သောတာပန်ဖြစ်တယ်၊ အရှင်အဿဇိဟာ ၄–ရက်ခန့်အားထုတ်ပြီးမှ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့မြန်စွာ ဘုရား၏သားတော် ရာဟုလာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက တရားအားထုတ်စေတယ်၊ အရှင်ရာဟုလာဟာ ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်ကစပြီး တရားအားထုတ်ရတယ်၊ အသက်နှစ်ဆယ်အရွယ် ရဟန်းဖြစ်ပြီးတဲ့အခါကျမှ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် (၇) ရက်အားထုတ်ပြီးမှ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်၊အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် (၁၅) ရက်အားထုတ်ပြီးမှ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာဟာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် ၃–လကျော်ရှိတဲ့အခါ တည၌်လုံးစက်ကြီးလျှောက်ရင်း အပြင်းအထန်အားထုတ်တော်မူပြီးမှ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူတယ်။ အဲဒါတွေကို ထောက်ဆကြည့်ယင် တရားနာရုံ သိရုံမျှနှင့် ကိစ္စမပြီးကြောင်း၊ တရားအားထုတ်မှ ပြီးကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အကယ်၍သာ အားမထုတ်ရဘဲ နာရုံသိရုံမျှဖြင့် ပြီးမယ်ဆိုယင် အရှင်ဝပ္ပအစရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၄–ပါးကို မြတ်စွာဘုရားက တရားအားထုတ်ခိုင်းမည် မဟုတ်ပေ၊ ရာဟုလာကိုလဲ အားထုတ်ခိုင်းမည် မဟုတ်ပေ၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့ကိုလဲ အားထုတ်ခိုင်းမည် မဟုတ်ပေ၊ အရှင်အာနန္ဒာမှာ ဘုရားဟောတရားကို အကုန်နာပြီး သိပြီးပင်ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သိရုံမျှနဲ့ ကိစ္စပြီးမယ်ဆိုယင် အားထုတ်ဖို့လိုမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အရှင်အာနန္ဒာဟာ တည၌်လုံး အပြင်းအထန်အားထုတ်ပြီးမှ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူရတယ်၊ ဒါကြောင့် သိရုံမျှနဲ့ ကိလေသာကိုပယ်ခြင်းကိစ္စ အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကိစ္စ မပြီးဘူး၊ သမထ ဝိပဿနာတရားကို ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်မှ အဲဒီကိစ္စတွေ ပြီးတယ်ဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။

တရားနာရင်း မဂ်ဖိုလ်ရောက်ရာမှာလဲ ရှုမှု ရှိတာဘဲ

အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်ဟာ ဓမ္မစက္ကာသုတ်တရားကိုနာရင်း သောတာပန်ဖြစ်တော်မူတယ်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော် ငါးပါးလုံး အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တရားကိုနာရင်း ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြတယ်၊ သန္တတိအမတ်ကြီးက ဂါထာတပုဒ်တရားကို နာရင်း ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ ပဋာစာရာထေရီဟာ ဂါထာတပုဒ်တရားကို နာရင်း သောတာပန် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို တရားနာရင်း မဂ်ဖိုလ်ရကြတာလဲ သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါးထဲက တပါးပါးဖြင့် ရှုပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ် ရကြတဲ့အကြောင်းကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ယသ္မာ ပန ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု ကဠေ ဓမ္မံ အနာမသိတ္ဝာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တေပိ ဂ္လာနိနာဝ မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန၊ ဂါထာတပုဒ်တရားကို နာရုံမျှဖြင့် အရိယာမဂ်ဖိုလ်တရားကို ရကြသည်မှန်သော်လည်း။ ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု၊ ရုပ်အပေါင်းကိုယ် ခံစားမှုဝေဒနာ အာရုံကိုသိမှုစိတ်နှင့် သဘောတရားဟူသော ဤတရားတို့တွင်။ ကဠေ ဓမ္မံ၊ တစုံတခု သော တရားကိုမျှ။ အနာမသိတ္ဝာ၊ မသုံးသပ် မရှုမှတ်မူ၍။ ဘာဝနာ နာမ၊ ပညာကိုပွါးစေမှု ဘာဝနာမည်သည်။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ နတ္ထိ၊ မရှိချေ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေပိ၊ တရားနာစဉ် အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကို ရကြသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို လည်း။ ဂ္လာနိနာဝ မဂ္ဂေန၊ ရုပ်အပေါင်းကိုယ် ခံစားမှုဝေဒနာ အာရုံသိမှုစိတ်နှင့် သဘောတရားဟူသော ၄–မျိုးသော တရားတို့ကို ရှုမှတ်၍သိရသော ဤသတိပဋ္ဌာန်လမ်းဖြင့်ပင်လျှင်။ သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ငိုကြွေးမှုတို့ကို ကျော်လွန်သွားကြသည်ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏–တဲ့။

အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့ ဂါထာတပုဒ်တရားကို ကြားနာပြီးတော့ သန္တတိအမတ်ကြီးဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး သောက ကို ကျော်လွန်သွားတာ သောကကင်းသွားတာလဲ မှန်တယ်၊ ပဋာစာရာထေရီဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး ပရိဒေဝကို ကျော်လွန် သွားတာလဲမှန်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ ကြားနာရုံမျှနဲ့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်တွေကို ရောက် သွားကြတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် ကိုယ် ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားဆိုတဲ့ ဒီလေးပါးထဲက တပါးပါးကိုမျှ မရှုမမှတ်ပဲ ဝိပဿနာပညာ အရိယာမဂ်ပညာကို ဖြစ်စေပွါးစေတဲ့ ဘာဝနာဆိုတာ ဖြစ်ရိုးမရှိဘူး၊ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကိုဖြစ်စေ၊ ခံစားမှုဝေဒနာကိုဖြစ်စေ၊ အာရုံသိမှုစိတ်ကိုဖြစ်စေ၊ သဘောတရားကိုဖြစ်စေ၊ ဒီလေးပါးထဲကတပါးပါးကို ရှုမှတ်ပါမှ ဝိပဿနာ ပညာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အရိယာမဂ် ပညာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် တရားနာရင်း အရိယာမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် စသည်ဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီလိုတရားထူးရပြီး သောကပရိဒေဝကို ကျော်လွန်သွားကြတယ် ဆိုတာဟာ သတိပဋ္ဌာန်နည်းလမ်းဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်သွားကြတာဘဲ၊ ထို့အတူ တရားနာရင်း မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟူသမျှဟာလဲ သတိပဋ္ဌာန် နည်းလမ်းဖြင့် ရှုမှတ်သိမြင်ပြီး ရသွားကြတာချည်းဘဲ၊ ရှုမှတ်မှု သတိပဋ္ဌာန်နည်းလမ်းနှင့်ကင်းပြီး နာကြားရုံမျှ သိရုံမျှဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရကြတာ မဟုတ်ဘူး–လို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "သူတို့ ပြောဟောတာ သိနားလည်ယင် ပြီးတယ်၊ တရားအားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး"လို့ ပြောဆိုကြတဲ့ စကားဟာ ကျမ်းဂန်လွတ်စကားသာ ဖြစ်တယ်၊ ကျမ်းဂန်လွတ်ရုံတွင် မဟုတ်သေးဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်များနှင့်လဲ ဆန့်ကျင်နေတယ်။

ဘုရားစကားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားက ထောင်သောင်းများစွာသော သုတ်တွေမှာ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွါးစေဘို့ အားထုတ်ဘို့ အထင်အရှား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဓမ္မစက္ကာသုတ်မှာ အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝေတဗ္ဗံ–ဖြစ်စေရမယ်၊ ပွါးစေရမယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အနတ္တလက္ခဏာသုတ် အစရှိသော သုတ်ပေါင်းများစွာတို့၌ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု အမှန်အတိုင်းမြင်အောင် ရှုဘို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီဃနိကာယ် သာမညဖလသုတ် စသည်မှာ ပဌမ စျာနံ ဥပသမ္ဘဇ္ဇ ဝိဟရတိ–စသည်ဖြင့် သမထစျာန်သမာပတ်တွေကိုလဲ ပွါးစေရန် ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရတိ–စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် ပွါးစေရန်လဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မှာ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ သမာဓိကိုဝင်း၊ ဝိပဿနာပညာကိုဝင်း ပွါးစေလျှင် တဏှာအရှုပ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်တယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါ တယ်။ သတိပဋ္ဌာနသံယုတ်ပါဠိတော်မှာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေယျာသိ–သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွါးစေရမယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီသံယုတ်မှာဘဲ ချစ်ခင်ရင်းနှီးတဲ့သူတွေကို သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးပွါးစေရန် တိုက်တွန်းရမယ်လို့လဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သစ္စသံယုတ်မှာ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် ယောဂေါ ကရဏီယော–အားထုတ်ခြင်းကိုပြုရမယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ပဓာနိယင်္ဂါးပါးကိုပြရာ၌ အာရဒ္ဓဝီရိယော–စသည်ဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြား တော်မူခဲ့ပါတယ်။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ဒသဗလသုတ်မှာ "အရေ အကြော အရိုးမျှ ကျန်လျှင်လဲ ကျန်ပါစေ၊ အသား အသွေးတွေ ခြောက်သွေ့ ကုန်ခန်းသွားလျှင်လဲ သွားပါစေ၊ အလိုရှိအပ်သော အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်မချင်း မရပ်မနားဘဲ အားထုတ် သွားမယ်" လို့ ဒီလို စတုရင်္ဂဝီရိယကို ဆောက်တည်ပြီးတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

အဂ်ုတ္တရပါဠိဒုကနိပါတ် ဥပညာတသုတ်မှာလဲ နည်းတူပင် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာဂေါသိင်္ဂ သုတ်မှာတော့ မြန်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် အားထုတ်ခဲ့တဲ့အတိုင်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး အားထုတ်ဖို့ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ညွှန်ပြပုံကတော့ "အာသဝေါကိလေသာတို့မှ စိတ်မလွတ်သေးမချင်း ဒီတင်ပလ္လင်ခွေကို မဖျက်တော့ဘူး"လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး အားထုတ်ယင် အကောင်းဆုံးဘဲလို့ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညဦးယာမ်မှာ အဲဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ထိုင်တော်မူကာ တညလုံး အပြင်းအထန် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို အားထုတ်တော်မူတဲ့အတွက် ညဦးယာမ်မှာ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်ကို ရတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ သန်းခေါင်ယာမ်မှာ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ရတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ မိုးသောက်ယာမ်မှာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုတော်မူလျက် ဝိပဿနာဉာဏ် များကို ပွါးစေတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြထားတဲ့ ရူပသတ္တကရှုနည်း, နာမသတ္တကရှုနည်းများနှင့်တကွ ရှုနည်းမျိုးစုံဖြင့်ရှုပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေကို အကြွင်းမဲ့ အပြည့်အစုံ ပွါးစေတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို ပွါးစေပြီးတော့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ၄–ဆင့် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ တညလုံး တင်ပလ္လင်ခွေကို မပြင်ဘဲ အပြင်းအထန် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကို ရည်ညွှန်းပြီးတော့ တင်ပလ္လင်ခွေ တထိုင်တည်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် အပြင်းအထန် အားထုတ်ရန် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ထောင်သောင်းများစွာသော သုတ်တွေမှာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကိုရအောင် အားထုတ်ဖို့ရာသာ ညွှန်ကြားထားတဲ့အတွက် "ကြားနာပြီး သိရုံမျှနဲ့ပြီးတယ်၊ တရားအားထုတ်ဖို့ မလိုတော့ဘူး"လို့ ပြောတဲ့စကားဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာက "တရားရပြီး ကိစ္စပြီးပြီ"လို့ ပြောတာနဲ့ စိတ်ချနေလို့ မဖြစ်ဘူး၊ "ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတဲ့ တရားစစ် ဟုတ်ရဲ့လား၊ မိမိသန္တာန်မှာ ငြိမ်းသင့်တဲ့ ကိလေသာ ငြိမ်းရဲ့လား" ဆိုတာကို စစ်ဆေးကြည့်ဘို့လဲ လိုပါတယ်။

အများစံချိန် တလခန့်

ဘုန်းကြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းပြလာခဲ့တာဟာ ၃၂–နှစ် ရှိပါပြီ၊ အဲဒီ ၃၂–နှစ်အတွင်းမှာ တွေ့ရတာကတော့ (၇) ရက်လောက်နဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် ဖြစ်ပုံကို စုံစုံလင်လင် ပြောနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အလွန်ဘဲ ရှားပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ရက်ပေါင်း ၂၀–ကျော် ၃၀–ကျော်လောက်ကြာမှ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်ဖြစ်ပုံကို အပြည့်အစုံ ပြောနိုင်တတ်ကြပါတယ်၊ တလခွဲ နှစ်လလောက်ကြာမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြောနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ များပါတယ်၊ သုံးလေးလကြာအောင် အားထုတ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ ရှိပါတယ်။ သို့သော်လဲ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ကြိုးကြိုးစားစားအားထုတ်ယင်တော့ တလအတွင်း တလကျော်ကျော်အတွင်းမှာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြောနိုင်ကြတာဘဲ များပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ တလ တလကျော်ကျော်ကို စံချိန်ထားပြီး အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်နေပါတယ်။ အဲဒါကိုတောင် တချို့က မြန်လွန်းတယ်ဆိုပြီး ကဲ့ရဲ့ အပြစ်တင်နေကြသေးတယ်၊ အဲဒီလို အပြစ်တင်တာကတော့ မသင့်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မြတ်စွာဘုရားက "မိမိ၏ တရားနည်းလမ်းမှာ မှန်ကန်ကောင်းမြတ်တဲ့အတွက် တနေ့အတွင်း တညအတွင်း (၇) ရက် အတွင်းမှာတောင် အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်တယ်"လို့ ဂုဏ်ပြုပြီးဟောထားရာမှာ "နေ့ရောညပါ မပြတ်မစဲ တလကျော်ကျော် အားထုတ်လို့တောင် တရားထူးကို မရနိုင်ဘူး"လို့ ဆိုရာရောက်တဲ့အတွက် ဘုရားစကားတော်ကို ကန့်ကွက်ရာလဲရောက်တယ်၊ ရှုတ်ချရာလဲရောက်တယ်၊ အားမထုတ်ချင်အောင် ပိတ်ပင်ရာလဲရောက်တယ်၊ဒါကြောင့် ပါဘဲ။

အရေးကြီးတာက နည်းမှန်ဖို့ ဖြောင့်မတ်ဖို့ အားထုတ်ဖို့ဘဲ

အရေးကြီးတာကတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အစရှိတဲ့ ဒေသနာတော်များနဲ့ညီတဲ့ နည်းလမ်းမှန်လဲ ဖြစ်ရမယ်၊ (ဧတ္ထ ဝိညူပုရိသော အသဒ္ဓော အမာယာဝီ ဥဇုဇာတိကော–လို့ ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း) မာယာသာဒ္ဓေယျကင်းပြီး ဖြောင့်မတ်စွာ ဝန်ခံပြောဆိုတတ်တဲ့ ယောဂီလဲဖြစ်ရမယ်၊ ဆရာက ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်းလဲ အားထုတ်ရမယ်၊ အဲဒါတွေက အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အစရှိတဲ့ ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များနှင့်အညီ အားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းကို တပည့်ယောဂီအား ညွှန်ကြားရတယ်၊ ယောဂီကလဲ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း နေ့ရောညဉ့်ပါ မပြတ်မစဲ ရှုမှတ်အားထုတ်နေတယ်၊ အားထုတ်ပြီးတော့ သူကိုယ်တိုင် တွေ့တာ သိတာကို တွေ့တဲ့ သိတဲ့အတိုင်း ပြောတယ်၊ အဲဒီပြောတာကို ကြားနာပြီးတော့ "ဒီယောဂီမှာ ဘယ်ဉာဏ်ဖြစ်နေပြီ၊ ဘယ်ဉာဏ်အဆင့်ရောက်နေပြီ"လို့ ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက မှတ်သားထားရတယ်၊ နောက်ဆုံး ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် ပြည့်စုံလို့ အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တွေ့မြင်ပုံကို ပြောတဲ့အခါလဲ အဲဒါကို မှတ်သားထားရတယ်၊ အဲဒါကို မှတ်သားထားပြီးတော့ တပည့်ယောဂီအား ကျေပြွန်အောင် ဆက်လက်အားထုတ်စေရတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်လို့ "ကျေပြွန်လောက်ပြီ ဟုတ်လောက်ပြီ"လို့ စိတ်ချရတဲ့အခါမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပုံနှင့် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြတဲ့ ဉာဏ်စဉ်တရားကို ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက ဟောပြရတယ်၊ အဲဒီဉာဏ်စဉ်တရားကို နာပြီးတော့ တပည့်ယောဂီက သူကိုယ်တိုင် တွေ့ပုံသိပုံနှင့်တိုက်ဆိုင်ပြီး "ဘယ်ဉာဏ်ရောက်တယ်" ဆိုတာ သူ့ဟာသူဘဲ ဆုံးဖြတ်ရပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့က

တော့ တပည့်ယောဂီအား "ဘယ်ဉာဏ်ရောက်ပြီ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီ သောတာပန်ဖြစ်ပြီ" စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပြောကြားခြင်းကို မပြုပါဘူး၊ သူ့ဟာသူဘဲ ဆုံးဖြတ် မှတ်ယူစေပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ "ဘယ်ဉာဏ်ရောက်ပြီ၊ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီ၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီ" စသည်ဖြင့် ဒီလို အဆုံးအဖြတ် မပေးပါဘူး၊

တချို့ကတော့ ဘုန်းကြီးတို့က ဆုံးဖြတ်ပေးလိုက်သလိုလို ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုနေကြတယ်၊ အဲဒါကတော့ မဟုတ်မမှန်ဘဲ စွပ်စွဲရာရောက်ပါတယ်။ တချို့ကလဲ "ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလုပ်ပြီး ကိုယ့်တပည့်ကို သောတာပန်ဖြစ်ပြီ စသည်ဖြင့် အဆုံးအဖြတ် မပေးနိုင်တာ နေရာမကျဘူး"လို့ ဆိုကြတယ်။ အဲဒါကတော့ သူတို့အမြင်နဲ့ နေရာမကျတာပါ။ သာသနာတော် အစဉ်အလာနဲ့တော့ နေရာကျပါတယ်။ နေရာကျပုံကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား တပါးတည်းသာ "မည်သူဟာ သောတာပန်ဖြစ်တယ်၊ သကဒါဂါမ် ဖြစ်တယ်၊ အနာဂါမ် ဖြစ်တယ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်တယ်"လို့ ပြောကြားတော်မူပါတယ်၊ ဘုရားမှ တပါးဆိုယင် အရှင်သာရိပုတ္တရာတောင် အဲဒီလို ပြောကြားဆုံးဖြတ်တာ မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က အဆုံးအဖြတ် မပေးတာဟာ သာသနာတော်အစဉ်အလာနဲ့တော့ နေရာကျပါတယ်။

နောက်တချက်ကတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလုပ်ရတာဟာ ဆေးဆရာလုပ်ရတာနဲ့လဲ တူပါတယ်၊ ရှေးတုန်းက ဆေးဆရာတွေမှာ လူမမာကို တိုင်းတာကြည့်စရာ ကိရိယာတန်ဆာပလာ မရှိသေးဘူး၊ လူမမာ၏ အခြေအနေကိုကြည့်၊ လက်နဲ့ သွေးကိုစမ်းကြည့်ပြီး ရောဂါကိုအကဲခတ်ကြရတယ်၊ လူမမာက ပြောတဲ့စကားကိုလဲ ထောက်ဆပြီး ရောဂါအခြေအနေကို အသိအမှတ်ပြုကြရတယ်၊ အကယ်၍ လူမမာက အမှန်အတိုင်းမပြောယင် ဆေးဆရာမှာ အမှန်းအဆလွဲမှားသွားနိုင်တယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ ယောဂီက အမှန်အတိုင်းမပြောယင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာမှာလဲ အဆုံးအဖြတ် မှားသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်တဲ့ယောဂီက မာယာသာဒ္ဓေယျကင်းပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့သိသမျှကိုသာ အမှန်အတိုင်း ပြောဘို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကလဲ တပည့်ယောဂီပြောသမျှကို မှတ်သားထားပြီး ဉာဏ်စဉ်ဖြစ်ပုံတွေကို ဟောပြခြင်းဖြင့် သူ့ဟာသူ ဆုံးဖြတ်စေခြင်းသာလျှင် အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ဟန်ဆောင်ပြောပြမှု သာဒ္ဓေယျကင်းပြီး ဖြောင့်မတ်စွာ ပြောပြဘို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ သာဒ္ဓေယျကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သဌာ၊ ဟန်ဆောင်ပလွှား ဝါကြွားပြောဆိုကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အသဌာ၊ ဟန်ဆောင်ကင်းပြတ် ဖြောင့်မတ်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအထဲက အစတဝါရကို ဆိုပြီးအဓိဋ္ဌာန်ပြု ကြစို့။

(၃၀) သူများတွေက ဟန်ဆောင်ပလွှား ဝါကြွားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဟန်ဆောင်ကင်းပြတ် ဖြောင့်မတ်စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

၃၁။ မာယာ–မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်ပတ်ခြင်း

မာယာဆိုတာ မိမိအပြစ်ကို သူတပါးမသိရအောင် ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ သဘောပါဘဲ၊ ဒီမာယာ အကြောင်းကတော့ သာဒ္ဓေယျကို ပြောရာမှာ ပါတန်သလောက် ပါသွားပါပြီ။ တချို့က မိမိမှာ သီလသိက္ခာပုဒ် ပျက်နေတာကို သူများမသိရအောင် ဖုံးကွယ်ထားတယ်၊ သီလပျက်ခြင်း၏ အပြစ်ကို ပြောဟောနေတယ်၊ သီလ၏အကျိုးကိုလဲ ပြောဟောနေတယ်၊ ကြားရတဲ့သူတွေက "သီလအလေးပြုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ, သီလစင်ကြယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ"လို့ ထင်စေလိုတဲ့အတွက် ပြောတာပါဘဲ။ တချို့က ခုတင်ကျင့်ဝတ်ကို ဆောင်တယ်၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို ဝင်ပြီး အားထုတ်တယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ဂုဏ်တက်အောင် ဟန်ဆောင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ သီလပျက်တာ သူများမသိအောင် ဖုံးကွယ်တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သာဒ္ဓေယျမဟုတ်ဘူး၊ မာယာပါဘဲ။ တချို့က မိမိတာဝန်ကို အချိန်ပြည့်မလုပ်ပဲနဲ့ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် လာတဲ့အချိန်မှာ ကြိုးကြိုးစားစား လုပ်နေတယ်၊ ဒါလဲ မာယာဘဲ၊ တချို့က အလုပ်ကို ကောင်းကောင်းမလုပ်ပဲနဲ့ အစီရင်ခံစာကိုသာ ကောင်းကောင်းရေးတင်နေတယ်၊ ဒါလဲ မာယာဘဲ၊ တချို့က မျက်ကွယ်မှာ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလုပ်ပြောဆိုနေပြီးတော့ မျက်မှောက်ကျတော့ အကျိုးကိုဆောင်ရွက်လေယောင် လိုလားလေယောင် ပြောဆိုနေတယ်၊ ဒါလဲ မာယာဘဲ။ တရားအားထုတ်ရာမှာလဲ ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း အားမထုတ်ပဲနဲ့ အားထုတ်လေယောင် ပြောဆိုနေတယ်၊ ဒါလဲ မာယာဘဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ ကိုယ့်အပြစ်ကို သူတပါးမသိရအောင် ဖုံးကွယ်လှည့်စားမှုဟူသမျှဟာ မာယာချည်းဘဲ၊ ယုတ်မာတဲ့ တရားဆိုးတခုပါဘဲ။ အဲဒီမာယာကိုလဲ ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မာယာဝီ၊ ကိုယ့်အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်သောအားဖြင့် လှည့်စားတတ်ကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အမာယာဝီ၊ လှည့်စားမှုကင်း၍ ပွင့်လင်းဖြောင့်မတ်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အစ တဝါရလောက်ပဲ အဓိဋ္ဌာန်ဆိုကြပါစို့။

(၃၁) သူများတွေက အပြစ်ဖုံးထား လှည့်စားကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဖုံးကွယ်မထား ရိုးသားဖြောင့်မတ်စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အဲဒီအဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း အပြစ်ရှိယင် ဆရာသမားထံ သီတင်းသုံးဘော်များထံမှာ ပြောပြသင့်တဲ့အခါ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံနိုင်ရမယ်၊ မာယာနှင့်သာဒ္ဓေယျဆိုင်ရာ စိတ်ကူးများဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ ပယ်ရမယ်။ ဒီမာယာနှင့် သာဒ္ဓေယျကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တတ်လို့ အဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ယုတ်မာတဲ့ တရားဆိုးများဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီမာယာနှင့် သာဒ္ဓေယျတို့ဟာ အရိယာသန္တာန်မှာ မရှိသင့်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီတရားဆိုးတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်သည်တိုင်အောင် အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။

၃၂။ အတိမာန–အလွန်အထင်ကြီးခြင်း

၃၃။ ထမ္ဘ–အရှိအသေမပြုနိုင်ခြင်း

ပါဠိမှာ ထမ္ဘပြီးမှ အတိမာနကို ဟောထားပါတယ်၊ ဆောင်ပုဒ်လက်ဘမှာတော့ "သာဒ္ဓေ, မာယာ၊ အတိမာ, ထမ္ဘ"လို့ ကာရန်ရသည့်အားလျော်စွာ ရှေ့နောက်ပြန်ပြီး စီထားပါတယ်။ သဘောအားဖြင့်တော့ အလွန်မာနကြီးပြီး အလွန်ဘဝင်မြင့်နေယင် ရိုသေထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရိုသေမကိုင်းရှိုင်းနိုင်တဲ့ ထမ္ဘလဲ ဖြစ်တတ်တာပါဘဲ။ ရိုသေထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရိုသေယင်, ရှိခိုးထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိမခိုးယင်, နေရာဖယ်ပေးထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို နေရာဖယ်မပေးယင်, လမ်းရှောင်ပေးထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်မပေးယင် ဟနကြီးပြီး တောင့်ခိုင်နေတဲ့ ထမ္ဘပါဘဲ။ ရိုသေထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ အဖိုးအဖွား အမိအဖ ဆရာသမားအစ ရှိသော အသက်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်, သီလအစရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် ကိုယ့်ထက်ကြီးမြတ်တဲ့ ရှင်ရဟန်း ဆရာမြတ်စသောပုဂ္ဂိုလ်–ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များပါဘဲ၊ "အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရိုသေခြင်းစသည်မပြုဘဲ မရိုမသေပြုလျှင် သေတဲ့အခါ ငရဲသို့လဲ ကျရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝရောက်လာပြန်ယင်လဲ အောက်တန်းစား အမျိုးညံ့မှာ ဖြစ်ရတတ်တယ်။ ရိုသေထိုက်တဲ့သူကို ရိုသေခြင်းစသည် ပြုတဲ့သူကတော့ သေတဲ့အခါ နတ်ပြည်ကို ရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝရောက်လာပြန်ယင်လဲ မြင့်မြတ်တဲ့ အမျိုးကြီးတွေမှာ ဖြစ်ရတယ်" ဆိုတဲ့အကြောင်းကို စူဠကမ္မဝိဘင်သုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဝေဘန်ဟောကြားထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "မရိုမသေ၊ မျိုးယုတ်ချေ၊ ရိုသေ မျိုးမြတ်သည်"တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃၃) မရိုမသေ၊ မျိုးယုတ်ချေ၊ ရိုသေ မျိုးမြတ်သည်။ (ဆို)

မာနဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးပြီး သူတပါးကို အထင်သေးတတ်တဲ့ သဘောဘဲ၊ အတိမာနဆိုတော့ အတိုင်းထက်အလွန် အထင်ကြီးတဲ့မာနပေါ့၊ မာနဆိုတာ ရဟန္တာကျမှ အကုန်ကင်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မာနဆိုတာ ကင်းခဲတဲ့တရားပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒီမာနက အတိုင်းထက်အလွန် ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ အတိမာနဘဲ။ အဲဒီလို အလွန်မာနကြီးနေတဲ့သူဟာ လောကဘက်မှာလဲ ဆက်ဆံရေးအဆင်မပြေဘဲ မကြီးပွါးနိုင်ဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ မဆက်ဆံချင်ကြဘူး၊ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အခြွေအရံပရိတ်သတ်တွေ မိတ်ဆွေတွေ လျော့လျော့သွားတတ်တယ်၊ အထက်လူကြီးတွေကလဲ အဲဒီလို အလွန်မာနကြီးတဲ့သူကို အလိုမရှိတတ်ကြဘူး၊ ကြာတော့ ကိုယ်တယောက်တည်းလို ဖြစ်နေတတ်တယ်။ သာသနာတော်ဘက်မှာလဲ တချို့က မာနအလွန်ကြီးနေတာရှိတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်က ပြောဆိုတဲ့အခါမှာလဲ မာနသံတွေ ထင်ရှားနေတယ်၊ စာပေရေးသားတဲ့အခါမှာလဲ မာနသံတွေက ထင်ရှားနေတယ်၊ မပြောသင့်တဲ့စကားတွေကို အလွန်အကျွံ ပြောတတ် ရေးတတ်တယ်၊ သူများတွေကို အကုန်ရှုတ်ချပြီး သူတပါးတည်း ကောင်းတဲ့အနေမျိုး မှန်တဲ့အနေမျိုးနဲ့ ပြောတတ် ရေးတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဖက်ဖက်က ပညာအရည်အချင်းပြည့်ဝနေတဲ့ ဆရာတော်ကြီးဖြစ်ပေမဲ့ ကြီးပွါးသင့်သလောက် မကြီးပွါးဘူး၊ တွင်ကျယ်သင့်သလောက် မတွင်ကျယ်ဘူး၊ အဲဒီလို ဆရာတော်ကြီးက ရေးထားတဲ့ ကျမ်းစာကိုလဲ မှတ်သားဘွယ် ကောင်းပေမဲ့ အများက သိပ်အလေးမပြုကြဘူး။ ဒါကြောင့် မာနဟာနဲယင် အကောင်းဆုံးပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ခက်တာက ကိုယ့်ဟာ ကိုယ်ဆိုတော့ အလွန်မာနကြီးနေပေမဲ့ မာနကြီးမှန်းမသိဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ သူများက သတိပေးပေမဲ့ သူ့မာနကို မထိန်းနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊ သူပြောတာ လက်မခံယင် အဲဒီလူကိုသာ မာနကြီးတယ်လို့ သူက ထင်နေတတ်တယ်၊ အဲဒီလိုဆိုယင် နေရာတကာမှာ အဆင်မပြေတာတွေကို တွေ့ရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရယင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် မာနကြီးလွန်းနေတယ် ဆိုတာကို သိပြီး လျှော့နိုင်သမျှ လျှော့သွားဘို့ပါဘဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ နှိမ်ချုပ်

ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိမ်ချတဲ့နေရာမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ နှိမ်ချုပ်ကိုအတုယူပြီး လေ့ကျင့်သင့်ပါတယ်။ တချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်တို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ခွင့်ပန်လျှောက်ထားပြီး ထိုထို မြို့ရွာတွေကို ဒေသစာရီလှည့်လည်ရန် ကြွသွားကြတယ်၊ အဲဒီအခါ များစွာသော ရဟန်းတွေ အရှင်သာရိပုတ္တရာ နောက်သို့ လိုက်ပါသွားတာကို မြင်ရတဲ့အတွက် ရဟန်းတပါးက မနာလိုစိတ်ဖြစ်ပြီးတော့ ဒေသစာရီကြွမှုကို အနှောင့် အယှက်ဖြစ်စေရန် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတယ်၊ "အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ တပည့်တော်ကို ကိုယ်စောင်းတိုက်သွားပါတယ်၊ တောင်းပန်ခြင်းလဲ မပြုဘဲ ထွက်သွားပါတယ်"လို့ လျှောက်ထားပါသတဲ့။ အမှန်ကတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သက်နိုးစွန်းနဲ့ မတော်တဆ ထိသွားတာကို အကြောင်းပြုပြီး စွဲချက် တင်လိုက်ခြင်းပါဘဲတဲ့။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာကို လိုက်အခေါ်ခိုင်းတယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရောက်လာလို့ သံဃာများစည်းဝေးမိတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ထိုအကြောင်းကို မေးတော်မူတယ်၊ အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလိုလျှောက်ထားဖြေရှင်းပါတယ်။

ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌ ကာယဂတာသတိ မထင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင် သီတင်းသုံးဘော်ရဟန်းကို ကိုယ်စောင်းတိုက်ပြီး မတောင်းပန်ဘဲ ထွက်သွားခြင်း ဖြစ်နိုင်ရာပါသည်။ တပည့်တော်မှာမူ တပည့်တော်၏ကိုယ်ကို မြေကြီးသဖွယ် နှလုံးသွင်းလျက် နေပါသည်ဘုရား စသည်ဖြင့် လျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဆိုလိုတာကတော့ မြေကြီးပေါ်မှာ စင်ကြယ်တာတွေရော မစင်ကြယ်တာတွေရော ပစ်ချကြတယ်၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေ နှပ် တံထွေး သွေးပြိုပုပ်တွေလဲ ပစ်ချကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မြေကြီးက ညည်းညူခြင်း စက်ဆုပ်ခြင်းမရှိဘဲ လက်ခံနေပါတယ်၊ အဲဒီမြေကြီးလိုဘဲ သူ့ကိုယ်ကို သဘောထားပါတယ်၊ ဘယ်သူက ဘယ်လိုဘဲ ပြုမူပြောဆိုစေကာမူ မြေကြီးလိုဘဲ သည်းခံနေပါတယ်–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရေလိုလဲ သဘောထားပါတယ်။ မီးလိုလဲ သဘောထားပါတယ်၊ လေလိုလဲ သဘောထားပါတယ်တဲ့။ ရေထဲမှာလဲ အညစ်အကြေးတွေ ပစ်ချကြတယ်၊ မီးကလဲ အညစ်အကြေးတွေကို လောင်တယ်၊ လေကလဲ အညစ်အကြေးတွေကို တိုက်ခတ်တယ်၊ ညည်းညူခြင်း စက်ဆုပ်ခြင်းမရှိဘူး၊ အဲဒါလိုဘဲ သူ့ကိုယ်ကို ဘယ်သူက ဘာဘဲပြုပြု သည်းခံနေပါတယ်–တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ သူ့ကိုယ်ကို ခြေသုတ်ကြိုးဝန်းလိုလဲ သဘောထားပါတယ်–တဲ့။ လူရှင်ရဟန်းတွေက ခြေမှ အညစ်အကြေးကို ခြေသုတ်ကြိုးဝန်းမှာ သုတ်ကြတယ်၊ ခြေသုတ်ကြိုးဝန်းက ညည်းညူခြင်းမရှိဘဲ လက်ခံတယ်၊ အဲဒါလိုပါဘဲ–တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ဇာတ်နိမ့် စဏ္ဍာလ အမျိုးသားငယ် အမျိုးသမီးငယ်လိုလဲ သဘောထားပါတယ်–တဲ့။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဇာတ်က အလွန်အရေးကြီးတယ်၊ ဇာတ်နိမ့်တဲ့ စဏ္ဍာလမျိုးဖြစ်သူက ဇာတ်မြင့်တဲ့ ဗြာဟ္မဏမျိုးတွေကို မထိရဘူး–တဲ့။ ဒါကြောင့် စဏ္ဍာလမျိုးဖြစ်သူက ဇာတ်မြင့်တို့၏ရွာကို ဝင်သွားယင် ဒုတ်ချောင်းကလေးများနဲ့ ရိုက်နှက်တီးခေါက်ပြီး ဝင်သွားရသတဲ့၊ ကျွန်တော် ဇာတ်နိမ့်လူယုတ် လာပါတယ်၊ မထိမိအောင် ရှောင်ကြပါလို့ သတိပေးတဲ့အနေနဲ့ ဒုတ်သံပေးပြီး ဝင်ရတာ–တဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီစဏ္ဍာလသူငယ် သူငယ်မတွေဟာ ဗြာဟ္မဏရွာကိုဝင်တဲ့အခါ မိမိကိုယ်ကို ဇာတ်မြင့်တွေ မထိကောင်းတဲ့ အယုတ်အညံ့အနေ နှိမ့်ချပြီး ဝင်ရတယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာကလဲ အဲဒီလိုဘဲ သူ့ကိုယ်ကို နှိမ့်ချထားပါတယ်–တဲ့။ အလွန်ဘဲ ကြည်ညိုစရာကောင်းပါ ပေတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ချိုကျိုးနေတဲ့နွားဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ မဝှေ့ဘဲ ယဉ်ကျေးနူးညံ့တယ်၊ အဲဒီနွားလိုဘဲ သဘောထားပါတယ်–တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ရေချိုးပြီး ဖီးလိမ်းပြင်ဆင်ထားတဲ့ လုလင်ပျို လုံမပျိုဟာ လည်ပင်းမှာ မြွေကောင်ပုပ် ခွေးကောင်ပုပ်ကို ဆွဲထားယင် ရံ့ရှာစက်ဆုပ်သလိုပင် မိမိကိုယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ် ထင်နေပါတယ်–တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ အပေါက်များစွာမှ ယိုကျနေတဲ့ အမဲဆီအိုးကို ထမ်းဆောင်နေရသလိုဘဲ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နေရတယ်လို့လဲ ထင်မြင်နေပါတယ်–တဲ့။ အဲဒီလို အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ထားပါတယ်။

အဲဒီအခါ စွပ်စွဲတဲ့ရဟန်းဟာ မခံမရပ်နိုင်အောင် စိတ်ပူလောင်ပြီး သူ့အပြစ်ကို ကန်တော့တောင်းပန်ပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက သည်းခံကြောင်း ပြောကြားပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းကို သည်းခံပါလို့တောင် တောင်းပန်လိုက်ပါသေးသတဲ့။

အဲဒီ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ နှိမ်ချုပ်ဟာ နည်းယူစရာပါဘဲ၊ အဲဒါလောက် မလိုက်နိုင်တောင် အတော်အတန် လိုက်နိုင်မယ်ဆိုယင် ကောင်းလှပါပြီ။ အဲဒီမှာ မာနကို မပယ်နိုင်သေးတောင်မှ အတိုင်းထက်အလွန် အထင်ကြီးတဲ့ အတိမာနကို ပယ်နိုင်မှ နေရာကျမယ်၊ ဒီမာနကတော့ ယာထာဝမာနနဲ့ အယာထာဝမာနလို့ ဒီလို ၂–မျိုးရှိတယ်၊ ယာထာဝမာနဆိုတာ ကိုယ့်မှာ တကယ်ရှိတဲ့ ဂုဏ်အကြောင်းပြုပြီးဖြစ်တဲ့ မာနဘဲ၊ ကိုယ်က တတ်သိလိမ္မာလို့ ငါ တတ်သိလိမ္မာတယ်လို့ ဖြစ်တဲ့မာန၊ ကိုယ်က သီလစသည်ဖြင့် မြင့်မြတ်လို့ မြင့်မြတ်တယ်လို့ ဖြစ်တဲ့ မာန–ဒီလို မာနမျိုးပါဘဲ။ အယာထာဝမာန ဆိုတာကတော့ ကိုယ့်မှာ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ အထင်ကြီးတဲ့မာနဘဲ၊ မတတ်မသိဘဲနဲ့ တတ်တိတယ်လို့ အထင်ကြီးတာ၊ မမြင့်မြတ်ပဲနဲ့ မြင့်မြတ်တယ်လို့ အထင်ကြီးတာ အဲဒါမျိုးပါဘဲ။ ပုထုဇဉ်မှာ အဲဒီ မာန ၂–မျိုးလုံး ရှိတတ်တယ်၊ အကယ်၍ရှိနေခဲ့လျှင် မဟုတ်ပဲနဲ့ အထင်ကြီးတဲ့ အယာထာဝမာနကိုတော့ ပယ်နိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်တဲ့အခါကျယင်တော့ အဲဒီ အယာထာဝမာန လုံးဝကင်းသွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တကယ်သိလို့ ငါသိတယ်စသည်ဖြင့် ဖြစ်တဲ့ ယာထာဝမာနကတော့ လုံးဝ မကင်းသေးဘူး၊ သကဒါဂါမ်မှာလဲ လုံးဝမကင်းသေးဘူး၊ အနာဂါမ်မှာလဲ လုံးဝမကင်းသေးဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်ရောက်မှ ဒီမာနက လုံးဝကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီအထိကျင့်ပြီးတော့ "အရိုအသေ မပေးနိုင်တဲ့မာန, အလွန်အထင်ကြီးတဲ့ အတိမာန" ဆိုတာတွေကို ပယ်သွားဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ထဒ္ဓါ၊ မရိသေ မကိုင်းရှိုင်းနိုင်အောင် တောင့်ခိုင်သော မာနရှိကုန်သည်။ အတိမာနီ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အလွန်အထင်ကြီးကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အထဒ္ဓါ၊ ရိသေကိုင်းရှိုင်းနိုင်ကုန်သည်။ အနတိမာနီ၊ အထင်ကြီးမှု ကင်းပနှိမ်ချနိုင်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှ အစ တဝါရကို အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြစို့။

(၃၂–၃၃) သူများတွေက မရိသေ မကိုင်းရှိုင်းနိုင်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ရိသေကိုင်းရှိုင်းမည် သူများတွေက အထင်ကြီးကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အထင်မကြီးဘဲ နှိမ်ချမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း မာန်မာနကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်သွားကြဘို့ဘဲ။ ၄–နာရီရှိသွားပြီ။ တရားသိမ်းကြစို့။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွါးများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် ။ပ။ အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဒသမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

ဧကာဒသမပိုင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သွေး

ဒီကနေ့ ၁၃၃၂–ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်နေ့ ဖြစ်တယ်၊ ဒီကနေ့ဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၉–နှစ်မြောက်က ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှာ ၁၂၅၀–အရေအတွက်ရှိသော ဗေဟိဘိက္ခုရဟန္တာသာဝက အစည်းအဝေးကြီး၌ မြတ်စွာဘုရားက သြဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူတဲ့နေ့ ဖြစ်သောကြောင့် သြဝါဒပါတိမောက်နေ့လို့ အသိအမှတ်ပြုပြီး ပူဇော်ပွဲကျင်းပကြတဲ့နေ့ ဖြစ်တယ်၊ အလျင်က ဒီနေ့မှာ သြဝါဒပါတိမောက်အကြောင်းပြုပြီး တရားဟောဘူးပါပြီ၊ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့တော့ ဟောနေကျ သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကိုဘဲ ဆက်ဟောရမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃၃၁–ခုနှစ်အဆုံး သင်္ကြန်အကျနေ့ကစပြီး ဒီသလ္လေခသုတ် တရားကို ဟောလာခဲ့တာဟာ ၁၀–ကြိမ် ရှိသွားပြီ၊ ကိလေသာ ၄၄–ပါးရှိတဲ့ အနက်ကလဲ ၃၃–ပါးပြီးသွားပြီ၊ "ဒုဗ္ဗစနှင့်၊ ပါပမိတ္တော၊ ပမာဒေါတဖြာ၊ သဒ္ဓါမရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊ သုတ နည်းဘိ၊ ပျင်းရိတရပ်၊ မုဋ္ဌဿစ္စ၊ ဒုပ္ပညတာ၊ ယူသည်းစွာဟု"လို့ဆိုတဲ့ ၁၁–ပါးဘဲ ဟောဘို့ကျန်တော့တယ်၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်စာရွက်မှာ နောက်ဆုံးပိုင်းလို့ ခေါင်းတပ်ထားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီ ၁၁–ပါးကို ဒီကနေ့ ကုန်အောင် မဟောနိုင်သေးပါဘူး၊ ဒီကနေ့ တနာရီလောက်သာ ဟောမယ်လို့လဲ ရည်ရွယ်ထားတယ်၊ ပြီးသမျှ ဟောရမှာဘဲ၊ ကျန်တာတွေတော့ နောက်တကြိမ်ကျမှ အပြီးသတ် ဟောရမှာဘဲ၊ ဒီကနေ့ ဒုဗ္ဗစ အရ ဒေါဝစဿတာ–က စပြီးဟောရမယ်။

၃၄။ ဒေါဝစဿတာ–ဆို့ဆုံးမခက်ခြင်း

ပရေ ဒုဗ္ဗစာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ သုဝစာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုဗ္ဗစာ၊ အပြောအဆိုခက် အဆုံးမခက်ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သုဝစာ၊ ဆိုဆုံးမ လွယ်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–တဲ့။

အဲဒီ မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒမူရင်းအတိုင်းပဲ၊ အခြား တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အပြောအဆို ခက်ကြလိမ့်မယ်၊ အဆုံးအမ ခက်ကြလိမ့်မယ်တဲ့။ အပြောအဆိုခက်တယ် အဆုံးအမခက်တယ်ဆိုတာ ပြောဆိုတာ ဆုံးမတာကို နားမထောင်လို့ ပါဘဲ၊ အဲဒါဟာ အဲဒီလို နားမထောင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရည်ပြီးပြောတာပါဘဲ၊ တချို့ သားသမီးတွေက မိဘစကားကို နားမထောင်ဘူး၊ တချို့တပည့်တွေက ဆရာ့စကားကို နားမထောင်ဘူး၊ တချို့ အောက်လူတွေက အထက်လူကြီး၏ စကားကို နားမထောင်ဘူး၊ တချို့ သီတင်းသုံးဘော်တွေက အချင်းချင်း ပြောဆိုတဲ့စကားကို နားမထောင်ဘူး၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒုဗ္ဗစ–ဆိုဆုံးမခက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေပါဘဲ၊ ဒီမှာ ပရေ–တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတာ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဆိုလိုပါတယ်၊ တချို့က "ဘယ်သူ့စကားမှ နားမထောင်ဘူး၊ ငါထင်ရာလုပ်မယ်" ဆိုတဲ့စိတ်နဲ့ ထင်ရာလုပ်နေတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဆိုဆုံးမခက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ပဌမတန်းလို့ ဆိုရမှာဘဲ။

ဒီနေရာမှာ မလိုလို့ ပြောဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို စကားနားမထောင်တာကတော့ အပြစ်မရှိပါဘူး၊ ဒုဗ္ဗစလို့လဲ မဆိုရပါဘူး၊ အရေးကြီးတာကတော့ "မမှားသင့်တာ မမှားပါစေနဲ့၊ မှားနေတာကို အမှန်ရောက်ပါစေ"လို့ ဒီလိုမေတ္တာနဲ့ ကရုဏာနဲ့ အကြောင်းသင့်အကျိုးသင့်ပြောဆိုတဲ့ သတိပေးစကား အဆုံးအမစကားကို လိုက်နာဘို့ကတော့ အရေးကြီးပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား အနှောက်အယှက်မပြုဘို့ ဆုံးမတဲ့စကားကိုလဲ လိုက်နာဘို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီလို စကားမျိုးကို နားမထောင်ယင်တော့ ဒုဗ္ဗစပုဂ္ဂိုလ် မည်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက အဆိုအဆုံးမ ခက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ အထူးထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အရှင်ဆန္ဒ–တဲ့။

အရှင်ဆန္နမထေရ်အကြောင်း

အရှင်ဆန္နဆိုတာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားအလောင်းတော် တောထွက်စဉ်က နောက်တော်ပါးအဖြစ်နဲ့ လိုက်ပါရတဲ့ ဆန္နအမတ်ပဲ။ သူ့ကို မြင်းမြီးဆွဲ မောင်ဆန်လို့တောင် ခေါ်ကြသေးတယ်၊ သူက နောက်ကာလမှာ သာသနာတော်မှာ ဝင်ပြီး ရဟန်းပြုတယ်၊ ရဟန်းပြုပြီးနေတဲ့အခါ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်နဲ့မညီတဲ့ အပြုအမူတွေကို ပြုတဲ့အတွက် သီတင်းသုံးဘော် ရဟန်းများက သူ့ကို သတိပေးကြ သွန်သင်ဆုံးမကြတယ်၊ ဒီတော့ သူက အဆုံးအမမခံဘူး၊ ပြန်ပြီး ခုခံပြောဆိုနေတယ်၊ ပြောဆိုပုံကတော့ သင်တို့က ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမို့ ငါ့ကိုဆုံးမကြရတာလဲ၊ ငါ့ကို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် ထင်နေကြသလား၊ ငါဟာ အလောင်းတော် တောထွက်တုန်းက လိုက်ပါရတဲ့ အပါးတော်မြဲ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီတုန်းက အနော်မာမြစ်ကမ်းအထိ ငါက လိုက်ပို့ရတယ်၊ ဝေယျာဝစ္စ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရတယ်၊ သင်တို့က ယခုမှ အဂ္ဂသာဝက သာရိပုတ္တရာ မောဂ္ဂလာန် စသည်ဖြင့် တပည့်ရင်းတွေ လုပ်နေကြတာ၊ သင်တို့က နောက်တိုးတွေ လက်သစ်တပည့်တွေဘဲ၊ သင်တို့ပြောတဲ့စကားကို ငါနားမထောင် နိုင်ဘူးစသည်ဖြင့် ခုခံပြောဆိုနေပါသတဲ့။ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီး မြတ်စွာဘုရားက သိက္ခာပုဒ်တောင် ပညတ်တော်မူရတယ်။

အဲဒီသိက္ခာထဲမှာ ဆိုဆုံးမပုံအကြောင်းပြထားပုံဟာ အင်မတန် နှစ်သက်စရာကောင်းတယ်၊ (ဘိက္ချုဟိ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော) သီတင်းသုံးဘော် အတူနေ ရဟန်းများက အကြောင်းပြပြီး ဆုံးမပြောဆိုတဲ့အခါ၊ တစုံ တယောက်သော ရဟန်းက သူ့ကို မဆုံးမအပ်ကြောင်း ပြောဆိုငြင်းပယ်နေလျှင် ဒီလို ဆိုဆုံးမရမယ်တဲ့၊ ဆုံးမပုံကတော့ အရှင်ဘုရားဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သူတပါးက မဆုံးမအပ် မဆုံးမကောင်းတဲ့အနေ မပြုပါနဲ့၊ ဆုံးမကောင်းတဲ့အနေနဲ့သာ လက်ခံပါ၊ အရှင်ဘုရားကလဲ အခြား ရဟန်းများကို ပြောစရာရှိယင် ပြောဆိုပါ၊ အခြားရဟန်းများကလဲ အရှင်ဘုရားကို ပြောစရာရှိလျှင် ပြောဆိုကြပါလိမ့်မယ်၊ ဒီလိုအချင်းချင်း ပြောဆိုဆုံးမခြင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဟာ တိုးတက်ကြီးပွါးသွားနိုင်ပါတယ်–လို့ ဆိုဆုံးမရ မယ်–တဲ့။ အင်မတန် ကောင်းတဲ့ နည်းလမ်းပါဘဲ။

ဒါပေမဲ့ အရှင်ဆန္နကတော့ အဆုံးအမ မခံဘဲ ငြင်းပယ်နေတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် သူမှာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်အထိ တရားထူးကိုမရဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးတဲ့ နောက်ကာလကျမှ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်မှာ ထားခဲ့တဲ့အတိုင်း သံဃာတော်က သူ့ကို ဗြဟ္မဒဏ်ပေးတယ်၊ ဗြဟ္မဒဏ်ဆိုတာ အရှင်ဆန္နက ပြောချင်တာ ပြောပါစေ၊ အခြား ရဟန်းများကတော့ သူ့ကို ဘာမျှမပြောရဘူး၊ အဆုံးအမသြဝါဒ မပေးရဘူးတဲ့။ အဲဒီ ဗြဟ္မဒဏ်ပေးတဲ့အကြောင်းကို ကြားရတဲ့ အခါကျတော့မှ အရှင်ဆန္န မာနကျိုးသွားတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားလဲ မရှိတော့ဘူး၊ သီတင်းသုံးဘော်များကလဲ ငါ့ကို မပြောဆို တော့ဘူးဆိုယင် ငါ့မှာ အားကိုးရာမဲ့ ဖြစ်တော့တာဘဲ၊ ကြီးပွါးရေးအတွက် သေရာရောက်တော့တာဘဲလို့ စဉ်းစားပြီး မာနကျ သွားတယ်၊ အဲဒီအခါကျမှ ရိုရိုသေသေ တရားအားထုတ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါသတဲ့။

ဆိုဆုံးမခံမှ ယဉ်ကျေးတယ်

လောကမှာ ဖြစ်စေ၊ သာသနာတော်မှာ ဖြစ်စေ ဆိုဆုံးမခံမှ ယဉ်ကျေးတယ်၊ တိုးတက်ကြီးပွါးတယ်၊ အချင်းချင်း မပြောမဆိုဘဲ အပြောအဆိုမခံဘဲ နေကြယင် တိရစ္ဆာန်တွေလို အရိုင်းအစိုင်းဘဝက မတက်ပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်။ တချိန်က ကောသလတိုင်း တနေရာမှာ ဝါကပ်ကြတဲ့ရဟန်းတော်များဟာ အချင်းချင်းပြောဆိုနေယင် မည်မည္ဆတ်ဖြစ်မှာ စိုးသည့်အတွက် အချင်းချင်း စကားမပြောစတမ်းလို့ ကတိကဝတ်ပြုပြီး ဝါကပ်ကြတယ်၊ ဝါကျွတ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားထံသွားပြီး ကန်တော့ ကြတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ချမ်းသာစွာနေကြရပါရဲ့လားလို့ မေးတော်မူတယ်၊ ချမ်းသာစွာ နေကြရတဲ့အကြောင်း လျှောက်ကြတယ်၊ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေကြရသလဲလို့မေးတဲ့အခါ အချင်းချင်းစကားမပြောရန် ကတိကဝတ်ပြု ပြီးနေကြတဲ့အတွက် ချမ်းသာစွာ နေကြရကြောင်းကို လျှောက်ကြတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့တော်မူတယ်၊ သင်တို့ဟာ မချမ်းသာသော နေခြင်းဖြင့်နေကြပါလျက် ချမ်းသာစွာနေကြရတယ်လို့ ဆိုတာဘဲ၊ အချင်းချင်း စကားမပြောဘဲ နေတယ်ဆိုတာ သားတိရစ္ဆာန်တို့၏ နေခြင်းမျိုးဖြစ်တယ်၊ သိုးများ ဆိတ်များ၏ နေခြင်းမျိုးဖြစ်တယ်၊ ရန်သူ အချင်းချင်းတို့ ၏ နေခြင်းမျိုးဖြစ်တယ်၊ တိတ္ထိတို့ကျင့်တဲ့ လူအ–ကျင့်ဝတ်ဖြစ်တယ်လို့ ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီး အဲဒီလို လူအ–အကျင့် တိတ္ထိအကျင့် ကို မကျင့်ရန် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယခုကာလမှာ တချို့ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်တယ်ဆိုတာလဲ သတိပြုရမယ်၊ မိမိအဓိဋ္ဌာန်ပြုထားတဲ့ အချိန်ပိုင်း အတွင်းမှာ လုံးလုံးစကား မပြောတော့ဘူးလို့ ဒီလိုတော့ အဓိဋ္ဌာန်မပြုကောင်းဘူး၊ လောကရေးရာ အကျိုးမဲ့စကားကို မပြော တော့ဘူး၊ အရေးမကြီးတဲ့စကားကို မပြောတော့ဘူးလို့ ဒီလိုခြွင်းချက်ထားပြီး အဓိဋ္ဌာန်ပြုယင်တော့ သင့်တော်လောက်စရာ ရှိပါရဲ့၊ အဲဒီလိုဆိုတော့ အရေးကြီးတဲ့ အကျိုးစီးပွါးနဲ့စပ်တဲ့စကား, တရားနဲ့စပ်တဲ့ စကားများကို ပြောသင့်သလောက် ပြောနိုင် တယ်၊ အဲဒီလို ပြောသင့်တာ ပြောခြင်းဖြင့် လောကဘက်ကရော တရားဘက်ကရော တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အတူနေပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း ပြောသင့်တာကို ပြောရတယ်၊ သူများက ပြောတဲ့စကားကိုလဲ လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားပြီး လက်ခံသင့်တာ လက်ခံရတယ်၊ ငါချွတ်ယွင်းနေတာကို ပြောဖော်ရပါပေတယ် စသည်ဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လိုက်နာရတယ်၊ ကျေးဇူးတင်ရတယ်၊ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာဆိုယင်သာပြီး အရေးကြီးသေးတယ်၊ အချင်းချင်းပြောတာကိုလဲ စဉ်းစားပြီး ပြုပြင်သင့်တာ ပြုပြင်ရတယ်၊ ဆရာသမား၏စကားကို လိုက်နာဘို့ဆိုတာကတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒေါဝစသတာ ဆိုဆုံးမခက်ခြင်းဆိုတဲ့ ရိုင်းစိုင်းမှုကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ပေးထားတဲ့ သြဝါဒနှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို အတိုချုပ် ဆိုကြရမယ်။

(၃၄) သူများတွေက ဆိုဆုံးမခက်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဆိုဆုံးမလွယ်စေမည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ကျင့်ဝတ်ပဲ၊ အများစုနေတဲ့ နေရာမှာ ဒီအဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကျင့်သွားဘို့အရေးကြီးပါတယ်၊ ညီညွတ်ရေးလဲ ဖြစ်တယ်၊ တိုးတက်ကြီးပွါးရေးလဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒီအပိုဒ်ကတော့ တော်လောက်ပါပြီ၊ နောက်တပိုဒ် ဟောကြစို့။

(၃၅) ပါပမိတ္တတာ–မိတ်ဆွေညံ့နှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း

ပရေ ပါပမိတ္တာ ဘဝိသန္တိ၊ မယမေတ္ထ ကလျာဏမိတ္တာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပါပမိတ္တာ၊ ယုတ်ညံ့သော ဆရာမိတ်ဆွေရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ကလျာဏမိတ္တာ၊ ကောင်းမြတ်သော ဆရာမိတ်ဆွေရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

ပါပမိတ္တဆိုတာ ယုတ်ညံ့တဲ့မိတ်ဆွေ၊ မိတ်ဆွေယုတ်–မိတ်ဆွေညံ့–မိတ်ဆွေဖျင်း–မကောင်းတဲ့ မိတ်ဆွေဘဲ၊ မိတ်ဆွေဆိုတာလဲ ဒီနေရာမှာ ဆရာအနေထားပြီး ပေါင်းသင်းရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုတယ်၊ ဒါကြောင့် မိတ်ဆွေညံ့နှင့် ပေါင်းသင်းခြင်းဆိုတာ ဆရာညံ့ ဆရာယုတ် မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း အားကိုးခြင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကလျာဏမိတ္တ ဆိုတာကတော့ ဏာင်းမြတ်တဲ့မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေကောင်း မိတ်ဆွေမြတ်ပဲ၊ ဒီနေရာမှာလဲ မိတ်ဆွေဆိုတာ ဆရာအနေနဲ့ မှီဝဲဆည်းကပ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မိတ်ဆွေကောင်းရှိတယ်ဆိုတာ ဆရာကောင်းရှိတယ် ဆရာကောင်းမှီဝဲဆည်းကပ်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူများတွေက မိတ်ဆွေညံ့ ဆရာညံ့ကို အားကိုးဆည်းကပ်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မိတ်ဆွေကောင်း မိတ်ဆွေမြတ် ဆရာကောင်း ဆရာမြတ်ကို အားကိုးဆည်းကပ်မယ်လို့ ဒီလိုနှလုံးသွင်းပြီး ကျင့်သုံးသွားကြဘို့ပါဘဲ။ မိတ်ဆွေအယုတ်အမြတ် ဆရာအယုတ်အမြတ်ကို ဘယ်လိုသိရမလဲဆိုလျှင် အဘိမ္မာပိဋ္ဌက ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မှာ ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

မိတ်ဆွေယုတ် ဆရာယုတ်

ယေ တေ ပုဂ္ဂလာ အဿဒ္ဓါ ဒုဿီလာ အပ္ပဿုတာ မစ္ဆရိနော ဒုပ္ပညာ၊ ယာ တေသံ သေဝနာ နိသေဝနာ သံသေဝနာ ဘဇနာ သမ္ဘဇနာ ဘတ္တိ တံသမ္ဘဝကံတာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပါပမိတ္တတာ။

ယေ တေ ပုဂ္ဂလာ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဿဒ္ဓါ၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားမရှိကုန်။ ဘုရား တရား သံဃာကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားမရှိယင်၊ ကံကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မိတ်ဆွေယုတ် ဆရာယုတ်တွေဘဲ။ ဒုဿီလာ၊ သီလမရှိကုန်။ ရဟန်းမှာ ရဟန်းတို့၏ သီလမရှိယင်၊ လူမှာ ငါးပါးသီလတောင် မရှိယင် မိတ်ဆွေယုတ် ဆရာယုတ်တွေဘဲ။ အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ ဘာဝနာအလုပ်တွေ ဟောကြားညွှန်ပြနေပြီးတော့ ကာမဂုဏ်အရာမှာ အကျင့်ဖောက်ပြန်နေယင်၊ သေရည်အရက်တောင် သောက်နေယင် ပါပမိတ္တလို့ မှတ်ရမယ်။ အပ္ပဿုတာ၊ အကြားအမြင်နည်းကုန်၏၊ ဝါ–အကြားအမြင်မရှိကုန်။ ဘုရားဟောပါဠိ စသည်ကို ပြည့်စုံလုံလောက်အောင် မလေ့လာ မနာကြားဘူးယင်၊ သမာဓိ ပညာ အစစ်အမှန်တွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ မသိဘူးယင် အကြားအမြင် နည်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အကြားအမြင် မရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ။ ပါပမိတ္တာ၊ ကိုယ်တိုင်က ဘာမှ သုတမရှိပါဘဲနဲ့ "ဆရာမမှားစေနဲ့" စသည်ဖြင့် ပြောနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကို သတိပြုကြရမယ်။ မစ္ဆရိနော၊ ဝန်တိုလေ့ရှိကုန်၏။ ဒသမပိုင်းတုန်းက မစ္ဆရိယငါးပါးကို ပြောခဲ့ပြီ၊ မပေးမကမ်းနိုင်တာလဲ ဝန်တိုတာဘဲ၊ ကိုယ့်အခြွေအရံ ပရိသတ်တွေ သူတပါးထံရောက်သွားမှာကို စိုးရိမ်တာလဲ ကုလမစ္ဆရိယဘဲ၊ အဲဒီလို မစ္ဆရိယရှိနေယင် ပါပမိတ္တာဘဲ။ ဒုပ္ပညာ၊ ပညာမရှိကုန်။ သုတမယပညာ စိန္တာမယပညာ ဘာဝနာမယပညာ မရှိယင်၊ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယညာဏ် အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာပညာမရှိယင် ဝိပဿနာတရားပြတဲ့ အရာမှာတော့ ပါပမိတ္တလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ သဒ္ဓါမရှိ သီလမရှိ သုတမရှိယင် ဝန်တိုမှုမစ္ဆရိယရှိယင် ဉာဏ်ပညာမရှိယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပါပမိတ္တာဘဲ။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆရာအဖြစ်နဲ့

မှီဝဲဆည်းကပ်နေယင် (ပါပမိတ္တာတာ ခေါ်တဲ့) မိတ်ဆွေညံ့ ဆရာညံ့ကို ပေါင်းသင်းခြင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် "တေသံ၊ ထိုသို့သော မိတ်ဆွေညံ့တို့ကို။ ယာ သေဝနာ နိသေဝနာ သံသေဝနာ၊ အကြင်မှီဝဲခြင်း အမြဲမှီဝဲခြင်း ကောင်းစွာ မှီဝဲခြင်းသည်။ ယာ ဘဇနာ သမ္ဘဇနာ၊ အကြင် ချဉ်းကပ်ခြင်း ကောင်းစွာ ချဉ်းကပ်ခြင်းသည်။ ယာ ဘတ္တိ သမ္ဘတ္တိ၊ အကြင်ကိုးကွယ်ခြင်း ကောင်းစွာ ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ တံ သမ္ဘဝကံတာ၊ ထိုသို့သော မိတ်ဆွေညံ့တို့သို့ ညွှတ်ကိုင်းရှိုင်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤသို့သော မှီဝဲချဉ်းကပ်ခြင်း ကိုးကွယ်ခြင်း ညွှတ်ကိုင်းခြင်းကို။ ပါပမိတ္တာတာ၊ မိတ်ဆွေညံ့ ဆရာယုတ်ကို ပေါင်းသင်းခြင်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုရပါတယ်–တဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပါပမိတ္တာတာကို ရှောင်ကြဉ်ဘို့ရာ ရှစ်လုံးဖွဲ့ဆောင်ပုဒ် ၂–ပိုဒ်စီထားတယ်၊ "သဒ္ဓါ သီလ သုတကင်းကွာ၊ ဝန်တိုဉာဏ်ကင်း မိတ်ဖျင်းရှောင်ပါ" တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သဒ္ဓါ သီလ သုတ ကင်းကွာ၊ ဝန်တို ဉာဏ်ကင်း မိတ်ဖျင်းရှောင်ပါ။

ဘုရား တရား သံဃာကို မယုံကြည်ယင်၊ ကံ ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ယင် အဲဒါ မိတ်ဆွေညံ့ဘဲ၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆရာအဖြစ်နဲ့ မပေါင်းသင်းရဘူး၊ လောကရေးရာ အရောင်းအဝယ် အလုပ်အကိုင်အတွက် ပေါင်းသင်းတာကို မဆိုလိုပါဘူး၊ အဲဒီ လောကီကိစ္စအတွက်ကတော့ သာမန်မိတ်ဆွေအဖြစ်နဲ့ ပေါင်းသင်းနိုင်ပါတယ်၊ အားကိုးရာဆရာအဖြစ်နဲ့ မပေါင်းသင်းဘို့ ပြောတာပါ၊ ဆရာအဖြစ်နဲ့ ပေါင်းယင် ဘာဖြစ်တတ်သလဲဆိုတော့ အဲဒီ ပါပမိတ္တာက ဘုရားကို မယုံကြည်တဲ့အတွက် ဘုရားကို မယုံကြည်အောင်, ယုံကြည်မှုပျက်အောင် ပြောတတ်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ပါပမိတ္တာ ဆရာကိုမယုံကြည်တဲ့အတွက် သူကိုယ်တိုင်လဲ ဘုရားအား ရှိခိုးခြင်း ရိုသေခြင်းကို မပြုဘူး၊ အဲဒါကို အတုလိုက်ပြီးတော့ ဘုရားကို ရှိခိုးခြင်း အရိုအသေပြုခြင်းတွေ ပေါ့ယင်လဲ ပေါ့သွားတတ်တယ်၊ လုံးလုံးမပြုဘဲယင်လဲ နေတတ်တယ်။ တရား သံဃာကို မယုံတဲ့အတွက်လဲ နည်းတူဘဲ အတုလိုက်သွားတတ်တယ်။ ကံ ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ဘဲ ဆရာက ကုသိုလ်ပြုဘို့ မလိုဘူး၊ အကုသိုလ်လဲ ရှောင်ဘို့မလိုဘူး စသည်ဖြင့် ပြောတတ်တယ်၊ ဆရာကိုယ်တိုင်ကလဲ ကုသိုလ်ကို မပြုဘူး၊ အကုသိုလ်လဲ မရှောင်ဘူး၊ အဲဒါကို တပည့်ကလဲ အတုလိုက်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားတွေ ပျက်ကုန်တတ်တယ်။

ထို့အတူဘဲ သီလမရှိတဲ့ဆရာကိုမှီဝဲယင် သီလပျက်တတ်တယ်၊ အရက်သောက်တဲ့ဆရာကို မှီဝဲယင် အရက်သမားဖြစ်တတ်တယ်။ အကြားအမြင်နည်းတဲ့ ဆရာက အကြားအမြင်ကို မရှိသေဘူး၊ မိမိက စာမတတ်တော့ စာတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မချီးမြှောက်ချင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် သူဟောပြောတာတွေက စာပေနဲ့မညီတော့ သူများက စာပေနဲ့မညီကြောင်း ပြောကြတယ်၊ အဲဒါကို မဖြေရှင်းနိုင်တော့ စာပေကျမ်းဂန်တွေကို ပုတ်ခတ်ပြီး ပြောဆိုတတ်တယ်၊ စာပေတွေက မှားနေသလိုလို, စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မှားနေသလိုလို ပြောတတ်တယ်၊ အဲဒါကို တပည့်ကလဲ လက်ခံပြီး စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ, စာပေတွေကို ပြစ်မှားမိတတ်တယ်၊ အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

ဝန်တိုမှုရှိတဲ့ဆရာက တခြားမှာလျှုတာကို ပိတ်ပင်တတ်တယ်၊ တခြားသူထံရောက်မသွားအောင် တားမြစ်တတ်တယ်၊ တရားမှန်ကို မနာရအောင် မကျင့်ရအောင် ပိတ်ပင်တတ်တယ်။ ကိုယ်တိုင်က ဝိပဿနာပညာ အစစ်အမှန်နှင့် မပြည့်စုံယင် ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်အောင် မညွှန်ပြနိုင်ဘူး၊ အစစ်အမှန်တွေကို အမှားထင်အောင်လဲ ပြောတတ်တယ်။ အဲဒီလို ပြောတဲ့ ဆရာ့စကားကို ယုံကြည်နေယင် တရားလမ်းမှန်ကိုလဲ မရောက်တော့ဘူး၊ တရားလမ်းမှန်ဟောနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလဲ ပြစ်မှားပြောဆိုတတ်တယ်၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေကိုလဲ ပြစ်မှားပြောဆိုတတ်တယ်၊ ကြောက်စရာပါဘဲ။

အဲဒီ ပါပမိတ္တာက ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်လဲလို့ ဆိုတော့ ဘုရားလက်ထက်တော်က ထင်ရှားခဲ့တဲ့ ပုရာဏကဿပ အစရှိသော တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆–ယောက်လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ပါပမိတ္တာတွေပါဘဲ၊ အဲဒီ ဆရာကြီးတွေရဲ့ဝါဒကို လိုက်နာနေတဲ့ သူတွေဟာ တချို့ဆိုယင် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ခွင့်တောင် မရရှာကြဘူး၊ တချို့လဲ ဘုရားစစ် တရားစစ် သံဃာစစ်တွေကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်မှားပြီး အရိယူပဝါဒန္တရာယ်တွေ ထိုက်ကုန်တယ်၊ ကြောက်စရာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ သာသနာတော်တွင်းမှာလဲ အရှင်ဒေဝဒတ်လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလဲ ပါပမိတ္တာတွေဘဲလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ကို ကိုးကွယ်တဲ့သူတွေလဲ အများကြီး နစ်နာကြပါတယ်။

အရှင်ဒေဝဒတ် ကိုးကွယ်လို့ နစ်နာပုံ

အဇာတသတ်မင်းက အရှင်ဒေဝဒတ်ကို ကိုးကွယ်တယ်၊ အရှင်–ဒေဝဒတ်က ဒီလိုညွှန်ကြားတယ်၊ မင်းသားကလေးလူတွေဟာ ရှေးတုန်းက အသက်ရှည်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ခမည်းတော် နတ်ရွာစံမှ နန်းတက်ရပေမဲ့ မင်းစည်းစိမ်ခံစားဘို့ အချိန်တွေ အများကြီးရတယ်၊ ယခုတော့ လူတွေက အသက်မရှည်ကြဘူး၊ သင့်ခမည်းတော် နတ်ရွာစံမှ နန်းတက်ရမယ်ဆိုယင် သင့်မှာ အင်မတန်အိုတဲ့အရွယ် ရောက်နေလိမ့်မယ်၊ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ခံစားဘို့ အချိန်ရှိမှာ မဟုတ်တော့ဘူး၊ဒါကြောင့် သင့်ခမည်းတော်ကိုလုပ်ကြံပြီး နန်းတက်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားတယ်၊ အဲဒီမှာ သူညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ကြံပုံတွေ နောက်ထပ်ညွှန်ကြားပုံတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်၊ အတိုချုပ်ပြောရမှာဘဲ၊ အဲဒီတော့ အဇာတသတ်မင်းသားက သူ့ဆရာ အရှင်ဒေဝဒတ်ပြောတာကို တကယ့် နည်းကောင်းလမ်းကောင်းလို့ ယုံကြည်တယ်၊ တပည့်ဆိုတာ ဆရာပြောတဲ့ စကားကို ယုံကြည်စမြဲဘဲ၊ ဒါကြောင့်

အဇာတသတ်မင်းသားဟာ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို ထောင်ထဲအကျဉ်းချထားတယ်၊ အစာမကျွေးဘဲ ထားတယ်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ ခြေဖဝါးကို သင်ခုန်းဓားနဲ့လှီးပြီး ဆားသိပ် မီးမြှိုက်စေတယ်၊ ဒါကြောင့် မင်းကြီးဟာ နတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်ရာရတယ်၊ အဇာတသတ်မင်းလဲ ပိတုဃာတကကံဆိုတဲ့ ကံကြီးထိုက်သွားတယ်၊ နောက်တချိန်မှာ သံဝေဂရပြီး မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်တယ်၊ ရဟန်းပြုခြင်း၏အကျိုးဆိုတဲ့ သာမညဖလကို မေးလျှောက်လို့ မြတ်စွာဘုရားက သာမညဖလ သုတ်ဆိုတဲ့တရားကို ဟောတော်မူတယ်၊ အကယ်၍သာ ပိတုဃာတကကံမထိုက်ယင် အဲဒီတုန်းက အဇာတသတ်မင်းဟာ အဲဒီတရားကိုနာပြီး သောတာပန်ဖြစ်ဖို့အကြောင်း ရှိပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ပိတုဃာတကကံကို ကျူးလွန်ထားတဲ့အတွက် တရားထူးကိုမရရှာဘူး၊ သေတဲ့အခါလဲ လောဟကုမ္ဘီဆိုတဲ့ ငရဲကို ရောက်ရရှာတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ အရှင်ဒေဝဒတ်ဆိုတဲ့ ပါပမိတ္တကို ဆရာအဖြစ်နဲ့ ကိုးကွယ်မိတဲ့အတွက် ဆုံးရှုံး နစ်နာရတာဘဲ၊ ကြောက်စရာ မကောင်းဘူးလား။

အရှင်ဒေဝဒတ် တောင်းပန်တဲ့ ကျင့်ဝတ်ငါးပါး

နောက်ပြီးတော့ အရှင်ဒေဝဒတ်ဟာ သူ့နောက်လိုက်များဖြစ်ကြတဲ့ ကောကာလိက, ကဋမောဒကတိဿက, သမုဒ္ဒဒတ္တဆိုတဲ့ ရဟန်းများနဲ့ တိုင်ပင်ပြီး သံဃာဂိုဏ်းခွဲဘို့ ကြံစည်တယ်၊ ကြံစည်ပုံကတော့ အဲဒီ နောက်လိုက်ရဟန်းသုံးပါးနှင့် တကွ မြတ်စွာဘုရားထံသွားပြီး သူက ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို ပညတ်ဖို့ တောင်းပန်တယ်၊ (၁) ရဟန်းများဟာ အသက်ထက် ဆုံး တောရကျောင်းမှာသာ နေကြပါစေ၊ ရွာကျောင်းမှာနေလျှင် အာပတ်သင့်ပါစေ၊ (၂) ဆွမ်းခံ၍သာ ဘုဉ်းပေးကြပါစေ၊ ပင့်ဖိတ်လျှောသောဆွမ်းကိုလက်ခံလျှင် အာပတ်သင့်ပါစေ၊ (၃) ပုံ့သကူသင်္ကန်းကိုသာ ဝတ်ရုံကြပါစေ၊ ဒကာလျှောသောသင်္ကန်းကို လက်ခံလျှင် အာပတ်သင့်ပါစေ၊ (၄) ရုက္ခမူခုတင် ဆောင်ကြပါစေ၊ အမိုးရှိရာသို့ဝင်လျှင် အာပတ်သင့်ပါစေ၊ (၅) သက်သတ်လွတ်စားကြပါစေ၊ ငါးအမဲကိုစားလျှင် အာပတ်သင့်ပါစေ–ဆိုတဲ့ ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို ပညတ်ဖို့ တောင်းပန်တယ်။ အဲဒီ ကျင့်ဝတ်ငါးပါးလုံးဟာ အကောင်းချည်းပါဘဲ၊ မကျင့်ကောင်းတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအတိုင်း သိက္ခာပုဒ်ပညတ်လိုက်ယင် အကုန်လုံးလိုက်နာပြီးကျင့်ဘို့ ခက်ပါလိမ့်မယ်၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူခါစ ပဌမဝါကဆိုယင် ရဟန်းတော်တွေဟာ တောကျောင်းမှာသာ နေကြတယ်၊ ပုံ့သကူခုတင် ရုက္ခမူခုတင်ကိုလဲ ဆောင်ကြတယ်၊ ပိဏ္ဍပါခုတင်ကိုလဲ အများအားဖြင့် ဆောင်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ကာလမှာ အဲဒီခုတင်များကိုလဲ အချို့က ဆောင်ဘို့ခဲယဉ်းမည်ကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် တောရခုတင် ပိဏ္ဍပါတ်ခုတင် ပုံ့သကူခုတင်များကို ဆောင်လိုလျှင် ဆောင်ဘို့၊ မဆောင်လိုလျှင်လဲ မဆောင်ဘို့ ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ မိုးလေးလမှတပါး ရှစ်လအတွင်း၌ အလိုရှိလျှင် ရုက္ခမူခုတင်ဆောင်ဘို့လဲ ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ရဟန်းတော်များ အတွက်သတ်သည်ကို မမြင်ရ, မကြားရ, ရှိုးရားတွေးထင်ခြင်းလဲကင်း၍ အစွန်းသုံးပါးလွတ်သော ငါးအမဲကိုလဲ သုံးဆောင်ဘို့ ခွင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအတိုင်း ခွင့်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့အကြောင်း မိန့်တော်မူပြီး သူ့တောင်းပန်ချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ချလိုက်ပါတယ်။

အဲဒါကို အခွင့်ကောင်းယူပြီးတော့ အရှင်ဒေဝဒတ်က "အလိုနည်းခြင်းအစရှိတဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို မြတ်စွာဘုရားထံ တောင်းပန်ခဲ့တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက အခွင့်မပြုဘူး၊ ငါတို့က အဲဒီ ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို ကျင့်မယ်၊ အဲဒီကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို သဘောကျယင် ဆန္ဒမဲပေးကြ"လို့ သံဃပရိသတ်မှာ ကျေညာတယ်၊ ဝဇ္ဇီတိုင်းသား သုတနည်းတဲ့ ရဟန်းငယ်ငါးရာတို့က ဆန္ဒမဲပေးကြတယ်၊ အဲဒီ ရဟန်းငယ်ငါးရာကိုခေါ်ပြီး အရှင်ဒေဝဒတ်က ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ ဂယာသီသအရပ်သို့ သွားတယ်။ အဲဒီနောက် မြတ်စွာဘုရား၏အမိန့်ဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့က ထို ရဟန်းငယ်များကို အသိဉာဏ်ပေးဘို့ရာ ဂယာသီသသို့ လိုက်သွားကြတယ်။

ဟိုရောက်တော့ အရှင်ဒေဝဒတ်က ထိုရဟန်းငယ်ငါးရာအား ဘုရားအသွင်ဖြင့် တရားဟောနေခိုက် ဖြစ်တယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ လာနေတာကို မြင်ရတဲ့အခါ အရှင်ဒေဝဒတ်က "(ပဿထ ဘိက္ခဝေ) ရဟန်းတို့ ကြည့်ကြစမ်း၊ ငါဟောတဲ့တရားကကောင်းလို့ ငါ့တရားကိုကြိုက်လို့ ရဟန်းဂေါတမ၏ အဂ္ဂသာဝကကြီးများဖြစ်ကြတဲ့ သာရိပုတ္တရာနဲ့မောဂ္ဂလာန်တို့တောင် ငါ့ထံလာနေကြပြီ"လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီအခါ သူ့တပည့် ကောကာလိက–က "ငါ့ရှင်ဒေဝဒတ် သာရိပုတ္တရာ မောဂ္ဂလာန်တို့ကို အကျွမ်းတဝင်မလုပ်ပါနဲ့၊ သာရိပုတ္တရာ မောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ယုတ်မာတဲ့အလိုရှိကြပါတယ်၊ ယုတ်မာတဲ့ အလိုနောက်သို့ လိုက်ကြပါတယ်"လို့ ပြောဆိုတားမြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ကောကာလိကပြောပုံကို စဉ်းစားကြည့်ကြရမယ်၊ သူက ယုတ်မာတဲ့ အလိုရှိတဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ်ရဲ့ တပည့်ဖြစ်နေလို့ သူကိုယ်တိုင်ကလဲ ယုတ်မာတဲ့ အလိုရှိနေတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ကို ယုတ်မာတဲ့အလိုရှိကြတယ်လို့ စွပ်စွဲလိုက်တာဘဲ၊ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် အရူးက လူကောင်းတွေကို အရူးတွေလို့ ပြောတာနဲ့ တူပါတယ်။ ကောကာလိက–က တားမြစ်ပေမဲ့လို့ အရှင်ဒေဝဒတ်က "ငါ့တရားကြိုက်လို့ ငါ့ဆီလာတာဟာ ကောင်းသောလာခြင်းပါဘဲ"လို့ဆိုပြီး သူထိုင်နေတဲ့နေရာကို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား တပိုင်းဖယ်ပေးတယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာက "မလိုပါဘူး ငါ့ရှင်" လို့ ပြောပြီးသင့်တော်တဲ့ အခြားတနေရာမှာ ထိုင်နေပါတယ်၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်လဲ အခြားတနေရာမှထိုင်နေပါတယ်၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ဟာ ညဉ့်နက်သည်တိုင်အောင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ တရားဟောပြီးတော့ "ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ရဟန်းတွေမှာ အိပ်ချင်ငိုက်မျည်းခြင်းမရှိဘူး၊ ငါရှင် ဆက်ပြီးတရားဟောပါဦး၊ ငါတော့ ကျောအောင့်လို့ ဆန့်လိုက်ဦးမယ်လို့" ပြောပြီး နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ခေါက်ခင်းပြီး လက်ျာနံတောင်းဖြင့် လျောင်းအိပ်ပါသ

တဲ့၊ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာအား ပြောနေကျစကားနဲ့ လျောင်းတော်မူပုံကို အတုယူပြီး ဘုရားဟန် ဆောင်လိုက်တာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရားကတော့ အဲဒီလိုပြောပြီး လျောင်းနေပေမယ်လို့ အိပ်ပျော်ခြင်းမရှိဘဲ တရားဆုံး တဲ့အခါ သာဓုအနုမောဒနာလဲ ပြုတော်မူလေ့ရှိပါတယ်၊ အရှင်ဒေဝဒတ်မှာတော့ သတိသမ္ဗဇ္ဈင်မရှိတဲ့အတွက် တခဏကလေး အတွင်းမှာ အိပ်မောကျသွားပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ရဟန်းတို့၏ စိတ်ဖြစ်နေပုံကိုဖော်ပြပြီး ဆုံးမဟောကြားတော်မူတယ်၊ "ဘယ်ရဟန်း က ဘယ်လို စိတ်ကူးနေတယ်၊ အဲဒီစိတ်ကူးကို ပယ်လိုက်" စသည်ဖြင့် အတပ်သိဟောခြင်းဖြင့် ညွှန်ကြားဆုံးမတာပါဘဲ၊အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်ကတော့ တန်ခိုးဖန်ဆင်းပြပြီး ဆုံးမဟောကြားတော်မူပါတယ်၊ အင်မတန် ကြည်ညိုဘွယ် စိတ်ဝင်စားဘွယ် ကောင်းမှာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဟောကြားတော်မူကြတဲ့တရားကို နာနေရင်း အဲဒီရဟန်း ငါးရာမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက "ငါတို့မြတ်စွာဘုရားထံ သွားတော့ မယ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ကို သဘောကျတဲ့သူ လိုက်ခဲ့ပေတော့"လို့ ပြောပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ ဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော် ဘုရားထံသို့ ပြန်လာကြပါတယ်၊ အဲဒီ ရဟန်းငါးရာလဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့နှင့် အတူ လိုက်ပါလာကြပါတယ်။

အဲဒီအခါ ကောကာလိက–က အရှင်ဒေဝဒတ်ကို ဒေါသထွက်ပြီး ရင်ဝကို ဒူးနှင့်တိုက်ပြီး နှိုးလိုက်တယ်၊ "သာရိ ပုတ္တရာ မောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ယုတ်မာတဲ့ အလိုရှိကြပါတယ်၊ အကျွမ်းတဝင်လုပ်ပြီး လက်မခံပါနဲ့လို့ ငါပြောခဲ့တယ် မဟုတ် လား၊ ယခု သင့်တပည့်ရဟန်းတွေ အကုန်ပါသွားကြပြီ"လို့လဲ ကြိမ်းမောင်း ပြောဆိုပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ ကောကာလိက ပြောပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ သူက ယုတ်ညံ့တဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ်ကို ဆရာအဖြစ်နဲ့ ကိုးကွယ်နေ တော့ အင်မတန် စင်ကြယ်မြင့်မြတ်တော်မူကြတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ကို "ယုတ်မာတဲ့ အလိုရှိကြတယ် ယုတ်မာတယ်"လို့ စွပ်စွဲပြောဆိုတယ်၊ အဲဒါဟာ ယုတ်မာတဲ့ ဆရာထံက ယုတ်မာတဲ့ စိတ်အနေအထားတွေ ကူးစက်လာတာ ဘဲ၊ သူယုတ်မာကို မှီဝဲတဲ့အတွက် သူတော်ကောင်းကို ပြစ်မှားမိတာဘဲ၊ အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပါပမိတ္တကို ရှောင်ကြရမယ်၊ အဲဒီ ရှောင်ရမည့် ပါပမိတ္တကိုလဲ သိနိုင်ဘို့ရာ "သဒ္ဓါ သီလ သုတ ကင်းကွာ၊ ထန်တို ဉာဏ်ကင်း မိတ်ဖျင်းရှောင်ပါ" ဆိုတဲ့ ဒီဆောင်ပုဒ်ကို ကျက်မှတ်ထားကြရမယ်၊ အဲဒါကို တခါထပ်ပြီး ဆိုလိုက်ကြရဦးမယ်။

သဒ္ဓါ, သီလ, သုတ ကင်းကွာ၊ ဝန်တို, ဉာဏ်ကင်း မိတ်ဖျင်း ရှောင်ပါ။ (ဆို)

သဒ္ဓါ သီလ သုတကင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဝန်တိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဉာဏ်ပညာမရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာ ကောင်းအဖြစ်နဲ့ မမှီဝဲနဲ့ အားမကိုးနဲ့ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒါ ရှင်းလောက်ပါပြီ။ အဲဒီပါပမိတ္တကို ရှောင်ကြဉ်ပြီးတော့ ကလျာဏမိတ္တကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရမယ်။

မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာကောင်း

ကလျာဏမိတ္တဆိုတာ ပါပမိတ္တနဲ့ပြောင်းပြန်ဘဲ၊ သဒ္ဓါတရားနဲ့လဲ ပြည့်စုံရမယ်၊ သီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံရမယ်၊ အကြောင်း အမြင်သုတလဲ များရမယ်၊ ဝန်မတိုဘဲ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလေ့ ရှိရမယ်၊ ဉာဏ်ပညာနဲ့လဲ ပြည့်စုံရမယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကလျာဏမိတ္တခေါ်တဲ့ မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာကောင်းဘဲ။ လောကမှာ အကောင်းဆုံး ပဌမတန်း ကလျာဏမိတ္တကတော့ မြတ်စွာဘုရားဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရားကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အကောင်းဆုံး ကလျာဏမိတ္တကို မှီဝဲဆည်းကပ်ကြရ တာဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသွားပေမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်တွေကိုနာပြီး လေးလေးနက်နက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ကြရတဲ့သူတွေလဲ အကောင်းဆုံးကလျာဏမိတ္တကို မှီဝဲရတယ်လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် တော်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝက အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ဒုတိယတန်း ကလျာဏမိတ္တတွေ ဘဲ၊ အဲဒီကအောက် အရှင်မဟာကဿပ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အစရှိသော မဟာသာဝကတွေဟာ တတိယတန်း ကလျာဏမိတ္တတွေ ဘဲ၊ အဲဒီကအောက်တော့ ဘုရားလက်ထက်တော်ကရော နောက်ကာလမှာရော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အစစ်တွေဟာ ကလျာဏမိတ္တတွေ ဘဲ။ အဲဒီကအောက် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကလျာဏမိတ္တတွေဘဲ၊ အဲဒီကအောက် တော့ သဒ္ဓါစသည်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တတွေပါဘဲ။ ယခုနေအခါမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အစစ် ဟုတ်မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ဖို့ဆို တာကတော့ မလွယ်ပါဘူး၊ ထို့အတူ အနာဂါမ် သကဒါဂါမ် သောတာပန်အစစ် ဟုတ်မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ဖို့ဆိုတာလဲ မလွယ်ပါ ဘူး၊ အရိယာအစစ်တွေ ဗဟုသုတပြည့်စုံတဲ့ သူတော်ကောင်း အစစ်တွေကသာလျှင် ခန့်မှန်းဆုံးဖြတ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ကလျာဏမိတ္တကို စိစစ်ချင်ယင်–

ယေတေ ပုဂ္ဂလာ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ သီလဝန္တော၊ စင်ကြယ်သောသီလရှိကုန်၏၊ ဗဟုသုတာ၊ များသောအကြားအမြင် ရှိကုန်၏။ စာဂဝန္တော၊ ဝန်မတိုဘဲ စွန့်ကြဲခြင်း ရှိကုန်၏။ ပညဝန္တော၊ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏–လို့ ဟောထားတဲ့ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နှင့်အညီ စိစစ်ရမယ်။

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "သဒ္ဓါ, သီလ, သုတ စာဂါ၊ ပညာရှိ ပေါင်းဘိမြတ်ဆရာ"တဲ့ ကဲ–အဲဒါကို ဆိုရမယ်။

သဒ္ဓါ, သီလ, သုတ, စာဂါ၊ ပညာရှိ ပေါင်းဘိမြတ်ဆရာ။ (ဆို)

သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံယင် ကလျာဏမိတ္တာဘဲ၊ ဘုရားကိုယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှု ရှိရမယ်၊ တချို့က "ရဟန္တာ" ဆိုပြီးတော့ "ဘုရားရှိခိုးရန်မလိုဘူး"လို့ ပြောသတဲ့၊ အဌကထာမှာလာတဲ့ ရဟန္တာအစစ်ကတော့ မဟာစေတီတော်ကြီးကို အလွန်ရှိသေစွာ ရှိခိုးတယ်–လို့ ဆိုပါတယ်။ ထို့အတူ တရားတော် သံဃာတော်ကို ယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှု အလေးပြုမှု ရှိရမယ်၊ ကံကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သောအားဖြင့် အကုသိုလ်ကို ကြဉ်ရှောင်ရမယ်၊ ကုသိုလ်အမှုကို အလေးပြုရမယ်၊ အဲဒီလိုဆိုယင် သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တာဘဲ။ သီလသိက္ခာကိုလဲ ရှိသေလေးစားရမယ်၊ ကိုယ်တိုင်လဲ သီလကို ရှိသေစွာကျင့်လျှင်၊ သူတပါးကိုလဲ ရှိသေစွာကျင့်အောင် ဟောပြောတိုက်တွန်းလျှင် သီလနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တာဘဲ။ သုတ ဆိုတာကတော့ လောကဘက်က စာရေးစာဖတ်မှစပြီး သုတတွေလဲရှိတယ်၊ လောကကျိုးအတွက် ကလျာဏမိတ္တာဆိုလျှင် အဲဒီ လောကီသုတတွေနှင့်လဲ ပြည့်စုံဘို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်လျှင် ရဟန်းတော်များလဲ တပည့်များအား သင်ပြပေးဘို့ စာရေး စာဖတ် အစရှိတဲ့ ဝိနည်းနှင့် မဆန့်ကျင်တဲ့ သုတရှိသင့်ပါတယ်၊ တချို့က ပါဠိကျမ်းဂန်တွေသာတတ်သိပြီး မြန်မာစာကိုတော့ သာမန်စာပေးစာယူတောင် အချိုးကျအောင်မရေးတတ်ဘူး၊ သတ်ပုံလဲမှန်အောင် မရေးတတ်ဘူး၊ အဲဒီလို စာကို ကျောင်းဆရာမကလေးများက တွေ့သွားယင် ဒီဆရာတော်ကြီးဟာ စာမတတ်ဘူးလို့ အထင်သေးသွားတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် လောကဘက်ကလဲ တတ်သင့်သလောက်တော့ တတ်သိထားသင့်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်ကတော့ တရားဘက်ကိုသာ ရည်ရွယ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သူတပါးကိုညွှန်ပြတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုယင် ပရိယတ် ပဋ္ဌိပတ် သုတနှစ်ပါးလုံး ပြည့်စုံဘို့လိုပါတယ်၊ ဆရာက သူတပြည့်စုံနေယင်တော့ တပည့်မှာ မပြည့်စုံသော်လဲ ဆရာညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း အားထုတ်သွားယင် တရားစစ်တရားမှန်ကို ရနိုင်ပါတယ်။ စွန့်ကြဲမှုဆိုတာကတော့ ပိုနေတဲ့ပစ္စည်းများကို တပည့်များ သီတင်းသုံးဘောဂများအာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲဘို့ပါဘဲ။ ဒါကတော့ သိလွယ်ပါတယ်။ ပညာဆိုတာက သုတမယ စိန္တာမယ ဘာဝနာမယဆိုတဲ့ ပညာနှင့် ပြည့်စုံဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီအထဲမှာ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အစရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ်များနှင့်ပြည့်စုံဘို့ လိုပါတယ်၊ ဟောပြောတဲ့အခါ နားထောင်ကြည့်ယင် အဲဒီဉာဏ်များနှင့် ပြည့်စုံတယ် မပြည့်စုံဘူးဆိုတာထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံတယ် မပြည့်စုံဘူးဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ စာပေဗဟုသုတရှိတဲ့သူဆိုယင်တော့ အတော်အသင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်စရာရှိပါရဲ့၊ ဒါတောင်မှ ကိုယ်တိုင် မတွေ့ဘူးဘဲ ဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ မလွယ်ပါဘူး၊ ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေနဲ့ အမှန်ဟောနေတာကိုလဲ အမှားထင်တတ်တယ်၊ စာတွေ့သက်သက်ဟောနေတာကိုလဲ သဘာဝမကျပေမဲ့ သဘာဝကျတယ်လို့ထင်တတ်တယ်။ အဲဒါထက် မဂ်ပညာဖိုလ်ပညာ ပစ္စဝေက္ခဏာပညာအကြောင်းကတော့ သာပြီးခက်တော့တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါအစရှိတဲ့ ရှေးဂုဏ်အင်္ဂါ ၄–ပါးနှင့် ပြည့်စုံနေယင်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံတွေကိုလဲ ကိုယ်တွေ့အနေနဲ့ ဟောနိုင်ယင်၊ ဟောတိုင်းလဲ တထပ်တည်း သဘောတူယင်၊ ကျမ်းဂန်နဲ့လဲ ညီယင် အဲဒီဆရာကို ပညာနှင့်လဲပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကလျာဏမိတ္တ–မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာကောင်းအနေနဲ့ မှီဝဲဆည်းကပ်ရမယ်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာတော့ ကလျာဏမိတ္တ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကို အဂုံတ္တရပါဠိမှ ယူပြီးတော့–

ဝိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နော စ, ट्ठာနေ နိယောဇကော–

လို့ ပြထားပါတယ်။

ဝိယော၊ ချစ်ဖွယ်ဂုဏ်လဲ ရှိရမယ်တဲ့။ သီလနှင့်ပြည့်စုံပြီး မေတ္တာကာယကံ မေတ္တာဝစီကံနှင့် ပြည့်စုံယင် ချစ်ဖွယ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော့တာပါဘဲ။

ဂရု၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်တဲ့ဂုဏ်လဲ ရှိရမယ်တဲ့။ သီလ သမာဓိ ပညာနှင့်ပြည့်စုံယင် အဲဒီ အလေးအမြတ်ပြုအပ်တဲ့ ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော့တာပါဘဲ။

ဘာဝနီယော၊ မေတ္တာပွါးထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဖြစ်ရမယ်တဲ့။ ကိုယ်ကျင့် သီလကောင်းပြီးတော့ မေတ္တာ ရှေ့သွားပြီး ပြောမှုပြုမှုနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မေတ္တာပွါးဘို့ လွယ်ကူပါတယ်။ အဲဒီလို မေတ္တာပွါးဘို့လွယ်အောင် အကျင့် သီလ, အပြော, အပြုကောင်းဘို့ပါဘဲ။

ဝတ္တာ၊ ပြောဆိုတတ် ဆုံးမတတ်ရမယ်တဲ့။ တပည့်တွေမှာ ချွတ်ယွင်းချက်ရှိလို့ ပြောဆိုစရာရှိတဲ့အခါ လျစ်လျူရှု မထားဘဲ ပြောဆိုဆုံးမဘို့ပါဘဲ၊ ဒါကလဲ ဆရာတဆူပြုလုပ်သူအတွက် အရေးကြီးပါတယ်၊ ပြောဆိုသင့်တာကို မပြောဆိုဘဲ လျစ်လျူရှုနေယင် အကျိုးမဲ့တွေဖြစ်ကုန်တတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပြောဆိုစရာရှိယင် ပြောဆို ဆုံးမ တတ်ရမယ်တဲ့။

ဝစနက္ခမော၊ သူတပါးကပြောဆိုလျှင်လဲ သည်းခံနိုင်ရမယ် ခံယူနိုင်ရမယ်တဲ့။ ကိုယ့်ထက်ကြီးသူကဖြစ်စေ၊ ငယ်သူကဖြစ်စေ၊ တန်းတူရွယ်တူကဖြစ်စေ ပြောသင့်တာကိုပြောလို့ရှိယင် လက်ခံပြီးတော့ ပြုပြင်နိုင်ရမယ်တဲ့။ အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ ခုနစ်နှစ်သားအရွယ် ရှင်သာမဏေကလေးက ပြောတာကို နာခံသလိုပေါ့။

ရှင်သာမဏေကလေးပြောတာတောင် လက်ခံတယ်

တချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာမှာ ကိစ္စများတဲ့အတွက် သင်္ကန်းက လျှောကျနေတယ်၊ ပရိမဏ္ဍလသိက္ခာပုဒ်နှင့် မညီတဲ့ အနေမျိုး ဖြစ်နေတာပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ လွန်ကျူးလိုတဲ့စေတနာမရှိဘဲ မတော်တဆ ဖြစ်နေတာကတော့ အာပတ် အပြစ်မရှိပါဘူး။ အဲဒီလို သင်္ကန်းလျှောကျနေတာကို ရှင်သာမဏေကလေးကမြင်တော့ "သင်္ကန်းလျှောကျနေပါတယ် အရှင်ဘုရား"လို့ သတိပေးလျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီလို သတိပေးတဲ့စကားကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံပါတယ်၊ သင်္ကန်းကို ပြင်ဝတ်ပြီးတော့ "သင့်တော်လောက်ပြီးလား ဆရာကလေး" လို့တောင် မေးလိုက်ပါသေးသတဲ့။

ဂမ္ဘီရဉ္ဆ ကထံ ကတ္တာ၊ နက်နဲသောစကားကိုလည်း ပြောတတ်ရမယ်တဲ့။ ခန္ဓာတို့ အာယတနတို့ ဓာတ်တို့ သစ္စာတို့ ပဋ္ဌာန်စသမုပ္ပါဒ်တို့ သမထ ဝိပဿနာတို့ မဂ်ဖိုလ် ပစ္စဝေက္ခဏာတို့ ဒီလိုနက်နဲတဲ့ တရားစကားတွေကိုလဲ ဟောတတ်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒါကတော့ အလွန်ဘဲအရေးကြီးပါတယ်၊ ဒါတွေကို ဆရာကမဟောတတ်ယင် တပည့်မှာ တရားအားထုတ်ချင်ပေမဲ့ အားထုတ်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အလွန်ဘဲ အရေးကြီးပါတယ်။

အဋ္ဌာနေ၊ အရာမဟုတ်သည်၌။ နော စ နိယောဇကော၊ မတိုက်တွန်းတတ်ဘူးတဲ့။ တချို့က ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွါး အတွက် မတော်မသင့်တဲ့အမှုကိုပြုဘို့ တိုက်တွန်းတတ်တယ်၊ တပည့်ဆရာခိုင်းတဲ့အတိုင်း အဲဒီမတော်မသင့်တဲ့အမှုကို ပြုလုပ်မိယင် မျက်မှောက်တွင်လဲ ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်၊ မတော်ဘဲစကားပြောမိယင် အောက်ထစ်ဆုံး အကဲ့ရဲ့ခံရတတ်တယ်၊ ရာဇဝတ်မှုကိုပြုမိယင် ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်သင့်တတ်တယ်၊ အကုသိုလ်အမှုကိုပြုမိယင် အပါယ်လေးပါးကျရောက်တတ်တယ်။ဒါကြောင့် ဆရာဆိုတာ မတော်မသင့်တဲ့ အမှုမျိုးကိုပြုလုပ်ဖို့ မတိုက်တွန်းကောင်းဘူး။ အဲဒီလို ဂုဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ့ထံမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီး အားထုတ်ရမယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ဆိုပါတယ်။

အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြထားတဲ့ ပိယ ဂရု အစရှိသောဂုဏ်တွေဟာ သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာနှင့် ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာထဲမှာ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အတွင်းဝင်ပါတယ်၊ အတွင်းဝင်ပုံကတော့ ပိယ–ချစ်ဖွယ်ဂုဏ်ဆိုတာဟာ သီလ စာဂနှင့် ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်၊ ဘာဝနီယ–မေတ္တာပွါးထိုက်တဲ့ဂုဏ်ဟာလဲ အဲဒီ သီလ စာဂနဲ့ပြည့်စုံတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တာဘဲ၊ ဂရုအလေးပြုအပ်တဲ့ဂုဏ်က သီလ သုတ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်၊ ဝတ္တာဂုဏ် ဝစနက္ခမ ဂုဏ်တွေကတော့ သဒ္ဓါ သီလ သုတ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်၊ ဂမ္ဘီရကထာဂုဏ်ကတော့ သုတ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်၊ မတော်ရာမတိုက်တွန်းတဲ့ ဂုဏ်ကတော့ သဒ္ဓါ သီလ သုတနဲ့ ပြည့်စုံတာထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပိယအစရှိသော ဂုဏ်နှင့် ဓမ္မသင်္ဏီပါဠိက သဒ္ဓါအစရှိသောဂုဏ်တွေဟာ သဘောအားဖြင့် တူတယ်, အကျဉ်းအကျယ်မျှသာ ထူးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

ဒါကြောင့် "သဒ္ဓါ သီလ သုတကင်းကွာ၊ ဝန်တို ဉာဏ်ကင်း မိတ်ဖျင်းရှောင်ပါ။ သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂါ၊ ပညာရှိ ပေါင်းဘိမြတ်ဆရာ"လို့ စီထားတဲ့ ရှစ်လုံးဖွဲ့လင်္ကာအရ သဒ္ဓါစသည်နှင့်မပြည့်စုံတဲ့ ပါပမိတ္တကိုရှောင်ပြီးတော့ သဒ္ဓါစသည်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တကို မှီဝဲဆည်းကပ်သွားကြရမယ်။ အဲဒါကို အစကထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဒီသလ္လေခသုတ်ဒေသနာနှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အဖြစ် ဆိုကြရမယ်။

(၃၅) သူများတွေက ပါပမိတ္တကို မှီဝဲကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကလျာဏမိတ္တကို မှီဝဲမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

၃၆။ ပမာဒ–ကုသိုလ်ရေးခ်ဉ် မေ့ခြင်း

ပမာဒ–မေ့လျော့ခြင်းဆိုတာကတော့ ခဏ ခဏ ဟောနေကျတရားပါဘဲ၊ ဘုန်းကြီးတို့က အပ္ပမာဒ–မမေ့ရတဲ့ အမှတ်တရားကို ဟောနေတော့ တရားဟောတိုင်း ဟောတိုင်း သူက ပါဝင်နေတယ်၊ တနေ့ကတွင် ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ဟောတုန်းကလဲ ဒီပမာဒအကြောင်းကို ဟောခဲ့တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီသုတ်မှာလဲ သူက အကုသိုလ်တရားတခုအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်နေတဲ့အတွက် ယခုလဲ ထပ်ပြီး ဟောရဦးမှာဘဲ။ ပမာဒ–မေ့တယ်ဆိုတာက လောကရေးမှာ မေ့တာလဲ ရှိတယ်၊ ကုသိုလ်ရေးမှာ မေ့တာလဲ ရှိတယ်၊ ပစ္စည်းတခုကို တနေရာမှာချထားပြီးတော့ ထသွားတဲ့အခါမေ့သွားယင် အဲဒီပစ္စည်း ဆုံးရှုံးတတ်တယ်၊ ခရီးသွားတဲ့အခါ ရထားပေါ် ကားပေါ် သင်္ဘောပေါ်မှာ ပစ္စည်းတခုခု မေ့ကျန်နေရစ်ယင် ဆုံးရှုံးတတ်တယ်၊ အလုပ်တခုခုကို မေ့နေလို့ မလုပ်မိယင်လဲ ဆုံးရှုံးတတ်တယ်၊ အဲဒီလို မေ့တာတွေက လောကရေးမှာ မေ့တာဘဲ၊ အဲဒါလဲ မကောင်းဘူး၊ မမေ့တာက ကောင်းတယ်။ ဒါနသီလစသည်နှင့်စပ်ပြီး မေ့တာကတော့ ကုသိုလ်ရေးမှာမေ့တာဘဲ၊ အဲဒီကုသိုလ်ရေးမှာမေ့တာကို ဒီမှာ ပမာဒလို့ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပမာဒ–ကုသိုလ်ရေးခ်ဉ် မေ့ခြင်း–လို့ ပြဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ခုဒ္ဒကဝိဘင်းပါဠိတော်မှာ ဒီလို ဝေဘန် ဖွင့်ပြထားတယ်။

> တတ္ထ ကတမော ပမာဒေါ၊ ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဋ္ဌသု ဝါ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ သြလီနဝုတ္တိတာ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ အနဓိဋ္ဌာနံ အနနုယောဂေါ ပမာဒေါ၊ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ ပမဒ္ဒနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ။

တတ္ထ၊ ထိုအကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်၌(ပြခဲ့သော)။ ပမာဒေါ၊ မေ့ခြင်းသည်။ ကတမော၊ အဘယ်သို့သော သဘောပါနည်း။ ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ၊ ကာယဒုစရိုက်၌သော်၎င်း။ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ၊ ဝစီဒုစရိုက်၌သော်၎င်း။ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ၊ မနောဒုစရိုက်၌သော်၎င်း။ ပဋ္ဌသု ဝါ ကာမဂုဏေသု၊ ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌သော်၎င်း။ စိတ္တဿ၊ စိတ်ကို။ ဝေါဿဂ္ဂေါ၊ လွှတ်ထားခြင်း။ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ၊ လွှပ်လပ်ခွင့်ကို ပေးထားခြင်းဟာလဲ ပမာဒ–မေ့ခြင်းပါဘဲတဲ့။

ဒုစရိုက်နဲ့ အမေ့ကြီး မေ့နေတယ်

ကာယဒုစရိုက်မှာ စိတ်ကိုလွှတ်ထားယင်လဲ ပမာဒ–မေ့နေတာမည်တယ်၊ ကာယဒုစရိုက်ဆိုတာ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာကိုခိုးခြင်း၊ မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မတရားကျူးလွန်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကျင့်ဆိုးသုံးပါးဘဲ။ ဒါကြောင့် သူတပါးကို သတ်ဖို့ ကြံနေယင်၊ သတ်နေယင် အဲဒါ စိတ်ကို သတ်မှု ကာယဒုစရိုက်ထဲ လွှတ်ထားတာဘဲ၊ မင့်သဘောအတိုင်းဘဲ သတ်ချင်ယင် သတ်ရော့လို့ လွှတ်ထားသည် မည်ပါတယ်၊ အဲဒီအချိန်မှာ သတ်မှုမှာ ကြဉ်ရှောင်ရတဲ့ ကုသိုလ်ကို မေ့နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပမာဒ–လို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ထို့အတူဘဲ ခိုးဘို့ ကြံနေယင်၊ ခိုးယူနေယင်၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မတရားကျူးလွန်ဘို့ ကြံနေယင်၊ ကျူးလွန်နေယင် စိတ်ကို ကာယဒုစရိုက်ထဲမှာ လွှတ်ထားတာဘဲ၊ ခိုးမှုနှင့် မိစ္ဆာစာရမှာ ကြဉ်ရှောင်ရတဲ့ ကုသိုလ်ကို မေ့နေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ပမာဒ–လို့ ခေါ်ရပါတယ်။

ထို့အတူ မုသာဝါဒစသော ဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါးမှာ စိတ်ကို လွှတ်ထားယင်လဲ ပမာဒဘဲ၊ လိမ်ပြောဘို့ ဂုံးတိုက်ဖို့ ဆဲရေးဘို့ အပြိန်အဖျင်းပြောဘို့ ကြံနေယင်၊ လိမ်လည်စကားစသည်ကိုပြောနေယင် ဝစီဒုစရိုက်ထဲမှာ စိတ်ကို လွှတ်ထားတာဘဲ၊ လိမ်ပြောခြင်းစသည်မှ ကြဉ်ရှောင်ရတဲ့ ကုသိုလ်ကို မေ့နေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ပမာဒလို့ ခေါ်ရပါတယ်။

ထို့အတူ သူ့ဥစ္စာကို မတရားသဖြင့် ရဘို့ကြံနေယင်၊ သူတပါးကို သေပျက်စေဘို့ကြံနေယင်၊ ကံကံ၏အကျိုးမရှိစသည်ဖြင့်ကြံနေယင် မနောဒုစရိုက်မှာ စိတ်ကိုလွှတ်ထားတာဘဲ၊ သူ့ဥစ္စာကို မလိုချင်မှု မေတ္တာပွါးမှု ကံကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု သိမြင်မှုဆိုတဲ့ ကုသိုလ်ကို မေ့နေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကြံစည်မှုတွေကို မေ့နေတဲ့ ပမာဒလို့ ခေါ်ရတယ်။

အဲဒါတွေက ဒုစရိုက်မကောင်းမှုထဲမှာ စိတ်ရောက်ပြီးတော့ ကုသိုလ်ရေးမှာ အမေ့ကြီးမေ့နေတဲ့ ပမာဒပါဘဲ။ ပမာဒ တရားထဲမှာ အကြီးဆုံး ပမာဒလို့ ဆိုရမယ်။

ကာမဂုဏ်နဲ့ အမှေကောင်းကြီး မှေနေတယ်

နောက်ပြီးတော့ ပဋ္ဌသု ဝါ ကာမဂုဏေသု–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၌ စိတ်ကိုလွှတ်ထားတာလဲ ပမာဒ–မှေတဲ့ သဘောဘဲတဲ့။ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ် အာရုံငါးပါးပါဘဲ၊ ယောဂျားမိန်းမတွေ အပြန်အလှန် နှစ်သက်နေကြတဲ့ အာရုံတွေပါဘဲ၊ ယောဂျားများ၏ လိုချင်နှစ်သက်စရာအာရုံတွေက အများအားဖြင့် မိန်းမတို့၏ သန္တာန်မှာရှိနေတယ်၊ မိန်းမများ၏ လိုချင်နှစ်သက်စရာအာရုံတွေက ယောဂျားတို့၏ သန္တာန်မှာ ရှိနေတယ်၊ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ဆိုတဲ့ ဒီအာရုံငါးပါးတွေပါဘဲ။ အဲဒီအထဲမှာ အရသာဆိုတာကတော့ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပေးတဲ့ စားစရာအရသာလဲရှိတယ်၊ အဝတ်အိပ်ရာစသည်ကို သုံးစွဲရတဲ့အရသာလဲ ရှိတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအာရုံငါးပါး ပြည့်စုံရေးအတွက် ရွှေငွေအိမ်ယာ ယာဉ် အဝတ်အထည် စသောပစ္စည်းတွေလဲ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဘဲ၊ အဲဒီ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲမှာ စိတ်ကိုအလိုရှိတိုင်းကြံဘို့ လွှတ်ထားယင်၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြံနေယင်၊ နှစ်သက်သာယာပြီး သုံးဆောင်နေယင် အဲဒါလဲ ပမာဒဘဲ၊ ဥပမာအားဖြင့် နွားများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိဘဲ နွားစားကျက်ထဲ လွှတ်ထားတာနဲ့ တူပါတယ်၊ အဲဒီလို စိတ်ကို ဘာဝနာဖြင့် မထိန်းသိမ်းဘဲ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲ လွှတ်ထားယင်၊ အဲဒီအာရုံတွေကို ကြံနေယင် အဲဒီအချိန်မှ ကုသိုလ်အမှုတွေကို မှေနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ပမာဒလို့ ခေါ်ရတာဘဲ။ အဲဒါက ပမာဒ အလတ်စားပေါ့။ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဒုစရိုက် ပမာဒ လောက်တော့ မကြီးတတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်ဆီ စိတ်ရောက်နေတာကို အလတ်စား ပမာဒလို့ဘဲ မှတ်ရမယ်။ ဘာဝနာ အလုပ်မရှိတဲ့သူတွေမှာ အဲဒီပမာဒနဲ့ဘဲ အချိန်ကုန်နေကြပါတယ်၊ အိပ်ရာကနိုးလာကတည်းက လိုချင်နှစ်သက်စရာ အာရုံတခုခုကို ကြံမိတော့တာဘဲ၊ နောက်လဲ အဆက်မပြတ် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို တနေ့လုံး ကြံနေတာဘဲ၊ ရိုးတယ်လို့လဲ မရှိဘူး၊ အဲဒါတွေ ကြံနေရတဲ့အတွက် ပျင်းတယ်လို့လဲ မရှိဘူး ပျော်နေတာဘဲ၊ အိပ်မောကျ သွားခိုက်လောက်ပဲ ကြံစည်မှုရပ်နားတယ်၊ နိုးနေတဲ့အချိန်မှာတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို တနေ့လုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ တညလုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ တရက်လုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ တလလုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ တနှစ်လုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ တသက်လုံးလဲ ကြံနေတာဘဲ၊ အဲဒီလို ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆီ ကိုစိတ်ရောက်ပြီး ကြံနေတာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲက တရားတွေကို သတိမရဘဲ မှေနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ ကာမဂုဏ်အာရုံထဲ လွှတ်ထားတာကို "ကုသိုလ်ရေးမှာ မှေနေတဲ့ ပမာဒ"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ မှေနေတယ်ဆိုပေမဲ့ သူ့ဟာက အမြင့်မှ လိမ့်ကျလို့ မှေနေတာ, ရေနစ်လို့ မှေနေတာ, ရောဂါနိုပ်စက်လို့ မှေနေတာ အဲဒါမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး၊ သွားလာစားသောက်ရင်း ပျော်ရွှင်ရင်း အမှေကောင်းကြီး မှေနေတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို အလွယ်တကူမှတ်ဖို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "(က) ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ကာမငါး၊ စိတ်သွားစေဘို့လွှတ်ထားလျှင်။ (ခ) သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေခြား၊ သူအား မှေလျှော့ ခေါ်သည်ပင်"တဲ့။ (က) အမှတ်နဲ့ (ခ) အမှတ်ကို ဆက်ပြီးယူရမယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ကာမငါး၊ စိတ်သွားစေဘို့ လွှတ်ထားလျှင်။

(ခ) သွားလာ သောက်စား၊ ပျော်နေခြား၊ သူအားမှေလျှော့ခေါ်သည်ပင်။

အဲဒါဟာ ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့်အညီပါပဲ၊ ဒုစရိုက်သုံးပါးထဲ စိတ်လွှတ်ထားယင်၊ ဒုစရိုက်အမှုတွေကို ပြုလုပ်ပြောဆိုကြံစည်နေယင် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မှေနေသည် မည်တယ်၊ အဲဒါက အမှေကြီးမှေနေတာပါဘဲ။ ကာမဂုဏ် အာရုံငါးပါးဆီကို စိတ်လွှတ်ထားယင်၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆီကို စိတ်ရောက်နေယင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်လဲ မှေနေသည်မည်တာဘဲ၊ အဲဒါက အလတ်စား မှေလျှော့မှုပေါ့၊ သူက ဒုစရိုက်အမှေလောက် မကြီးလှဘူး။ အဲဒီကနောက် သိမ်မွေ့တဲ့ အနုစားပမာဒကိုလဲ ဒီလို ဆက်ပြီး ပြသွားပါတယ်။

ကုသိုလ်ကို မပွါးစေယင်လဲ မှေနေတာဘဲ

ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဘာဝနာယ ဝါ၊ ဖြစ်စေခြင်း ပွါးစေခြင်းငှါမူလည်း။ အသက္ကစ္စကိရိယတာ၊ ရိုသေစွာမပြုခြင်း။ အသာတစ္စ ကိရိယတာ၊ မပြတ်မပြုခြင်း။ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ၊ မရပ်မနား မပြုခြင်းဆိုတာတွေလဲ ပမာဒခေါ်တဲ့ မှေလျှော့မှုပါဘဲတဲ့။

အဲဒီမှာ ကုသိုလ်တရားဆိုတာက အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဒါန သီလ ဘာဝနာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒါန သီလ ဘာဝနာ အမှုတွေကို ရိုရိုသေသေမပြုယင် ပမာဒဘဲ။ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အမြဲမပြုယင် ပမာဒဘဲ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဆိုတာက ဒါနဆိုယင် သူ့အချိန်အခါမှာ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုသွားဘို့ပါဘဲ၊ သီလကတော့ ငါးပါးသီလကို အမြဲတမ်း စောင့်ရှောက်သွားဘို့၊ ရှစ်ပါးသီလ စသည်ကိုတော့ စွမ်းနိုင်တဲ့အခါ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးသွားဘို့ပါဘဲ။ ဘာဝနာကိုလဲ စွမ်းနိုင်တဲ့အခါ ပွါးများသွားဘို့ပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ဘာဝနာကတော့ပွါးများ အားထုတ်နေတဲ့အခါမှာ ရိုသေလေးစားရုံတွင် မဟုတ်ဘူး၊ မရပ်မနား မပြတ်မစဲ ရှုမှတ်အားထုတ်သွားရတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်အားထုတ်နေပေမယ်လို့ ခပ်ပေါ့ပေါ့အားထုတ်နေယင် မရိုမသေ ပြုနေသည်မည်တယ်၊ အဲဒီလိုအချိန်မှာ မရှုမမှတ်မိဘဲ မှေသွားတာတွေက အများကြီး ရှိနေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရိုသေစွာမပြု

လျှင် ပမာဒလို့ဆိုပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မရှုမိမမှတ်မိဘဲ မေ့သွားတာကိုသာ ပမာဒလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ရှုမှတ်မိသမျှကတော့ ပမာဒ မဟုတ်ပါဘူး၊ အပွမာဒပါဘဲ။ အဲဒီလို ရိုသေစွာ မပြုခြင်းနှင့်စပ်ပြီး ပမာဒ ဖြစ်ပုံကို "ကုသိုလ်တရား၊ ပွါးဘို့ကား၊ လေးစား ကောင်းစွာ မပြုလျှင်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ (ဂ) အမှတ် ဆောင်ပုဒ်နဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကုသိုလ်တရား၊ ပွါးဘို့ကား၊ လေးစား ကောင်းစွာ မပြုလျှင်။

(ဂ) သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေကြား၊ သူအား မေ့လျော့ ခေါ်သည်ပင်။

ဘာဝနာအရာမှာ ကုသိုလ်တရားတွေဆိုတာက သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄–ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄–ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅–ပါး၊ ဗိုလ် ၅–ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇–ပါး၊ မဂ္ဂင် ၈–ပါးဆိုတဲ့ ဒီဗောဓိပက္ခိယတရားတွေပါဘဲ။ အဲဒီ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတွေဖြစ်အောင် ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား ရှုမှတ်အားထုတ်နေဘို့ပါဘဲ၊ ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ ရှုမှတ်နေကြတာဟာ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ပွါးများနေကြတာပါဘဲ။ သွားမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု လျောင်းမှု ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားပြုပြင်မှု ဖောင်းမှု ပိန်မှု အစရှိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီးရှုမှတ်နေတာဟာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွါးနေတာဘဲ၊ ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှုအစရှိတဲ့ ဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ်နေတာဟာ ဝေဒနာနုပဿနာကို ပွါးနေတာဘဲ၊ စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်မှတ်နေတာဟာ စိတ္တာနုပဿနာကို ပွါးနေတာဘဲ၊ မြင်မှု ကြားမှုစသော သဘောတရားတွေကို ရှုမှတ်နေတာဟာ ဓမ္မာနုပဿနာကို ပွါးနေတာဘဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်လာသမျှကို မလွတ်ရအောင် ရိုရိုသေသေရှုမှတ်ပြီး သိနေတာဟာ သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါးကို ပွါးစေဘို့ ရိုရိုသေသေပြုနေတာဘဲ။ သတိပဋ္ဌာန် ၄–ပါးဖြစ်ယင် သမ္မပ္ပဓာန် ၄–ပါးအစရှိတဲ့ ဒိပြင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေလဲ ဖြစ်တော့တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ပေါ်လာသမျှကို ရိုရိုသေသေ ရှုမှတ်နေတာဟာ ကုသိုလ်တရားတွေကို ပွားစေဘို့ ရိုသေစွာ ပြုနေသည်မည်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရိုရိုသေသေ မရှုတဲ့ အခိုက်မှာတော့ မရှုမမှတ်မိဘဲ မေ့သွားတာတွေ ရှိလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ မရိုသေလို့ ပမာဒ ဖြစ်တာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ မပြတ်အားမထုတ်ပဲ ရပ်နား ရပ်နားနေယင် အဲဒီရပ်နားနေတဲ့ အခိုက်မှာ မရှုမမှတ်မိတာတွေဟာ မေ့မှု ပမာဒတွေချည်းဘဲ၊ တနေ့လုံးမှ တနာရီ နှစ်နာရီလောက်သာ ရှုမှတ်တယ်ဆိုယင် ကျန်တဲ့ ၂၂–နာရီ ၂၃–နာရီအတွင်းမှာ မေ့မှု ပမာဒတွေချည်းဘဲ၊ အဲဒီလိုဆိုယင် သမာဓိခါးပြတ်နေတာနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်ထက်သန်သန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်ဖို့ရာ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီးတော့ သြလီနဝုတ္တိတာ၊ တွန့်ဆုတ်သောဖြစ်မှုရှိခြင်း–တွန်ဆုတ်လျော့လျည်းခြင်းတဲ့။လုံ့လဝီရိယ တွန့်ဆုတ်လျော့လျည်းနေတဲ့အခါလဲ မမှတ်မိဘဲ မေ့သွားတာတွေ များနေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ မေ့မှု–ပမာဒတွေဘဲ။ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ၊ ချထားအပ်သော အလိုဆန္ဒရှိခြင်း–လိုလားမှုဆန္ဒကို လျှော့လျှလိုက်ခြင်းတဲ့။ လိုလားတဲ့စိတ်ဆန္ဒကို လျှော့လိုက်ယင် အားထုတ်မှုလဲ လျော့သွားတော့တာဘဲ၊ အဲဒီလို ဆန္ဒဝီရိယတွေ လျော့နေတဲ့အခါလဲ မမှတ်မိတာတွေက များတတ်တယ်။ အဲဒါတွေလဲ မေ့မှု–ပမာဒတွေဘဲ။ နိက္ခိတ္တဓုရတာ၊ ချထားအပ်သောဝန်ရှိခြင်း–အားထုတ်မှုဝန်ကို ချထားခြင်းတဲ့၊ အားထုတ်နေဆဲမှာ တရားမတက်နိုင်လို့ဖြစ်စေ၊ မကျန်းမာလို့ဖြစ်စေ၊ တခြားအကြောင်းရှိလို့ဖြစ်စေ အားမထုတ်တော့ပါဘူးလို့ လက်လျှော့လိုက်ယင် ရှုမှတ်မှုတွေ ဘာမှမဖြစ်တော့ဘူး၊ မမှတ်မိတဲ့ မေ့မှု–ပမာဒချည်းရှိနေတော့တာဘဲ၊ အဲဒီပမာဒကတော့ အလွန်ဘဲထင်ရှားနေပါပြီ။ တချို့ကတော့ တရားအားထုတ်ဖို့ရာ စိတ်တောင်မကူးမိဘူး၊ တချို့ကလဲ သူတပါးတွေတောင် အားမထုတ်ဖို့ လိုက်ပြီးပိတ်ပင်နေသေးတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ တဘဝလုံး ပမာဒတွေချည်းပါဘဲ။ အဲဒါကတော့ အမေ့ကလေးတောင် မဟုတ်ပါဘူး၊ အမေ့ကြီးလို့ ဆိုရမှာဘဲ၊ အဲဒီမှာ အားမထုတ်ဖို့ ဝန်ချတာက ကိုယ့်အတွက်တွင်မဟုတ်ပဲ သူများအတွက်ပါ ဝန်ချတာဟာ အဆိုးဆုံးပါဘဲ၊ တချို့က လူဝတ်နဲ့တောင်မဟုတ်ဘူး၊ သက်နိုးဝတ်ကြီးနဲ့ ဝန်ချထားတယ်၊ သက်နိုးဝတ်တယ်ဆိုတာ သံသာရဝဋ္ဌဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ပါရခြင်းအကျိုးငှါဆိုပြီး ဝတ်လာတာဘဲ၊ စင်စစ်ကတော့ ရဟန်းတရားအားထုတ်ဖို့ ဝတ်လာတာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်တိုင်ကအားမထုတ်တဲ့ပြင် အားထုတ်ချင်တဲ့လူတွေကိုတောင် အားမထုတ်အောင် လိုက်ပြီးပိတ်ပင်နေတယ်၊ အကြီးဆုံးဝန်ချမှု အကြီးဆုံးမေ့လျော့မှုလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ အဲဒီ နိက္ခိတ္တဓုရတာအထိ ဆောင်ပုဒ်တခု စီထားတယ်၊ "မပြတ်မပွါး၊ စိတ်လျှော့ငြား၊ လိုလားဓုရ ချထားလျှင်" တဲ့။ အဲဒါကိုလဲ (ဂ) အမှတ်ဆောင်ပုဒ် "သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေကြား၊ သူ့အားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်" ဆိုတာနဲ့စပ်ပြီး အနက်ယူရမယ်။ ကဲ (ခ) အမှတ် ဆောင်ပုဒ်ပါပေါင်းပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကုသိုလ်တရား၊ ပွါးဘို့ကား၊ လေးစား ကောင်းစွာ မပြုလျှင်။

(ဂ) မပြတ်မပွါး၊ စိတ်လျှော့ငြား၊ လိုလားဓုရ ချထားလျှင်။

(ဂ) သွားလာ သောက်စား၊ ပျော်နေကြား၊ သူ့အား မေ့လျော့ ခေါ်သည်ပင်။

ကုသိုလ်တရားကိုပွါးဘို့ ရိုသေလေးစားခြင်းမရှိဘူး၊ အမြဲတမ်း မပြတ်မပွါးဘူး၊ စိတ်လျှော့တယ်၊ လိုလားမှုကို ချထားတယ်၊ အားမထုတ်တော့ဘူးလို့ ဝန်ချ ထားတယ်ဆိုယင် မေ့မှုပမာဒဘဲတဲ့၊ ဒါလောက်ဆိုယင် ထင်ရှားလှပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ပါဠိစကားပရိယာယ်တွေက အလွန်ကြွယ်ဝတယ်၊ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ အနမိဋ္ဌာနံ အနနုယောဂေါ–ဆိုတဲ့ ပရိယာယ်စကားတွေဖြင့် ထပ်ပြီးဖွင့်ပြထားပြန်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတရားတော်ကို (ဝနပ္ပဂုမ္မေ ယထာ ဖုသိတဂ္ဂေ၊ ဂိမှာနမာသေ ပဌမသ္မိံ ဂိမှေ စသည်ဖြင့်) "နွေဦးပေါ်စ တပေါင်းတန်ခူးလရာသီမှာ အညွှန့်အဖူးတွေ ဝေဝေ ဆာဆာနဲ့ တင့်တယ်တဲ့တောအုပ်နှင့် တူတယ်" လို့ ချီးကျူးထားပေတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီပရိယာယ်ပုဒ်တွေကို ဆက်ပြောရဦးမယ်။

အနာသေဝနာ–ကုသိုလ်တရားတွေကို မမှီဝဲယင်လဲ မေ့တာဘဲတဲ့။ အဘာဝနာ–ကုသိုလ်တရားတွေကို မဖြစ်စေယင်, မပွါးစေယင်လဲ မေ့တာဘဲတဲ့။ အဗဟုလီကမ္မံ–ကုသိုလ်တရားတွေကို အကြိမ်များစွာ မပြုယင်လဲ မေ့တာဘဲတဲ့။ အကြိမ်များစွာ မပြုဆိုတာ မပွါးများဆိုတာနဲ့ သဘောတူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၃–ပုဒ်ကို "မမှီဝဲငြား၊ မပွါးများ"လို့ စီထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အနမိဋ္ဌာနံ–ကုသိုလ်တရားပွါးဘို့ မဆောက်တည်ခြင်း ဆိုတာကိုလဲ အနနုယောဂေါ–အားမထုတ်ခြင်း ဆိုတာ ထဲမှာ ထည့်ပြီးစီထားပါတယ်၊ ပမာဒေါ–မေ့ခြင်းဆိုတာကတော့ သူ့ပုဒ်ရင်းနဲ့ နိဂုံးအုပ်ထားတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၃–ပုဒ် အတွက်ကတော့ "အားပါးမထုတ်နေခဲ့လျှင်"လို့ ဒါလောက်ဘဲ စီထားပါတယ်၊ အဲဒါတွေကို ပေါင်းလိုက်ယင် "မမှီဝဲငြား၊ မပွါး များ၊ အားပါး မထုတ်နေခဲ့လျှင်"လို့ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါကိုလဲ (ဂ) အမှတ် ဆောင်ပုဒ်နဲ့ စပ်ပြီးယူရမယ်။ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြ ရမယ်။

(ဃ) မမှီဝဲငြား၊ မပွါးများ၊ အားပါးမထုတ်နေခဲ့လျှင်။

(ဂ) သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူ့အားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်။

အဲဒါတွေက ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့ပုံတွေပါဘဲ၊ စုံသွားပါပြီ။ အဲဒီကနောက် နိဂုံးပါဋ္ဌိရဲ့ အနက်ကတော့–ဧဝရူပေါ၊ ကာယဒုစရိုက်စသည်၌ စိတ်ကိုလွတ်ထားခြင်း စသည်ဖြင့် ပြဆိုခဲ့အပ်သောသဘောရှိသော။ ယော ပမာဒေါ၊ အကြင် မေ့ခြင်း သည်။ ပမဇ္ဇနာ၊ မေ့သော အခြင်းအရာသည်။ ပမဇ္ဇနတတ္တံ၊ မေ့သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ–မေ့သူဟု ဆိုရကြောင်း သဘော သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤသဘောကို။ ပမာဒေါ၊ မေ့လျော့ခြင်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ခေါ်ဆိုရ ပြောဆိုရပါတယ်–တဲ့။

အဲဒီမေ့လျော့မှု ပမာဒမှ ပြောင်းပြန်ပြန်လိုက်ယင် အပွမာဒ–မမေ့လျော့မှုဘဲ။ ဒါကြောင့် ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက် တွေကို ကြဉ်ရှောင်ပြီး သီလနှင့် ပြည့်စုံနေယင် အပွမာဒဘဲ၊ သမထဝိပဿနာကို အားထုတ်သောအားဖြင့် မနောဒုစရိုက်ကိုလဲ ဖြစ်ခွင့်မပေးယင် အပွမာဒဘဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံဆီ စိတ်မသွားရအောင် ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေယင်၊ ကာမအာရုံဆီ သွားတဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးပယ်နေယင် အပွမာဒဘဲ။ ပေးလှူနေယင် အပွမာဒဘဲ၊ ဒါနအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တခုခုကို ပြုဘို့ကြံနေ လျှင် ပြုနေလျှင် အပွမာဒဘဲ။ အထူးအားဖြင့်တော့ ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မှတ်သိနေလျှင် အကောင်းဆုံး အပွမာဒ ဘဲ။

ဒါကြောင့် ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ မပြတ်မစဲရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေနဲ့တော့ ဒီအပွမာဒတရားကို အံကျကိုက်ညီ နေတာဘဲ၊ ယောဂီတွေမှာ သီလ ဆောက်တည်လိုက်ကတည်းကိုက ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက်တွေက ကင်းနေတယ်၊ မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် မနောဒုစရိုက်ဆိုတာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး ကင်းနေတာဘဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆီကိုလဲ စိတ်က သွားခွင့်မရ ဘူး၊ တရံတခါ ထွက်သွားယင်လဲ ချက်ခြင်းဘဲ ရှုမှတ်ပြီးပယ်လိုက်တယ်၊ ပေါ်လာသမျှ အာရုံတွေကိုလဲ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ အတွက် အဲဒီအာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ ပြန်လည်စဉ်းစားတဲ့ ကာမဂုဏ်စိတ်မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အပွမာဒဆိုတဲ့ အမှတ်ရမှု –မမေ့မှု သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်တရားတွေ မပြတ်ပွါးနေတာဘဲ၊ ရိုရိုသေသေရှုမှတ်နေတဲ့အတွက်လဲ ပွါးနေတယ်၊ မပြတ်ရှုနေတဲ့ အတွက်, စိတ်မလျော့ဘဲ ထက်သန်တဲ့အတွက် လိုလားမှုနှင့်လုပ်ငန်းဝန်ကို မချဘဲအားထုတ်နေတဲ့အတွက်, မပြတ်မှီဝဲ ပွါးများ အားထုတ်နေတဲ့အတွက်လဲ မမေ့မှု–အပွမာဒတရားဟာ ပွါးများနေတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အင်မတန်ကောင်းတဲ့အလုပ် အကောင်း ဆုံးအလုပ်ကို အားထုတ်နေကြရတာဘဲ၊ ဒီထက်ကောင်းတဲ့လုပ်ငန်းဆိုတာ ဘယ်မှာမှမရှိဘူး၊ ယခုလို အားထုတ်နေကြရတာ ဟာ အင်မတန်ကို ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်။

အပ္ပမာဒလုပ်ငန်း

ဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်ရတဲ့ အပ္ပမာဒလုပ်ငန်းဖြင့် အပြီးအဆုံးရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက နေ့စဉ်နေ့တိုင်း "အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ"လို့ ဩဝါဒပေးလေ့ရှိပါတယ်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီးဆဲဆဲမှာလဲ နောက်ဆုံး ဩဝါဒအနေနဲ့ မိန့်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အပ္ပမာဒေန–မမေ့တဲ့သတိတရားဖြင့်၊ သမ္မာဒေထ–ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြတဲ့။ အဲဒီမှာ ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်ဆိုတာက လိုရင်းပါဘဲ၊ ဘာပြီးစီးရ ပြည့်စုံရမှာလဲဆိုတော့ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရဟန်းကိစ္စ ပြီးစီးပြည့်စုံဘို့ပါဘဲ၊ "ကရဏီယံ၊ ပြုဘွယ်ကိစ္စကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ–ပြုပြီးပြီ"လို့ ဆင်ခြင်တဲ့ ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာထဲက "ပြုပြီးပြီ"လို့ ဆိုတာမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီမှာ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ကိစ္စပြီးအောင် ပြုဘို့အလုပ်ဟာ လွယ်ကူတာမဟုတ်ဘူး၊ ပြီးအောင်ပြုလုပ်ဖို့ အကူအညီ ကရိဏ်းဆိုတာ လိုပါတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် သစ်ပင်ကို ဖြတ်ရမယ်ဆိုယင် ဖြတ်ဖို့ရာ လွှ ဓားစသည် အကူအညီ ရှိရတယ်၊ လူက လွှဖြင့် သစ်ပင်ကို ဖြတ်၏၊ ဓားဖြင့် ဖြတ်၏–လို့ ဆိုရာမှာ လူက လွှတို့ ဓားတို့ အကူအညီမရှိယင် သစ်ပင်ကို မဖြတ်နိုင်ဘူး၊ လွှ ဓားဆိုတဲ့ အကူအညီဖြင့်သာ ဖြတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီမှာ လူက သစ်ပင်ကို ဖြတ်တတ်တဲ့ ကတ္တားဘဲ၊ ဖြတ်ခြင်း ကြိယာကို ပြုသူလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ လွှတို့ ဓားတို့ကတော့ ဖြတ်မှုကို ပြုရာမှာ ပြီးစေဘို့ အကူအညီ ကရိဏ်းဘဲ၊ ဖြတ်မှုကို ပြုနိုင်ကြောင်း လက်နက်ကိရိယာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ ဒီမှာလဲ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ကိစ္စပြီးအောင်ပြုလုပ်ဖို့ရာ အကူအညီကရိဏ်းလိုနေပါတယ်၊ ဘယ်လိုအကူအညီ ကရိဏ်းလက်နက်ဖြင့် ပြီးအောင်လုပ်ရပါမည်လဲလို့ မေးစရာရှိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ကိစ္စပြီးအောင် အားထုတ်ဖို့ရာ အကောင်းဆုံးလက်နက်ကိရိယာဖြစ်တဲ့ ကရိဏ်းကို "အပ္ပမာဒေန–မမေ့မှု သတိတရားဖြင့်"လို့ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ မမေ့မှု သတိတရားဖြင့် သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်ဆိုတဲ့ အလုပ်ကိစ္စကို အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ပြီးစီး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သွားရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ–၏ အနက်မှန်

ပဋ္ဌိပတ် ကျင့်ပုံကျင့်နည်း ဟောတဲ့နေရာမှာ ကတ္တားကရိဏ်းဆိုတဲ့ သဒ္ဒါနည်းတွေကို ဘာကြောင့် ထည့်သွင်းပြီးပြောနေရပါသလဲလို့ ဆိုတော့–ဒီပုဒ်ကို အနက်အဓိပ္ပါယ် ပြန်ရာမှာ အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် မညီဘဲ လွဲနေတာကို တော်တော်များများ ကြားရဘူးတဲ့အတွက် အနက်မှန်ကို ပေါ်စေချင်လို့ပါဘဲ။ လွဲနေကြပုံကတော့ "အပ္ပမာဒေန၊ မမေ့မှုသတိတရားနှင့်။သမ္မာဒေထ၊ ပြည့်စုံကြစေကုန်လော့" လို့ ဒီလိုအနက်ပေးထားကြပါတယ်၊ သတိနှင့်ပြည့်စုံကြ–လို့ဆိုတော့ သတိရှိကြရမယ်၊ သတိထားကြရမယ်–လို့ ဒီလို အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်၊ အဲဒီအဓိပ္ပါယ်လဲ ကောင်းသင့်သလောက်တော့ ကောင်းပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်က သိပ်မပေါ်ဘဲရှိနေပါတယ်၊ အဋ္ဌကထာမှာတော့ "သတိအဝိပ္ပဝါသေန သဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာဒေယျာထ"လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။အဲဒီအဖွင့်ထဲမှာ သဗ္ဗကိစ္စာနိ–အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို–ဆိုတဲ့ ကံပုဒ်ပါတယ်၊ အဲဒီကံပုဒ်ပါတဲ့အတွက် သမ္မာဒေထနှင့် သမ္မာဒေယျာထ ဆိုတဲ့ ကြိယာပုဒ်တို့မှာ ပြည့်စုံကြစေ–ဆိုတဲ့ ကံမဲ့အနက် မဖြစ်သင့်ဘူး၊ ပြည့်စုံစေကြ–ပြီးစီးစေကြ ဆိုတဲ့ ကံရှိအနက်သာ ဖြစ်သင့်တယ်၊ ကံ ရှိတဲ့ ကြိယာမှာ နှင့်–ဆိုတဲ့ သဟာဒိယောဇကအနက်နှင့် မယှဉ်နိုင်ဘူး၊ ဖြင့်–ဆိုတဲ့ ကရိဏ်းအနက်နှင့်သာ ယှဉ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအဋ္ဌကထာပါဌ်ကို "သတိ အဝိပ္ပဝါသေန၊ သတိမကင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–မကင်းသောသတိ–မမေ့သောသတိဖြင့်။ သဗ္ဗကိစ္စာနိ၊ သီလအကျင့်စသော အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို။ သမ္မာဒေယျာထ၊ ပြည့်စုံစေကြ–ပြီးစီးစေကြကုန်လော့"လို့ အနက်ပြန်ရတယ်။ အဲဒီအဖွင့်နှင့်အညီ "အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ" ဆိုတဲ့ ဒီဘုရားမိန့်ခွန်းတော်ပါဌ်ကိုလဲ "အပ္ပမာဒေန၊ မမေ့မှုဖြင့်၊ ဝါ–မမေ့သော သတိတရားဖြင့်။ သမ္မာဒေထ၊ ပြည့်စုံစေကြ–ပြီးစီးစေကြ ပြီးစီးစေကြကုန်လော့"လို့ ကရိဏ်းအနက်သာပြန်ရတယ်၊ ဒီကရိဏ်းအနက်ကတော့ သီလအကျင့်ကိစ္စ သမာဓိအကျင့်ကိစ္စ ပညာအကျင့်ကိစ္စဆိုတဲ့ ရဟန်းကိစ္စဟူသမျှကို မမေ့တဲ့သတိဖြင့် ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်သွားရမယ် ဆိုတဲ့အနက်ကို ပေါ်လွင်စေပါတယ်။ သီလပေးပြီးတဲ့ အဆုံးမှာ အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ–လို့ ဩဝါဒပေးရာမှာလဲ ဒီအနက်ကိုဘဲယူရမယ်၊ မမေ့တဲ့သတိဖြင့် ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ညွှန်ကြားတာပါဘဲ။

နောက်ဆုံးဩဝါဒတော်

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး နောက်ဆုံးမိန့်မှာတော်မူခဲ့ရာမှာတော့ ဝယမမ္ဘာသခ်ါရာဆိုတဲ့ အကြောင်းပြ စကားလဲ ပါပါသေးတယ်၊ သခ်ါရသဘောတရားတွေဟာ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိတာချည်းဘဲ၊ ဘာမှ အားမကိုးလောက်ဘူး၊ ဒီရပ် ဒီနာမ်၊ ဒီကိုယ် ဒီစိတ်နဲ့ မြဲနေလိမ့်မယ်လို့ စိတ်ချအားကိုးမနေကြနဲ့၊ ခဏမစဲလဲ ပျက်နေတာဘဲ၊ တနေ့တချိန်ကျယင် အကုန်လုံးလဲ ပျက်စီးသွားမှာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ပြူသင့်တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့် ကိစ္စ ဟူသမျှကို ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရစ်ကြပေတော့–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သခ်ါရတွေ ပျက်စီးတတ်ပုံကို လောကဥပမာဖြင့် ပြောပြရလျှင် အိမ်ကြီးတခု ဆောက်လိုက်တယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒါဟာ ဆောက်ပြီးခါစ သစ်သစ်လွင်လွင်မှာ အင်မတန် ကောင်းပါတယ်၊ ခိုင်ခံ့ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ နောင်တချိန်ကျတော့ အဲဒီအိမ်ကြီးဟာ လုံးဝပျက်စီးသွားရမှာဘဲ၊ အစအနတောင် ရှာလို့မရအောင် ပျောက်ကွယ်သွားရ မှာဘဲ၊ အဲဒီလို လုံးလုံးလျားလျား မပျက်သေးခင်လဲ တဖြည်းဖြည်းချင်း ဆွေးမြည့်ရင့်ယော်ပြီး နဲနဲ နဲနဲချင်းတော့ မသိမသာ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ၊ အနှစ်တရာခံမည့်အိမ်ဆိုလျှင် တနှစ်ကြာတဲ့အခါ ရာခိုင်နှုန်းတစ်တော့ ပျက်သွားတာဘဲ၊ တနှစ်တနှစ် အတွင်းမှာဘဲ ၃ဖြ၅–ရက် ရှိတဲ့အနက် တရက် တရက်မှာ ၃ဖြ၅–ပုံ တပုံကျ နေ့စဉ်ပျက်လိုက်နေတာဘဲ၊ တရက်အတွင်းမှာဘဲ ၂၄–နာရီရှိတဲ့ အနက်က တနာရီ တနာရီမှာ ၂၄–ပုံ တပုံကျ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ၊ တနာရီအတွင်းမှာလဲ တမိနစ် တမိနစ်မှာ ၆၀–ပုံ တပုံကျ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ၊ တမိနစ်အတွင်းမှာလဲ တစက္ကန့် တစက္ကန့်မှာ ၆၀–ပုံ တပုံကျ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ။ လောကဝေါဟာရမှာတော့ အဲဒါထက် အသေးစိတ် ပြောစရာမရှိတော့ဘူး၊ ကျမ်းဂန် ဝေါဟာရနဲ့ဆိုယင်တော့ တစက္ကန့်အတွင်း မှာ စိတ်ခဏပေါင်းများစွာရှိတယ်၊ အဲဒီစိတ်၏ ခဏတိုင်းခဏတိုင်းလဲ တပုံတပုံကျ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ။ နောက်ဆုံး အနှစ် တရာပြည့်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီအနှစ်တရာခံ အိမ်ကြီးဟာ လုံးဝပျက်စီးသွားရတယ်။ အဲဒီလိုပါဘဲ ယခုလူတွေရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာ ဟာလဲ ၁ဖ–နှစ် အနှစ် ၂၀–အရွယ်ကတော့ အလွန်တင့်တယ် ခိုင်ခံ့နေသလိုဘဲ ထင်ရပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ငါ့လက် ငါ့ခြေ ငါ့ကိုယ် ငါ့ရပ် ငါ့စိတ် စသည်ဖြင့်စွဲလမ်းပြီး အားကိုးနေကြတယ်၊ ငါကျန်းမာတယ် သန်စွမ်းတယ် ငယ်သေးတယ် စသည် ဖြင့် ရုပ်ကိုယ်ကို အားကိုးနေကြတယ်၊ စိတ်နာမ်တရားတွေကိုလဲ ငါသိတတ်တယ် နားလည်တယ် ကျွမ်းကျင်တယ်စသည်ဖြင့် အားကိုးနေကြတယ်၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ တကြံ့တည်းတည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ သို့ပေမဲ့ ကိုယ်တွင်းသန္တာန်ရှိ ရုပ်နာမ် တွေကတော့ မျက်စိတမှိတ်ခန့်တောင် တည်မြဲနေတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ခဏမစဲ ပျက်လိုက်နေကြတာဘဲ၊ လူတွေက အိပ်ပျော် နေတဲ့အခါလဲ ရုပ်နာမ်တွေကတော့ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲပြီး ပျက်နေကြတာဘဲ၊ ရေစီးကြောင်းထဲက ရေတွေ ခဏမစဲ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲနေသလိုပါဘဲ၊ နိုးနေတဲ့အခါလဲ သွားလာနေစဉ်ရော လုပ်ကိုင်နေစဉ်ရော စားသောက်နေစဉ်ရော ပျော်ရွှင်နေစဉ်ရော ရုပ်နာမ်သခ်ါရတွေက ခဏမစဲ ပျက်လိုက်နေတာဘဲ၊ အဲဒါကို သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေက ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ဘဲ တွေ့နေကြပါတယ်။ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မရှုလို့ မသိကြတာဘဲ၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေယင် ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်ဘဲ သိနိုင်ပါတယ်၊ လက်လှမ်းမမီတဲ့တရားတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့က ယခုခေတ်က မသိနိုင်တော့ဘူးလို့ ထင်နေကြတယ်၊ အဲဒါက ကိုယ်တိုင် ထိထိရောက်ရောက် ရှုမှတ်မကြည့်လို့ အထင်မှားနေတာဘဲ၊ အဲဒီလိုခဏမစဲ ပျက်လိုက် နေရာက အနှစ်တရာအသက်ရှည်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင် အနှစ်တရာပြည့်တဲ့အခါမှာ လုံးဝပျက်စီးသွားကြတော့တာဘဲ၊ လူသေ ကောင်ကြီးဘဝကို ရောက်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဘာမှ အားကိုးစရာမရှိဘူး၊ အဲဒီ သခ်ါရတွေ မပျက်စီးသေးခင် အားကိုးရာ အစစ်ဖြစ်တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကိစ္စတွေကို ပြီးစီး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရစ်ကြပေတော့လို့ မြတ်စွာဘုရားက မှာတော်မူပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသွားခဲ့ပါတယ်။

ယခု တို့ယောဂီတွေ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့သိတိုင်း ကွေးဆန့်လှုပ်ရှားပြုပြင်တိုင်း ဖောင်း တိုင်း ပိန်တိုင်း စိတ်ကူးကြံသိတိုင်း အကောင်း အဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း မမေ့တဲ့ အပ္ပမာဒသတိတရားဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေကြတာဟာ "အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ" ဆိုတဲ့ အဲဒီဘုရား မိန့်ခွန်းတော်နှင့်လဲ အညီပါဘဲ၊ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါမှာ မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂–ခုထဲ ရှိတာဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သဘောကျတယ်၊ အဲဒါက နာမရူပဝရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ်အားရှိလာ တဲ့အခါမှာ အကြောင်းရုပ်နာမ်နဲ့ အကျိုးရုပ်နာမ်မျှ ရှိတာဘဲလို့လဲ သိမြင်သဘောကျတယ်၊ အဲဒါက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒါထက် အားရှိလာတဲ့အခါမှာ မှတ်နေရင်း ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲတာတွေဘဲ၊ ဆင်းရဲတွေဘဲ၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှ တွေဘဲလို့လဲ သဘောကျကျပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီကနောက် မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တခဏချင်းပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီအခါမှာတော့ အရောင်အလင်း ဝိတိ သုခအထူးတွေကိုလဲ တွေ့ရတဲ့အတွက် တရားပြည့်စုံပြီလို့ ထင်တတ်တယ်၊ အဲဒါလဲ မပြည့်စုံသေးဘူး၊ အဲဒီကနောက် မှတ်သိရတဲ့အာရုံရော မှတ်သိမှုရော ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ချည်း တွေ့ရတယ်၊ ဘင်ဉာဏ်ဘဲ။ အတိုချုပ်ပြောကြစို့၊ အဲဒီက နောက် မပြတ်ရှုမှတ်နေယင် ဘယဉာဏ် အာဒီနဝဉာဏ် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မုဉ္စိတုကမျှတာဉာဏ် ပဋိသခ်ါဉာဏ် ဆိုတာတွေ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ် ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီဉာဏ်ကတော့ အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့ပြီး အင်မတန်ဘဲ ကောင်းပါတယ်၊ ဒါလဲ မပြည့်စုံသေးဘူး၊ အဲဒီဉာဏ်ရင့်သန်တဲ့အခါ မှာ အနုလောမဉာဏ်နဲ့ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပြီး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ အဲဒါလဲ မပြည့် စုံသေးဘူး၊ ဆက်ပြီး အားထုတ်ရဦးမယ်၊ ဆက်ပြီး အားထုတ်ယင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ တဖန်အစဉ်

အတိုင်းဖြစ်ပြီး သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒါလဲ မပြည့်စုံသေးဘူး။ တဖန် ဆက်ပြီးအားထုတ်ယင် ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အနာဂါမိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒါလဲ မပြည့်စုံသေးဘူး၊ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီးအားထုတ်ယင် ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီကျမှ "သမ္မာဒေထ" အရပြည့်စုံတယ်၊ ဒါကြောင့် ပမာဒ–ဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှုကို အပွမာဒသတိတရားဖြင့်ပယ်ပြီး အဲဒီ အရဟတ္တဖိုလ် အရောက် အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ ပမတ္တာ ဘဝိသန္တိ။ မယမေတ္ထ အပ္ပမတ္တာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

စသည်ဖြင့် ငါးဝါရဘဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပမတ္တာ၊ မေ့လျော့ကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–တဲ့။

သူများတွေက သတ်မှု ခိုးမှု အစရှိသော ဒုစရိုက်တွေကို ပြုလျက်လဲ မေ့နေကြလိမ့်မယ်၊ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေဆီ စိတ်လွှတ်ထားလျက်လဲ မေ့နေကြလိမ့်မယ်၊ ဒါန သီလ ကုသိုလ်တရားတွေကို မပြုနိုင်ဘဲလဲ မေ့နေကြလိမ့်မယ်၊ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ်နိုင်ဘဲလဲ မေ့နေကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုမေ့နေကြမည့်အရာမှာ ငါတို့ကတော့ မမေ့စေရဘူး၊ သီလကို စောင့်ထိန်းသော အားဖြင့် ကာယ ဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက်အမေ့ကို ပယ်မယ်၊ ဘာဝနာကို ပွါးစေသောအားဖြင့် မနောဒုစရိုက်အမေ့နှင့် ကာမဂုဏ် အာရုံဆီ စိတ်သွားတဲ့အမေ့ကို ပယ်မယ်၊ ရိုသေစွာ မပြတ်ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဘာဝနာကုသိုလ်မပွားမှု–အမေ့ကို ပယ်မယ်၊ အဲဒီလို မမေ့မှု သတိတရားနှင့်ပြည့်စုံစေမယ်လို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီး အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။ ဒီပမာဒကိုပယ်ပြီး အပွမာဒကို ပွါးစေဘို့က အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ၄၅–နှစ်ကာလပတ်လုံး ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေအားလုံးဟာ အပွမာဒ–တပုဒ်ထဲမှာ အတွင်းဝင်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအပိုဒ်အတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ငါးဝါရလုံး အပြည့်အစုံ ဆိုကြရမယ်။

(၃၆) အဓိဋ္ဌာန် ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက မေ့လျော့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မမေ့လျော့ခြင်း အပွမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံစေမည်၊ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မေ့လျော့မှု–ပမာဒတရားကို မမေ့မှု–အပွမာဒဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ မမေ့မလျော့ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အဆင့်အတန်း တက်မည်၊ မေ့လျော့မှု ကိလေသာမီးကို မမေ့မှု–အပွမာဒရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

မမေ့မှုဆိုတဲ့ အပွမာဒတရားကတော့ နေရာတကာမှာဘဲ အကျိုးများပါတယ်၊ လောကဘက်ကလဲ အကျိုးများတာဘဲ၊ တရားဘက်ကလဲ အကျိုးများတာဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ ဒီသုတ်က တရားဘက်ကိုသာ ရည်ရွယ်ပြီး ဟောထားတဲ့အတွက် တရားဘက်က မမေ့မှုကိုသာ အကျယ်တဝင့် ပြောလာခဲ့ပါတယ်။ စုံသွားပါပြီ။ ဒီကနေ့ ဒေါဝစ္ဆတာ ပါပမိတ္တတာ ပမာဒဆိုတဲ့ အကုသိုလ် သုံးပါးပြီးသွားပြီ၊ အဲဒီသုံးပါးက ပကိဏ္ဏကခေါ်တဲ့ ပြိုးပြွမ်းတရားစု–အထွေထွေတရားစု ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီသုံးပါးလုံးပြည့်စုံသွားပါပြီ။ တရားဟောချိန်ဟာ တနာရီနဲ့ ၁၅–မိနစ် ရှိသွားပါပြီ။ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အမှို့ ကျွန်ုပ်တို့ ပစ္စုပ္ပါးမျှား အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် ။ပ။ အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဧကဒသမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး

ဒွါဒသမပိုင်း

၁၃၃၂–ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကွယ်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သွေး

သလ္လေခသုတ် တရားတော်ကို ၁၃၃၁–ခုနှစ်အဆုံး, သင်္ကြန်အကျနေ့က စပြီးဟောလာခဲ့တယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ တပို့တွဲ လပြည့်နေ့က (၁၁) ကြိမ်မြောက် အပိုင်းကို ဟောခဲ့တယ်၊ အဲဒီအပိုင်းမှာ "ဒုဗ္ဗစနှင့်၊ ပါပမိတ္တော၊ ပမာဒေါတဖြာ" ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အရ အကုသိုလ်တရား သုံးပါးကို ဟောလို့ပြီးခဲ့တယ်၊ ဒီကနေ့ ၁၃၃၂–ခုနှစ် တပို့တွဲလကွယ်နေ့မှာတော့ ကျန်တဲ့ တရား(၈)ပါးကို အပြီး ဟောရမယ်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲဆိုယင် "သဒ္ဓါမရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊ သုတနည်းဘိ၊ ပျင်းရိတရပ်၊ မုဋ္ဌဿစ္စ၊ ဒုပ္ပညတာ၊ ယူသည်းစွာဟု"လို့ ဆိုထားတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်အရ အဿဒ္ဓိယ–သဒ္ဓါတရားမရှိခြင်း–အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရား (၈)ပါးပါဘဲ။ ယခု အဿဒ္ဓိယ–ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်ကို ပယ်ဘို့ ညွှန်ကြားတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ရှေးဦးစွာထုတ်ပြပြီး အစဉ်အတိုင်း ဟောသွားရမယ်။

၃၇။ အဿဒ္ဓိယ–သဒ္ဓါတရားမရှိခြင်း

ပရေ အဿဒ္ဓါ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ သဒ္ဓါ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဿဒ္ဓါ၊ ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရား မရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သဒ္ဓါ၊ ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–တဲ့။

သဒ္ဓါတရားဆိုတာက ခဏခဏပြောနေရလို့ ရိုးနေပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ သူ့နေရာရောက်တော့ မပြောဘဲ ကျော်သွားလို့မဖြစ်ဘူး၊ ပြောရဦးမှာဘဲ၊ နာဘူးထပ်မံဆိုတဲ့အတိုင်း နာဘူးတဲ့တရားကို ရှင်းသည်ထက်ရှင်းအောင် ထပ်ဟောတယ်လို့သာ အာရုံပြုပြီး နာကြပေတော့၊ တချို့လဲ သဒ္ဓါအကြောင်း ကောင်းကောင်းမနာဘူးတာမရှိမှာပါဘဲ။ သဒ္ဓါဆိုတာ ယုံကြည်မှုဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ မယုံသင့်တာကို ယုံတာကတော့ သဒ္ဓါမဟုတ်ဘူး၊ မိစ္ဆာအဓိမောက္ခ–မှားယွင်းစွာ ယုံကြည်ဆုံးဖြတ်မှုခေါ်တယ်၊ သဒ္ဓေယျဝတ္ထု လို့ခေါ်တဲ့ ယုံကြည်ထိုက်တာ ယုံကြည်တာကိုမှ သဒ္ဓါခေါ်တယ်၊ အဲဒီယုံကြည်ထိုက်တာတွေက ဘာတွေလဲဆိုယင်၊ ဘုရားစစ်ဘုရားမှန် တရားစစ် တရားမှန် သံဃာစစ် သံဃာမှန်ဆိုတဲ့ ရတနာသုံးပါးနဲ့ ကံ ကံ၏အကျိုး ဒါတွေပါဘဲ။ အဲဒီမှာ ကံကံ၏အကျိုး ယုံကြည်ပုံကတော့ မိစ္ဆတ္တဆယ်ပါး ဟောစဉ်တုန်းက "ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု အယူမှန်တာက သမ္မာဒိဋ္ဌိ" လို့ ဆိုခဲ့တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ဘက်ဖြစ်တဲ့ ယုံကြည်ပုံနှင့် အတူတူပါဘဲ၊ အဲဒီမှာ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိတယ်လို့ ယူတဲ့သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ ဒီသဒ္ဓါတရားကိုမှီပြီး သိမြင်သဘောကျတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် "သဒ္ဓါမူလိကာ၊ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါလျှင် မူလရင်းရှိသော။သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ကံကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု သိမြင်သော ကမ္မသကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို။ ဒိဋ္ဌေကမ္မန္တိ၊ ဒိဋ္ဌေကမ္မဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုရပါတယ်"လို့ သရဏဂုံအဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာလဲ "ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု ယုံကြည်တာက သဒ္ဓါတရား"လို့ ဒီလိုလဲ မှတ်ရမယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု ယုံကြည်တာက သဒ္ဓါတရား။ (ဆို)

ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိပုံနဲ့ ယုံကြည်ထိုက်ပုံများကိုတော့ သတ္တမပိုင်း ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအကြောင်းပြရာမှာ ဟောခဲ့ပါပြီ၊ (ပြန်ကြည့်ပါ)၊ နောက်ပြီးတော့ ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်ကို ယုံကြည်တာကလဲ သဒ္ဓါတရားဘဲတဲ့။ ဘာသာတိုင်း ဘာသာတိုင်းမှာ အသီးအသီး ဘုရားဆိုတာရှိတာဘဲ၊ သူတို့ ဘုရားက ဟောခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ မုခပါဠိတရားဆိုတာလဲ ရှိတာဘဲ၊ အဲဒီသူတို့၏ တရားတော်အတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်နေကြတဲ့ တပည့်အပေါင်း သံဃာဆိုတာလဲ ရှိတာဘဲ၊ ဒီတော့ အစစ်အမှန် ဟုတ်မဟုတ်ကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီးသိရပါမလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်မှာ အရဟံ အစရှိသော ဂုဏ်တော် ၉–ပါးရှိရမယ်၊ အဲဒီဂုဏ်တော်တွေနှင့် ပြည့်စုံယင် ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်ဘဲ။ အဲဒီ ဂုဏ်တော် ၉–ပါးထဲက လောဘ ဒေါသ မောဟ အစရှိသော ကိလေသာကင်းဝေး စင်ကြယ်တယ်ဆိုတဲ့ အရဟံဂုဏ်တပုဒ်နှင့် တိုက်ကြည့်ယင်ကို အစစ်အမှန် ဟုတ်မဟုတ် သိနိုင်ပါတယ်၊ ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဘုရားက သူ့ကို အရိုအသေကိုးကွယ်တာ အလိုရှိတယ်၊ လောဘလို့ ဆိုရမှာပေါ့၊ မကိုးကွယ်တဲ့သူကို ဒဏ်ခတ်တယ်လို့ ဆိုတယ်၊ ဒေါသလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့

တရားကိုကျင့်ယင် ကောင်းကျိုးရမယ်၊ မကျင့်ယင် မကောင်းကျိုး ရမယ်၊ သူ့ကံအား လျော်စွာ ဖြစ်ရတယ်လို့သာ ဟောတယ်၊ မိမိအား ကိုးကွယ်ယင် ကယ်မယ်၊ မကိုးကွယ်ယင် အပြစ်ပေးမယ်လို့ မဟောဘူး၊ လောဘ ဒေါသ အရိပ်အယောင်တောင် မပါဘူး၊ လောဘ ဒေါသ စသည်ကင်းအောင် ကျင့်ဘို့သာ တိုက်တွန်းတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိလေသာကင်းဝေးစင်ကြယ်တဲ့ အရဟံဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

တရားတော်ကလဲ သွာက္ခာတဂုဏ် သန္ဒိဋ္ဌိကဂုဏ် အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ၆–ပါးနှင့် ပြည့်စုံယင် တရားစစ် တရားမှန်ဘဲ၊ အဲဒီမှာလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ သန္ဒိဋ္ဌိကဂုဏ် တပုဒ်နှင့်တိုက်ကြည့်ယင်ကို အစစ်အမှန် ဟုတ်မဟုတ် သိနိုင်ပါတယ်၊ တခြားဘာသာတရားတွေမှာ ကိုယ်တိုင်တွေ့နိုင်တာကို ထုတ်မပြနိုင်ဘူး၊ ကျမ်းစာတွေက ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံကြည်နေကြရတာချည်းဘဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကတော့ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ယင် တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ကြည့်ပါ၊ ရက်တပတ် နှစ်ပတ်အတွင်းမှာဘဲ တရားအရသာကို တွေ့တန်သလောက် တွေ့သိနိုင်ပါတယ်၊ လေးငါးခြောက်ပတ်လောက် အားထုတ်လိုက်ယင်တော့ တကယ်ထူးခြားတဲ့ တရားအရသာကို တွေ့သိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သန္ဒိဋ္ဌိကဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သံဃာတော်ကလဲ သုပ္ပဋိပန္နအစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ၉–ပါးနှင့်ပြည့်စုံယင် သံဃာစစ် သံဃာမှန်ဘဲ၊ ကောင်းစွာကျင့်တာကို သုပ္ပဋိပန္နလို့ ဆိုတယ်၊ အဲဒီတော့ သူ့တရားနဲ့သူ ကောင်းစွာကျင့်တယ်လို့ချည်း ပြောကြလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အကျင့် ကောင်း ဟုတ်မဟုတ် ခွဲခြားသိစရာရှိပါတယ်၊ လောဘ ဒေါသ အစရှိတဲ့ တရားဆိုးတွေ ကင်းအောင်ကျင့်ယင် ကောင်းတဲ့ အကျင့်ဘဲ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်မှာ လောဘ ဒေါသကင်းအောင်ကျင့်တာက အများအားဖြင့်မရှိဘူး၊ ရှိပြန်တော့လဲ အမြစ်ပြတ်မကင်းဘူး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာတော့ လောဘ ဒေါသစသည်ကို အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ အကျင့်ရှိတယ်၊ အဲဒီ အကျင့်ကို ကျင့်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ကောင်းစွာကျင့်တဲ့ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဂုဏ်တော်တွေနဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပြီးတော့ ဘုရားစစ် ဘုရားမှန် စသည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ ဘုရား တရား သံဃာအစစ်အမှန်ကို ယုံကြည်တာဟာ ရွှေငွေပတ္တမြားအစစ်တွေကို ယုံကြည်ပြီး သိမ်းထားတဲ့သူမှာ အကျိုးများ သလိုဘဲ အကျိုးများစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် "ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်ကို ယုံကြည်တာကလဲ သဒ္ဓါတရား" လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်ကို ယုံကြည်တာကလဲ သဒ္ဓါတရား။ (ဆို)

ဘုရား တရား သံဃာကို ရတနာသုံးပါးလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့် "ရတနာ သုံးတန်နှင့် ကံကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာက သဒ္ဓါတရား"လို့ ဒီလို တပေါင်းတည်းလည်း မှတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ရတနာသုံးတန်နှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာက သဒ္ဓါတရား။ (ဆို)

လောကမှာ တချို့က ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန် ရတနာသုံးတန်ကို မယုံကြဘူး၊ မယုံတဲ့အတွက် သူတို့မှာ ဘုရား တရား သံဃာနှင့်စပ်ပြီး ကုသိုလ်မဖြစ်ရဘူး၊ တချို့မှာဆိုယင် အကုသိုလ်တွေတောင် ဖြစ်နေကြသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကံကံ၏အကျိုးမရှိ၊ နောင်ဘဝမရှိလို့ ဒီလို ယူနေတဲ့သူတွေလဲ ရှိကြတယ်၊ အဲဒီလိုလူတွေက အကုသိုလ်ကိုလဲ မရှောင်ဘူး၊ ကုသိုလ်ကိုလဲ မပြုဘူး။ ဒါကြောင့် ရတနာသုံးပါး မယုံကြည်တဲ့သူတွေ၊ ကံကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်တဲ့သူတွေ အဲဒီလိုလူတွေဟာ သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့သူတွေဘဲ၊ သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့အတွက် အများအားဖြင့် ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး၊ မေတ္တာ ကရုဏာ အကြောင်းပြုပြီး အတော်သင့်လောက်သာ ကုသိုလ်ဖြစ်ရတယ်၊ အကုသိုလ်ကသာ အဖြစ်များနေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် နောင်သံသရာရေးအတွက် အားကိုးစရာမရှိသလောက် ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့သူတွေမှာတော့ အကုသိုလ်ကို စွမ်းနိုင်သမျှ ရှောင်ကြဉ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကိုလဲ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုလုပ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မျက်မှောက်ဘဝတွင်တောင် တချို့က မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ရသွားတယ်၊ နောင်သံသရာရေးအတွက်လဲ အားကိုးစရာတွေ များစွာပင် ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒတော်အတိုင်း သူများတွေက သဒ္ဓါတရား ကင်းမဲ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သဒ္ဓါတရားပြည့်စုံစေမည်–စသည်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြရမယ်။

(၃၇) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက သဒ္ဓါတရားကင်းမဲ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သဒ္ဓါတရား ပြည့်စုံစေမည်၊ ကိလေသာ ပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မယုံကြည်မှုလမ်းဆိုးကို ယုံကြည်မှုလမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မယုံကြည်မှုကိလေသာမီးကို ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

၃၈။ အဟိရိက=အကုသိုလ်မှ မရှက်ခြင်း
၃၉။ အနောတ္တပ္ပ=အကုသိုလ်မှ မကြောက်ခြင်း

ရှက်တယ် ကြောက်တယ်ဆိုတာ လောကဘက်မှာလဲရှိတယ်၊ သူများလို လှလှပပ မဝတ်နိုင် မဆင်နိုင်လို့ ရှက်တယ်၊ သူများလို ဂုဏ်မရှိလို့ ရှက်တယ်ဆိုတာတွေက လောကဘက်ကရှက်တာတွေဘဲ။ အဲဒါမျိုးကိုတော့ ဒီမှာ ဟိရိလို့မဆိုဘူး၊ အကုသိုလ်ပြုဘို့ ရှက်တာကိုသာ ဟိရိလို့ဆိုပါတယ်။ ထို့အတူ ဘေးရန်အန္တရာယ် ကြောက်တာကိုလဲ သြတ္တပ္ပလို့ ဒီမှာမဆိုဘူး၊ အကုသိုလ်မှ ကြောက်တာကိုသာ သြတ္တပ္ပလို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ အကုသိုလ်မှ မရှက်တာကို အဟိရိကလို့ခေါ်တယ်၊ အကုသိုလ်မှ မကြောက်မလန့်တာကို အနောတ္တပ္ပလို့ခေါ်တယ်။ အကုသိုလ်မှ မရှက်ယင် မကြောက်တာလဲ ပါတာပါဘဲ၊ အကုသိုလ်မှ မကြောက်ယင်လဲ မရှက်တာ ပါတာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ မရှက်တာနဲ့ မကြောက်တာဟာ သဘောအားဖြင့်တော့ ကွဲပါတယ်။ ကွဲပုံကတော့ သန့်ပြန့်စင်ကြယ်နေတဲ့သူဟာ အညစ်အကြေး မလူးစေချင်တာလို ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ် မဖြစ်စေလိုတာက ဟိရီ–ရှက်တဲ့သဘောဘဲ။ မီးနှင့်ထိယင် ပူလောင်မှာကြောက်တာလို အကုသိုလ်၏အကျိုးကို ကြောက်တာက သြတ္တပ္ပ သဘောဘဲ။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုယင် "မကောင်းမှုဆိုတာ အမျိုးညံ့တွေ, လူငယ်တွေ, သူရဲဘောနည်းတဲ့သူတွေ, လူမိုက်တွေရဲ့ အလုပ်ပဲ၊ ငါလို အမျိုးမြတ်တဲ့သူ, အရွယ်ကြီးတဲ့သူ, ရဲရင့်တဲ့သူ, လူလိမ္မာ သူတော်ကောင်းဖြစ်တဲ့ သူကတော့ မပြုသင့်ဘူး" စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး မပြုလိုတာက ဟိရီ–ရှက်တဲ့သဘောဘဲ၊ "သူများက ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်မယ်"လို့ ဆင်ခြင်ပြီး မပြုလိုတာက သြတ္တပ္ပ–ကြောက်တဲ့သဘောဘဲ။

တနည်းအားဖြင့်ဆိုယင် "ငါလို ရဟန်း, သူတော်ကောင်း, ယောဂီဟာ မကောင်းမှုကို မပြုသင့်ဘူး" လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ မိမိကိုယ်ကို အလေးပြုပြီး ကြဉ်ရှောင်လိုတာက ဟိရီ–ရှက်တဲ့သဘောဘဲ၊ "ငါက မကောင်းမှုကို ပြုယင် လူတွေက မမြင်တောင် နတ်တွေကမြင်ပြီး ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်မယ်" စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ လောကကို အလေးပြုပြီး ကြဉ်ရှောင်လိုတာက သြတ္တပ္ပ–ကြောက်တဲ့သဘောဘဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကုသိုလ်မှ ရွံရှာစက်ဆုပ်သလို ရှက်နေယင် အကုသိုလ်ကို မပြုနိုင်ဘူး၊ အကုသိုလ်နှင့်စပ်ပြီး မျက်မှောက်အပြစ် သံသရာအပြစ်ကို ကြောက်နေယင်လဲ အကုသိုလ်ကို မပြုနိုင်ဘူး၊ အဲဒီ ရှက်ခြင်း ကြောက်ခြင်း နှစ်ပါးလုံး ကင်းကွာသွားတဲ့အခါမှာ မကောင်းမှုကို ပြုမိတာဘဲ၊ မကောင်းမှုကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဒီ ရှက်ခြင်းကြောက်ခြင်း မရှိလို့ချည်းပါဘဲ၊ လောကမှာ လူတွေ လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံပြီး ယဉ်ကျေးနေကြတာဟာ ဒီဟိရီနှင့် သြတ္တပ္ပရှိနေလို့ပါဘဲ၊ ဒီတရားနှစ်ပါး သာမရှိယင်တော့ လူတွေလဲ တိရစ္ဆာန်တွေလိုဘဲ ယဉ်ကျေးမှုမရှိဘဲ ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီတရားနှစ်ပါးကို လောကပါလ–လူတို့ကို စောင့်ရှောက်သောတရားလို့လဲ ခေါ်ရပါတယ်။ အဲဒီ လောကပါလတရားနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးတော့ မရှက်ခြင်း မကြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဃောကဒူသန (လောကကို ပျက်စေတတ်သော) တရားနှစ်ပါးကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဟိရိကာ၊ အကုသိုလ်မှ မရှက်ကုန်သည်။ အနောတ္တပ္ပီ၊ အကုသိုလ်မှ မကြောက်မလန့်ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဟိရိမနာ၊ ရှက်စိတ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ–ရှက်တတ်ကုန်သည်။ သြတ္တပ္ပီ၊ ကြောက်လန့်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရစီဘဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီမှာတော့ အချိန်မကြာရအောင်လို့ ပေါင်းပြီးပြလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါကို အကျဉ်းချုပ် အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြစို့။

(၃၈–၉) သူများတွေက အကုသိုလ်မှ မရှက်မကြောက်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ရှက်ကြောက်ခြင်း ရှိစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။ (ဤ၌ အရေးမကြီး၍ သီးခြားစာခေါင်းမပြ)

အဲဒါတွေပြီးတော့ "အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊ သုတနည်းဘိ"လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အပွသုတတာ–အကြားအမြင်နည်းခြင်း ဆိုတာကို ရှောက်လာပြီ။

၄၀။ အပ္ပသုတတာ–အကြားအမြင်နည်းခြင်း

ပရေ အပ္ပသုတာ ဘဝိသန္တိ၊ မယမေတ္ထ ဗဟုသုတာ ဘဝိသာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။အပ္ပသုတာ၊ အကြားအမြင်နည်းကုန်သည်။ ဝါ–အကြားအမြင်မရှိကုန်သည်။ (အပ္ပ–ဆိုတဲ့ပါဠိက နဲတယ်လို့ အနက်ရပါတယ်၊ ဒီနေရာမှာတော့ မရှိတာကိုဘဲ ဆိုလိုတယ်၊ ဒါကြောင့် "သုတမရှိကုန်သည် အကြားအမြင်မရှိကုန်သည်"–လို့ အနက်ပြန်ဘို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုတားပါတယ်။ ဒါကြောင့်) ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အပ္ပသုတာ၊ အကြားအမြင် မရှိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဗဟုသုတာ၊ အကြားအမြင် များကုန်သည်။ ဘဝိသာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

သုတဆိုတာ အာဂမသုတ အဓိဂမသုတအားဖြင့် ၂–မျိုးရှိတယ်၊ ကြားနာမှတ်သားရတာကို အာဂမသုတခေါ်တယ်၊ အဲဒါကို အကြား–လို့ ဗမာပြန်ထားကြတယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရတာကို အဓိဂမသုတ–ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို အမြင်–လို့ ဗမာပြန်ထားကြတယ်၊ ဒါကြောင့် သုတပုဒ်ကို အကြားအမြင်–လို့ ၂–မျိုးလုံးပေါင်းပြီး ပြန်ထားတယ်။ သူများတွေက အကြားအမြင် နည်းကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အကြားအမြင် များစေမယ်, အကြားအမြင် ပြည့်စုံလုံလောက်စေမယ်လို့ ဒီလိုနှလုံးသွင်းပြီး ကျင့်ရမယ်တဲ့။

အဲဒီသုတ–အကြားအမြင် ဆိုတာက လောကဘက်ကလဲ ရှိတယ်၊ တရားဘက်ကလဲ ရှိတယ်၊ ဘယ်သုတဘဲဖြစ်ဖြစ် ရှိယင် ကောင်းတာချည်းဘဲ၊ လောကဘက်က သုတလဲ အကျိုးများတာဘဲ၊ သုတ များလေလေ အကျိုးများလေလေဘဲ။ တချို့မှာ လောကဘက်က သုတမရှိဘဲ ဖြစ်နေတယ်၊ တခြားမြို့ရွာတွေတောင် မသွားဘူး မရောက်ဘူးလို့ ကိုယ့်မြို့ကိုယ့်ရွာ ကိုယ့်အရပ်လောက်ပဲ သိတယ်၊ အဲဒါလောက် သုတနည်းတာကတော့ နေရာမကျဘူး၊ အကြောင်းရှိလို့ တခြားရပ်ရွာသွားရတဲ့အခါ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် လောကဘက်က သုတလဲ များနိုင်သမျှများအောင် လေ့လာမှတ်သားထားသင့်တာဘဲ။

ယခုဒီမှာပြောတဲ့ သုတကတော့ လောကဘက်က သုတမဟုတ်ပါဘူး၊ တရားဘက်က သုတပါဘဲ၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားဘက်က သုတမရှိဘဲဖြစ်နေတယ်၊ ဘုရားဟောတရားကို မနာကြဘူးဘူး၊ တချို့က ဘုရားအကြောင်းတောင် မကြားဘူးဘူး၊ တရားနာရဘို့ ဆိုတာကတော့ ဝေးပါတယ်၊ အဲဒီလိုလူတွေလဲ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာ အများကြီးရှိနေတာဘဲ။ ဗမာပြည်ထဲမှာတောင် တချို့ဟာ ဘုရားဟောတရားကို ကောင်းကောင်းမကြားမနာကြရဘူး၊ အစွန်အဖျားကျတဲ့ အရပ်တွေမှာဆိုယင် လုံးလုံးမကြားမနာရသလောက် ဖြစ်နေတယ်၊ တချို့တောရွာတွေမှာ တရားဟောတာက တော့ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ လေးလေးနက်နက်တရားကို နာရခဲပါတယ်၊ ဒါနကထာသီလကထာ မရဏဿတိကထာ အသုဘကထာ–ဒီလိုတရားများကိုသာ နာကြားရတယ်၊ အဲဒါကလဲ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဝေဘန်ဟောတာ မဟုတ်ဘူး၊ သုမင်္ဂလ ဒုမင်္ဂလ ကိစ္စပြီးရုံမျှအနေနဲ့ ဟောကြတာကဘဲများပါတယ်၊ ဟောပုံကတော့–

"ဗုဒ္ဓတိတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓတိ၊ သစ္စာ လေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူတတ်သောသတ္တိကြောင့်။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။ ဣတိသို့ ဝစနတ္ထ ဖွင့်ပြတော်မူသည်နှင့်အညီ သစ္စာလေးပါး တရားအလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အခါတပါး၌ သာဝတ္ထိပြည်မွန်ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်သီတင်းသုံး စံပျော်တော်မူလေသည်။ ထိုစဉ်အခါကာလ၌ တဦးသော ယောဂျားသည် လယ်တောအရပ်၌ လယ်ထွန်၍ နေလေသည်"–စသည်ဖြင့် ခန့်ညားတဲ့ အသံအနေအထားနဲ့ ဟောရတယ်။ "ပေးလှူတဲ့အခါ စိတ်ကိုဘယ်လို ထားရမယ်၊ ဥပုသ်စောင့်တဲ့အခါ ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းနေရမယ်" စသည်ဖြင့် တိတိကျကျ ဆုံးမညွှန်ကြားတဲ့ အနုသာသနီ တရားမျိုးကိုတော့ အလွန်နာရခဲပါတယ်၊ တချို့အရပ်မှာ ဆိုယင် ယခုထက်ထိ အနုသာသနီတရားကို နာရကောင်းမှန်းတောင် မသိကြသေးဘူး၊ ဗုဒ္ဓတိတိ ဗုဒ္ဓေါ–စသည်ဖြင့် ယပ်ထောင်တရားကိုဟောမှ သူတို့က တရားလို့ အသိအမှတ်ပြုနေတုန်းရှိသေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အရပ်က လူတွေမှာဆိုယင် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနှင့် စပ်တဲ့တရားကို ကြားနာရဘို့ အလွန်ဘဲခဲယဉ်းနေကြပါတယ်။

တချို့ကလဲ ဝိပဿနာတရားဆိုပြီး ဟောပေမဲ့ ကျကျနန ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဟုတ်ဘူး၊ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင်,တကယ် အားထုတ်လို့ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင် မပြည့်စုံဘူး၊ တချို့ကလဲ စာပေကျမ်းဂန် အခြေအမြစ်မပါဘဲ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်စပ်ပြီး အခြေခံသုတ အကြားအမြင်က ပြည့်စုံခဲပါတယ်၊ အကြားအမြင်မပြည့်စုံတာကလဲ များနေပါတယ်။ အဲဒီလို အကြားအမြင်နည်းနေတဲ့ လောကကြီးထဲမှာ ငါတို့ကတော့ အကြားအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံအောင် လေ့လာအားထုတ်မယ်လို့ ဒီလိုနှလုံးသွင်းထားကြရမယ်။ အကြားအမြင်များအောင် လေ့လာပုံကတော့–ယခုလို တရားနာခြင်းဖြင့်လဲ အကြားအမြင် များနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စာပေကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဟောတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များက ဟောကြားတဲ့တရားကို နာကြားရမယ်၊

အဲဒီလို နာကြားယင် တလုံးမှတ်မိ နှစ်လုံးမှတ်မိနဲ့ ကြာတော့ သုတတွေ များလာမယ်။ နောက်ပြီးတော့ စာပေကျမ်းဂန်နှင့် အညီရေးထားတဲ့ တရားစာအုပ်တွေကို ကြည့်ရှုလေ့လာရမယ်၊ မသိနားမလည်တာကို တတ်သိနားလည်တဲ့ ဆရာသမားများထံ မေးရမယ်။ ယခုနေအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ပါဠိတော်တွေကို မြန်မာပြန်ထားတဲ့ ကျမ်းစာအုပ်တွေလဲ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီလိုဘာသာပြန် ပါဠိတော် စာအုပ်တွေကို ကြည့်နိုင်ယင်တော့ အကြားအမြင်တွေ သာပြီးပြည့်စုံသွားနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပါဠိတော် ဘာသာပြန်တွေမှာ စကားဝါကျအနေအထားက ယခုခေတ်အသုံးမျိုးမဟုတ်ပဲ ရှေးရိုးကြီးတွေဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် နားမလည်တာတွေလဲ ရှိလိမ့်မယ်၊ နားမလည်ယင်မေးပေါ့။ အဲဒီလိုလေ့လာခြင်းဖြင့် အကြားအမြင်သုတတွေ များပြားပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။

တဂါထာမျှဖြင့်လဲ သုတပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်

အဲဒီသုတ အကြားအမြင်က ဘယ်လောက်များရမှာပါလဲဆိုတော့ အဋ္ဌကထာက ဒီလိုပြထားပါတယ်–"တထာဂတ ဘာသိတံ ဧကမ္မိ ဂါထံ ယာထာဝတော ဥတ္တာ အနုရူပပဋိပန္နာနမေတံ အဓိဝစနံ" တဲ့။ ဧတံ၊ (ဗဟုသုတ) အကြားအမြင်များ သူတွေဟူသော ဤအမည်သည်။ တထာဂတဘာသိတံ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားသော။ ဧကမ္မိ ဂါထံ၊ ဂါထာတပုဒ်ကိုသော် လည်း။ ယာထာဝတော ဥတ္တာ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိနားလည်ပြီး၍။ အနုရူပပဋိပန္နာနံ၊ ထိုတရားဂါထာနှင့်လျော်ညီစွာ ကျင့်သောသူတို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်ဖြစ်ပါတယ်–တဲ့။

မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားဂါထာတပုဒ်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ဆိုလိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိနားလည်ပြီးတော့ အဲဒီတရားဂါထာက ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း မှန်ကန်စွာကျင့်ယင် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဗဟုသုတ–အကြားအမြင်များတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမည်ပါတယ်–တဲ့။ အဲဒီတော့ တဂါထာလောက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ နားလည်ယင်လဲ အကြားအမြင် ပြည့်စုံပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါထက်များပြီး သိနားလည်ယင်တော့ သုတပြည့်စုံကြောင်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ သိနားလည်တဲ့ အတိုင်း အချိုးကျကျ ကျင့်ဘို့လဲ လိုပါသေးတယ်၊ စာပေကျမ်းဂန်တွေ အများကြီး တတ်သိနားလည်နေပေမဲ့ မကျင့်ယင်တော့ အကျိုးမများပေဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအဋ္ဌကထာဖွင့်ကို မှီပြီးတော့ ဒီအှာ ဆောင်ပုဒ် ၂–ခုစီထားတယ်– "တဂါထာမျှ၊ ကြားနာရ၊ ကျင့်က ကျိုးများသည်၊ တတ်သိများငြား၊ မကျင့်ပါး၊ ကျိုးကား မရှိပြီ"တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

တဂါထာမျှ၊ ကြားနာရ၊ ကျင့်ကကျိုးများသည်။ (ဆို)
တတ်သိများငြား၊ မကျင့်ပါး၊ ကျိုးကား မရှိပြီ။ (ဆို)

စာပေကျမ်းဂန်တွေ အများကြီးတတ်သိနေပေမယ့်လို့ သီလအကျင့်ကို ရိုရိုသေသေ မကျင့်ယင်၊ သမာဓိအကျင့် ပညာအကျင့်ကိုလဲ မကျင့်ယင် အကျိုးမများဘူး၊ ကျင့်ဘို့က ပိုပြီးအရေးကြီးပါတယ်။ သီလတောင်မှ ရိုရိုသေသေ မကျင့်ယင် သူတတ်သိထားတဲ့ အကြားအမြင်သုတတွေဟာ ဘာမှအကျိုးမရှိဘူး၊ အပိုလိုဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ အကြားအမြင်များရာ မရောက်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ မိတ်ဆွေရဟန်း ၂–ပါး အကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာထုတ်ပြီး သာဓကအဖြစ် ပြဦးမယ်။

မိတ်ဆွေရဟန်း ၂–ပါးအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက သာဝတ္ထိမြို့က မိဘ်ဆွေနှစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာရတာနဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပြီး သာသနာတော်ဝင်ရောက် ရဟန်းပြုကြတယ်၊ ရဟန်းပြုပြီးတော့ ဆရာသမားများထံမှာ ငါးဝါအတွင်း ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို သင်ကြားလေ့လာကြတယ်၊ ငါးဝါရတဲ့အခါ သာသနာတော်မှာ ခုရခေါ်တဲ့ လုပ်ငန်း တာဝန် ဘယ်နှစ်ပါးရှိပါသလဲလို့မေးပြီးတော့ ဝိပဿနာခုရ–ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနှင့် ဂန္ထခုရ–ကျမ်းဂန်သင်ကြားပို့ချတဲ့ လုပ်ငန်း ဆိုတဲ့ ခုရ ၂–ပါး ရှိတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားထံမှ ကြားရတဲ့အခါ တပါးက အရွယ်ကြီးတဲ့အတွက် ဂန္ထာခုရကိုတော့ အားမထုတ်နိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာခုရကိုသာ အားထုတ်ပါတော့မယ်လို့လျှောက်တယ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မြတ်စွာဘုရား ထံမှာတောင်းယူပြီးတော့ တခုသောတောကျောင်းမှာ သွားရောက်ပြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်သဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး နှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူတယ်။ အခြားရဟန်းကတော့ စာပေကျမ်းဂန်ကို သင်ယူပြီး ရောက်ရာရာမှာ တရားလဲ ဟောတယ်၊ ရဟန်းငါးရာတို့အား စာပေကျမ်းဂန်ကိုလဲ ပို့ချနေတယ်။

အဲဒီအခါ တရားအားထုတ်လိုတဲ့ ရဟန်းတော်တွေ တော်တော်များများဟာ မြတ်စွာဘုရားထံက ကမ္မဋ္ဌာန်းယူခဲ့ပြီး တော့ အဲဒီတောကျောင်းမထေရ်ထံမှာနေပြီး သြဝါဒလဲခံယူပြီး အားထုတ်ကြတယ်၊ အဲဒီလိုအားထုတ်လို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့ နောက် မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ဖူးမြော်ရန် ဆရာမထေရ်ကို ပန်ကြားကြတယ်၊ အဲဒီအခါ တောကျောင်းမထေရ်ကြီးက "အေးသွားကြတာပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရားကို ငါ၏ကိုယ်စားလဲ ရှိခိုးကြပါ၊ မဟာသာဝကတွေကိုလဲ ရှိခိုးကြပါ၊ နောက်ပြီးတော့

အဲဒီမှာ ငါ့မိတ်ဆွေစာချဆရာတော်လဲရှိတယ်၊ အဲဒီမထေရ်ကိုလဲ ငါက ရှိခိုးလိုက်တဲ့အကြောင်း လျှောက်ထားကြပါလို့ မှာလိုက်တယ်။ အဲဒီ ရဟန်းတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကန်တော့ပြီးတဲ့အခါ မဟာသာဝကမထေရ်မြတ်တွေကို ဖူးမြော်ကန်တော့ကြတယ်၊ အဲဒီကနောက် တောကျောင်းမထေရ်၏ မိတ်ဆွေ စာချဆရာတော်ကိုလဲ ဖူးမြော်ကန်တော့ပြီး မှာလိုက်တဲ့ စကားများကိုလဲ လျှောက်ထားကြတယ်။ အဲဒီလို တောကျောင်းမထေရ်ထံမှ တပည့်ရဟန်းတွေ လာရောက်ပြီး မှာကြားလိုက်တဲ့ အတိုင်း လျှောက်ဖန်များလာတော့ စာချမထေရ်၏ စိတ်ထဲမှာ "ဒီကိုယ်တော်ကြီးဟာ ရဟန်းပြုပြီး ငါးဝါရကတည်းက တောကျောင်းမှာဘဲ သွားနေတယ်၊ စာလဲ မသင်ဘူးဘူး၊ တပည့်တွေကတော့ များလှပါကလား၊ ငါ့ဆီလာတဲ့အခါကျမှ ပြဿနာမေးရဦးမှာဘဲ"လို့ အကြံအစည်ဖြစ်လာသတဲ့၊ မယုံကြည်တဲ့ သဘောပါဘဲ။

နောက်တချိန်ကျတော့ တောရကျောင်းမထေရ်က မြတ်စွာဘုရားထံ ဖူးမြော်ကန်တော့ဘို့ လာတယ်၊ မိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ စာချမထေရ်ထံမှာဘဲ သပိတ်သင်္ကန်းများကို ထားခဲ့ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကန်တော့တယ်၊ မဟာသာဝက မထေရ်မြတ်တွေကိုလဲ ဖူးမြော်ကန်တော့ပြီး မိတ်ဆွေမထေရ်ထံသို့ ပြန်လာတယ်၊ အဲဒီအခါ အဲဒီမိတ်ဆွေ စာချမထေရ်က တောရကျောင်းမထေရ်ကို ပြဿနာကိုမေးဘို့ အသင့်ပြင်ထားတယ်၊ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူတဲ့အပြင် မမေးသင့်တာတွေကိုမေးပြီး မရိမသေပြုလျှင် အပြစ်ဖြစ်မှာကိုလဲ မြင်တော်မူတဲ့အတွက် အပြစ်မဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်တော်မူပြီး အဲဒီ စာချမထေရ်နေရာသို့ ကြွလာတော်မူပါတယ်။ ကြွလာပြီးတော့ မေးခွန်းပြဿနာများကို မေးတော်မူပါတယ်၊ ရှေးဦးစွာ စာချမထေရ်ကို ပဌမစျာန်အကြောင်း မေးတော်မူတယ်၊ စာချမထေရ်က မဖြေနိုင်ဘူး၊ အဲဒီကနောက် ကျန်တဲ့ စျာန်သမာပတ်များကိုလဲ မေးပြီးတော့ ရုပ်နာမ်နှင့်စပ်တဲ့ ပြဿနာကိုလဲ မေးတော်မူတယ်၊ စာချမထေရ်က မဖြေနိုင်ဘူး၊ တောရမထေရ်က အကုန်လုံးကို ဖြေနိုင်တယ်။ အဲဒီကနောက် သောတာပတ္တိမဂ်နှင့်စပ်တဲ့ ပြဿနာကို မေးတော်မူတယ်၊ စာချမထေရ်က မဖြေနိုင်ဘူး၊ တောရမထေရ်ကဖြေတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သာဓုခေါ်တော်မူပြီးတော့ ကျန်တဲ့အထက်မဂ်သုံးပါးနှင့်စပ်တဲ့ ပြဿနာကိုလဲ အစဉ်အတိုင်း မေးတော်မူတယ်၊ စာချမထေရ်က မဖြေနိုင်ဘူး၊ တောရမထေရ်က မေးတိုင်း မေးတိုင်း ဖြေကြားလျှောက်ထားတယ်။ ဖြေတိုင်း ဖြေတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက သာဓုခေါ်တော်မူတယ်။

နွားကျောင်းသားနှင့်တူသည်

အဲဒီအခါ စာချမထေရ်၏တပည့်တွေက တီးတိုးတီးတိုး ကဲ့ရဲ့စကားပြောကြားကြတယ် "ဘယ့်နှယ်လဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက ဘာမှစာမတတ်တဲ့ တောရမထေရ်ဖြေကြားရာမှာ လေးကြိမ်တိုင်တိုင် သာဓုခေါ်တယ်၊ ငါတို့ဆရာ စာချမထေရ်ကိုတော့ ချီးမွမ်းရုံတောင်မှ မပြုဘူး"လို့ ကဲ့ရဲ့စကား ပြောကြားကြတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဗဟုမ္ပိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊
နဂ္ဂရော ဟောတိ နရော ပမတ္တော။
ဂေါပေါ ဂါဝေါ ဂဏယံ ပရေသံ၊
နဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတိ။

သံဟိတံ၊ အကျိုးစီးပွါးနှင့်စပ်ဆိုင်သော တရားတော်ကို၊ ဗဟုမ္ပိ ဘာသမာနော၊ များစွာပင် ပို့ချဟောကြား တတ်သော်လည်း။ နရော၊ တစုံတယောက်သော စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပမတ္တော၊ ကုသိုလ်တရားကို မပွါးစေခြင်းစသည်ဖြင့် မေ့လျော့သည်ဖြစ်၍။ စေ နဂ္ဂရော ဟောတိ၊ ထို တရားတော်ဆိုင်ရာအကျင့်ကို အကယ်၍ မကျင့်ဘြားအုံ့။ (ဘုရားဟော တရားတွေကို အများကြီးတတ်သိနားလည်ပြီး အများကြီး ဟောတတ်ပြောတတ်ပေမယ်လို့ မေ့နေတဲ့အတွက် အဲဒီတရားတော်လာအကျင့်ကို မကျင့်ယင်–တဲ့၊ အဲဒီမှာ မေ့နေတယ်ဆိုတာ တနေ့ကဟောခဲ့တဲ့ ပမာဒ–အရ ကုသိုလ်တရားတွေကို မပွါးစေနိုင်တာ, ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲ စိတ်ကိုလွှတ်ထားထာ–ဒီလိုဟာတွေပါဘဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်မွေ့ပြီး ကုသိုလ်တရားတွေကို မပွါးစေနိုင်ဘဲ မေ့ပြီး ပဋိပတ်အကျင့်ကို မကျင့်လို့ရှိယင်–လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလိုမကျင့်တော့ ဘာဖြစ်သလဲဆိုယင်) သော၊ ထိုသို့မကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာမညဿ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ သမဏာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အရိယာမဂ်၏ ။ဘာဂဝါ၊ အဖို့အစုကိုရသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်ပေ။ (အဲဒီလို မကျင့်တဲ့သူဟာ ကိလေသာငြိမ်းသူဖြစ်ကြောင်း အရိယာမဂ်၏ အကျိုးတရားတွေကို မရဘူး၊ အရိယာဖိုလ်လေးပါးကို မရဘူး၊ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကို မရဘူး၊ ဆင်းရဲငြိမ်းခြင်းကို မရဘူး၊ ဘာနဲ့တူနေပါသလဲဆိုတော့) ပရေသံ၊ နွားရှင်ဖြစ်သော အခြားသူတို့၏ ။ ဂါဝေါ၊ နွားတို့ကို။ ဂဏယံ–ဂဏယန္တော၊ မပျောက်ရအောင် ရေတွက်စောင့်ရှောက်ကာ ပြန်အပ်ရသော။ ဂေါပေါ ဣဝ၊ အခဖြင့်ထိန်းကျောင်းသူ နွားကျောင်းသမားကဲ့သို့ပင်တည်း–တဲ့။

အခဖြင့်နွားကျောင်းတဲ့သူဟာ နွားတွေကို မပျောက်ရအောင် ထိန်းကျောင်းပြီး နွားရှင်ထံ အရေအတွက်နဲ့ ပြန်အပ်ရတယ်၊ နွားမများမှ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ နွားနို့အရသာများကိုတော့ ပိုင်ရှင်တွေကသာ သုံးဆောင်ကြရတယ်၊ နွားကျောင်းသမားမှာတော့ ထိန်းကျောင်းခလောက်သာ ရတယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ တရားတော်တွေကို တတ်သိတဲ့ဆရာက သင်ကြားပို့ချပေးတယ် ဟောပြောတယ်၊ အဲဒီလို သင်ကြားပို့ချပေးတဲ့အတွက် ဟောပြောတဲ့အတွက် တပည့်ရဟန်းများ ဒကာ ဒကာမများထံမှ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုခြင်း ဆွမ်းစသည်ကို ပေးလှူခြင်းဆိုတဲ့ အခလောက်သာ ရတယ်၊ နွားကျောင်းခလောက် ရတာလိုပါဘဲ၊ တရားတော်၏

အရသာဖြစ်တဲ့ ဈာန်ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်တွေကိုတော့ မကျင့်ယင်မရနိုင်ဘူး၊ အဲဒီ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ နာကြားပြီး ကျင့်ကြံအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ ဈာန် ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်ဆိုတဲ့ တရားအရသာတွေကို ခံစားကြရတယ်၊ နွားရှင်တွေက နွားနို့အရသာကို ခံစားကြရသလိုပါဘဲ–တဲ့။

တစုံတယောက်သောသူဟာ သူကိုယ်တိုင်က မကျင့်ပါဘဲ ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ်တွေကို ဟောနေယင် အဲဒီ ဟောတဲ့သူမှာ ဆရာအနေနဲ့ အရိုအသေခံရရုံလောက်ပဲ အကျိုးကိုရမယ်၊ ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးကိုတော့ မရနိုင်ဘူး၊ သူ့တရားကိုနာပြီး ကျင့်တဲ့တပည့်တွေသာ ငါးပါးသီလ၏အကျိုးကို ရနိုင်တယ်၊ မျက်မှောက်မှာလဲ ရနိုင်တယ်၊ သံသရာမှာလဲ ရနိုင်တယ်၊ ထို့အတူဘဲ တချို့က ကိုယ်တိုင်မကျင့်ဘူးဘဲနဲ့ သမထ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းတွေကို ဟောနေတယ်၊ ဟောတဲ့သူမှာ ဆရာအဖြစ်နဲ့ အပူဇော်ခံရရုံရှိမှာဘဲ၊ သမာဓိတရား၏အရသာ ဝိပဿနာ၏ အရသာတွေကိုတော့ လိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့သူတွေသာ ခံစားရနိုင်တယ်၊ ဒါကလဲ နည်းလမ်းကမှန်ပါမှ ရမှာ။ တကယ်ကျင့်တဲ့သူမှတော့ တရားတော်တွေကို များစွာ မပြောတတ်ပေမယ်လို့ အရိယာဖိုလ်လေးပါးဆိုတဲ့ အကျိုးများ၊ ကိလေသာငြိမ်းခြင်း ဆင်းရဲငြိမ်းခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးများကို ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

သူ့တနည်းပေမဲ့ ကျင့်လျှင် အကျိုးများသည်

အပ္ပမ္ပိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊
ဓမ္မသ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။
ရာဂ္ဂ ဒေါသ္ဂ ပဟာယ မောဟံ၊
သမ္မပ္ပဇာနော သုဝိမုတ္တစိတ္တော။
အနုပါဒိယာနော ဂ္ဂဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
သ ဘာဂဝါ သာမညသ ဟောတိ။

သံဟိတံ၊ တရားတော်ကို။ အပ္ပမ္ပိ ဘာသမာနော၊ အနည်းငယ်မျှသာ ဟောပြောတတ်စေကာမူ။ ဓမ္မသ အနုဓမ္မစာရီ၊ တရားတော်နှင့်လျော်သော သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ကျင့်သည်။ စေ ဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။သော၊ ထိုသို့ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမ္မပ္ပဇာနော၊ မှန်စွာ သိသည်ဖြစ်၍။ ရာဂ္ဂ ဒေါသ္ဂ ပဟာယ မောဟံ၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟကိုပယ်လျက်။ အနုပါဒိယာနော ဂ္ဂဓ ဝါ ဟုရံဝါ၊ ဤလောက တပါးသောလောကၦ် မစွဲလမ်းမူ၍၊ ဝါ–အတွင်းနှင့်အပ ဘယ်မှာမှ မစွဲလမ်းမူ၍။ သုဝိမုတ္တစိတ္တော၊ ကောင်းစွာလွတ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ–စိတ်ကောင်းစွာလွတ်သဖြင့်။ သ–သော၊ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာမညသ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ သမဏဖြစ်ကြောင်း တရား၏။ ဘာဂဝါ၊ အဖို့အစုကို ရသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်ပါပေသတည်း။

အဲဒါဟာ တဂါထာမျှပင် ကြားနာမှတ်သားဘူးသော်လည်း ကြားနာမှတ်သားဘူးတဲ့အတိုင်း ကျင့်ယင် အကျိုးများတဲ့အကြောင်း၊ သုတနှင့် ပြည့်စုံသည်မည်တဲ့အကြောင်း ဖွင့်ပြတဲ့ အဋ္ဌကထာ၏ ထောက်ထားရာ သာဓကပါဠိပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ "စုံစမ်း မေးမြန်း လေ့လာလို့ရှိယင် ယခုလောလောဆယ်မှာလဲ သုတမယပညာ တိုးပွါးတယ်၊ ကုသိုလ်လဲ ပွါးများတယ်၊ ဒါကြောင့် သေပြီးတဲ့နောက်ကာလမှာ နတ်ပြည်ကို ရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝပြန်ရောက်လာတဲ့အခါလဲ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက် ကြီးကျယ်တတ်တယ်" ဆိုတာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ ဟောတော်မူထားပါတယ်၊ အဲဒါကို "မမေးမမြန်း၊ ဉာဏ်မြင်ကန်း၊ စုံစမ်းဉာဏ်ကြီးသည်"လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄၀) မမေးမမြန်း၊ ဉာဏ်မြင်ကန်း၊ စုံစမ်းဉာဏ်ကြီးသည်။ (ဆို)

ဒါကြောင့် စုံစမ်း မေးမြန်းခြင်းဖြင့်လဲ သုတမယပညာ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်၊ "မသိမေး၊ မစင်ဆေး" ဆိုတဲ့ ဗမာစကားပုံအတိုင်းပါဘဲ၊ တရားအားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းကို မသိယင်မေးရမယ်၊ တရားနာပြီးတော့ သဘောမပေါက်တာ မရှင်းတာရှိယင်လဲ မေးရမယ်၊ တရားစာအုပ်များကို ကြည့်ရှုပြီးတော့ မသိတာ မရှင်းတာရှိယင်လဲ မေးရမယ်၊ တရားအားထုတ်နေဆဲပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ သိချင်တာရှိယင် မေးပေါ့၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက ဖြေရှင်းပြပါလိမ့်မယ်၊ မမေးဘဲနဲ့လဲ ကမ္မဋ္ဌာန်ဆရာများက နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဖြေရှင်းပြနေကြတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဆရာ့ထံနည်းခံပြီး အားထုတ်တဲ့ ယောဂီများမှာတော့ အကြားသုတ ပရိယတ်သုတက စောစောက ဘာမှမရှိတောင် အားထုတ်နေရင်း ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုမသိဘဲနဲ့ အားထုတ်လို့မဖြစ်ဘူး စသည်ဖြင့် ပြောဆိုစရာမရှိပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေက တပည့်ယောဂီတွေအား သိသင့်သိထိုက်သမျှကို နေ့စဉ်ဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းမေးစစ်ရင်း ဟောပြနေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ ဒါတွင်တောင်မကသေးပါဘူး၊ ယောဂီဟာ အားထုတ်နေရင်း ဉာဏ်ထူး အတွေ့ထူးတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပြီး ကိုယ်တွေ့သုတ အဓိဂမသုတခေါ်တဲ့ အမြင်သုတကိုလဲ ရသွားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ အား

ထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ အာဂမသုတခေါ်တဲ့ အကြားနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေတယ်၊ အဓိဂမသုခေါ်တဲ့ အမြင်နဲ့လဲ ပြည့်စုံနေတယ်၊ အဲဒီလို အကြားအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး အကြားအမြင် မဲ့ခြင်းကို ပယ်ဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အပွသုတာ၊ အကြားအမြင်နည်းကုန်သည်။ ဝါ–အကြားအမြင်မဲ့ ကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဗဟုသုတာ၊ အကြားအမြင် များကုန်သည်။ ဘဝိသာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–စသည်ဖြင့် ငါးဝါရ ဘဲ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီသြဝါဒဒေသနာနှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြစို့။

(၄၀) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက အကြားအမြင်မဲ့ကြမည့်နေရာမှာ၊ (တနည်းအားဖြင့်) အကြားသုတရှိသော်လဲ မကျင့်ကြသဖြင့် အမြင် သုတမဲ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံစေမည်၊ ကြားနာမှတ်သားဘူးသမျှဖြင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ ဉာဏ် အမြင်ရအောင် အားထုတ်ကြမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

တရားအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့တော့ ဒီဒေသနာ ဒီအဓိဋ္ဌာန်က အံ့ကျကိုက်ညီနေပါတယ်၊ ဝမ်းသာစရာပါဘဲ၊ ဒီတရားကိုနာပြီး အားထုတ်ဖို့ကြံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လဲ ကိုက်ညီပါတယ်၊ ကြံထားတဲ့အတိုင်း အားထုတ်ဖြစ်အောင်သာ ကြိုးစာ ကြပေတော့။ ဒီအပိုဒ်ကတော့ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ၊ ရှေ့ကို သွားကြဦးစို့။

၄၁။ ကောသဇ္ဇ–ပျင်းရိခြင်း

ပရေ ကုသီတာ ဘဝိသန္တိ၊ မယမေတ္ထ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဘဝိသာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကုသီတာ၊ ပျင်းရိကုန်သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။အာရဒ္ဓဝီရိယာ၊ အားထုတ်ချီးမြှောက်အပ်သော လုံ့လဝီရိယရှိကုန်သည်။ ဝါ–မနစ်မဆုတ် အပြင်းအထန်အားထုတ် ကုန်သည်။ ဘဝိသာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့် အပ်၏။

ကောသဇ္ဇ–ပျင်းရိခြင်းဆိုတာ လောကအလုပ်အကိုင်တွေမှာ ပျင်းတာလဲရှိတယ်၊ တရားဘက်မှာ ပျင်းတာလဲရှိတယ်၊ အများအားဖြင့်တော့ လောကဘက်မှာ ပျင်းတဲ့လူဟာ တရားဘက်မှာလဲ ပျင်းတတ်တာဘဲ။ ယခုဒီမှာတော့ ကုသိုလ်ရေးမှာ ပျင်းတာ, တရားနာရမှာပျင်းတာ, တရားစာပေကြည့်ရမှာ ကျက်မှတ်ရမှာ ပျင်းတာ, တရားအားထုတ်ရမှာ ပျင်းတာ ဒီလိုပျင်း တာတွေကို ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ပျင်းတာတွေကို ပယ်ဘို့ပါဘဲ။ အာရဒ္ဓဝီရိယ မနစ်မဆုတ် ပြင်းစွာအားထုတ်တယ်ဆိုတာ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးအရ အားထုတ်တာကို ဆိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက "ဧတံ၊ ဤအာရဒ္ဓဝီရိယ–အပြင်း အထန် အားထုတ်သည်ဟူသော အမည်သည်။ သမ္မပ္ပဓာနယုတ္တာနံ၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးနှင့် ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ–သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးဖြင့် အားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်ပေတည်း"လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးဆိုတာ (၁) မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တပါး၊ (၂) ဖြစ်ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်မျိုးကို နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တပါး၊ (၃) မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်ခြင်းက တပါး၊ (၄) ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်ကို တည်တံ့ပွါးများ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်းကတပါး၊ ဒီ ၄–ပါးပါဘဲ။ ဒီသမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးအကြောင်းကို အဋ္ဌမပိုင်းတုန်းက သမ္မာဝါယာမနှင့်စပ်ပြီး တော်တော်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဟောခဲ့ပါပြီ။ (နှာ ၇၂–စသည်မှာ ပြန်ကြည့်ပါ) အဲဒီတုန်းက ဟောခဲ့တဲ့အတိုင်းဘဲ ကိုယ့်မှာမဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ် သူများမှာ ဖြစ်နေတာကို မြင်ရ ကြားရ သိရလို့ရှိယင် အဲဒီ အကုသိုလ်မျိုး ကိုယ့်မှာမဖြစ်ရအောင် ရှောင်ကြဉ်ရမယ်။ ဖြစ်ဘူး တဲ့အကုသိုလ်ကိုလဲ တဖန် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဒါနအစရှိသော ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ် မဂ်ကုသိုလ်များကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရ မယ်။ ဖြစ်ပြီးတဲ့ကုသိုလ်တွေလဲ ဖြစ်မြဲဖြစ်နေအောင် ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် ဖြစ်ဘူးတဲ့ ဝိပဿနာ သမာဓိဉာဏ်တွေ ဆုတ်ယုတ်မသွားအောင် တိုးတက်ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရမယ်။

ယခု ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေကြတာဟာ အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးလုံး ပါဝင်နေပါတယ်၊ ပါဝင်ပုံကတော့ မရှုမမှတ်ပဲနေယင် မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ် အသစ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဖြစ်ဘူးတဲ့အကုသိုလ်မျိုးတွေလဲ တဖန် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ရှုမှတ်နေတော့ အဲဒီရှုမှတ်ဆဲမှာလဲ အဲဒီလို အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘူး၊ ရှုမိတဲ့ အာရုံနဲ့ စပ်ပြီးတော့ မရှုဘဲနေတဲ့အခါလဲ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး၊ ကင်းငြိမ်းတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်လဲ မဖြစ်ရအောင်

အားထုတ်နေသည်မည်တယ်၊ ဖြစ်ဘူးတဲ့အကုသိုလ်ကိုလဲ ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်နေသည်မည်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်တိုင်းရှုမှတ်တိုင်း မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတွေနဲ့ မဂ်ကုသိုလ်တွေဖြစ်အောင် အားထုတ်နေတာလဲ ဟုတ်တယ်၊ ဖြစ်ဘူးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ, ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်တွေ မဆုတ်ယုတ်ပဲ တည်မြဲတည်နေအောင်, တိုးတက်ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်နေတာဘဲ ဟုတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါးလုံး ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပါဝင်ပြီးစီးနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ သမ္မပ္ပဓာန် ၄–ပါးလုံးပါဝင်ပုံပါဘဲ။

တချို့က ပျင်းတာနဲ့ ဒါနကုသိုလ်ကိုလဲ ကိုယ်တိုင်မလုပ်ဘူး၊ သူတပါးကို ခိုင်းတယ်၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သင့် သလောက် ထက်ထက်သန်သန် မဖြစ်ဘူး၊ ပျင်းတာနဲ့ ဘုရားရှိခိုးတဲ့ ကျင့်ဝတ်လဲ မလုပ်ချင်ဘူး၊ တရားမနာချင်ဘူး၊ တရားစာကို မကြည့်ချင် မဖတ်ချင်ဘူး၊ တရားအားမထုတ်ချင်ဘူး၊ အားထုတ်ပေမဲ့ တင်းတင်းရင်းရင်း အားမထုတ်ဘူး၊ ခပ်ပေါ့ပေါ့ ဆ‌ိမ့်နမ့်သာ အားထုတ်နေတယ်၊ အဲဒီလိုဆိုတော့ တရားကလဲ မတိုးတက်နိုင်ဘူး၊ အဲဒါတွေဟာ ကောသဇ္ဇ–ဆိုတဲ့ ပျင်းရိမှုကြောင့် ချို့ယွင်းနေတာတွေပါဘဲ၊ အဲဒါတွေကို ကြည့်ပြီး ငါတို့ကတော့ မပျင်းမရိ အားထုတ်မှုနဲ့ ပြည့်စုံစေမယ်၊ ဒါနကိုလဲ တတ်နိုင်သမျှ မပျင်းမရိလုပ်မယ်၊ ကိုယ်တိုင်တက်နိုင်ယင် ကိုယ်တိုင်ဘဲလုပ်မယ်၊ သီလမှာလဲ သမ္မာအာဇီဝ ပြည့်စုံအောင် လုံ့လစိုက်ထုတ်ပြီး ပစ္စည်းကို တရားသဖြင့်ရှာမယ်၊ ဘုရားရှိခိုးခြင်းအစရှိတဲ့ ကျင့်ဝတ်တွေကိုလဲ အခါအားလျော်စွာ မပျက်မကွက် မပျင်းမရိ ဆောင်ရွက်မယ်၊ တရားကိုလဲ နာကြားမယ်၊ တရားစာပေကိုလဲ အခွင့်ရသလောက် ကြည့်ရှုလေ့လာမယ်၊ ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာကိုလဲ တင်းတင်းရင်းရင်း မနစ်မဆုတ် အားထုတ်မယ်လို့ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး အားထုတ်ကြရမယ်၊ ကဲ–အဓိဋ္ဌာန်ကို အတိုချုပ်ဆိုကြရမယ်။

(၄၁) သူများတွေက ကုသိုလ်ရေးနှင့်စပ်၍ ပျင်းရိကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မပျင်းမရိ မနစ်မဆုတ် ထက်သန်စွာ အားထုတ်သွားကြမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

၄၂။ မုဌ္ဌဿစ္စ–သတိလွတ်ခြင်း

ပရေ မုဌ္ဌဿတီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ ဥပဋ္ဌိတဿတီ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မုဌ္ဌဿတီ၊ သတိလွတ်ကုန်သည်။ ဝါ–အမှတ်မရကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဥပဋ္ဌိတဿတီ၊ ထင်သောသတိရှိကုန်သည်။ ဝါ–အမှတ်ရကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

သတိလက်လွတ်နဲ့ ပမာဒ–မေ့တာဟာ သဘောအားဖြင့် တူပါတယ်၊ သတိထင်တာနဲ့ အပ္ပမာဒ–မမေ့တာလဲ သဘောအားဖြင့် တူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအပိုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို ပမာဒအပိုဒ်တုန်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းဘဲ မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။ သတိလွတ်တာဟာ လောကဘက်မှာလဲ ရှိတယ်၊ တရားဘက်မှာလဲ ရှိတယ်၊ နှစ်မျိုးလုံးဘဲ မကောင်းဘူး၊ အကျိုးမဲ့ဖြစ်တတ်တာချည်းဘဲ။ ထို့အတူ သတိထင်တာကလဲ လောကဘက်မှာရော တရားဘက်မှာရော ရှိတယ်၊ နှစ်မျိုးလုံးဘဲ ကောင်းတယ်၊ အကျိုးများတာချည်းဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ယခု ဒီသုတ်မှာတော့ တရားဘက်က သတိလွတ်တာနဲ့ သတိထင်တာကိုသာ ဟောပါတယ်။

တချို့က ဒါနကုသိုလ်ပြုဘို့ရာ သတိမရဘဲ ရှိနေကြတယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေက ပေါပေမဲ့ လှူဒါန်းပေးကမ်းဘို့ သတိမရဘူး၊ သေတဲ့အခါကျတော့ ပစ္စည်းတွေက သူ့နေရာမှာဘဲ ကျန်နေရစ်တယ်၊ အမွေခံတွေက ခွဲဝေပြီး ယူကြတယ်၊ သေသွားတဲ့သူမှာတော့ ဒါနကုသိုလ်တောင် မရှိဘူးဆိုတော့ အားကိုးရာမဲ့ ဒုက္ခရောက်သွားတတ် ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ လှူဒါန်း ပေးကမ်းဘို့ သတိထင်စေရမယ်။ တချို့က သီလကျင့်သုံးဘို့ရာ သတိမရဘူး၊ ငါးပါးသီလတောင် ရိုရိုသေသေ မကျင့်ဘူး၊ ဥပုသ်သီလကျင့်ဘို့ရာ သတိမရဘူး၊ ငယ်သေးတယ်ဆိုပြီး ခပ်ပေါ့ပေါ့ဘဲ နေတယ်၊ ရဟန်းထဲမှာလဲ ဒီလို သီလမရှိသေတာတွေ ရှိတာဘဲ၊ ငယ်ငယ်လဲ သေတတ်တာဘဲ၊ သီလမရှိဘဲ သေယင်တော့ အပါယ်လေးပါး သွားဘို့ဘဲ များပါတယ်။ ဒါကြောင့် ငယ်ပေမဲ့ သီလကို ရိုရိုသေသေ စောင့်သုံးဘို့ သတိပြုသင့်ပါတယ်။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွါးများဘို့ကျတော့ အများအားဖြင့် မိမိတို့နှင့်မဆိုင်သလိုဘဲ အမှတ်တမဲ့ ဖြစ်နေတတ်ကြတယ်၊ အတော်အတန် သိနားလည်တဲ့သူတွေကလဲ ငယ်သေးတယ်ဆိုပြီး သတိမပြုဘဲ နေတတ်ကြတယ်၊ ငယ်ငယ်နဲ့သေသွားယင် ရသင့်တဲ့တရားတွေမှ ဆုံးရှုံးသွားတာဘဲ။

အထူးအားဖြင့်တော့ ဝိပဿနာက အရေးကြီးပါတယ်၊ ဘုရားသာသနာတော်တွင်းမှာ လူဖြစ်ပါလျက် ဝိပဿနာကုသိုလ်မှ ရမသွားဘူးဆိုယင် သာသနာတော်နှင့် တွေ့ရကျိုးမနပ်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒါန သီလ သမထကုသိုလ်ဆိုတာတွေက သာသနာပမှာလဲရှိတယ်၊ ဝိပဿနာကတော့ သာသနာပမှာမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့်ပါဘဲ။ သာသနာတော်တွင်းမှ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ ကျကျနန အားထုတ်ဖို့ဆိုတာက သိပ်မလွယ်ပါဘူး၊ တချို့ဟာ အားထုတ်ချင်တဲ့ သမ္မာဆန္ဒရှိပါလျက်နဲ့ ဟောပြောညွှန်ပြမည့်သူမရှိလို့ အားမထုတ်ရဘဲ သေသွားကြရတယ်၊ ဝမ်းနည်းစရာဘဲ။ ဒါကြောင့် ယခုလို အခွင့်ကောင်းကြုံ

လို့ အားထုတ်နေကြရတာဟာ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ အားတက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို အခွင့်ရလို့ အားထုတ်နေတဲ့ အခါမှာလဲ မရှုမမှတ်မိဘဲ သတိလွတ်လွတ်သွားတာကလေးတွေက ရှိနေတတ်တယ်၊ အားထုတ်ခါစမှာဆိုယင် သတိလွတ်တာတွေ မမှတ်မိတာတွေက တော်တော်ကို များနေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို သတိလွတ်တာ အမှတ်မရတာ မေ့တာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားဘို့ပါဘဲ၊ အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားဘို့ ဥဒယဗ္ဗယညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါကျတော့ သတိက အလွန်ကောင်းတယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ အာရုံတိုင်းမှာ သတိကကပ်ပြီး ကျကျနေသလို ထင်နေတယ်၊ မမှတ်နိုင်တာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အကုန်လုံးကိုလဲ ရှုမှတ်နိုင်တယ်လို့တောင် ထင်ရလောက်အောင် သတိကကောင်းနေတယ်၊ အဲဒီလို အာရုံတိုင်းကို မလွတ်တိုင်း မှတ်နိုင်တာဟာ ဥပဋ္ဌိတသတိ–ထင်သော သတိရှိနေတာဘဲ။ အဲဒီလို သတိထင်ခြင်း အမှတ်ရခြင်းဖြင့် သတိလွတ်မှု–အမှတ်လွတ်မှုကို ပယ်သွားကြဘို့ပါဘဲ၊ အဲဒီလို ပယ်သွားယင် နောက်ဆုံးကျတော့ အရိယာမဂ်လေးပါးအထိ ဆိုက်ရောက် သွားကြပါလိမ့်မယ်။ ကဲ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို အတိုချုပ် ဆိုကြရမယ်။

(၄၂) သူများတွေက ရှုမှတ်မှုမရှိဘဲ သတိလွတ်နေကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်လျက် သတိထင်စေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးထင်တဲ့သတိဟာ ရှုသင့်တဲ့အာရုံဆီကို မျက်နှာပြုနေသလိုဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ "ဧတံ၊ ထင်သောသတိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဟူသော ဤအမည်သည်။ အာရမ္မဏာဘိမုခပဝတ္တသတိနံ၊ ရှုသင့်သော အာရုံဆီသို့ ရှေးရှုမျက်နှာမူနေသကဲ့သို့ ဖြစ်သော သတိနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ။အဓိဝစနံ၊ အမည်ပေတည်း" လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီလို ရှုသင့်တဲ့အာရုံဆိုတာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်နှင့်အညီဆိုယင် ကာယဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်၏ အာရုံ ၄–မျိုးပါဘဲ၊ "သဗ္ဗံ အဘိညေယ္ယံ အလုံးစုံကို သိအပ်၏" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ သုတ်တရားတော်များနှင့်အညီဆိုယင် ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေပါဘဲ။ မြင်တဲ့အခါ မြင်ရာဆီ ရှေးရှုပြုပြီး၊ မြင်တယ်လို့ အမှတ်ရတဲ့ သတိဖြစ်တယ်၊ ကြားတဲ့အခါ ကြားရာဆီကို ရှေးရှုပြုပြီး ကြားတယ်လို့ အမှတ်ရတဲ့ သတိဖြစ်တယ်၊ နံတဲ့အခါ နံရာဆီကို ရှေးရှုပြုပြီး၊ စားသိတဲ့အခါ စားသိရာဆီကို ရှေးရှုပြုပြီး တွေ့ထိတဲ့အခါ ထိသိရာဆီကို ရှေးရှုပြုပြီး အမှတ်ရတဲ့ သတိဖြစ်တယ်၊ ကြံသိတဲ့အခါ ကြံသိရာဆီကို ရှေးရှုပြုပြီး အမှတ်ရတဲ့သတိ ဖြစ်တယ်၊ ခြင်းခတ်သမားဟာ ခြင်းလုံးလာရာဆီကို လှည့်လှည့်ပြီး ခတ်နေသလိုဘဲ သတိကအာရုံပေါ်ရာဆီကို လှည့်လှည့်ပြီး အမှတ်ရနေတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့် မပြတ် ရှုမှတ်နေရာမှာ မြင်မှုထင်ရှားပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ မှတ်နိုင်တယ်၊ ကြားမှုပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ မှတ်နိုင်တယ်၊ နံမှုကတော့ ပေါ်လာခဲပါတယ်၊ စားနေတဲ့အခါ ပြုပြင်မှု ဝါးမှုတွေကို မှတ်နေရင်း အရသာသိမှုကိုလဲ မှတ်သွားနိုင်တာဘဲ။ အတွေ့ အထိတွေဆိုတာကတော့ တကိုယ်လုံးမှာ နေရာပေါင်းများစွာက အများကြီးဘဲ ပေါ်လာတတ်ပါတယ်၊ အဲဒါတွေကိုလဲ ပေါ်ရာ ပေါ်ရာဆီကို လှည့်လှည့်ပြီး မှတ်သွားနိုင်တာဘဲ၊ စိတ်ကူး ကြံစည်မှု ပေါ်လာယင်လဲ အဲဒီစိတ်ကူးကို မှတ်နိုင်တာဘဲ၊ မမှတ်နိုင်တာ မေ့သွားတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အဲဒီလို အထူးကောင်းတဲ့ သတိက ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်မှ စပြီး ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။

တနည်း ဥပမာအားဖြင့် ပြရလျှင် ခိုတို့ စာကလေးတို့အား ဆန်ပက်ပြီး ကျွေးလိုက်ယင် ခိုတွေ စာကလေးတွေဟာ သူတို့ နှုတ်သီးကလေးများနဲ့ ဆန်လုံးရှိရာဆီ လှည့်လှည့်ပြီး ထိုးကောက်ကြတယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ သတိကလဲ ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်ရောက်တော့ ပေါ်လာသမျှ အာရုံဆီကို သူ့အလိုလို ကျကျသွားသလိုဘဲ မှတ်မိလျက် မှတ်မိလျက် ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်၊ အာရုံက အမှတ်သတိရဲ့ ရှေ့မှာလာပေါ်သလို, အမှတ်သတိက အာရုံပေါ်ကျကျ သွားသလို မှတ်သိလျက် မှတ်သိလျက်ချည်း ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်၊ မမှတ်မိဘဲ လွတ်သွားတာမရှိဘူးလို့တောင် ယောဂီကထင်ရတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်နေတာဟာ ဥပဋ္ဌိတသတိ–ဆိုတဲ့ အတိုင်း ထင်သောသတိ ရှိနေပုံပါဘဲ၊ တကယ်အားထုတ်ယင် ကိုယ်တိုင်ဘဲတွေ့နိုင်ပါတယ်၊ မတွေ့ဘူးသေးယင် တွေ့ဘူး အောင် ရှုမှတ်စမ်းကြည့်ကြပေါ့။ ဒီအပိုဒ်ကတော့ တော်လောက်ပါပြီ၊ ဒုပ္ပညတာ–ကို ဟောကြစို့။

၄၃။ ဒုပ္ပညတာ–ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ခြင်း

ပရေ ဒုပ္ပညာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ ပညာသမ္ပန္နာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ (ဒု–သဒ္ဒါက ဒုဋ္ဌ–ဖျက်ဆီးအပ်တယ်–ပျက်စီးတယ်လို့ အနက်ရှိတယ်၊ ပျက်စီးဆိုတာလဲ မရှိတာ–ကင်းမဲ့တာကို ဆိုတာပါဘဲ၊ ပျက်စီးတဲ့ပညာရယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး၊ ပညာဆိုတာကလဲ ကမ္မဿကတာပညာစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိတယ်၊ ဒီနေရာမှာ ဘယ်ပညာကို ဆိုလိုပါသလဲဆိုတော့ ဝိပဿနာပညာကို ယူအပ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့်) ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်၊ ဝါ–ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ ဝိပဿနာပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

သူများတွေက ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ ကင်းမဲ့နေကြလိမ့်မယ်၊ ငါတို့ကတော့ ဒီနေရာမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံစေမယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး သလ္လေခ အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီမှာ ဝိပဿနာပညာ ကင့်မဲ့တဲ့သူတွေ ဆိုတာကတော့ အလွန်ဘဲများပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အပြင်ကလူတွေဟာ အကုန်လုံး ဝိပဿနာပညာ ကင့်မဲ့နေကြတာဘဲ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းမှာလဲ သတိပဋ္ဌာနသုတ်နှင့်အညီ အားမထုတ်နိုင်ကြတဲ့ သူတွေဟာ သမာဓိရရုံလောက် ဈာန်ရရုံလောက် အားထုတ်နေကြတဲ့သူတွေမှာ ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့နေတာဘဲ။

သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ ဝိပဿနာပြောနေတယ်

တချို့က "သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ သတိဘဲ၊ သတိဆိုတော့ သမာဓိကျန္ဓာထဲက တရားဘဲ၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသမာဓိတို့နှင့် တွဲပြီးဖြစ်တဲ့တရားဘဲ၊ ဒါကြောင့် သမာဓိလုပ်ငန်းဘဲ ဝိပဿနာအလုပ် မဟုတ်ဘူး"လို့ ဒီလိုပြောနေကြတယ်။ အဲဒါက သုတ်ဒေသနာဟောထားပုံကို မကြည့်ဘဲနဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတဲ့ အမည်ကလေးလောက်သာကြည့်ပြီး အတ္တနောမတိနဲ့ တွေးခေါ်မှုမျှပါဘဲ။ အမှန်ကတော့ သုတ်၏ ဥဒ္ဒေသဝါရလောက် ကြည့်ယင်ကို "သမ္မဇာနော–မှန်စွာအပြားအားဖြင့် သိသည်" ဆိုတဲ့ စကားကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာပညာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ နိဒ္ဒေသဝါရတွေကို လိုက်ကြည့်ယင် "သမုဒယ ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းသဘော ဖြစ်ကြောင်းတရားကို ရှုမြင်သည်ဖြစ်၍ နေတယ်" ဆိုတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ "ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ–ပျက်ခြင်းသဘော–ပျက်ကြောင်းတရားကို ရှုမြင်သည်ဖြစ်၍ နေတယ်" ဆိုတာကိုလဲ တွေ့ရမယ်၊ သမထဘာဝနာ အရာမှာ ဖြစ်ခြင်း–ပျက်ခြင်း၊ ဖြစ်ကြောင်း ပျက်ကြောင်းကို ရှုမြင်ရိုးမရှိဘူး၊ တကြိုတည်းတည်နေတဲ့ အာရုံနိမိတ်ကိုသာ ရှုမြင်ရိုးရှိတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ "အနိသိတော စ ဝိစရတိ–တဏှာ ဒိဋ္ဌိအမှီကင်းလျက် နေတယ်" ဆိုတာကိုလဲ တွေ့ရမယ်၊ "နစ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတိ–လောကဌ် တစုံတခုသောတရားကိုမျှ မစွဲလမ်းတော့ဘူး" ဆိုတာကိုလဲတွေ့ရမယ်၊ သမထဘာဝနာ အရာမှာ တဏှာဒိဋ္ဌိအမှီကင်းတာ, အစွဲအလမ်းကင်းတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း–ပျက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ပျက်ကြောင်းကို ရှုမှတ်တာဟာ ဝိပဿနာအရာမှာမှ ရှိတယ်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိအမှီကင်းတာ, အစွဲအလမ်းကင်းတာဟာလဲ ဝိပဿနာ အရာမှာမှ ရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် သမထပိုင်းဖြစ်တဲ့ အာနာပါနပိုင်း ပဋ္ဌိကူလမနသိကာရပိုင်းများမှာတောင်မှ သမထသက်သက် အတွက် မဟုတ်ဘူး၊ သမထအခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုတတ်ဖို့ ရည်ရွယ်ပြီးဟောထားကြောင်း ထင်ရားပါတယ်၊ ဝိပဿနာများ ဖြစ်တဲ့ ဣရိယာပထပိုင်း သမ္ပဇညပိုင်း စသည်မှာတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဝေဒနာနုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာပိုင်းတွေမှာတော့ သမထဈာန်နှင့် ဘာမျှမသက်ဆိုင်တဲ့အတွက် ဝိပဿနာသက်သက်ဖြစ်ကြောင်း သာပြီးတော့တောင် ထင်ရားပါသေးတယ်။

ခွေးသိ လူသာမန်သိ မဟုတ်

ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်မသိတဲ့လူတွေက "ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ–သွားလျှင်မူလည်း သွားသည်ဟု သိ၏" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ စကားတော်ကို အထင်သေးဘွယ်ရာ ရှိနေပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ "ကိုယ့်ဟာ ကိုယ်သွားနေတာကို လူတိုင်းလူတိုင်း သိနေတာချည်းဘဲ၊ လူတွင်တောင် မဟုတ်သေးဘူး၊ ခွေး မြေခွေးစသော တိရစ္ဆာန်များတောင် သိနေမှာဘဲ၊ ဒီတော့ သွားလျှင် သွားသည်ဟုသိတယ်လို့ ဟောတာဟာ ဘာမျှ ထူးခြားခြင်းမရှိဘူး"လို့ ထင်မြင်စရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို အထင်အမြင်သေးမဲ့ သူတွေကို သိနားလည်စေဘို့ အဋ္ဌကထာမှာ "ကာမံ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆာမာတိ ဇာနန္တိ၊ နေ ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ" စသည်ဖြင့် ဖြေရှင်းပြထားပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာစကားဟာ ဘုရားဟော ပါဠိတော်ကို ပြင်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဖြည့်စွက်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်ကတော့ ဘုရားအလိုတော်ကို ဖော်ပြပြီး ထောက်ခံတာဘဲ။

အဌကထာ၌ ရှင်းလင်းပြပုံ

ရှင်းလင်ပြပုံကတော့ ကိုယ်သွားနေယင် သွားတယ်လို့ လူတိုင်းဘဲ သိကြတယ်မဟုတ်ပါလား၊ လူတွင်တောင် မကသေးဘူး၊ ခွေး မြေခွေးများတောင်သိကြမယ် မဟုတ်ပါလားလို့ မေးလျှင်၊ သိကြပါတယ်လို့ဘဲ ဖြေရပါလိမ့်မယ်။ ဒါဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်အရ သွားလျှင် သွားတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီးသိတာဟာ မရှာဘဲ အလိုလိုသိနေတာနဲ့ အတူတူပင် မဖြစ်ပေဘူးလား၊ ခွေး မြေခွေးတို့၏အသိနဲ့လဲ တူမနေပေဘူးလားလို့လဲ ထပ်ဆင့်ပြီး မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ မတူပါဘူး၊ ပြောင်းပြန်ကွဲလွဲ ကွာခြားနေပါတယ်၊ ကွာခြားပုံကတော့ ရှုမှတ်မှုမရှိတဲ့ သာမန်လူတွေရော ခွေး မြေခွေးအစရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေရော သွားတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်းလဲ မသိကြဘူး၊ သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် လှုပ်ရှားမှု အဆင့်ဆင့် ဖြစ်သွားတာကိုလဲ မသိကြဘူး၊ သွားစ လှမ်းစမှာ ဖြစ်စေ၊ အလယ်ပိုင်းမှာဖြစ်စေ၊ အဆုံးပိုင်းမှာဖြစ်စေ တခါတရံမျှ တခဏကလေးမျှသာ သိကြပါလိမ့်မယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ကိုယ်တိုင်သွားနေတာကို အမှတ်မရဘဲ တခြားတပါးကိုသာ စိတ်ကူးစဉ်စားပြီး သွားနေတာကသာ အတိုင်းမသိ အလွန်များနေပါလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်သွားနေတာကို တခါတရံ အမှတ်ရပြန်ယင်လဲ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ ငါကောင်အနေနဲ့သာ သိကြတယ်၊ မသွားမီက စိတ်နှင့် ရုပ်ကိုယ်ကဘဲ သွားနေတယ်လို့လဲ ထင်ကြတယ်၊ သွားနေတုန်းကရှိခဲ့တဲ့ စိတ်နှင့် ရုပ်ကိုယ်ကဘဲ နေရာအသစ်သို့ ရောက်လာတယ်လို့လဲ ထင်ကြတယ်၊ မသွားမီကရော သွားဆဲမှာရော သွားပြီးတဲ့အခါရော ငါတကိုယ်တည်း တကောင်တည်း တယောက်တည်းဘဲလို့သာ ထင်ကြတယ်၊ အဲဒီလို မထင်ကြပေဘူးလား ထင်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ အလိုလိုဖြစ်နေတဲ့ အဲဒီအသိမျိုးက သတ္တဝါကောင် အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတဲ့ အယူမှားကို မပယ်နိုင်ဘူး၊ တိုးပြီးတော့တောင် ခိုင်မြဲစေသေးတယ်၊ အဲဒီလို ပကတိအသိဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလဲ မမည်ဘူး၊ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာလဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် "သွားလျှင်မူလည်း သွားသည်ဟု သိ၏" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ စကားတော်ဟာ အဲဒီ အလိုလိုဖြစ်နေတဲ့ သာမန်အသိမျိုးကို မရည်ရွယ်ပါဘူးတဲ့။

ရှုမှတ်သူ၏ သိမြင်ပုံ

သွားတိုင်း ကြွတိုင်း လှမ်းတိုင်း ချတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါမှာ သွားချင်တဲ့စိတ်ကိုလဲ ရုပ်နှင့် မရောဘဲ သီးသန့်ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်၊ တောင့်တင်းတွန်းကန်မှု ရွှေ့ရှားမှုရုပ်ကိုလဲ စိတ်နှင့် မရောဘဲ သီးသန့်ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်အဆင့်ဆင့်ကြောင့် တောင့်တင်းတွန်းကန်မှု ရွှေ့ရှားမှုအဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုဘဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ တွန်းကန်ရွှေ့ရှားမှု အဆင့်ဆင့်မျှသာ ရှိတာကိုလဲ ရှင်းလင်းစွာသိတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်များက ရွှေ့ရှားမှုသို့ မရောက်ပဲ၊ ရှေးရှေး ရွှေ့ရှားမှုများကလဲ နောက်နောက် ရွှေ့ရှားမှုများသို့မရောက်ပဲ သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိတယ်၊ ခြေတလှမ်း တလှမ်းအတွင်းမှာ ၆–ပိုင်းဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒါထက် အများဖြစ်ဖြစ် အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ရှုမှတ်နေရင်းဘဲ ထင်ရှားသိသိသွားတယ်။

မေးခွန်း ၃–၂ ပြေလည်အောင်သိတယ်

ဒါကြောင့် (၁) ကော ဂစ္ဆတိ–ဘယ်သူသွားသလဲ သွားတတ်တဲ့အတ္တကောင်ရှိသလား၊ (၂) ကသ ဂမနံ–ဘယ်သူ၏ သွားမှုလဲ သွားမှု၏ပိုင်ရှင် အတ္တကောင်ရှိသလား၊ (၃) ကိံ ကာရဏာ ဂစ္ဆတိ–ဘယ်အကြောင်းကြောင့် သွားသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်း ၃–ခုကို ပြေလည်စေနိုင်အောင် အသိအမြင် ရှင်းသွားတယ်။ ရှင်းပုံကတော့–

(၁) သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ တွန်းကန်ရွှေ့ရှားမှု အဆင့်ဆင့်မျှသာ ဖြစ်ပျက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတဲ့အတွက် သွားတတ်တဲ့အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ တွန်းကန်ရွှေ့ရှားမှု ရုပ်အပေါင်းမျှသာ ရှိတာဘဲလို့ သိမြင်သဘောကျသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘယ်သူသွားသလဲဆိုတဲ့ ပဌမမေးခွန်းကို ပြေလည်စေနိုင်အောင် သိခြင်းပါဘဲ။

(၂) အဲဒီလိုသိတဲ့အတွက် သွားမှု၏ပိုင်ရှင် အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့လဲ သိမြင် သဘောကျသွားတယ်၊ အဲဒါက ဘယ်သူ၏သွားမှုလဲဆိုတဲ့ ဒုတိယမေးခွန်းကို ပြေလည်စေနိုင်အောင် သိခြင်းပါဘဲ။

(၃) နောက်ပြီးတော့ သွားချင်တဲ့စိတ်အဆင့်ဆင့်ကြောင့် သွားမှု–တွန်းကန် လှုပ်ရှားမှု–ရုပ်အပေါင်းမျှသာရှိတယ်လို့ အသိရှင်းနေတဲ့အတွက် သွားအောင်ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းပေးတဲ့ အခြားအကြောင်းရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သွားချင်တဲ့စိတ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု (ဝါယော) ရုပ်အဆင့်ဆင့်ကြောင့် သွားမှု ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကိုလဲ ရှင်းလင်းစွာသိတယ်၊ အဲဒါက ဘယ်အကြောင်းကြောင့် သွားသလဲဆိုတဲ့ တတိယမေးခွန်းကို ပြေလည်စေနိုင်အောင် သိခြင်းပါဘဲ။

နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

ဒါကြောင့် သွားတိုင်း ကြွတိုင်း လှမ်းတိုင်း ချတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ "သွားလျှင်မူလည်း သွားသည်ဟု သိ၏" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ သတိပဋ္ဌာနသုတ်တရားတော်နှင့်အညီ ဝိပဿနာပညာတွေ ဖြစ်ပွါးနေတယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေနဲ့ သွားနေတာဘဲ၊ ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ အလွတ်သွားနေတဲ့သူတွေ ကတော့ ခွေး မြေခွေးစသည်တို့၏ အသိမျိုးနဲ့ သွားနေကြတာဘဲ၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တောင် မဖြစ်ဘူး၊ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီးသွား နေတဲ့ယောဂီမှာတော့ သမာဓိဉာဏ်အားရှိလာတဲ့အခါမှာ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ခြေလှမ်းတိုင်းခြေလှမ်းတိုင်းမှာ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ်နာမ်–ဒီရုပ်နာမ် ၂–ပါးမျှသာ ရှိတယ်လို့သိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ အောက်ထစ် ဆုံး ဝိပဿနာဉာဏ်ကစပြီး ပြည့်စုံစေဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ခြင်းမရှိသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ သွားဆဲ၌ "သွားတယ် သွားတယ်"ဟု ရှုမှတ်သဖြင့် "သွားရုပ်–တောင့်တင်းလှုပ်ရှားရုပ်ကတခြား မှတ်သိတဲ့စိတ်ကတခြား"ဟု ပိုင်းခြား၍သိသော နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ သွားဆဲခဏမှာလိုဘဲ ရပ်ဆဲ ထိုင်ဆဲ လျောင်းဆဲခဏတွေမှာလဲ ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ်လို့ မပြတ် ရှုမှတ်နေယင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် တောင့်တင်းတွန်းကန်ရုပ်အဆင့်ဆင့်နှင့် မှတ်သိတဲ့စိတ်ကို ပိုင်းခြားပြီးသိရတယ်၊ ထို့ အတူ ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းအစရှိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ တစုံတခုကို ပြုဆဲမှာလဲ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်ရှားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားရုပ်နှင့် မှတ်သိတဲ့စိတ်ကို ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်၊ ထို့အတူပင် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းဆဲ ပိန်ဆဲမှာ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ မပြတ်မှတ်နေယင် သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားရုပ်နှင့် မှတ်သိ တဲ့စိတ်ကို ပိုင်းခြားပြီးသိရတယ်၊ ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ကိုယ်ရုပ်နှင့်အသိစိတ်ကို ပိုင်ခြားပြီးသိရ တယ်၊ အဲဒါဟာ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဘဲ၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သဘောကျတဲ့ ကိုယ်ပိုင်အသိ ဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်က ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်မှ ဖြစ်တယ်၊ ကြံ့တွေးကြည့်ရုံနဲ့တော့ မဖြစ်ဘူး၊ "လောကီစိတ် ၈၁–ခုနဲ့ စေတသိတ် ၅၂–ခုက နာမ်၊ ရုပ် ၂၈–ခုက ရုပ်၊ ဒီနာမ်ရုပ် ၂–ပါးမျှသာ ရှိတယ်"လို့ ဒီလို ဆင်ခြင်ကြံ့တွေးကြည့်တာ ကတော့ သညာသိဘဲ၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ပညာသိ မဟုတ်ဘူး၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ–လောကီစိတ် ၈၁–ခုဆိုတာ ဘယ်ကစိတ်တွေလဲ၊ မိမိသန္တာန်မှာ အကုန်လုံးဖြစ်ဘူးရဲ့လား၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်စိတ် ၉–ခုဆိုတာ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ဗြဟ္မာတွေရဲ့ သန္တာန်မှာသာရှိ တယ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တွေဆိုတာ စျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တွေ သန္တာန်မှာသာရှိတယ်၊ ကာမာဝစရကြိယာ ဇောစိတ်တွေ တောင်မှ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာသာရှိတယ်၊ မိမိသန္တာန်မှာမရှိတဲ့ အဲဒီစိတ်တွေကို အမှန်တကယ်သိနိုင်ပါ့မလား၊ ရုပ် ၂၈–ခုထဲမှာလဲ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ဆိုတာ မိန်းမတို့ သန္တာန်မှာသာ ရှိတယ်၊ အဲဒီရုပ်ကို ယောကျ်ားတွေက ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိနိုင်ပါ့မလား၊ အဲဒီလို မသိနိုင်တာတွေကို ဆင်ခြင်ပြီးသိတာဟာ ပရမတ်အစစ်ကို သိတာဟုတ်ပါ့မလား၊ အမည်ပညတ် လောက်သိနေတာ မဖြစ်ပေဘူးလား။ "ပရမတ်တရားတို့၏ အမည်ပညတ်မျှကိုသာ သိခြင်းဖြစ်ပါတယ်"လို့ ရိုးသားစွာ ဖြေရ ပေလိမ့်မည်။ အဲဒီလို ပညတ်ကိုသိရုံနဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ဘူးဆိုတာကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မရှုမမှတ်တဲ့သူတွေမှာ အောက်ဆုံးအခြေခံ ဝိပဿနာပညာဖြစ်တဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် မရှိနိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာ ပညာ ကင်းမဲ့နေကြတယ်၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့နေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ပညာနှင့် ပြည့်စုံ စေမယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။ ဒီဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ အများပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မပြည့်စုံတဲ့ ဝိပဿနာပညာနှင့် ပြည့်စုံရပါပေတယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ဝမ်းမြောက် ကြဘို့ပါဘဲ၊ ဝမ်းမြောက်ပြီး တိုးတက်သွား အောင် အားထုတ်သွားကြဘို့ပါဘဲ။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

အဲဒီလို ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်သွားယင် သိရတဲ့ရုပ်နာမ်ရဲ့ အကြောင်းများကိုပါ တွေ့ပြီးသိလာတယ်၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတာကို သဘောပေါက်လာတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုယင်–အစပဋ္ဌမတုန်းက ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း မှတ်နိုင်အောင် အင်မတန် ကြိုးစားရတယ်၊ မမှတ်မိဘဲ လွတ်သွားတာ မေ့သွားတာတွေကဘဲ များနေတယ်၊ သမာဓိဉာဏ် တဆင့်တိုးတက်ပြီး ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်းလဲ မှတ်မိတယ်၊မကွေးမီ မဆန့်မီ မလှုပ်ရှားမီက ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အကြောင်းကိုပါ မှတ်နိုင်တယ်၊ ထိုင်နေရင်း ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေရာမှာ တနေရာရာက ယားလာတတ်တယ်။ အဲဒါကို ယားတယ် ယားတယ်လို့ မှတ်ရပြန်တယ်၊ အဲဒီလို မှတ်နေရင်း အယားဖျောက်ချင်တဲ့စိတ်က ပေါ်လာပြန်တယ်၊ အဲဒါကို ဖျောက်ချင်တယ် ဖျောက်ချင်တယ်လို့ မှတ်နေရင်း လက်ကြွချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီ ကြွချင်တဲ့စိတ်ကိုမှတ်ပြီးတော့မှ ကြွလာတာ ရွှေ့လာတာ ကွေးတာ ဆန့်တာကို မှတ်ရတယ်။ အဲဒီတော့ ကွေးချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ကွေးရုပ် ဖြစ်ရတယ်၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ဆန့်ရုပ်ဖြစ်ရတယ်၊ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် လှုပ်ရုပ်ဖြစ်ရတယ်–ဆိုတာကို ရှုမှတ်နေရင်းဘဲ သဘောကျပြီး သိလာတယ်။ ထို့အတူ သွားတဲ့အခါလဲ သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် သွားရုပ် ကြွရုပ် လှမ်းရုပ် ချရုပ် ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိတယ်၊ ထိုင်တဲ့အခါ ရပ်တဲ့အခါတွေမှာလဲ ထိုင်ချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် ထိုင်ရုပ် ဖြစ်ရတယ်၊ ရပ်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ရပ်ရုပ်ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိရတယ်၊ ကိုယ်အမူအရာ တစုံတခုကို ပြုပြင်တိုင်း ပြုပြင်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ပြုပြင်မှုရုပ် ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်အကြောင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်ပုံကို သိတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ မြင်တဲ့အခါမှာ မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ မှတ်နေရင်း မျက်စိရှိလို မြင်တယ်၊ အဆင်းရှိလို မြင်တယ်၊ နှလုံးသွင်းမှုရှိလို့ မြင်တယ်စသည်ဖြင့် မြင်သိမှု၏အကြောင်းများကို သိတယ်။ ဒါကတော့ ဒေသနာအစဉ်အရ ပြောရတာပါဘဲ၊ ယောဂီအနေနဲ့ကတော့ ကြားရာက စပြီး သိတတ်ပါတယ်၊ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်နေရင်း နားရှိလို့ကြားတယ်၊ အသံရှိလို့ကြားတယ်၊ နှလုံးသွင်းမိလို့ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ကြားသိမှု၏အကြောင်းများကို သိတယ်၊ မကြားလိုတဲ့ ကြမ်းတမ်းတဲ့အသံကိုကြားရတဲ့အခါ သာပြီးထင်ရှားတတ်တယ်၊ နားကလဲ ရှိ, အဲဒီ ကြမ်းတဲ့အသံကလဲ ထင်ရှားရှိနေတော့ မကြားချင်လို့ကို မရဘူး၊ ကြား ကြားသွားတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကြားစရာအသံရှိလို့ ကြားရတယ် ဆိုတာဟာ သာပြီး ထင်ရှားပါတယ်။ ထို့အတူ နှာခေါင်းကလဲရှိလို့ အနံ့ကလဲ ရှိလို့ နံရတယ်၊ လျှာကလဲရှိလို့ အရသာကလဲ ရှိလို့ အရသာသိရတယ်၊ ကိုယ်ရုပ်ကလဲ ရှိလို့ တွေ့ထိစရာကလဲ ရှိလို့ ထိသိရတယ် စသည်ဖြင့်လဲ သိတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း အပြင်ထွက်ဖို့ရာ စိတ်ညွှတ်မှုက ဖြစ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒါကို မရှုမှတ်နိုင်လို့ရှိယင် စိတ်ကူးကြံ့စည်မှုတွေ ဖြစ်သွားတယ်၊ တခါတရံမှာ အပြင်ထွက်ဖို့ စိတ်ညွှတ်လိုက်တာနဲ့ အဲဒါကို မှတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒါကိုမှတ်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေကျ အခြေမပျက်ပဲ မှတ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ (အယောနိသော မနသိကာရ ခေါ်တဲ့) စိတ်ဦးကလေး ညွှတ်မိလို့ စိတ်ကူး ကြံ့စည်မှု ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ စိတ်ဦးကို မှတ်မိတဲ့ (ယောနိသော မနသိကာရ ခေါ်) အသိဉာဏ်ကြောင့် အပြင်ထွက်မည့် စိတ်ကူးကြံ့စည်မှု မဖြစ်ရဘဲ ငြိမ်းသွားတယ် စသည်ဖြင့် စိတ်ကူးကြံ့စည်မှု၏ အကြောင်းကိုလဲ သိတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း တစုံတခုကို နှလုံးသွင်းမိယင် အဲဒီ နှလုံးသွင်း မိရာသို့ စိတ်ကရောက်သွားတယ်၊ အဲဒါကို မှတ်သိရတဲ့အခါမှာ နှလုံးသွင်းမှုရှိလို့ စိတ်ကူးဖြစ်ရတယ်လို့လဲ သိရတယ်။ တခါတရံမှာ မှတ်စရာ အာရုံမရှိလို့ မမှတ်ပဲ ရပ်နေရတဲ့အခါလဲ ရှိတတ်တယ်၊ အဲဒါက ဖောင်းမှု ပိန်မှု မထင်ရှားဘဲ ရှိနေတဲ့အခါ၊ ကိုယ်ကြီးပါ ပျောက်နေတဲ့အခါ အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ မကျွမ်းကျင်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က မှတ်စရာ မရှိဘူးလို့ ထင်တတ်ပါတယ်၊ နောက် မှတ်စရာပေါ်လာတဲ့အခါကျမှ မှတ်သွားရတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ မှတ်စရာ အာရုံရှိလို့ မှတ်သိမှုဖြစ်ရတယ်လို့လဲ သိတယ်၊ လေ့ကျင့်သားရလာတဲ့အခါကတော့ ဘယ်အရာကိုမဆို မှတ်နေရင်း မှတ်သိစရာ အာရုံရှိလို့ မှတ်ရတယ်လို့လဲ သိတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရှေးဘဝကအကြောင်းကံရှိလို့ ယခုဘဝမှာ ရုပ်နာမ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်လို့လဲ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သိတယ်။ သိပုံတွေကတော့ အလွန်ကျယ်ဝန်းပါတယ်၊ ဒီမှာသိလွယ်တာ အနည်းငယ်လောက်ကိုသာ ထုတ်ပြပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတာကိုတွေ့ရတော့ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်မျှသာရှိတယ်လို့ သိမြင်သဘောကျသွားတယ်၊ အဲဒါက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နဲ့ ကခ်ီဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဘဲ။ ဒီဉာဏ်ကလဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ရုံ သက်သက်နဲ့တော့ မပြည့်စုံနိုင်ဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့သင့် သမျှ တွေ့ပြီးမှ ပြည့်စုံနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ဘန္နာ၊ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်မျှသာရှိသည်ဟု သိသော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့။

ဟောထားတဲ့အတိုင်း ဒီ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့်လဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်။

စူဠဋ္ဌသောတာပန်

အကျိုးကတော့ ဒီဥာဏ်နှင့်ပြည့်စုံယင်ပင် ဂတိမြဲတယ်၊ စူဠဋ္ဌသောတာပန်မည်တယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလောက်နဲ့လဲ အားရနေဘို့ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဆက်ပြီး ရှုမြဲ ရှုမှတ်သွားရဦးမယ်။

သမ္မသနဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

အဲဒီလို ရှုမှတ်သွားယင်၊ ရှုမှတ်ရတဲ့ရုပ်နာမ်ရဲ့ အစပိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာမှုကိုလဲ သိရတယ်၊ အလယ်ပိုင်းကိုလဲ သိရတယ်၊ အဆုံးပိုင်း ပျောက်ကွယ်သွားတာကိုလဲ သိရတယ်၊ သိပုံကတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း တနေရာရာကို စိတ်ကူးက ရောက်သွားတယ်၊ အဲဒီစိတ်ကူးကို ရောက်တယ် ရောက်တယ်လို့ မှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားသိရတယ်၊ အယင်ကဆိုယင် စိတ်ကူးကို ပေါ်လျှင် ပေါ်ချင်း မမှတ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အစပေါ်လာမှုကို ထင်ရှားမတွေ့ရဘူး၊ ယခုတော့ ပေါ်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက်လိုပင် မှတ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အစပိုင်း ပေါ်လာပုံကိုလဲ သိရတယ်၊ ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ အဆုံးပိုင်းကိုလဲ သိရတယ်၊ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ဆက်ပြီးမှတ်ရတဲ့အခါ အလယ်ပိုင်းကိုလဲ သိရတယ်၊ အဲဒီလိုသိရတဲ့အတွက် ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်သွားလို့ မမြဘူးဆိုတာကိုလဲ သိမြင်သဘောကျလာတယ်။ သို့သော်လဲ စိတ်ကူးကြံစည်မှုကတော့ တကြိမ် လောက် မှတ်ရုံနဲ့ ပျောက်သွားတာကဘဲ များပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း တနေရာရာက ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှု ယားမှု တခုခုဖြစ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒီတော့ ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်၊ ပူတယ် ပူတယ်၊ နာတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့်မှတ်ရတယ်၊ အဲဒါတွေကတော့ အကြိမ်တော်တော်များများမှတ်မှ ပျောက်သွားတတ်တယ်၊ အဲဒီမှာလဲ အစပေါ်လာမှုရော တဖြည်းဖြည်း လျော့လျော့သွားတဲ့ အလယ်ပိုင်းရော လုံးဝပျောက်သွားတဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းရောအကုန်လုံး ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ အဲဒီတော့ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကိုလဲ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဘူးဆိုတာ သိရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ထင်ပေါ်လာတဲ့ အာရုံနိမိတ်တွေဟာလဲ မှတ်နေရင်း သေးသေးမှေးမှေး ပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီမှာတော့ သစ်ပင် တောတောင် လူ နတ် ရဟန်း ဘုရား အစရှိသော အာရုံနိမိတ်တွေက ပညတ်ပါဘဲ၊ အဲဒီ အာရုံနိမိတ်တွေကို မြင်နေတဲ့စိတ်ကတော့ ပရမတ်ပဲ၊ အဲဒီ မြင်တဲ့စိတ် ပျောက်သွားတာကို သိရတာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အာရုံနိမိတ်တွေကို ရှုမှတ်ရာမှာလဲ ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဘူးဆိုတာ သိရတယ်။

သွားနေတဲ့အခါလဲ ခြေတလှမ်းက တလှမ်းသို့ မရောက်ပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ခြေတလှမ်းအတွင်းမှာလဲ ကြွတာကတပိုင်း လှမ်းတာကတပိုင်း ချတာကတပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီးထင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီသွားရာမှာလဲ တပိုင်းက တပိုင်းသို့မရောက်ပဲ ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဘူးဆိုတာ သိရတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေရာမှာလဲ ဖောင်းတာက တပိုင်း ပိန်တာက တပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီးထင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မှတ်နေရင်းလဲ ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဘူးဆိုတာသိရတယ်။

ဘယ်ဟာကိုဘဲ မှတ်မှတ် မှတ်ရတဲ့အာရုံနဲ့ မှတ်စိတ် အံကျကိုက်နေတဲ့အခါ မှတ်နေရင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဘူး မမြဘူးလို့ သဘောကျကျသွားတယ်၊ မှတ်နေဆဲအာရုံကို မမြဘူးလို့ ကောင်းကောင်းသဘောကျတဲ့ အခါမှာ ရှေးက မြင်ခဲ့ ကြားခဲ့ သိခဲ့တာတွေလဲ ဒီလို မမြတာတွေချည်းဘဲ၊ နောင်လဲ ဒီလို မမြတာတွေချည်း ဖြစ်မှာဘဲလို့လဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်မိတယ်၊ သူတပါးသန္တာန်မှာလဲ ဒီလိုမမြတာတွေချည်းဘဲလို့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ တလောကလုံးမှာလဲ မမြတာတွေချည်းဘဲလို့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။ မမြတာကိုသိမြင်တော့ နှစ်သက်သာယာဘွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲဘဲလို့လဲ သဘောကျသွားတယ်၊ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ အနတ္တဘဲလို့လဲ သဘောကျသွားတယ်၊ သမ္မသနဉာဏ်တွေပါဘဲ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို တွေ့မြင်ခါစမှာ သဘောကျကျပြီး ထပ်ကာထပ်ကာ သုံးသပ်ဆင်ခြင်နေတတ်လို့ ဒီဥာဏ်ကို သမ္မသနဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီဥာဏ်ဟာ ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀–ပါးထဲက အစဆုံးဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီဥာဏ်နဲ့လဲ ပြည့်စုံဘို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြ ဆင်းရဲ အစိုးမရ အနတ္တဟု သုံးသပ်ဆင်ခြင်သော သမ္မသနဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့–

ဟောထားတဲ့အတိုင်း အဲဒီ ဉာဏ်နဲ့ပြည့်စုံအောင်လဲ အားထုတ်ကြရမယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဉာဏ်လောက်နဲ့လဲ အားရမနေရသေးဘူး၊ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရဦးမယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

မသုံးသပ်မဆင်ခြင်တော့ဘဲ ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ရုံသာ ဆက်ပြီးမပြတ်ရှုမှတ်သွားယင် အမှတ်အသိတွေက သူ့ဟာသူ ပေါ့ပါးလျင်မြန်လာတယ်၊ အထူးကြောင့်ကြမပြုရဘဲ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ အမှတ်အသိကလေးတွေ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေတယ်၊ မှတ်ရတဲ့အာရုံတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်ဟာလဲ လျင်မြန်စွာထင်ရှားတယ်၊ အလယ်ပိုင်းရယ်လို့မတွေ့ရဘူး၊ အဲဒီလို အဖြစ်နဲ့အပျက်အစနဲ့အဆုံးကိုသာ တွေ့သိနေတာဟာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဘဲ။

အဲဒီလိုအခါမှာ အမှတ်သတိနဲ့အသိဉာဏ်က အလွန်လျင်မြန်နေတယ်၊ မှတ်သိစရာအာရုံတွေကလဲ လျင်လျင်မြန်မြန် ပေါ်ပေါ်ပေးနေသလို ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလို မြန်မြန်ပေါ်လာတဲ့အာရုံတွေကိုလဲ အကုန်လုံးလိုက်ပြီး မှတ်သိနိုင်တယ်၊ မမှတ်နိုင်တာ မသိနိုင်တာ မရှိဘူးလို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်၊ အရောင်အလင်းတွေကိုလဲ ထူးထူးခြားခြား တွေ့ရတတ်တယ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ တစိမ့်စိမ့် တငြိမ့်ငြိမ့်နဲ့ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတဲ့ ပီတိတွေကလဲ အလွန်အကဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ ယောဂီက အင်မတန်ဝမ်းသာပြီး ပျော်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုအထူးတွေဟာ ဝိပဿနာရဲ့ အရသာတွေဘဲ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်ယင် တွေ့ရစမြဲဘဲ၊ တရားအားထုတ်ပါလျက် ဒီလို အရောင်အလင်း ပီတိအစရှိတဲ့ အထူးတွေကို မတွေ့ရသေးယင် ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို မရောက်သေးလို့ဘဲ။ အားထုတ်တဲ့နည်းကမမှန်ယင်လဲ ဒီဉာဏ်ကို မရောက်နိုင်ဘူး၊ တနာရီလောက် အားထုတ်လိုက် ၂–နာရီ ၃–နာရီလောက် နားနေလိုက်နဲ့ အဲဒီလို သက်သက်သာသာ အားထုတ်နေယင်လဲ ဒီဉာဏ်ကို မရောက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အိပ်ချိန်လောက်ချန်လှပ်ပြီး နေ့ရောညပါ မပြတ်မစဲ ရှုမှတ်အားထုတ်မှ ဒီဉာဏ်ကို ရောက်တတ်တယ်၊ ဒီဉာဏ်ရောက်ယင် အထက်မဂ်ဉာဏ်အထိ ရောက်ဖို့ရာလဲ သေချာနေပါပြီ၊ ဒါကြောင့်–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့ံ။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့–

ဟောတော်မူတဲ့ ဩဝါဒနှင့်အညီ ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံအောင်လဲ အားထုတ်ကြရမယ်။ ဒီဉာဏ်ရောက်ယင်တော့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစရာ အထူးတွေကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားဟာ အလွန်အကဲဖြစ်တော့တာဘဲ၊ ဒီသဒ္ဓါတရား အထူးဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက်လဲ ဂတိမြင်ကြောင်း ပိုပြီးစိတ်ချရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် အလဂဒ္ဒူပမာသုတ် (၁၉၅)မှာ–

သဒ္ဓါဖြစ်လျှင် နတ်ပြည်ရောက်နိုင်သည်

ယေသံ မယိ သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တံ၊ သဗ္ဗေ တေ သဂ္ဂပရာယနာ–လို့ ဟောထားပါတယ်။

ယေသံ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ မယိ၊ ငါဘုရား၌။ သဒ္ဓါမတ္တံ၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားမျှသည်။ ပေမမတ္တံ၊ ကြည်ညိုမှုမျှသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ သဗ္ဗေ တေ၊ သဒ္ဓါတရားမျှဖြစ်ပေါ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အလုံးစုံတို့သည်။ သဂ္ဂပရာယနာ၊ နတ်ပြည်လျှင် လားရာရှိကုန်၏–တဲ့

အဲဒီပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာက ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ယေသံ မယိ သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တန္တိ ဣမိနာ ယေသံ အညော အရိယဓမ္မော နတ္ထိ၊ တထာဂတေ ပန သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တမေဝ ဟောတိ၊ နေ ဝိပဿကပုဂ္ဂလာ အဓိပ္ပေတာ၊ ဝိပဿကဘိက္ခူနဉ္စိ ဧဝံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နာနံ ဒသဗလေ ဧကာ သဒ္ဓါ ဧကံ ပေမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တာယ သဒ္ဓါယ တေန ပေမေန ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ သဂ္ဂေ ဌပိတာ ဝိယ ဟောန္တိ။

ယေသံ မယိ သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တန္တိ ဣမိနာ၊ ပေမမတ္တံ ဟူသော ဤစကားဖြင့်။ တေ ဝိပဿကပုဂ္ဂလာ၊ ထိုဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ အဓိပ္ပေတာ၊ အလိုရှိကုန်၏။ (ဘယ်လို အခြေအနေရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲလို့ဆိုတော့) ယေသံ၊ အကြင် ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ အညော၊ ဝိပဿနာနှင့် သဒ္ဓါမှတပါးသော။ အရိယဓမ္မော၊ အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိသေးပေ။ ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ တထာဂတေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။ သဒ္ဓါမတ္တံ၊ ယုံကြည်ရုံမျှသည်သာလျှင်။ ပေမမတ္တံ ဧဝ၊ ကြည်ညိုရုံမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လျက်ရှိပေ၏။ (အဲဒီလို ယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါတရားဖြစ်ကာမျှ ဝိပဿနာရှုသူ ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရည်ပြီးတော့ ဟောပါတယ်–တဲ့)။ အဲဒီသဒ္ဓါတရားက ဘယ်လိုအခါမှာ ဖြစ်တတ်ပါသလဲ၊ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက်စေတတ်ပါသလဲလို့ ဆိုတော့)ဟိ၊ မှန်ပေ၏။ ဝိပဿကဘိက္ခူနံ၊ ဝိပဿနာရှုသော ရဟန်းတို့အား။ ဧဝံ၊ ဤသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့သည့် အတိုင်း။ ဝိပဿနံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို။ ပဋ္ဌပေတွာ၊ ဖြစ်စေကုန်လျက်။ နိသိန္နာနံ၊ နေကုန်စဉ်။ (ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နေစဉ်မှာလို့ ဆိုလိုပါတယ်) ဒသဗလေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။

ဧကာ သဒ္ဓါ၊ တခုသော သဒ္ဓါတရားသည်။ ဧကံ ပေမံ၊ တခုသော ကြည်ညိုမှုသည်။ ဥပဋ္ဌေတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ (ဝိပဿနာရှုတဲ့ သူဆိုတာ မူလကတည်းက ဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားရှိခဲ့ပြီးပါဘဲ။ ယခု သဒ္ဓါကြည်ညိုမှု ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ထက်သန်တဲ့ယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှု ထပ်ပြီးဖြစ်တာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီသဒ္ဓါဟာ အောက်ဉာဏ်များ အခိုက်အတန့်တုန်းကလဲ ဖြစ်တတ်တာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ သိပ်မထင်ရှားတတ်ဘူး၊ ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကျတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဉာဏ်အရာမှာ ဒီပါဠိအဋ္ဌကထာကို ထည့်သွင်းပြီး ပြောပါတယ်။) ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နာနံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေလျက် နေကုန်စဉ်။ ဒသဗလေ၊ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌။ ဧကာ သဒ္ဓါ ဧကံ ပေမံ၊ တခုသော သဒ္ဓါကြည်ညိုမှုသည်။ ဥပဋ္ဌေတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တာယ သဒ္ဓါယ၊ ထိုသဒ္ဓါတရားက။ တေန ပေမေန၊ထိုကြည်ညိုမှုက။ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ၊ လက်၌ ဆွဲကိုင်၍။ သဂ္ဂေ ဌပိတာ ဝိယ၊ နတ်ပြည်၌ တင်ပို့ပေးအပ်ကုန်ဘိသကဲ့သို့။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အဲဒီသဒ္ဓါတရားက နတ်ပြည်ရောက်အောင် လက်ဆွဲပြီး တင်ပေးလိုက်သလို ပါဘဲတဲ့။ အားရစရာ မကောင်းဘူးလား။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုစီထားတယ်–"ဝိပဿနာ၊ ရှုသူမှာ၊ သဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်သည်။ လက်ကိုဆွဲကာ၊ ပုံပမာ၊ နတ်ရွာ သူပို့သည်" တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဝိပဿနာ၊ ရှုသူမှာ၊ သဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်သည်။
လက်ကိုဆွဲကာ၊ ပုံပမာ၊ နတ်ရွာ သူပို့သည်။

အဲဒီလို သဒ္ဓါအထူးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှေးဆရာများက စူဠသောတာပန်လို့ ခေါ်ကြတယ်၊ ဆိုတဲ့အကြောင်းလဲ အဲဒီအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ရှေ့နားပိုင်း ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်အရာတုန်းက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာပြထားတဲ့ စူဠသောတာပန်အကြောင်းကို ပြောခဲ့တယ်၊ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဟာလဲ ဒီပါဠိအဋ္ဌကထာကိုဘဲ မှိုင်ခြမ်းပြုပြီးတော့ ပြဆိုထားတာ ဖြစ်ဟန်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လောက်နဲ့လဲ အားရမနေရသေးဘူး၊ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရဦးမယ်။

ဘင်ဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်

အဲဒီလို ဆက်ပြီးရှုမှတ်သွားယင် အရောင်အလင်း ပီတိ သုခ အစရှိသော အတွေ့အထူးတွေက တဖြည်းဖြည်း လျော့လျော့ပြီးတော့ ပျောက်ကွယ်သွားတယ်၊ အဖြစ်အပျက်ကလေးများကို ရှေးကထက်ပိုပြီး ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့ရသိရတယ်၊ အဲဒီလိုသိပြီးတဲ့နောက် မှတ်ရတဲ့ သဘောတရားတွေဟာ အစဖြစ်မှု မထင်ရှားဘဲ လျင်မြန်စွာ ကွယ်ပျောက်ကွယ်ပျောက်သွားကြတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်၊ မမှတ်ခင်ကပင် ပျောက်ပျောက်နေနှင့်သလိုလို, မှတ်သိမှုက နောက်ကနေ သလိုလိုလဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရာတွေမှာ လဲ ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန် လက်ခြေပုံသဏ္ဌာန်မထင်ဘူး၊ ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲ ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့သဘောသာ ထင်တယ်၊ မှတ်သိရတဲ့အာရုံတွေဟာ တနေရာမှတနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိဘဲ သူ့နေရာမှာသာ ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားကြတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့အာရုံရော မှတ်သိမှုရော အစုံလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါဟာ အပျက်သက်သက်ကိုသာ တွေ့မြင်တဲ့ ဘင်ဉာဏ် ဘဲ၊ အဲဒါဟာ တမင်ကြံတွေးသိရတာ မဟုတ်ဘူး၊ မှတ်ရင်း မှတ်ရင်း သူ့အလိုလို သိသိနေတာဘဲ၊ ဥပမာ–ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့ မှတ်ယင် လက်ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလဲ မတွေ့ရဘူး၊ တရွေ့မှ တရွေ့သို့လဲ မရောက်ဘူး၊ ရွှေ့ရားတဲ့ရုပ်ရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီး တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ မှတ်ရာမှာလဲ ဒီအတိုင်းဘဲ ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်ပုံ သဏ္ဌာန်မထင်ဘူး၊ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတာရော မှတ်သိတာရော ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် မြတယ်ကောင်းတယ် အတ္တကောင်ဘဲလို့ စွဲလမ်းစရာ အကြောင်း ဘာမှမရှိတော့ဘူး၊ မမြတာတွေချည်းဘဲ၊ ဆင်းရဲတရားတွေချည်းဘဲ၊ အတ္တမဟုတ်တဲ့ သဘောတရားတွေချည်းဘဲ လို့ ကောင်းကောင်းကြီး သိမြင်သဘောကျလာတယ်၊ ဒါကြောင့် "မြတယ်လို့ ထင်မှတ်တဲ့သညာ, ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်မှတ်တဲ့သညာ, အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်တဲ့သညာ–ဒီလို အထင်မှား အမှတ်မှားတွေကို ဒီဘင်ဉာဏ်ကျမှ ကောင်းကောင်းကြီး ပယ်နိုင်တယ်၊ ပဟာနပရိညာပြည့်စုံတယ်"လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒီ ဘင်ဉာဏ်နဲ့လဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ရာ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤ အရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အာရုံရော အသိရော ပျက်ပျက်သွားသည်ကို သိမြင်သည် ဘင်ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဘယ အာဒီနဝ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်များလဲ ဖြစ်တယ်

အဲဒီဘင်္ဂဉာဏ် ရောက်ယင်တော့ တော်တော်စိတ်ချရပြီ၊ အဲဒီအတိုင်း ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်သွားယင် ဖြစ်သင့်တဲ့ဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားတော့မှာဘဲ၊ အပျက်တွေချည်း မြင်နေရတော့ ကြောက်ဖွယ်ထင်လာမယ်၊ ဘယဉာဏ်ဘဲ။ အပြစ်မြင်လာမယ်၊ အာဒီနဝဉာဏ်ဘဲ။ အပြစ်မြင်ယင် ငြီးငွေ့တော့တာဘဲ၊ ယခုလူတွေ ကိုယ့်ဘဝကလေး ကိုယ့်အခြေအနေကလေးနဲ့ ပျော်နေကြတာဟာ အပြစ်မမြင်လို့ပါဘဲ၊ "ဒီဘဝမှာလဲ ခဏမစဲ ပျက်နေတယ်၊ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ ဒီလိုဘဲ ခဏမစဲ ပျက်နေမယ်" ဆိုတာကို မြော်တွေးပြီး အပြစ်မြင်မယ်ဆိုယင် ဘယ်ဘဝမှာမှ မပျော်နိုင်ဘူး၊ ငြီးငွေ့ကုန်မှာချည်းဘဲ၊ အဲဒီလို အပြစ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့တာက နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်–တဲ့၊ ဒီဉာဏ်ကလဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောထားတဲ့ သုတ္တန်တရားတွေမှာ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ မြင်ပုံကို ပြပြီးတဲ့နောက်မှာ "ဧတံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ–ဣ၊ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မြင်တဲ့သူဟာ ရုပ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏" စသည်ဖြင့် ဒီနိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကိုသာ ပြပြီးတော့ "နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ ငြီးငွေ့လျှင် တပ်စွဲမှုကင်းလျက် မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်တယ်"လို့ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ဆက်ပြသွားပါတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ် အစရှိတဲ့ ရှေ့ပိုင်းက ဉာဏ်များကိုရော, မုဉ္စိတုကမျှတာ ဉာဏ်အစရှိတဲ့ နောက်ပိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်များကိုရော, ဒီနိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ထဲမှာ ထည်းသွင်းပြီး ဟောတော်မူတယ်–လို့ ယူရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနိဗ္ဗိဒါဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံစေဘို့ရာလဲ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ အရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ ခဏမစဲ တပျက်ထဲ ပျက်နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် အပြစ်မြင်၍ ငြီးငွေ့သော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

မုဉ္စိတုကမျှတာ ပဋိသင်္ခါ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်များလဲ ဖြစ်တယ်

အဲဒီလို ငြီးငွေ့လာယင်တော့ ရုပ်နာမ်တွေ, ဘဝတွေကို ဆုပ်ကိုင်သိမ်းပိုက် မထားလိုတော့ဘူး၊ စွန့်လွှတ်ချင်တော့တာဘဲ၊ အဲဒါက မုဉ္စိတုကမျှတာဉာဏ်ဘဲ။ စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တဖန်ဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရတယ်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဘဲ။ တဖန်ရှုလို့ သမာဓိဉာဏ်အားပြည့်တဲ့အခါ ပေါ်လာသမျှသင်္ခါရတွေကို လျစ်လျူရှုနိုင်တယ်၊ အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရာဘဲ သိရုံသိရုံမျှ သူ့အလိုလို သိသိသွားနေတယ်၊ အဲဒါ သင်္ခါရုပက္ခာဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီဉာဏ်နဲ့လဲ ပြည့်စုံစေဘို့ရာ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက–

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒုပ္ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာကင်းမဲ့ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ အရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ပညာသမ္ပန္နာ၊ ပေါ်လာသမျှကို သိရုံ သိရုံမျှ လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏–လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ အစ လေးငါး ဆယ်ချက်လောက်ပဲ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး မှတ်လိုက်ရတယ်၊ အဲဒီက နောက်ကျတော့ အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ ပေါ်လာသမျှကို သိရုံသိရုံမျှကလေး သူ့ဟာသူ သိသိသွားနေတယ်၊ ပျောက်ပျောက်ကုန်ကုန်သွားတာကလေးတွေကို သိရုံသိရုံမျှ သိသိသွားနေတယ်၊ နှစ်နာရီ သုံးနာရီကြာအောင်လဲ အရှိန်မပျက် သိသိသွားနေတတ်တယ်။ အဲဒီလောက်ကြာပေမဲ့လဲ ညောင်းခြင်း ပူခြင်း နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း မရှိဘူး။ အနေအထိုင်လဲ မူလကအတိုင်းဘဲ၊ အခြေမပျက်ဘူး၊ မူလက ရောဂါဝေဒနာရှိနေတောင် အဲဒီအတောအတွင်းမှာတော့ မပေါ်လာဘူး၊ တချို့ရောဂါတွေဟာ ပျောက်ကင်းတောင် သွားတတ်သေးတယ်၊ ဒီဉာဏ်က အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဉာဏ်ပါဘဲ၊ ဒီဉာဏ်အားပြည့်တဲ့အခါ အနုလောမဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့ရတော့တာဘဲ။

ဒါကြောင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင် မျက်မှောက်သိမြင်ချင်လို့ရှိယင်၊ နာမ်နှင့် ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစပြီး ဒီသင်္ခါရပေက္ခာ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်များနှင့်ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရမယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပေါ်စေရန် ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်ရမယ်။ အဲဒီလို မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့သူတွေမှာ မသိတဲ့ အာရုံတိုင်း အာရုံတိုင်း၌ မောဟကိလေသာမီး ကိန်းကိန်းသွားနေတယ်၊ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ထပြီးတောက်လောင်လိမ့်မယ်၊ မောဟကိန်းတော့ လောဘ ဒေါသမီးတွေလဲ ကိန်းသွားကြတာဘဲ၊ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ အဲဒီအာရုံတွေကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီးတော့ လိုချင်နှစ်သက်မှုလောဘမီးလဲ လောင်လိမ့်မယ်၊ စိတ်ဆိုးပြစ်မှားတဲ့ ဒေါသမီးလဲ လောင်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီ လောဘ ဒေါသ မောဟတွေကို အစွဲပြုပြီးတော့ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံတွေလဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီကံတွေက အကျိုးပေးတဲ့အခါ ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ဇာတိမီးလဲ လောင်လိမ့်မယ်၊ ဇရာမရဏ

သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသဆိုတဲ့ မီးတွေလဲ လောင်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီ မီးတွေဟာ မရှုမမှတ်တဲ့သူမှာ မြင်ရာက လဲလောင်တယ်၊ ကြားရာနံရာ စားရာ တွေ့ထိရာ ကြံ့သိရာတွေကလဲ လောင်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက စက္ခု အာဒိတ္တံ ရူပါ အာဒိတ္တာ–မျက်စိကိုလဲ မီးလောင်တယ်၊ မြင်ရတဲ့ အဆင်းတို့ကိုလဲ မီးလောင်တယ်–စသည်ဖြင့် အာဒိတ္တသုတ်မှာ ဟောတော်မူပါတယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ အဲဒီမီးတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် မရှုမမှတ်သဖြင့် ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိတဲ့ (ဒုပ္ပညတာ–ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့ခြင်းဆိုတဲ့) မောဟမီးကို (ရှုမှတ်ပြီးသိတဲ့) ဝိပဿနာပညာ ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်လို့ လဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြရမယ်၊ ဒီအပိုဒ်ကတော့ အရေးကြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် ငါးဝါရလုံးဘဲ အပြည့်အစုံ ဆိုကြရမယ်။

၄၃။ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

သူများတွေက ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်လျက် ဝိပဿနာပညာနှင့် ပြည့်စုံစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ ဝိပဿနာပညာမဲ့တဲ့ လမ်းဆိုးကို ဝိပဿနာပညာ လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ ဝိပဿနာပညာမဲ့ခြင်းဆိုတဲ့ မောဟကိလေသာမီးကို ဝိပဿနာပညာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

အသဒ္ဓါယ–သဒ္ဓါတရား မရှိခြင်းမှစပြီး ဒုပ္ပညတာ–ဝိပဿနာပညာ ကင်းမဲ့ခြင်းအထိ (၇) ပါးသောတရားတွေကို အသဒ္ဓမ္မ–သူယုတ်တရားလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒါတွေရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် သဒ္ဓါ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပ ဗာဟုသစ္စ ဝီရိယ သတိပညာ ဆိုတဲ့ (၇) ပါးသောတရားကို သဒ္ဓမ္မ–သူတော်ကောင်းတရားလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီတရား (၇) ပါးအစု ပြီးသွားပြီ။ ယခု အမှတ် ၄၄ နောက်ဆုံးအပိုဒ် ရောက်လာပြီ။

၄၄။ သန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသ–အယူသည်းခြင်း

ဒီပုဒ်မှာ သန္ဓိဋ္ဌ–ဆိုတာက မိမိအယူဘဲ၊ ပရာမာသ–ဆိုတာက မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ခြင်းဘဲ၊ သဒ္ဓါနက်အားဖြင့် မိမိအယူကို မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ခြင်းလို့ အနက်ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူက တပုဒ်တည်း မဟုတ်ဘူး၊ အာဓာနဂ္ဂါဟ မြဲမြံစွာ ယူခြင်းဆိုတဲ့ပုဒ်၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂ–စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲခြင်းဆိုတဲ့ ပုဒ်များနှင့် တပေါင်းတည်း ဟောထားတယ်၊ အဲဒီသုံးပုဒ်လုံးဟာ မိမိအယူမှားကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ အနက်ကိုပြတယ်၊ ဒါကြောင့် အယူသည်းခြင်းလို့ အတိုချုပ် ဝေါဟာရအနက် ပြန်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ "ဒီအယူသည်းခြင်းဟာ မဂ္ဂင်္ဂရာယ်ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဒိဋ္ဌိကို အသီးအခြား ဟောထားတယ်"လို့ အဋ္ဌကထာက မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပုံကတော့–

ပရေ သန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသီ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ ဘဝိဿန္တိ။ မယမေတ္ထ အသန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသီ၊ အနာဓာနဂ္ဂါဟီ၊ သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော–တဲ့။

ပရေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသီ၊ မိမိအယူကိုသာ အမှန်ဟု ဖောက်ပြန် မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ကုန်သည်။ အာဓာနဂ္ဂါဟီ၊ မြဲမြံစွာယူလေ့ရှိကုန်သည်။ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ၊ စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲကုန်သည်။ သဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အသန္ဓိဋ္ဌိပရာမာသီ၊ မိမိအယူကိုသာ မှားယွင်းစွာ မသုံးသပ်ကုန်သည်။ အနာဓာနဂ္ဂါဟီ၊ မြဲမြံစွာယူလေ့မရှိကုန်သည်။ သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ၊ သင့်လျော်သောအကြောင်းကို တွေ့ရလျှင် စွန့်လွှတ်လွယ်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမာတိ၊ ဖြစ်ကုန်အံ့ဟူ၍။ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို။ ကရဏီယော၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

သူများတွေက ကိုယ့်အယူကိုသာ မှန်တဲ့အနေအားဖြင့် မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ပြီး မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘဲ မြဲမြံစွာ ယူနေကြလိမ့်မယ်၊ အယူသည်းနေကြလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အယူသည်းပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့–"အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိ၊ မိမိမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူကို။ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ၊ ဤအယူသာ မှန်သည်ဟူ၍။ ဒဠှံ ဂဏှိတွာ၊ မြဲမြံစွာ ယူထားကုန်လျက်။ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ၊ ဘုရားအစရှိသော အရှင်မြတ်တို့က။ ကာရဏံ ဒသေတွာ၊ အကြောင်းပြ၍။ ထုစ္စမာနာအပိ၊ ပြောဟောအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ နေ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ၊ မစွန့်လွှတ်နိုင်ကုန်။ ဧတံ၊ အယူသည်းကြသည်ဟူသော ဤအမည်သည်။ တေသံ၊ ထိုသို့အယူမှားကို မစွန့်လွှတ်နိုင်သော သူတို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်ပေတည်း"တဲ့။ အယူသည်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သူယူမိတဲ့အယူကို မစွန့်လွှတ်တော့ဘဲ ဇွတ်အတင်း ဆုပ်ကိုင်ထားတယ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အကြောင်းပြပြီး ဟောပေမဲ့ သူ့အယူကိုမစွန့်ဘဲ ယူမြဲယူနေတယ်။ "အာဓာနဂ္ဂါဟီ မြဲမြံစွာယူတယ်၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ–မစွန့်လွှတ်နိုင်ခဲ့တယ်" ဆိုတာဟာ အဲဒီလို အယူသည်းတဲ့ သူတွေရဲ့ အမည်ဂုဏ်ပုဒ်ပဲ–တဲ့။ အဲဒီလို အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီလို အယူသည်းတာဟာ လောကရေးဘက်က စွဲမိစွဲရာ အယူသည်းတာလဲ ရှိတယ်၊တရားဘက်က စွဲမိစွဲရာ အယူသည်းတာလဲ ရှိတယ်၊ လောကရေးဘက်က အယူသည်းတာက သိပ်အရေးမကြီးပါဘူး၊ အရိယာမဂ်၏ အန္တရာယ်မဖြစ်ပါဘူး၊ ဥပမာအားဖြင့် ဖော်ပြရလျှင် ကမ္ဘာမြေကြီးက ဘယ်လိုတည်နေတယ်၊ နေ–လ–နက္ခတ်တွေက ဘယ်လိုတည်နေတယ် စသည်ဖြင့် ရှေးကရေးသားထားတဲ့ ကျမ်းဂန်တွေအရ ယူဆစွဲလမ်းထားတာတွေ ရှိတယ်၊ အဲဒါတွေထဲက တချို့ အကြောင်းအရာတွေဟာ ယခုခေတ်သိပ္ပံဆရာတွေရဲ့ လက်တွေ့နဲ့ မကိုက်ညီဘဲ ဖြစ်နေတယ်၊ ဟိမဝန္တာတောင်အကြောင်း မြစ်ကြီးငါးသွယ် အကြောင်းတွေဟာလဲ ယခုခေတ် သုတေသနပြုကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ မျက်မြင်နဲ့ ကွဲလွဲနေတာရှိတယ်၊ အဲဒီလိုမျိုးတွေနဲ့စပ်ပြီး အယူသည်းတာကတော့ မဂ္ဂန္တရာယ်နဲ့မဆိုင်လို့ သိပ်အရေးမကြီးဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် အဲဒါတွေက ယူဆထားတဲ့အတိုင်း ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သီလအကျင့်နှင့်လဲ မဆိုင်ဘူး၊ သမာဓိပညာ အကျင့်နှင့်လဲ မဆိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့်ပါဘဲ။

အရေးကြီးတာကတော့ တရားဘက်က ကျင့်မှုနှင့်စပ်ပြီး အလွဲအမှားကို အမှန်ထင်ပြီး မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် အယူသည်းနေယင် အဲဒါက အရိယာမဂ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဆဋ္ဌမပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အယူမျိုးဟာ မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘဲ စွဲမြဲပြီး အယူသည်းနေယင် အရိယာမဂ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်တယ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒီလိုအယူတွေဟာလဲ မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် စွဲမြဲပြီး အယူသည်းနေယင် မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်တယ်။ ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိထဲမှာ ကံကံ၏အကျိုးမရှိ၊ နောင်တမလွန် ဘဝမရှိ၊ သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားတယ်ဆိုတဲ့ အယူလဲပါတယ်၊ အဲဒီအယူ စွဲမြဲနေယင် အကုသိုလ်ကိုလဲ မရှောင်ပေဘူး၊ ကုသိုလ်ကိုလဲ အဆင်းရဲခံ အကုန်အကျခံပြီး မပြုပေဘူး၊ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ရောက်စေနိုင်တဲ့ အကျင့်ဆိုတာကိုလဲ သူက မယုံလို့ မကျင့်ပေဘူး၊ မကျင့်ယင် မဂ်ဖိုလ်ကို မရောက်နိုင်ဘူး၊ မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်တော့တာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ တရားထူးကိုရတဲ့ ဘုရားရဟန္တာ မရှိဘူးဆိုတဲ့အယူလဲ အဲဒီမှာပါတယ်၊ ဘုရားရဟန္တာ ရှိတယ်ဆိုတာကိုတောင် မယုံယင် ဘယ်မှာတရားအားထုတ်တော့မှာလဲ၊ အားမထုတ်ယင် မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်ဘူး မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်တော့တာဘဲ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူသည်းတဲ့သူက "အတ္တကောင်ကလေးဟာ အစဉ်ထာဝရ တည်ရှိနေတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြမ်းကြီးက ပျက်လို့ သေသွားတယ်ဆိုရသော်လဲ အတ္တကောင်ကတော့ မပျက်ဘူး၊ အခြားခန္ဓာအိမ်အသစ်ထဲမှာ ရွှေ့ပြောင်းပြီး တည်မြဲပင် တည်ရှိနေတယ်၊ ဘယ်တော့မှ မပျက်နိုင်ဘူး"လို့ မြဲမြဲစွာယူဆထားတယ်၊ ဒါကြောင့် "ကိလေသာနှင့် ကံကြောင့် ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်မျှသာ ဖြစ်နေတယ်၊ ကိလေသာနှင့် ကံချုပ်လျှင် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ချုပ်တယ်၊ ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်ချုပ်လျှင် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းတယ်" ဆိုတာကို အဲဒီ သဿတအယူသည်းတဲ့သူက မယုံဘူး၊ မယုံတဲ့အတွက် ဆင်းရဲငြိမ်းကြောင်းဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်အကျင့်ကို မကျင့်ဘူး၊ မကျင့်တော့ မဂ်ဖိုလ်ကို မရောက်ဘူး၊ မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်တော့တာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီ သဿတ အယူက "အကုသိုလ်ကံကြောင့် နောင်ဘဝမှာ မကောင်းကျိုးကို ခံစားရတယ်၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့် နောင်ဘဝမှာ ကောင်းကျိုးကို ခံစားရတယ်" ဆိုတဲ့ အယူကိုတော့ မပယ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ကံပြုပြီး နတ်ပြည်ကိုတော့ ရောက်နိုင်ခွင့်ရှိတယ်၊ သဂ္ဂန္တရာယ်တော့ မဖြစ်ဘူး။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကတော့ ကုသိုလ်ကံကိုလဲ ပယ်တဲ့အတွက် နတ်ပြည်ကိုတောင် မရောက်နိုင်ဘူး၊ သဂ္ဂန္တရာယ် မဂ္ဂန္တရာယ် ၂–ပါးလုံး ဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အလေ့အကျင့် တစုံတခုကို ပြုရုံမျှဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတဲ့ သီလဗွတပရာမာသဆိုတာကလဲ မြဲမြဲစွာယူစွဲထားယင် မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်တယ်၊ ဒီသီလဗွတ အကြောင်းကို ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၁၀၅–စသည်မှာ အကျယ်ပြထားပါတယ်၊ ယခုဒီမှာတော့ အကျဉ်းချုပ် ပြောရမှာဘဲ၊ နွားလိုသွား နွားလိုစား နွားလိုအိပ်တဲ့အကျင့်၊ ခွေးလိုသွား ခွေးလိုစား ခွေးလိုအိပ်တဲ့အကျင့်–အဲဒီလို တိရစ္ဆာန်တို့၏အကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ကျင့်ရုံမျှဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာဟာ သီလဗွတပရာမာသဘဲ၊ နွား ခွေးစသည်ကို ကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်းဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတာလဲ သီလဗွတပရာမာသဘဲ၊ အဲဒီ ကိုးကွယ်ရာမှာတော့ နေ–လ–တော–တောင်–မြစ်–ပင်လယ် နတ်ဗြဟ္မာ စသည်ကို ကိုးကွယ်ပူဇော်တာလဲ ပါဝင်တယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင် သစ္စာ ၄–ပါးကို မြင်အောင် ကျင့်ရတာလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွါးစေတာလဲ မဟုတ်ပါဘဲ နွား ခွေး စသည်ကို အတုလိုက်ပြီး ပြုတဲ့အလေ့အကျင့် ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုးကွယ်ပူဇော်တဲ့ အလေ့အကျင့်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီလို အလေ့အကျင့် ဟူသမျှကို သီလဗွတခေါ်တယ်၊ အဲဒီလိုအကျင့်ကို သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းအနေဖြင့် ယုံကြည်ယူဆတာကို သီလဗွတပရာမာသ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် "သစ္စာမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်တာကို၊ ချမ်းသာကြောင်းထင်၊ ယူစွဲလျှင်၊ ခေါ်တွင် သီလဗွတတည်း" လို့ အတိုချုပ် မှတ်ထားကြရမယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သစ္စာမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်တာကို၊ ချမ်းသာကြောင်းထင်၊ ယူစွဲလျှင်၊ ခေါ်တွင် သီလဗွတတည်း။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်မှာ ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်ပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာဘို့ရည်ရွယ်ပြီး လေ့ကျင့်နေကြတာတွေဟာ အများအားဖြင့် သီလဗွတပရာမာသချည်းပါဘဲ။ တချို့က ဂင်္ဂါမြစ်ရေချိုးရုံနဲ့ အပြစ်ကင်းတယ် စင်ကြယ်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်၊ တချို့က ကောင်းကင်ဘုံမှာရှိတဲ့ နတ်သိကြား ဗြဟ္မာ ဘုရားသခင်ကို အရှိအသေပြုရုံ ကိုးကွယ်ရုံနဲ့ သေတဲ့အခါ ကောင်းကင်ဘုံရောက်ပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာတယ်လို့ ယူဆကြတယ်၊ တချို့က နွား ဆိတ် ကြက် စသည်ကို သတ်ပြီး ပူဇော်ပသရုံနဲ့ အပြစ်ကင်းပြီး ချမ်းသာကို ရမယ်လို့ ယူဆကြတယ်၊ အဲဒီလို အကျင့်တွေဟာ သစ္စာ ၄–ပါးကို မြင်အောင်

ကျင့်ရတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာကို ပွါးစေရတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အလေ့အကျင့်မျိုးဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှု လွတ်မြောက်ပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားမယ်လို့ ယူဆတာဟာ သီလဗဒ္ဓတပရာမာသဘဲ။ အဲဒီလိုအယူကို မြဲမြဲစွာယူနေယင်လဲ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်တွေကို မကျင့်တော့ဘူး၊ မကျင့်တော့ မဂ်ဖိုလ်ကို မရောက်နိုင်ဘူး၊ မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်သွားတော့တာဘဲ။

ဘာသာရေးအယူတွေဟာ မိမိဘာသာတရားအရတော့ မှန်တယ်လို့ချည်း ယူဆထားကြပါတယ်၊ တခြားဘာသာတရားကနေ ကြည့်ယင်တော့လဲ အမှားချည်းဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အယူအစွဲမသန်ဘဲ မှန်ရာကို လိုက်နိုင်လောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုတော့ အယူသည်းတယ်လို့ မဆိုသင့်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့် ယခုကာလမှာဘဲ မိရိုးဖလာ ဘာသာခြားဖြစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ဟာ ဗုဒ္ဓဟောထားတဲ့ တရားစာတွေကို လေ့လာကြတယ်၊ အဲဒီလိုလေ့လာရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ သက်ဝင်လာကြတယ်၊ တချို့ဆိုယင် မိုင်ထောင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာတဲ့ ဥရောပတိုက် အမေရိကတိုက်များမှ ဗမာပြည်သို့ လာရောက်ပြီး ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ကြတယ်၊ အားထုတ်တော့လဲ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံတွေကို သူတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့် ပြောနိုင်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ အသန္ဒိဋ္ဌပရာမာသီ–အယူမသည်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလို အယူမသည်းဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။

သာသနာတွင်းက အယူသည်းမှုများ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်လို့ အမည်ခံနေပေမယ့်လို့ အကျင့်နှင့် စပ်ပြီး အယူသည်းနေယင် မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်နိုင်တာဘဲ။ တတိယသံဂါယနာ တင်ပြီးတဲ့နောက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်က ဟောထားခဲ့တဲ့ ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီးဆိုတာရှိတယ်၊ အဲဒီကျမ်းကြီးထဲမှာ ဝါဒကွဲတွေများစွာကို ပြထားတယ်၊ အဲဒီဝါဒတွေထဲမှာ တချို့အယူဝါဒတွေက အကျင့်နဲ့ စပ်ဆိုင်နေတဲ့အတွက် အဲဒီခေတ်က အဲဒီအယူအတိုင်း အယူသည်းနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်စရာရှိနေပါတယ်။ ဘယ်လိုအယူတွေလဲဆိုယင် အတ္တခေါ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စင်စစ်ရှိတယ်လို့ယူတဲ့ ဝါဒမျိုးတွေပါဘဲ။ ယခုခေတ်မှာလဲ ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်တဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ထင်အောင် မရှုဘဲ ကြားနာပြီး သိတဲ့သညာသိမ္ဘဖြင့် သစ္စာ ၄–ပါးကို သိမှုပြီးတယ်လို့ ယူဆစွဲလမ်းထားတာတွေ၊ ရုပ်နာမ်ကိုမရှုဘဲ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုရုံမျှဖြင့် တရားထူးရတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာတွေ၊ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို သိမြင်ရခြင်း မရှိပါဘဲ သမာဓိသက်သက်မျှဖြင့် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးရတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာတွေ–ဒီလိုအယူအစွဲတွေဟာ မစွန့်မလွှတ်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲနေယင် သန္ဒိဋ္ဌပရာမာသလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ တချို့က ယခုခေတ်မှာ တရားအားထုတ်ပေမဲ့ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မရနိုင်ဘူးလို့ ယူဆပြောဆိုနေကြတယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဲဒီအယူကိုမစွန့်ယင် သူကိုယ်တိုင်တော့ အားမထုတ်ပေဘူး၊ အားမထုတ်ယင် သူ့မှာတော့ မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်ဘူး၊ မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါကတော့ သေချာပါတယ်။ တချို့ကတော့လဲ အတ္တစွဲကို မဖြုတ်ပဲ တရားအားထုတ်ယင် မဖြစ်ဘူးလို့ ဟောနေတာလဲရှိတယ်၊ အဲဒီလိုလဲ မဟောသင့်ဘူးလို့ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ သဘောကျပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဗမာတွေမှာ တရားအားထုတ်လိုတဲ့သူဆိုယင် အတ္တစွဲ လုံးဝမကင်းသေးသော်လဲ "ရုပ်နာမ် ၂–ပါးမျှသာရှိတယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားချည်းဘဲ" ဆိုတာကို ကြားလဲ ကြားနာဘူးကြတယ်၊ အဲဒီအတိုင်းလဲ ယုံကြည်လက်ခံထားကြပြီးဖြစ်တယ်၊ အယူသည်းတဲ့လက္ခဏာ မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်ခြင်း၏ အန္တရာယ် မဖြစ်ပါဘူး၊ အားထုတ်နေရင်း ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့အခါ အဲဒီရှိနေတဲ့ သာမန်အတ္တစွဲလဲ ကင်းကွာသွားပါတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်လေလေ အနတ္တအမြင်သန်လေလေ ဖြစ်ပြီး အဲဒီ အတ္တစွဲဟာ ကင်းသည်ထက် ကင်းသွားပါတယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အဲဒီအတ္တစွဲကို လုံးဝကင်းစေနိုင်ပါတယ်။

သာတိ ရဟန်းအကြောင်း

မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲနေယင်တော့ အတ္တစွဲက သာတိရဟန်းမှာလိုဘဲ မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ကာလတုန်းက သာတိဆိုတဲ့ ရဟန်းတပါးရှိတယ်၊ သူက ဇာတကခေါ်တဲ့ ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုကြောင်းတွေကို လေ့လာနေတယ်၊ အဲဒီလိုလေ့လာနေရင်း ဇာတ်ပေါင်းခန်းတွေကိုကြည့်ပြီးတော့ စိတ်ဝိညာဉ်ကို အတ္တဘဲလို့ သူကယူဆတယ်၊ သူယူပုံကတော့ မဟာဇနကမင်းက ဘုရားဖြစ်လာတယ်၊ ဘူရိဒတ်နဂါးမင်းက, ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းက, ဝေဿန္တရာမင်းက ဘုရားဖြစ်လာတယ်–စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားတာတွေကို သူက စဉ်းစားဝေဘန် ကြည့်တယ်၊ မဟာဇနကမင်း နဂါးမင်း ဆင်မင်း ဝေဿန္တရာမင်း စသည်တို့က ဘုရားဖြစ်လာတယ် ဆိုတာဟာ မဟာဇနကမင်း နဂါးမင်း ဆင်မင်း စသည်တို့၏ရုပ်တော့ လိုက်ပါမလာဘူး၊ ဟိုတုန်းက ခံစားခဲ့တဲ့ အကောင်းအဆိုး ဝေဒနာတွေလဲ ပါမလာဘူး၊ မှတ်သားမှုသညာတွေလဲ ပါမလာဘူး၊ ပြုလုပ်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေလဲ ပါမလာဘူး၊ စိတ်ဝိညာဉ်သာ ပါလာတယ်၊ မဟာဇနကမင်း နဂါးမင်း စသည်တို့ ဖြစ်စဉ်က စိတ်ဝိညာဉ်ကဘဲ ဘုရားအလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဏ၏ စိတ်ဝိညာဉ်ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီစိတ်ဝိညာဉ်ကလဲ ယခု ဘုရားဖြစ်နေတာဘဲ။ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတိုင်းမှာ ယခုလက်ရှိစိတ် ဝိညာဉ်ဟာ ရှေးရှေးဘဝတွေက ရှိလာခဲ့တဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ဘဲ၊ ဒီစိတ်

ဝိညာဉ်သည်ပင်လျှင် ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ ဟိုဘဝဒီဘဝ ပြောင်းလဲပြီး ကျင်လည်နေတယ်လို့ သူက ဆုံးဖြတ်ယူဆလိုက်တယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ယူဆပုံကို မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယ သုတ်မှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တဒေဝ၊ ထို ရှေးဘဝများက ရှိခဲ့သည့် စိတ်ဝိညာဉ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဣဒံ ဝိညာဏံ၊ ယခုလက်ရှိ ဤစိတ်ဝိညာဉ်သည်။ သန္ဓာဝတိ၊ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြေးသွားနေ၏။ သံသရတိ၊ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ကျင်လည်နေ၏။ အနည်း၊ ရှေးဘဝများက စိတ်ဝိညာဉ်မှတပါး တခြားစိတ်ဝိညာဉ် မဟုတ်ချေ။ တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့် တရားကို။ အဟံ အာဇာနာမိ၊ ငါ သိပါ၏–တဲ့။ အဲဒါ သူပြောပုံဘဲ။

အဲဒါဟာ စိတ်ကို အတ္တလို့ ယူဆစွဲလမ်းတာဘဲ။ အဲဒီစိတ် အတ္တဟာ ပျက်စီခြင်းမရှိဘဲ ဟိုဘဝ ဒီဘဝ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ကျင်လည်နေတယ်လို့လဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ အတ္တဒိဋ္ဌိ ပေါ့။ အဲဒီ သာတိရဟန်းကို အခြားရဟန်းတော်များက မြတ်စွာဘုရား ဟောတာဟာ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ တဦးတည်း၏ သန္တာန်–စိတ်အစဉ်မှာ စိတ်အဟောင်းအသစ် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲပြီး တစပ်တည်းတဆက်တည်း ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဟိုတုန်းက မဟာဇနကမင်းစသည်နှင့် ယခုဘုရားကို တယောက်တည်းအနေနဲ့ ဟောထားတာပါ၊ ဧကတ္တနည်းအရ ဟောထားတာပါ၊ စင်စစ်မှာတော့ ဟိုတုန်းကစိတ်ကဘဲ ပြောင်းရွှေ့လာတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ စိတ်လဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနိစ္စ တရားပါပဲ–စသည်ဖြင့် ပြောဟောကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သာတိရဟန်းက လက်မခံဘူး၊ သူသိထားတဲ့ အတိုင်းသာ ဘုရားဟောတယ်လို့ စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူဆထားတယ်။ အဲဒီအခါ အခြားရဟန်းများက သူ့ကို သဘောပေါက်နားလည်အောင် မပြောနိုင်ကြတဲ့အတွက် အဲဒီအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားကြတယ်။

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သာတိရဟန်းကို ခေါ်စေပြီးတော့ ရောက်လာတဲ့အခါ သူ့ကို မေးစစ်တော်မူတယ်၊ သာတိရဟန်းက သူပြောနေကျအတိုင်းဘဲ ဝန်ခံလျှောက်ထားတယ်။ သာတိရဟန်း, အဲဒီစိတ်ဝိညာဉ်ဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ မေးတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရား, ပြောဆိုတတ်တယ်၊ ခံစားတတ်တယ်ဆိုတဲ့ အတ္တဆိုတာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ အတ္တက ထိုထိုဘဝမှာ ကောင်းမှုကံ, မကောင်းမှုကံတို့၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို ခံစားတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီအတ္တကို ဝိညာဉ်လို့ တပည့်တော် ဆိုလိုပါတယ်လို့ လျှောက်တယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက "မောဃပုရိသ–မင်ဖိုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောဂျား ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ငါ ဒီလို ဟောဘူးတာကို သင် သိဘိသနည်းတဲ့၊ မင်ဖိုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောဂျားအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်ဝိညာဉ်ကို များစွာသော အကြောင်းပရိယာယ်ဖြင့် ငါဟောထားတယ် မဟုတ်လား၊ အကြောင်းမရှိဘဲ စိတ်ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း မရှိဘူးလို့ ငါ ဟောထားတယ်မဟုတ်လား၊ သင်ဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အလွဲယူပြီး ငါဘုရားတို့ကို စွပ်စွဲရာရောက်အောင် ပြောဆိုတယ်၊ မိမိ ကိုယ်ကိုလဲ ထောက်တည်ရာမရအောင် တူးဖြိုပစ်ရာ ရောက်တယ်၊ များစွာသော အကုသိုလ်ကိုလဲ ပွါးစေတယ်၊ ထိုအလွဲကို ယူ၍ ပြောဆိုသော အကုသိုလ်သည် သင့်မှာ ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး အကျိုးစီးပွါးမဲ့ ဆင်းရဲဘို့ရာ ဖြစ်မှာဘဲ" လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို မိန့်တော်မူပြီးတော့ ဘယ့်နယ်လဲ ရဟန်းတို့၊ "တံငါသည်၏သား သာတိရဟန်းဟာ ဒီ သာသနာတော်မှာ မင်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ ဉာဏ်အင္ဂေ့ကလေးများ ရှိပါဦးမလား"လို့ ရဟန်းများကို မေးတော်မူပါ တယ်။ မရှိနိုင်တော့ပါ ဘုရား လို့ လျှောက်ကြပါတယ်။ သာတိ ရဟန်းက ခေါင်းငုံ့ပြီး မှိုင်နေရှာပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက "သစ်သားကိုစွဲ၍ တောက်သော မီးကို သစ်သားမီးခေါ်ရကြောင်း၊ ဝါးခြမ်းစိတ်ကို စွဲ၍တောက်သော မီးကို ဝါးခြမ်းစိတ်မီးခေါ်ရကြောင်း၊ မြက်ကိုစွဲ၍ တောက်သောမီးကို မြက်မီးခေါ်ရကြောင်း" စသည်ဖြင့် ဥပမာပြတော်မူပြီးတော့ ထို့အတူပင် "မျက်စိနှင့် အဆင်းတို့ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော စိတ်ဝိညာဉ်ကို (စက္ခုဝိညာဉ်) မြင်သိစိတ် ခေါ်ရကြောင်း၊ နားနှင့် အသံတို့ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော စိတ်ဝိညာဉ်ကို ကြားသိစိတ် ခေါ်ရကြောင်း" စသည်ဖြင့် မြင်သိတာကတခြား၊ ကြားသိတာကတခြား၊ နံသိတာကတခြား၊ စားသိတာကတခြား၊ ထိသိတာ ကတခြား၊ ကြံသိတာကတခြား၊ စိတ်ဝိညာဉ် တခုတခုဟာ အသီးအသီး တခြားစီသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ စိတ်ဟောင်း တခုတခု ချုပ်ပြီးမှ စိတ်အသစ် တခုတခုဖြစ်ကြောင်း စသည်များကို ရဟန်းတော်တို့အား ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ သာတိ ရဟန်းမှာ တော့ စိတ်ဝိညာဉ်ကို အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ အတ္တဘဲလို့ ယူဆထားတဲ့အစွဲကို မပယ်မစွန့်နိုင်တဲ့အတွက် မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒါဟာ အယူသည်းလို့ နစ်နာသွားတာဘဲ။

အရိုဋ္ဌ ရဟန်း အကြောင်း

အတ္တစွဲသာ မဟုတ်ဘူး၊ တခြား အယူအစွဲကိုလဲ မစွန့်လွှတ်နိုင်လျှင် အယူသည်းမှု ဖြစ်တယ်၊ မဂ္ဂန္တရာယ်လဲ ဖြစ်တာဘဲ။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရိုဋ္ဌဆိုတဲ့ ရဟန်းတပါးရှိတယ်၊ သူကတော့ သာတိရဟန်းလို သုတမနည်းပါဘူး၊ အကြားအမြင် သုတများပါတယ်၊ သုတများတဲ့အတွက် သူ့ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်တွေကို ဝေဘန်တယ်၊ ဝေဘန်ပုံကတော့–လူဝတ်ကြောင်တွေဟာ အိမ်ထောင်နဲ့ နေကြတယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေကို မရှောင်ကြဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အခါကာလအားလျော်စွာ တရားနာကြ တရားနလုံးသွင်း အားထုတ်ကြပြီးတော့ တချို့ သောတာပန်ဖြစ်ကြတယ်၊ တချို့ သကဒါဂါမ် ဖြစ်ကြတယ်၊ တချို့ အနာဂါမ် ဖြစ်ကြတယ်၊ ရဟန်းတော်တွေလဲ သင်္ကန်းစသည်၏ နှစ်သက်ဖွယ် အဆင်းတွေကို ကြည့်ရှုနိုင်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် စကားသံတွေကို နားထောင်နိုင်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် ဆွမ်းနဲ့အစရှိတဲ့ အနံ့ကို ခံယူနိုင်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် အရသာကို သုံးဆောင်နိုင်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် အိပ်ရာခင်းစသည်၏ အတွေ့ကို တွေ့ထိနိုင်တယ်၊ ဒီအာရုံငါးပါး သုံးဆောင်ကောင်းယင်၊ မာတုဂါမတို့၏ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ်ငါးပါးကိုလဲ သုံးဆောင်ကောင်းရမယ်၊ ဘာကြောင့် မသုံးဆောင်ကောင်းရသလဲ၊ သင်္ကန်း၏ အဆင်းလဲ ရူပါရုံ ရုပ်တရားဘဲ၊ မာတုဂါမ၏ အဆင်းလဲ ရူပါရုံ ရုပ်တရားဘဲ၊ ပရမတ်သဘောအားဖြင့် အတူတူဘဲ၊ အိပ်ရာ အဝတ်အထည်၏ အတွေ့လဲ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဘဲ။ မာတုဂါမ၏ အတွေ့လဲ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဘဲ၊ ပရမတ်သဘောအားဖြင့် အတူတူဘဲ၊ ဘာကြောင့် မာတုဂါမ၏ အဆင်း အသံ အနံ့ အတွေ့တို့ကို မသုံးဆောင်ကောင်းရမလဲ၊ သုံးဆောင်ကောင်းတယ်လို့ သူက အဘိဓမ္မာသဘောအရ ဝေဘန်ပြီးတော့ "ရဟန်းများမှာ မာတုဂါမ၏ အဆင်း အသံ အစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်များကို သုံးဆောင်ကောင်းတယ် အပြစ်မရှိဘူး၊ အဲဒီလို ဟောထားတဲ့ (အဘိဓမ္မာ) တရားကို ငါသိတယ် သဘောကျတယ်" လို့ သူက ပြောဟောနေပါသတဲ့၊ သူ့အလိုကတော့ ဏထုနဓမ္မကို ပြုကျင့်ယင် ပါရာဇိကအာပတ်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ သိက္ခာပုဒ်ဟာလဲ မရှိသင့်ဘူးလို့ ဒီထိအောင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိနည်းပညတ်တော်ကို ပယ်ဖျက်လိုတဲ့သဘောပါဘဲ။

ယခုခေတ် အချို့ပရမတ်ဆရာတွေက ရိုးရိုးသောက်ရေ ဖျော်ရည်လဲ အာပေါဓာတ်ပဲ၊ သေရည်အရက်လဲ အာပေါဓာတ်ပဲ၊ အာပေါဓာတ်ချင်း အတူတူဘဲ၊ အာပေါဓာတ် ပရမတ်တရားချည်းဘဲ၊ ဒါကြောင့် ရေဖျော်ရည်ကို သောက်ကောင်းသလို သေရည်အရက်လဲ သောက်ကောင်းတယ် အပြစ်မရှိဘူးလို့ ပြောဆိုနေကြတာနဲ့လဲတူတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ပရမတ်ဆရာတွေကဘဲ ဗူးသီး ခရမ်းသီးလဲ ဓာတ်လေးပါးဘဲ၊ ကြက်ဘဲစသည်လဲ ဓာတ်လေးပါးဘဲ၊ ဗူးသီး ခရမ်းသီးကို စားနဲ့လီးဝ့ဲယင် ကြက်ဘဲစသည်ကိုလဲ စားနဲ့လီးဝ့ဲရမယ်၊ မလီးဝ့ဲယင် ဓာတ်သဘောမပေါက်သေးဘူး။ ပညတ်အစွဲအလမ်း ရှိနေသေးတယ် စသည်ဖြင့်လဲ ပြောဆိုကြတယ်၊ အဲဒီအဆိုများနဲ့လဲ တူတယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်အသုံးလွန်သွားတဲ့အတွက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သွားတာတွေပါဘဲ။ အင်မတန်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလိုဆရာကို မှီဝဲမိတဲ့သူတွေမှာတော့ "ပေါ့စေချင်လို့ ဆေးထိုး, ဆေးအတွက် ပိုလေးသွားတယ်" ဆိုတာလို အကျိုးရချင်လို့ ဆရာကိုမှီဝဲတယ်၊ မှီဝဲတဲ့အတွက် အကျိုးမဲ့တွေ များစွာ ဖြစ်သွားမှာဘဲ၊ အလွန်သနားစရာကောင်းပါတယ်။

အဲဒီအရိုဋ္ဌရဟန်းကိုလဲ အခြားရဟန်းများက ဟောပြောဆုံးမကြပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူက သူပြောတဲ့အတိုင်းသာ အမှန်လို့ယူနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းများက မြတ်စွာဘုရားထံ သွားလျှောက်ကြတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက ခေါ်စေပြီးတော့ မေးစစ်တော်မူတယ်၊ အရိုဋ္ဌရဟန်းက သူ ယူဆထားတဲ့အတိုင်းဘဲ ဝန်ခံလျှောက်ထားတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက "ငါက သင်ယူထားတဲ့အတိုင်း တရားကို ဘယ်သူအားဟောဘူးသလဲ၊ ရဟန်းများမှာ မေထုနဓမ္မအစရှိသော အမှုတို့ကို၊ သဂ္ဂန္တရာယ်၊ မဂ္ဂန္တရာယ်၊ ပြုတတ်ကြောင်းသာ ငါဟောတယ်၊ အဲဒီလိုအမှုတွေကို ကျူးလွန်လျှင် ရဟန်းများမှာ သဂ္ဂန္တရာယ် မဂ္ဂန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်ချည်းသာ ဖြစ်တယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေဟာ သာယာဘွယ်ကနည်းတယ်၊ ဆင်းရဲနဲ့ ပူပန်စရာကများတယ်၊ အပြစ်များတယ်လို့သာ ငါဟောတယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေဟာ ခွေးငတ် ခဲဝါးနေသော အမဲရိုးနှင့်တူကြောင်း သုတ်ချီတဲ့စွန်အား အထိုးအဆိတ်ခံရစေသော သားတစ်နှင့်တူကြောင်း၊ ကိုင်သူအား ပူလောင်စေတဲ့ မြက်မီးရှူးနှင့်တူကြောင်း၊မီးကျီးတွင်းနှင့်တူကြောင်း၊ အိပ်မက်နှင့်တူကြောင်း၊ ငှါးရမ်းလာတဲ့ပစ္စည်းနှင့်တူကြောင်း၊ အသီးရှိသစ်ပင်နှင့်တူကြောင်း၊ သားလှီးဓား စဉ်းတီတုံးတို့နှင့်တူကြောင်း၊ လှံ တံကျင်တို့နှင့်တူကြောင်း၊ ခြေ၏ဦးခေါင်းနှင့် တူကြောင်းများကို ငါဟောထားတယ်၊ မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီး ယောကျာ်း, သို့ဖြစ်ပါလျက် သင်သည် မိမိကိုယ်တိုင်က အလွဲကိုယူပြီးတော့ ငါဘုရားတို့ကို စွပ်စွဲရာရောက်အောင် ပြောဆိုတယ်၊ မိမိကိုယ်ကိုလဲ ထောက်တည်ရာမရအောင် တူးဖြိုပစ်ရာရောက်တယ် စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်ခြင်း၊ ရဟန်းတို့အား မေးမြန်းခြင်းများကိုလဲ နည်းတူပင်ပြုတော်မူပြီး သြဝါဒတရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီအရိုဋ္ဌရဟန်းဟာလဲ မြတ်စွာဘုရားက "သင်ယူဆသလို ငါမဟောဘူး" လို့ ဆိုတော်မူပါလျက် သူ့အယူအဆကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘူး၊ အလွန်ကြီးမားတဲ့ အယူသည်းမှုပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် သူ့မှာ မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်သွားပါတယ်။

ယခုခေတ်လဲ အယူအဆလွဲတာတွေ ရှိတာဘဲ

ဟိုရှေးခေတ်ကသာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုခေတ်မှာလဲ အယူအဆလွဲတာတွေ ရှိတာဘဲ၊ တခါက အမျိုးသမီးတယောက်က ဘုန်းကြီးဟောထားတဲ့ တရားစာအုပ်ထဲမှာ မှားနေတဲ့အကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးသုဇာတထံ လာလျှောက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ သူ့ဆရာက ပြောလို့နဲ့တူပါရဲ့၊ ဒီတော့ ဦးသုဇာတက အဲဒီစာအုပ်ကို ယူခဲ့ပါ၊ ဘယ်နားက ဘယ်လို မှားနေသလဲဆိုတာ ကြည့်ရအောင်လို့ ပြောလိုက်တယ်။ နောက်တရက်တော့ စာအုပ်ပါယူလာပြီးတော့ ပြတယ်၊ ဘုန်းကြီး ဟောထားတာ ရေးထားတာက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါ ဝိတိပါမောဇ္ဇဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၊ အဲဒီ ဝိတိပါမောဇ္ဇဟာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သော်လဲ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အမြင်နှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ယောဂီတို့၏ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဒီတရားအရသာတွေကို တွေ့ရတဲ့ ယောဂီဟာ ဆက်ပြီးအားထုတ်သွားယင် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်အစစ်သို့ ရောက်တော့မည်ဖြစ်သောကြောင့် ယောဂီတို့၏ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်လို့ ဆိုရကြောင်းများကို ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးထားပါတယ်၊ အဲဒါဟာလဲ "အမတံ တံ ဝိဇာနတံ–တံ၊ ထိ ဝိတိ–ပါမောဇ္ဇသည်။ ဝိဇာနတံ၊ ရုပ်နာမ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်သော ယောဂီပညာရှိတို့၏။ အမတံ၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ပါပေတည်း" လို့ဟောတော်မူတဲ့ ဓမ္မပဒပါဠိတော်ပါ ထုတ်ပြပြီးတော့ အဲဒီပါဠိ၏အဖွင့် အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ပြဆိုထားတာပါဘဲ။ အဲဒါကို "ဝိတိပါမောဇ္ဇဟာ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ နိဗ္ဗာန်လို့ ရေးထားတယ်" ဆိုပြီး စွပ်စွဲတယ်။ ဦးသုဇာတက ပါဠိအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ရေးထားပုံကို တပိုဒ်ချင်းစိစစ်ပြီး ဖြေရှင်းလိုက်တော့ အဲဒီအမျိုးသမီးက သူ အယူအဆမှားကြောင်း ဝန်ခံသွားသတဲ့။ တော်ပါသေးရဲ့၊ သာတိရဟန်း အရိဋ္ဌရဟန်းတို့လို ဇွတ်ပေမနေပေလို့ သန္ဓိဋ္ဌပရာမာသဆိုတဲ့ အယူသည်းမှု မဖြစ်ပေဘူး။

စောဒနာတဲ့ စာတစောင်

တခါက စာတစောင် ရောက်လာတယ်၊ ဖတ်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဘုန်းကြီးရေးတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ရခြင်းအကြောင်း စာအုပ်ထဲက စျာန်မှ ထပြီး ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရတွေ ရှုပုံကို သဘောမကျလို့ အပြစ်တင်ထားတာကို တွေ့ရတယ်၊ သူက "အာရုံတခုတည်း ရှုနေမှ သမာဓိ ဖြစ်တယ်" ဆိုတာကို လေ့နံမားထစ် ကိန်းသေမှတ်ထားပြီးတော့ "မြင်မှု ကြားမှုအစရှိတဲ့ ပေါ်ရာပေါ်ရာ အာရုံတွေကို လိုက်ပြီးရှုယင် ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်တယ်"လို့ ယူဆထားတယ်။ ဒါကြောင့် "စျာန်မှထပြီး ပေါ်ရာ ပေါ်ရာတွေကို လိုက်ရှုယင် ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်ပြီး သမာဓိ ပျက်မသွားပေဘူးလား" စသည်ဖြင့် စောဒနာထားတယ်။ သူ့စာထဲမှာ ပြန်ကြားဘို့ လိပ်စာမပါတဲ့အတွက် ပြန်ကြားစာတော့ ပို့ခွင့်မရဘူး၊ စာကတော့ အမျိုးသမီးတဦးအနေနဲ့ ရေးထားတာဘဲ၊ တကယ်စင်စစ်ကတော့ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း မသိရပါဘူး၊ အဲဒီမှာလဲ ဘုန်းကြီးက မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ်အဖွင့် (နာ–၃၈၇)မှ ပြဆိုချက်ကိုယူပြီး ဖော်ပြထားတာပါဘဲ၊ ယခုအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့နဲ့လဲ ကိုက်ညီနေပါတယ်။ သို့သော် အကျဉ်းချုပ်ရေးတဲ့ ကျမ်းငယ်ကလေးဖြစ်တဲ့အတွက် သာဓကပါဠိကိုတော့ အဲဒီမှာ ထုတ်ပြထားခြင်း မရှိဘူး။

သမာဓိဆိုတာ ၂–မျိုးရှိပါတယ်၊ (၁) သမထသမာဓိကတမျိုး၊ (၂) ဝိပဿနာသမာဓိကတမျိုး၊ အရိယာမဂ်ကိုရဘို့ အားထုတ်ရတဲ့ သမာဓိက ဒီလို ၂–မျိုးရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ၂–မျိုးထဲမှာ သမထစျာန်သမာဓိဆိုတာကတော့ တခုတည်းသောအာရုံမှာသာ တည်တယ်၊ ကသိဏ်းဆိုယင် ပထဝီကသိဏ်းအစရှိတဲ့ တခုတခုတည်းသော အာရုံကိုသာ ရှုနေမှ ဥပစာသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိကို ရနိုင်တယ်၊ အသုဘဆိုယင်လဲ ဥဒ္ဓုမာတကအစရှိတဲ့ တခု တခုတည်းသော အာရုံကိုသာ ရှုနေမှ အဲဒီသမာဓိ ၂–ပါးကို ရနိုင်တယ်၊ ကေသာ လောမာ အစရှိတဲ့ ၃၂–ကောဋ္ဌာသကို ရှုယင်လဲ အစမှာသာ ၃၂–ပါးလုံးကို လိုက်ရှုရတယ်၊ နောက်ပိုင်းကျတော့ မထင်ရှားတာတွေကို နှုတ်ပယ်ပြီး ထင်ရှားတာကိုသာ ရှုရတယ်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ ကောဋ္ဌာသတပါးတည်းမှာသာ အဲဒီသမာဓိ ၂–ပါးကိုရတယ်။ ဒါကြောင့် သမထသမာဓိဆိုယင် တခုတည်းသော အာရုံကိုသာ ရှုရတယ်၊ အာရုံအများကို ရှုယင် သမာဓိ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ကိန်းသေပါဘဲ။

ဝိပဿနာသမာဓိကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ တချို့ ခိပ္ပါဘိညာ–လျင်သောဉာဏ်ထူးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ တခုတည်းသော အာရုံကိုရှုယင် တခဏကလေးအတွင်းမှာ မဂ်ဖိုလ်ရောက်သွားတာလဲ ရှိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်က အလွန်နည်းလိမ့်မယ်လို့ ယူဆရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် အနည်းဆုံး ရုပ်နှင့်နာမ် ၂–မျိုးကိုတော့ စုံအောင်ရှုသင့်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ အများအားဖြင့်တော့ ဝိပဿနာဆိုတာ "သဗ္ဗံ အဘိညေယျံ–အလုံးစုံကို ရှေးရှုပြ၍ သိအပ်၏" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဒွါရ ၆–ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အကုန်လုံးဘဲ ရှုရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင် စျာန်ကို ဝင်စားလိုက် အဲဒီစျာန်ကို ရှုလိုက်၊ တဖန် စျာန်ကို ဝင်စားလိုက်၊ အဲဒီစျာန်ကို ရှုလိုက်နဲ့ စျာန်တလှည့် ဝိပဿနာ တလှည့် ရှုပြီး မဂ်ဖိုလ်ရောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရှိတယ်။

အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ စျာန်ကိုဝင်စားပြီးတော့ ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာတဲ့ ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရတွေ လိုက်ရှုရတယ်၊ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းလာတဲ့အခါ စျာန်ကို ပြန်ဝင်စားရတယ်၊ စျာန်မှထတဲ့အခါ ပေါ်ရာပေါ်ရာ လိုက်ရှုရတယ်၊ ပင်ပန်းလာပြန်လျှင်

ဈာန်ကို ပြန်ဝင်စားရတယ်၊ ဈာန်မှထတဲ့အခါ ပေါ်ရာပေါ်ရာလိုက်ပြီး ရှုရတယ်၊ ဒီနည်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြီး မဂ်ဖိုလ်ကိုရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ရှုပုံရှုနည်းကို ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှသော စကားရပ်ဖြင့်။ ဗောဓိသတ္တသ၊ ဘုရားအလောင်းတော်၏။ သမာပတ္တိ နိဿာယ၊ ဈာန်သမာပတ်ကိုမှီ၍။ ဝိပဿနာ ပဋ္ဌပနကာလေ၊ ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေသောကာလကို။ ကထိတော၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဟိ၊ မှန်ပေ၏။ ယသ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သမာဓိပိ တရုဏော ဝိပဿနာပိ၊ သမာဓိရော ဝိပဿနာရော နုသေး၏။ တသ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အတိစိရံ နိသိန္နသ၊ ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေ၍ အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်နေလတ်သော်။ ကာယော ကိလမတိ၊ ကိုယ်ပင်ပန်း၏။ အန္တော၊ ကိုယ်တွင်း၌။ အဂ္ဂိ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ၊ မီးထကောက်သကဲ့သို့ ပူလောင်တတ်၏။ ကစ္ဆေဟိသေဒါ မုစ္စန္တိ၊ လက်ကတီးကြားတို့မှ ချွေးများထွက်တတ် ကုန်၏။ မတ္ထကတော၊ ဦးထပ်မှ။ ဥသုမဝဋ္ဋိ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ၊ အခိုးအငွေ့ထောင်းထောင်းထသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဟညတိ ဝိဟညတိ ဝိပ္ပန္နတိ၊ အလွန်ပင်ပန်းတုန်လှုပ်၏။ သော၊ ထိုယောဂီသည်။ ပုန သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိတွာ၊ တဖန် သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး၍။ တံ၊ ကိုယ်စိတ်၏ ထိုပင်ပန်းခြင်းကို။ ပရိဒမေတွာ၊ သိမ်မွေ့စေ၍။ မုဒုကံ ကတွာ၊ နူးညံ့စေ၍။ သမသာသေတွာ၊ သက်သာရာရစေ၍။ ပုန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ၊ တဖန် ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေပြန်၏။ ပုန အတိစိရံ နိသိန္နသ၊ တဖန် အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်နေလတ်သော်။ တသ၊ ထို ယောဂီအား။ တထေဝ ဟောတိ၊ ထို့အတူပင် ပင်ပန်းပြန်၏။ သော၊ ထိုယောဂီသည်။ ပုန သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိတွာ၊ တဖန် သမာပတ်ကို ဝင်စား၍။ တထေဝကရောတိ၊ ထို့အတူပင် ပြုပြန်၏။ ဟိ၊ ထိုသို့ ပြုသင့်သည် မှန်ပေ၏။ သမာပတ္တိ၊ သမာပတ်သည်။ ဝါ ဈာန်ကို ဝင်စားခြင်းသည်။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာအား။ ဗဟူပကာရာ၊ ကျေးဇူးများလှ ပါပေ၏–တဲ့။

အဲဒါဟာ သမာပတ်မှထပြီး ဝိပဿနာရှုသင့်တဲ့တရားတွေကို လိုက်ရှုပုံပါဘဲ၊ ဝိပဿနာဆိုတာက အများအားဖြင့် ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်တရားတွေက စပြီးရှုရတယ်၊ အထူးအားဖြင့် ဓာတ်ကြီး ၄–ပါးက စပြီးရှုရတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာစိတ် သဘောတရားတို့ကိုလဲ ရှုရတယ်၊ "မျက်စိကို မမြဟုသိ၏၊ အဆင်းတို့ကို မမြကုန်ဟု သိ၏၊ မြင်သိမှုကို မမြဟု သိ၏" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ သံယုတ်ပါဠိတော်အရဆိုယင် မြင်ခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ တရားတွေကို ရှုရကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အစရှိတဲ့ အဋ္ဌကထာတွေမှာ ဈာန်ကိုမရှုဘဲ ဟာကျွန်ုပ် သခ်ါရတွေကိုရှုပြီး မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပုံတွေကို ပြဆိုထားတာတွေရှိပါတယ်။ အဲဒီ ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့်အညီ ဘုန်းကြီးက ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ရခြင်းအကြောင်း စာအုပ်ထဲမှာဈာန်မှထပြီး ဝိပဿနာရှုပုံကို ပြထားပါတယ်။ စာပေဗဟုသုတလဲ ရှိမယ်၊ ဝိပဿနာအကြောင်းလဲ သဘောပေါက်မယ်ဆိုယင် အလွန်ရှင်းနေပါတယ်၊ ယုံမှားစရာ မရှိပါဘူး။

အဲဒီလို ပကိဏ္ဏက သခ်ါရတွေကို ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ ဖြစ်တဲ့သမာဓိကတော့ ခဏိကသမာဓိလို့ ခေါ်ရပါတယ်၊ ရှုခိုက်ရှုခိုက် ခဏခဏမျှသာ တည်တံ့တဲ့ သမာဓိလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဝိပဿနာ ရှုခိုက်မှာ ဒီ ခဏိကသမာဓိမပါယင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အားကောင်းတဲ့ ဒီခဏိကသမာဓိပါမှ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဈာန်အခြေခံမရှိဘဲ ဝိပဿနာသက်သက်ရှုတဲ့ သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုယင် ဒီဝိပဿနာခဏိကသမာဓိဖြင့်ပင် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေကို ဖြစ်စေပြီးတော့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ရတယ်။ ဒီဝိပဿနာသမာဓိဟာ အာရုံတခုတည်း ရှုရတာမဟုတ်ဘူး၊ (အလုံးစုံကို ရှောရှုပြုပြီး သိရမယ် စသည်ဖြင့် ပြထားတဲ့အတိုင်း) ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို အကုန်လုံးဘဲရှုရတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရှုခိုက် ရှုခိုက်မှာ ရှုရတဲ့ အာရုံနဲ့ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည်တည်သွားတဲ့အတွက် ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘူး၊ အဲဒါဟာ ထိထိ ရောက်ရောက် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ဘူးတဲ့ သူတွေမှာ အလွန် ထင်ရှားနေပါတယ်။

စောဒနာစာကို ရေးတဲ့သူကတော့ ဒီ ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိအကြောင်းကို စာတွေ့အားဖြင့်လဲ ကောင်းကောင်း သဘောမပေါက်တဲ့ပြင်၊ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်လဲ မသိမမြင်ဘူးတဲ့အတွက် အဲဒီစာကို ရေးလိုက်တယ်လို့ ယူဆရတာဘဲ၊ ကြာပါပြီ ဆယ်နှစ်လောက်တောင်ရှိနေပါပြီ၊ သူ့လိပ်စာ မသိလို့ မပြန်ကြားရဘူး၊ ယခုအထိ အဲဒီအတိုင်းဘဲ အယူသည်းတုန်းဘဲလား မပြောတတ်ပါဘူး၊ အဲဒီအတိုင်းသာ အယူသည်းနေယင်တော့ မဂ္ဂန္တရာယ်ဖြစ်စရာအကြောင်း ရှိနေတာဘဲ။

သုနက္ခတ္တ အယူသည်းပုံ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက သုနက္ခတ္တဆိုတဲ့ လိစ္ဆဝီမျိုး ရဟန်းတပါးရှိခဲ့တယ်၊ သူက မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်တော်က လိုက်ပါပြီး ဝတ်ပြုနေတဲ့ အခါလဲရှိတယ်၊ သူဟာသမထဘက်က အားထုတ်ပြီး စျာန် ၄–ပါးကိုလဲ ရတယ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကိုလဲ ရတယ်၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ရအောင် အားထုတ်တဲ့နည်းကို သူက မေးလျှောက်တယ်၊ သူ့မှာ အဲဒီအဘိညာဉ်ကို မရနိုင်ခြင်း၏ အန္တရာယ် အကြောင်းရှိနေတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီနည်းကို မဟောဘူး၊ ဒါကြောင့် သူက မြတ်စွာဘုရားကို အထင်လွဲသွားတယ်၊ "ငါဟာဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ပါ ရသွားယင် မြတ်စွာဘုရားနဲ့ တန်းတူ ဖြစ်သွားမှာစိုးလို့ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ် ရအောင် အားထုတ်တဲ့နည်းကို မဟောတာဘဲ"လို့ သူက အထင်လွဲပြီး မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ အကြည်ညိုပျက်သွားတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သူက ဝိပဿနာကိုလဲ အားမထုတ်တဲ့အတွက် ခိုင်မြဲတဲ့ သဒ္ဓါက သူ့မှာမရှိဘူး၊ ဘဝအဆက်ဆက်က လိုက်ပါလာတဲ့ ယုတ်ညံ့တဲ့ အလိုဝါသနာကလဲ သူ့မှာရှိနေတဲ့အတွက် ယုတ်ညံ့တဲ့ အယူအကျင့်ကိုမှ သူက အကောင်းထင်တယ်။

ဒါကြောင့် တနေ့သောအခါမှာ အဝတ်မရှိဘဲ ခွေးလိုကျင့်နေတဲ့ ကောရခတ္တိယဆိုတဲ့ တက္ကတွန်းကို မြင်တဲ့အခါ သူက အလွန်ကြည်ညိုသွားတယ်၊ "ဒီ ကောရခတ္တိယဟာ သူတော်ကောင်း သဘောရှိတာဘဲ၊ မြေကြီးပေါ်မှာ ပုံချထားတဲ့အစာကို လက်နဲ့မကိုင်ဘဲ ပါးစပ်နဲ့ ဟပ်ဟပ်ပြီး စားနေတယ်၊ ကောင်းတဲ့အကျင့်ဘဲ၊ သူဟာ ကိလေသာကင်းတဲ့ ရဟန္တာပေဘဲ" စသည်ဖြင့် ကြံတွေးပြီး ကြည်ညိုနေတယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက သိတော်မူတဲ့အတွက် "သုနက္ခတ္တ သင်လိုလူကတောင်မှ ငါဘုရားတပည့် ရဟန်းလို့ဝန်ခံနေတာ အံ့စရာပါဘဲ"လို့ ရှုတ်ချပြီး မိန့်တော်မူတယ်။ အဲဒီတော့ သုနက္ခတ္တက "တပည့်တော်ကို ဘာကြောင့် ဒါလောက်ရှုတ်ချရပါသလဲ"လို့ မေးလျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သုနက္ခတ္တရဲ့ စိတ်ကူးကြံစည်နေပုံတွေကို ထုတ်ဖော်ပြောပြပြီးတော့ "အဲဒီ ကောရခတ္တိယဟာ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့မှာ စားပိုးနင့်ပြီး သေလိမ့်မယ်၊ သေပြီးတော့လဲ ကာလကဋ္ဌိကခေါ်တဲ့ အသူရကာယ်မျိုးမှာ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ သူ့အလောင်းကိုလဲ ပြိတ်မြက်ရှိတဲ့ သုသာန်မှာ ပစ်ချရလိမ့်မယ်၊ သွားပြီးမေးယင် အဲဒီအလောင်းကောင်က ထပြီးတော့ ကာလကဋ္ဌိက အသူရကာယ်မျိုးမှာ ဖြစ်ရတဲ့အကြောင်း ပြောလိမ့်မယ်" လို့ မြတ်စွာဘုရားက အတပ်ဟောလိုက်တယ်။

သုနက္ခတ္တက မြတ်စွာဘုရားကို မုသာဝါဒနဲ့ စွပ်စွဲချင်တဲ့အတွက် အဲဒီဟောပြောချက်တွေကို လွှဲမှားကုန်အောင် အရေးတကြီး ကြိုးစားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အားလုံးဘဲ ဟောတဲ့အတိုင်း မှန်နေတာကို တွေ့ရတော့ ဘုရားထံ ပြန်လာတယ်။ "ဘယ့်နယ်လဲ သုနက္ခတ္တ ငါပြောတဲ့အတိုင်း မှန်ရဲ့လား"လို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူတယ်၊ မှန်တဲ့အကြောင်း သုနက္ခတ္တက လျှောက်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူက မြတ်စွာဘုရားကိုတော့ ကောင်းကောင်း မယုံကြည်ဘူး၊ မိစ္ဆာအကျင့်တွေကိုသာ သူက ကြိုက်မြဲကြိုက်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ အလွန်အယူသည်းတဲ့သဘောပါဘဲ။ သူ့အကြောင်းကို ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး ဒုတိယတွဲ နာ ၁၀၉–စသည်မှာ ဒါထက် ကျယ်ကျယ် ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ သုနက္ခတ္တဟာ မိစ္ဆာအကျင့်နှင့်စပ်ပြီး အယူသည်းနေတဲ့အတွက် ၃–နှစ်လောက်ကြာတဲ့အခါ သာသနာတော်က လူထွက်သွားတယ်၊ ထွက်သွားပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ လောကုတ္တရာ တရားထူးမရှိဘူးလို့တောင် သူက စွပ်စွဲပြောဆိုနေပါသေးသတဲ့။ အဲဒါဟာ သူကိုယ်တိုင် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို တွေ့အောင်အားထုတ်မသွားတဲ့အတွက် သူ့ရှိရင်း အယူကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘဲ အယူသည်းပြီး အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွါးသွားတာပါဘဲ။

ယခုခေတ်ကာလမှာလဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကို လာရောက်ပြီး အားထုတ်တဲ့ သူတွေထဲမှာ အဲဒီ သုနက္ခတ္တလို ပုဂ္ဂိုလ်က တဦးတလေ ပါလာတတ်တယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်က အစကတည်းက သဒ္ဓါတရားနဲ့ မဟုတ်ဘဲ အခြားအကြောင်းတခုခုနဲ့ လာတာ ဖြစ်တတ်တယ်၊ သဒ္ဓါတရားက မပြည့်စုံတဲ့အတွက် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်က ကောင်းကောင်းအားမထုတ်ဘူး၊ အားမထုတ်တော့ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘာမျှထူးထူးခြားခြားမဖြစ်ဘူး၊ သမာဓိတောင် ကောင်းကောင်းမဖြစ်ဘူး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ဝေးရော့ဘဲ၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်က "သူကိုယ်တိုင် အားထုတ်ခဲ့တယ် ဘာမှမတွေ့ခဲ့ဘူး၊ ဘာမှမဟုတ်ဘူး"လို့ ဒီလို တရားလုပ်ငန်းကို ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုနေတတ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာ တရားလမ်းမှာ တခုခုတော့ စွဲလမ်းထားတာ ရှိတတ်တယ်၊ အဲဒီ အစွဲအလမ်းနဲ့ အယူသည်းနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကုသိုလ်တွေ ပွါးနေတာဘဲ၊ သူ့စကားကို ယုံကြည်တဲ့သူတွေမှာလဲ အကုသိုလ်ပွါးတဲ့ အပြင် မဂ္ဂန္တရာယ်လဲ ဖြစ်စရာအကြောင်း ရှိနေပါတယ်၊ ကြောက်စရာလဲကောင်း သနားစရာလဲ ကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပါဘဲ။

ဈာန်ရမ္မ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သတဲ့

ဈာန်ရမ္မ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒလဲ ရှိတယ်၊ ဗမာပြည်မှာတော့ ဒီလို အယူရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ရှားပါလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ အနည်းငယ်တော့ ရှိပုံရပါတယ်၊ "ဥပစာသမာဓိဖြင့်လဲ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တယ်"လို့ ပြဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတွေ ခိုင်ခိုင်လုံလုံရှိနေပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ အာနာပါနပိုင်း ပဋ္ဌိကူလမနသိကာရပိုင်းတို့မှ တပါးသော ဣရိယာပထပိုင်း အစရှိတဲ့ ၁၉–ပိုင်းကို ဥပစာသမာဓိ ရစေနိုင်တဲ့ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ ပြဆိုထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ ထဲမှ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်ဆိုတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ဓာတုမနသိကာရဆိုတဲ့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ (သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိက) သမထမပါဘဲ ဝိပဿနာ သက်သက်ရှုတဲ့ ယောဂီဟာ ဓာတ်ကြီး ၄–ပါးကို စပြီးရှုတဲ့အကြောင်း၊ ထို့ပြင်ဓာတ် ၁၈–ပါး၊ အာယတန ၁၂–ပါး၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ် ၂–ပါးတို့ကလဲ စပြီးရှုတဲ့အကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာဘဲ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် "ဓာတ်ကြီး ၄–ပါး စသည်ကိုရှုရင်း ဥပစာသမာဓိကို ရတယ်၊ သို့မဟုတ် နီဝရဏတို့ကို ကင်းစေနိုင်ခြင်းအားဖြင့် ဥပစာသမာဓိနှင့် သဘောတူသော ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိကို ရတယ်၊ အဲဒီ ဥပစာသမာဓိခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာသမာဓိဖြင့်ပင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပြီးတော့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓိငါးပါးကိုလဲ ရောက်တယ်ရတယ်" ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို စာတွေ့အားဖြင့် သိနိုင်သည့်ပြင် သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်းအရ တကယ်ရှုမှတ်ကြတဲ့ ယောဂီတွေမှာ အဲဒီ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသည်ပြီးစီးပုံကို ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်လဲ ထင်ရှားသိကြရပါတယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ်တွေ့ဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလဲ ဘုန်းကြီးတို့လက်လှမ်းမှီသလောက်မှာကို ထောင်ပေါင်းများစွာ ရှိနေပါပြီ။ဒါကြောင့် "ဥပစာသမာဓိဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဥပစာသမာဓိနှင့်တူညီတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိဖြင့် ဖြစ်စေ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြီးစီး ပြည့်စုံတယ်" ဆိုတာ ယုံမှားစရာ မရှိပါဘူး၊ အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ "ဈာန် ရမ္မ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်"လို့ တထစ်ချ ယူထားတဲ့ သူမှာတော့ ဈာန်ကိုလဲ ရအောင် အားမထုတ်နိုင်ယင် "ဝိပဿနာသမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမဖြစ်နိုင်ဘူး"လို့လဲ ယူထားတဲ့အတွက် ဝိပဿနာရှုခွင့်တောင်မရဘဲ တဘဝလုံးဆုံးရှုံးသွားမှာ သေချာပါတယ်၊ အဲဒီလို အယူသည်းမှုကြောင့်လဲ မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်နိုင်ရုံတွင်မက ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်တောင် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဝါဒကို အထူးသတိပြုပြီး ရှောင်သင့်တယ်။

သိဒ္ဓည်းဆရာကြီး၏ အယူသည်းမှု

အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့၏ အလောင်းလျာဖြစ်ကြတဲ့ ဥပတိဿနှင့် ကောလိတပရိဗိုဇ်တို့ဟာ အဿဇိ မထေရ်ထံမှ ဂါထာတပုဒ်တရားဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်ကြပြီးတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားဘို့ကြံကြတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ သူတို့၏ ဆရာကြီး သိဒ္ဓည်းကိုလဲ ပန်ကြားပြီး ဖိတ်ခေါ်ကြတယ်။ "အရှင်သိဒ္ဓည်းဆရာကြီး လောကမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပွင့်နေပြီ၊ ကျွန်ုပ်တို့ အဲဒီ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားကြပါတော့မယ်၊ ဆရာကြီးလဲ ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ လိုက်ခဲ့ပါ"လို့ ဖိတ်ခေါ်ကြသတဲ့။ အဲဒီအခါ သိဒ္ဓည်းဆရာကြီးက "သင်တို့သာ သွားကြပါ၊ ငါကတော့ မလိုက်နိုင်ဘူး"လို့ ပြောတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ လို့ဆိုတော့ "ငါဟာ ဂိုဏ်းဆရာကြီးလုပ်လာတာကြာပြီ၊ ယခုမှ ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်လုပ်ရမယ်ဆိုယင် မသင့်ဘူး၊ ရေလှောင်အိုးအဖြစ်က ရေခပ်အိုးငယ် မလုပ်နိုင်ဘူး"လို့ ဆိုပါသတဲ့။ "ဆရာကြီး စဉ်းစားပါဦး၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာတယ်ဆိုတော့ လူတွေက အဲဒီဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံကိုချည်း သွားကြပါလိမ့်မယ်၊ ဆရာကြီးထံ မလာကြဘဲ ရှိနေပါလိမ့်မယ်" လို့ သတိပေးပြောကြားတဲ့ အခါကျတော့ သိဒ္ဓည်းဆရာကြီးက "လောကမှာ ပညာရှိနဲ့ ပညာမဲ့သူ ဘယ်ဟာက များသလဲ"လို့ မေးသတဲ့။ "ပညာရှိက နည်းပါတယ်၊ ပညာမဲ့သူတွေကသာ များပါတယ်"လို့ ပြောတဲ့အခါမှာ "အေး ဟုတ်တယ်၊ ပညာရှိလူနည်းစုက ရဟန်းဂေါတမထံ သွားကြလိမ့်မယ်၊ ပညာမဲ့လူများစုက ငါ့ထံ လာကြလိမ့်မယ်၊ စိုးရိမ်စရာ မရှိပါဘူး"လို့ ပြောပြီး "သင်တို့သာ သွားကြပါ" ဆိုပြီး လွှတ်လိုက်သတဲ့။ အဲဒါလဲလာဘ် ပူဇော်သက္ကာရ အခြွေအရံ အကျော်အစောနှင့်စပ်ပြီး အယူသည်းတဲ့အတွက် အကျိုးမဲ့ ဖြစ်သွားတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် တရားစစ် တရားမှန်ရရေးနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ အယူသည်းမှုဟူသမျှကို ပယ်ရှားဘို့ရာ အထူးသဖြင့် အရေးကြီးပါတယ်၊ "ဒီအိမ်မှာ ငါမရှိယင် မဖြစ်ဘူး" ဆိုတဲ့ အစွဲအလမ်းကြီးမှုကြောင့် တရားအားထုတ်ခွင့်မရဘဲ ဖြစ်သွားမည်ဆိုလျှင် အဲဒါလဲ အများကြီးဆုံးရှုံးသွားနိုင်တာဘဲ။ တရားဘက်ကသာမဟုတ်ဘူး၊ လောကဘက်ကလဲ အသင့်ယုတ္တိ ဘာမှမရှိဘဲ အစွဲအလမ်းကြီးပြီး အယူသည်းနေတာတွေလဲ နေရာမကျဘူး၊ အကြောင်းယုတ္တိကို ဆင်ခြင်ပြီးပြုပြင်သင့် ပယ်သင့်တာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အယူသည်းတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ (ဒီအယူသည်းမှု အကြောင်း ပြောခါစတုန်းက ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကထာအတိုင်းဘဲ) ဘုရားအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များက အကြောင်းမှန်ပြပြီး ဟောပြောပေမယ်လို့ သူ့အယူကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊အဲဒီလို မစွန့်လွှတ်နိုင်လျှင် ရသင့်ရထိုက်တဲ့ လောကီအကျိုးတွေ, လောကုတ္တရာအကျိုးတွေ ဆုံးရှုံး သွားတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်တွေကိုယူပြီး ဆောင်ပုဒ် ၃–ခု စီထားတယ်–"ကိုယ့်အယူသာ၊ မြဲမြဲစွာ၊ ယူကာနေတော့သည်။ အကြောင်းမှန်ဘဲ၊ ပြသော်လဲ၊ ပြောင်းလွဲမရပြီ၊ မှားစွာ ယူသည်း၊ ကျိုးမပြီး၊ ချည်းနှီးဖြစ်စေသည်" တဲ့။ ကဲ အဲဒါတွေကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ့်အယူသာ၊ မြဲမြဲစွာ၊ ယူကာနေတော့သည်။ (ဆို)
အကြောင်းမှန်ဘဲ၊ ပြသော်လဲ၊ ပြောင်းလွှဲမရပြီ။ (ဆို)
မှားစွာယူသည်း၊ ကျိုးမပြီး၊ ချည်းနှီးဖြစ်စေသည်။ (ဆို)

အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်များအတိုင်းဘဲ။ လောကဘက်က အယူသည်းနေလို့ရှိယင်လဲ လောကဘက်က အကျိုးတွေ ဆုံးရှုံးတာဘဲ၊ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီးဖြစ်သွားတာဘဲ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သူများတွေက ကိုယ်တွေ့ဖြစ်နေတဲ့ဟာတွေကို အယူသည်းပြီး ငြင်းနေယင် "ဒီလူဟာ အလွန်အယူသည်းတဲ့ လူဘဲ"လို့ အကဲ့ရဲ့တော့ ခံရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ လောကဘက်က အယူသည်းတာကတော့ သဂ္ဂန္ဓရာယ်တော့ မဖြစ်ပါဘူး။ တရားဘက်က အယူမှားပြီး အယူသည်းတာကတော့ အကျင့်နှင့်စပ်တဲ့ အရာမှာဆိုယင် မဂ္ဂန္ဓရာယ်ဖြစ်တာလဲရှိတယ်၊ သဂ္ဂန္ဓရယ် မဂ္ဂန္ဓရယ် ၂–ပါးလုံးဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ စာပေကျမ်းဂန် ဗဟုသုတနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်က အကြောင်းယုတ္တိနဲ့ စာပေကျမ်းဂန်နဲ့ပြောပြယင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး မသင့်တော်တဲ့အယူကို စွန့်ရတယ်၊ ကိုယ့်အယူဟာ မှတ်သားစွဲလမ်းထားတာ ကြာပြီ၊ ယခုမှတော့ မစွန့်နိုင်ဘူးလို့ ဒီလိုဇွတ်မှိတ်ပြီး ယူမထားရဘူး၊ အကျင့်လမ်းမှားကို အဲဒီလို ဇွတ်မှိတ်ပြီး ယူနေယင် သဂ္ဂန္ဓရာယ် မဂ္ဂန္ဓရာယ် ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် "သူများတွေက မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ပြီး အယူသည်းကြမည့်အရာမှာ ငါတို့ကတော့ အယူမသည်းဘဲ ရှိစေမည်"လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြရမယ်။

(၄၄) သူများတွေက မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ပြီး အယူသည်းကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အယူမသည်းဘဲ ရှိရမည်။

ဝိဟိသာပါတ၊ အဒိန္နနှင့် (ပေ) ဒုပ္ပညတာ၊ ယူသည်းစွာဟု၊ ကိလေသာဘေး၊ လေးဆဲ့လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြပေသည်၊ သလ္လေခသုတ် မိန့်ခွန်း တည်း–ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကြီးအရ ဝိဟိသာမှ အယူသည်းမှုတိုင်အောင် အကုသိုလ်ကိလေသာတရား ၄၄–ပါးနှင့်စပ်ပြီး ငါးဝါရစီ ဟောထားတဲ့ဒေသနာတော်ကို ရှင်းလင်းဟောပြောလာခဲ့တာဟာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု နိဂုံးချုပ်ဟောဘို့ဘဲ လိုပါတော့တယ်။ အဲဒီ နိဂုံးချုပ်ပုံကတော့–

နိဂုံးချုပ် မိန့်ခွန်းတော်

ဣတိ၊ ခေါ စုန္ဒ ဒေသိတော မယာ သလ္လေခပရိယာယော–စသည်ဖြင့် နိဂုံးချုပ်တော်မူပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ စုန္ဒရေ၊ ငါဟာ သလ္လေခပရိယာယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားကိုလဲ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဟောခဲ့ပြီ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ ပရိယာယ်ကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ ရှောင်လွှဲဘို့ရာ ပရိဂ္ဂမန ပရိယာယ်ကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ အထက် အထက်သို့ အဆင့်အတန်းတက်ဖို့ရာ ဥပရိဘာဂ ပရိယာယ်ကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ ဝိဟိသာအစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို အပြီးတိုင် ငြိမ်းစေဘို့ရာ ပရိနိဗ္ဗာန ပရိယာယ်ကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ ဟောသင့်ဟောထိုက်တဲ့ ဝါရငါးပါးလုံးကို ဟောပြီးပြီ–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ဟောတာဟာ ဆရာဖြစ်တဲ့ ဘုရား၏ လုပ်ငန်းတာဝန်ဘဲ။ အဲဒါကို ဆောင်ရွက်ပြီးပြီလို့လဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်–

ယံ ခေါ စုန္ဒ သတ္ထာရာ ကရဏီယံ သာဝကာနံ ဟိတေသိနာ အနုကမ္ပကေန အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ၊ ကတံ ဝေါ တံ မယာလို့လဲ ဆက်ပြီးမိန့်တော်မူပါတယ်။

စုန္ဒ၊ ချစ်သားစုန္ဒ။ သာဝကာနံ၊ တပည့်သားတို့၏။ ဟိတေသိနာ၊ အကျိုးစီးပွါးကို အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ အကျိုးစီးပွါးကို အလိုရှိသော။ အနုကမ္ပကေန၊ အစဉ်သနားသော။ သတ္ထာရာ၊ ဆရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ၊ အစဉ်သနားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍။ ယံ၊ အကြင် ညွှန်ကြားဟောပြောခြင်း အမှုကို၊ ကရဏီယံ၊ ပြုသင့် ပြုထိုက်ပေ၏။ တံ၊ ထို ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ဟောပြောခြင်း အမှုကို၊ ဝေါ၊ သင်တို့အား။ ဝါ၊ သင်တို့အတွက်။ မယာ၊ ငါဘုရားသည်။ ကတံ၊ ဝါရ ငါးခု ဟောပြောမှုဖြင့် ပြုအပ်ပါပေပြီ–တဲ့။

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် ၂–ခု စီထားတယ်၊ "ငါးသွယ်ဝါရ၊ သလ္လေခ၊ ဗုဒ္ဓဟောပေသည်၊ ပြုသင့်သမျှ၊ မှုကိစ္စ၊ လုံးဝ ပြုပြီးပြီ"တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ငါးသွယ်ဝါရ၊ သလ္လေခ၊ ဗုဒ္ဓဟောပေသည်။ (ဆို)

(ခ) ပြုသင့်သမျှ၊ မှုကိစ္စ၊ လုံးဝပြုပြီးပြီ။ (ဆို)

အဲဒီလို ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဘက်က ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စ အလုံးစုံပြီးစီးနေတော့ ဘာကလိုနေသလဲဆိုယင် တပည့်တွေဘက်က ကျင့်ဘို့ရာဘဲ လိုတော့တယ်၊ ဒါကြောင့် ကျင့်ဘို့ရာအတွက် ဒီလို တိုက်တွန်း ညွှန်ကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။

ဧတာနိ စုန္ဒ ရက္ခမူလာနိ၊ ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ။ စျာယထ စုန္ဒ၊ မာ ပမာဒတ္ထ၊ မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ။ အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ။

စုန္ဒ၊ ချစ်သားစုန္ဒ။ ဧတာနိ ရက္ခမူလာနိ၊ ရှုမှတ်နှလုံးသွင်းရန် သင့်လျော်သော ထိုသစ်ပင်ရင်း သစ်ပင်အောက် အရပ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ၊ ထို ဆိတ်ငြိမ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ စုန္ဒ၊ ချစ်သားစုန္ဒ။ တုမှေ၊ သင်တို့သည်။ စျာယထ၊ ရှုကြကုန်လော့။

စုန္ဒရေ ဟိုမှာရှုမှတ်ဖို့ တရားနှလုံးသွင်းဘို့ကောင်းတဲ့ သစ်ပင်ရိပ်တွေရှိတယ်၊ လူသူကင်းဆိတ်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတွေလဲရှိတယ်၊ ရှုကြဟေ့ ရှုကြ–လို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ ဘာကို ရှုရမှာလဲလို့ဆိုတော့ သမထအလိုအားဖြင့် ၃၈–ပါးသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတွေကို ရှုရမယ်၊ ဝိပဿနာအလိုအား ဖြင့်တော့ ခန္ဓာငါးပါး အာယတန ၁၂–ပါး အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုရမယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင် သမထနှင့် ဝိပဿနာကို ပွါးစေကြရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာက ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

စျာယထာတိ၊ ရှုကြကုန်လော့ဟူရာ၌။ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန၊ အာရုံကိုကပ်၍ ရှုမှု အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန် အလိုအားဖြင့်၊ အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏာနိ၊ ၃၈–ပါးသော အာရုံတို့ကို။ ဥပနိဇ္ဈာယထ၊ ကပ်၍ရှုကြကုန်လော့။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ၄၀–ပြထားတယ်၊ အဲဒီ ၄၀–ထဲမှာ ကသိုဏ်း ၁၀–ပါးထဲက အာကာသနဲ့ အာလောက ကသိုဏ်းတို့ကို နှုတ်ပယ်ပြီး ဒီမှာ ၃၈–ပါးလို့ ပြထားတယ်။ အဲဒီ ၃၈–ပါးက ဘုရားဟောပါဠိတော်များမှာ တိုက်ရိုက်လာတဲ့ အာရုံများ ဖြစ်တယ်၊ အာလောကကသိုဏ်း ဆိုတာကတော့ ဩဒါတကသိုဏ်းမှ ခွဲထုတ်ပြီး အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ကသိုဏ်းဖြစ်တယ်၊ အာကာသကသိုဏ်းဆိုတာကလဲ ပါဠိတော်လာ အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်၏ အာရုံဖြစ်တဲ့ အနန္တာကာသမှ ခွဲထုတ်ပြီး အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ကသိုဏ်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအဋ္ဌကထာလာ ကသိုဏ်း ၂–ပါးကို နှုတ်ပယ်ပြီး ဒီမှာ ပါဠိတော်လာ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈–ပါးကို ပြထားခြင်းဖြစ်တယ်လို့မှတ်ရမယ်။) လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ၊ လက္ခဏာကိုရှုမှု ဝိပဿနာဟူသော လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန် အလိုအားဖြင့်လည်း။ ခန္ဓာယတနာဒီနိ၊ ခန္ဓာအာယတနစသည်တို့ကို။ အနိစ္စာဒိတော၊ အနိစ္စအစရှိသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဥပနိဇ္ဈာယထ၊ ကပ်၍ရှုကြကုန်လော့။ သမထဠ္ဌ၊ သမထကိုင်း။ ဝိပဿနဠ္ဌ၊ ဝိပဿနာကိုင်း။ ဝမှောထ၊ ပွါးစေကြကုန်လော့။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဤသို့ ဆိုလိုပါတယ်–တဲ့။

အဲဒီမှာ သမထကိုလဲ ပွါးစေဘို့ တိုက်တွန်းတော်မူကြောင်း တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် သမထကိုလဲ အထင်မသေးသင့်ပေဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကပင် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလဲရှုဘို့ တိုက်တွန်းထားပါတယ်၊ အထက်တန်းစား ရဟန္တာတွေဟာ သမထကိုအခြေခံပြုပြီး ဝိပဿနာရှုကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သမထကို မရိုမသေမပြောသင့်ဘူးဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ခန္ဓာစသည်ကိုရှုယင် ဝိပဿနာဘဲ၊ သမထမဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဣရိယာပထပိုင်း စသည်အရ ရှုနေတာကိုလဲ သမထလို့ပြောယင် မဟုတ်မမှန်ဘဲနဲ့ စွပ်စွဲရာရောက်တယ်၊ အမှန်ကတော့ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ မှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားကို ရှုယင် ဝိပဿနာသာဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့်–

စျာယထ၊ ရှုကြကုန်လော့။ ဝါ–သမထကိုလဲ ပွါးစေကြကုန်လော့၊ ဝိပဿနာကိုလဲ ပွါးစေကြကုန်လော့။ မာ ပမာဒတ္ထ၊ မမေ့ကြကုန်လင့်၊ မေ့မနေကြကုန်လင့်။ (ဒီနေရာမှာ မေ့တာက ၂–မျိုးရှိတယ်၊ (၁) ရှုသင့်တဲ့ သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံကို မရှုဘဲနေယင်လဲ မေ့နေသည်မည်တယ်၊ မေ့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံကို ကြံနေယင်၊ ဒုစရိုက်အမှုတွေကို ကြံနေယင်လဲ မေ့နေသည်မည်တယ်။ အဲဒီလို မေ့ပုံကို ဋီကာမှာ ၂–မျိုး ခွဲပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် မမေ့ကြနဲ့ဆိုတာဟာ သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံကို မပြတ်ရှုနေကြလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို မရှုဘဲ မေ့နေယင် အချိန်လွန်တဲ့အခါမှာ နှလုံးမသာမှု စိတ်ပူပန်မှု ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့်) ပစ္ဆာ၊ အချိန်လွန်ပြီးသော နောင်အခါကာလကျမှ။ ဝိပ္ပဋိသာရိနော၊ ဟိုတုန်းက ပြည့်စုံအောင် မရှုခဲ့မိသည်မှာ မှားလေစွဟု စိတ်နှလုံးမသာကြ နောင်တပူပန်ကြကုန်သည်။ မာ အဟုဝတ္ထ၊ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ (ဟိုတုန်းက ငယ်ရွယ်စဉ် ကျန်းမာစဉ်တုန်းက၊ အစစအရာရာ သပ္ပါယဖြစ်စဉ်တုန်းက ပြည့်စုံစွာ မရှုခဲ့မိ အားမထုတ်ခဲ့မိသည်မှာ မှားလေစွ မှားလေစွလို့ မြည်တမ်းကြ်ံတွေးပြီး စိတ်နှလုံးပူပန်ခြင်း မဖြစ်ကြစေနဲ့၊ အဲဒီလိုမဖြစ်ရအောင် မမေ့မလျော့ ရှုကြအားထုတ်ကြလို့ ဆိုပါတယ်။) အယံ၊ ရှုကြ, မမေ့ကြလင့်, နောင်အခါကျမှ နောင်တပူပန်ရခြင်း မဖြစ်ကြစေလင့်–ဟူသော ဤစကားရပ်သည်။ ဝေါ၊ သင်ချစ်သားတို့အား။ အမှာကံ၊ ငါဘုရားတို့၏။ အနုသာသနီ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် မပြတ်ညွှန်ပြသည့် အဆုံးအမတော်ပါ ပေတည်း–တဲ့။

အဲဒါဟာ ဒီသုတ်၏ အဆုံးသတ်နိဂုံးချုပ် စကားတော်ပါဘဲ။ မြတ်စွာဘုရားက တပည့်များအားကျင့်ဘို့ရာ ဝိဟိသာအစ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသ အဆုံးရှိသော ၄၄–ပါးသော အကုသိုလ်တရားတွေ ခေါင်းပါးစေကြောင်းအကျင့်ကို သလ္လေခဝါရ စသည်ဖြင့် ငါးဝါရအပြည့်အစုံ ဟောတော်မူတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ တာဝန်ကိစ္စကတော့ ပြီးစီးပြည့်စုံသွားပြီ၊ အဲဒီတရားတော်အတိုင်း ကျင့်ဘို့ကတော့ ဘုရားတပည့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တာဝန်သာ ဖြစ်တယ်။ဒါကြောင့် ရှုကြဘို့ ကျင့်ကြဘို့ရာ သစ်ပင်ရင်းများနဲ့ ဆိတ်ငြိမ်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်ကျောင်းများကို ညွှန်ပြပြီး ရှုဘို့ တိုက်တွန်းတော်မူတယ်၊

မရှုကြဘဲ မေ့နေယင် နောင်အခါ စိတ်နှလုံး မသာခြင်း စိတ်ပူပန်ခြင်း ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို မဖြစ်ရအောင် မမေ့မလျော့ ရှုကြ မှတ်ကြ အားထုတ်ကြလို့ သတိပေး တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို ဒီမှာ ဆောင်ပုဒ် ငါးခုစီထားတယ်။ (က) နှင့် (ခ) ကိုတော့ ခုတင်က ဆိုပြီးပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ရှေ့နောက် ဆက်စပ်မိအောင် ထပ်ပြီး ဆိုကြရဦးမယ်။

(က) ငါးသွယ်ဝါရ၊ သလ္လေခ၊ ဗုဒ္ဓ ဟောပေသည်။
(ခ) ပြုသင့်သမျှ၊ မှုကိစ္စ၊ လုံးဝ ပြုပြီးပြီ။
(ဂ) သစ်ပင်ရင်းမှာ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၊ ကပ်ကာ ရှုကြလေ။
(ဃ) အချိန်လွန်မှ၊ ပူပန်ရ၊ နောင်တ ကင်းကြစေ။
(င) တိုက်တွန်းညွှန်ကြား၊ ဤသည်ကား၊ ဘုရား အဆုံးမပေ။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွါးများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ် တရားဟောရသောကုသိုလ် တရားနာရသောကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှု အပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘ တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ ဆရာသမားတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ ဤ အရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ်ပရိသတ်အပေါင်းအား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ အားလဲ အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ အမိအဘတို့မှ စ၍ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဒွါဒသမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီး ဤတွင်ပြီးပြီ။